

C:\Users\Plazma\Desktop\Knhy pdf\Gemmell_David-Lev_makedonsky.PDB

PDB Name: Lev makedonský
Creator ID: REAd
PDB Type: TEXT
Version: 0
Unique ID Seed: 0
Creation Date: 5.6.2008
Modification Date: 5.6.2008
Last Backup Date: 1.1.1970
Modification Number: 0

LEVMAKEDONSKÝ

V nakladatelství Perseus vyjde:

Reedice:

2005:

Legenda

Cestou vlka

Král duchů

Vlk ve stínu

Hledání ztracených hrdinů

2006:

Král za branou

V říši vlka

Rytíři temné pověsti

Smrtonoš

Poslední meč moci

2007:

Dcera železné ruky

Meč v bouři

Poslední strážce

Světloňoš

Válečníci

2008:

Půlnoční sokol

Věčný luňák

Hrdina ve stínu

Kroniky o Drussovi

Krvavý kámen

2009:

Temný měsíc

Havran

Bílý vlk

Nové tituly:

Bouřlivák (Rigant Sága IV)

Meče noci a dne

Lev Makedonský

Připravujeme:

Temný princ - listopad 2007

LEVMAKEDONSKÝ

DAVID GEMMEL

PERSEUS 2007

Text copyright ©1990 by David Gemmell
Cover copyright ©2007 by Frank Frazetta.

Copyright not yet secured.
Please direct any copyright concerns to the publisher.
Translation copyright ©2007 by Dana Krejčová
All rights reserved
Edition ©2007 by Luboš Falout - Perseus

ISBN 978-80-87010-09-9

Věnování

Příběh Lva Makedonského se zrodil na jednom řeckém ostrůvku, ve stínu akropole, pod hradbami pevnosti, kterou zbudovali křižáčtí rytíři. Nápad se vynořil v zátocě, v níž prý našel útočiště svatý Pavel během plavby do Říma. Lindos na Rhodu je kouzelné městečko plné tiché krásy a zdejší lidé jsou stejní jako místo samo. Tento román s láskou věnuji těmto lidem, díky nimž byly mé cesty do Lindosu okouzující: Vasilisovi a Tsambice z baru U Flory, "Crispymu" a "Jax", Kate a Alexovi. A Brianu Gortonovi a jeho skvělé ženě Kath za "Oči".

Poděkování

Děkuji své redaktorce Lize Reevesové, korektorce Jean Maundové a zkušebním čtenářům Val Gemmellové, Edith Grahamové, Tomu Taylorovi a "mladému Jimovi od Penguinů", který mě přinutil celou knihu od základů přepsat. A zvláštní poděkování patří mé rešeršerce Stelle Grahamové, která při hledání inspirace prohrabala desítky těžkých svazků, a Paulu Hendersonovi, jenž kontroloval historickou přesnost.

Obsah

Autorův úvod	12
KNIHA PRVNÍ	
JARO 389 př. n. l.	15
SPARTA, LÉTO 385 př. n. l.	17
SPARTA, LÉTO 382 př. n. l.	89
THÉBY, PODZIM 382 př. n. l.	121
KNIHA DRUHÁ	
THÉBY, PODZIM 379 př. n. l.	154
CHRÁM, MALÁ ASIE, 379 př. n. l.	188
THÉBY, LÉTO 371 př. n. l.	245
KNIHA TŘETÍ	
THÉBY, PODZIM 371 př. n. l.	275
PELLA, MAKEDÓNIE, 371 př. n. l.	280
CHRÁM, LÉTO 359 př. n. l.	289
MAKEDÓNIE, LÉTO 359 př. n. l.	294
SÚSY, PERSIE, PODZIM 359 př. n. l.	299
HRANICE S THRÁKIÍ, PODZIM 359 př. n. l.	317
ILLÝRIE, PODZIM 359 př. n. l.	349
CHRÁM, PODZIM 359 př. n. l.	360
PELLA, JARO, 358 př. n. l.	364
LYNKESTIS, LÉTO 358 př. n. l.	369
CHRÁM, LÉTO 357 př. n. l.	375
SAMOTHRÁKÉ, LÉTO 357 př. n. l.	379
CHRÁM, LÉTO 357 př. n. l.	397
PRESPANSKÉ JEZERO, ZIMNÍ SLUNOVRAT 356 př. n. l.	400
CHRÁM, MALÁ ASIE, ZIMA 356 př. n. l.	416
CHRÁM, JARO 356 př. n. l.	421
PELLA, MAKEDÓNIE	425
OSTROV SAMOTHRÁKÉ	439
CHRÁM	445
PELLA, JARO, 356 př. n. l.	450

Autorův úvod

Antické Řecko se věčně zmítalo ve válkách, intrikách a zradách. Žádný řecký národ neexistoval, rozdělenou zemi ovládaly desítky městských států, které neustále bojovaly o nadvládu. Celá staletí bojovala na moři i na zemi velká města Athény a Sparta o právo stát se vůdcem Řecka. Théby, Korinthos, Orchomenos, Plataje každou chvíli měnily strany a vítězství poletovalo mezi svářejícími se frakcemi jako věčná nevěstka, stále přebíhající sem a tam, plná sladkých slibů, které nehodlá plnit. Řecké války financovala Persie, obávající se, že by se sjednocené Řecko pokusilo ovládnout svět. Peršané bohatli a

jejich říše vzkvétala v Asii a Egyptě, jejich moc pocítilo každé město civilizovaného světa. Stále však obraceli ostražitě pohledy k událostem v Řecku, protože když dvakrát vtrhli na řeckou pevninu, dvakrát utrpěli strašlivou porážku. Athéňané a jejich spojenci rozdrtili Dáriovo vojsko na poli u Marathónu. Dáriův syn Xerxés poté vedl obrovské vojsko, čítající přes čtvrt milionu mužů, aby si Řecko jednou provždy podrobil.

Do cesty se mu u Thermopyl postavil malý oddíl Spartánů a celé dny mu bránil v postupu. Peršané sice zvítězili, vyplnili Athény a zpusťovali venkov, ale nakonec byli poraženi ve dvou rozhodujících bitvách. Na souši uštědřilo perské hordě pět tisíc Spartánů pod velením generála Pausánia ponižující porážku a na moři zničil perskou flotilu u Salaminů athénský admirál Themistoklés.

Persie se už nikdy o invazi nepokusila, místo toho se snažila vládnout skrze intriky.

Události popisované ve Lvu Makedonském (tj. dobytí Kadmeie a bitvy u Thermopyl, Leukter a Hérakleie Lynkestis) mají historický podklad. Hlavní postavy (Parmenión, Xenofón, Epameinóndás a Filippos Makedonský) kráčely po oněch starověkých horách a plánech a sledovaly vlastní stezky slávy, věrnosti a povinnosti.

Avšak příběh Lva Makedonského je mé dílo. Dějiny na Parmenióna téměř zapoměly. Nikdo neví, jestli byl králem Pelasgů, makedonský dobrodruh či thessalský žoldnář.

Ať je však pravda jakákoliv, doufám, že jeho stín se v síních hrdinů usměje, až se k němu dostane tento příběh.

David A. Gemmell
Hastings, 1990

KNIHA PRVNÍ

Athéňané jsou úžasní lidé. Každý rok si zvolí deset nových generálů. Já za svůj život poznal jen jediného - a tím je Parmenión.

FILIPPOS II. MAKEDONSKÝ

JARO 389 př. n. l.

Začalo to morbidním zájmem o den vlastní smrti. Tamis sledovala nekonečné stezky budoucnosti, stopovala myriádu linií možných zítřků. V některých budoucnostech zemřela na nemoc či mor, v jiných na záchvat nebo byla zavražděná. V jedné dokonce spadla z koně, třebaže jízda se jí hnusila a neuměla si představit, že by se vůbec nechala přesvědčit, aby na takové zvíře nasedla.

Ale jak tak sledovala možnosti, uvědomila si temný stín na kraji svého posledního zítřka. Ať zemřela kdekoliv, stín tam byl pořád. Začalo jí to vrtat hlavou. Jak mohl stín přetrvávat v tolika tisících budoucností? Váhavě se přesunula za dny své smrti a viděla, jak se budoucnosti rozrůstají. Stín byl výraznější, jeho zlo hmatatelnější. A ve chvíli nezměřitelné hrůzy si uvědomila, že stejně jako ona ví o stínu, ví také stín o ní.

Tamidě však nescházela odvaha. Zapřela se, zvolila stezku a vrhla se do srdce stínu. Ucítila moc Temného boha, jež se jí zažírala do duše jako kyselina. Neudržela se tam dlouho, musela uprchnout do pomíjivého bezpečí pevné přítomnosti. Znalosti, které takto získala, se pro stárnoucí kněžku staly těžkým břemenem. S nikým se o ně nemohla podělit a věděla, že v nejkritičtější chvíli, až bude třeba se zlu postavit, bude ona již dávno mrtvá.

Začala se modlit, usilovněji než kdy předtím, její myšlenky se rozlétaly do kosmu. Temnota v její duši sílila, zazářil paprsek světla a ona spatřila obličej, vrásčitý, avšak výrazný, orlí, s pronikavými modrými očima a železnou přílbicí. Obličej se rozplynul a nahradila ho tvář chlapce. Oči však byly stále pronikavě modré a ústa odhodlaně stisknutá. Objevilo se jméno. Bylo to však jméno zachránce, nebo ničitele? Nevěděla. Mohla jenom doufat. Nicméně to jméno se jí odráželo v mysli jako vzdálené hromobití.

Parmenión!

SPARTA, LÉTO 385 př. n. l.

Vynořili se tiše ze stínů, tváře zakryté maskou, dřevěné palice pozvednuté.

Parmenión se vrhl doleva, ale do cesty mu vběhli další dva útočníci a jedna palice mu prosvitěla kolem ucha a zasáhla ho do ramene. Pěstí udeřil do maskované tváře, načež uskočil doprava a rozběhl se směrem k hlavní ulici. Na chlapce běžícího kolem shlížely chladné mramorové oči sochy Athény a přilákaly ho k ní. Parmenión vyskočil na podstavec a přitiskl se ke kamenným nohám.

"Polez dolů! Polez dolů!" vykřikovali trapiči. "Něco pro tebe máme, míšenče!"

"Tak vylezte nahoru a dejte mi to," prskl na ně. Pět útočníků vyrazilo. Parmenión prvního kopl do obličeje a srazil ho k zemi, ale do nohy ho zasáhla palice a on upadl. Překulil se, vykopl a poslal dalšího nepřítele na zem. Vzápětí byl zase na nohou, přiskočil je a ztěžka přistál na ulici. Mezi lopatky ho zasáhla hrozená palice, až zavravoral. Okamžitě byli u něj a chytili ho za ruce.

"A máme tě," vyhrkl jeden z útočníků hlasem ztlumeným vlněným šátkem zakrývajícím ústa.

"Nepotřebuješ masku, Grylle," zasyčel Parmenión. "Poznal bych tě podle smradu."

"Zítřka soutěžit nebudeš," prohlásil další. "Rozumíš? Vůbec tě neměli připustit. Generálské hry jsou pro Spartany, ne pro míšence."

Parmenión se uvolnil, začal se chovat podřízeně, svěsil hlavu. Sevření povolilo... najednou se jim vytrhl a praštil pěstí Grylla do obličeje. Vrhli se na něj, bušili do něj a kopali, srazili ho na kolena. Gryllos ho zvedl za vlasy a ostatní ho opět uchopili za ruce.

"Řekl sis o to," prohlásil Gryllos a rozpráhl se. Parmenióna zasáhl do brady a ten se svezl na své věznitele. Rány pokračovaly, krátké, silné údery do břicha a obličeje.

Parmenión nekřičel. Necítím bolest, říkal si. Žádná bolest... není.

"Co se to tu děje?"

"To je noční hlídka!" sykl jeden z trapičů. Mladíci pustili Parmenióna a utekli do uličky. Parmenión upadl a překulil se. Nad ním se tyčila mlčící socha Athény Keleutheias. Když zasténal a vyskočil, přiběhli k němu dva vojáci.

"Co se ti stalo?" zeptal se první a chytil Parmenióna za rameno.

"Upadl jsem." Parmenión pomocnou ruku setřásl a vyplívl krev.

"A tví přátelé ti zřejmě pomáhali vstát," zabručel muž. "Co kdybys šel kousek s námi?"

"Nepotřebuji doprovod," namítl Parmenión.

Voják se mladíkovi zadíval do světle modrých očí. "Pořád jsou v té uličce," upozornil jej tichým hlasem.

"Určitě jsou," opáčil Parmenión, "ale už mě znovu nepřekvapí." Když vojáci odešli, Parmenión se zhluboka nadechl a rozběhl se. Probíhal uličkami, uhýbaje napravo nalevo, a mířil k tržišti. Zprvu za sebou slyšel své pronásledovatele, avšak po chvíli se kolem rozhostilo ticho nočního města.

Budou čekat, že zamíří buď do kasáren, nebo k domu své matky. Nehodlal udělat ani jedno. Místo toho proběhl opuštěným tržištěm a zamířil ke svatyni na kopci nad městem.

Zpoza Athéniny sochy vystoupila do měsíčního světla stařena opírající se o dlouhou hůl. Povzdechla si a posadila se na mramorové sedátko. Byla unavená a smutná.

"Mrzí mě to, Parmenióne," pronesla. "I když jsi silný, musím tě předělat v železo. Jsi osudový muž." Zamyslela se nad ostatními chlapci v kasárnách. Jak snadné bylo přimět je, aby míšence začali nenávidět, takové prosté zaklínadlo. Vyléčit vřed vyžadovalo víc duševní energie než vyvolat nenávisť. Byla to znepokojivá myšlenka, a Tamis se zachvěla. Vzhledla k soše. Shlížely na ní slepé mramorové oči. "Nebud' tak povýšená," zašeptala. "Znám tvé pravé jméno, kamenná ženo. Znám tvé slabiny i tvé touhy, a mám větší moc než ty."

Vstala. Před očima se jí vynořil obličej a ona se usmála. Přes zaklínadlo měl Parmenión jednoho přítele, chlapce nepřístupného nenávisti. Ačkoliv to bylo proti jejím plánům, to pomyšlení ji uklidňovalo.

"Sladký Hermie," řekla. "Kdyby byli všichni muži jako ty, má práce by nebyla nutná."

###

Parmenión seděl na skále a čekal na rozbřesk. Měl hlad, ale příliš ho bolela čelist, než aby se odhodlal žvýkat oschlý chleba, který si schoval od včerejší snídaně. Slunce se pomalu šplhalo nad červené kopce pohoří Parnón a voda v Eurótu se s jiskřením probouzela. Šlachovité tělo mu ohřívaly sluneční paprsky, až se mimoděk zachvěl. Spartský výcvik učil muže ignorovat bolest, uzavřít mysl před horkem či zimou. To už do jisté míry zvládal, avšak teplo mu připomnělo, jak chladná byla tato dlouhá noc, kdy se skrýval ve svatyni na kopci nad městem.

Na kraj na západ od města shlížela socha Dia, nebeského otce - dvanáct stop vysoká, majestátní, s plnovousem - oči zdánlivě upírala na horu Íliás. Parmenión se znovu zachvěl a opatrně kousl do tmavého chleba. Potlačil zaúpění, když mu spodní čelistí projela bolest. Gryllos měl pádnou pěst, a protože Parmenióna drželi, nemohl jít s ránou. Zvedl si prst k ústům. Měl uvolněný zub. Utrhl kousek chleba, strčil si ho na pravou stranu a opatrně žvýkal. Když dojedl hubenou snídani, vstal. Levou stranu měl citlivou. Vyhrnul si chitón a prohlížel si bok. Měl ho celý purpurový a nad kyčlí krev. Protáhl se a strnul, když ze stezky zaslechl kroky. Rychle odběhl za mramorový chrám Múz, přikřčil se a čekal na příchod. Srdce mu prudce bušilo. Zvedl ostrý úlomek mramoru. Měl hranu jako ostří sekery. Jestli ho znovu napadnou, někdo zemře!

Objevil se štlhlý chlapec v modrém chitónu, s tmavými kučeravými vlasy a hustým obočím. Parmenión poznal svého přítele Hermia a ulevilo se mu. Pustil kámen a unaveně se zvedl. Hermiás ho zahlédl, přiběhl k němu a uchopil jej za ramena. "Ach Savro, příteli, jak moc ještě musíš trpět?"

Parmenión se přinutil k úsměvu. "Dnes to skončí. Možná."

"Jen jestli prohraješ, Savro. A ty musíš prohrát. Mohli by tě zabít. Bojím se, že to udělají!" Hermiás se příteli zadíval do očí a nespátl v nich žádný kompromis. "Ty ale neprohraješ, vid'?" zakončil smutně.

Parmenión pokrčil rameny. "Možná - jestli bude Leónidas obratnější, jestli mu budou sudí nadržovat."

"Ovšemže mu budou nadržovat. Gryllos říkal, že se přijde podívat Agésiláos - myslíš, že sudí dovolí, aby byl pokořen králův synovec?"

Parmenión položil Hermiovi ruku na rameno. "Jelikož o to právě jde, proč si děláš starosti? Prohraju. Budiž. Ale neprohraju schválně."

Hermiás se posadil u paty Diovy sochy a z mošny vytáhl dvě jablka. Jedno podal Parmeniónovi, který se do něj opatrně zakousl.

"Proč jsi tak umíněný?" vyptával se Hermiás. "To ta tvoje makedonská krev?"

"Proč ne spartská krev, Hermie? Ani jeden lid není vyhlášený tím, že by byl ochotný ustoupit."

"Nemyslel jsem to jako urážku, Savro. Vždyť to dobře víš."

"Ty ne," opáčil vyšší mladík a uchopil přítele za ruku. "Ale říkáš mi Savra - ještěrka - a považuješ mě za barbara se smíšenou krví."

Hermiás se s ublíženým výrazem odtáhl. "Jsi můj přítel," hájil se.

"O to nejde, Hermie, a není to odpověď. Neuděláš nic s tím, kdo jsi - jsi čistokrevný Sparťan z rodu hrdinů sahajících daleko za Thermopyly. Tvůj otec táhl s Lýsandrem a nepoznal porážku. Nejspíš máš přátele mezi heilóty a ostatními třídami otroků. Ale pořád je považuješ za otroky."

"Ty máš taky otce Sparťana, který se vrátil na štítě, s ranami pouze vepředu," opáčil Hermiás. "Jsi také Sparťan."

"S makedonskou matkou." Parmenión si svlékl chitón a trhl sebou, když zvedal ruce nad hlavu. Štlhlé tělo měl plné podlitin a škrábanců a pravé koleno oteklé. Hranatý obličej měl také potlučený a pravé oko téměř zavřené. "To jsou značky, které nosím kvůli své krvi. Když mě odvedli z matčina domu, bylo mi sedm. Od toho dne jsem nezažil, aby mi

slunce zasvítilo na tělo bez ran."

"Já mám taky podlitiny," podotkl Hermiás. "To musí přetrpět každý spartský chlapec - jinak by nebyli žádní spartští muži a už bychom nebyli přední mezi všemi. Ale poslouchám tě, Sav... Parmenióne. Leónidas tě zřejmě nenávidí. Je to mocný nepřítel. Nicméně bys za ním mohl zajít a nabídnout mu své služby. Pak by to přestalo."

"Nikdy! Vysmál by se mi a vyhodil by mě na ulici."

"Ano, to by mohl udělat. V každém případě by tě přestali tlouct."

"Udělal bys to ty na mém místě?"

"Ne."

"Tak proč bych měl já?" zasyčel Parmenión a světlé oči upíral na přítele.

Hermiás si povzdychl.

"Jsi na mě tvrdý, Parmenióne. Máš však pravdu. Miluji tě jako bratra, a přece tě nevidím jako Spart'ana. Tedy, v hlavě ano - ale v srdci..."

"Proč by mě potom měli přijímat ostatní - když nejsou mí přátelé?"

"Dej nám čas - dej nám všem čas. A věz jedno: Ať se rozhodneš pro cokoliv, budu stát po tvém boku," pronesl Hermiás tiše.

"O tom jsem nikdy nepochyboval. A říkej mi Savro - od tebe to zní dobře."

"Při soutěži budu po tvém boku a budu se modlit k Athéně Kelutheias za tvé vítězství," prohlásil Hermiás s úsměvem.

"Chceš, abych s tebou teď zůstal?"

"Ne, ale děkuji ti. Zůstanu tu ještě chvíli s otcem Diem a budu přemýšlet a modlit se. Uvidíme se tři hodiny po poledni v Xenofóntově domě, před soutěží."

Hermiás kývl a odešel. Parmenión se za ním chvíli díval a pak přenesl pohled na probouzející se město.

Sparta. Domov hrdinů, rodiště nejlepších válečníků, jací kdy kráčeli po zelené zemi. Odsud se před necelými sto lety vydal legendární král se třemi stovkami válečníků a sedmi sty heilóty k Thermopylskému průsmyku. Ten malý oddíl čelil perskému vojsku čítajícímu čtvrt milionu vojáků.

A přece se Spart'ané udrželi, odráželi nepřitele, až nakonec perský král Xerxés poslal své Nesmrtelné. Deset tisíc nejlepších válečníků, které Persie vybrala z celé obrovské říše, vysoce trénovaný elitní sbor. A Spart'ané je zahanbili. Parmeniónovi se srdce dmulo pýchou, když si představil ony zachmuřené muže v bronzových přilbicích s plným hledím, krvavě rudých pláštích a s lesklými meči. Moc Persie - moc světa! - se rozbila na mečích tří set Spart'anů. Chlapec se obrátil k jihovýchodu. Tam nyní mimo dohled, stál památník krále, který v průsmyku padl. Zrazení Řekem, byli Spart'ané obklíčeni a pobíti. Zradu zjistili a spojenci na krále naléhali, ať uprchne z pole. Jeho slova se vryla do srdcí všech Spart'anů: "Spart'an opouští bojiště se svým štítem - nebo na něm. Ustupovat nebudeme." Parmeniónovi připadalo ironické, že jeho největší hrdina i nejhorší nepřítel mají stejné jméno i rod - Leónidas. A občas si říkal, jestli byl král z legendy také tak krutý jako jeho jmenovec. Doufal, že nikoliv.

Parmenión vyšplhal na nejvyšší místo akropole a zadíval se na město obklopující vrch. Žilo tu jen třicet tisíc lidí, a přece na ně s bázní pohlíželi všichni od Arkádie po Malou Asii, od Athén po Ilýrii. Žádné spartské vojsko nebylo nikdy poraženo v bitvě se stejně početným nepřítelem. Spartský pěšák - hoplita - vydal za tři Athénany, pět Thébanů, deset Korinthsých a dvacet Peršanů. Tuto stupnici vtlačovali do spartských dětí a všichni si ji hrdě připomínali. Makedonští si ve spartské stupnici ani nezasloužili místo. Stěží byli považováni za Řeky, byli to nedisciplinovaní barbari, horské kmeny s bezvýznamnou kulturou, pokud něco neukradli civilizovanějším lidem. "Jsem Spart'an," prohlásil Parmenión. "Nejsem Makedoňan."

Diova socha se dál dívala na Íliás a Parmeniónova slova zněla prázdně. Chlapec si povzdychl, vzpomněl si na rozhovor s Hermiem.

"Jsi na mě tvrdý, Parmenióne. Máš však pravdu. Miluji tě jako bratra, a přece tě nevidím jako Spart'ana. Tedy v hlavě ano - ale v srdci..."

"Proč by mě potom měli přijímat ostatní - když nejsou mí přátelé?"

Jako malý neměl Parmenión větší problémy s ostatními dětmi. Ale v sedmi letech, kdy všechny spartské chlapce odvedli od rodičů a přestěhovali je do kasáren, kde se cvičili na válečníky, začal pro svou smíšenou krev trpět. Právě tam se mu Leónidas - pojmenovaný po slavném králi - vysmíval, požadoval od něj, aby poklekl, jak se na muže z rasy otroků sluší. Parmenión, ač menší a mladší, se na něj vrhl a snažil se ho praštit pěstí do obličeje. Leónidas mu napráskal - tehdy a ještě mnohokrát poté. Horší bylo, že pocházel z urozené spartské rodiny a mnoho ostatních chlapců v Lykúrgových kasárnách usilovalo o jeho přízeň. Z Parmenióna se stal vyhnanec, pronásledovaný, nenáviděný ho všichni kromě Hermia - a proti němu se nemohl obrátit dokonce ani Leónidas, protože Hermiás byl synem králova přítele Parna.

Osm let snášel Parmenión rány a urážky, přesvědčený, že ho jednoho dne začnou považovat za bratra Spart'ana. Dnes by měli být svědky jeho vítězství. Při generálských hrách se mu neuvěřitelně dařilo, probojoval se až do finále. Kdo však měl být jeho protivník, vzešlý ze všech mladíků ve Spartě? Nikdo jiný než právě Leónidas.

A jak ho Hermiás varoval, vítězství mu přinese jen další bolest. Jenže nemohl - a ani nechtěl - schválně prohrát.

Generálské hry byly pro válečníky cvičicí se v mnoha spartských kasárnách každoročně zlatým hřebem kalendáře. Vítěz obdržel vavřínový věnec a vítěznou hůlku. Získá titul stratégos - mistr!

Během hry proti sobě bojovala dvě vojska a soutěžící hráli generály, vydávali rozkazy, vybírali formace. "Vojáci byli vyřezáni ze dřeva, nebyla tu žádná krev ani umírání. O prohře rozhodovali dva sudí, kteří vhažovali očíslované kostky. Parmenión si našel klacek a načmáral si v prachu obdélník, představující spartskou falangu, přes dva tisíce válečníků se štíty sraženými k sobě a připravenými oštěpy. To byla ve hře hlavní síla, jezdecko bylo až na druhém místě. Napravo si načmáral druhý blok, Skiritai, spartské vazaly, kteří vždy bojovali po boku svých pánů. Byli to chrabří muži, tvrdí a

nezdolní, a přece nikdy nesměli bojovat v předních řadách. Jelikož nebyli Spartané, byli méně než lidé. To bylo jeho vojsko, tři tisíce mužů, spartští pěšáci, jízda a zálohy Skiritai. Leónidas bude velet stejné armádě. Parmenión zavřel oči a zavzpomínal na loňské finále, které se hrálo v Meneláových kasárnách. Bitva trvala dvě hodiny. Dávno před koncem se Parmenión začal nudit a odešel na tržiště. Došlo k postupnému vyhlazování, obě falangy byly zaklesnuté do sebe a sudí vhažovali kostky a odstraňovali mrtvé, až nakonec zlatá armáda převážila nad červenou. Podle Parmenióna to bylo cvičení k ničemu. K čemu je dobré takové vítězství? Vítězi zbylo jen pár set mužů. Ve skutečném životě by ho přemohl druhý nepřátelský oddíl. Takhle by bitva probíhat neměla. Rozhodl se, že dnes bude bitva jiná. Ať zvítězí, či prohraje, rozhodně si ji všichni zapamatují. Pomalu črtal formace, přemýšlel a plánoval. V duchu se však vracel k velkému závodu před třemi týdny. Všechno si naplánoval, cvičil, snil o vavřínovém věnci vítěze na svém čele. Dvacet mil pod zničujícím letním sluncem, přes kopce, po suti pokrytých svazích Parnónu, nohy rozbolavělé, dmoucí se hrudí. Všichni mladí muži ze Sparty v jediném velkém závodě, konečně zkoušce mladistvé síly a odvahy. Předběhl je všechny: Leónida, Nesta, Hermia, Learcha i ty nejlepší z ostatních kasáren. Polykali prach za ním a snažili se ho dostihnout. Leónidas si vedl lépe než ostatní, zachmuřeně se mu držel za patami, ale dvanáct mil od cíle dokonce i jej zlomilo Parmeniónovo poslední zrychlení. Parmenión běžel domů, šetřil si poslední síly na poslední úsek před agorou, kde čekal král s vavřínem pro vítěze. Město již bylo na dohled, bílé a zvoucí, když zahlédl starce táhnoucího káru po Vojácké cestě pod olivovým hájem. Zdrčeně se díval, jak se na káře uvolnilo kolo a obsah vozíku se vysypal do prachu. Parmenión zpomalil. Stařík se snažil uvolnit řemen omotaný kolem pahýlu pravé ruky. Byl to mrzák. Parmenión od něj odtrhl oči a běžel dál. "Pomoz mi, chlapče!" zavolal děda. Parmenión zpomalil a ohlédl se. Leónidas byl daleko za ním, mimo dohled... snažil se odhadnout, kolik času má. Zaklel, seběhl ze svahu a poklekl u kola. Bylo prasklé, avšak on se ho pokusil zvednout a nasunout na osu. Vydrželo jen chvíli, pak se rozpadlo na kusy. Stařec se sesul na zem vedle zničené káry. Parmenión se mu podíval do očí. Byla v nich bolest, porážka a zoufalství. Chitón měl obnošený, barvy dávno vypraly zimní deště a vybělilo letní slunce. Sandály měl tenké jako pergamen. "Kam máš namířeno?" zeptal se Parmenión. "Syn žije v osadě hodinu cesty odsud," odpověděl stařík a ukázal k jihu. Parmenión si prohlédl svraštělou kůži na jeho ruce. Byly na ní jizvy po mnoha starých ranách mečem. "Ty jsi Spartan?" zajímal se chlapec. "Skiritai," odvětil muž. Parmenión vstal a zadíval se na káru. Byly na ní hrnce, džbánky, několik starých pokrývek a kyrys a přilbice ve stylu, jaký chlapec viděl jen namalovaný na vázách a freskách. "Pomůžu ti domů," slíbil mu nakonec. "Bývaly doby, chlapče, kdy jsem žádnou pomoc nepotřeboval." "Já vím. Pojď. Budu podpírat osu, jestli tu káru utáhneš." Uslyšel dupot a vzhlédl. Kolem probíhal Leónidas. Dolů se ani nepodíval. Parmenión spolkl zklamání, uchopil osu a káru zvedl. Stařec se postavil k držadlům a společně se pomalu vydali k jihu. Když Parmenión konečně proběhl bránou, stmívalo se. Čekalo na něj mnoho chlapců z kasáren. "Copak se stalo, mišence? Ztratil ses?" pošklebovali se mu. "Spíš odpočíval," ohrnoval nos jeden. "Mišenci nemají výdrž." "Vydrž! Vydrž! Vydrž!" pokřikovali, když vbíhal na tržiště, kde čekal učitel Lepidos, aby mohl spočítat své svěřence. "Co se to s tebou, ve jménu Háda, stalo?" vyptával se voják. "Dnes měla vyhrát Lykúrgova kasárna. Kvůli tobě jsme skončili šestí." Parmenión mlčel. Co měl taky říci? To ale byla minulost - a minulost byla mrtvá. Parmenión dostal hlad. Vydal se dolů na tržiště a po hlavní ulici ke kasárnám. V jídelně se postavil do řady s ostatními Lykúrgovými hochy a pak seděl sám s miskou tmavé polévky a skývou černého chleba. Nikdo s ním nepromluvil. Leónidas seděl na druhé straně síně s Gryllem a desítkou dalších. Schválně si ho nevšimli. Parmenión se najedl a s příjemným pocitem plného žaludku se vydal k domku své matky. Našel ji na dvorku. Vyhřívala se na sluničku. Vzhlédla k němu a usmála se. Byla hrozně hubená a oči měla zapadlé. Parmenión ji pohládl po rameni a něžně ji políbil. Rty se dotkl suché, napjaté kůže. "Jíš pořádně?" zeptal se jí. "Nemám chuť k jídlu," zašeptala. "Ale sluničko mi prospívá, cítím se pak živá." Donesl jí pohár vody a přisedl si k ní na kamennou lavičku. "Dneska soutěžíš ve finále?" zeptala se ho. "Ano." Kývl a do čela mu sklouzl pramen tmavých vlasů. Hned si ho shrnul zpátky. "Jsi rozpálená. Měla bys jít dovnitř." "Později. Máš modřiny na obličeji." "Upadl jsem při závodě. Jsem neohrabaný. Jak se cítíš?" "Jsem unavená, synku. Velice unavená. Bude král v Xenofóntově domě, aby se díval, jak vyhraješ?" "Prý tam bude - ale možná nevyhraju." "Ne. To promluvila mateřská pýcha. Ty prostě uděláš, co půjde, a to stačí. Ještě tě mají ostatní hoši tak rádi?" "Ano." "To by tvého otce potěšilo. On byl taky oblíbený. Ale do finále generálských her se nikdy nedostal. Byl by na tebe moc pyšný." "Můžu pro tebe něco udělat? Donést ti něco k jídlu?" Parmenión ji vzal za ruku, pevně ji stiskl a snažil se do jejích křehkých údů předat něco ze své síly. "Nic nepotřebuji. Víš, posledních pár dní vzpomínám na Makedónii, na její lesy a pláň. Zdává se mi o bílém koni na

úbočí. Sedím na poli a kůň přichází ke mně. Tolik toužím projet se na koni, cítit vítr ve tvářích, jak mi šeptá ve vlasech. Kůň je to vysoký, má krásný krk. Jenomže se vždycky probudím dřív, než ke mně přiběhne."

"Koně jsou dobré znamení," podotkl Parmenión. "Pojď, pomůžu ti dovnitř. Seženu Rheu - uvaří ti. Musíš jíst, máti, jinak se ti síly nikdy nevrátí."

"Ne, ne. Chci si tu ještě chvíli posedět. Zdřímnu si. Přijď za mnou po hře. Všechno mi povyprávíš."

Chvilí u ní seděl. Ona si položila hlavu na chatrnou podušku a usnula. Parmenión zašel do domu, opláchl se a učesal.

Vzal si čistý chitón a druhé sandály. Chitón nebyl vyšíváný a byl mu příliš malý, sahal mu stěží do půli stehů. Cítil se jako heilót - otrok. Poté zašel k sousednímu domu a zaklepal. Objevila se malá rusovláška, a když ho spatřila, usmála se.

"Zajdu za ní," slíbila, než stačil chlapec promluvit.

"Myslím, že nic nejí," posteskl si Parmenión. "S každým dnem je hubenější."

"To se dá čekat," odvětila Rhea tiše se smutkem v hlase.

"Ne!" vyštěkl Parmenión. "Teď v létě jí bude líp. Víím to."

Bez čekání na odpověď odběhl pryč, kolem kasáren a po hlavní ulici ke Xenofóntovu domu.

####

Dnes se Xenofón probudil časně. Slunce teprve vykukovalo nad horami na východě a zkřivenými okenicemi v jeho ložnici pronikaly dlouhé, tenké paprsky světla. Obrátil se na bok a zaúpěl. U krále večeřel k smrti rád, ale jak život tak často dokazoval, za každou rozkoš je třeba zaplatit. Hlava mu třeštila a zvedal se mu žaludek. Zhluboka se nadechl, posadil se, odhrnul tenkou pokrývku a zadíval se na své tělo. Svaly na břiše měl vyrýsované a pevné, což bylo na čtyřicet sedm let skvělé, a pleť na obličejích i těle dozlatova opálenou z častého cvičení bez oděvu v ranním slunci. Generál vstal a protáhl se před bronzovým zrcadlem. Zrak už mu nesloužil tak jako zamlada a musel se na svůj odraz dívat pěkně zblízka. S nechutí si všiml, že má pod modrými očima váčky a ve zlatých vlasech stříbrné pramínky. Nenáviděl proces stárnutí a děsil se dne, kdy za ním budou milenci přicházet z povinnosti či pro peníze, a nikoliv z touhy.

Ten mladík včera sice byl okouzlen, nicméně si hlavně přál, aby ho viděli s Xenofóntem, hrdinou tažení k moři, vzbouřeného Athénana, uznávaného jako jednoho z největších generálů své doby. S touto povzbudivou myšlenkou se Xenofón zasmál a odstoupil od zrcadla. Otevřel okenice a ucítil na kůži slunce. Znovu se posadil na pevnou postel. Tažení k moři, léta slávy. Bylo to dílo Moir, Athénina vůle, či slepé štěstí? Jak to může člověk zjistit? Venku svítilo slunce na bezmračné obloze, stejně jako v onen den u Kúnax, kdy všechny jeho sny a víra prošly zkouškou, kdy Kýros bojoval o své dědické právo. Xenofóntovi se před očima z temných chodeb paměti vynořily události onoho dne. Kýros, krásný jako Apollón a chrabrý jako Héraklés, vedl své muže do Persie, do boje o korunu, která mu právem náležela. Xenofón věděl, že nemohou prohrát, protože bohové vždy podpoří odvahu a dvojnásob podpoří spravedlnost. A nepřítel, ač v početní převaze, neměl dostatečnou strategii ani srdatost v zbraních, aby porazil řecké žoldnéře, kteří Kýra milovali. Když došlo k bitvě, bylo předem rozhodnuto.

Oba oddíly se střetly poblíž visky Kúnaxa. Xenofón byl tehdy mladším důstojníkem pod Proxenovým velením. Vzpomínal na náhlý záchvat strachu, když poprvé spatřil nepřítele, roztaženého v dlouhé bitevní linii. Rozkázal svým mužům, ať se drží u sebe, a čekal na rozkazy. Peršané spustili řev a tloukli oštěpy o štíty, zatímco Řekové jen mlčky stáli. Kýros projel cvałem kolem přední řady a volal: "Za bohy a slávu!" Řecká falanga zaútočila na perskou hordu, která se otočila a uprchla. Kýros, jenž vypadal na bílém hřebci jako bůh, vedl zuřivý útok na nepřátelský střed a svého proradného bratra - krále Artaxerxa - zahnal z pole. Slavné vítězství, naplnění osudu!

Xenofón se zachvěl a přistoupil k oknu. Zadíval se přes střechy, aniž by je viděl. Místo nich hleděl na slunce odrážející se na hlavicích oštěpů, slyšel křik umírajících a řinčení mečů narážejících na štíty u Kúnax, když Řekové, ve čtyřřadu, obrátili barbary na útěk.

Zvítězili. Spravedlnost opět zavládla, o čemž žádný dobrý muž nepochyboval. A pak?

Xenofón si povzdechl. A pak jeden obyčejný perský voják - podle všeho rolník, který si ani nemohl dovolit zbroj či meč - hodil kamenem, jenž zasáhl Kýra do spánku a srazil ho z koně. Prchající nepřítel to uviděl. Znovu se seskupili a zaútočili. Dostali se k chrabrému Kýrovi, když se pokoušel vstát. Mnohokrát ho bodli a pak mu usekli hlavu a pravou ruku.

Vítězství, jako přelétavá žena, Řekům uteklo.

Ten den v Xenofóntově srdci bohové zemřeli, třebaže jeho mysl neustále bojovala, aby si jakousi mlhavou víru udržela. Bez bohů nebyl svět ničím, místo plné utrpení a rozčarování, bez řádu a zdravého rozumu. Po Kúnaxách však zažil klid v duši jen zřídka.

Zhluboka se nadechl a snažil se potlačit hořké vzpomínky. Nenápadně zaklepaní na dveře. "Dále," řekl a objevil se jeho vrchní sluha Tinos s pohárem silně zředěného vína. Xenofón se usmál a poděkoval mu.

Další dva sluhové mu nanosili pramenitou vodu do lázně a do sucha ho vytřeli. Zbroj měl vyleštěnou, až se bronz leskl jako zlato a železná přilbice jako nejčistší stříbro. Jeden sluha mu pomohl do chitónu z bílého lnu a druhý mu přes hlavu přetáhl kyrys a na boku mu utáhl řemínky. Kolem pasu mu vložili bronzem zpevněnou koženou suknicí a uvázali na boku. Na holeně přišly bronzové chrániče. Xenofón poslal sluhy pryč a zvedl opasek s mečem. Kůže byla podřobaná a bronzová pochva samý zub, ale meč sám byl železný a ostře nabroušený. Vytáhl ho a těšil se z dokonalé rovnováhy krátké čepele a kůží ovinutého jílce. S povzdechem vrazil meč do pochvy a připjal si opasek. Zvedl přilbici a prohrábl chochol z bílých koňských žíní.

S přilbici pod paží se obrátil ke dveřím. Tinos mu je otevřel a Xenofón vyšel na dvůr. Tři služby se klaněly, když je mýjel. Odpověděl jim úsměvem a zvedl hlavu ke slunci. Byl krásný den.

Podle pokynů sudích připravovali tři heilóti jámu s pískem a tvarovali kopce, údolí a potoky. Xenofón se zastavil a prohlížel si jejich dílo. "Tehle kopec udělejte vyšší a prudší," přikázal jednomu z mužů, "a rozšiřte údolí. Tam se bude

bojovat, takže je zapotřebí místo pro manévry."

Vyšel otevřenou bránou ven a zamířil na kopec ke svatyni Athény Ofthalmitidos. Chrám nebyl nijak velký, jen tři sloupky podpírající nízkou střechu, ale uvnitř byl posvátný oltář. Xenofón vstoupil do chrámu, odložil meč a opřel ho u dveří. Poklekl před oltářem, na němž stála stříbrná socha ženy, vysoké a štíhlé, s dórskou přilbicí posunutou z čela a ostrým mečem.

"Chvála tobě, Athéno, bohyně moudrosti a války," pravil Xenofón. "Voják tě zdraví." Zavřel oči v modlitbě a opakoval známá slova, která poprvé použil před pěti lety, když opouštěl perskou zemi.

"Jsem voják, Athéno. Nedovol, aby byl toto konec mé slávy. Tak málo jsem dokázal. Dovol mi žít dost dlouho, abych mohl tvou sochu zanést do srdce barbarské říše."

Vzhlédl k soše v naději, že se mu dostane odpovědi, ač věděl, že následovat bude pouze ticho. Vstal a couvl. Na akropoli zahlédl pohyb. Objímali se tam dva chlapci. Přimhouřil oči a v jednom z chlapců poznal Hermia. Druhý tedy musel být ten mišenec, kterému říkali Savra. Zvláštní kluk, často běhající přes střechy a vysoké zdi. Xenofón ho zblízka viděl pouze dvakrát. Se zahnutým orlím nosem nebyl půvabný jako Leónidas ani spanilý jako Hermiás, ale něco na něm bylo. V očích měl pronikavý pohled, opatrný i vyzývavý zároveň, a nosil se s pýchou, k jaké ho jeho chudoba rozhodně neopravňovala. Jednou ho Xenofón viděl utíkat hlavní ulicí před čtyřmi dalšími hochy. V druhém případě seděl Savra s Hermiem u Afrodítina chrámu. Právě se usmál nad něčím, co řekl Hermiás, a jeho obličej to úplně proměnilo, zadumané mračení zmizelo. Změna Xenofóna ohromila natolik, že se zastavil a na chlapce se zadíval. Savra vzhlédl a všiml si, že je pozorován. Jeho výraz se změnil, jako kdyby na místo zapadla maska, a Athéňana náhle při pohledu do Savrových ledových modrých očí zamrazilo.

V duchu se vrátil k nadanému Leónidovi. To byl pravý Spart'an, vysoký, s dokonalými proporcemi, hrdým postojem a vlasy jako spředené ze zlata. Xenofón věřil, že je v něm velikost, skutečný dar z nebes. Na generálské hry se netěšil často, ale dnes se předem radoval z nadcházejícího souboje vůli.

Zamířil ke cvičišti. Tady, obvykle za soumraku, mladší chlapci prováděli hrané bitvy a místo mečů používali klacky.

Dnešní den byl zvláštní a Xenofón to dobře věděl, když přecházel nízký most jižně od cvičiště. Dnes tu byla k vidění přehlídka mužství. Spartský vojenský systém nesmírně obdivoval, třebaže to zapříčinilo jeho vyhnání z Athén.

Spart'ané si vytvořili dokonalou armádu s použitím tak jednoduchých principů, až Xenofón žasl, jak to, že je žádný jiný městský stát nenapodobil. Muži měli zařazení podle věku od začátku dospělosti, která začínala ve dvaceti letech.

Chlapci, kteří spolu vyrůstali, učili se spolu a již v útlém věku uzavřeli přátelství, nakonec stáli společně v jedné falanze. Jak léta ubíhala, bojovali bok po boku, dokud o dvacet let později nedosáhli dokonalosti. Tehdy směli odejít na odpočinek.

Díky tomu bylo spartské vojsko neporazitelné. Falanga byla mnohvrstevná formace, první řadu tvořilo třicet mužů deset let od dospělosti - houževnatých, zkušených, a přece dosud mladých a silných, mužů zvyklých na železnou disciplínu, kteří vybojovali a vyhráli spoustu bitev. Za nimi byli válečníci dvacet let od dospělosti, hrdí, zjizvení a silní. O řadu dál stáli čerství rekruti, kteří poprvé uvidí, jak spartští válečníci bojují. A za nimi řady od dvou do devatenácti let od dospělosti. Byl tedy div, že žádné spartské vojsko nebylo nikdy poraženo v poli stejně početným nepřítelem?

"Proč to nemůžete pochopit?" divil se Xenofón nahlas a představoval si přitom své rodné Athény. "Chtěli jste vládnout. Měli jste vládnout. Ale, nechtěli jste se poučit od svých nepřátel." Athény a Sparta vybojovaly na Peloponnésu dlouhou a nákladnou válku. Byla to nejhorší doba v Xenofónově životě, když spartské vojsko před dvaceti lety oblehlo Athény. Athénino město, bohy požehnané, se vzdalo. Xenofón na tu hanbu do smrti nezapomene. Jak ale jako voják studující umění války mohl Spart'any nenávidět? Dovedli toto umění do výšin, o nichž se nikomu jinému ani nesnilo.

"Jako vždy přicházíš vystrojen do bitvy," poznamenal Agésiláos a Xenofón zamrkal. V duchu se zatoulal daleko a teď se téměř přihloupě zazubil. Spartský král seděl na úzké kamenné lavici ve stínu cypřiše.

"Omlouvám se, králi," pravil Xenofón s úklonou. "Byl jsem zamyšlený."

Agésiláos zakroutil hlavou a vstal. Teprve tehdy byla vidět křivá levá noha. Byl to pohledný muž s tmavými vousy a pronikavými modrými očima, první chromý spartský král v dějinách, a zranění by ho bylo stálo korunu, kdyby generál Lýsandros neobhájil jeho případ před bohy i lidmi.

"Přilíš přemýšlíš, Athéňane," podotkl král a zavěsil se do Xenofóna. "O co šlo dnes ráno? O Athény? Persii? Nedostatek válčení? Nebo toužíš po návratu do sídla v Olympii, čímž bys nás zbavil potěšení ze své přítomnosti?"

"O Athénách," přiznal Xenofón. Agésiláos kývl a upřel na něj lstivý pohled.

"Není snadné být vlastními lidmi nazýván zrádcem, být vyhnán z domoviny. Jenomže hlediska se mění, příteli. Kdybys ty v Athénách zaujímal vysoké postavení, válka by možná nebyla tak strašná - možná by k žádné válce ani nedošlo. Pak by z tebe byl hrdina. Například já jsem rád, že jsi nevelel vojsku bojujícímu proti nám. Naše ztráty by byly mnohem větší."

"Stejně byste ale neprohráli, že?" zajímal se Xenofón.

"Snad nějakou tu šarvátku," usoudil Agésiláos a zasmál se. "Protože v bitvě nezáleží jen na schopnostech generálů, ale také na kvalitě válečníků."

Společně vyšli na návrší a posadili se v první řadě s výhledem na cvičiště.

Právě dospěli mladí muži - celkem dvě stě čtyřicet - byli zařazení do osmé formace a Xenofón se zájmem přihlížel, jak noví rekruti cvičí - společně se třemi tisíci staršími vojáky - útok a kruh, výpad a obklíčení.

Když nad sebou zpocení muži zahlédli krále, v jejich nadšení byl znát rozdíl. Agésiláos však nesledoval je. Obrátil se na Xenofóna.

"Byli jsme příliš osamocení," řekl král, sňal si přilbicí s rudým chocholem a položil si ji vedle sebe.

"Osamocení?" opáčil Xenofón. "Copak není Sparta největší silou?"

"Síla a slabost, přáteli, jsou si často stejně blízké jako muž a žena. Jsme silní, protože jsme pyšní. Jsme slabí, protože nám pýcha nikdy nedovolí vyrůst." Rozhodil rukama. "Kde jsme? Hluboko na jihu, daleko od obchodních stezek, jeden malý městský stát. Pýcha nám nedovoluje smíšená manželství, třebaže nejsou proti zákonům, a počet pravých Spartánů je tudíž stále nízký. Na tom poli jsou tři tisíce mužů, jedna třetina všech našich vojsk - proto můžeme vyhrát bitvu, ale nikdy nevybudujeme říši. Cítíš bolest Athén? Přežijí a budou vzkvétat dávno poté, co z nás Spartánů bude jen prach. Mají moře, jsou středem, srdcem Řecka. Porazíme je v tisíci bitvách, ale válku prohrájeme." Agésiláos potřásl hlavou a zachvěl se. "Přes duši mi přešlo ledové zvíře," posteskl si. "Odpusť mi mou beznaděj."

Xenofón se zadíval na bojovníky dole na cvičišti. V králových smutných slovech byla velká pravda. Přes všechnu svou vojenskou moc byla Sparta pořád jen malý městský stát, jehož obyvatelstva ubývalo ve strašlivých válkách, které na Peloponnésu zuřily. Podíval se na přítele a změnil téma.

"Předáš cenu při generálských hrách?"

Agésiláos se usmál, melancholie ho přešla. "Pro dnešního vítěze mám zvláštní dar - jeden ze sedmi mečů krále Leónida."

Xenofón vykulil oči. "Vskutku královský dar, Agésiláe," zašeptal.

Agésiláos pokrčil rameny. "Můj synovec je jeho potomek a nese jeho jméno. Hodí se, aby ten meč měl. Na narozeniny za tři týdny bych mu ho dal stejně. Tohle ale bude pěkná příležitost a chlapec bude mít hezkou vzpomínku na vítězství v hrách. Já sám jej vyhrál před třiceti lety."

"Bude to skvělé gesto, Agésiláe, ale... co když nevyhraje?"

"Mluv vážně, Xenofónte. Soupeřem mu je makedonský míšenec, který stojí jen o stupínek výš než heilóti. Jak by mohl nevyhrát? Je Spartán z královského rodu. A navíc jsi ty hlavní sudí, takže se na spravedlivý výsledek můžeme určitě spolehnout."

"Spravedlivý?" zopakoval Xenofón a odvrátil se, aby zakryl hněv. "Buďme aspoň upřímní."

"Nebud' uštěpačný," požádal Agésiláos a objal přítele kolem ramen. "Je to jenom dětská hra. Komu to ublíží?"

"No komu?" opáčil Xenofón.

###

Když se Parmenión přiblížil ke Xenofóntovu domu obklopenému bílou zdí, zpomalil. Návštěvníci se již scházeli. Na kraji davu zahlédl Hermia v rozmluvě s Gryllem. Vzpomínka na silné rány pěstí vyvolala hněv, nejraději by vyrazil přes ulici, popadl Grylla za vlasy a tloukl mu tou jeho hnusnou hlavou o zeď, dokud by kameny nezastříkala krev.

Uklidni se! Věděl, že Gryllos bude přítomen - nakonec to byl Xenofóntův syn, takže tu byl doma. Navíc ponese Leónidovi černý plášť. Parmenióna však zlobilo, že ostatní mládenci v kasárnách Grylla přijímají - dokonce ho mají rádi.

Nechápal, jak si je může získat Athénan a on ne. Gryllovi v žilách neproudila ani kapka spartské krve a Parmeniónův otec byl hrdina. Zahnal takové myšlenky, protáhl se mezi diváky a blížil se k oběma mladíkům. Gryllos ho zahlédl první. Zamrzl mu úsměv a oči mu potemněly.

"Vítej na den své potupy," zavrčel Athénan.

"Jdi ode mě, Grylle," varoval ho Parmenión roztřeseným hlasem. "Při pohledu na tebe se mi chce zvracet. Věz tohle:

Jestli po mně ještě někdy půjdeš, zabiju tě. Žádné rány, žádné modřiny. Jenom červi a smrt!"

Xenofóntův syn zavrával, jako by ho udeřil, a pustil plášť, jež držel. Rychle ho zvedl a zmizel ve dveřích domu.

Parmenión se obrátil na Hermia a pokusil se o úsměv, ale svaly v obličejí měl stažené a napjaté. Aspoň chtěl přítele obejmout, jenže Hermiás couvl. "Dej pozor," vyhrkl. "Dotknout se pláště je zlé znamení!"

Parmenión sklopil zrak k tmavé vlně, již měl Hermiás přehozenou přes ruku. "Je to jenom plášť," zašeptal a přejel po plášti prsty. Toho, kdo při hrách prohraje, odvedou z bojiště zahaleného od hlavy k patě, aby nebyla vidět jeho hanba. Každý Spartán cítil k takovému ponížení odpor, avšak Parmeniónovi na tom nezáleželo. Jestli Leónidás zvítězí, bude to už dost velká hanba. Že bude nosit ten plášť, mu nedělalo těžkou hlavu.

"Pojď," vybídl jej Hermiás a vzal ho za ruku. "Projdeme se - nechceme přijít moc brzo. Jak je na tom matka?"

"Nabírá síly," odpověděl Parmenión věda, že je to lež, přičemž potřeboval, aby to byla pravda. Cestou od domu zaslechl jásot. Ohlédl se a spatřil příchod zlatovlasého Leónida. Závistivě přihlížel, jak se kolem něj shlukují muži a přejí mu štěstí.

Oba mladíci kráčeli po kamenitém chodníčku k Amónově svatyni, malé rotundě z bílého kamene, před níž stáli mramoroví hopliti. Odsud Parmenión dohlédl na posvátné jezero a stromy obklopený chrám Afrodity, bohyně lásky, za městem.

"Jsi nervózní?" zeptal se Hermiás, když usedli pod mramorovými sochami.

"Žaludek mám stažený, ale jinak jsem klidný," odpověděl Parmenión.

"Jakou formaci použiješ?"

"Novou." Parmenión rychle nastínil svůj plán.

Hermiás ho mlčky vyslechl a potřásl hlavou. "To nesmíš, Savro! Prosím, poslechni mě! To je nemyslitelné!"

Parmenión, překvapený kamarádovou reakcí, se zasmál. "Je to jenom hraná bitva, Hermie. Dřevění vojáčky a kostky. Nejde snad o vítězství?"

"Ano, ano, ale... nikdy ti to nedovolí. Bohové, Savro, copak to nechápeš?"

"Ne," prohlásil Parmenión. "A vůbec, co na tom záleží? Nikdo nebude muset protřpět dvouhodinová muka. Ať vyhrajou nebo prohrajou, skončí to za pár minut."

"Nemyslím," šeptl Hermiás. "Vraťme se."

Dvůr Xenofóntova domu byl plný hostů. Usedali na sedadla u západní zdi, kde byl stín. Parmenión se ve špatně padnoucím chitónu cítil nepříjemně, jako chudák, ale matka vlastnila pouze malý pozemek a ze skromných příjmů musela zaplatit jídlo a ošacení a také Parmeniónův výcvik. Všichni spartští mladíci museli za jídlo a ubytování platit, a

pokud si to nemohli dovolit, ztráceli prestiž. Když rodina zchudla, ztráceli nejen volební právo, ale také právo říkat si Spart'ané. Větší hanbu muž ani nemohl zažít. Po vyhazovu z kasáren si musel hledat zaměstnání a skončil v podstatě jako heilót.

Parmenión se sebral, zahnal podobné zasmušilé myšlenky a zadíval se na deset čtverečních stop velké bojiště z písku. Vedle něj stáli v řadách dřevění vojáčky. Zlatí nalevo, krvaví napravo. Nenamalovaní, nezdobení, ale přesto byli krásní. Parmenión se sklonil a zvedl první zlatou hoplitskou řadu. Byla vyřezána z bílého dřeva, jež stářím zežloutlo. Na destičce bylo upevněno deset figurek, představujících stovku těžce vyzbrojených vojáků s kulatými štíty, oštěpy a krátkými meči. Byli vyřezaní s velkou péčí, včetně kožených sukní a bronzových náhlenic. Jen přilbice již byly zastaralé, s plným hledím a chocholy, jaké se již třicet let nepoužívaly. Figurky ovšem byly staré a téměř posvátné. Používal je už bájný Leónidas, když vyhrál v jedenáctých hrách.

Parmenión vrátil spartskou řadu a přešel ke Skiritai. Ti byli hůř vyřezaní a ne tak staří. Muži byli bez oštěpů a na hlavách měli kulaté kožené čapky.

Na Parmenióna padl stín. Stál za ním vysoký muž ve žlutém chitónu lemovaném zlatem. Parmenión viděl jen málo lépe vypadajících válečníků: muž měl zlaté vlasy se stříbrnými pramínky a oči modré jako letní obloha.

Muž se na něj usmál. "Ty budeš Parmenión. Vítej v mém domě, mladý generále."

"Děkuji. Je pro mě čest být tady."

"Ano, to je," souhlasil Xenofón, "ale ty sis ji vysloužil. Pojd' se mnou."

Parmenión následoval Xenofóna do zastíněného výklenku zdobeného nádhernými purpurovými květy, halícemi zeď jako plášť krále.

"Slámky byly taženy a ty jsi první na tahu. Teď mi sděl první tři rozkazy, které vydáš," požádal Xenofón. Parmenión se zhluboka nadechl, poprvé mu zřejmě selhávaly nervy. Upíral oči na shromáždění na dvoře. Ve skutečné bitvě, jakmile jednou začal boj, bylo téměř nemožné rychle měnit strategii, když do sebe tisíce mužů sekaly meči a srážely se štíty. Proto byly při hrách první tři rozkazy předány sudím, aby soutěžící nemohl najednou změnit názor, pokud zjistil, že protivník provedl lepší tah.

"Čekám, mladý muži," zašeptal Xenofón. Parmenión vzhledl k pohlednému Athénanovi. Sdělil mu to a sledoval jeho reakci.

Xenofón ho vyslechl, aniž by hnul brvou, pak si povzddechl a zavrtěl hlavou. "Hlavní sudí nemá dávat rady, a proto řeknu jen, že pokud si Leónidas zvolí jednu ze čtyř - možná pěti - možností, zažene tě na bezhlavý útek. To jsi pochopitelně vzal v úvahu, že?"

"Vzal."

"A zvažil jsi i otázku tradice a spartské hrdosti?"

"Chci jenom vyhrát bitvu."

Xenofón zaváhal. Své povinnosti již splnil. Nakonec tedy kývl a vrátil se k rituálu. "Kéž ti bohové projeví svou přízeň, Sparto," pronesl s úklonou. Parmenión se také poklonil a díval se za Athénanem, jenž odcházel k čekajícímu Leónidovi. Ztěžka polkl. Jestli je generál Leónidův přítel, mohl by mu aspoň naznačit, co má Parmenión v plánu...

To tě nesmí ani napadnout! Xenofón je velký generál, spílal si Parmenión, a k něčemu tak nízkému by se nikdy nepropůjčil. Toto je muž, jenž se po porážce u Kúnax díval, jak jeho druhy krutě zabíjejí, a se svým oddílem demoralizovaných Řeků se probojoval přes celou rozlehlou Perskou říši až k moři. Xenofón by ho nezradil. Ale také je to Gryllův otec a přítel Leónidovy rodiny.

Diváci povstali, protože vstoupil Agésiláos se svými generály a dvěma ze svých milenců. Diváci zatleskali a král se uklonil a dokulhal na své místo uprostřed první řady, přímo nad pískovým hřištěm. Když Parmenión vykročil k místu, kde čekal Hermiás a odvracel oči od pláště, měl sucho v ústech.

Xenofón si k sobě zavolal další dva sudí. Promluvil s nimi a pak se posadil vedle krále. První sudí - postarší muž s nakrátko zastřiženými bílými vlasy a vousy - přistoupil k Parmeniónovi.

"Jsem Kléarchos," představil se. "Rozmístím tvé vojsko podle tvých rozkazů, generále. Smíš se ptát na radu ve věcech zdržení, ale ničeho jiného." Otevřel váček u pasu a vyndal tři prstní kůstky. Každá měla šest plošek, na nichž byla namalována čísla od tří do osmi. "Abych určil ztráty, budu házet kostkami. Nejvyšší a nejnižší čísla se vyruší a zbývající číslo bude znamenat počet padlých. Je ti to jasné?"

"Ovšem," odpověděl Parmenión.

"Žádá se prostě ano," podotkl Kléarchos.

"Ano," zopakoval Parmenión. Kléarchos se postavil vedle žlutého dřevěného vojska a druhý sudí zaujal místo na opačné straně hřiště u červených vojáků.

Parmenión se poprvé střetl pohledem s Leónidem. Druhý mladík se na něj posměšně zazubil. Byl považován za krasavce, ale přes žlutozlaté vlasy a hezká ústa viděl Parmenión pouze ošklivost krutosti.

Jak bylo zvykem, obešli soupeři jámu a zastavili se naproti sobě.

"Vzdáš se spartské zlaté?" zeptal se Parmenión, řídě se rituálem.

"Spartská červená se nikdy nevzdává," opáčil Leónidas. "Připrav se na smrt."

Diváci zatleskali a král povstal a do nastalého ticha zvedl ruce. "Přátelé, dnes předám vítězi zvláštní dar: jeden ze sedmi mečů krále Leónida!" Zvedl železnou čepel tak, že na ni dopadly sluneční paprsky a změnily ji ve stříbrnou. Zazněl mohutný jásot.

Leónidas se naklonil k Parmeniónovi. "Pokořím tě, míšenče."

"Tvůj dech páchne hůř než kravská prdel!" odsekl Parmenión a potěšilo ho, jak Leónidovi naskočily na tvářích rudé skvrny. Oba mladíci se vrátili na svá místa.

"Začněte!" rozkázal Xenofón.

Kléarchos vystoupil. "Generál Parmenión dal rozkaz sestavit oddíly do Lýsandrovy páté formace, Skiritai nalevo v šestnácti řadách, Sparťané uprostřed v šestnácti řadách a žoldnéři - vrhači oštěpů - za jezdeckem napravo. Generál sám bude stát za středem." Parmenión si všiml, jak několik válečníků odmítavě vrtí hlavou, a uhádl, nač myslí. Žádný generál nemohl čekat, že za něj budou jeho muži bojovat, když nebude mít odvahu postavit se s nimi do předních řad. Přiběhli tři heilóti a poskládali řady dřevěných vojáků na písek.

Diváky oslovil druhý sudí. "Generál Leónidas dal rozkaz sestavit oddíly do třetí Agésiláovy formace, Sparťané napravo v deseti řadách, jezdecko uprostřed, Skiritai a vrhači oštěpů nalevo. On sám bude stát v druhé řadě uprostřed." Potlesk, a Leónidas se klaněl. Jak se slušelo na spartského generála, postavil se do předních řad.

Diváci se předkláněli a napjatě sledovali formace. Bylo zřejmé, že Parmenión plánuje obrannou bitvu, připravuje se odrazit čelní útok. Leónidas svou linii roztáhl a chystal se k tradičnímu obkličujícímu manévru zleva. Nyní bude hodně záviset na hodech kostkami, určujícími oběti.

Kléarchos si odkašlal a všichni diváci věděli, co přijde - z formací to bylo zřejmé. Žádný pohyb. Spartští zlatí budou čekat, až Leónidas zaútočí, a spolehnou se, že o výsledku rozhodnou kostky. Když však Kléarchos promluvil, veškeré hovory utichly.

"Generál Parmenión dal jezdecku rozkaz zaútočit na nepřátelský střed." Všichni upřeli oči na Leónidova sudího.

První tři tahy nebylo možné změnit, a nyní bude hodně 4 záviset na tom, jak Leónidas použije kavalerii. Bylo neobvyklé - ač ne neslýchané - aby jezdecko zaútočilo hned na začátku.

"Generál Leónidas dal rozkaz, aby vrhači oštěpů a Skiritai napravo vyrazili."

Válečníci si začali šeptat, protože Leónidas neočekával jezdecký útok a svým jezdcům žádné rozkazy nevydal.

Heilót s měřicí hůlkou posunul žluté jezdce dopředu. Sudí se poradili a Xenofón oslovil shromáždění.

"Bylo jednomyslně rozhodnuto, že rychlost útoku zahnal protivníkovo jezdecko, které bylo zatlačeno do řad hoplítů. Padlých je šedesát na Leónidově straně a devět na Parmeniónově."

Nad hlukem zazněl Kléarchův hlas. "Generál Parmenión vydal rozkaz, aby se řady Sparťanů a Skiritai spojily a během vyrazily, třicet dvě řady, na pravou stranu nepřítele."

Parmenión stál zcela nehybně, oči upřené na Leónida, jenž zděšeně zíral na hromadný útok. Parmenión chápal, jak se cítí. Nečelil jednomu nepravděpodobnému plánu, nýbrž dvěma. Žádný spartský oddíl by se nikdy nespojil se Skiritai a žádné řecké vojsko by nikdy nezaútočilo na pravé křídlo - nejsilnější bod. Udělat něco takového znamenalo odhalit zranitelné křídlo, protože štíty se nosily na levé paži a postupující falanga by tudíž byla vystavena oštěpům, kamenům a šípům.

Tady ale ne, říkal si Parmenión. Dnes ne. Jelikož Leónidův střed zničilo jeho vlastní jezdecko, nebyli tu žádní peltisté ani lučištníci, kteří by mohli zasypat postupujícího nepřítele střelami. Vzhlédl, chtěl vidět a zapamatovat si každíčkou změnu výrazu na tváři nepřítele, toužil spatřit a uložit si do paměti okamžik, kdy si poprvé uvědomí porážku.

"Generál Leónidas vydal rozkaz, aby se zadních šest řad přesunulo a obklíčilo nepřítele."

Parmenión byl radostí bez sebe, nicméně své pocity skrýval, nasadil kamenný výraz, vzrušení prozrazovalo jen rozšířené chřípí a zrychlený dech. Na jeho pravou stranu se řítí hromadný útok a on své řady zmenšil na pouhé čtyři. Heilóti zvedli klíny a přesunuli je. Sudí se ani nemuseli radit, každý přítomný voják věděl, jak to musí skončit, když falanga o dvaatřicet řadách udeří do čtyřřadu. Ani síla a odvaha jedinců nemůže zastavit váhu útoku. Leónidas byl nejen poražen, on byl přímo rozdrčen. Zlatovlasý Sparťan zíral na vojáků, pak ustoupil a rychle promluvil se svým sudím. Jeho slova Parmenióna omráčila.

"Generál Leónidas žádá sudí, aby zrušil druhý rozkaz generála Parmenióna z důvodu, že je naprosto nedůvěryhodný. Kdyby byl takový rozkaz vydán v bitvě, Sparťané by ho bezpochyby odmítli splnit."

Parmenión zrudl a podíval se na krále. Agésiláos se narovnal a rozmlouval s mladým mužem po své pravici. Xenofón si zavolal sudí k sobě, stranou od diváků, ale všichni viděli, že následující hádka je opravdu urputná.

Parmeniónovi pokleslo srdce. Zadíval se na maličké bojiště a dřevěné vojáků zamrzlé uprostřed bitvy. Mohli by ho diskvalifikovat? Ovšemže mohli. Vzhlédl k řadám diváků. Kdo jsi, Parmenióne? tázal se sám sebe. Jsi chudý mišenec. Co jím na tobě záleží? Dnešní den patří Leónidovi, a ty jsi jím to zkazil.

Xenofón se vrátil k pískovému bojišti. Diváci čekali na verdikt, a dokonce i král se předklonil a oči upíral na Athénana.

"Je to zajímavá výzva, která sudí rozdělila. Je pravda, že spojení řad se Skiritai by nebylo považováno za čestné, dokonce ani není pravděpodobné." Odmlčel se a Parmenión viděl, jak mnozí přikyvují na souhlas. Cítil na sobě Leónidovy oči. Jeho protivník se usmál. Parmenión ztěžka polkl. "Nicméně," pokračoval Xenofón, "já si myslím, že tu nejde o čest, nýbrž o taktiku a disciplínu. Generál Parmenión znal sílu nepřítele a věděl, že v posledních pěti bitvách použil tuto formaci, a proto se rozhodl pro neobvyklý krok. Já jsem Athénan, ale hovořím tu s autoritou muže, jenž nade vše obdivuje vlastnosti spartského vojska. A tady se jedná o otázku disciplíny. Výzva stojí a padá na jednom bodě: Odmítli by Sparťané splnit takový rozkaz? Odpověď je prostá. Kdy za celou svou slavnou historii spartští vojáci odmítli splnit rozkaz?" Xenofón se znovu odmlčel, přelétl pohledem řady diváků a nakonec spočinul na králi. "Tah platí," prohlásil. "Generál Leónidas je poražen, a protože se postavil do druhé řady, je navíc zabit. Dnešní den patří spartské zlaté. Generál Parmenión je vynikající stratégos."

Žádný potlesk nezazněl, ale Parmeniónovi to bylo jedno. Obrátil se k Hermiovi, jenž odhodil tmavý plášť a běžel obejmout přítele.

Diváci byli ohromeni. Král Agésiláos upřel na Xenofóna rozzlobený pohled, ale Athénan jen pokrčil rameny a obrátil se. A staří vojáci začali šepetem probírat strategii. Leónidas vstal a klopýtal pryč. Přišel za ním Gryllos a podával mu plášť hanby. Leónidas však mávl rukou a vyběhl ze dvora.

Ze stínu vystoupil jeden postarší heilót a dotkl se Parmeniónova ramene. "Pane, u brány čeká nějaká žena. Prý musíš rychle přijít."

"Žena? Jaká žena?" chtěl vědět Parmenión.

"Jde o tvou matku, pane."

Parmenióna opustila veškerá vítězosláva a radost. Zavrával, jako by dostal ránu... a vyběhl ze dvora.

###

Když mladý Spart'an zmizel za bránou, diváci utichli. Agésiláos se zvedl a rozhněvaně přistoupil ke Xenofóntovi.

"Tohle se nemělo stát!" zasyčel král.

Xenofón kývl. "Já vím, Agésiláe," opáčil potichu, "ale nikdo z nás také nečekal, že Leónidás podá tak špatný výkon. Nepředvedl žádnou strategii a k nepříteli se choval s pohrdáním. Ty jsi ale král, Agésiláe. Jsi ve Spartě prvním soudcem. Je tvým právem - budeš-li si to přát - můj rozsudek zvrátit."

Agésiláos se obrátil k dřevěným vojáčkům, kteří leželi zapomenuti v písku. "Ne," zachraptěl nakonec, "měl jsi pravdu, Xenofónte. Ale ať se propadnu, jestli tomu mišenci předám meč. Na! Dej mu ho ty."

Xenofón zbraň převzal a uklonil se. Král pohodil hlavou a odešel. Diváci za ním se rozcházeli. Athéňan zašel do stínu krytého vchodu do andronu, posadil se a přemýšlel o Parmeniónovi. Přistoupil k němu Gryllos, jeho syn.

"To bylo ostudné, otče," prohlásil chlapec.

"To opravdu bylo," souhlasil generál. "Leónidás si nevzal plášť hanby. Bylo to nevhodné."

"Tohle jsem nemyslel a ty to víš. Spartské vojsko by nikdy nespojilo řady s mišenci jako Skiritai. To nemohl čekat nikdo. Hra měla začít znovu od začátku."

"Běž pryč, chlapče," zabručel Xenofón, "a snaž se nemluvit o věcech, kterým nerozumíš."

Gryllos neustoupil a zrudl. "Proč mě nenávidíš, otče?" zeptal se.

Jeho slova Athéňanem otrásla. "Tak to není, Grylle. Mrzí mě, že si to myslíš." Vstal a s rozpraženými rukama přistoupil k chlapci, chtěje ho obejmout.

"Ne, nesahej na mě!" vykřikl Gryllos a couvl. "Nic od tebe nechci." Obrátil se a vyběhl ze dvora na ulici. Xenofón si povzděchl. Tolik se snažil, pilně chlapce učil, pokoušel se ho naplnit smyslem pro čest, věrnost, povinnost a odvahu. Jenomže marně. A tak se jen díval, jak syn vyrůstá, viděl zrod nadutosti a krutosti, marnivosti a lží. "Nechovám k tobě nenávist," zašeptal, "ale nedokážu tě milovat."

Už chtěl vstoupit do domu, když u pískového bojiště zahlédl jakéhosi staříka, upírajícího oči na vojáčky. Jako hostiteli Xenofóntovi velely dobré mravy, aby s mužem promluvil. Vydal se tedy na dvůr.

"Smím ti nabídnout občerstvení?" zeptal se.

Stařec vzhlédl ke generálovi. "Ty se na mě nepamatuješ?" otázal se a zvedl pahýl pravé ruky.

"Pasiáne? Dobrá Héro! Myslel jsem, že jsi mrtvý!"

"Měl bych být - občas si přeju, abych byl. Usekli mi ruku, generále, a nechali mě tam, abych vykrvácel. Ale dostal jsem se domů. Trvalo mi to šestnáct let." Pasiános se usmál a předvedl zčernalé zkažené zuby. "Domů," povzděchl si tesklivě. "Probojovali jsme se přes Peršany a opevnili se v kruhu balvanů. Viděli jsme Agésiláa a hlavní oddíl a mysleli jsme, že se pro nás vrátí. Jenže se nevrátili. Nakonec jsme byli jenom Skiritai. Umírali jsme jeden po druhém. Já toho dne zabil jedenáct mužů. Peršané ze mě neměli radost, Xenofónte. Usekli mi ruku. Podařilo se mi zastavit krvácení a našel jsem sedláka, který mi ránu pokryl horkou smolou."

"Pojď dál, příteli. Nechám ti donést víno, jídlo."

"Ne, i když ti děkuju. Přišel jsem se jen podívat na toho chlapce, chtěl jsem vidět, jak vyhraje."

"Leónidás?"

"Ne, ten druhý. Savra. Není Spart'an, Xenofónte, a díky bohům za to!"

"Odkud ho znáš? Narodil se přece dávno po tažení do Persie."

"Potkal jsem ho na silnici, generále... když jsem byl skoro doma. Víš, neuvědomil jsem si, jak jsem zestárl, dokud jsem neuviděl hory svého dětství. Celé ty roky jsem se snažil dostat domů, a teď jsem se vrátil, vetřák s rozbitou károu. Zavolal jsem si ho na pomoc a on přišel. Doprovodil mě do domu mého syna. A ani slovíčkem se nezmínil, že kvůli mně prohrál velký závod. Umíš si to představit?"

"Myslím, že doběhl poslední," podotkl Xenofón.

"Byl první - na dohled města. A já mu neměl co dát. Neměl jsem nic. Žádné peníze. Ale svůj dluh splatím, Xenofónte, tím, že požádám o splacení jiného. Dvakrát jsem ti zachránil život. Budeš svůj dluh ctít?"

"Víš, že budu, a doufám, že víš i to, že být v Persii s Agésiláem, byl bych pro vás přišel."

Pasiános kývl. "O tom nepochybuji, generále. Pochopil jsem, že chlapec má smíšenou krev, nemá moc peněz a ještě méně vlivu. Pomoz mu, Xenofónte."

"Pomohu, slibuji."

Pasiános se usmál. Cestou ven se ještě zastavil a pohlédl na pískové bojiště. "Ta bitva se mi líbila," prohodil přes rameno. "Je hezké vidět Spart'any v nesnázích."

###

Parmenión vyběhl z Xenofóntova domu do ulic, které byly v poledne opuštěné. Necítil žár slunce ani bolest z podlitin. Neviděl domy, jež míjel, a neslyšel psy štěkající mu za patami.

Byl strachem bez sebe, v duchu viděl jen matku - mírnou, usměvavou, klidnou a chápavou.

Umírala.

Umírala...

To slovo se mu opakovalo stále dokola a viděl rozmazaně. Přesto běžel dál. Uvědomil si, že to věděl od začátku. Když se jí propadly kdysi krásné líce, když se jí ztratilo maso z kostí a zmatněly jí oči. A když viděl všechny ostatní stopy krve a bolesti. On však přesto nedokázal čelit pravdě a uhýbal před ní.

Ocitl se na hlavní ulici a zabočil do chudší čtvrti. Vrazil do jakéhosi tlustého obchodníka a srazil ho na zem. Za ním se

nesly jeho nadávky.

Dveře do jeho domu blokovaly mlčící sousedky. Protlačil se mezi nimi. U lůžka seděla Rhea. Na malém dvorku stál zády k místnosti doktor Astión. Parmenión se s bušícím srdcem zastavil ve dveřích. Rhea se k němu obrátila.

"Odešla," řekla, vstala a Parmenióna objala. "Už ji nic nebolí."

Parmeniónovi při pohledu na stíhlé tělo na lůžku začaly stékat po lících slzy.

"Nepočkala na mě," zašeptal.

Rhea ho chvíli objímala, potom přešla ke dveřím, jemně vytlačila sousedky a přítelkyně a dveře za nimi zavřela. Nakonec se posadila zpátky na lůžko a uchopila Arteminu drobnou ruku do své. "Pojď," vyzvala Parmenióna. "Posaď se na druhou stranu. Rozluč se." Parmenión poslechl, vzal matku za ruku a společně chvíli mlčky seděli. Vstoupil Astión, ale oni ho neviděli, a tak tiše odešel.

"Ke konci mluvila o tobě," začala Rhea. "Mluvila o své pýše. Chtěla počkat, vidět tě, dozvědět se, jak jsi dopadl."

"Vyhrál jsem, matko," vyhrkl Parmenión a stiskl bezvládné prsty. "Vyhrál jsem nade všemi." Zahledl se do Arteminy tváře. Oči měla zavřeně, výraz klidný.

"Vypadá pokojně," šeptla Rhea.

Parmenión potřásl hlavou. On neviděl pokoj, jen strašlivou konečnost smrti, naprostou nehybnost, odloučení. A přece měla ruku teplou a prsty ohebné. Kolikrát ho hladila, když ho něco bolelo, a poplácávala ho? Žaludek se mu stahoval a hrdlo se mu ůžilo. Slzy se jen řinuly, stékaly mu po lících a dopadaly na matčinu ruku.

"Mluvila o bílém koni," pravila Rhea. "Viděla ho na kopci. Přicházel k ní, říkala, že na něm pojedete celou cestu zpátky až do Makedonie. Nevím, jestli je to nějaká útěcha. Taký říkala, že vidí tvého otce, jak na ni čeká."

Parmenión nemohl promluvit, jen natáhl ruku a dotkl se matčiny tváře.

"Rozluč se," zašeptala Rhea. "Rozluč se s ní."

"Nemůžu," vzlykal Parmenión. "Ještě ne. Nech mě chvíli s ní. Prosím, Rheo!"

"Musím připravit... Za chvíli se vrátím." U dveří se ještě zastavila. "Milovala jsem ji. Byla to skvělá žena a dobrá přítelkyně. Bude mi scházet, Parmenióne. Neměla v sobě žádné zlo. Zasloužila si lepší osud."

Když Parmenión zaslechl zavírané dveře, stavidla žalu se otevřela naplno a on se neovladatelně rozvzlykal. Hlavou mu táhly řady obrazů. Na otce se pamatoval matně, jen jako na obrovského tmavého obra chodícího po domě, ale matka s ním byla pořád. Když ho, jak bylo spartským zvykem, v sedmi letech odvedli do kasáren k ostatním chlapcům, plakala a objímala ho, jako by byl v ohrožení jeho život. Parmenión často vyklouzl ven a lezl po střechách a přes zdi, aby se s ní aspoň na chvíli viděl. Teď už ji neuvidí nikdy.

"Kdybys mě milovala, vrátila by ses," vykřikl. "Neopustila bys mě." Věděl, že to jsou zbytečná slova, ale vyletěla z něj. Seděl u mrtvé, dokud se nezačalo stmívat. Uslyšel, jak se otevírají dveře, a čekal, že na rameni ucítí Rheinu ruku.

"Přináším ti trofej, generále," řekl mu Xenofón potichu. "Zakryj jí tvář, promluvíme si na dvoře."

"Nemůžu jí zakrýt tvář!" namítl Parmenión.

Xenofón přistoupil k lůžku. "Není tady, chlapče. Je pryč. Vidíš jen plášť, který nosila. Na tom zakrýt ji není nic strašného." Hlas měl laskavý a Parmenión zamrkal a vzhledl k němu.

Parmenión jemně zvedl bílou pokrývku a natáhl ji přes nehybnou tvář.

"Promluvíme si," navrhl Xenofón, veda chlapce na dvůr, kde se posadil na lavičku. Athénan měl nyní na sobě bílý chiton, přes něj dlouhý plášť z tmavomodré vlny a k tomu sandály z nejjemnější kůže ke kotníkům. Přesto stále vypadal jako voják. Přinášel Leonidův meč, který Parmeniónovi vložil do dlaní.

Mladík meč odložil, aniž by se na něj aspoň podíval. Xenofón kývl.

"V budoucnosti pro tebe bude znamenat víc. Ale nechme toho. Jsi mladý, Parmenióne, a život pro tebe připraví mnoho zármutku. Nic se tě ale už tolik nedotkne. Jsi rozumný mladík a víš, že všichni lidé umírají. Mluvil jsem o tvé matce se sousedkou. Měla velké bolesti."

"Vím o její bolesti. O jejím zápase. Chtěl jsem... chtěl jsem pro ni něco postavit. Dům... já nevím. Ale chtěl jsem, aby byla šťastná, dát jí to, po čem toužila. Na trhu měli látku, kterou chtěla, se zlatým lemováním, krásnou látku, jako pro královnu, říkala. Jenže jsme si ji nemohli dovolit. Ukradl jsem ji. Jenže ona ji zanesla zpátky. Neměla nic."

Xenofón potřásl hlavou.

"Vidíš příliš málo. Měla manžela, kterého milovala, a syna, kterého zbožňovala. Myslíš, že chtěla víc? No ano, možná chtěla. Ale tohle je krutý svět, Parmenióne. Každý muž - nebo žena - může čekat jen málo štěstí. Podle sousedky byla matka šťastná. Nevěděla nic o tvých... potížích... s ostatními chlapci. Zpívala, smála se. Tančila na slavnostech. Ano, je mrtvá - už nebude zpívat. Ale ani ji nebude nic bolet. Nezeštárne, nezchátrá, nepřežije svého syna."

"Proč jsi sem přišel?" zeptal se Parmenión. "Mohl jsi ten meč po někom poslat."

Xenofón se usmál. "To jsem opravdu mohl. Pojď se mnou ke mně, Parmenióne. Povečeříme a ty mi budeš vyprávět o matce. Je důležité, abychom o ní mluvili a poslali za ní modlitby. Bohové pak budou vědět, jak dobrá to byla žena, a přivítají ji vínem a obléknou do lesklé látky se zlatým lemem."

"Nechci ji opustit," namítl Parmenión.

"Je už pozdě. Odešla. Nyní ji musí připravit k pohřbu, a nehodí se, aby muž viděl ženská mystéria. Pojď."

Parmenión vyšel za generálem z domu. Kráčeli mlčky, prošli tržištěm a zamířili mezi velké domy aristokracie.

Xenofontův dům vypadal bez davu diváků a pískového bojiště jinak. Linula se jím vůně purpurových květů, obrůstajících zdi, a sluha na dvůr přinesl několik luceren. Noc byla teplá, vzduch těžký a Xenofón poslouchal, když mu Parmenión vyprávěl příběh matčina života.

Další sluhové přinesli ředěné víno a sladkosti a oba muži spolu seděli dlouho do noci. Nakonec Xenofón odvedl

Parmenióna do pokojíku v zadní části domu.

"Hezky se vyspi, příteli," popřál mu generál. "Zítra se postaráme o tvé záležitosti." Ve dveřích se ještě zastavil. "Pověz,

mladý muži," zeptal se znenadání, "proč jsi nedokončil poslední velký závod?"

"Udělal jsem chybu," odvětil Parmenión.

"Lituješ ji?"

Parmenión si vybavil starcovu tvář, zoufalství v jeho očích. "Ne," prohlásil. "Některé věci jsou důležitější než vyhrát."

"Tak na to nezapomínej," poradil mu Athéňan.

###

Tamis seděla u skomírajícího ohně a dívala se, jak na bílých, hrubě přitesaných stěnách malé místnůstky tančí slábnoucí stíny. Noc byla tichá, ozývalo se jen šustění suchého listí, jak ve větvích šeptal vítr. Stařena pozorně poslouchala.

Nezmýlila jsem se, říkala si vzdorovitě. Vítr zesílil a o okénko zarachotila větev. Oheň na chvíli zablikal, pak pohasl.

Přihodila do plamínků suché klacíky a přitáhla si tenkou látku k hubeným ramenům. Víčka jí klesala, zmáhala ji únava, ale seděla dál, dýchala mělce a srdce jí bilo nepravidelně.

Tma houstla a ona uslyšela kroky koně, pomalý, rytmický dusot kopyt na udusané hlině. S povzdechem vstala, vzala si hůl a přistoupila ke dveřím, odkud se zadívala mezi stromy. Zvuk se blížil, avšak žádný kůň v dohledu nebyl. Tamis zavřela oči tělesné a otevřela oči duchovní. A spatřila bílého hřebce, přeběhl přes palouk a zastavil se před ní. Byl obrovský, téměř osmnáct pěstí v kohoutku a oči měl v barvě opálů.

Tamis si povzdechla, shodila tenkou chlainu a vzala si pevnější ze šedé vlny, kterou si na rameni upevnila tyrkysovou sponou. Dveře nechala otevřené a vyšla do noci. Mířila k městu a přízračný kůň ji následoval.

Cestou přes opuštěné tržiště, jak klapala holí o dláždění, se jí hlavou honily zádumčivé myšlenky. Parmeniónova matka byla dobrá žena, laskavá a pozorná. A tys ji přesto zabila, zašeptal jí v hlavě hlas.

"Ne, nezabila," bránila se nahlas.

Nechala jsi ji zemřít. Copak to není totéž?

"Mnoho lidí umírá. Jsem snad zodpovědná za všechna úmrtí?"

Chtěla jsi, aby zemřela. Chtěla jsi, aby dítě trpělo samo.

"Aby zesílil. On je nadějí světa. On je předurčen, aby se postavil Temnému bohu. Musí z něj být silný muž."

Hlas utichl, avšak Tamis věděla, že ho nepřesvědčila. Stárneš, říkala si. Žádný hlas není. Jenom mluvíš sama se sebou, a takové rozhovory nejsou k ničemu. "Mluvim hlasem rozumu," prohlásila Tamis. "Ona mluví hlasem srdce."

A ty už v sobě nemáš místo pro takový hlas?

"Nech mě být! Dělá, co musím!"

Opodál seděla v měsíčním světle skupinka mužů hrajících kostky. Několik jich vzhledlo a jeden pověřivě udělal kruh, aby zahnal zlo. Tamis se usmála a vzápětí na muže zapomněla.

Dorazila k Parmeniónovu domu a zavřela oči. Její duch vlétl dovnitř a vznášel se v místnosti, kde ležela Artema zavinitá v pohřebním plátně. To, co Tamis hledala, tu však nebylo, a čarodějka se vrátila zpátky do těla. Unaveně kráčela ulicemi zalitými měsíčním světlem a hřebec ji následoval. Konečně se zastavila před branami Xenofóntova domu. Její duch opět opustil tělo, prolétl domem a nahoru po schodech do pokojíku, kde ležel Parmenión, ztracený ve snech.

U lůžka stála světlá postava, bílá a nehmotná, jako mlžná socha, beztvářá a zářící. Tamis v místnosti cítila silné emoce, lásku, pocit ztráty a trýznivý žal. Parmenión ze sna hlasitě zasténal a postava se zachvěla. Nyní Tamis zahlédla zmatek a bolest. K chlapci se natáhla bledá ruka, ale nedokázala se ho dotknout. "Je čas," zašeptala čarodějka.

"Ne." To jediné slovo viselo ve vzduchu. Nebylo to odepření, nýbrž naléhavá prosba.

"Neviděl by tě, ani kdyby byl vzhůru. Pojď, povedu tě."

"Kam?"

"Na místo odpočinku."

Postava se obrátila zpátky k lůžku. "Můj syn."

"Bude z něj velký muž. Zachrání svět před temnotou."

"Můj syn," zopakoval duch, jako by ji neslyšel.

"Ty už nepatříš do jeho světa," podotkla Tamis. "Rozluč se rychle, brzy bude svítat."

"Vypadá tak ztracený," zašeptal duch. "Musím tu zůstat, abych ho utěšila." Mlha zhoustla, objevily se Arteminy rysy.

Obrátila se k Tamis. "Znám tě. Jsi věstkyně."

"Jsem."

"Proč mě chceš odvést od mého syna?"

"Ty už nepatříš do jeho světa," zopakovala Tamis. "Jsi... mrtvá."

"Mrtvá? Aha, ano, vzpomínám si." Tamis se připravila na žal zrozený z vědomí, které z ducha vyzařovalo. "A teď už ho nikdy neobejmu. To neunesu!" Tamis se odvrátila před utrpením v Arteminých očích.

"Následuj mě," vyzvala ji a vrátila se do těla. Chvilí mlčky čekala za branou, až duch nakonec vyšel na dvůr.

"Říkala jsi, že z něj bude velký muž," pravila Artema. "Ale bude šťastný?"

"Ano," zalhala Tamis.

"S tím se musím spokojit. Setkám se opět s jeho otcem?"

"Netuším, protože tam, kam odjedeš, já nemohu. Ale modlím se, aby to dopadlo tak, jak si přeješ. Nasedni na koně. On jediný zná stezky mrtvých a v pořádku tě donese."

Mlžná postava se zvedla hřebci na záda. "Dohlédneš na mého syna?" zeptala se. "Budeš jeho přítelkyní?"

"Postarám se o něj," slíbila Tamis. "Zajistím, aby měl vše, co potřebuje, aby mohl naplnit svůj osud. Teď běž!"

Hřebec zvedl hlavu a vykročil k pohřebnímu vrchu. Tamis ji sledovala, dokud jí nezmizela z dohledu, pak se svezla zpátky na mramorovou lavičku.

Ale bude šťastný?

Ta otázka jí nedávala pokoj, změnila jí náladu ze zármutku v hněv.

"Silní nepotřebují štěstí. Bude mít slávu a jeho jméno budou s úctou opakovat muži všech národů. Celá pokolení díky němu zažijí štěstí. To snad stačí, ne?"

Vzhledla k okénku Parmeniónova pokoje. "Bude to muset stačit, strážníku, protože nic víc ti dát nemůžu."

###

Parmenión se probudil uprostřed noci, byl nejistý a v hlavě měl mlhu. Posadil se, nebyl si jistý, kde vlastně je.

Otevřeným oknem dovnitř proudilo měsíční světlo. Zadíval se na měsíc a opět spatřil matčinu tvář, chladnou ve smrti. Skutečnost ho zasáhla hůř než rány od Grylla a ostatních, udeřila přímo do srdce. Vstal z postele, přistoupil k oknu vedoucímu na dvůr. Zadíval se na prázdný dvůr. Pískové hřiště bylo odstraněno, na místě jeho triumfu bylo opět obyčejné dláždění. Myslel na své vítězství, jenže to nebylo ničím ve srovnání s jeho ztrátou. Dětská hra - jak mohla tolik znamenat? Ohlédl se na lůžko a přemítal, co ho vlastně probudilo. A pak si vzpomněl.

Zdalo se mu o bílém hřebci cválajícím přes zelené kopce.

Vzhledl k měsíci a hvězdám. Tak daleko. Nedosažitelné, nedostižné.

Jako jeho matka...

Pocit odloučení byl k neunesení. Posadil se na židli s vysokým opěradlem a nechal se chladit nočním vánkem. Co teď záleželo na tom, že jím opovrhují? Jediná osoba, která ho kdy milovala, byla pryč.

Co budeš dělat, Parmenióne? Kam se poděješ? ptal se v duchu.

Seděl u okna až do svítání a díval se, jak nad Parnónem vychází slunce. Dveře za ním se otevřely. Obrátil se a spatřil Kléarcha, sudího z her. Parmenión vstal a uklonil se.

"Nemusíš mi prokazovat úctu," poznamenal muž. "Tady jsem jen o něco málo víc než sluha. Pán domu tě zve, abys s ním pojedl."

Parmenión kývl a muž se otočil, jako by chtěl odejít, ale ještě se zastavil. Jeho tvrdý výraz změkkl. "Pravděpodobně to nic neznamenal, chlapče, ale tvé matky je mi líto. Moje zemřela, když mi bylo jedenáct. Na takovou ztrátu nikdy nezapomeneš."

"Děkuji," řekl Parmenión. Do očí mu vhrkly slzy, nicméně cestou za Kléarchem na dvůr, kde na lavičce čekal Xenofón, zachoval klidný výraz. Generál vstal a usmál se. "Doufám, že ses vyspal dobře, mladý strážníku."

"Ano, Xenofónte. Děkuji."

"Posaď se a vezmi si něco k jídlu. Je tu chleba a med. Jeho výhody jsem objevil během tažení v Persii. Je dobrý do začátku dne."

Parmenión si z čerstvého bochníku ukrojil několik krajíců a natřel si je medem.

"Poslal jsem zprávu do kasáren," oznámil mu Xenofón. "Dnes nemusíš na nástup. Tak mě napadlo, že bychom si vyjeli do kopců."

"Nejsem dobrý jezdec, Xenofónte," přiznal se Parmenión. "Nemůžeme si dovolit koně."

"Jak tedy víš, jestli jsi dobrý jezdec, nebo ne? Pořádně se najež a pak zjistíme, jak dobrý jsi."

Dojeli snídani a prošli domem do dlouhé stáje vzadu, kde bylo šest stání a pět koní.

"Vyber si," vybídl chlapce Xenofón. "Všechny si je prohlédni a vyber si koně."

Parmenión vstoupil do každého stání a předstíral, že si zvířata prohlíží. Aniž by věděl, co má hledat, každého koně pohladil a přejel mu dlaní přes široký hřbet. Byl tam jeden bělouš s krásně klenutým krkem a silnými zády, ale upíral na Parmenióna nevlídné oko, které jako by slibovalo bolest. Nakonec si mladík vybral kaštanovou klisnu, patnáct pěstí vysokou.

"Vysvětli mi svou volbu," požádal Xenofón, nasadil klisně uzdu a vyvedl ji na dvůr.

"Když jsem ji pohladil, přitulila se ke mně. Ostatní jenom tak stáli, až na toho bělouše. Ten mi chtěl, myslím, urafnout ruku."

"Byl by to udělal," přiznal Xenofón, "ale vybral sis dobře. Má milou povahu a je poslušná. Nic ji nevyleká." Přehodil klisně přes široká záda čabraku z koží kůže. "Neklouže," vysvětloval Parmeniónovi, "avšak nezapomínej ji tisknout stehny, ne holeněmi." Na běloušova záda položil nádhernou leopardí čabraku. "V Persii," pokračoval, "používá mnoho barbarů sedadlo z tvrzené kůže, které koni přivazují na záda. To se ale hodí jen pro barbary, Parmenióne. Aristokrat používá jen pokrývku nebo zvířecí kůži, což je nejlepší."

Vzduch byl svěží, slunce tak brzy po ránu ještě nevysávalo sílu, jako tomu bude za pár hodin. Provedli koně přes cvičiště a pokračovali do kopců na sever od města. Tady Xenofón sepal ruce a pomohl Parmeniónovi nasednout. Sám se pak přidržel hřívky a vyhoupl se bělouši na hřbet. Byl to mrštný, jistý a půvabný pohyb a Parmenión mu jeho styl záviděl.

"Začneme krokem," prohlásil Xenofón, "ať si zvyknou na naši váhu." Předklonil se a poplácal koně po dlouhém krku.

"Záleží ti na nich," podotkl Parmenión. "Zacházíš s nimi jako s přáteli."

"Oni jsou přátelé. Spousta hlupáků si myslí, že bičem koně zkrátí a donutí ho poslouchat. Opravdu ho zkrátí - o tom není pochyb. Ale kůň bez ducha nestojí za nic. Odpověz mi na tohle, strážníku - na koho se v boji spoleheš raději, na muže, jenž tě miluje, nebo na toho, jehož jsi trýznil a tloukl?"

"Odpověď je nasnadě, Xenofónte. Raději bych měl vedle sebe přítele."

"Správně. A v čem se liší kůň nebo pes?"

Jeli přes kopce, dokud nedorazili na plán pokrytou suchou trávou. "Pustíme je," navrhl Xenofón a plácl valacha po zadku. Ten vyrazil a klisna ho následovala. Parmenión ji stiskl koleno a předklonil se. V uších mu zněl dusot kopyt a naplňovala ho radost z jízdy. Cítil se naživu, skutečně, úžasně naživu.

Po několika minutách otočil Xenofón koně doprava, směrem k cypřišovému háji na východě. Tam zpomalil do kroku a Parmenión přiklusal k němu. Athénan seskočil a usmál se na Parmenióna. "Zvládl jsi ji skvěle."

Mladík sesedl. "Je dobrá. Moc dobrá," vyhrkl.

"Tak ji poplácej a řekni jí to."

"Ona mi rozumí?"

"To víš, že ne, ale slyší tvůj tón a z doteku pozná, že tě potěšila."

"Má nějaké jméno?" zeptal se Parmenión a prohrábl prsty tmavou hřívu.

"Je to Bella, z thráckého chovu, se srdcem lva."

Spoutali koně a posadili se pod cypřiše. Parmenión najednou zneklidněl. Proč je tady? Proč se o něj legendární Athénan vůbec zajímá? Nechtěl se nechat svést, ale zároveň se ani nechtěl dostat do situace, kdy by musel tak mocného ctitele odmítnout.

"Nač myslíš?" zeptal se generál znenadání.

"Přemýšlel jsem o koních," zalhal Parmenión.

Xenofón kývl. "Nemusíš se mě bát, mladíku. Jsem tvůj přítel - nic víc."

"Jsi bůh, že znáš moje myšlenky?"

"Ne, jsem generál, a tvoje myšlenky je snadné přečíst, protože jsi mladý a naivní. Během bitvy s Leónidem ses snažil, aby se ti ve tváři neobjevila radost z vítězství. To byla chyba, protože jsi měl obličej jako masku, a přece ti v očích svítila nejčistší zloba. Jestli už chceš zakrývat své pocity, musíš nejdřív oklamat sám sebe, a když se podíváš na nenáviděného nepřítele, předstírej v duchu, že je to tvůj přítel. Pak ti výraz změkne a budeš se usmívat přirozeněji. Nesnaž se být bezvýrazný, protože tím nepříteli prozradíš, že něco skrýváš. Kdykoliv to jde, snaž se o trochu upřímnosti, to je nejlepší maska. Ale to je téma na jindy. Říkáš si, proč se o tebe ten Xenofón zajímá. Odpověď není složitá. Viděl jsem tě hrát s Leónidem a uvědomil jsem si, jak široký máš rozhled. Válka je umění, ne věda, a ty to instinktivně chápeš. Studoval jsi Leónida a zjistil sis jeho slabiny. Riskoval jsi, a to se ti náramně vyplatilo. Taky jsi výborně využil jezdeckva - a to je u Spartana vzácnost."

"Na diváky jsem moc velký dojem neudělal," posteskl si Parmenión.

"I v tom je poučení, stratégu. Zvítězil jsi, ale dovolil jsi, aby větší díl slávy připadl Skiritai. To bylo nerozumné. Jestliže rasy otroků někdy uvěří, že se vyrovnají Spartánům, dojde k další vzpouře. Pak městské státy jako Athény a Thébý znovu spojí síly a vpadnou na území Sparty. Jde o rovnováhu - a to právě válečníci chápali."

"Takže jsem se zmýlil?" zeptal se Parmenión.

"Ve hře? Ne. V životě? Ano."

"Proč jsi mi tedy přičkl vítězství?" zeptal se mládenec.

"Vyhrál jsi bitvu," odvětil Xenofón. "Ve hře není důležité, že bys byl prohrál válku." Vstal a přistoupil ke koni.

Parmenión ho následoval.

"Budeš mě učit?" zeptal se dřív, než si uvědomil, co vlastně říká.

"Možná," opáčil Xenofón. "Teď se projedeme."

###

Leónidas popoběhl a hodil oštěp vysoko do vzduchu. Díval se, jak obloukem letí a sluneční světlo se odráží na železné hlavici. Zbraň půvabně klesala a zarazila se do vyprahlé hlíny tucet kroků za nejdelším hodem jeho druhů. Leónidas zvedl ruce a dvě desítky mladíků mu zatleskaly.

V této chvíli by házel Lepidos, důstojník z kasáren, a Leónidas se k němu otočil.

Lepidos potřásl hlavou a vzal si oštěp. Vrátil se o sedm kroků, potěžkal zbraň, popoběhl a hodil. Už když oštěp opouštěl důstojníkovu ruku, Leónidas se vítězoslavně usmál.

Lepidos se díval, jak oštěp dopadá tři kroky před Leónidovým. Otočil se a mladšímu muži se uklonil. "Máš dobrou ruku," pronesl s přívětivým úsměvem, "ale při hodu se dostatečně nezakláníš. Máš v sobě ještě nejmíň osm kroků. Pracuj na tom."

"Budu," slíbil Leónidas.

"Teď bych rád viděl, jak vy, spartští pánové, běháte," sdělil jim Lepidos. "Dvacet kol na dráze, jestli smím prosit."

"A když ne?" křikl jeden z chlapců.

"Dvacet pět kol," opáčil Lepidos. Ozvalo se úpění, nicméně mladíci vyběhli na start. Lepidos se šel posadit do stínu na dřevěnou lavičku a pozoroval je při běhu. Do čela se dostal Gryllos, s Learchem v závěsu. Leónidas se ocitl na čtvrtém místě za Hermiem. Lepidos si masíroval rameno, kde měl pod kostí stále vražený hrot perského kopí. V zimě kloub hrozně bolel, a dokonce i v létě každá námaha, jako vrh oštěpem, vyvolávala tupou bolest.

Když ho zpocením mládenci mýjeli, Lepidos vzhlédl. Záviděl jim jejich mládí a energii a vzpomínal na své časy v kasárnách, kdy toužil vytáhnout s falangou do bitvy.

Všiml si chlapce na posledním místě. "Víc úsilí, mladý Pausie!" zavolal a hoch doběhl skupinku a snažil se ukrýt před Lepidovým kritickým pohledem.

Lepidos se v duchu zatoulal, opět viděl vlastní mládí. Tehdy byla Sparta jiná, říkal si, víc dbala na zásady, ustanovené božským Lykúrgem. Chlapci v kasárnách směli mít pouze dva chitóny, jeden na léto a druhý na zimu. V Mramorovém divadle nesměli vystupovat pěvci, nepořádaly se žádné hry, ani slavnosti v domech boháčů. Jedna miska černé polévky na den pro chlapce a železná disciplína udržovaná metlou. Rasa chovaná pro boj. Zadíval se na běžce. Byli to dobří chlapci, silní a hrdí, avšak Leónidas měl mnoho chitónů a teplý plášť proti zimmému větru. A Hermiás trávil skoro každý večer doma s rodiči, jedl dobré jídlo a pil feděné víno. Mladý Learchos měl zlatem vykládanou dýku, vyrobenou v Thébách, a líný Pausiás si plnil břich medovými koláčky a běhal rychle jako nemocné prase. Tihle chlapci by o misce polévky na den nepřežili.

Přenesl pohled na Leónida. Viděl, že mladík se dotáhl na druhé místo a běží vedle Grylla. Athénan byl dobrý běžec, ale Lepidos věděl, že Leónidas v poslední zatáčce zrychlí a nechá ho supět za sebou. Tempo, jaké Leónidas nasadil, by

zvládl pouze malý Parmenión, ne však pětadvacet kol, kdy převážila Leónidova větší síla.

Použit Skiritai vedle skutečných mužů! Lepidos vrtěl hlavou. Ráno si ho kvůli tomu zavola velitel kasáren.

"To nebylo mé dílo," hájil se před zachmuřeným starším mužem.

"Ale mělo být," štěkl stárnoucí generál. "Král byl nespokojen a jeden z našich nejlepších mladých mužů zahanben.

Chceš říct, že ten kluk nikdy takový manévř při cvičení nepoužil?"

"Nikdy," odpověděl stále znepokojenější Lepidos. Ten muž mu velel během sedmi tažení, a třebaže oběma bylo čtyřicet let přes dospělost, stále v něm vyvolával bázeň.

"Srovnej ho, Lepide. Kam bychom přišli, kdybychom dovolili, aby spartští muži přicházeli s tak děsivými metodami?"

"Je to míšenec. Nikdy z něj nebude pravý Spart'an."

"Jeho otec byl skvělý válečník," opáčil generál, "a matka se chovala dobře. Ale slyšel jsem tě. Krev se projeví. Pošli chlapce za mnou."

"Je u Xenofóna. Dnes je pohřeb jeho matky a Athéňan ho pozval k sobě domů."

Generál praštil pěstí do stolu. "Nedovolím, aby se jeden z mých chlapců stal jeho milencem!"

"Zajistím, aby byl zítra zpátky."

"To udělej," zavrčel starší muž. "A Lepide, nebude žádné předávání vítězných hůlek."

"Prosím?"

"Letos se vítězná hůlka předávat nebude."

Lepidos se mu podíval do očí a ztěžka polkl. "Nemám sice toho kluka zrovna v lásce, ale vyhrál. Jak můžeme odmítnout předat mu hůlku?"

"Je nutné jít příkladem. Víš, že mi heilóti mluví o jeho vítězství, že o něm Skiritai vědí?"

Lepidos už dál neřekl nic. Nyní seděl, vděčný za stín cypřiše, a pozoroval chlapce při běhu. Na Parmenióna měl jen málo času, považoval ho za lstivého, prohnatého mladíka, ale hůlku si zasloužil a nebylo spravedlivé mu ji odepřít. Přemýšlel, jak toto rozhodnutí přijmou ostatní chlapci. Parmenión nebyl oblíbený, ale noc po předávání se obvykle bouřlivě slavilo a všichni se na to moc těšili.

Závod se blížil k finále. Lepidos vstal a přešel do středu pole. Gryllos byl stále v čele, ale na Leónida se mezitím dotáhl Hermiás a soupeřil o druhé místo, přičemž vyššímu mladíkovi bránil předběhnout Grylla zvenku. Leónidás uhnul doprava a Hermiás odstrčil. Štíhlejší chlapec klopýtl a vypadl z tempa, kdežto Leónidás zrychlil, Grylla dostihl těsně před cílem a doběhl první. Hermiás skončil pátý.

Lepidos počkal, až hoši popadnou dech, a zavola si je k sobě.

"Hezký běh - až na tebe, Pausie. Ještě pět koleček, buď tak hodný." Když se tlouští vydal na osamělý běh, chlapci se mu pošklebovali. "A teď, pánové, poznámky. Za prvé, olympijské hry. Tato kasárna budou zastupovat Leónidás a Parmenión v běhu na střední a dlouhé trati. Leónidás bude také soutěžit v hodu oštěpem, spolu s Nestem. Hermiás a Asirón nás budou zastupovat v krátkém běhu. S atlety si promluví po rozchodu. Za druhé, včera se čtyři chlapci opozdili na nástup. To nedává dobrý příklad mladším členům kasáren. Jsme Spart'ané, pánové, a to znamená, že víme, co je disciplína. Už se to nebude opakovat. Za třetí, předávání vítězných hůlek..." Zalétl pohledem k Leónidovi, jemuž se tvář mihl úsměv. Takže to ví, pomyslel si Lepidos a jeho hněv vzplál jako plamínek svíčky. "Letos nebude předávání ani oslava." K jeho úžasu zazněl nadšený jásot. Lepidos se zamračil. "Pánové!" zvolal a zvedl ruce. Rozhostilo se ticho. "Nechápu důvod vaší radosti. Mohl by mi to někdo vysvětlit? Ty," obrátil se na Learcha.

"Savra podváděl," odpověděl mladík a několik dalších kývalo na souhlas.

"On nepodváděl!" zařval Lepidos. "Vyhrál! A to mají Spart'ané dělat. Kdyby Leónidás poslal své jezdecké dopředu, bylo by útok zastavilo. A pak, když Parmenión vyrazil, bylo by jeho pravé křídlo vystaveno oštěpům a šípům. Parmenión by byl zničen. Neomlouvám to, jak použil Skiritai, ale když vidím Spart'any fňukat kvůli porážce, je mi úzko. Rozhod!"

Otočil se na patě a vyrazil z cvičiště. Chlapci zůstali jako omráčení.

"Nemyslel jsem si, že má Savru rád," zašeptal Learchos.

"Měl pravdu," podotkl Leónidás.

"Ne, Savra podváděl," přisadil si Gryllos.

Leónidás se otočil k ostatním. "Měl pravdu! Bral jsem Savru na lehkou váhu a on mě zahanbil. Měl jsem obléknout plášť hanby. Mohl jsem ho rozdrtit deseti různými způsoby, kdybych uhádl jeho plán, a třemi způsoby jsem mohl vyhrát, i kdybych jeho záměr nepoznal. Nepoužil jsem je. A tím to končí."

Leónidás odešel. Gryllos se naklonil k Learchovi. "Míšenec je dnes v otcově domě," pošeptal mu. "Ale večer půjde domů na pohřeb."

"Noa?"

"No těžko může běžet na olympiádě, když bude mít zlomené nohy."

"Já nevím."

"Zahanbil našeho přítele!" zasyčel Gryllos.

"Co když to tvůj otec zjistí?"

"Bude tma. A Savra nás neprozradí."

"Tak tedy dnes večer," souhlasil Learchos.

###

Tělo zabalené do bílého lnu zvedli z lůžka a položili na pruh pevného plátna, zavěšený mezi dvěma tyčemi. Parmenión se díval, jak ženy vynášejí matku z domu smrti na pohřební vrch. Byly čtyři, celé v bílém, a baculatá Rhea za nimi šla jako matka plaček. Parmenión se zařadil za ní a vedle sebe měl athénského generála Xenofóna.

Pohřebiště bylo za Mramorovým divadlem východně od města a malé procesí prošlo tlačenicí na tržišti a kolem

pomníku věnovanému Pausániovi a Leónidovi.

Dorazili k ústí jeskyně, kde na ně čekala stařena, jejíž bílé vlasy povlávaly ve vánku.

"Kdo si přeje kráčet s mrtvými?" zeptala se.

Vystoupila Rhea. "Má přítelkyně Artema," odpověděla.

"Kdo přináší cenu za převoz?"

"Já, Parmenión." Chlapec jí do natažené dlaně vložil stříbrnou tetradrachmu. Stařena naklonila hlavu na stranu a obrátila k němu světlé oči. Chvilí seděla nehybně jako mrtvá, pak stočila pohled na mlčky stojícího Xenofóna.

"Ten, který je, a ten, který má být," zašeptala. "Pozvi mě do svého domu, generále."

Odklon od obřadu Xenofóna ohromil. Zhluboka se nadechl. "Jak si přeješ, matko."

"Přineste mrtvou k odpočinku," rozkázala důrazně stařena a Rhea poslala nosičky dopředu. Černá jeskyně je pohltila. Oba muži zůstali stát před vchodem.

"Nemohl jsem si dovolit plačky," řekl Parmenión. "Nebudou se k ní proto bohové chovat nelaskavě?"

"Zajímavý postřeh," opáčil Xenofón. "Nechají se bohové zviklat falešnými slzami a pláčem? Pochybuji. Dobří lidé umírali zapomenutí, bez toho, aby pro ně někdo truchlil, zatímco někteří zloději měli na pohřbu tisíce plaček. Rád bych věřil, že bohové jsou přece jen poněkud bystřejší než lidé."

"Ty tomu věříš?"

"Já věřím, že naše životy ovládají jisté síly. Dáváme jim mnoho jmen."

"Bude tedy znovu žít, co myslíš?"

"Rád bych tomu věřil. Pojd', projdeme se. Není horko."

Společně se vrátili k Pausániovu a Leónidovu památníku. Byla to obrovská mramorová krychle, na níž stál spartský hoplita. V podstavci byl vytesán příběh o obrovské bitvě u Plataj, kde spartská falanga rozdrtila perské vojsko.

Xenofón si sňal bílý plášť a posadil se do stínu. Přistoupila k nim postarší vdova a nabízela čerstvá granátová jablka. Xenofón jí do dlaně vtiskl peníz a koupil tři. Jedno hodil Parmeniónovi.

"Jaké poučení plyne z Plataj?" zeptal se, vytáhl od pasu dýku a rozčtvrtil své ovoce.

"Poučení?" opáčil Parmenión a pokrčil rameny. "Spartané zaútočili na perský střed. Peršané utekli. Co by v tom mělo být za poučení?"

"Proč utekli?"

Parmenión si přisedl ke generálovi. Oloupal si granátové jablko, rychle se do něj pustil a zmrštku plival na zem. "Nevím. Protože se vyděsili?"

"Ovšemže se vyděsili!" štěkl Xenofón. "Přemýšlej!"

Parmenión se cítil zahanbený a zrudl. "O té bitvě nevím dost," přiznal. "Nemůžu ti odpovědět."

Xenofón se uvolnil. Dojedl granátové jablko a opřel se o chladný mramor. "Přezkoumej důkazy, Parmenióne."

"Nevím, co po mně chceš!"

"Jestliže mi tuto otázku zodpovíš, udělám, oč jsi mě žádal - budu tě učit. Pakliže ne... nebude to mít smysl. Přemýšlej o tom a večer přijď ke mně." Vstal a odešel.

Parmenión tam ještě dlouho seděl a lámal si s tím hlavu, jenže odpověď mu unikala. Zašel na tržiště, připlížil se za jeden stánek a ukradl dva masové koláčky. Majitel krámků ho uviděl, ale on vběhl do uličky a vyrazil po hlavní ulici dřív, než ho stačil chytit. Spartští mladíci byli povzbuzováni, aby si chudě jidlo doplňovali krádežemi. Pokud se nechali chytit, byli přísně potrestáni - ne však za krádež samotnou, nýbrž za zločin, že se nechali chytit.

Na hlavní ulici seděli u Agésiláova paláce dva postarší muži. Parmenión k nim přistoupil a poklonil se. Jeden po chvíli vzhlédl a vzal ho na vědomí. "Prosím?" zeptal se.

"Jaké poučení plyne z Plataj?" chtěl vědět Parmenión.

"Poučení?" podivil se muž. "Jaké poučení? Jediného poučení se dostalo Peršanům a světu. Nemůžeš zaútočit na spartské vojsko a čekat, že zvítězíš. Co je to za hloupou otázku?"

"Děkuji," řekl Parmenión, uklonil se a odešel.

Jakou hádanku mu to Xenofón předložil? Je snad odpověď tak zřejmá? Pokud ano, proč mu vůbec Athénan otázku pokládal? Parmenión vyběhl na akropoli, kde se pustil do koláčků a zadíval se na pohoří Taygétos.

"Přezkoumej důkazy," radil mu Xenofón. Jaké důkazy? Pět tisíc spartských válečníků se střetlo s Xerxovým velkým vojskem na pláni u Plataj. Peršané byli rozdraceni, válka vyhrána. Spartanům velel generál Pausaniás.

Jaké poučení?

Parmenión vstal a seběhl k pomníku. Přečetl si popis bitvy vyrytý do mramoru, ale nedozvěděl se nic, co by už nevěděl. Kde je tedy nějaké poučení?

Začínal se zlobit. Athénan ho nechtěl učit a našel si chytrou výmluvu. Postaví ho před problém, který nemá řešení, a pak ho odmítne. Ale i ve vzteku tuto představu zahnal. Xenofón nepotřeboval výmluvy. Stačilo by prostě ne.

Památník postavený Pausániovi a Leónidovi...

Tyčil se před ním a jeho tajemství bylo skryto v kameni. Parmenión upřel zrak na sochu hoplity. Válečníkův dlouhý oštěp byl zlomený, on však přesto vypadal působivě.

Leónidas? Proč se král zabitý u Thermopyl objevuje na památníku bitvy u Plataj? Byl zabit mnoho měsíců před tou bitvou. Řekové požádali Spartan, aby se postavili do čela vojska, jež mělo zastavit perskou invazi, ale Spartané zrovna pořádali náboženskou oslavu a kněží odmítli něco takového posvětit. Nicméně spartskému králi Leónidovi bylo dovoleno vzít svou osobní gardu, čítající tři sta mužů, do Thermopylského průsmyku. Tady perskou hordu zastavili, a i když byli zrazeni a obklíčeni, spartská linie vydržela. Peršané, příliš vyděšení, než aby zaútočili, obránce vyřídili šípy a vrhacími oštěpy.

Jako když slunce pronikne mraky, tak Parmeniónovi v mysli zazářila odpověď na Xenofónovu otázku. Jaké je poučení z

bitvy u Plataj? Dokonce i v porážce je vítězství. Peršané se natolik báli vyřadit zbytky tří set Spartánů, že nakonec museli čelit pěti tisícům spartských válečníků. Dívali se, jak linie postupuje, oštěpy skloněné - a utekli. Proto byli na památníku oba válečníci. Plataje byly také vítězstvím Leónida krále, vítězstvím získaným odvahou a vzdorem a smrtí jednoho hrdiny.

Zadával se na mramorového hoplitu. "Zdravím tě, Leónide," pronesl.

###

Když stařena vstoupila do brány Xenofónova domu, sluhové ustupovali. Nikdo se k ní neodvážil přiblížit. Viděla jejich hrůzu a nevesele se usmála. Opřená o hůl čekala na pána domu.

Cítila na sobě mnoho párů očí. Kdysi by ty oči zářily chtitel. Kdysi pouhý pohled na Tamis rozdmýchával vášně a muži byli ochotni zabít své bratry, jen aby získali právo držet ji za ruku. Stařena si odplivla. Kdysi... Komu na tom ještě záleží? První manžel jí padl ve válce s Athénami, druhý v bitvě s Thrákií. Třetí v horkém létě, když se zkazila voda, chytil horečku a zemřel v bolestech. Tamis byla v té době v Delfách. Jeho by aspoň byla mohla zachránit - kdyby o jeho chorobě věděla. Mohla? Co na tom dnes záleží? Minulost je mrtvá.

Zaslechla, jak se otevírají dveře, a blížily se k ní sebevědomé kroky athénské generála. Pozorovala ho očima tělesnými i duchovními a viděla jak pohledného generála, tak zářící oheň jeho duše.

"Vítej v mém domě, paní," pozdravil ji.

"Doved' mě do stínu a dej mi napít," požádala. Dotkl se jí a ona ucítila jeho sílu. Znepokojilo ji to, připomněla si dny svého mládí. Když ji vedl do výklenku, horko polevilo. Ucítila vůni květin a chladný kámen zdi. Posadila se a mlčky čekala, než jí sluha přinese pohár studené vody ze studny.

"Máš pro mě zprávu od bohyně?" otázal se Xenofón.

Tamis se napila vody. Ta se jí dostala na obnažený nerv ve zkaženém zubu, a tak odložila pohár na kamenný stolek.

"Nenajdeš, po čem toužíš, Athéňane. Nečekají tě žádné další války v daleké cizině. Žádná další sláva na bojišti." Cítila jeho zklamání, prudké a syrové. "Nikdo nedosáhne splnění všech svých snů," poznamenala mírněji. "Ale lidé si tě budou připomínat tisíc let."

"Jak to, jestli má sláva skončila?"

"Nevím, Xenofónte. Ale na má slova se můžeš spolehnout. Nicméně nepřišla jsem sem mluvit o tobě. Přišla jsem si promluvit o tom štěněti."

"Štěněti? Jakém štěněti?"

"O tom chlapci, který pochoval matku. O tom, který má být. On zakusí slávu, bolest, tragédii i vítězství. Je důležitý."

"Je to ještě dítě. Není král, dokonce není ani urozené krve. Co může dokázat?"

Tamis dopila vodu. Cítila se příjemně, ale věděla, že není vítaná. Bylo by hezké trávit dny ve stínu a vzpomínat na šťastnější dny svého dlouhého, předlouhého života. Povzddechla si. "Jeho osudem je sláva, ale jeho jméno si lidé nebudou připomínat tak jako tvoje, i když povede vojska až na konec světa. Tvou povinností je učit ho, dát mu to, co vlastníš."

"Já nic nevlastním!" štkl Xenofón. "Nejsem bohatý, nemám vojáky."

"Máš všechno, co potřebuje, Athéňane, ve své hlavě. Znáš srdce lidí i způsoby boje. Předej mu tyto dary. A pomoz mu vyrůst."

"Dovede Spartu ke slávě?"

"Spartu?" zasmála se temně. "Dny Sparty skončily, Xenofónte. Máme chromého krále. Spartané neposlouchají věštby. Lýsandros si myslel, že je nejchytřejší - jak je ostatně u mužů zvykem. Spartu však už žádná nová sláva nečeká. Ne, chlapec půjde jinam. Až přijde čas, pošli ho pryč." Zvedla se.

"To je všechno?" ujist'oval se Xenofón vstávaje. "Krmíš mě hádankami. Proč mi neprozradíš víc?"

"Protože toho víc nevím, Athéňane. Myslíš, že bohové dovolují svým služebníkům poznat všechna svá tajemství?"

Udělal jsem, co jsem musela. Nic dalšího nevím."

S touto lží Tamis vyšla přes dvůr zpátky na ulici.

###

Tamis pomalu kráčela ulicemi Sparty, kolem jezera až k malému Afrodítinu chrámu. Zahnula po úzké cestičce ke svému domku, nízkému a ubohému příbytku s jednou místností s ohništěm uprostřed a otevřenou střechou, aby měl kudy unikat kouř.

V rohu měla tenký slavník, jinak tu nebyl žádný nábytek. Dřepla si k vyhaslému ohništi, zvedla ruku a pronesla tři slova. Ze studeného popela vyšlehly plamínky a jasně zahořely.

Chvilí civěla do tančícího ohně a nakonec na ni dopadla tíha samoty. Svěsila ramena.

"Kde jsi, Kassandro?" zašeptala. "Přijď ke mně."

Plameny vyskočily výš a stočily se, jako by obklopovaly neviditelnou kouli. V plamenech se pomalu vynořil obličej, ušlechtilá tvář s hezkými kostmi a dlouhým orlím nosem. Rozhodně ne krásná, ale milá, s výraznými rysy, rámovaná kudrnatými plavými vlasy.

"Proč mě budíš ze spánku?" zeptala se ohnivá žena.

"Jsem osamělá."

"Používáš svou moc příliš lehkomyšlně, Tamis. A nemoudře."

"Proč bych tě neměla zavolat?" zabručela stařena. "Já taky potřebuju přátele - společnost."

"To slovo se pojí s živými," upozornila ji ohnivá žena. "Taková by měli tví přátelé být. Když už ale musíš mluvit, já musím poslouchat."

Tamis kývla a pověděla Kassandre o stínu v budoucnosti, o příchodu Temného boha.

"Co to má společného s tebou?" chtěla vědět Kassandra. "To je součást věčné bitvy mezi duchy pramene a chaosu."

"Můžu zabránit, aby se narodil, vím, že to dokážu."

"Zabránit... o čem to mluvíš? Viděla jsi, co se má stát. Jak bys to mohla změnit?"

"Jak se můžeš takhle ptát?" opáčila Tamis. "Víš stejně dobře jako já, že existují tisíce možných budoucností a každá z nich závisí na bezpočtu rozhodnutí, které učiní lidé, dokonce i děti a zvířata."

"Přesně o tom mluvím, Tamis. Nedostala jsi moc, abys manipulovala událostmi. Tohle nikdy nebyl způsob pramene."

"Možná že měl být," štěkla Tamis. "Prostudovala jsem stovky možných budoucností. Přinejmenším ve čtyřech lze Temného boha porazit. Stačilo vysledovat linie zpátky k jednomu prvku, který může změnit běh dějin. A já to dokázala!"

"Mluvíš o malém Parmeniónovi," pravila ohnivá žena smutně. "Mýlíš se, Tamis. Měla by sis přestat zahrávat. Tahle věc jde mimo tebe. Je větší než světy. Je to součást kosmického zápasu mezi chaosem a souladem. Neumíš si ani představit, jaké škody můžeš napáchat."

"Škody?" podívala se Tamis. "Vím, jaké škody vzniknou, jestli bude Temný bůh smět kráčet zemí v lidské podobě. Hory budou zalité krví, řeky budou chrlit kouř. Země zpustne."

"Chápu. A pochopitelně jen ty sama máš moc postavit se tomuto zlu."

"Nebud' povýšená! Myslíš, že jsem měla žít jako ty, dávat věštby, kterým nikdo nevěří? K čemu byly dobré? K čemu jsi byla dobrá ty? Zmiz!"

Oheň zhasl, obličej zmizel.

Tamis si povzddechla. Ať měla pravdu či se mýlila, události dostávaly spád, linie byly položeny. Parmenión se stane válečníkem světla a zadrží temnotu.

Nezahrávej si! Kdo podle nich zhatil plány posledního příchodu před dvaceti lety, kdy měl to dítě zplodit perský král?

Kdo podle nich vstoupil v noc početí do hlavy jeho konkubíny a přiměl ji vyjít na věž a vrhnout se na kameny dole?

"To jsem byla já!" sykla Tamis. "Já!"

A zmýlila ses! ozval se jí hluboko v mysli slabý hlásek. Mýlíš se i nyní. Parmenión má vlastní život. Nemáš právo měnit jeho osud.

"Já ho neměním," pronesla nahlas. "Já mu ho pomáhám naplnit."

Musí si zvolit sám.

"Já ho nechám zvolit. V rozhodujících okamžicích jeho života za ním přijdu. Nechám ho zvolit."

A co když se mýlíš, Tamis?

"Nemýlím se. Temný bůh musí být zastaven. Bude zastaven. Nech mě na pokoji!"

V tichu, jež následovalo, se Tamis zamračeně rozhlédla po špinavé místnosti. Bylo jí těžko u srdce. Se svou mocí si mohla zajistit nádherné paláce a život v přepychu. Místo toho si vybrala tohle.

"Obětovala jsem své nadání prameni," oznámila místnosti, "a při všem, co dělám, v sobě mám světlo."

Nikdo nic nenamítal, ale Tamis si pořád nebyla jistá. Ukázala na ohniště a zavolala jméno. Objevil se mužský obličej.

"Zahraj mi, Orfee. Tvoje hudba mě potěší u srdce."

Když se místností rozlehly sladké tóny lyry, Tamis si lehla na slavník a přemýšlela o budoucnostech, jež viděla. Ve třech z nich se Temný bůh zrodil ve Spartě a vládl řeckému městu.

Tři možní otcové. Learchos, jenž se pozvedne k velikosti. Nestos, spřízněný s královským rodem. A Kleombrotos, jenž se stane králem.

Tamis zavřela oči. "Teď se podívám na tvůj osud, Parmenióne," zašeptala. "Teď uvidíme."

###

Parmenión ležel na úbočí východně od města a pozoroval dívky při běhu a hře. Vlastní zájem o jejich činnost ho překvapil, protože takováto kratochvíle by jej ještě vloni určitě nenapadla. Vzpomínal na den, kdy mu do života vstoupila nová radost. Právě běhal nahoru a dolů po kopci, když k němu promluvil hlas sladký jako zrod nového dne.

"Co to děláš?"

Parmenión se otočil a spatřil dívku asi čtrnáctiletou. Měla na sobě jednoduchý bílý chitón, skrze nějž viděl nejen nádherně tvarovaná malá nadra, ale také bradavky tisknouce se k plátnu. Nohy měla opálené a hladké, útlý pás a zaoblené boky. Provinile vzhledl, vědom si toho, že se červená, a najednou hleděl do velkých šedých očí v neuvěřitelně krásné tváři.

"Já jsem... běhal," vykoktal.

"To jsem viděla," opáčila, zvedla ruku a prohrábala si rudozlaté vlasy. Parmenión měl dojem, že se jí v kudrnách zachytává sluneční světlo, až se třpytí jako šperky. "Pověz mi ale proč," pokračovala. "Vyběhneš nahoru, pak seběhneš dolů. A zase nahoru. Nedává to smysl."

"Lepidos - můj důstojník v kasárnách - říkal, že si tím posílím nohy. Jsem rychlý."

"A já jsem Deraé," sdělila mu.

"Já se nejmenuji Rychlý."

"Já vím. Jen jsem žertovala."

"Chápu. No... už musím jít." Otočil se a utekl na kopec. Kupodivu, vzhledem k předchozí námaze, udržoval tempo, které by předtím považoval za nemožné.

Téměř celý rok od toho setkání chodil do kopců za jezerem a pozoroval dívky běžající po pláni. Lepidos mu řekl, že pouze ve Spartě smějí ženy rozvíjet svá těla. V jiných městských státech bylo takové cvičení považováno za neslušné, údajně povzbuzovalo muže k páchání těžkých zločinů. Když tak Parmenión ležel na břiše v silně příjemném nepohodlí a nespouštěl oči z Deraé, měl pocit, že by to mohla být pravda.

Viděl, jak se dívky řadí ke krátkému běhu. Deraé byla na vnější straně. Snadno vyhrála, natáhla dlouhé nohy a chodidly se snad ani nedotýkala trávy.

Pouze dvakrát za rok sebral kuráž, aby s ní promluvil cestou na pláň. Ona ho pokaždé přivítala veselým úsměvem a zamávala mu, a byla pryč dřív, než stačil zapříst hovor. Nevadilo mu to. Stačilo mu, že ji může každý týden pozorovat. Kromě toho nemělo smysl se seznamovat, protože žádný Spart'an se stejně nesměl oženit, dokud ve dvaceti nedosáhl dospělosti.

Čtyři roky. Celá věčnost.

Po hodině dívky dokončily cvičení a připravovaly se k návratu domů. Parmenión se překulil na záda a zavřel oči před prudkou září. Ležel s rukama za hlavou a přemýšlel o mnoha věcech. Přemýšlel o bitvě s Leónidem a nekonečném utrpení v kasárnách, o Xenofóntovi a Hermiovi a také o Deraé. Snažil se nemyslet tolik na matku, protože rána byla ještě příliš čerstvá, a když se mu před očima vynořil její obličej, úplně ho to zkrušilo.

Padl na něj stín.

"Proč mě sleduješ?" zeptala se Deraé. Parmenión se prudce posadil. Klečela v trávě vedle něj.

"Neslyšel jsem tě přicházet."

"Neodpověděl jsi mi na otázku, Rychlý."

"Rád se na tebe koukám," odpověděl a zazubil se. "Běháš dobře, ale myslím, že moc mácháš rukama."

"Takže ty mě pozoruješ, protože bys chtěl kritizovat můj běh?"

"Ne, tak jsem to nemyslel." Parmenión se zhluboka nadechl a pomalu vydechl. "Myslím, že to víš. Určitě si ze mě zase utahuješ."

Kývla. "Jenom trochu, Parmenióne."

Byl radostí bez sebe. Zнала jeho jméno. To mohlo znamenat jediné - že se na něj přeptala, že se o něj zajímá.

"Jak to, že mě znáš?"

"Viděla jsem tvou bitvu s Leónidem."

"Ach," vyhrkl zklamaně. "Jak to? Ženy se přece nesmějí dívat."

"Otec je Xenofóntův blízký přítel a generál dovolil třem dívkám sledovat bitvu z horního okna. Musely jsme se střídat, protože nás nesměl nikdo vidět. Hrál jsi zajímavou hru."

"Vyhrál jsem," ohradil se Parmenión.

"Já vím. Právě jsem ti řekla, že jsem tam byla."

"Promiň. Myslel jsem, že mě kritizuješ. Dělají to všichni."

Vážně přikývla. "Ty Skiritai jsi ani nepotřeboval. I kdybys vyrazil ve formaci o šestnácti řadách, stejně bys Leónidovou linií prorazil, protože ji roztáhl na čtyři řady."

"To vím taky." Pokrčil rameny. "Jenže ten tah nemůžu vzít zpátky."

"Máš ještě ten meč?"

"Se ví. Proč bych neměl?"

"Je velice cenný. Mohl jsi ho prodat."

"Nikdy! Je to jeden ze sedmi mečů. Celý život ho budu opatrovat."

"To je škoda," podotkla a čiperně se zvedla. "Protože bych si ho ráda koupila."

"K čemu by ti byl meč?" podivil se a také vstal.

"Dala bych ho bratrovi," odpověděla.

"To by byl skvělý dar. Vadí ti, když se dívám, jak běháš?"

"Mělo by?" opáčila s úsměvem.

"Jsi zasnoubená?"

"Zatím ne, i když otec o tom mluví. Je to nabídka k sňatku, Parmenióne?"

Než mohl odpovědět, kdosi ho popadl za rameno a strhl dozadu. Parmenión se bleskurychle otočil a zasáhl pěstí do brady Leónida, až vyšší mladík zavravoral. Přetřel si bradu a vykročil.

"Nechte toho!" křičela Deraé, ale chlapci si ji nevšíмали. Pozorovali se, dokonale soustředění. Leónidás skočil a předstíral hák levačkou, načež Parmenióna praštil pravačkou do obličeje. Menší chlapec šel s ránou, popadl Leónida za chitón a kolenem ho zasáhl do moudí. Leónidás zachrčel bolestí a předklonil se. Parmenión ho udeřil čelem do obličeje a zlatovlasý Spart'an málem upadl. Parmenión ho odstrčil. Zahlédl v trávě zubatý kámen. Vyrval ho ze země a blížil se k omámenému Leónidovi. Toužil jen rozmlátit mu lebku na kaši.

Do cesty mu skočila Deraé a její dlaň skončila na jeho tváři, až to řachlo. Parmenión ji popadl za krk a zvedl kámen... A strnul, když v jejích očích uviděl strach.

Pustil kámen a couvl. "To... to mě mrzí... On... je můj nepřítel."

"Je to můj bratr," pronesla s výrazem stejně chladným jako kámen, jež prve upustil.

Leónidás se mezitím vzpamatoval a postavil se vedle ní. "Ještě jednou se přiblížíš k mé sestře a budeš se mi zodpovídat s mečem v ruce."

Parmenión se najednou zasmál, třebaže v tom nebylo žádné veselí. "Bude mi potěšením," procedil mezi zuby, "protože oba víme, jaký meč budu mít. Ten, který nikdy nebudeš vlastnit, i když po něm toužíš. Ale neboj se, Leónide, protože já od tebe nic nechci - ani od tvé rodiny."

"Myslíš si, že se tě bojím, sedláku?"

"Jestli ne, tak bys měl. Přijď, kdykoliv budeš chtít, ty naduté prase. Ale věz jedno - já tě zničím!"

Otočil se na patě a odešel.

###

Hermiás opustil cvičiště a běžel ulicemi a přes tržiště až k jezerní svatyni. Dívky právě odcházely. Po Parmeniónovi nebylo ani vidu, ani slechu, a Hermiás se už chtěl schovat za stromy, když ho Deraé zahlédla a zamávala na něj.

Hermiás se plaše usmál a popošel blíž. Deraé k němu přiběhla a políbila ho na tvář. "Tebe tu často nevidíme, bratranče."

Začínáš se zajímat o děvčata?"

Přistoupily k němu dvě kamarádky Deraé, sahaly mu na chitón a předstíraly, že zkoumají látku.

Hermiás zrudl. "Hledám přítele, Parmenióna."

Deraé potměněla tvář. "Byl tady. Už tu není," štekla.

"Urazil tě snad?" zeptal se Hermiás ustaraně.

Deraé chvíli neodpověděla. Leónidas by zuřil, kdyby zjistil, že se bavila o jeho porážce, ale něco ji nutilo o incidentu hovořit. Zavěsila se do Hermia a pooděšla od ostatních dívek. Posadili se do stínu u jezera. Tady Hermiovi pověděla, co všechno se přihodilo.

"Nemůžeš vědět, co si vytrpěl, Deraé," vysvětloval mladík. "Z nějakého důvodu - na který nemůžu ani za nic přijít - ho všichni nenávidí. Nic neudělá správně. Když vyhraje závod, nikdo ho nezdraví, i když závodí s chlapci z ostatních kasáren. A přitom je laskavý, ohleduplný. Přepadali ho ve skupinách, ztloukli klacky. Jen málokdo se odváží postavit se mu sám."

"Můj bratr by se ale na takové ničemnosti nepodílel," namítla Deraé. "Je ušlechtilý a silný, nikdy by neběhal se smečkou."

"Souhlasím s tebou. Leónida jsem si vždycky... vážil. Ale výprasky se provádějí v jeho jméně a on se je nepokouší zarazit. K poslednímu došlo večer před hrou a Parmenión se musel celou noc schovávat na akropoli. Viděla jsi ty modřiny."

Deraé zvedla oblézky a hodila žabku. Dívala se, jak se kamínek odráží od třpytné modré vody. "Nikdo není nenáviděn bez důvodu," prohlásila. "Očividně je nafoukaný a neurozený. Leónidas říkal, že je míšenec, nečistá krev, a přece si chodí mezi pravými Sparťany a dívá se na ně svrchu."

Hermiás kývl. "To je pravda. Ale když jsou všichni proti tobě, zbývá ti už jen ta pýcha. Nedovolí jim, aby ho ponížili. Radil jsem mu, ať schválně prohraje, ale on nechtěl. A podívej, co se stalo! Všichni ho nenávidí ještě víc. Jaká budoucnost ho čeká, Deraé? Došly mu peníze, nemá postavení."

"Kromě tebe nemá žádné přátele?"

"Žádné. Myslím, že tu je jedna dívka. Pozoruje ji každý týden. Když o ní mluví, je jako vyměněný. Jméno ale neznám a pochybuji, že s ní vůbec někdy promluvil."

"Mluvil s ní," pravila Deraé. "Dokonce ji chytil za krk a ohrožoval kamenem."

Hermiás zavřel oči a lehl si do trávy. "Takže jsi to byla ty. Nechápu to. Copak ho při narození proklel nějaký zlý duch? Musím ho najít."

"Měl by ses mu vyhýbat, Hermie. Dívala jsem se mu do očí a má v nich něco smrtelně nebezpečného. Úplně mi ztuhla krev v žilách."

"Je to můj přítel," opáčil Hermiás a vyskočil. "A mám pro něj novinky. Ale nejdřív musím za Leónidem. Kde ho najdu?"

"Říkal, že bude cvičit s oštěpem a mečem. Měl by ještě být v gymnasiu. Jenom mu neříkej, kdo ti to prozradil."

"Prosím, Deraé, bude si myslet, že mě poslal Parmenión."

Deraé potřásla hlavou a vstala. "Tak dobře, Hermie. Povím mu, že jsi se mnou mluvil. Dej si ale pozor, považuje Parmenióna za zapřísáhlého nepřítele. U něj útěchu nenajdeš."

Leónidas - v kyrysu, suknici a náhlenicích - bojoval s mladým Nestem a po cvičišti se rozléhalo řinčení, jak meče narážely do štítů. Tentokrát žádné dřevěné čepele. Oba mladí muži používali krátké bodné železné meče hoplitů. Jak se soupeři obcházel a hledali otevření, mezi diváky zavládlo napětí. Mohutně stavěný Nestos byl šampion kasáren v boji s krátkým mečem, avšak Leónidas byl chladnokrevný, silný a rychlý. Oba už supěli a Nestos měl škrábanec na paži a do prachu stékal pramínek krve. Leónidas přiskočil, ale Nestos do něj udeřil štítem, až se druhý mladík rozplácl na zemi. Nestos byl okamžitě u něj a opřel mu čepel o hrdlo. Zazněl tlumený jásot. Leónidas se zakřenil, vyskočil a odhodil štít. Druhého muže objal, poblahopřál mu a odešel do stínu, kde visely měchy s vodou.

Hermiás k němu přiběhl a pomohl mu sundat kyrys.

"Děkuji, bratranče," pravil Leónidas, otíraje si pot z obličeje. "Hrome, že ale je dobrý. Nicméně se mu pomalu dostávám na tělo, nemyslíš?"

"Ano," souhlasil Hermiás. "Měl jsi příležitost bodnout ho do slabin. Ve skutečné bitvě bys to byl udělal - a zvítězil."

"Ty jsi to viděl? Ano. Má ve zvyku zvedat štít příliš vysoko. Co tě sem přivádí? Určitě ne boj."

"Ne," přiznal Hermiás a zhluboka se nadechl. "Přišel jsem si promluvit o Savrovi." Odvrátil zrak a připravoval se na to, jak Leónidas vyletí.

"On s tebou mluvil?" zeptal se Leónidas tiše.

"Ne. Deraé mi to řekla." Vzhledl k Leónidovi. Poněkud ho znepokojilo, že se bratranec nerozčílil.

"Co ode mě chceš?"

"Konec výprasků a násilí."

"Se mnou nemají nic společného. Neschvaluji je. Dozvídám se o nich, teprve když je po všem. Není právě oblíbený." Pokrčil rameny. "Co mám podle tebe dělat?"

"Řekni Gryllovi a Learchovi, že se ti to... bití... nelíbí."

"Proč bych to dělal?"

"Protože jsi ušlechtilý muž. Nejsi zbabělec a nepotřebuješ, aby za tebe někdo vybojoval tvoje bitvy."

Leónidas se zasmál. "Lichotky, Hermie?"

"Ano. Přesto jim věřím. Nedokážou si mlácením vynutit jeho pokoru. Jednoho dne ho zabijí, a proč? Protože si myslí, že ti to udělá radost. Udělalo by ti to radost, bratranče?"

"Ano, udělalo," připustil Leónidas. "Máš ale pravdu, je to přízemní a já se na tom nebudu podílet. Zařídím, aby to skončilo, Hermie. Měl jsem to udělat už dávno. Styděl jsem se, že ke hře přišel s takovými modřinami."

"Jsem tvůj dlužník bratranče."

"Ne," opravil ho Leónidas, "to já jsem tvůj dlužník. Jedno ti ale povím. Parmenión je můj nepřítel a jednoho dne ho zabiju."

Hermiás Parmenióna hledal dvě hodiny a nakonec ho našel, jak sedí na žulovém podstavci pod sochou Athény Keleutheias. Přisedl si k němu. "K čemu ty chmury, stratégu?" zeptal se.

"Neříkej mi tak! Jednou možná, ale zatím ne."

"Tváříš se jako bouřkový mrak, Savro. Přemýšlíš o té rvačce s Leónidem?"

"Jak ty o ní víš?"

"Mluvil jsem s Deraé. Nevěděl jsem, že pozoruješ ji."

Parmenión hodil kámen na nedaleké pole a rozehnal hejno velkých černošedých ptáků.

"Nenávidím vrány. Když jsem byl malý, bál jsem se jich. Myslel jsem, že mi vletí do okna a sežerou mi duši. Slyšel jsem, jak jedna sousedka říká, že na bitevním poli vyklovaly otci oči. V noci jsem kvůli nim brečel a v duchu slyšel jejich křídla."

"Chtěl bys být raději sám, Savro? Mně to nevadí."

Parmenión se nuceně usmál a položil příteli ruku kolem ramen. "Nechci být sám, Hermie, a přece jsem." Vstal, zvedl další kámen a hodil. "Co mě vlastně čeká, Hermie? Co ze mě může být?"

"Co bys chtěl, aby bylo?"

Parmenión potřásl hlavou.

"Nevím. Opravdu. Kdysi jsem toužil jen po tom, abych mohl být spartský hoplita se štítem, mečem a oštěpem. Chtěl jsem táhnout s králem do cizích zemí a zbohatnout z kořisti. Jenže později se mi začaly zdát podivné sny." Odmlčel se.

"Pokračuj!" vybídl jej Hermiás. "Sny jsou občas zprávy od bohů. Zdává se ti o orlech? To je dobré znamení. Stejně jako lvi."

"Nezdává se mi o zvířatech, jenom o mužích, vyzbrojených do války," vysvětloval Parmenión. "Jsou tam dvě vojska na rovné pláni a já jsem generál. Falangy vyrazí a zvedne se prach, který tlumí válečný pokřik. Jedno vojsko je spartské, protože vojáci mají krvavě rudé pláště. Zabití je strašné, vidím padlého krále. Vtom se probudím."

Hermiás se po chvíli zazubil. "Povídáš, že jsi generál. To je určitě dobré znamení. A určitě pravdivé, protože tebe nikdo nepřelstí, Savro. A když ty povelíš, jak by mohla Sparta prohrát?"

"O tom právě mluvím, příteli. Nejsem generálem spartského vojska a zemře spartský král."

"Pššt!" šeptl Hermiás. "Takové věci bys neměl říkat nahlas. Zapomeň na to. To vůbec není znamení - zdálo se ti o generálských hrách, to je všechno. Přemýšlel jsi o nich hrozně dlouho a způsobily ti velký žal. Zapomeň na to, Savro. Už o tom nemluv. A vůbec, mám pro tebe zprávu, která tě rozveselí... věř mi."

"Tak ven s tím, příteli. Rozveselit rozhodně potřebuju."

"Leónidas se za tebe dneska postavil na cvičišti a Lepidos taky. Leónidas přiznal, že hrál špatně a že sis zasloužil vyhrát. Ostatní říkali, že jsi podváděl, ale on se za tebe postavil. Není to úžasné?"

"Skoro slyším, jak bohové zpívají radosti," poznamenal Parmenión.

"Copak to nechápeš? Znamená to, že tě přestanou bít. Zbavíš se jich."

"Uvidíme. Posoudím to podle toho, kolik jich přijde na oslavu mého vítězství."

"Mám i jinou zprávu, která je miň veselá," přiznal Hermiás smutně. "Nedá se to říct nijak snadno, Savro, ale žádná oslava vítězství nebude."

Parmenión se temně zasmál. "To je mi ale překvapení!" Zachmuřeně seskočil z kvádru a obrátil se ke kamenné bohyni.

"Co jsem udělal, Athéno, že mě bohové tolik nenávidí? Jsem zlý? Možná jsem... Ale jednou jim jejich krutost oplatím. Přisáhám!"

Hermiás mlčel, avšak při pohledu na Parmenióna a mrazivou nenávist v jeho očích pocítil strach. Slezl na zem a postavil se vedle přítele. "Mě nesmíš taky nenávidět!"

Parmenión zamrkal a potřásl hlavou. "Nenávidět tebe, příteli? Jak bych tě mohl nenávidět? Byl jsi mi jako bratr a na to nikdy nezapomenu. Nikdy! Bratři jsme byli a bratři zůstaneme až do konce našich dnů. To ti slibuji. Teď musím zajít za Xenofontem. Uvidíme se později. Přijď večer ke mně domů."

"Přijdu. Opatruj se."

"Proč bych se měl opatrovat?" opáčil Parmenión. "Copak jsi neříkal, že válka skončila?"

###

Xenofón zavedl Parmenióna do velké místnosti ve východní části domu, kde byl chládek a světlo. "Nuže?" zeptal se a usadil se na lehátko. "Znáš odpověď na Plataje?"

Parmenión kývl. "Thermopyly zanesly do srdcí Peršanů myšlenky na porážku."

"Dobře! Výborně! Udělal jsi mi radost. Řekl jsem ti, že válka je umění, a také jím je. Toto umění však spočívá v tom, jak vyhrát bitvu dřív, než jsou taseny meče, než jsou sklopeny oštěpy. Jestli tvůj protivník věří, že prohraje, potom také prohraje. Právě to se stalo u Plataj. Peršané - kteří se nedokázali postavit pouhým třem stům Spartánů - zpanikařili, když čelili pěti tisícům. Generál musí pracovat na srdcích mužů, a nejen svých vlastních, ale i nepřátelských."

"Znamená to, že mě budeš učit?" zeptal se Parmenión.

"Ano. Umíš číst?"

"Jen špatně, Xenofonte. Učila mě matka, ale v kasárnách na to příliš nedbají."

"V tom případě se musíš učit. Mám knihy, které musíš pročíst, strategie, jež musíš nastudovat. Generál se vlastně podobá kováři, Parmenióne. Má mnoho nástrojů a musí znát cenu i účel každého z nich."

Parmenión se zhluboka nadechl. "Na něco se musím zeptat, pane. Doufám, že se tě to nedotkne."

"To nezjistíme, dokud se nezeptáš," podotkl generál s úsměvem.

"Nejsem ani bohatý, ani oblíbený. Je vysoce pravděpodobné, že až dospěji, nepřijme mě žádný vojenský oddíl. Proto jakkoliv bych rád, abys mě učil, proč to děláš?"

Xenofón vážně kývl. "V tom, co říkáš, je hodně pravdy, mladý strážník. V nejlepším případě skončíš v první řadě, v nejhorším někde vzadu. Přesto v sobě máš velikost, můžeš se stát vůdcem. Já to vím. Nikdo to neumí posoudit lépe než já. Nicméně tě budoucnost nemusí čekat právě ve Spartě - což bude škoda Sparty. Po čem toužíš?"

Parmenión pokrčil rameny. "Jen po tom, aby mě přijímali, Xenofónte. Chci chodit s hlavou vztyčenou, chci, aby muži říkali: 'Tady jde Parmenión, ten Spartan.'" "

"To je vše? No tak, buď ke mně upřímný, strážníku."

Parmenión ztěžka polkl, pak se podíval do generálových pronikavých očí. "Ne, to není všechno. Chci nepřátele rozdrtit na prach, donutit je k pláči. Chci být generál jako ty. Chci vést muže do bitvy." Náhle se usmál. "Měl jsem sen, a já bych chtěl, aby se splnil."

"Nemusíš dosáhnout všeho, po čem toužíš," upozornil ho Xenofón, "ale naučím tě všemu, co znám. Předám ti vědomosti, nicméně bude jen na tobě, jak je použiješ."

Sluha jim přinesl jídlo a zředěné víno a Parmenión poslouchal Xenofónovo vyprávění o tažení k moři a zlu, jež postihlo Řeky. Nastínil svou strategii i úspěchy, ale mluvil i o svých neúspěších a důvodech, které k nim vedly. Hodiny rychle ubíhaly a Parmenión se cítil jako člověk umírající žízni, jenž právě našel pramen živé vody.

Všechno viděl jasně - Řekové demoralizovaní po bitvě u Kúnax, přesto držící formaci. Perský král Artaxerxés jim slibuje bezpečný průchod svou říší, načež zrádně zavraždí jejich generály v naději, že bez vůdců budou řečtí hoplité snadnou kořistí pro jeho jezdecko. Vojáci však vytrvali. Zvolili si nové generály, a jedním z nich byl právě Xenofón. Během následujících měsíců táhli Řekové Persii, zaháněli na útěk vojska vyslaná proti nim a překračovali nezmapovaná území. Čelili celé legii nebezpečí: bezpočtu nepřátel, hrozbě hladu, ledovým pláním a zaplaveným údolím. Xenofón je však udržel pohromadě, dokud konečně nedorazili k moři a do bezpečí.

"Na zemi není válečníka," zakončil Xenofón, "který by se vyrovnal Řekům. Pouze my chápeme podstatu disciplíny. Neexistuje civilizovaný král, který by si jako páté svého vojska nenajímá řecké žoldnéře. A největší z Řeků jsou Spartané. Víš proč?"

"Ano," přitakal Parmenión. "Naši nepřátelé vědí - v srdcích - že my jsme vítězové. A my to víme ve svých srdcích."

"Sparta nebude nikdy dobytá, Parmenióne."

"Pokud se neobjeví nepřítel se stejným odhodláním - a přesilou."

"To se ale nestane. Naše země je rozdělena do městských států, každý se bojí svého souseda. Jestliže se Athény znovu spojí s Thébami proti Spartě, mnoho městských států se bude takového spojení bát a spojí se se Spartou proti nim. Dějiny naší země jsou plné takových pútek. Spolky se ruší, desítky různorodých skupin se donekonečna navzájem zrazují. Žádné město nikdy nedosáhlo úplného vítězství. Měli bychom dobýt svět, Parmenióne, jenomže to nikdy nedokážeme. Máme příliš práce s bojem mezi sebou." Xenofón vstal. "Připozdívá se. Musíš domů. Přijď sem za tři dny. Navečeříme se a já ti ukážu knihy do budoucnosti."

"Učíš svého syna?" zeptal se Parmenión cestou ven.

Xenofónovi potměl obličej. "Budu tvým učitelem a ty mi budeš klást otázky ohledně strategie. Na rodinu se mě ptát nebudeš!"

"Omlouvám se, Xenofónte. Nechtěl jsem tě urazit."

Xenofón zavrtěl hlavou. "A já bych neměl být tak vznětlivý. Gryllos je utrápený chlapec. Nemá žádné město. Chce, aby ho ostatní přijímali, stejně jako ty, aby ho obdivovali. Ale není dost chytrý. Jeho matka byla krasavice, Parmenióne, jenže byla také postižena omezeným intelektem. Jako by bohové usoudili, že když už ji obdařili krásou, mozek by byl přepychem, jaký nepotřebuje. Můj syn je po ní. A už o tom nebudeme mluvit."

####

Na město padlo ticho noci. Parmenión kráčet ulicemi osvětlenými měsícem. Vysoko na akropoli rozeznával Diovu sochu a pilíře bronzové svatyně Athény Chalkioikos. Dorazil na širokou hlavní ulici, zastavil se před palácem a chvíli sledoval strážce hlídající ve vchodu. Kravský palác, domov Agésiláův. Zvláštní jméno pro příbytek krále, pomyslel si Parmenión. Jednomu ze spartských králů kdysi došly peníze. Oženil se proto s dcerou korinthského obchodníka, aby získal jako věno čtyři tisíce kusů skotu. Z jejich prodeje postavil tento palác. Parmenión zíral na budovu, na obrovské sloupky a dlouhou, šikmou střechu. Zprvu si myslel, že dávný král musel mít skvělý smysl pro humor, když ho takhle pojmenoval, ale mezitím pochopil, že to bylo spíš z pocitu viny. Byl přinucen oženit se s cizinkou, zanechal svou hanbu i příštím pokolením.

Spartané jsou zvláštní lidé. Jediná rasa v Řecku, která bere malé chlapce a učí je válčit, jediná rasa, jejíž ženy cvičí a posilují, aby mohly rodit válečníky, aby tak spartská sláva pokračovala.

Parmenión znovu vyrazil a dostal se až na ulici rovnoběžnou s ulicí, v níž stál jeho dům. Tady vylezl na zeď, obratnými prsty vyhledával praskliny v maltě. Vytáhl se na taškovou střechu a sklouzl přes ni, aby viděl na bránu svého domečku. Hermiás tvrdil, že nenávislné tažení skončilo, ale Parmenión mu nevěřil. Držel se ve stínech a sunul se k přesahu střechy. Pozorně prohlížel uličku pod sebou, poslouchal a díval se.

Právě když si začal být jistý, že je všude klid, zahlédl na západě pohyb. Poznal Hermia, jenž přibíhal k jeho domu. Už ho chtěl přivítat, když se ze stínů vynořilo pět postav a vrhlo se na běžícího mladíka. Parmenión v jejich rukou zahlédl klacky a palice. Hermia složila rána do hlavy. Parmenión se zvedl a skočil. S obrovskou silou přistál na zádech postavy v plášti a zaslechl nechutné křupnutí praskající kosti. Jeho oběť hrozně vykřikla a upadla na dláždění. Parmenión spadl s ní, překulil se a vyskočil. Jeden z útočníků se ho pokusil uhodit holí do hlavy, ale on se sklonil a udeřil pěstí do zakryté tváře. Kápě spadla a Parmenión poznal Grylla. Athénanovi tekla krev z rozraženého rtu. Znovu zaútočil.

Parmenión přikročil, dvakrát ho zasáhl do břicha a levačkou ho praštil za ucho. Gryllos padl jako podřátý. Parmenióna

zasáhla do zad palice, až popoletěl, ale otočil se na patě a další ránu vykryl předloktími. Popadl protivníka za plášť a trhl. Jejich hlavy se srazily, avšak Parmenión se sklonil a čelem soupeři přerazil nos. Ten se mu vytrhl a odpotácel se. Parmenión se sehnul pro palici, jež mu vypadla, a zuřivě se rozmáchl, protože ostatní se blížili. Zasáhl do ruky nejbližšího útočníka. Chlapec, na něhož skočil, ležel v bezvědomí na zemi a Gryllos utekl. Stáli proti němu už jen tři chlapci, přičemž jeden couval s rukou bezvládně svášenou u boku.

Parmenión vyrazil proti zbývajícím dvěma, prvnímu vrazil palicí do břicha a vrhl se na druhého. Upadl na zem na svého protivníka a překulil se. Druhý chlapec vytáhl nůž a čepel se v měsíčním světle nebezpečně zaleskla.

"Teď' zemřeš, mišene!" vykřikl Learchos. Zbývající dva chlapci utekli. Parmenión se hbitě zvedl a uchopil palici do obou rukou. Learchos přiskočil, ale Parmenión ukročil a udeřil ho palicí přes zápěstí. Nůž vypadl Learchovi z prstů. Parmenión ho zdvihl a vykročil.

Learchos couval a Parmenión šel za ním. Learchos narazil zády na zeď. Parmenión zalétl pohledem k nehybnému Hermiovi a viděl, že mu ze spánku teče krev.

"Zašel jsi moc daleko," sdělil Learchovi stěží slyšitelným hlasem a oči se mu zaleskly. "Příliš daleko," zopakoval a shrnul mu kápi.

Vrazil nůž Learchovi do břicha a zvedl ho, takže skončil v plicích. Přistoupil, až měl tvář jen kousek od ohromného, vytřeštěného Learcha. "Takhle je cítit smrt, ty spartský zkurvysynu."

"Bohové!" vykřikl Learchos a svezl se po zdi. Parmenión ho popadl za vlasy a zvedl ho na nohy.

"Modlitby ti už nepomůžou."

Learchos zachrčel a zavřel oči.

Parmenión ho nechal spadnout. Hněv ho docela přešel. Zadíval se na mrtvolu a pustil zakrvácený nůž. Hermiás zasténal a Parmenión k němu přiběhl. "Co je ti?" zeptal se.

"Bolí mě... hlava."

"Ukaž, pomůžu ti."

"Máš poraněnou ruku," zachrptěl Hermiás, když ucítil krev.

"Není moje," zamumlal Parmenión a ukázal na mrtvého Learcha.

"Ty jsi ho zabil? Tomu nevěřím. Ach, Parmenióne!"

"Pomůžu ti dovnitř a pak dojdou pro důstojníka hlídky."

Během hodiny bylo tělo odneseno a Parmenióna doprovodil Lepidos do kasáren, kde ve dveřích ložnice čekal postarší generál. Ten se beze slova otočil a vyšel nahoru po schodech do místnosti s výhledem na nádvoří. Posadil se ke stolu a Lepidovi ukázal na stoličku. Parmenión zůstal stát před nimi. Prohlížel si je ve světle lampy. Lepida znal dobře, byl přísný, ne však nespravedlivý. Generála znal pouze od pohledu jako muže vyžadujícího železnou disciplínu, veterána dvou desítek bitev. Stařec se na něj zle mračil.

"Co k tomu můžeš říct?" zeptal se hlasem skřípajícím jako meč vytahovaný z pochvy.

"Mého přítele napadlo pět zahalených mužů," začal Parmenión. "Co jsem měl asi dělat? Šel jsem mu na pomoc."

"Zabil jsi jiného Spart'ana - mladíka z dobré rodiny."

"Zabil jsem zbabělého útočníka, který se skupinou přátel, vyzbrojených palicemi, napadl neozbrojeného mladíka."

"Nebud' ke mně drzý, chlapče!"

"A ty se ke mně nechovej povýšeně!"

Generál zamrkal. Zaťal pěsti a Parmenión měl pocit, že vstane a srazí ho k zemi, ale starší muž se zhluboka nadechl a uklidnil se. "Popiš mi, co se stalo." Parmenión poslechl, jen vynechal poslední rozhovor s Learchem.

"Je pravda, že jsi u ostatních chlapců neoblíbený?" otázal se generál.

"Ano."

"A je také pravda, že jsi byl předtím obětí jejich... zábavy?"

"Ano."

"Takže když jsi je napadl, věděl jsi, že nejspíš honí tebe, že tvého přítele srazili omylem?"

"Samozřejmě. Hermiás je hodně oblíbený."

"Takže kdybys byl počkal, dokud nepoznají svou chybu, k žádnému boji by nedošlo. Oni by byli odešli. Souhlasíš?"

"Tedy mě to nenapadlo, i když teď' vidím, že máš asi pravdu, generále. Ale srazili mi přítele, tak jsem mu šel na pomoc."

"Skočil jsi na jednoho chlapce a zlomil mu rameno, druhého jsi praštil palicí a zlomil mu ruku a posledního jsi bodl a zabil. Je to tvoje vina, mišene. Rozumíš? Skvělý chlapec je mrtvý, protože jsi nepřemýšlel. Jenom divoch může použít jako omluvu nedostatek přemýšlení. Být to na mně, nechal bych tě za to zemřít. A teď' mi zmiz z očí."

Lepidos počkal, dokud chlapcovy kroky na schodech neutichly, pak vstal a šel zavřít dveře.

"Je ostudou," zavrčel stařec.

"Ne, generále," prohlásil Lepidos smutně. "Ostudou bylo to, co se stalo v této místnosti."

"Ty se opovažuješ mě kritizovat?"

Lepidos na něj upřel zrak. "Je to mé právo Spart'ana. Šel na pomoc příteli a riskoval vlastní život. A nezaváhal. Zvlášť ty bys ho měl pochopit. Zítra žádný soud nebude. Jestli ano, řeknu svůj názor nahlas."

S tím se otočil a odešel. Vydal se do noci a přitáhlo ho to na místo boje. V okně Parmeniónova domu hořela lampa a Lepidos zaklepal na bránu.

Parmenión otevřel mřížovou bránu a ukročil, aby mohl důstojník vstoupit. Ten vešel do malého domku a posadil se na úzké lehátko. Parmenión mu nabídl pohár vody, ale Lepidos odmítl.

"Chtěl jsem, abys zapomněl na to, co se dnes stalo v kasárnách," začal. "A taky bych rád, kdybys generálovi odpustil. Learchos byl jeho synovec a on ho miloval. To, co jsi udělal, bylo obdivuhodné. Chápeš, co ti povídám?"

"Ano, obdivuhodné."

"Posaď se, Parmenióne. Sem, vedle mě." Chlapec poslechl. "Podej mi ruku a podívej se mi do očí." Parmenión udělal, oč byl požádán. Ze stisku staršího muže cítil sílu a v jeho očích viděl obavy. "Poslouchej mě, chlapče. Zdá se, že dnes už jen málokdo chápe, co znamená být Spartan. Když bojujeme, bojujeme proto, abychom vyhráli. Stojíme při svých přátelích a nepřátele zabíjíme. Útok na Hermia byl zbabělý. Ty sis vedl dobře. Jsem na tebe hrdý."

"Nemusel jsem Learcha zabít," přiznal Parmenión.

"Před nikým se o tom nezmiňuj. Rozumíš?"

"Ano," odvětil Parmenión unaveně. Události posledních dní měl plnou hlavu, už mu to jasně nemyslelo. Matčina smrt, vítězství v hrách, ztráta Deraé a nyní vražda Learcha. "Rozumím."

"Poslouchej mě. Báls ses o přítele a vrhl ses na tlupu. To bylo odvážné. Jistě, někoho jsi zabil. Důležité - životně důležité - je, jestli se ti to líbilo."

"Ne," odpověděl Parmenión.

"V tom případě si s tím nelam hlavu."

Parmenión se Lepidovi podíval do očí a kývl.

Jenže mně se to líbilo, říkal si v duchu. Kéž mi bohové odpustí. Nejradši bych je zabil všechny.

###

Tamis se opřela o hůl a dívala se na sluhu klečícího před ní.

"Můj pán naléhá, abys přišla do Parnova domu," vysvětloval muž a uhýbal před ní pohledem.

"Naléhá? Když jeho syn umírá? Určitě jsi chtěl říct prosíš."

"Vznešený Parnas by to nikdy neudělal, ale já tě prosím, ctihodná. Zachraň Hermia," žadonil sluha se slzami v očích.

"Třeba ho zachráním, třeba ne," odušila stařena. "Ale pánovi vyříd', že poprosím bohy o radu. A teď už běž!"

Otočila se na patě a zmizela v temném obydlí. Oheň dohořival, ale když si k němu přisedla, plamínky vyskočily a vytvořily Kassandřin obličej.

"Nevolala jsem tě," prskla Tamis. "Zmiz!"

"Musíš toho chlapce vyléčit, Tamis. Je to tvoje povinnost."

"Nevykládej mi o povinnostech. Learchos je mrtvý a já Temnému odepřela případného otce pro tělo. To byla moje povinnost. Hermiás Parmeniónovi brání ve vývoji. Kvůli jejich přátelství stále zůstává částečně nežnou duší. Hermiovo zranění jsem nezpůsobila já. Nepadá na mě žádná vina. Byla to vůle pramene. A on teď zemře, protože má v mozku krevní sraženinu, která se pohybuje a zabíjí ho."

"Ty ho ale můžeš vyléčit," naléhala ohnivá žena.

"Ne. Až bude mrtvý, Parmenión se stane mužem ze železa, jakého potřebuji."

"Opravdu věříš, že tohle je vůle pramene? Aby chlapec beze stopy zla v srdci zemřel?"

"Děti beze stopy zla v srdci umírají pořád, Kassandro. Nekaž mi tu. Umírají při požárech, na sucho, zabíjejí je choroby a válka. A zabrání tomu pramen? Ne. Už jsem si přestala stěžovat. Tohle je jeho svět. Pokud rozhodne, že mají nevinní zemřít, je to jeho právo. Hermiovi jsem nijak neublížila, i když mi stál v cestě. Teď umírá. Já si to vykládám jako splněnou modlitbu."

Tamis zavřela oči, vznesla se z těla, prolétla střechou a vyletěla vysoko nad město.

Parnův dům stál ve východní části města. Zaletěla nad něj a zastavila se nad květinami ověnceném dvoře, kde se shromáždila skupina Hermiových přátel. Parmenión stál sám u zdi, ostatní ho přehlíželi.

"V noci prý zvracel," vykládal tlustý Pausiás. "Pak omdlel. Má příšernou barvu. Lékař mu pustil žilou, ale marně."

"Je silný," tvrdil Nestos. "Určitě se uzdraví." Vynikající šermíř zalétl pohledem k Parmeniónovi a vydal se k němu.

"Co se stalo včera v noci?" zeptal se. "Slyšel jsem jenom nějaké řeči."

"Hermia přepadli," odpověděl Parmenión. "Praštili ho do hlavy palicí. Když jsem ho přivedl domů, byl jako omámený."

"Prý jsi zabil Learcha. Je to pravda?"

"Nevěděl jsem, že to je Learchos," zalhal Parmenión. "Byl jenom mezi těmi, kdo napadli Hermia."

Nestos si povzddechl. "Tohle je zlé, Savro. Hodně zlé. Netvrdím, že tě mám nějak zvlášť v lásce, ale víš, že s těmi útoky na tebe jsem neměl nikdy nic společného."

"Vím."

"Jestli Hermiás zemře, ostatní obviní z jeho vraždy."

"On nezemře!" vyštěkl Parmenión.

Parmeniónovu pozornost upoutal pohyb u brány. Objevila se Deraé se dvěma přítelkyněmi. Zahlédla ho, nicméně nedala najevo, že ho poznává, jen pomalu zamířila k otevřeným dveřím do andronu.

Tamis vlétla do budovy, protože ji přitáhl oheň dívčiny duše, planoucí jako koncentrované světlo hvězd.

Hermiův otec seděl v andronu a rozmlouval s lékařem Astiónem. Když vstoupila Deraé, vzhledl a vstal. Vypadal ztrhaně a vyčerpaně. Políbil ji na líc a nabídl ředěné víno.

"Můžu ho vidět?" zeptala se.

"Umírá, moje milá," sdělil jí Parnas lámajícím se hlasem.

"Je to můj přítel, můj nejdražší přítel," opáčila Deraé. "Pusť mě k němu."

Parnas pokrčil rameny a odvedl ji do ložnice, kde ležel Hermiás, bledý jako lněná pokrývka, kterou měl přes sebe přehozenou. Deraé k němu přisedla a pohládila ho po čele.

"Ne!" vykřikla Tamis, třebaže ji nikdo nemohl slyšet. Oheň v duši Deraé vzplál a zalil Hermia oslepujícím světlem. Tamis nevěřila tomu, co vidí. Na chlapcově spánku světlo zezlátl, pak zrudlo a krevní sraženina pod kostí se rozpustila.

Hermiás zasténal a otevřel oči.

"Deraé?" zašeptal. "Co tady děláš? To se přece nehodí."

"Řekli mi, že umíráš," vysvětlila mu s úsměvem. "Ale vidím, že to není pravda."

"Zdály se mi hrozné sny," řekl jí. "Byl jsem někde, kde byla jenom tma, nic tam nerostlo, pták nezazpíval. Ale vytrácí se mi to..."

"To by taky mělo, protože venku svítí sluníčko a sešli se tu všichni tví přátelé."

"Parmenión?"

"On taky," odpověděla a její úsměv pohasl. "Teď tě nechám odpočívat."

Vstala a vrátila se do andronu. "Je vzhůru," oznámila Parnovi, "a barvu má zdravou."

Parnas odběhl do ložnice a objal zmateného syna.

Lékař popadl Deraé za ruku. "Co jsi udělala?" chtěl vědět.

"Nic jsem neudělala. Jakmile jsem se k němu posadila, probudil se."

Tamis ji poslouchala a byla stále rozzlobenější. Ty to nevíš, ty pitomá krávo! Máš dar a ani si to neuvědomuješ!

Vzteky bez sebe se věštkyně vrátila do těla. Oheň vyhasl a v místnosti byla tma. Moc Deraé byla nový prvek, a Tamis sbírala síly, aby se mohla vydat na stezky této nové budoucnosti.

####

Když Leónida povolali ke správci kasáren, stmívalo se. Skoro celý den se projížděl po březích Eurótu a o noční tragédii se dozvěděl až po svém návratu, kdy na něj u stájí čekal Lepidos.

Voják toho cestou do kasáren a ke generálovu pokoji moc nenamluvil. V místnosti seděli kromě generála i dva městští efoři, úředníci zodpovědní za každodenní záležitosti přísné spartské společenské, právní a ekonomické struktury.

Leónidás se oběma poklonil. Poznal otcova přítele Memna. Memnás byl vrchní soudce a řídil noční hlídku a domobranu.

Generál vstal. "Tvůj přítel Learchos byl zavražděn," pravil.

Leónida jeho slova ohromila. "Zavražděn? Slyšel jsem, že byl zabit v boji," namítl.

"To musíme rozhodnout," ozval se Memnás. Byl malý, štíhlý, s úzkou bradkou a kníry a snědými, orlími rysy. V modrém rouchu efora působil křehce, nicméně táhl s Agésiláem do Persie a prý bojoval jako lev. "Posaď se, mladý muži. Pozvali jsme tě sem, abychom mohli ověřit tvrzení vraha."

"Já u toho nebyl. Jak vám můžu pomoci?"

"Dva chlapi - tví přátelé - jsou zraněni, jeden má zlomené rameno, druhý ruku. Odmítají sdělit cokoliv o incidentu kromě toho, že to byla rvačka. Zjisti pravdu a za dvě hodiny přijď za námi. Jinak dojde k úplnému - a veřejnému - vyšetřování, které, bez ohledu na výsledek, uškodí pověsti Lykúrgových kasáren."

"Udělám, co půjde, ale nic neslibuji," sdělil jim Leónidás.

Grylla našel v gymnasiu. Athénský mladík měl napuchlý nos a otoky na očích. Leónidás si ho odvedl na tiché místo osvětlené loučemi z věstecké svatyně. Tam mu Gryllos pověděl vše, nač si vzpomínal.

"Zavraždil ho, Leóne!" vybuchl nakonec. "Pořád tomu nemůžu uvěřit!"

"Šli jste po něm v noci, zahalení, a nebylo to poprvé, Grylle. Co jste čekali? Že vás přivítá květinami?"

"Zabil ho jeho vlastní dýkou. Viděl jsem to. Přistrčil ho ke zdi a probodl ho."

"Viděl jsi to a nic jsi neudělal?"

"Co jsem mohl dělat? Je to démon - je posedlý. Seskočil z oblohy. Nevěděli jsme, že to je Hermiás. Jenom jsme chtěli Savrovi zabránit, aby běžel závody. Udělali jsme to pro tebe, abychom pomstili tvou hanbu!"

Leónidás Grylla popadl za hrdlo. "Pro mě jste nic neudělali!" zasyčel. "Viděl jsem to na tobě už dávno, Athéňane. Rád způsobuješ bolest, ale nejsi dost velký muž, aby ses někomu postavil sám. Běháš se smečkou jako zbabělý pes. A tím taky jsi. Teď mě poslouchej: Zítra vypadneš ze Sparty. Je mi jedno kam. Jestli tu budeš, přijdu za tebou a vyrvu ti vnitřnosti tupým nožem."

"Prosím, Leónide!"

"Mlč! Nikomu o své... hanbě... neřekneš. Learchova smrt padá na tvou hlavu a jednou za to zaplatíš."

Leónidás se v určenou dobu vrátil k eforům.

"Zjistil jsi pravdu?" zeptal se Memnás.

"Ano. Skupinka mladíků zaútočila na Hermia, protože ho považovali za Parmenióna. Míšenec je nevinný, snažil se zachránit přítele."

"A jména těch mladíků?"

"Nepřikázali jste mi, abych je zjišťoval. Jejich vůdce - Athéňan - dnes v noci opustí město a už se nevrátí."

"Tak to asi bude lepší," usoudil Memnás.

Dvě hodiny po svítání vypochoďovalo pět set mladíků z Lykúrgových kasáren na cvičišti, kde je důstojníci seřadili. Přišel velitel kasáren. Chlapci z prvního a druhého ročníku vepředu se směli posadit, ti ve věku mezi devíti a devatenácti roky zůstali stát v pozoru. Všichni starší mládenci již věděli o tragédii a od nástupu s Parmeniónem nikdo nepromluvil.

Parmenión se rozhlédl kolem sebe. Hoši se od něj odtahovali. Pak už jen hleděl přímo před sebe. Toužil jen, aby už bylo po všem.

Když se objevil velitel kasáren se dvěma městskými radními v modrých obřadních rouchách, děti v přední řadě vstaly. Parmenióna se zmocnil strach. Modře oděni efoři se tvářili zachmuřeně, a on si představil, jak ho doprovázejí na popraviště. Odtrhl od nich pohled a zadíval se na generála. Byl v plné zbroji a vypadal ještě zuřivěji, než když ho viděl včera v noci.

Stařec přelétl pohledem nastoupené chlapce.

"Mnozí z vás již vědí," zařval, "o smrti našeho druha Learcha. Efoři," dodal a ukázal na radní, "věc důkladně prošetřili a ve své moudrosti rozhodli, že celá věc je uzavřena. Budiž. Dnes bude tělo našeho zesnulého přítele připraveno. Zítra se

zúčastníme obřadu. Žalozpěv přednese Leónidas. To je vše!" Ustoupil, otočil se na patě a odkráčel. Lepidos chlapce propustil a chvíli hovořil s eforý, načež si odvedl Parmenióna stranou. "Bylo to pro tebe těžké a vedl sis tu dobře. Ale je tu něco jiného. Ode dneška již nepatříš k Lykúrgovým kasárnám. Příští týden se připojíš k Meneláově skupině."

"Ale co moje poplatky? Právě jsem zaplatil na rok dopředu. Už nemám žádné peníze."

"Tu částku ti půjčím," slíbil Lepidos. "Rád bych ti ji věnoval, ale nejsem žádný boháč."

"Ne! Já neodejdu," bránil se Parmenión a snažil se ovládnout. "Není k tomu důvod. Odmítnu odejít."

"Život tady bude pro tebe nesnesitelný, chlapče! To jistě chápeš. Tvá přítomnost zničí morálku. A kasárna jsou na morálce závislá. To snad chápeš, ne?"

"Ano, chápu," přiznal Parmenión tiše. "Rád bych si o tom přesunu promluvil s velitelem kasáren."

"On s tebou nechce mluvit," podotkl Lepidos, vědomý si toho, že se Parmeniónovo chování změnilo, aniž by dokázal říci, jak přesně.

"Nezáleží na tom, co chce on. Jestli mě nepřijme, zůstanu tady. Vyříd' mu to, Lepide!"

A bez dalšího slova odešel.

Odpoledne si ho generál zavolal do svých komnat. Když Parmenión vstoupil, ani nevzhlédl od stolu. "Pospěš si," štěkl jen. Vzápětí zaslechl škrábání židle tažené po podlaze. Ohromeně zvedl hlavu a zjistil, že Parmenión před ním klidně sedí.

"Co si myslíš, že děláš?" vybuchl.

"Vyjednávám, generále," opáčil Parmenión a díval se staršímu muži do očí. "Ty chceš, abych odešel? Já bych rád šel, ale je tu otázka mých poplatků. Před třemi dny jsem těmto kasárnám zaplatil sto čtyřicet drachem. Matka prodala třetinový podíl našich pozemků, aby ty peníze získala."

"To není můj problém," namítl generál.

"Ale je," opravil ho Parmenión. "Jelikož jsem zaplatil, zůstanu. Nemáš právo žádat mě, abych odešel. Neporušil jsem žádná pravidla."

"Porušil...? Zavraždil jsi chlapce!" vyjel generál a vyskočil.

"Podle eforů ne," odušil Parmenión nevzrušeně. "Jestli chceš, abych odešel, dáš mi dvě stě drachem. Je to jasné... generále?"

Generál na Parmenióna dlouho jen zíral. Jeho obličej mezitím získal temně purpurový odstín. Nakonec se však usmál a uvolnil se. "Takže se makedonská krev konečně vynořila na povrch. V celé té zemi nenajdeš muže, který by neprodal vlastní ženu, aby si mohl koupit ovci. Dobře, rolníku, dám ti dvě stě drachem - i když ti nebudou k ničemu. Můžeš zůstat v jiných kasárnách, ale až dospěješ, zjistíš, že tě v žádné vojenské jednotce nechtějí. Nikdy nebudeš Spart'an, Parmenióne. Nikdy!"

Mladík se zasmál. "To míníš jako urážku? Já to tak neberu. Vím, co jsem, generále, stejně jako vím, kdo jsi ty. Byl bych ti zavázán, kdyby ty peníze dorazily ke mně domů do západu slunce."

S tím vstal a poklonil se.

Za hodinu stál před jiným starcem s ohnivýma očima a ponuře stisknutými rty. Agénór se na židli zaklonil, sepal ruce za hlavou a pozorně si mladého muže prohlížel. "Nechci tu žádné mrtvé," prohlásil.

"Já taky ne."

"Ale chci bojovníky a myslitele. Slyšel jsem, že dobře běháš."

"Ano."

"Dobře. Najdi si postel v západní ložnici a pak se ohlas Solónovi na cvičišti." Když už byl Parmenión na odchodu, muž vstal a přivolał si ho zpátky. "Lepidos tě chválil, chlapče. Říkal, že jsi to měl těžké a dobře jsi to snášel. Věz jedno, tady tě budeme soudit pouze podle toho, co uvidíme, ne podle toho, co jsme slyšeli."

"O nic víc než žádám. Děkuji."

Parmenión si hodil na rameno stočenou pokrývku a vydal se do západního křídla. Přes všechny slavníky kromě dvou byly přehozené pokrývky. Parmenión si vybral prázdnou postel dál ode dveří a lehl si. Chvilí pozoroval znička prachu tančící ve slunečních paprscích pronikajících rozbitou okenicí. Pak zavřel oči.

Kdosi mu položil ruku na rameno. Parmenión se okamžitě probudil. Na obloze byly hvězdy a místnost byla plná mladých mužů. Vzhlédl. Chlapec, který se ho dotkl, byl Hermiás.

"Co tady děláš?" podivil se Parmenión, když vyskočil a přítele objal.

"Přestoupil jsem sem dnes ráno," vysvětloval Hermiás. "Nechtěl jsem, aby ses cítil osamělý."

Parmenióna to skutečně dojalo. Boháči posílali syny do Lykúrgových kasáren, ty byly pro elitní Spart'any. Parmenión byl jediný chudý chlapec, který je navštěvoval. Jelikož byl synem hrdiny, část jeho vzdělání financoval otcův oddíl. Že Hermiás opustil elitu a vstoupil k Meneláovi, do nejmenších kasáren, tomu Parmenión nemohl uvěřit. "To jsi neměl, Hermie, příteli. Ale jsem rád, že jsi to udělal. Ani neumím říct, jak moc rád."

"Je to nový začátek, Savro. Příležitost zapomenout na minulost."

Parmenión kývl. "Máš pravdu."

Jenže nemohl zapomenout. Přinutí je zaplatit. Dožije se dne, kdy budou nepřátelé ležet v prachu u jeho nohou, vzhlížet k němu a žadonit o odpuštění.

"To je lepší, Savro! Jsem rád, když se usmíváš," pochválil si Hermiás.

SPARTA, LÉTO 382 př. n. l.

Parmenión se rychle zařadil do života u Meneláa a během tří let zde, ač nebyl nikdy vyloženě oblíbený, narazil jen na málo problémů, jež ho sužovaly u Lykúrga. Každý rok s Hermiem zastupovali kasárna v bězích na krátké a střední tratě, ale v ostatních sférách zůstávali pouze dobrými studenty. V hodu oštěpem či diskem, v boji s mečem ani v zápas

nevynikali, vždy však splnili požadavky na ně kladené. Parmenión rád pracoval s krátkým mečem, protože byl rychlý a silný, ale smrtelně nebezpečný byl pouze v případě, když se rozčílil. Jelikož to instinktivně chápal, nedělal si těžkou hlavu z toho, že ho někteří mladíci předčí při cvičení. V hloubi duše věděl, že být to boj na život a na smrt, výsledek by byl jiný.

V běhu se mu nevyrovnal žádný atlet ve Spartě. Dvakrát při závodech mezi kasárnami porazil Leónida v běhu na čtyři míle, třetím rokem však sám těsně podlehl a Leónidás byl vybrán jako zástupce Sparty na olympijských hrách.

Pro Parmenióna, jenž během pobytu u Meneláa tvrdě trénoval, to bylo hořké zklamání.

"Chápu tvůj hněv," řekl Xenofón, když spolu jednou večer seděli na dvoře Athéňanova domu, "ale udělal jsi, co bylo v tvých silách. Nikdo od sebe nemůže žádat víc."

Parmenión kývl.

"Jenže jsem udělal taktickou chybu. Snažil jsem se ho předběhnout, když zbývalo dvě stě kroků. On na můj tah čekal a držel se mě. Předběhl mě o tři kroky."

"Ty jsi ho porazil při hrách před třemi lety a on svou hanbu nesl dobře. Přenechej mu chvíli slávy." V padesáti letech byl Athéňan stále pohledný, třebaže vlasy už měl stříbrné a na temeni mu řídly. Nalil do poháru víno, přidal vodu a napil se. Parmenión žil pro hodiny strávené společně, kdy probírali taktiku a strategii, formace a bitvy. Mladík se učil, kdy otočit falangu, kdy bojovat s roztaženou linií, kdy vyrazit, kdy se stáhnout, jak si vybrat klíčové válečníky, kteří linii udrží pohromadě. Xenofón rád mluvil a Parmenión tuze rád poslouchal. Občas s nějakou analýzou nesouhlasil, a pak se dohadovali dlouho do noci. Parmenión měl naštěstí dost rozumu - konečně - nechat se od Xenofóna přesvědčit, a jejich pouto bylo stále pevnější. Gryllos byl poslán k přátelům do Athén a Parmenión s athénským generálem často zůstával celé dny. Během letních cest do Xenofónova druhého domu u moře v Olympii pak zaujímal Gryllovo místo.

Jak léta ubíhala, Xenofón začal se svým žákem probírat moderní strategii a politiku a Parmenión u něj zachytil rostoucí cynismus.

"Slyšel jsi novinky z Théb?" zeptal se ho jednoho dne Xenofón.

"Ano," přitakal Parmenión. "Nejdřív jsem tomu nemohl uvěřit. Udělali jsme velkou chybu a podle mě jí ještě budeme litovat."

"Souhlasím," zabručel Xenofón. Před třemi měsíci prosil makedonský král Amyntás Spartány o pomoc proti chalkidickým válečníkům, kteří vpadli do Makedonie a vyplnili hlavní město Aigai. Agésiláos poslal Makedonii na pomoc tři jednotky a Chalkidicti byli poraženi. Avšak během cesty na sever se jeden spartský oddíl, pod velením generála Foibida, zmocnil Kadmeie, pevnosti v centru Théb. Protože Thébám nebyla vyhlášena válka a protože Théby nebyly spojenci chalkidických vetřelců, mnoho Řeků to považovalo za nesprávné.

"Agésiláos by měl pevnost vrátit Thébanům," prohlásil Parmenión.

"Nemůže," namítl Xenofón. "Spartská pýcha mu to nedovolí. Bojím se však následků. Athény Spartu veřejně odsoudily, a já myslím, že nás brzy čeká další válka."

"Jsi zklamaný, příteli," podotkl Parmenión. "Sparta se neukázala jako dobrý vůdce Řecka."

"Mlč!" vyhrkl Xenofón a ztišil hlas. "Takhle bys na veřejnosti mluvit neměl. Mí sluhové jsou věrní, ale jsou věrní mně, ne tobě. Kdyby proti tobě jediný z nich vystoupil, soudili by tě pro vlastizradu. To bys nepřežil."

"Řekl jsem snad něco jiného než pravdu?" opáčil Parmenión, ale mluvil potichu.

"Co to má s čím společného? Kdyby Sparta dokázala vládnout aspoň z poloviny tak dobře, jako bojuje, celé Řecko by zajásalo. Jenomže ona to nedokáže. Taková je pravda, a vyslovit ji nahlas by tě zabilo."

"Říkají to i jiní," upozornil generála Parmenión. "V kasárnách se pomalu o ničem jiném nemluví. Spartané museli spolknout něco hořkých bylin. Moci se drží jen proto, že je podporují Peršané. Potomci krále-válečníka dělají patolízaly Xerxovým synům!"

"Politika sobeckých zájmů," zašeptal Xenofón. "Nechme si ale tento rozhovor na později. Až budeme zpátky v Olympii, můžeme se projíždět a hovořit a naše jalové zrady uslyší jenom země." Oba vstali a zamířili k bráně. "Jak jsou na tom tvé finance?"

"Dobře ne. Prodal jsem poslední podíly z pozemků. Do jara mám zaplacené poplatky."

"A potom?"

Parmenión pokrčil rameny. "Pak odejdu ze Sparty. Stejně mě žádný vojenský oddíl nepřijme, to vím. Nejspíš se přidám k nějaké žoldnéřské jednotce a podívám se do světa."

"Mohl bys prodat Leónidův meč," poukázal Xenofón.

"Možná to udělám," opáčil Parmenión. "Uvidíme se pozítří."

Potřásli si rukama a Parmenión vyšel do noci. Ačkoliv se blížila půlnoc, nebyl unavený. Vydal se na akropoli, posadil se pod Diovou bronzovou sochou a zadíval se na oblohu a démantové hvězdy. Vítr byl studený a lehký vlněný chitón neposkytoval velkou ochranu. Parmenión uzavřel mysl před chladem a zadíval se na hory.

Poslední tři roky k němu byly laskavé. Vytáhl se, a třebaže byl štíhlý, byl šlachovitý a měl sílu. Z obličejů se mu vytratil dětský tuk a v hluboko posazených modrých očích měl hloubavý výraz. Věděl však, že nemá přátelskou tvář, dokonce ani pohlednou. Nos měl příliš výrazný a rty příliš tenké, takže vypadal starší než na svých devatenáct.

Po nějaké době už začala být zima i jemu, a tak se zvedl. V té chvíli se z bronzového domu vynořila zahalená postava a zamířila k němu.

"Dobrý večer," pozdravil. Měsíční světlo se odrazilo od dýky, jež postavě vlétla do ruky.

"Kdo je tam?" zavolala zahalená žena.

"Parmenión, a nechci ti ublížit, paní," odpověděl mládenec a natáhl ruce, aby bylo vidět, že je má prázdné.

"Co tady děláš? Ty mě špehuješ?"

"Vůbec ne. Díval jsem se na hvězdy. Proč bych tě měl špehovat?"

Deraé si shrnula cíp himatia z hlavy a měsíční světlo jí zbarvilo vlasy dostříbrna. "Už je to dlouho, co jsme spolu mluvili, mladý Rychlý."

"To je," přitakal. "A co tě o půlnoci přivádí do bronzového domu?"

"Moje věc," odvětila, ale usmála se, aby slova zbavila ostří. "Třeba se taky ráda dívám na hvězdy."

Pohyb na kraji zorného pole Parmenióna přiměl otočit hlavu. Zpoza svatyně Múz vyrazil jakýsi mladík.

Parmenión neřekl nic.

"Dobrou noc," vyhrkla Deraé.

Parmenión se uklonil a díval se za odcházející dívkou. Hrála nebezpečnou hru. Svobodní Sparťané se nesměli volně stýkat s příslušníky opačného pohlaví, a jakýkoliv vztah mohl skončit popravou či vyhnanstvím. To byl jeden z důvodů, proč mladé muže povzbuzovali, aby si vybrali milence mezi svými druhy. Parmenión najednou záviděl mladému muži, který utekl, a uvědomil si, že i on by hodně riskoval kvůli příležitosti strávit nějaký čas o samotě s Deraé. Stále si vzpomínal na mrštné mladé tělo, malá, pevná ňadra, útlý pás.

Dost! vynadal si.

Vrátil se domů, posadil se na dvorek a povečeřel sušenou rybu a víno. Večeře stála dva oboly. Pomyšlení na tenčící se finance ho skličovalo. Poslední pozemky prodal za sto sedmdesát drachem, ale osmdesát drachem padlo na poplatky za jídlo v kasárnách. Dalších třicet si odložil na koupi zbroje, kterou bude potřebovat, až příštího jara dosáhne plnoletosti. Zbytek si musí schovat na jídlo a ošacení. Potřásl hlavou. Nový plášť stojí dvacet drachem, nové boty asi deset.

Uvědomil si, že ho čeká dlouhá a tvrdá zima.

Vstoupil do domu, zavřel okenice a zapálil malou lampičku. V jejím světle vyndal z truhlice u zdi Leónidův meč a vytáhl ho z bronzové pochvy. Meč tvořila železná čepel dlouhá jako předloktí a jílec zdobil zlatý drátek, ovinutý kolem hrušky z čistého stříbra.

Xenofón mu mnohokrát radil, ať ho prodá. Ve Spartě by některé rodiny za tak věhlasnou čepel zaplatily i tisíc drachem.

Parmenión vrátil čepel zpátky do pochvy a meč do skříně. Radši bude hladovět, než by se rozloučil s jedinou trofejí, kterou v životě získal.

Měl sen a meč byl součástí toho snu. Hodlal vytáhnout do války jako žoldněř, získat velké jmění a vojsko, vrátit se do Sparty, město pokořit a pomstít se všem nepřátelům svého mládí. Věděl, že je to hloupý sen, ale jemu stačil.

Uvědomoval si, že se spíš bude muset zapsat jako hoplita do žoldněřského oddílu a zbytek života stráví pochodováním po nekonečných pustinách Persie z rozmaru toho kterého prince, jenž bude mít peníze, aby si je najal. A co tím získá?

Sedm obolů na den - něco přes drachmu. Což by mohlo znamenat, že pokud s takovým oddílem přežije dvacet let, mohl by si - možná - koupit podíl na nějakém statku. A ten nejspíš nebude ani tak velký, jaký musela jeho matka - a nyní on - prodat.

Parmenión zahnal pomyšlení na chudobu. Příštích osm týdnů se bude těšit z pohodlí na Xenofóntově sídle v Olympii.

Měkké postele, dobré jídlo, vyjíždky a lov, a s trochou štěstí náklonnost jednoho z těch arkadských děvčat, jež v kopcích pásala ovce. Jednu takovou si našel vloni. Byla baculatá a ochotná, zkušená učitelka pro nešikovného mladíka z města. Svlékl si chitón, lehl si a představoval si její tělo. Jenomže se již nerozpomněl na její obličej... Žena, jež pod ním v jeho představách sténala, byla Deraé.

###

Den cesty od města zahlédla skupinka oddíl jezdců, mířící k nim. Xenofón zvedl oštěp a pobídl koně směrem ke skupině. Parmenión jel za ním. Tinos, Kléarchos a další tři sluhové zůstali u vozu.

Parmenión navedl koně vedle Xenofóna. "Myslím, že je to Leónidás," křikl. Athéňan přitáhl oštěže a zastavil.

Parmenión viděl, jak je ustaraný. Poté, co dvě vesnice v kopcích Skiritis přepadli odpadlí žoldněři, které vyhodily úřady z Korintu, byla tam vyslána spartská jízda. Nájezdníků prý bylo víc než třicet.

Parmenión si zastínil oči a v čele velké skupiny válečníků rozeznal Leónida. Za ním jel jeho otec Patroklian. Xenofón zvedl ruku na pozdrav a Leónidás přitáhl oštěže, zatímco Patroklian popojel blíž.

"Špatný den, Xenofónte," hlásil rudovousý Sparťan. "Unesli mou dceru Deraé."

"Unesli? Kdo?" vyptával se hned Xenofón.

"Vyjela si sama na východ od naší kolony. Myslím, že se zastavila u potoka a sesedla. Mám thráckého sluhu, který umí číst stopy, a on tvrdí, že jí musel utéct kůň, což ji překvapilo. Míří na sever do kopců."

"Pojedeme samozřejmě s vámi," prohlásil Xenofón.

Parmenión otočil koně a odklusal zpátky k vozu. "Podej mi luk," rozkázal Tinovi.

Muž sáhl do vozu a zvedl rohovinový luk a toulec z koží kůže s dvaceti šípy. Parmenión si přehodil toulec přes rameno a rozhlédl se po krajině. Patroklian říkal, že muži mířili na sever, jenomže už určitě věděli, že Deraé patří k větší skupině, takže nemělo smysl držet se původního směru. Na severovýchodě se táhla řada hustě zalesněných kopců, za nimiž se zvedal průsmyk vedoucí k severu. Bez čekání na ostatní pobídl klisnu do cvalu směrem k zalesněným svahům.

"Kam to, u Háda, jede?" zeptal se Leónidás.

"Nevím a je mi to jedno," štěkl Patroklian. "Jedeme!"

Válečníci vyrazili k severu.

Parmenión vyjel do kopců a mířil k průsmyku. Terén tu byl zrádný, samá sut' a uvolněná břidlice. Zastavil koně, sesedl a odvedl ho nahoru mezi stromy. Když se ocitl na bezpečnější půdě, přivázal klisnu ke keři a vyšplhal na vysoký cypřiš. Z horních větví obhlížel okolní kopce. Nezahlédl jediný pohyb, jen prach nad loveckým oddílem uhánějícím k severu. Nějakou dobu zůstal na stromě a už se začínal smířovat s tím, že se zmýlil, když ze stromů asi dvě stě kroků napravo od něj vzlétlo několik černých vran a šedivek. Něco je vyplašilo, a Parmenión se zadíval na místo, odkud vyletěly, a snažil se prohlédnout podrostem. Po chvíli zachytil záblesk slunce na kovu a zaslechl říčet koně. Potichu slezl ze stromu,

nasedl na klisnu a rozjel se k průsmyku.

Dorazil k němu před jezdcí a přitáhl otěže. Klisna zařehkala a vzeplala se. Parmenión seskočil a rychle ji spoutal. Vylezl na vysokou skálu nad průsmykem, vytáhl šíp z toulce a nasadil jej na tětivu.

Srdce mu prudce bušilo a bolela ho hlava. Bolesti se poslední dobou zhoršovaly, v noci se kvůli nim budil s nevolností a celý roztřesený.

Jenže teď neměl čas dělat si starosti kvůli nějaké bolístce.

Reakce na zprávu o únosu Deraé ho překvapila. Často na ni myslel, ale nikdy si nepřipustil myšlenku, že by ji mohl získat. Když si nyní představil, že mu ji sebrali nadobro, zachvátila ho panika, uvědomil si, že patřila do jeho snů.

Hloupý sen! Křičel na sebe v duchu, zatímco se krčil a čekal na nájezdníky. Leónidas by mu takový sňatek nikdy nedovolil. Sňatek? Představil si, jak s Deraé stojí, ruku v ruce, u posvátného Hérina kamene a kněžka jim svazuje ruce vavřínovými lístky...

Otřel si zpoceně dlaně do chitónu, podobné představy zapudil a zadíval se k lesu. O několik minut později se objevili první zvědové. Jeden byl opálený, s tmavým vousem a na hlavě měl fryžskou přilbici s kovovým hřebenem a rudě namalovaným okem na čele. Nesl kopí. Vedle něj jel válečník v široké boiotské přilbici z tepaného železa, držící v levé ruce luk již s nasazeným šípem.

Parmenión se přikrčil za skálu a čekal. Poslouchal dusot kopyt na kamení. Rychle vyhlédl a za zvědy spatřil hlavní skupinu, čítající přes třicet mužů. Viděl i Deraé s rukama svázanými za zády. Kolem krku měla provaz, který držel válečník na vysokém bílém hřebci. Muž měl stříbrnou zbroj a bílý plášť. Parmeniónovi připadal jako nějaký bájný princ.

###

Laris vyjel z lesa a zatáhl za provaz. Holka málem upadla. Ohlédl se po ní a usmál se. Taková krasavice! Ještě neměl čas slyšet její křik, potěšit se z toho, jak se pod ním kroutí, ale to přijde, hned jak se zbaví pronásledovatelů. Spart'ané! Ti zbabělí radní z Korinthu se málem podělali, když navrhl, že vpadne na území Sparty. Copak nechápou, že Spart'any je možné porazit? Kdyby Théby, Korinthos a Athény spojily síly, mohly by Spartu zničit jednou provždy. Ale to ne. Stále je ovládal starý strach. Vzpomeňte na Thermopyly, říkali všichni. Vzpomeňte na porážku Athén před dvaceti lety.

Komu záleží na událostech, k nimž došlo tak dávno? Spart'ané mohli do pole postavit přinejlepším patnáct tisíc mužů. Samotný Korinthos by zvládl nejméně polovinu toho počtu a zbytek by dodaly Athény. Théby a Boiotský spolek by to s přehledem zdvojnásobily.

Propuštěn! Ta hanba Larida stále pálila. Nyní jim ale ukázal. S pouhými čtyřiceti muži vpadl hluboko do spartských zemí. Pravda, našli jen málo zlata a muži nebyli spokojení, nicméně on svůj argument obhájil. Když může čtyřicet mužů vjet do domova válečníků a vyváznout bez škrábnutí, jaký by byl výsledek, kdyby jich sem napochodovalo čtyřicet tisíc?

Vzhlédl. Zvědové právě vjížděli do průsmyku.

Najednou vzduchem prolétl šíp a zasáhl Xanthia do hrdla. Ten s výkřikem sletěl z koně. Okamžitě zavládl zmatek. Muži seskakovali z koní a schovávali se za kameny. Laris sklouzl na zem a přitáhl si k sobě Deraé.

Všem na oči se postavil jakýsi mladý Spart'an.

"Pusťte tu ženu!" křikl, "a nedojde k žádnému dalšímu zabíjení."

"Kdo to mluví?" zaječel Laris.

"Muž s lukem," odpověděl mu válečník.

"A proč bychom ti měli věřit, muži s lukem?"

"Koukni se za sebe," zavolal lučištník. "Vidíš ten oblak prachu? Jste v pasti. Když budete čekat, zemřete. Když půjdete dál, zemřete. Udělej si seznam svých možností, jestli chceš."

"Nikoho tam s tebou nevidím," podotkl Laris, vstal a tasil meč.

"Že ne? Tak to asi budu muset být sám. Zaútoč, a zjistíš to!"

"Ukaž nám své muže!"

"Dochází ti čas a mně trpělivost. Jestli nemáš dost rozumu, abys chránil své druhy, možná za tebe rozhodne někdo z nich."

Válečnickova slova Larida popíchla. Jeho muži už byli dost namíchnutí, a teď navíc osamělý lučištník pochybuje o jeho velení.

Zpoza kamene vyskočil další muž. "Pro Athénu, Laride! Pusť tu ženskou a mizíme odsud!"

Vůdce se obrátil k Deraé. Přehlédl jí pouta na ruku a přetáhl smyčku přes hlavu. Obrátil se a viděl, že Spart'an přijíždí blíž, luk přehozený přes rameno. Laris zapátral ve skalách, ale nikoho neviděl. Olízl si rty. Přesvědčil sám sebe, že lučištník je sám, a chystal se vrazit mu meč do srdce, dívat se, jak mu z těla uniká krev.

Válečník se na něj usmál. "Řekl jsem ostatním, ať vás nechají projet, a na moje slovo se můžeš spolehnout. Ale být vámi, pospíšim si. Nemluvim za ty, kdo jedou za mnou."

Muži se rozběhli ke koním. Laris potlačil touhu zaútočit. Slyšel už dusot kopyt spartského oddílu. Popadl hřebce za hřívu, vyhoupl se mu na záda a procválal průsmykem. Jak čekal, nikdo tam nebyl - žádní lučištníci, hopliti ani prakovníci. Jenom skály a lupek. Cítil na sobě pohledy svých mužů. Obelstil ho jediný Spart'an. Jeden muž ho přinutil vzdát se kořisti.

Co řeknou v Korinthu?

###

Parmenión se naklonil, popadl Deraé za ruku a pomohl jí za sebe. Pobídl klisnu a odjel k lesu.

Ve chvíli k němu cválal Patroklian s Leónidem a ostatními. Parmenión zvedl ruku a rudovousý Spart'an přitáhl otěže. Deraé sklouzla na zem.

"Co se tady stalo?" chtěl vědět Leónidas, když se protlačil dopředu.

"Parmenión s ostatními zablokovali průsmyk," vysvětlovala Deraé. "On zabil jednoho zvěda a vyjednal jim volný průchod, když mě pustí."

"Jací ostatní?" podivil se Patroklian.

"No, asi lučištníci," hádala Deraé. "Pohrozil, že zabijí všechny jezdce, když mě nenechají jít."

"Kde jsou ti ostatní muži?" vyptával se Patroklian Parmenióna. "Chtěl bych jim poděkovat."

"Žádní tu nejsou," oznámil mu Parmenión. Pobídl koně a projel skupinou na suťových svah, pod nímž čekal vůz. Hodil luk a toulec Tinovi, z kozlíku vedle sluhy zvedl měch s vodou a zhluboka se napil.

Dojel k němu Xenofón.

"Vedl sis dobře, strážníku. Našli jsme místo, kde stopa uhýbá k východu, ale k průsmyku bychom byli dorazili pozdě. Jsem na tebe hrdý." Hodil Tinovi krví pokrytý šíp. "Byl to skvělý zásah do hrdla, přerušil průdušnici a skončil v páteři. Vynikající zásah!"

"Mířil jsem na hrud' nebo na břicho, ale přehnal jsem sklon."

Xenofón už chtěl promluvit, když si všiml, že se Parmeniónovi začínají třást ruce. Podíval se mu do bezvýrazného obličeje, z něhož mu vyprchala krev.

"Není ti nic?" zeptal se.

"Třeští mi hlava a před očima se mi blýská."

"Utáboříme se tady," oznámil Xenofón. Parmenión sesedl, kousek se odpotácel, padl na kolena a začal zvracet. Pak vstal a lapal po dechu. Xenofón mu přinesl měch s vodou a mladík si vypláchl ústa. "Cítíš se líp?"

"Třesu se jako list ve větru - nemůžu tomu uvěřit. Tam jsem byl úplně klidný a tady se chovám jako vyděšené dítě."

"Tam ses choval jako muž, chladnokrevný muž. Muž s nervy ze železa," uklidňoval ho Xenofón. "Tohle tvému výkonu nic neubírá."

"Mám pocit, jako bych měl v hlavě rozžhavená kopí. Takovou bolest jsem ještě nezažil." Parmenión se posadil a zády se opřel o kolo vozu. "A světlo mě pálí v očích." Tinos slezl z vozu a podržel Parmeniónovi nad hlavou široký slamák, aby ho chránil před sluncem. Bolest zesílila a Parmenión upadl do bezvědomí.

###

Parmenión se v noci několikrát probudil. Hlavu jako by měl naplněnou spalujícím světlem, přinášejícím agónii a nevolnost. Silou vůle se přesunul zpět do útočiště spánku. Když konečně otevřel oči, nepřítomnost bolesti byla pozehnáním. Ležel v chladné místnosti se zavřenými okenicemi a zpoza bíle omítnutých stěn slyšel tichý hovor. Posadil se a všiml si, že má obvázané levé předloktí. Nevzpomínal si, že by se byl zranil.

Nějaký muž se pohnul na židli u lůžka. Vstal a přistoupil k Parmeniónovi. Byl malý, štíhlý, s chomáčky šedých vlasů. Usmál se.

"Bolest je pryč, správně?" ujišťoval se hlubokým a na někoho s tak křehkým tělem trochu směšným hlasem.

"Ano," přiznal Parmenión. "Co se mi stalo?"

"Svět tvoří čtyři prvky," pravil muž a přisedl si k němu na lůžko. "Země, vzduch, oheň a voda. Ale v harmonii drží z vůle bohů. Jak to chápu já, předvedl jsi vzácnou odvahu. Způsobil sis vážný stres. To vyvolalo přebytek ohně ve tvém systému, ohňalo ti to krev a zničilo harmonii. Horká krev se ti dostala do mozku a vyvolala prudkou bolest a nevolnost."

"Takže jsi mi pustil žilou," uhádl Parmenión a dotkl se obvazu na ruce.

"Ano. Je dobře známo, že to uleví tlaku. Jestli se budeš cítit slabý, zopakuj to."

"Ne, je mi dobře."

"Sdělím tedy generálovi, že jsi v pořádku. Ale měl by ses očistit, mladý muži. Bude to bezpečnější."

"Je mi opravdu dobře. Bolest zmizela. Doporučím tvé umění."

Mužik se usmál. "Popravdě to líp umím se zraněnými, ale studuji," svěřil se chlapci.

"Tohle se mi stane pokaždé, když se ocitnu v nebezpečí?"

"Není to pravděpodobné. Poznal jsem mnoho mužů, kteří trpěli takovou bolestí hlavy, ale záchvaty jsou obvykle vzácné a vyskytují se pouze v okamžicích přílišného napětí. Také jsou běžné mezi kněžími, kteří si stěžují na rozmazané vidění a světla tančící před očima. Na to je nejlepším lékem opium zpracované podle egyptské receptury. Nechám trochu u Xenofóna pro případ, že by se bolest vrátila."

Parmenión si zase lehl. Znovu usnul, a když se probudil, seděl u něj Xenofón.

"Pořádně jsi nás vyděsil, strážníku. Ten dobrý doktor ti chtěl dokonce vyvrtat díru do hlavy, aby uvolnil špatné šťávy, ale já mu to rozmluvil."

"Kde to jsme?"

"V Olympii."

"Chceš říct, že jsem prospal celý den?"

"Víc než to," opáčil Xenofón. "Je skoro poledne druhého dne. Doufal jsem, že tě vezmu s sebou na lov, ale jak říká doktor, měl bys dnes ještě odpočívat."

"Je mi dobře, klidně můžu jet," hádal se Parmenión.

"Určitě ano," uklidňoval ho Xenofón, "ale já ti to nedovolím. Doktor se vyjádřil a my se budeme řídit jeho radou. Navíc na tebe čeká host. Určitě nebudeš mít námitky, že musíš trávit čas s ní, zatímco já si vyjedu na lov s jejím otcem."

"Deraé? Tady?"

"Čeká v zahradách. A pamatuj, chlapče, že máš vypadat slabý a vyčerpaný. Vzbuzuj soucit."

"Musím se vykoupat a oholit."

"A obléknout, na to nezapomínejme," podotkl Xenofón, když nahý Parmenión odhodil pokrývku a vyskočil z lůžka. Zahrady byly zřízeny kolem mělkého potůčku vytékajícího z kopců na východě. Do hlíny byly v kružících pečlivě

umístěny vyleštěné bílé balvany a kolem nich podle perské módy zasázeny různobarevné květiny. Kamenné chodníčky se kroutily kolem dubových hájků a ve stinných dolících stály kamenné lavičky. Byly tu sochy z Korintu a Théb, většinou zpodobňovaly bohyni Athénu v plné zbroji, jedna představovala Artemidu s lukem. U malého umělého jezírka byly sochy představující dvanáct Héraklových prací. Parmenión obvykle sedával u nich a těšil se z chladivého větříku od vody, ne však dnes. Našel Deraé, jak sedí u potůčku ve stínu vrby. Na sobě měla chitón z bílého lnu se zlatým a zeleným lemem, jenž jí sahal až po kotníky. Kolem pasu a přes ramena měla přehozený himation v barvě mořské zeleně, dlouhý obdélníkový pruh tenkého lnu se složitou výšivkou. Když ho zahlédla, vstala a usmála se.

"Už je ti líp, hrdino?" zeptala se.

"Je, opravdu. Vypadáš nádherně, máš moc hezké šaty."

"Děkuji. Ale ty jsi bledý - možná by sis měl chvíli odpočinout." Chvíli seděli vedle sebe v nepříjemném tichu, dokud mu Deraé nepoložila ruku na paži. "Chtěla jsem ti poděkovat. Byla jsem k smrti vyděšená. Nemáš tušení, jak jsem se cítila, když ses na té skále postavil a požadoval, aby mě propustili. Jako kdyby tě poslali bohové."

"Možná ano," zašeptal a překryl její ruku svou dlaní.

"Na otce udělala tvá odvaha - i tvá iniciativa - velký dojem. Já byla opravdu přesvědčená, že s sebou máš další muže."

Parmenión se zazubil. "Xenofón mě naučil, že vítězství dosáhneš, když nepříteli vložíš do mysli porážku. Všechna čest patří jemu."

"A tobě sláva. Ráda vidím, když se usmíváš, Savro. Zkrásníš. Usmíváš se moc málo."

Její ruka v jeho byla teplá. Cítil její blízkost i těžký, voňavý olej z jejích vlasů. Naklonila k němu hlavu. Nedokázal jí číst z očí. Zorničky měla rozšířené, líce zruměnělé a rty lehce rozevřené. Trochu se k ní sklonil. Neodtáhla se a jejich rty se setkaly. Objala ho kolem krku, přitiskla se k němu a on na prsou cítil její ňadra. Točila se mu hlava a zároveň byl nadšen. Sklouzl jí rukou z ramene po paži. Ona mu stiskla prsty. Na okamžik pocítil zklamání, pak si položila jeho ruku na ňadro.

A vzápětí, stejně rychle, jako začala, Deraé objetí ukončila a prudce se odtáhla. "Ne tady! Ne teď," zaprosila.

"Kdy?" zeptal se Parmenión a snažil se ovládnout příval pocitů.

"Až odjedou. Uslyšíme koně."

"Ano... koně."

Seděli v nepřírozeném tichu, čekali a poslouchali, jak čeledíni za zdí zahrady přivádějí koně, smích lovců, muže vychloubající se svými schopnostmi a jiné, kteří si z nich lehce utahovali. Konečně zaduněla kopyta a na zahradu se sneslo ticho. Parmenión vstal, natáhl ruku a pomohl Deraé na nohy. Znovu ji políbil, pak prošli zahradou a vstoupili do domu. Ve svém pokoji Parmenión něžně rozvázal tkanice na rameni Deraé a bílozelený chitón sklouzl na podlahu.

Ustoupil a prohlížel si ji. Paže a obličej měla opálené dobronzo, ale ňadra a pás bílé jako mramor. Nesměle natáhl ruku a jemně pohlídl vztyčenou bradavku. Deraé rozepjala sponu držící jeho chitón a oba, nyní nazí, se přesunuli k lůžku. Chvíli se jen líbali a dotýkali, potom si Deraé lehla na záda a přitáhla Parmenióna k sobě. Zasténal, když do ní vstoupil, a cítil, jak mu přehazuje nohy kolem boků. Za celý svůj život nepoznal takovou slast, ani nesnil o tom, že vystoupí na takový vrchol rozkoše. Věděl, že je to šílené, ale neovládal se - ani nechtěl. Ani vyhlídka na smrt by ho nyní nezastavila.

Jeho vášeň ho nutila pokračovat, ale nechtěl, aby ta chvíle skončila, a přiměl se k pomalým, rytmickým pohybům. Díval se Deraé do tváře. Ona měla zavřené oči a zrůžovělé líce. Otfel se rty o její a ona otevřela ústa a vystrčila jazyk. Cítil, že se blíží k vyvrcholení, a sklouzl z ní.

"Ne," vydechla a táhla ho blíž. Poklekl u lůžka, přejel jazykem ploché bříško a přehodil si její stehno přes rameno. "Co to děláš?" zeptala se a chtěla se posadit. Zatlačil ji zpátky a sklonil hlavu k jejímu klínu. Chloupky měla hebké, jako kožíšek, a on ji laskal jazykem. Začala sténat, zprvu tiše, pak stále hlasitěji. Chvěla se pod ním a tahala ho za vlasy. Parmenión si vylezl zpátky na lůžko a opět do ní vstoupil. Deraé ho popadla kolem krku a pevně se ho držela, dokud i on nedosáhl vyvrcholení.

Zalítí potom leželi v objetí. Když bylo po všem a vášeň pominula, všechny obavy se Parmeniónovi vrátily. To, co udělali, bylo proti zákonu. Co když je sluhové viděli kráčet ruku v ruce ze zahrady? A i kdyby ne, nemohli slyšet křik Deraé či vrzání lůžka? Zvedl se na lokti a zadíval se na ni. Oči měla zavřené, tvář úchvatnou ve své kráse.

V té chvíli věděl, že za to riziko stojí, že stojí za jakékoliv riziko.

"Miluji tě," zašeptal.

Otevřela oči. "Zdál se mi sen," řekla. "Před třemi dny. Šla jsem s ním za věštkyň. Řekla mi, že to znamená, že v životě budu milovat jen jediného muže a on že při mně bude stát a kvůli mně se postaví celému vojsku."

"Co to bylo za sen?"

"Zdalo se mi, že jsem v chrámu a všude je tma. Já řekla: 'Kde je Lev Makedonský?' Tehdy zazářilo slunce a já spatřila generála v přilbici s bílým chocholem. Byl vysoký, hrdý a kráčel se světlem za zády. Zhlédl mě a rozpráhl náruč. Nazval mě svou láskou. Víc si nepamatuji."

"Proč tam byla tma? Říkala jsi, že svítilo slunce."

"Nevím. Ale ten sen mě znepokojil. Měla jsem si vzpomenout na tebe, protože jsi napůl Makedoňan. Ty jsi ten makedonský lev z mého snu."

Zasmál se. "V Makedonii prý moc lvů není," podotkl. "A není to země vyhlášená svými generály."

"Ty mému snu nevěříš?"

"Věřím, že být spolu je naším osudem," sdělil jí. "A kvůli tobě bych se klidně postavil vojsku."

"To už jsi udělal."

"To nebylo vojsko, jenom chátra. Ale teď bych jim žehnal, že nás svedli dohromady."

Naklonil se k ní, políbil ji - a vášeň se vrátila.

###

Pět dní se milenci potají setkávali a odjížděli do kopců vysoko nad Olympií. Zahlédli jen pár pasaček ovcí a dny trávili toulkami po lesích a milováním na paloucích.

Pro Parmenióna to byl čas nepředstavitelné blaženosti. Veškerá hořkost z něj vyprchala, těšil se z nádhery letního sluníčka, čistě modré oblohy a krásy krajiny. Krutosti života mu připadaly vzdálené, jako vzpomínka na sněh v zimě. Uměl si je představit, ale necítil ledový chlad skutečnosti.

Ráno šestého dne se svět změnil. Vyvedl kaštanovou klisnu ze stáje za bílé omítnutým domem a nasadil jí uzdu.

Přišel za ním Xenofón a položil mu ruku na rameno. "Dnes nejezdi," pronesl tiše.

"Potřebuju cítit vítr ve tvářích. Brzy se vrátím."

"Řekl jsem ne!" vyštěkl Xenofón. "A jestli to potřebuješ připomínat, ten kůň patří mně."

"Tak já půjdu pěšky!" odsekl Parmenión rudý vzteky.

"Hlupáku! Kdy už začneš přemýšlet?"

"Co tím myslíš?"

"Víš přesně, co říkám. Mí sluhové vědí, kam jedeš. Já vím, kam jedeš. Patroklian ví, kam jedeš. Celou tu afěrku zvládáš s jemností býka v říji."

"Jak se opovážuješ?" vybuchl Parmenión. "Ty jsi mě špehoval."

"Na co bych potřeboval špehy? První den jsi ji vzal do svého pokoje a její křik se rozléhal po celém domě. Scházíte se na kopcích a vodíte se za ruce tam, kde je vás vidět na míle daleko. Patroklian by mohl plným právem žádat, aby tě zatkl a popravili, ale je to čestný muž a má pocit, že ti je zavázaný kvůli tvé odvaze."

"Chci si ji vzít," prohlásil Parmenión. "Není to tak, jak si myslíš."

"Jak jsem říkal, Parmenióne, jsi hlupák! Teď vrať koně do stáje."

"Dovol mi jet za Deraé. Musím s ní mluvit," prosil Parmenión.

"Nebude tam. Poslali ji zpátky do Sparty."

Parmeniónovi vyschlo v hrdle a žaludek se mu sevřel. "Poslali zpátky? Musím mluvit s Patroklianem."

Xenofón se otočil a vytáhl Parmeniónovi políček. Rána zaštíplala a mladík zavravoral. "Možná tě doktor zbavil mozku," zasyčel Xenofón. "Začneš už přemýšlet, člověče? Zprznil jsi pannu. Co povíš jejímu otci? 'Chci si ji vzít?' Co jí můžeš nabídnout? Jaké věno přineseš? Jsi student bez drachmy, bez pachtu či pozemku. Nemáš žádný příjem. Jenom jsi to děvče zkazil pro všechny ostatní."

"Od tebe to zní sprostě," podotkl Parmenión, "ale takové to není."

"Ty to pořád nechápeš, vid'?" pravil generál smutně. "Nevidíš to. Deraé je zaslíbena Nestovi a na jaře se měli vzít. Až uslyší, jaká hanba padla na něj i na jeho rodinu - a o tom uslyší, protože jsi jednal tak otevřeně - bude požadovat vrácení věna, a pokud Deraé odsoudí veřejně, čeká ji smrt."

"Zachráním ji. Ona mě miluje, Xenofónte. Je pro mě darem od bohů. Vím to. Nedovolím, aby jí někdo ublížil. Nesmíš mě kvůli tomu nenávidět!"

Athéňan položil Parmeniónovi ruce na ramena. "Nejde o nenávist, mladý příteli. Neměl jsi právě požehnaný život. Ale poslechni mě a zkus použít tu část mozku, kterou jsme cvičili. Nemysli na Deraé. Přestaň myslet na to, čemu říkáš láska, a raději přemýšlej o životě, jaký musíš žít. Přivodil jsi Patroklianovi a celé jeho rodině velkou hanbu. Zahanbil jsi mě a zahanbil jsi i sebe. Láska? Láska se rodí ze starostlivosti, soucitu a pochopení. Nemluv o lásce, mluv otevřeně a poctivě o touze. Dostal jsi Deraé do velkého nebezpečí - tak se mileneček nechová. Zničil jsi její pověst a pošpinil jméno vznešené rodiny. Pověz mi, kde je v tom láska?"

Parmenión nedokázal odpovědět. Mlčky odvedl koně zpátky do stáje a sňal mu uzdu. Události posledních pěti dní mu náhle připadaly neskutečné jako sen. Už pochopil, že Xenofón má pravdu. Přivedl hanbu na přítele a poskrnul pověst Deraé.

Vyšel zpátky do slunečního světla, avšak Xenofón mezitím odešel.

Parmenión se vydal do zahrad a zastavil se u lavičky, kde se s Deraé poprvé políbili. Muselo existovat nějaké řešení, způsob, kdy by s Deraé mohli žít společně. Už před několika měsíci se rozhodl, že až dospěje, opustí Spartu, jenomže Deraé to všechno změnila. Nyní chtěl jen získat dost peněz, aby se mohl oženit, mít rodinu a zaplatit synům výcvik v kasárnách.

Větší část dne ten problém promýšlel a viděl jediné řešení. Nakonec, když již slunce zapadalo, se vrátil do domu.

Xenofón seděl na dvoře a večeřel fiky se sýrem. Parmenión se zastavil před ním. "Omlouvám se, Xenofónte. Velice mě mrzí, jakou hanbu jsem ti způsobil. Je to hrozný způsob, jak ti splatit přátelství, které jsi mi prokazoval."

Xenofón pokrčil rameny. "Takový je život, Parmenióne. Posad' se a jez. Zítra zajedeme k moři, vychutnáme si vítr ve tvářích."

"Až se vrátíme do Sparty," řekl Parmenión, "prodám Leónidův meč. S těmi penězi se budu moct oženit s Deraé."

"Budeme tu skoro dva měsíce," podotkl Xenofón smutně a odvrátil zrak. "Budeš mít čas všechno si promyslet, a Patroklian zase, aby se uklidnil. Za tu dobu se může stát hodně věcí. Třeba sluhové nepromluví. Třeba jí Nestos odpustí. Kdo ví? Ale jestli máš dospět, Parmenióne - jestli se máš stát mužem, jaký by z tebe měl být - musíš si z toho vzít poučení."

"Jaké poučení? Jak se nezamilovat?"

"Ne, to nedokáže žádný muž. Musíš si hlavně uvědomit, že láska je nebezpečná. Ovlivňuje myšlení, zaslepuje. Vezmi si Helenu a Parida. Přivodili pád Tróje. Myslíš, že to chtěli? Ne, byli to jenom milenci. Jsi jeden z nejinteligentnějších a intuicí nejjobdařenějších mužů, jaké jsem kdy potkal, a přesto ses zachoval jako naprostý hňup. Jestli láska přináší tohle, jsem rád, že se mi vyhnula."

"Skončí to dobře," zašeptal Parmenión. "Slibuji."

"Pořád ještě z tebe mluví láska. Žádný inteligentní muž nedává sliby, které nemůže dodržet. Teď se najež. Dnes večer už o tom nebudeme mluvit."

###

Jak týdny ubíhaly, Parmenión se opět přesvědčil o Xenofóntově moudrosti. Touha a láska, jež choval k Deraé, nezmizely, ale hlava se mu pročistila a on se hluboce styděl za to, jak nemožně se zachoval.

Pokud by Patroklian chtěl, mohl přednést celou věc radě, která by eforům doporučila Parmeniónovu smrt. Bránit se neměl čím, zákon byl jasný. Každý Spart'an, který zprzní pannu, musí zemřít jedem či mečem. Deraé samotnou by obětovali bohyni smrti Hekaté.

Nyní se Parmenión dokázal ohlédnout na svou vášeň s chladnou logikou. Nedokázal se přimět, aby litoval toho, že se milovali. Byl to zlatý hřeb jeho života a osvobodil ho od bída dětství, vyhnal z něj zahořklost a nenávist. Už netoužil pomstít se Leónidovi, nesnil o tom, že proti Spart'anům povede vojsko. Nyní chtěl jen žít s Deraé a zplodit potomky jejich lásky.

Ve dne se s Xenofóntem projížděl po peloponnéském venkově, a když zapadlo slunce, běhával v kopcích, posiloval a vyčerpával vášně v tělesné námaze.

V noci sedával s athénským generálem a spolu probírali vojenskou taktiku a politickou strategii. Xenofóntovi dělalo velké starosti, že Sparta nedokáže rozumně vést Řecko, a neradostně předpovídal budoucí katastrofy.

"Agésiláos nesnáší Thébany a své opovržení dává najevo veřejně. To je nemoudré. Miluji ho, ale on nevidí nebezpečí. Nemůže zapomenout, že ho od vojenských úspěchů v Persii odvolaly právě činy Théb. Nedokáže odpustit."

"A přece mu návrat z Persie přinesl slávu," podotkl Parmenión. "Rozdrtil Thébany a posílil postavení Sparty."

"To je oblíbený spartský názor," souhlasil Xenofón, "ale ve skutečnosti byla jediným vítězstvím Persie."

"Oni v té vzpouře přece neměli prsty, nebo ano?"

Xenofón se zasmál. "Politika, Parmenióne. Nesmíš myslet jen na meče a tažení. Agésiláos vpadl do Persie a vítězil. Peršané poslali zlato - kterého mají neomezené zásoby - Thébánům a Athénanům. A ti za jejich zlato postavili vojska. Proto se musel Agésiláos vrátit domů. To byl jediný způsob, jak mohl vyhrát. Poslal vyslance do Persie a souhlasil, že se stane jejím vazalem. Persie pak Thébý a Athény opustila a zprostředkovala jednání o míru."

"Dobrá strategie," usoudil Parmenión. "Není divu, že říše se drží tak dlouho. Trochou zlata zastavili invazi."

"A ještě na tom vydělali. Všechna řecká města v Asii byla předána Peršanům."

"To jsem nevěděl," přiznal Parmenión.

"To se spartská omladina neučí. Bylo by to špatné pro morálku. Ale pro Agésiláa je to jako rakovina. Ví, že už proti Persii nemůže znovu vytáhnout, protože v jeho nepřítomnosti by Thébý a Athény povstaly proti Spartě."

"Určitě by se mohl sejít s jejich vůdci a vést do Persie společnou výpravu."

Xenofón kývl. "Správně. On to ale nikdy neudělá. Nenávist ho zcela zaslepila. Nechápej mě špatně, Parmenióne."

Agésiláos je dobrý král a skvělý člověk, kultivovaný a moudrý."

"To se těžko chápe," pravil Parmenión.

"Opravdu? Láska a nenávist jsou si hodně podobné. Mysli na vlastní poblouznění Deraé - dal sis čas zvážit nebezpečí? Ne. Agésiláos je stejný. Zmíníš se o Thébách a on změní výraz a začne sahát po meči."

Sluhové jim přinesli večeři - rybu a sýr. Spart'ané se vždycky pyšnili dvěma králi, aby mohl jeden vést válečníky do bitvy, zatímco druhý zůstane doma a dbá o blaho města. Agésiláos se o kralování dělil se svým bratrancem Agesopolem, ale to byl prostřáček a málokdy vystupoval na veřejnosti. Po jeho smrti před čtyřmi měsíci se k moci pozvedl Kleombrotos, skvělý válečník a atlet.

"Pochybují, že Agésiláův názor změní," pravil Xenofón. "Kleombrotos je docela rozumný, ale schází mu inteligence. Bojím se o Spartu. Koho chtějí bohové zničit, udělají ho pyšným," ocoitoval.

"Pýchaje ale velkou předností Sparty, ne?" podotkl Parmenión a ustaraně se díval, jak si Xenofón dolévá pohár, aniž by se obtěžoval přidat vodu.

"To opravdu je, ale víš, kolik skutečných Spart'anů ještě zůstává? Necelé dva tisíce. Poplatky se zvedly a chudší Spart'ané si už nemohou dovolit posílat syny do kasáren. Vezmi si sebe. Tvá matka měla dobré pozemky, ale padly na splacení tvého vzdělání. Je to nesmysl. Za deset let bude Spart'anů opět o polovinu méně - jak může Sparta zůstat v čele? A jak dlouho potrvá, než uvidíme, jak se tvá strategie z her používá ve skutečnosti?"

"Nenech se tím skličít, Xenofónte. Ty nic z toho nemůžeš změnit."

"Právě to mě skličuje," přiznal generál.

###

Nikoliv poprvé Tamis zapochybovala. Události se hýbaly rychle a ona cítila, jak ji přísluhovači Temného boha hledají, snaží se přijít na způsob, jak zaútočit a zničit tu, která by jim mohla zhatit plány. Tamis však nebyla bezmocná, zakryla svou duši a vyhýbala se duchovním očím těch, kdo ji honili. Uklouzla jim na neviditelném větru šeptajícím ve větvích zalitých měsíčním světlem.

Learchos zemřel - zabil ho Parmenión. Tamis neusilovala o jeho smrt, třebaže věděla, že vina za ni leží na jejích stále křehkých ramenou. Všichni lidé umírají, říkala si. Copak se Learchos neschoval v uličce a nechystali se zaútočit na neozbrojeného chlapce? Přivodil si to sám.

Přesto jí hryzaly pochyby. Její modlitby nyní zůstávaly nezodpovězeny a ona se v boji se služebníky chaosu cítila osamělá. Nemohla si ani zavolat Kassandru či jiného ducha z minulosti. Cesty už nebyly otevřeny. Přesvědčovala se, že je to jenom zkouška. Pramen je stále se mnou. Vím to!

Určitě je lepší, aby několik lidí zemřelo předčasně, než aby mnoho - zástupy - trpělo?

Kolikrát si to říkala, opakovala jako zaklínadlo proti strachu? Uvědomila si, že příliš často. Ale došla už tak daleko, že nesměla zaváhat.

Když Learchos zemřel, sluhové Temného boha obrátili pozornost ke Spartě a kolem přeživších Nesta a Kleombrota spřádali kouzla, dávali na ně pozor. Nyní bylo pro Tamis těžší manipulovat s jejich pocity potají, povzbuzovat je k neopatrnosti, aby riskovali život.

Pozorovatelé však nemohli dohlédnout na všechno a Tamis trpělivě čekala, připravená využít chvilkové nepozornosti. A ta přišla. Deraé veřejně obvinil její snoubenec Nestos, naplněný spravedlivým hněvem a pravou spartskou touhou po pomstě. Jeho válečnické srdce uspokojí pouze smrt muže, jenž ho zahanbil.

Tamis věděla, že pozorovatelé jsou vzteky bez sebe. Cítila jejich hněv a zuřivost jako plameny v noci. Tamis otevřela okenice na jediném okně a zadívala se na vzdálenou akropoli.

Parmenióna nyní čekalo první z mnoha nebezpečí a ona mu nemohla pomoci. Přicházel čas mečů, síly, zručnosti. A pozorovatelé se blížili. Brzy ji objeví, a pak přijde útok, démoni za noci trhající její duši nebo vrahové za dne s ostrými čepelemi, rvoucími její křehké tělo.

Obrátila se a prohlížela si ubohou místnost, jež jí byla tolik osamělých let domovem. Nebude jí chybět, ani Sparta, dokonce ani Řecko, domov jejího ducha, ne.

Otevřela dveře a vyšla do slunečního světla. "Prozatím jsi, Parmenióne, sám," pronesla. "Teď ti může pomoci pouze tvá síla a odvaha."

Opírajíc se o hůl, s rozedraným šedým pláštěm kolem ramen, pomalu odcházela ze Sparty. Ani jednou se neohlédla, do srdce jí nepronikl ani stín lítosti.

V jejím obydlí teplota prudce klesla a na stěně naproti oknu se objevil tmavý stín, který rostl a vytvořil poloprůsvitnou postavu vysoké ženy v plášti, s černým závojem.

Žena chvíli prohlížela místnost a pátrala duchovníma očima. Pak zmizela...

...a otevřela oči v paláci za mořem. "Najdu si tě, Tamis," zašeptala tichým, mrazivým hlasem. "Donutím tě plakat."

###

Tři dny před koncem pobytu v Olympii Parmenióna překvapil Hermiás. Obvykle v nejteplejších letních dnech odjížděl s rodinou na jih k moři a jejich letní dům byl několik dní jízdy od Olympie.

Vloni v létě Parmenión Hermia téměř neviděl, protože jeho přítel se hodně sblížil s mladým králem Kleombrotem a společně byli vidáni ve městě či si vyjížděli do Taygétského pohoří.

Parmenión vyšel Hermiovi vstříc. I on se za dobu strávenou v Meneláových kasárnách změnil a v devatenácti byl spanilý, zatím bez jediného chloupku na tváři. Kdysi vynikající běžec se dnes namáhal nerad a na cvičišti ho viděli zřídka. Vlasy si nechal narůst dlouhé a Parmenión z nich cítil voňavé perské oleje, ještě než přítel seskočil na zem.

"Vítám tě, bratře," zvolal Parmenión a běžel ho obejmout.

Hermiás se z objetí vymanil. "Mám špatné zprávy, Savro. Nestos uvěřil lžím o tobě a jede sem. Chce tě zabít."

Parmenión si povzdechl a obrátil se k horám v dálce. "Musíš odjet," naléhal Hermiás. "Nebud' tady, až přijede. Pověz mi pravdu, a já se ho pokusím přesvědčit."

"Pravdu?" opáčil Parmenión. "Co ti mám říct? Miluji Deraé. Chci... potřebuji ji... za ženu."

"To chápu," pravil Hermiás, "on si ale myslí, že jsi ji zprznil. Ví, že by tě něco tak ohavného nikdy nenapadlo, ale Nestos je zaslepený hněvem. Když na chvíli odjedeš do hor, promluví s ním."

"Milovali jsme se," sdělil mu Parmenión tiše, "a byli jsme bláhoví. Má právo se zlobit."

Hermiás zůstal stát s otevřenými ústy. "Ty... je to tedy pravda?"

"Nezprznil jsem ji! Jsme milenci, Hermie. Snaž se mě pochopit, příteli."

"Co je tu k chápání? Choval ses jako... jako Makedoňan, jímž taky jsi." Parmenión k němu přistoupil a natáhl ruku.

"Nesahej na mě! Nestos je můj přítel, jsme přátelé od dětství. Teď nese hanbu, jakou si nezaslouží. Ví, proč jsi to udělal, Savro, měla to být pomsta Leónidovi. Za to tebou opovrhují. Vezmi si koně a odjed' odsud. Jeď, kam budeš chtít. Ale nebud' tady, až dorazí Nestos."

Hermiás se vyhoupl na koně. "Vzdal jsem se kvůli tobě hodně věcí, Parmenióne. Teď lituji dne, kdy jsem tě potkal. To, co jsi udělal, je špatné a vzejde z toho hodně utrpení. Miloval jsem tě jako přítele a bratra. Ale tvá nenávist byla - a je - příliš silná."

"To není nenávist," bránil se Parmenión, ale Hermiás již otočil koně a odcválal. "Není to nenávist!" křičel za Spart'anem.

Když Hermiás cválal přes louku, Parmenión stál jako opařený. Zaslechl za sebou kroky, ale neotočil se, jen pozoroval přítele mizejícího v dálce.

"To byla rozumná rada," poznamenal Xenofón smutně. "Vezmi si klisnu a odjed' do Korinthu. Dám ti dost peněz na cestu a dopis pro přítele, který tam žije. Rád tě u sebe nechá, dokud se nerozhodneš, co chceš dělat."

"Nemůžu. Znamenalo by to vzdát se Deraé."

"Ta je pro tebe v každém případě ztracena."

"S tím se nesmírím!" Otočil se ke Xenofóntovi. "Jak bych se s tím mohl smířit?"

"Jsi ochotný pro svou lásku zemřít?"

"Samozřejmě. Co jiného jsi ode mě čekal?"

"A jsi ochoten kvůli ní zabít nevinného?"

Parmenión se zhluboka nadechl a usiloval o klid, jenž nepřicházel. Nesta příliš dobře neznal, ale nikdy nepatřil mezi jeho nepřátele, nikdy ho netrýznil. A nyní chtěl - jako každý správný Spart'an - smýt hanbu krví muže, jenž ho zneuctil.

Parmenión se Xenofóntovi podíval do očí. "Nemůžu utéct, Xenofónte. Bez Deraé by můj život nebyl nic. To už vím."

Generál skryl zklamání. "Jak dobře to umíš s mečem?"

"Celkem to ujde."

"A Nestos?"

"Byl - a je - šampion v šermu u Lykúruga. Je silný."

"Přemůžeš ho?"

Parmenión neodpověděl. "Jsem špatný?" zeptal se místo toho.

"Ne. Akce a reakce, chlapče. V Persii jsem poznal muže, kterého požádali, aby přivedl vodu do suché oblasti. Postavil malou přehradu, která svedla řeku stranou, zavodnil pole a zachránil vesnici. Byli mu vděční, protože jim dal život, a na jeho počest pořádali bankety a hostiny. Zůstal u nich několik měsíců. Když odešel, dorazil po pěti dnech do opuštěného městečka, kde byly jen mrtvoly a vyschlé koryto. Jednu osadu zachránil a druhou zničil. Byl špatný? Důležitý je záměr. Neusiloval jsi o to, abys Nesta či Deraé zahanbil, avšak teď musíš nést následky. Jeden z vás musí zemřít."

"Nechci ho zabít," namítl Parmenión. "Přisahám při bozích olympských. Ale když uteču, nebudu moct o Deraé požádat už nikdy. Chápeš to?"

"Můžeš si půjčit můj kyrys a přilbici, pokud Nestos přijede vybavený do války. Ach Parmenióne, do čeho tě tvá bláhovost dostala?"

Parmenión se nuceně usmál. "Přivedla mi Deraé a toho nedokážu litovat - i když jsem ztratil Hermia a on byl mým přítelem od dětství."

"Pojd' se najíst. Tělo nebojuje dobře na lačný žaludek, věř mi. Dej si med, dá ti sílu."

Nestos se společníky se objevil až pozdě odpoledne. Přijeli před dům, kde Parmenión s Xenofóntem seděli ve stínu šikmé střechy. Athéňan vstal, pokynul Parmeniónovi, ať zůstane sedět, a vyšel jezdcům vstříc.

S Nestem jich bylo šest, ale Xenofón znal jen dva z nich: Leónida a Hermia.

"Vítejte v mém domě," pravil.

"Hledáme Parmenióna," prohlásil Nestos a seskočil z koně. Byl to vysoký mladík se širokými rameny a úzkými boky - ne ošklivý, ale krásu mu kazil orlí nos.

Xenofón k němu přistoupil. "Dali ti k tomu souboji svolení efoři?"

"Ano, dali," odvětil Nestos, sáhl za chitón, vytáhl svitek a podal jej Xenofóntovi. Athéňan ho otevřel a rychle četl.

"Nemůže být cti učiněno zadost jinak než krví?" zeptal se, vracaje listinu.

"Ne. Víš, co udělal. Jakou mám volbu?"

"Jako aristokrat žádnou," přiznal Xenofón tiše. "Ale - a teď nemluví na jeho obranu ani s jeho svolením - o tvém vztahu s dámou nevěděl."

"Není to žádná dáma, je to kurva - a kurvu z ní udělal tvůj host s nečistou krví."

Xenofón kývl. "Takže to musí být krev. Nicméně jedneje jako urození muži. Urazili jste dlouhou cestu a musíte mít žízeň. Můj dům je váš dům. Poslu sluhy pro občerstvení."

"To nebude nutné, Athéňane," štěkl Nestos. "Prostě sem pošli Parmenióna. Zabiju ho a zase pojedeme."

Xenofón k němu přistoupil blíž. "Třebaže tvůj hněv chápu," zašeptal, "k urození se taková hrubost nehodí."

Nestos se mu podíval do světle modrých očí a spatřil v nich vztek. "Máš pravdu, Xenofónte. Promluvil jsem v hněvu, který neměl být namířen proti tobě. Děkuji ti za zdvořilost, mí přátelé občerstvení určitě ocení. Já sám, s tvým svolením, počkám v zahradě až do souboje."

Xenofón se uklonil. "Pošlu ti studenou vodu, pokud nedáš přednost vínu."

"Voda postačí." Nestos odkráčel do zahrady. Ostatní muži sesedli a následovali Xenofóna do domu. Na Parmenióna, sedícího mlčky s očima upřenými na Nesta, jenž si sedl na lavičku u potoka, se žádný ani nepodíval.

Parmenión po několika minutách zaslechl kroky.

Vzhlédl, čekaje Xenofóna.

"Hezky sis svou nenávist pěstoval," pronesl Leónidás, "a šíp, který jsi vyslal, našel svůj cíl."

Parmenión vstal a otočil se ke starému nepříteli. "Nechovám k tobě nenávist, Leónide, ani ke tvé rodině. Miluji Deraé. To, co jsem udělal, bylo špatné a já se za to stydím. Ale chci se s ní oženit."

Leónidás chvíli mlčel a z jeho výrazu se nedalo nic vyčíst. "Sestru miluji," řekl, "i když je svéhlavá. Ale ty jsi můj nepřítel, Parmenióne, a tak to zůstane až do tvé smrti. Modlím se, aby k ní došlo dnes. Nestovi se postavit nemůžeš."

"Proč to musí pokračovat?" zeptal se Parmenión. "Jak mě můžeš dál nenávidět, když si budu brát tvou sestru?"

Leónidás zrudl, avšak Parmenión v jeho očích nezahlédl nenávist, nýbrž zármutek. "Bylo by nečestné mluvit o tom před soubojem. Ale jestli přežiješ, povím ti to."

"Pověz mi to, a do Hádu s čestností!"

Leónidás popadl Parmenióna za předek chitónu. "Deraé bude brzy mrtvá - chápeš to? Otec ji nechal jmenovat Kassandrinou obětí, a právě je na palubě lodi mířící do Tróje. Až se dostanou k pobřeží, hodí ji přes palubu. To jsi jí přivodil, míšenče! Zabil jsi ji!"

Jeho slova se do Parmenióna zabodávala jako nože, zavrávala před hněvem planoucím v Leónidových očích. Oběť Kassandre! Každý rok byla ze Sparty posílána mladá neprovdaná žena jako oběť bohům, utopená u břehů Tróje. Bylo to pokání za vraždu kněžky Kassandry po trójské válce před stovkami let. Všechna velká města v Řecku musela posílat oběti.

Dívky dovezli míli od asijského pobřeží, kde jim svázali ruce za zády a hodili je přes palubu. Deraé neměla naději. I kdyby měla ruce volné a podařilo by se jí doplavat na břeh, místní vesničané by ji zabili. Patřilo to k obřadu.

"Co řekneš?" zasyčel Leónidás. Parmenión neodpověděl. Vyšel do slunce, tasil meč a potěžkal ho. Nemohl svému nepříteli odpovědět, opustily ho veškeré pocity. Měl zvláštní závrať a už ho nic netrápilo. Sebrali mu jediné světlo jeho života a on nehodlal znovu žít v temnotě. Ať ho raději Nestos zabije.

Po chvíli k němu přistoupil Xenofón a zavolal Nesta na rovinku před domem. "Poslal jsem pro ranhojiče. Bude, myslím, rozumné počkat se začátkem bitvy, než dorazí."

"Doktoři mrtvým nepomůžou," ucedil Nestos.

"Pravda, ale je pravděpodobné, že i vítěz bude zraněn. Nechci, aby i druhý vykrvácel."

"Nechci čekat," prohlásil Nestos. "Slunce brzy zapadne. Začneme."

"Souhlasím," přidal se Parmenión. Xenofón se na něj pozorně zadíval.

"Dobře. Oba máte meče a požadovaní svědkové jsou přítomni. Radím, abyste se pozdravili a začali."

Nestos tasil meč a zamračil se na Parmenióna. "Tebe já zdravít nebudu, míšenče."

"Jak si přeješ," odušil Parmenión klidně. "Ale než začneme, chci, abys věděl, že Deraé miluji - stejně jako ty."

"Láska? Co ty o ní víš? Budu na ni rád vzpomínat, a zvláště si budu připomínat chvíli, kdy jsem v její přítomnosti sdělil jejímu otci cenu, kterou bude muset zaplatit za mou hanbu. Nevypadala moc hezky, míšenče, ne, když padla na kolena a prosila otce, aby ji nenechal zemřít."

"Ty jsi žádal její smrt?"

"Žádal jsem její smrt - stejně jako žádám tvou."

Parmenióna se zmocňoval hněv, ale zatím se ovládal. "Dopadla, jak sis přál. Teď se přesvědčíme, jestli umíš stejně dobře bojovat jako nenávidět."

Nestos náhle zaútočil. Leónidův meč vylétl, železo narazilo na železo a Parmenión výpad odrazil. Nestos sekl přes ruku, ale Parmenión se kryl.

Diváci se kolem bojovníků rozestoupili. Xenofón zašel do stínu, posadil se, bradu si opřel do dlaní a sledoval každý pohyb. Viděl, že Nestos je silnější a Parmenión zase rychlejší. Meče zvonily a oba muži se chvíli obcházeli a zkoušeli navzájem svou zručnost. Pak Parmenión švihl mečem a škrábl Nesta na pravém rameni. Vystříkla krev a potřísnila modrý chitón. Xenofón vstal a připojil se k divákům, kteří povzbuzovali Nesta a radili mu. Nestos zaútočil, jenže Parmenión ukročil a bodl protivníka do boku. Čepel rozsekla kůži a odrazila se od žeber. Nestos zachrčel bolestí a couval. Krvácel ze dvou ran a diváci zmlkli. Parmenión předstíral sek na hlavu, avšak sklopil čepel a udeřil Nesta do levého boku. Pod nárazem prasklo žebro a Nestos vykřikl bolestí a jen částečně odrazil druhý výpad, jenž ránu rozšířil. Modrý chitón měl celý od krve, která mu stékala na nohu.

"Dost!" vykřikl Xenofón. "Odstupte od sebe!"

Bojovníci ho neposlouchali. Parmenión přistoupil blíž, odrazil chabé bodnutí a vrazil meč Nestovi do břicha. Mladík strašlivě vykřikl, pustil čepel a padl na kolena.

Parmenión vytrhl meč z rány a zadíval se na soupeře. "Pověz," zasyčel, "takhle se Deraé dívala, když byla na kolenou a prosila o život?"

Nestos se snažil zastavit proud krve, jenž mu tryskal z břicha. Vzhlédl Parmeniónovi do očí. "Už... dost," zaprosil.

"Přišel sis pro smrt a našel jsi ji," odsekl Parmenión.

"Ne!" vykřikl Xenofón, když se Leónidův meč zablýskl a klečícímu muži přetl krční tepnu a přerazil páteř. Nestos se svalil na zem.

Parmenión se obrátil k Leónidovi. "Zvedni meč," vybídl jej. "No tak! Vezmi ho a chcípni jako on."

"Jsi divoch," prskl Leónidas, když v Parmeniónových očích zahlédl záblesk šílenství. Mladý Spartán poklekl u Nesta, převrátil ho na záda a zatlačil mu oči.

Xenofón vzal Parmenióna za ruku. "Pojď pryč," vybídl jej tiše. "Pojď pryč."

"Copak se mnou už nikdo nechce bojovat?" zvolal Parmenión. Přelétl pohledem skupinku, ale nikdo se mu nepodíval do očí.

"Pojď pryč," naléhal Xenofón. "Tohle se nehodí."

"Nehodí?" Parmenión se mu vytrhl ze sevření. "Nehodí? Zabili Deraé a přišli sem zabít mě. Co na tom se hodí?"

Xenofón se obrátil k Leónidovi. "Vzadu za domem je vozík - můžete ho použít, abyste Nesta vrátili jeho rodině. Radím vám, abyste hned odjeli." Obrátil se zpátky k Parmeniónovi. "Schovej meč. Dál se už bojovat nebude. Byl vydán příkaz k souboji, k němuž také došlo. Další krveprolití ničemu neposlouží."

"Ne," hádal se Parmenión. "Přišli mě zabít, tak ať si to zkusí. Ať si to zkusí hned."

"Jestli neschováš meč a nevrátíš se do domu, další, s kým budeš bojovat, budu já. Je ti to jasné?"

Parmenión zamrkal a chtěl promluvit, jenže nenašel slova. Pustil meč a odešel do domu. Ve dveřích stáli Kléarchos s Tinem, ale ustoupili, aby mohl projít. Posadil se v pokoji. Točila se mu hlava. Deraé byla pryč. V této chvíli ještě žila někde na moři, ale během několika dní bude mrtvá, a on ani nebude vědět, kdy přesně zemře.

Otevřely se dveře a vstoupil Kléarchos s mísou vody a osuškou. "Lepší bude očistit tu krev," navrhl sluha, "a převléknout se. Co bys chtěl k večeři?"

Parmenión potřásl hlavou. "K večeři? Právě jsem zabil člověka. Jak se mě můžeš ptát na večeři?"

"Já zabil spoustu lidí," opáčil Kléarchos. "Co to má společného s jídlem? Byl živý. Už není. Byl hlupák, měl poslechnout Xenofóna a nejdřív si odpočinout. Ale to on ne. Takže... co bys chtěl k večeři?"

Parmenión vstal. Cítil, jak z něj při pohledu do starcovy tváře opadá napětí. "Ty ke mně nechováš nenávisť, že ne?"

Proč? Víš, že když jsi byl můj sudí při hrách, neměl jsi mě rád. Proč se se mnou teď přátelíš?"

Kléarchos se mu podíval do očí a zazubil se. "Muž může změnit názor, chlapče. A protože se zřejmě nedokáže rozhodnout, co budeš jíst, připravím rybu v kyselém mléce. Na rozbouraný žaludek je moc dobrá. Teď se umyj a převlékni. Zítra tě čeká dlouhá jízda."

"Zítra? Kam bych měl zítra jezdit?"

"Korinthos by byl pro začátek dobré místo, ale myslím, že tě Xenofón pošle do Théb. Má tam přítele, jmenuje se Epameinondás. Bude se ti líbit."

###

"Máme své sny," pravil Xenofón, když se spolu v jasném měsíčním světle procházeli zahradami, "a občas mám dojem, že se nám bohové vysmívají. Já chtěl dobýt Persii, vést sjednocené vojsko do nejbohatšího království, jaké kdy svět

viděl. Místo toho žiju jako pán na odpočinku. Ty jsi chtěl najít lásku a štěstí. A to ti sebrali. Ale jsi mladý, Parmenióne, máš čas."

"Čas? Bez Deraé je všechno k ničemu," namítl Parmenión. "Vím to. Ona byla jediná. Za těch pět dní jsme si byli tak blízcí."

"Vím, že to možná zní otrle, příteli, ale možná tě oklamala vášeň. Zatím nejsi příliš světzaný a je možné, že jsi byl pouze poblázněný. A v Thébách je dost žen, aby mohl být muž spokojený."

Parmenión se zadíval na umělé jezírko a pozoroval roztržštěný obraz měsíce na hladině. "Už se znovu nikdy nezamiluji," prohlásil. "Nikdy neotevřu srdce, nebudu riskovat takovou bolest. Když mi zemřela matka, cítil jsem se ztracený a sám, ale hluboko v srdci jsem to čekal a snad se na to i připravoval. Ale Deraé? Jako kdyby mi do nitra sáhlo zvíře se strašlivými drápy a vyrvalo mi srdce. Necítím nic. Nemám sny, v nic nedoufám. Chvilí jsem si přál, aby mě Nestos zabil. Jenže potom mi řekl, že nařídil smrt Deraé."

"To od něj nebylo příliš moudré, že?" poznamenal Xenofón suše. Parmenión se neusmál.

"Když jsem tehdy zabil Learcha, pocítil jsem radost. Jásal jsem nad jeho smrtí. Ale dnes jsem zabil muže, který si nezasloužil zemřít, díval jsem se, jak mu z očí vyprchává světlo. Horší je, že mě prosil, abych tu smrtelnou ránu nezasadil."

"Byl by zemřel v bolestech na ránu v břiše," upozornil jej Xenofón. "Vlastně jsi ukončil jeho trápení."

"To ale není důležité, že?" zeptal se Parmenión tiše a otočil se ke stříbrovlasému Athéňanovi.

"Ne, to není. Zničil jsi ho, a nebyl to hezký pohled. Taky sis nadělal nepřátele. Nikdo, kdo váš souboj viděl, nezapomene, jak zemřel. Ale v Thébách ti můžu zařídít nový život. Epameinóndás je dobrý muž, najde pro tebe místo." Parmenión se posadil zpátky na mramorovou lavičku. "Deraé se o mně zdálo, ale byl to falešný sen. Zdálo se jí, že je v chrámu a já k ní přicházím oblečený jako generál. Nazvala mě Lvem Makedonským."

"To zní dobře," podotkl Xenofón, a náhle ho zamrazilo, až se zachvěl. "Vraťme se do domu. Mám pro tebe nějaké dary."

Kléarchos rozložil dary na dlouhý stůl. Parmenión nejdřív zamířil k bronzovému kyrysu. Byl jednoduchý, a ne tvarovaný podle mužské hrudi jako dražší kousky. Byl však pevný a vydrží každou ránu mečem. Uprostřed byla ze železa odlitá lví hlava. Parmenión vzhlédl ke Xenofóntovi. "Možná se zas tolik nemýlila," zašeptal Athéňan. Parmenión přešel prstem po lví tlamě. Vedle kyrysu ležela kulatá přilbice, také z bronzu a podložená kůží. Dále tu byly náholenice, bronzem zpevněná suknice a krátká, zahnutá dýka.

"Nevím, co na to říct," vyhrkl Parmenión.

"Měly to být dary k dosažení dospělosti. Teď je ale, myslím, vhodnější chvíle. A je tu ještě něco, co bude, jak doufám, užitečné."

Xenofón zvedl v kůži zavázaný svitek a podal jej Parmeniónovi. Ten rozepjal přezky a pergamen rozložil. "Je to podrobný popis mé cesty přes Persii a tažení k moři. Nepokládám se za dobrého spisovatele, ale voják se z mých poznámek může hodně naučit a mnoho mých přátel mě žádalo o opisy."

"Tvou laskavost ti nikdy nebudu moct oplátit."

"Přátelé nemusí nikdy nic oplácet. To z nich dělá přátele. Teď se připrav na cestu. S trochou štěstí na tebe Spart'ané časem zapomenou."

Parmenión zavrtěl hlavou. "Nezapomenou, Xenofónte. O to se postarám."

"Jsi sám a takové myšlenky jsou hloupé. Sparta je v Řecku mocnost a zůstane jí dlouho po naší smrti. Zapomeň na pomstu, Parmenióne. Dokonce ani všechna moc Persie by nedokázala Spartu srazit na kolena."

"Máš samozřejmě pravdu," prohlásil mladík a přitele objal.

Ale jak se rozednívalo a on vyjížděl ze statku, myslel na sen Deraé a na Thébý a tamní spartskou posádku. Nepřátelský oddíl, nenáviděný a obávaný, sídlící ve středu města čítajícího třicet tisíc Thébanů.

Vytáhl meč a zadíval se na lesklou čepel. "Zavazuji tě zkáze Sparty," zašeptal, zvedl meč nad hlavu a ukázal k jihovýchodu. Ačkoliv město bylo mimo dohled, představil si napřažený meč, jež drsné sluneční paprsky mění v oheň.

"Nesu sémě vaší nenávisti!" vykřikl, vrhaje slova do větru, "a vím, kde ho zasadit."

Ano, pomyslel si, Thébý jsou správný cíl pro Lva Makedonského.

THÉBY, PODZIM 382 př. n. l.

"Mně na špatných znameních nesejde," prohlásil válečník třesoucím se hlasem. "Vezměme vojsko a vyžeňme ty prokleté Spart'aný z města."

Vysoký muž u okna se obrátil k mluvčímu a usmál se. Nechal ticho narůstat a tmavýma očima přelétl místnost. "Nám třem," řekl nakonec, "leží na srdci naděje města. Nesmíme jednat unáhleně." Nevšímaje si válečníka, zadíval se do mořsky zelených očí řečníka Kalepia. "Spart'ané se Théb zmocnili, protože věděli, že nemáme sílu se jim postavit. Musíme se zamyslet nad tím, co od nás chtějí."

"A jak toho dosáhneme?" otázal se Kalepios.

"Oni chtějí ostrým mečem do břicha!" zařval válečník a vyskočil.

Vysoký muž k němu přistoupil a ztišil hlas. "Co kdyby ses postavil ještě blíž k oknu, Pelopide? Pak by tě jistě slyšelo celé město!"

"Z těch věčných řečí už je mi špatně," odsekl Pelopidas, nicméně mluvil tišeji. "Uráží mě, jak Spart'anům dovolujeme naparovat se po Thébách."

"Myslíš, že jsi jediný, komu to vadí?" otázal se ho vysoký muž.

Jejich pohledy se setkaly. "Omlouvám se, příteli," pravil válečník, "ale stahuje se mi z toho žaludek a kalí myšlení. Mluv dál."

"Musíme zjistit, po čem Spart'ané touží - a udělat opak. Ale musíme být nenápadní a mazaní a hlavně trpěliví."

Vrátil se k oknu a zadíval se na město a na vrch, kde stála Kadmeia, na jejíchž vysokých hradbách hlídkovali spartští vojáci.

"Mám dojem," poznamenal Kalepios, "že Spart'ané touží po tom, po čem toužili vždycky - po dobývání. Chtějí vládnout. Agésiláos nenávidí Théby. A teď nás má."

"Má ale to, co chce?" podotkl vysoký muž. "Podle mě doufají, že proti nim povstaneme a Kadmeiu napadneme. Pokud to uděláme a prolijeme spartskou krev, vrhnou se na nás s celým vojskem. Vyplení město, možná ho dokonce zničí. A my se jim nemůžeme postavit."

"Jsou tu ostatní města," podotkl Pelopidas. "Mohli bychom požádat o pomoc."

"Města plná špehů a žvanilů," štěkl vysoký muž. "Ne, já radím, abychom se zorganizovali. Ty, Pelopide, bys měl opustit město. Vydat se na venkov. Seber válečníky a odeber se na sever. Prodej své služby jako žoldněř v Thessalii, Illýrii nebo Makedónii - nezáleží na tom kde. Vybuduj vojsko. Připrav se na den, kdy budeš povolán zpátky do Théb."

"A co já?" zeptal se Kalepios.

"Městu nyní vládou prospartští úředníci. Ty se musíš stát součástí vládnoucí elity."

"Lid mě bude nenávidět," bránil se řečník.

"Ne! Nikdy nebudeš mluvit o Spartě na veřejnosti, nebudeš ji kritizovat ani chválit. A budeš se cele věnovat práci mezi Thébany, budeš pomáhat a radit. Nebudeš si domů zvat žádné Spart'any. Věř mi, Kalepie, potřebujeme ve středu silného muže a tebe si všichni váží. Budou tě potřebovat - stejně jako tě potřebujeme my."

"A co ty, Epameinónde?" zeptal se válečník.

"Já zůstanu ve městě a budu pomalu získávat podporu pro naši věc. Pamatujte na jedno: Je důležité, aby Spart'ané nenašli jedinou záminku, proč na naše území poslat vojsko - dokud nebudeme připravení."

Dveře do andronu se otevřely, a když vstoupil sluha a uklonil se, Kalepios vyskočil ze sedadla.

"Pane," obrátil se sluha na vysokého muže, "chce tě vidět nějaký Spart'an."

"Oni to vědí?" zašeptal Kalepios, rudý jako rak.

"Je sám?" otázal se Epameinóndás.

"Ano, pane. Má dopis od generála Xenofóna."

"Uveď ho do východního pokoje, přijmu ho tam," rozkázal vysoký muž. "Chvilku tu počkejte," nakázal ostatním, "a pak odejděte zadem."

"Buď opatrný, příteli," varoval jej válečník. "Bez tebe nejsme nic."

###

Epameinóndás se pohodlněji opřel na židli. Tmavé oči dál upíral na mladého muže před sebou. "A jak se má generál?" zeptal se a bubnoval prsty na stolní desku.

"Má se dobře, Epameinónde. Pozdravuje tě a mám od něj pro tebe dopis."

"Proč tě za mnou poslal, Parmenióne? Jsem pouze soukromý občan ve městě, jemuž vládou... jiní. Nemám ti co nabídnout."

Mladší muž kývl. "To vím, Epameinónde. Ale Xenofón říkal, že jsi vynikající voják. Asi doufal, že bys pro mě mohl v Thébách najít místo."

Epameinóndás se zasmál, ale moc vesele to neznělo. Vstal, přistoupil k oknu a otevřel okenice. "Podívej se tam," pravil a ukázal na pevnost na kopci. "To je Kadmeia. Její posádku tvoří Spart'ané jako ty. Nejsou tam žádní Thébané."

"Já nejsem Spart'an," opravil ho Parmenión. "Opovrhovali mnou jako míšencem, jsem částečně Makedoňan. Být Théban, snažil bych se najít způsob, jak Spart'any... přesvědčit, aby odešli."

"To bys udělal?" opáčil Théban a hubený, podobený obličej mu mírně zrudl. Tón však udržel chladný. "O něco takového by se pokoušel jen málokdo. Já jsem, jak jsem říkal, soukromý občan a vojenské záležitosti mě už nezajímají."

"V tom případě tě, Epameinónde, nebudu dál obtěžovat," prohlásil Parmenión. Nechal dopis od Xenofóna na stole, uklonil se a zamířil ke dveřím.

"Počkej, člověče!" zavolal Epameinóndás, nechtěje, aby návštěvník viděl odcházet ostatní hosty. "Jsi ve městě cizí a můžeš zůstat v mém domě, dokud ti nenajdeme vhodné ubytování. Nechám ti připravit pokoj."

"To nebude nutné. Nehodlám zůstat někde, kde mě vítají tak neochotně."

"Vidím, že mluvíš jasně, budu proto stejně upřímný. Spart'any nemám v lásce, i když jsou Xenofóntovi přátelé. Ale jsi cizinec v cizím městě. Najít vhodné ubytování chvíli trvá. Radím ti, abys mou nabídku znovu zvážil," dodal s nuceným úsměvem, "a dokonce se ti omluvím za své nevrle chování."

Když se usmál, Parmenión se zřejmě uvolnil. "Já se musím také omluvit. Nehodím se sem a cítím se nepříjemně."

"Začneme tedy znovu, Parmenióne. Pojď dál, posaď se a napij se vína. Já si zatím přečtu ten dopis."

Théban se zase posadil, rozvinul pergamen a začal se do souboje s Nestem a proč Parmenión musí hledat štěstí v jiném městě. "Proč jsi s tím mužem bojoval, nebo je to soukromá záležitost?" zeptal se nakonec.

"Byl zasnoubený s jednou dívkou. Já do ní byl zamilovaný taky."

"Chápu. Co se s ní stalo?"

"Obětovali ji Kassandře."

"Jsme my to ale barbaři," povzdechl si Epameinóndás. "Žasnu, jak snadno kritizujeme jiné rasy, nazýváme je barbary, a sami přitom praktikujeme nechutné krvavé oběti."

"Bohové je vyžadují," podotkl Parmenión.

"Žádní bohové nejsou," opáčil Théban. "Všechno je to velký nesmysl, přesto mají své využití."

"Jak může mít něco, co neexistuje, využití?" podivil se mladší muž.

Théban se usmál. "Z této místnosti vedou dveře, Parmenióne. Kdybych ti řekl, že jedny hlídá lev a druhé vedou

do ráje, které bys otevřel?"

"Ty, co vedou do ráje."

"Správně. Lev neexistuje, ale pomůže mi zajistit, že otevřeš dveře, které chci. Je to velmi prosté. Vojáci mají sklon věřit v bohy a věštby, avšak podle mých zkušeností lze každou věštbu využít k vlastnímu prospěchu."

Parmenióna toto nenucené rouhání vyvádělo z míry, a tak změnil téma. "Xenofón mi vyprávěl, že jsi kdysi bojoval spolu se spartským vojskem"

"Před třemi lety. Bylo mi pětadvacet a byl jsem mnohem naivnější. Théby a Sparta se spojily proti Arkádii. Agésiláos mi dal deset zlaťáků a řekl mi, že jsem bojoval dobře - na Thébana."

"Linie se zlomila," řekl Parmenión, "ale ty a Pelopidas jste spojili štíty a zastavili nepřítele. Když Pelopida srazili a zranili na sedmi místech, ty jsi stál nad jeho tělem a chránil ho, dokud ti Spart'ané nepřišli na pomoc."

"Víš toho o mně hodně," poznamenal Epameinóndás, "a já o tobě téměř nic. Xenofón byl tvůj milenec?"

"Ne, pouze přítel. Je to důležité?"

Epameinóndás rozhodil rukama. "Pouze nakolik musím věřit jeho úsudku. Píše, že jsi nadaný stratégos. Má pravdu?"

"Ano."

"Výborně, žádná falešná skromnost. Nesnáším muže, kteří své umění skrývají." Vstal. "Jestli nejsi po dlouhé jízdě příliš unavený, projdeme se po městě, aby ses seznámil s novým domovem."

Provedl Parmenióna do přední části domu. Vynořili se na široké hlavní ulici mířící na jih k Élektřině bráně. Parmenión bránou před hodinou vjížděl do města, ale nyní se zastavil a prohlédl si reliéfy vytesané do kamene. Muž s mohutnými svaly útočil na zvíře s mnoha hlavami. "Héraklův boj s Hydrou," vysvětlil Théban. "Alkamenova práce. Na severozápadě je víc jeho děl."

Společně obešli thébské hradby a procházeli tržiště, přičemž měli domy z bílého mramoru i menší obydlí z nabílo omítnutých nepaléných cihel. Všude byli lidé a Parmenión žasl nad množstvím barev na oděvech i nad ozdobami na zdech domů. Ulice byly dlážděné a zdobené mozaikami, na rozdíl od spartských cest z udusané hlíny. Parmenión se zastavil a civěl na ženu sedící na zídce. Měla na sobě červený peplos protkávaný stříbrem a z uší jí visely stříbrné přívěsky. Rty měla neuvěřitelně červené a vlasy jako zlato. Nic podobného dosud neviděl.

Žena si ho všimla a plavně se zvedla. "Dárek bohům?" zeptala se.

"Jaký dárek?" podivil se Parmenión a ona se zahihňala. Do věci se vložil Epameinóndás.

"On je v Thébách cizí. Nepochybně dar věnuje jindy." Uchopil Parmenióna za ruku a odváděl ho od dívky.

"Jaký dárek chtěla?"

"Je kněžkou v Afrodítině chrámu a chtěla tě do postele. Stálo by tě to čtyřicet obolů. Jeden obolos by šel na chrám, zbytek kněžce."

"Neuvěřitelné!" vydechl Parmenión.

Šli dál a pomalu se propracovávali davy tlačícími se kolem stánků trhovců. "Ještě nikdy jsem neviděl tolik čekání na prodej, tolik trefek a bezcenných krámů," poznamenal Parmenión.

"Bezcenných?" opáčil Epameinóndás. "Jsou příjemné pro oko či na nošení. To jistě nějakou cenu má. Ale zapomínám, že jsi Spart'an. Vy rádi bydlíte v místnostech s jednou židlí vyrobenou z ostrých klacků a spíte na slamníku z trnů."

"Ne tak docela," opravil jej Parmenión s úsměvem. "Občas si dopřejeme to potěšení, že spíme nazí na studené kamenné podlaze!"

"Spart'an se smyslem pro humor. Není divu, že tě ostatní neměli rádi."

Konečně dorazili k sochám Hérakla a Athény, stojícím na jižní straně pod Kadmeiou. Sochy byly z bílého mramoru a přes dvacet stop vysoké. "Alkamenovy největší úspěchy," řekl Théban. "Až z nás dvou zbude jen prach a dějiny na nás zapomenou, lidé budou dál žasnout nad jeho řemeslem."

"Jsou tak skutečné, jako zmrzlí obři," vyhrkl Parmenión potichu.

"Kdyby Athéna existovala, měla by, myslím, z jeho výtvoru radost. Modelem mu prý seděla jedna Afrodítina kněžka, ale s takovým tělem vlastně není divu."

"Byl bych radši, kdyby ses nerouhal," požádal ho Parmenión. "Nenapadne tě někdy, že se můžeš mýlit? Spart'ané jsou hodně nábožensky založení a ještě nikdy neprohráli pozemní bitvu se stejně početným nepřítelem."

"Líbíš se mi, Parmenióne, a chtěl bych, abys zvážil tohle: Sparta je jediné město, které si drží pravidelné vojsko, výborně vycvičené, se skvělou disciplínou. Nemohou vyhrávat díky tomu?"

"Možná je to díky obojímu."

"Mluvíš jako vyslanec," zabručel Théban s úsměvem. Odvedl Parmenióna na náměstí, kde byly pod plátěnými stříškami, chránícími před sluncem, umístěny stoličky a stolky. Posadili se u prázdného stolku. Přistoupil k nim mladý chlapec a uklonil se.

"Přines nám vodu a medové koláčky," rozkázal Epameinóndás. Zatímco jedli, vyptával se Parmenióna na život ve Spartě i na to, co přesně vězí za jeho útekem. Mlčky poslouchal, když Spart'an vyprávěl o svém životě a lásce k Deraé.

"Zamilovat se je jako popadnout meč za čepel," podotkl nakonec Théban. "Držíš ho v ruce, ale za jakou cenu. Přestali jsme posílat oběti Kassandre před více než třiceti lety. Athény tu ohavnou praktiku opustily deset let po nás. Nemá to smysl."

"Uklidňuje to bohy," namítl Parmenión s náznakem úsměvu.

"Nebudu uctívat žádnou bytost, která požaduje krev nevinných," odsekl Théban. Zvedl zrak k akropoli. Pevnost byla obklopena vysokou hradbou, na níž procházely hlídky.

"Nuže, mladý stratégu, čistě v zájmu debaty, jak bys znovu získal Kadmeiu, kdybys byl Théban?"

"Nenamáhal bych se. Zmocnil bych se města."

"Ty bys dobyl Théby, abys je zachránil?"

"Kolik občanů žije ve městě a okolí? Dvacet tisíc? Třicet?" otázal se Parmenión.

"Víc, ale přesné číslo neznám," přiznal Théban, předklonil se a ztišil hlas.

"A kolik čítá spartská posádka?"

"Osm set."

Parmenión zvedl sklenici a vypil vodu. "Je tam studna?"

"Ne."

"V tom případě bych přesvědčil občany, aby povstali a Kadmeiu oblehli - Spartany vyhladověli a donutili je se vzdát."

"A co by se stalo, až by Spartané tasili meče a otevřeli bránu? Vznikla by panika, lidé by uprchli."

"Kdyby mohli otevřít bránu," souhlasil Parmenión. "Jenže co kdyby byla uzavřená z druhé strany? Pak by nebylo cesty ven, leda by se vojáci spustili po provazech. A já si nevzpomínám na plán bitvy, kdy by se falanga spouštěla na nepřítele shora."

"Zajímavé," usoudil Epameinóndás, "čistě jako teoretická strategie, pochopitelně. Ale líbíš se mi, mladý muži, a myslím, že bychom mohli být přáteli. Nyní pojďme dál. Je tu mnoho věcí k vidění."

###

"Je to nádherné město," prohlásil Parmenión později, když se oba muži vrátili do Epameinóndova domu s bílými stěnami. Sluha jim přinesl sýr s chlebem. Seděli na balkoně a těšili se z chládku pod vysokánskou Kadmeiou.

"A to jsi neviděl ani desetinu," sdělil mu Epameinóndás. "Původně byla Kadmeia město a Théby vyrostly kolem ní. Zítřka uvidíš divadlo a ukážu ti i Hektórovův hrob a velkou severní bránu."

"Se vši úctou, ale raději bych viděl stadion. Po té jízdě mě bolí svaly a chtěl bych se proběhnout."

"Stane se, jak si přeješ."

Té noci Parmenión spal v pokoji pod střechou a otevřeným oknem dovnitř vál chladný východní větřík. Zdálo se mu o starém chrámu s obrovskými, polámanými sloupy. Byla tam jakási stařena, ležela na tvrdém lůžku za oltářem. Parmenión ji vzal za ruku a zadíval se jí do slepých očí. Byl to zvláštní sen a on se probudil uprostřed noci s pocitem klidu a neobvyklé svěžesti.

Ležel na zádech a přemýšlel o Nestovi a hrozném strachu, který zahlédl v jeho očích, i o smutku, který se zmocnil Hermia, když se k němu otočil se zakrváceným mečem v ruce. Hermiás už nebyl přítel, a horší bylo, že u něj Parmenión zahlédl zárodek nenávisti.

Během celého dětství byl Hermiás jeho jediný spojenec, věrný a odhodlaný. Mladého Spartana ranilo, že mezi nimi došlo k takové roztržce. Uvědomil si, že za svou pomstu bude muset zaplatit ještě větší cenu.

Pomsta. To slovo se v něm probouzelo jako živý tvor - kroutilo se, narůstalo, rozpouštělo vzpomínky na sen a klid, jenž po něm následoval. Pomsta nebude ani prostá, ani rychlá, říkal si. Musím získat čas, naučit se, jak to v tomto novém městě chodí, vyhledat vzbuřence, kteří Spartany nenávidí stejně jako já. Ale musím jednat opatrně. V duchu se vrátil k Epameinóndovi. Jeho by si měl pěstovat - byl to velký válečník a také myslitel. Vstal z lůžka, vytáhl Leónidův meč z pochvy a obrátil ho v měsíčním světle. Zatoužil vrazit meč do srdcí nepřátel a vidět, jak z něj kape jejich krev. Mám trpělivost? tázal se sám sebe. Jak dlouho dokážu čekat?

Hlavou mu táhla Xenofóntova slova: "Dobrý generál - má-li na vybranou - se nepustí do bitvy, dokud si není jist vítězstvím, stejně jako se válečník nevrhne do boje s kusem železné rudy. Počká, dokud mu z ní zbrojřík nevykovává čepel s ostřím."

Parmenión se zhluboka nadechl, aby se uklidnil, a vrátil meč do pochvy. "Jako vždycky jsi měl pravdu, Xenofónte. A chybíš mi. Počkám na správnou chvíli." Vrátil se do postele a usnul. Hlavou mu letěla záplava scén: generálské hry, matčina smrt, Deraé běžící po cvičišti, Deraé ležící pod ním v dubovém háji, umírající Nestos, topící se ve vlastní krvi.

A snil, jak se prochází po tmavém svahu pod karmínovou oblohou. Rostl tam bílý strom s kmenem ze zubících se lebek nechutně zaklíněných do sebe. Větve tvořily meče a oštěpy v sevření kostnatých rukou a plody byly usekané hlavy, z nichž na zem kapala krev. Tam, kde kapky dopadly na zem, vyrůstaly tmavé květiny, jejichž květy nabíraly tvar obličejů. Mezi nimi sténal chladný vítr a Parmenión měl dojem, že slyší tisíce hlásek vzdychajících: "Ušetři mě! Ušetři mě!"

Na svahu se pohnul stín a Spartán zvedl hlavu. Pod stromem se zvedla zahalená postava. "Po čem toužíš, mladý válečníku?" zazněl zpod pláště ženský hlas.

"Po krvi a pomstě," odpověděl.

"Budeš ji mít," slíbila mu žena.

Parmenión se probudil za svítání a připojil se k Epameinóndovi na dolní terasu. Posnídali společně. Théban měl jednoduchý šedo zelený chitón a jeho bledý, poďobaný obličej tak získal nezdravě bledou barvu. Tmavé oči však měl jasné, a když se k němu Parmenión připojil, usmíval se přátelsky a otevřeně.

"Mluvil jsi o běhání, Parmenióne. Jsi atlet?"

"Jsem rychlý a měl jsem zastupovat Spartu při olympijských hrách. Jenomže jsem při posledním závodě udělal chybu a Leónidás mě vyšťouchl."

"Zajímavé. V Thébách je jeden muž, který běhá velmi rychle. Je to Spartán z pevnosti, jmenuje se Meleagros."

"Slyšel jsem o něm. Leónidás ho vloni předběhl o deset kroků."

"Myslíš, že bys ho porazil?"

Parmenión si ulomil kousek chleba a namočil ho do misky s cibulkou, měkkým sýrem a olejem. "Leda by mu narostla křídla."

"Kolik peněz máš?" zeptal se Epameinóndás.

"Přepsal jsem dům na Xenofónta a on mi za něj dal sto osmdesát drachem a kaštanovou klisnu. Dlouho mi to

nevydrží."

"To opravdu nevydrží. Meleagros tě zná?"

Parmenión pokrčil rameny. "Bude znát moje jméno, ale co to má společného s mými penězi?"

"My tady v Thébách sázíme na závody. Pokud bys Meleagra porazil - což zatím nikdo nedokázal - mohl bys své jmění ztrojnásobit, možná i zečtyřnásobit."

Parmenión se narovnal. Ve Spartě byly sázky považovány za vulgární, takže to nikdo nedělal. Nicméně by to byl dobrý způsob, jak rozmnožit svůj majetek. V současnosti měl stěží dost peněz na to, aby přežil do jara. Pokud by získal čtyřnásobek, mohl by s tím při troše opatrnosti vydržet dva roky. Ale co když prohraješ? tázal se sám sebe. Závody byly tvrdé, běžci používali lokty a ramena, aby si uvolnili cestu. A stále hrozilo nebezpečí, že zakopne či upadne. Nic nebylo jisté.

"Promyslíš si to," slíbil Parmenión.

Ioláoovo cvičiště lemovaly ze severní a západní strany duby. Na východě byla svatyně Artemidy, chrám s vysokými sloupy, zasvěcený bohyni lovu, a na jihu slavný hrob Hektóra, mocného trójského válečníka, jehož během trójské války zabil Achilleus.

Zatímco si Parmenión před cvičným během protahoval svaly na stehnech, prohlížel si Hektórovu hrobku. Byla z mramoru, zdobená reliéfy zpodobňujícími jeho chrabřý boj s řeckým hrdinou. Parmenión Hektóra odjakživa velice obdivoval. Většina Spartanů mluvila o Achilleovi, poněvadž zvítězil, avšak podle Parmeniónova názoru projevil větší odvahu Hektór. Věštba ho varovala, že souboj s Achilleem bude znamenat jeho smrt, protože protivník byl nezranitelný. Během deseti let válčení se oba souboji pečlivě vyhýbali, a pak jednoho jasného rána Hektór spatřil Achillea, jak k němu přijíždí na bronzovém voze a zbroj mu ve slunečním světle plane bílým ohněm. Střetli se v boji - a Hektór vyhrál. Srazil Achillea strašlivou ranou do krku a díval se, jak se jeho Nemesis svíjí ve smrtelných křečích. Jaká sláva pro Hektóra, jaký kámen mu musel spadnout ze srdce! Nyní uvidí, jak jeho synek dospívá, opět zakusí klid, jež mu věštba sebrala. Poklekl a strhl mu z hlavy přilbici s bílým chocholem - a zjistil, že hledí do tváře mrtvého Patrokla, Achilleova milence. Hektór zavrával, šokovaný a zmatený. Přiskočil k jednomu řeckému zajatci. "Co to má znamenat?" zeptal se. "Proč měl na sobě Patroklos Achilleovu zbroj?"

Řek se mu nedokázal podívat do rozzlobených očí, jen sklopil zrak. "Achilleus se rozhodl, že se vrátí domů. Už nebude dál bojovat," vypravil ze sebe.

Ale bude. To Hektór věděl. Zabitím Patrokla uspil svou smrt. Skočil do vozu a hnal koně cvalem až do Tróje, kde čekal na výzvu, o níž věděl, že musí přijít.

Do hodiny stál Achilleus před bránou...

Parmenión dokončil cvičení, zamířil k hrobce a položil na ni ruku. "Šel jsi mu vstříc, Hektóre," pronesl. "To bylo udatné. A zemřel jsi, jak by muž měl, tváří k nepříteli."

Hektórovy kosti byly přeneseny z trosk Tróje a pohřbeny v Thébách, protože další věštba pravila: "Thébané v Kadmově městě, vaše země získá bohatství, pokud z Asie přinesete kosti Hektórovy. Doneste je domů a uctívejte hrdinu z rozkazu Diova."

Thébané uposlechli. Podle Epameinóna byl každý rok vyhlášen jeden den Hektórovým svátkem, kdy se na stadiu pořádaly oslavy a muži i ženy tančili a pili na Trójanovu počest. A bohatství sem proudilo z obchodu s Athénami na jihu a z vývozu zboží na sever do Thessalie a Makedonie, do Ilýrie a Thrákie. Théby byly zasypané zlatem.

Parmenión se zhluboka nadechl a rozběhl se. Dráha byla z udusané hlíny a tvořila velký ovál kolem samotného cvičiště.

Okruh měřil asi jeden a čtvrt stadia. Parmenión oběhl jeden okruh a zkoušel půdu. Závody začínaly a končily u Artemidiny svatyně, a tak se v posledním oblouku před koncem zastavil a poklekl, aby si mohl prohlédnout povrch.

Tady byla dráha vypouklejší a hlína rozdrolenější. Žádný div, tady běžci zrychlovali před cílem a během let dostávala tato část dráhy pořádně zabrat. Muž tady mohl snadno uklouznout, pokud si nedal pozor. Bude muset poslední zatáčku oběhnout zvenčí... o což se ale bude snažit i Meleagros.

Parmenión běhal ještě asi hodinu a na krátkých úsecích zrychloval, než zpomalil do klusu. Nakonec doběhl k místu, kde ve stínu rozložitého dubu ležel Epameinónás.

"Běháš dobře," poznamenal Théban, "ale důkazy velké rychlosti jsem neviděl. Meleagros je rychlejší."

Parmenión se usmál. "To nepochybně je. Ale rychlost vychází ze síly a střední vzdálenost dokáže z muže sílu vysát. Vsadíš na mě?"

"Samozřejmě. Jsi můj host. Bylo by nezdvořilé udělat opak. Ale ty nesázej všechno na sebe." Spartan se zasmál.

"Kdy může být závod?"

"Za tři týdny se pořádají hry. Zapišu tě. Jak ti mám říkat?"

"Znali mě jako Savru ze Sparty."

"Ještěrka?" podivil se Epameinónás. "Ne, to nemyslím. Potřebujeme něco makedonského." Vzhledl a mezi stromy stál kamenný lev zasvěcený Héraklovi. "Ano," zvolal Théban, "nebudeme to komplikovat a budeme ti říkat Leon. Běháš jako lev, s tím zrychlováním na krátkou vzdálenost."

"Proč nezůstát u Parmenióna? Tohle smrdí podfukem."

"Smrdí? To je podfuk, příteli. Ačkoliv naše svědomí utiší, když to nazveme strategií. Téměř jsi získal místo ve spartském družstvu při příštích olympijských hrách. Kdybychom to rozhlásili, nikdo by si proti tobě nevsadil... a ty bys nezískal žádné peníze. Takhle - pokud vyhraješ - ti, kdo si vsadí proti tobě, budou většinou Spartané."

"Peníze potřebuji." Parmenión se zazubil.

"A budeš je mít," ujišťoval ho Epameinónás. "Vítězství osobního prospěchu nad zásadami. Kéž to tak zůstane dlouho."

"Jsi velmi cynický," poznamenal Parmenión.

Théban kývl. "To jsem. Ale ten, kdo chce, se z toho může poučit. Všechno má svou cenu, ať jsou to peníze, sláva či moc."

"Myslíš, že i ty máš cenu?"

"Ovšem. Za osvobození Théb bych obětoval cokoliv."

"Na tom není nic nečestného," namítl Parmenión.

"Pokud tomu opravdu věříš, tak se musíš ještě hodně učit," upozornil jej Epameinóndás.

###

Během týdnů před závodem Parmenión běhal dvě hodiny denně a budoval si sílu a výdrž. Den před závodem trénovat přestal, jen pomalu klusal po dráze a zlehka si protahoval svaly. Nechtěl závodit unavený. Jak říkával Lepidos: "Nikdy nenechávejte sílu na cvičišti, pánové." Když doběhal, vykoupal se ve fontáně před Artemidinou svatyní. Jako obvykle se odpoledne procházel městem. Théby ho neustále fascinovaly svou složitostí a barevností, žasl nad tím, jak umně jsou postaveny - Sparta vedle nich vypadala jako sbírka domů sedláků naházených na sebe bouří.

Veřejné budovy byly úžasné, obrovské pilíře a nádherné sochy, ale i soukromé domy byly dobře postavené, nikoliv z vepřovic, nýbrž z kamenů přitesaných tak, aby k sobě dokonale zapadaly. Okna byla velká, aby dovnitř mohlo světlo, a stěny zdobené malbami či závěsy z barevné vlny. Dokonce i chudší domy v severní čtvrti měly pěkné střechy z terakotových tašek a složitě vyřezávané okenice. A na mnoha dvorech měli vlastní fontánu.

Jeho dům ve Spartě byl skromný, avšak taková byla spousta dalších obydlí: podlaha z udusané hlíny, stěny z hlíny a rákosí pokryté vápennou omítkou. Jenže i Xenofóntův dům, který Parmenión považoval za přepychový, se Epameinóndovu domu v ničem nevyrovnal. Podlahy ve všech osmi zdejších místnostech byly kamenné, zdobené mozaikou z černých a bílých kamenů seskládaných do kruhů či čtverců. Hlavní prostora, andron, byla rozdělena sedmi lehátky pro hosty na menší části. A v domě byla koupelna s vlastní vodní cisternou!

Théby byly prostě nejužasnější místo, jaké kdy Parmenión viděl.

Za soumraku si obvykle našel stůl v jedné z mnoha jídelen u náměstí a objednal si jídlo. Sluhové mu ho donášeli na dřevěných tácech: čerstvý chleba, misku kyselé smetany, bylinky a olivový olej a pak pečenou rybu. Sedával pod hvězdami a po večeri si dával medové koláčky. Míval pocit, jako by ho sami bohové pozvali na Olympos.

Teprve později, když byl sám ve svém pokoji, přikrádaly se k němu vzpomínky na Deraé a přinášely bolest, až mu bylo těžko u srdce. Poté vstával a zlostně, s trpkými představami vyhlížel na město. Sny o pomstě v jeho duši narůstaly, pomalu se zdvihaly jako chrám nenávisti.

Zaplatí za vše.

Kdo zaplatí? tázal se tichý hlásek.

Parmenión se nad tím zamyslel. Jeho nepřítelem byl Leónidás, avšak Parmeniónův celý život byl poznamenán odmítáním, používáním nenáviděného slova "míšenec". Vítaný byl pouze v domě Xenofóntově. Nikdo v celé Spartě v něm nevyvolával pocit, že tam patří, dokonce ani Hermiás ne.

Zaplatí všichni, říkal si, celé město. Přijde den, kdy pouhé jméno Parmenión vyvolá zoufalý křik z deseti tisíc hrdel.

A tím zakrýval bolest ze smrti Deraé.

Epameinóndás s Parmeniómem před závodem trávil jen málo času. Každý večer navštěvoval přátele ve vzdálených čtvrtích, odcházel časné a vracel se pozdě. Choval se chladně, třebaže přátelsky, a Parmenión si zvykl potulovat se po městě. Učil se v něm orientovat.

Téměř každý den vidal na tržištích a v jídelnách spartské vojáky. Mluvili podle něj příliš nahlas a nabubřele a chovali se nafoukaně. Vklidnějších chvílích věděl, že to není pravda, byli jen nevítanými cizinci v cizím městě. Jeho nenávist však narůstala a málokdy se dokázal na vojáky podívat, aniž by cítil její děsivou moc.

Noc před závodem si Epameinóndás pozval Parmenióna do andronu, kde se položili na lehátka a probírali závod.

"Meleagros si rád počká hned za vedoucím závodníkem a vyrazí ze sta kroků," vysvětloval Théban.

"To se mi hodí," opáčil Parmenión.

"Má přitele, který s ním běhá, je tmavovlasý, pomešší. Ve třech závodech, když to vypadalo, že by Meleagros mohl prohrát, podrazil vedoucímu běžci nohy."

"Meleagros měl být diskvalifikován."

"Možná," souhlasil Epameinóndás. "Přinejmenším při druhé příležitosti. Ale je Sparta a thébské námitky nemají velkou váhu. Podařilo se mi zařídit poměr jen tři ku jedné. Kolik peněz vsadíš?"

"Mám sto šedesát osm drachem. Vsadím všechno."

"Je to moudré?"

Parmenión pokrčil rameny. "Mít na vybranou by bylo hezké. Jestli prohraju, prodám koně a budu si hledat místo v oddíle žoldnéřů. A jestli ne? Pak si budu moci najmout pokoj."

"Víš, že můžeš zůstat u mě."

"To je sice laskavé, ale já nebudu bříme pro žádného člověka."

###

Když oba muži dorazili ráno následujícího dne, bylo stadion přeplněné lidmi a kolem byly zbudovány terasy se sedadly. Parmenión neklidně čekal, až začne závod. Nejdřív se boxovalo, ale tento sport jej nezajímal, a tak se vydal k Hektórovu hrobu a posadil se do stínu pod dubem.

Závody na střední tratě byly v Řecku novinka a pýchou závodíště byla stále stadia, sprint na dvě stě kroků. V mnoha městech neměli podle Xenofonta oválné dráhy a běžci museli přebíhat sem a tam po stadiu a obracet se kolem tyčí zaražených do země. Peršané však milovali běhy na dlouhé tratě a ty postupně zaujaly i diváky v Řecku. Parmenión věděl, že část zájmu vyvolávají sázky. Pokud už někdo vsadil na běžce, chtěl se dívat na dlouhý závod, kdy je vzrušení větší.

Zdřím si a probudil ho řev davů, když poslední zápas v boxu skončil hlasitým knokautem. Parmenión vstal a šel hledat Epameinóna. Théban byl na severním konci závodiště a pozoroval házení oštěpem.

"Dnes je na běh dobrý den," poznamenal a ukázal na oblohu. "Kvůli mrakům bude chladněji. Jak se cítíš?"

"Mám trochu strnulý krk," přiznal Parmenión, "ale jsem připravený."

Epameinónás ukázal na přicházejícího vysokého, hladce oholeného muže. "To je Meleagros," pravil, "a za ním jeho přítel - myslím, že se jmenuje Kletus."

Parmenión si je pozorně prohlížel. Meleagros si protahoval podkolenní šlachy tak, že zvedl nohu na lavici a předkláněl se. Pak si uvolnil třísla. Kletus klusal sem a tam a mával rukama nad hlavou. Meleagros byl vysoký a štíhlý, dokonale stavěný na dálkový běh. Parmenión ho chvíli sledoval. Závodník se připravoval pečlivě a dokonale se soustředil.

"Měl by ses, myslím, taky začít chystat," podotkl Epameinónás tiše a Parmenión se s trhnutím probral. Byl tak zaujatý pozorováním Meleagra, až málem zapomněl, že s ním má závodit. Provinile se usmál a odběhl na start. Sundal si chitón a sandály a pustil se do protahování. Poté chvíli běhal, dokud se mu svaly neuvolnily.

Běžce zavolal na start postarší muž s nakrátko zastříženým bílým vousem. Všech dvanáct závodníků bylo postupně představeno divákům. Bylo tu sedm thébských běžců, které všichni vítali nejhlasitěji. Meleagra a Kleta povzbuzovala malá skupinka spartských vojáků. Makedonana Leona však přivítal jen zdvořilý potlesk.

Závodníci se seřadili a pozorovali sudího. Muž zvedl ruku.

"Ted!" vykřikl startér a Thébané vyrazili jako první, ostatní závodníci se roztáhli za nimi. Meleagros zaujal čtvrtou pozici vedle Kleta, Parmenión se držel za nimi. Prvních pět z dvaceti kol se na pořadí nic nezměnilo. Pak Parmenión vyrazil. Zvenčí hladce doběhl do čela a na půl kola prudce zrychlil, až za ním zůstala mezera asi patnáct kroků. V zatáčce se ohlédl. Meleagros se na něj dotahoval. Parmenión držel tempo, než zrychlil podruhé. Na plicích ho páliло a na chodidlech cítil rozpálenou hlinu. Mraky se rozestoupily a na běžce pražilo slunce. Parmeniónovi po těle stékal pot. V jedenáctém kole se ho Meleagros stále držel i přes čtyři zrychlení, díky nimž se udržel v čele. Dvakrát vyrazil a Meleagros ho dvakrát dostihl.

Parmenión začínal trpět, ale říkal si, že soupeř musí trpět také. V šestnáctém kole se Parmenión pokusil o něco jiného. Zrychlené tempo udržel skoro tři čtvrtě kola a Meleagros tentokrát skončil asi dvacet kroků za ním. Špatně odhadl zrychlení a čekal, že Parmeniónovi dojdou síly. Nyní se začal dotahovat. V devatenáctém - a posledním - kole byl Meleagros jen o šest kroků pozadu.

Parmenión se neodvažoval ohlédnout, protože by vypadl z kroku, a v této části závodu by ho to mohlo stát vítězství. Doháněl opozdilce a chystal se je předběhnout. Dva z nich byli Thébané, ale před nimi uviděl Kleta. Ten se stále ohlížel a Parmenión vycítil, co přijde. Spart'an před ním upadne a strhne ho k zemi nebo ho zablokuje, aby mohl Meleagros proběhnout.

Už za sebou slyšel jeho funění, a když se blížil ke Kletovi, vytušil Meleagrův plán. Spartský běžec se pokusí proběhnout vedle něj a strčí do něj tak, aby narazil na muže před nimi. Parmenióna se zmocnil hněv a dodal mu síly. Zrychlil, až byl těsně za Kletem.

"Udělej místo zvenku!" křikl a zároveň odbočil doleva. Spart'an zakopl a spadl doprava, takže narazil do Meleagra. Oba upadli a Parmenión byl volný. Vběhl do posledního kola. Když přibíhal k cílové čáře, diváci byli na nohou. Nezáleželo na tom, že je Leon, nějaký neznámý Makedonan. Podstatné bylo, že oba Spart'ané se váleli v prachu u jeho nohou.

Epameinónás k němu přiběhl. "První vítězství pro Lva Makedonského," vyhrkl.

A Parmenión měl dojem, že slunce zastřel temný mrak.

###

Parmenión položil výhru na kamenný stůl na nádvoří, naskládal mince na sebe do sloupců a s neskrývanou radostí si je prohlížel. Měl pět set dvanáct drachem, pro Spart'ana, který dosud nikdy neviděl tolik peněz pohromadě, natož aby je vlastnil, hotové jmění.

Měl pět zlatých mincí, každou v hodnotě čtyřia dvaceti drachem. Potěžkal je, sevřel v pěsti, vnímal jejich váhu i teplo pronikající do kovu. Čtyři sta stříbrných drachem naskládal do dvaceti sloupečků, jako miniaturní chrám.

Je boháč! Rozložil zlatáky na stůl a zadíval se na krásnou vousatou hlavu, již nesly na líci. Byly to perské mince, zpodobňující vládce Artaxerxa s lukem v ruce. Na reversu byla žena s obilným snopem a mečem.

"To na ně budeš zírat celý den?" zeptal se Epameinónás.

"Ano," opáčil Parmenión vesele. "I zítra!"

Théban se zasmál. "Běžel jsi dobře a to, jak jsi oklamal Kleta, mě ohromně pobavilo. Jak teď musí trpět. Meleagros se ozebračí, než splatí všechny dluhy."

"Na něm mi nezáleží," zabručel Parmenión. "Teď si můžu pronajmout dům a možná i najmout sluhu. A dnes půjdu na trh a koupím si plášť a několik chitónů - a pořádné sandály. A luk. Musím mít luk. A klobouk! Možná nějaký z thrácké plsti."

"Málokdy vidím muže tak šťastného ze svého majetku," poznamenal Epameinónás.

"A byl jsi někdy chudý?" opáčil Parmenión.

"Naštěstí o tomto stavu vím jenom málo."

Oba strávili odpoledne na tržišti, kde si Parmenión koupil plášť z blankytně modré vlny, dva chitóny z jemného lnu a sandály do půli lýtek. Také si dopřál jednu výstřednost - čelenku z černé kůže, umně propletenou zlatým drátkem.

Když se začalo smrákat a vraceli se do Epameinónova domu, Théban náhle odbočil doleva do úzké uličky. Parmenión ho chytil za rukáv.

"Kam jdeme?"

"Domů!" odvětil Epameinónás.

"Proč tudy?"

"Myslím, že nás někdo sleduje. Neohlížej se!" štěkl, když se Parmenión začal otáčet. "Nechci, aby věděli, že jsme si jich všimli."

"Proč by nás někdo sledoval?"

"Nevím. Ale až zabočíme za další roh - utíkej!"

Ulička zahýbala doprava, a jakmile byli z dohledu, oba se rozběhli a odbočovali doprava, doleva, dokud nedorazili do uličky za Epameinóndovým domem. Théban se v ústí uličky zastavil a rozhlédl se. Na nízké zídce před domem seděli čtyři muži. Byli vyzbrojeni dýkami a meči, kdežto Parmenión s Epameinóndem byli beze zbraní. Théban se rychle schoval za roh. Oklikou se vydal k přední části domu. I tady čekali ozbrojení muži.

"Co uděláme?" zeptal se Parmenión.

"Máme dvě možnosti: buď to zkusíme, nebo půjdeme jinam."

"Co jsou zač?" chtěl vědět Spart'an.

"Podle toho, jak vypadají, chátra. Kdybych měl meč, neváhal bych se jim postavit. Koho ale chtějí? Tebe, nebo mě?"

Epameinóndás se opřel o zeď. Muži na ně mohli čekat pouze ze dvou důvodů. Za prvé, úředníci odhalili skupinku vzbouřenců, která se scházela u Polysperchonta; za druhé, Meleagros zjistil, kdo Parmenión doopravdy je, a banditům zaplatil, aby se mu pomstil. Ani jedna představa nebyla příjemná, nicméně Epameinóndás doufal v druhou možnost.

"Ukaž mi další cesty k domu," požádal Parmenión tiše.

"Proč?"

Spart'an se zakřenil. "Abych je mohl odlákat. Věř mi, Epameinónde. Většinu života jsem strávil tak, že mě někdo honil, pronásledoval a mlátil. Tentokrát ale ne, příteli. Teď mi ukaž uličky a zadní průchody."

Téměř hodinu procházeli klikatými uličkami mezi domy, dokud si Parmenión nezapamatoval různé orientační body. Poté se vrátili na prostranství za domem.

"Počkej tady," nakázal Parmenión Thébanovi, "dokud neodejdou. Pak si můžeš dojít pro meč. A vezmi i můj."

Spart'an se rozběhl bludištěm domů. Vynořil se asi čtyřicet kroků nalevo od čekající skupinky. Jeden z mužů vzhlédl a dloubl do souseda. Všichni vstali.

"Ty jsi ten Parmenión?" zeptal se podsaditý zrzek.

"Jsem."

"Chyťte ho!" zařval muž, tasil meč a vyrazil.

Parmenión se otočil na patě a rozběhl se zpátky do uličky. Čtyři pronásledovatelé se hnali za ním. Epameinóndás přiběhl k domu a zabušil na dveře. Otevřel mu sluha a on prošel do andronu, kde si vzal meč. Poslal sluhu do Parmeniónova pokoje, aby přinesl Leónidův meč, a vyzbrojen oběma zbraněmi vyběhl na ulici.

"Kam jdeš, pane?" volal za ním sluha ustrašeně.

Epameinóndás si ho nevšímal.

Za domem byl klid a Epameinóndás čekal. Byl klidný a připravený. Vydávat se do bludiště ulic nemělo smysl, lepší bude počkat, dokud Parmenión nepřivede pronásledovatele k němu. Zjistil, že má sucho v ústech, a trpce se pousmál. Takhle to bylo před bitvou vždy: sucho v ústech a plný měchýř. Konečně zaslechl dupot nohou. Na dohled se přitítil Parmenión se čtyřmi muži za patami. Mladý Spart'an přiběhl blíž a natáhl ruku. Epameinóndás mu hodil meč a Parmenión jej obratně zachytil a otočil se k útočníkům.

Muži se zarazili a nejistě couvali.

"S tebou nemáme žádný spor," sdělil zrzek Epameinóndovi. Théban ho přelétl pohledem, všiml si umaštěného chitónu a špinavých vousů. Předloktí měl muž samou jizvu.

"Vidím, že jsi býval voják," poznamenal. "To jsi tedy hodně upadl."

Muž zrudl. "Bojoval jsem za Théby - a že mi to prospělo. Teď ustup, Epameinónde, a my vyřídíme toho šejdiře."

"Jakým způsobem vás podvedl?" podivil se Epameinóndás.

"Běžel pod jménem Leon, když je to ve skutečnosti spartský běžec Parmenión."

"Prohrál jsi peníze?" otázal se Théban.

"Ne, nemám co vsadit. Ale zaplatili mi, a já budu dohodu ctít. Ustup!"

"Myslím, že ne," prohlásil Théban. "A je to vážně špatný den, když thébský voják vezme krvavé peníze od Spart'ana."

"Každý dělá, co musí," pokrčil muž rameny a vyrazil s taseným mečem. Parmenión výpad odrazil a pěstí ho udeřil do obličeje. Zrzek zavrával. Parmenión vyskočil, pravou nohou ho kopl do nosu a srazil ho na zem. Zbývající tři muži se nepohnuli, když zrzavý vůdce sebral meč a nejistě se zvedl.

"Není důvod, proč bys měl umřít," řekl mu Parmenión.

"Vzal jsem peníze," vysvětlil mu muž unaveně a znovu zaútočil, mře mečem na břicho. Parmenión ho snadno odrazil a pěstí mu dal jednu do brady, takže zrzek opět skončil na zemi.

Epameinóndás náhle vyběhl proti zbývajícím mužům, kteří se otočili a utekli. Parmenión si klekl k bezvládnému protivníkovi. "Pomoz mi ho dostat dovnitř," požádal Epameinónda.

"Proč?"

"Líbí se mi."

"To je šílené," zavrčel Epameinóndás, nicméně pomohl Parmeniónovi odtáhnout muže dovnitř. Položili ho na jedno ze sedmi lehátek v andronu.

Sluha přinesl víno a vodu a oba muži čekali, až se zrzek probere. Po několika minutách se pohnul.

"Proč jsi mě nezabil?" zeptal se, když si sedal.

"Potřebuji sluhu," pravil Parmenión.

Muž přimhouřil zelené oči. "To je nějaký vtip?"

"Vůbec ne," ujišťoval ho Spart'an. "Platím pět obolů na den, platba každý měsíc. Taky dostaneš pokoj a jídlo."

"To je holé šílenství," prohlásil Epameinóndás. "Přišel tě zabít."

"Vzal peníze a snažil se splnit úkol. To se mi líbí," opáčil Parmenión. "Kolik ti zaplatil?"

"Deset drachem," odpověděl muž.

Parmenión otevřel měšec a odpočítal třicet pět stříbrných drachem. "Staneš se mým sluhou?" zeptal se. Muž se zadíval na peníze na stole, polkl a přikývl.

"Jak se jmenuješ?"

"Mothak. A tvůj přítel má pravdu. Tohle je šílenství."

Parmenión se usmál, shrnul peníze a podal je Mothakovi. "Těch deset drachem vrátíš muži, který tě najal. Zbytek je platba za první měsíc. Vykoupej se a kup si nový chitón. Pak si posbírej své věci a večer se vrať sem."

"Ty věříš, že se vrátím? Proč?"

"Odpověď není složitá. Každý, kdo je připravený zemřít za deset drachem, by měl být připravený žít pro pětadvacet drachem měsíčně."

Mothak se beze slova otočil na patě a vyšel z místnosti.

"Už ho nikdy neuvidíš," předpovídal Epameinóndás a potřásl hlavou.

"Chtěl by sis na to vsadit?"

"Předpokládám, že sázka je třicet pět drachem. Správně?"

"Správně. Přijímáš?"

"Ne," rozhodl se Epameinóndás. "Klaním se tvému očividně lepšímu chápání lidského druhu. Bude z něj ale hrozný sluha. Pověz, proč jsi to udělal?"

"Není jako ti ostatní, to byla jen zbabělá cháska. On byl aspoň připravený bojovat. A navíc, i když věděl, že nemůže vyhrát, stejně si šel raději pro smrt, než by přijal peníze nepoctivě. Takoví muži jsou vzácní."

"Musíme se shodnout, že se neshodneme," podotkl Epameinóndás. "Muži, kteří by zabili pro deset drachem, nejsou nijak vzácní."

###

Muž známý jako Mothak odešel z domu. Točila se mu hlava a bylo mu na zvracení, ale hněv mu dodával sílu. Nejedl pět dní a věděl, že ho Spart'an tak snadno porazil právě kvůli tomu. Vrátit deset drachem? Tolik zaplatil doktorovi za léky, které Elei vrátí síly. Zášel do uličky, opřel se o zeď a snažil se sebrat energii k návratu domů. Začaly se mu podlamovat nohy, ale zachytil se kamene vyčnívajícího ze zdi a narovnal se.

"Nevzdávej se!" říkal si. Zhluboka se nadechl a vykročil. Cesta na tržiště mu trvala téměř půl hodiny. Koupil ovoce a sušené ryby. Posadil se do stínu a jedl. Cítil, jak se mu do údů vrací síla.

Spart'an byl hlupák, když čekal, že se vrátí. "Nebudu nikomu sloužit. Nikdy!"

Po jídle se cítil lépe a zvedl se. Spart'an ho zahanbil, vypadal kvůli němu jako slaboch a hlupák. Tři mizerné rány a on padl. Muž, jenž bojoval proti Arkadánům a Thessalcům, Chalkidickým a Spart'anům, se s tím jen těžko smířoval. Zatím ho ještě nikdo nepokořil. Jenomže se proti němu spíkl nedostatek jídla a odpočinku.

Nicméně měl třicet čtyři drachmy a tři oboly a s tím by mohl nakoupit jídlo na dva měsíce. Za tu dobu se Elea určitě vzpamatuje. Vrátil se na tržiště, opatřil zásoby a vydal se na dlouhou cestu domů, hluboko v severní čtvrti, kde byly domy postaveny z vepřovic a podlahy měly z udusané hlíny. Zápach splašků tekoucích po ulicích mu už dávno přestal dělat starosti, stejně jako krysy, které před ním přebíhaly.

Hodně jsi upadl, připomínal si, nikoliv poprvé.

Mothak. To jméno mu vyvstalo na rtech překvapivě snadno. Byl to starý výraz ze šedého úsvitu času. Vyděděnec. To jsi. To se z tebe stalo.

Zabočil do poslední uličky pod hradbou a ocitl se před svým domkem. Elea spala v ložnici. Tvář měla klidnou. Podíval se na ni a pak rozbalil jídlo. Připravil na podnos granátová jablka a medové koláčky.

Při práci si představoval její úsměv, vzpomínal na den, kdy ji poprvé uviděl během tance na Hektórovu počest. Měla na sobě bílý chitón po kotníky a medově plavé vlasy jí přidržoval slonovinový hřeben. Okamžitě se do ní po uši zamiloval, nedokázal od ní odtrhnout zrak.

O šest týdnů později se vzali.

Pak se ale Spart'ané zmocnili Kadmeie a město ovládli prospartští úředníci. Jeho příbuzní byli zatčeni a odsouzeni k smrti za vlastizradu, panství bylo zabaveno. Mothak byl prohlášen za zločince, a tak si našel útočiště v anonymitě chudinské čtvrti. Nechal si narůst hustý vous a změnil si jméno.

Bez peněz a naděje, že si najde práci, chtěl odejít z Théb a přidat se k žoldnérům. Jenomže pak onemocněla Élea. Doktor diagnostikoval plicní horečku a pravidelně ji pouštěl žilou, po čemž však ještě víc zeslábla.

Odněsł tác do ložnice a položil ho k lůžku. Položil jí ruku na rameno... nepohnula se.

"Ach, poželnaná Héro, ne!" zašeptal a obrátil ji na záda. Élea byla mrtvá.

Mothak ji vzal za ruku a seděl u ní až do západu slunce. Pak vstal a odešel z domu. Procházel městem, aniž by vnímal okolí, a hlavou mu táhly nesouvislé myšlenky. Dorazil na hlavní náměstí. Kdosi ho popadl za ruku: "Co se stalo, příteli? Mysleli jsme, že tě zabili."

Mothak se mu vytrhl. "Zabili mě? Kéž by to udělali. Nech mě být."

Procházel širokými třídami i klikatými uličkami, aniž by měl někam namířeno. Najednou se ocitl před Epameinóndovým domem. Jelikož neměl, kam jít, přistoupil k širokým dveřím a zabušil na ně pěstí.

Sluha ho dovedl ke Spart'anovi, jenž seděl na dvoře a pil ředěné víno. Mothak se přinutil uklonit se novému pánovi.

Ten si ho pozorně prohlédl a jasně modrýma očima jako by mu pronikl až do hloubi duše.

"Co se stalo?" zeptal se.

"Nic... pane," odvětil Théban. "Jsem tady. Co ode mě žádáš?" Hlas měl hluchý a bez života.

Spart'an nalil víno do poháru a podal jej Mothakovi. "Posaď se a vypij to."

Mothak se sesul na lavici a víno vypil jedním douškem. Cítil, jak se mu tělem šíří teplo.

"Tak povídej," vybidl jej Spart'an.

Mothak však nenalézal slova. Svěsil hlavu a po lících se mu do vousu koulely slzy.

###

Mothak se nedokázal přimět k hovoru o Élei, ale dlouho si bude pamatovat, že se Spart'an nevyptával. Počkal, dokud Mothakovi nedošly tiché slzy, a pak nechal donést jídlo a další víno. Seděli a mlčky popijeli, dokud se Mothak neopil. Spart'an odvedl nového sluhu do ložnice v zadní části domu a tam ho nechal.

Za úsvitu se Mothak probudil.

Na židli ležel nový chitón ze zeleného lnu. Mothak vstal, opláchl se a oblékl a vydal se hledat Parmenióna. Spart'an, jak mu sdělil další sluha, si odešel na stadion zaběhat. Mothak se tam vydal za ním. Posadil se u Hektórova hrobu a pozoroval nového pána, klusajícího po dráze. Pohybuje se dobře, nohama jako by se ani země nedotýkal, pomyslel si Mothak.

Parmenión běhal asi hodinu. Skončil zalitý potem a v lýtkových svalech ho pálilo únavou. Zpomalil, doklusal k hrobu a s úsměvem zamával na Mothaka.

"Vyspal ses dobře?" zeptal se.

Mothak kývl. "Postel byla dobrá a člověku nic nepřinese sladší sny než víno."

"Byly sladké?" otázal se Parmenión tiše.

"Ne. Jsi vynikající běžec. Neviděl jsem lepšího."

Parmenión se usmál. "Někde bude lepší. Vždycky se nějaký najde." Začal se uvolňovat a jemně si protahoval svaly na lýtkách tím, že se předklonil a opřel se o kamennou hrobku.

"Budeš ještě běhat?" vyzvídal Mothak.

"Ne."

"Tak proč cvičíš?"

"Mám svaly napjaté z běhání. Když si je neprotáhnu, dostanu křeč. To bych potom nemohl běhat zítra. Byl jsem rád, že na mě ráno nečekali žádní útočníci," dodal, aby změnil téma.

"Vrátí se," varoval ho Mothak. "Někteří lidé tě chtějí vidět mrtvého."

"Myslím, že mě nebude nikdy snadné zabít," opáčil Parmenión a natáhl se do trávy. "Ale taky by ze mě mohla mluvit nadutost."

"Nezeptal ses mě, kdo mě najal, abych tě zabil," upozornil jej Mothak.

"A řekl bys mi to?"

"Ne."

"Proto jsem se taky neptal."

"A také," dodal rudovousý sluha, odvraceje hlavu, "jsi měl dost slušnosti, aby ses neptal na mé slzy. Za to jsem ti vděčný."

"Všichni pro někoho truchlíme, příteli. Kdysi mi kdosi řekl, že všechna moře jsou jenom slzy času, prolité kvůli ztrátě milovaných bytostí. Možná to není pravda, ale líbí se mi ta představa. Jsem rád, že ses vrátil."

Mothak se lítostivě usmál. "Ani nevím, proč jsem to udělal. Nechtěl jsem."

"Na důvodu nezáleží. Pojď, půjdeme zpátky a nasnídáme se."

Na posledním rohu Parmenión natáhl ruku a Mothaka zastavil. Vyhlédl na ulici. Před domem byli opět ozbrojení muži a Parmenión rozzlobeně stiskl rty. Vztek však potlačil a zhluboka se nadechl. "Jdi za nimi," nakázal Mothakovi, "a vysvětli jim, že jsi mě právě viděl běhat na dráze a že tam nikdo jiný nebyl. Nakonec to nebude lež."

Rudovousý Théban kývl a rozběhl se k čekajícím. Parmenión se skrčil za nízkou zídku a počkal, dokud neproběhnou kolem něj. Pak vstal a přistoupil k Mothakovi.

"Pojďme se najíst," navrhl Parmenión.

Epameinónás v noci odešel z domu a ještě se nevrátil. Sluhové nemohli či nechtěli prozradit, kam se vydal, a tak se Parmenión s Mothakem nasnídali, aniž by na návrat pána domu čekali.

"Neměl bych být s nimi?" zeptal se Mothak, když sluhové přinášeli jídlo z kuchyně.

"Zatím ne," odpověděl Parmenión. "Měli bychom se líp poznat. Už jsi někdy sluhu dělal?"

"Ne," přiznal Mothak.

"A já nikdy žádného neměl."

Mothak se náhle rozesmál a potřásl hlavou.

"Co je ti k smíchu?" zeptal se Parmenión.

Théban pokrčil rameny.

"Já kdysi sluhu měl. Pravděpodobně bych ti mohl poradit, jak se k nim chovat."

Parmenión se usmál. "Rada by se mi hodila. Mám velmi málo věcí, takže péče o ně nebude namáhavá. Jím...

spartánsky? Moc toho nepotřebuji. Ale potřebuji někoho, komu můžu věřit a s kým si můžu povídat. Tak začneme tím, že ti dáme lepší titul - budeš můj společník. Jak ti to zní?"

"Jsem ve tvých službách teprve den a už jsem byl povýšen. Vidím, že vyhlídky mám u tebe dobré. Ale dáš mi ještě den, než se k tobě připojím? Musím něco dokončit."

"Samozřejmě." Parmenión si ho pozorně prohlédl. "Je to... ta záležitost... něco, s čím bych mohl pomoci?"

"Ne. Zařídím to sám."

Dojedli snídani a Mothak se vydal přes hlavní náměstí do Uličky mrtvých.

Zaplatil dvanáct drachem postaršímu muži a řekl mu, kde stojí jeho dům.

"Budu tam za soumraku," řekl pohřebníkovi. "Ať plačky kvílíjí hodně nahlas."

"Jsou ty nejlepší," sliboval muž.

Mothak se vrátil domů a převlékl se do starého chitónu. Kdysi byl červený, ale vybledl do růžové jako červánky na obloze. Čekal hodinu, než dorazily ženy. Byly tři, oděné v šedi truchlicích. Nechal je, aby připravily Éleu, opásal se mečem a dýkou a vrátil se na náměstí.

Élea byla mrtvá. Teď už mu ji nic nepřivede zpátky. Jen doufal, že na druhé straně nalezne štěstí a znovu se setká s rodiči. Bude mu ale velice scházet a nikdy na ni nezapomene. Věděl, že někteří muži se po smrti manželek znovu oženili, dokonce několikrát. On však ne.

Rozhodl se, že se už nikdy neožení. Jen seděl a čekal na noc. Až se vydám na druhou stranu, půjdu tam, abych našel Éleu a těšil se z věčnosti po jejím boku, rozhodl se.

Slunce zapadalo ve vši nádheře a oblohu ozařovaly hvězdy. Byly zapáleny louče a zasazeny do držáků na zdech. Na provazech visely lampy a sluhové roznášeli po náměstí stoly a připravovali je pro hosty. Mothak splynul se stíny a trpělivě čekal. Hodiny ubíhaly a blížila se půlnoc, než se u stolu objevil ten Spart'an, Kletus, a posadil se. Mothak věděl, proč Parmenióna nenávidí. Bězec Meleagros nemohl splatit všechny dluhy a byl s hanbou poslán domů. Bez Meleagrových pomoci dojdou Kletovi brzy peníze a on se bude muset vzdát rozkošnického života, jaký si nyní užíval. Kletus nyní chtěl jediné - přímo po tom prahl - pomstít se spartskému zrádci, který je oklamal. Mothak důvod jeho touhy po pomstě chápal.

Počkal, dokud Spart'an nedojí, a pak se za ním vydal po dlouhých kadmejských schodech. Když začal stoupat po schodech, Mothak se rozhlédl. V dohledu nebylo živé duše. Tiše Kleta zavolal jménem a přiběhl k němu.

"Máš pro mě dobré zprávy, člověče?" otázal se Spart'an.

"Ne," odpověděl Mothak a vrazil mu dýku do krku nad klíční kostí. Kletus couvl a snažil se vytáhnout meč. Mothak ho prudce praštil do obličeje a vyrval nůž z rány, přičemž přerýl krkavici. Z rány vytryskla krev, avšak Kletus se přesto pokusil zaútočit. Zoufale se rozmáchl mečem. Mothak uskočil. Spart'an upadl a začal se svíjet v předsmrtné křeči.

Mothak běžel domů, svlékl si zakrvácený chitón a umyl se. Znovu si oblékl nový chitón, jež mu koupil Parmenión, a vrátil se do Epameinónova domu. Nepotrvá dlouho, než najatí zabijáci zjistí, že ten, kdo je platí, je mrtvý.

Když vstoupil do domu, Parmenión se rozvaloval na lehátku v andronu.

Spart'an vzhlédl. "Zařídil jsi co jsi potřeboval?"

"Ano... pane."

"Ke své spokojenosti?"

"Spokojeností bych to nenazýval, pane. Spíš nezbytností."

###

Když Epameinóndás přinesl zprávu o Kletově vraždě, byl zřejmě hodně vyvedený z míry.

"Myslel jsem, že nemáš Spart'any rád," podotkl Parmenión. Procházeli se v zahradách pod velkou Héraklovou sochou. Epameinóndás se rozhlédl kolem sebe. V zahradách bylo jen pár lidí a žádný z nich v doslechu. "Ne, nemám, ale o to teď nejde. Tobě, Parmenióne, věřím, ale právě se naplňují plány, které nesmí nikdo překazít. Spartský důstojník velící Kadmeii zahájil vyšetřování. Taký prý požádal o další oddíly ze Sparty, protože se bojí, že ta vražda je zahajovacím tahem ve vzpouře."

"Což nebyla," upozornil Parmenión, "protože kdyby ano, věděl bys o tom."

Epameinóndás se na něj upřeně zadíval a zrudl. Pak se usmál. "Máš bystrou mysl. Naštěstí není spojena se žvanivostí. Ano, snažím se osvobodit Théby. Jenže to chce čas, a až to přijde, požádám tě o radu. Nezapomněl jsem na plán, který jsi vymyslel."

Zastavili se u fontány, kde voda vytékala z rukou boha moře Poseidona. Parmenión se napil z nádržky a pak se posadili na mramorové sedátko pod plátěnou stříškou.

"Musíš být opatrnější," radil Parmenión. "Dokonce i sluhové vědí, že chodíš na tajné schůzky."

"Mí sluhové jsou důvěryhodní, ale rozumím. Jenomže nemám na vybranou. Musíme se scházet, abychom mohli plánovat."

"Tak se scházejte ve dne," poradil mu Parmenión.

Vraceli se dlouhou třídou za Élektřinou bránou, avšak Epameinóndás, místo aby zamířil ke svému domu, odbočil doleva do stinné uličky a zastavil se u železné branky. Branku otevřel a pokynul Parmeniónovi, ať jde dál. Za brankou byl úzký dvůr s vysokými zdmi zkrášlenými purpurovými květy. Za dvorem byla dlážděná část, kterou zastřešovaly popínavé rostliny táhnoucí se mezi zkříženými provazy. Epameinóndás vedl Spart'ana do domu. Byl tu malý andron rozdělený šesti lehátko a dvoje dveře. Jedny vedly do kuchyně a lázně, druhé na chodbu se třemi ložnicemi.

"Či je to dům?" chtěl vědět Parmenión.

"Tvůj," sdělil mu Théban se širokým úsměvem. "Vsadil jsem na tvůj závod tři tisíce drachem. Tenhle dům byl pouze za devět set. Myslel jsem, že se ti bude líbit."

"To taky líbí, ale takový dar? Nemůžu ho přijmout."

"Ovšemže můžeš - a musíš. Vyhrál jsem desetkrát víc, než kolik stál tenhle dům. A navíc," dodal a přestal se usmívat, "je nebezpečná doba. Jestli mě zatknou a ty budeš stále mým hostem, odvedou i tebe."

Parmenión se posadil na lehátko a těšil se z větříku vanoucího dovnitř oknem, přinášejícího vůni květů ze dvora.

"Přijímám," prohlásil, "ale jen jako půjčku. Musíš mi dovolit ti ji splatit, jakmile budu moci."

"Jestliže si to přeješ, pak souhlasím," pravil Epameinóndás.

Parmenión s Mothakem se přestěhovali příští den ráno. Théban na trhu koupil zásoby a pak si sedli na dvůr a těšili se z ranního sluníčka.

"Viděl tě někdo, když jsi zabíjel Kleta?" zeptal se znenadání Parmenión.

Mothak se pánovi podíval do modrých očí a chtěl zalhat. Nakonec zavrtěl hlavou. "Nikdo tam nebyl."

"Dobře, ale už nikdy nic takového nedělej, pokud si předem nepromluvíš se mnou. Je to jasné?"

"Ano... pane."

"A nemusíš mi tak říkat. Jmenuji se Parmenión."

"Bylo to nezbytné, Parmenióne. Nařídil tvou smrt. Dokud žil, byl jsi v nebezpečí."

"To přijímám, a neber mou kritiku jako nevědek. Ale já jsem pánem svého osudu. Nechci ani nečekám, že někdo bude konat za mě."

"Už se to nestane."

###

V příštích osmi měsících Parmenión dvakrát závodil a v obou případech vyhrál, jednou proti korintskému šampionovi a podruhé proti běžci z Athén. Stále závodil pod jménem Leon a jen málokdo si vsadil proti němu, což znamenalo, že moc nevyhrál. Při posledním závodě si vsadil dvě stě drachem a vyhrál padesát.

Té noci, jako obvykle po těžkém závodě, si protahoval unavené nohy při pomalém pľlnočním běhu na dráze zalité měsíčním světlem. Kromě toho, že se protáhl, nalézal v této tiché době mř, téměř spokojenost. Spartu nenáviděl stále stejně, avšak nenávisť byla ovládaná, držaná na uzdě. Den pomsty se blížil a on to nechtěl nijak uspěchat.

Když procházel kolem Hektórova hrobu, pohnul se mezi stromy stín. Parmenión odskočil a sáhl po dýce u pasu.

"To jsem já, Parmenióne," zavolal Epameinóndás. Théban se vrátil mezi stromy a Parmenión se posadil u hrobu na mramorovou lavičku.

"Co se stalo, příteli?" zašeptal.

"Zase mě sledují, i když jsem je setřásl. Vím, že po závodě chodíš sem, a potřebuji tvou pomoc."

"Co mám udělat?"

"Je to jen otázka času, než mě zatknou. Chci, abys připravil strategii na znovuzískání Kadmeie. A jsou tu také dopisy, které potřebuju doručit do dalších boiotských měst. Ty jsi Spart'an, můžeš cestovat bez potíží. Máš v Boiótii obchodní zájmy. Nikomu nebude připadat divné, když se vydáš do Thespií nebo Megary. Pomůžeš mi?"

"Víš, že ano. Musíš dopisy přinést sem, zabalené do naolejované kůže. Nikdo je neuvidí. Běhám tady skoro každý den. Najdu je."

"Jsi dobrý přítel, Parmenióne. Nezapomenu ti to."

Epameinóndás zmizel ve stínu.

V příštích čtyřech měsících vyjel Parmenión jedenáctkrát přes Boiótii s dopisy pro vzbouřence v Tánagře, Platajích, Thespiích a Hérakleii. Epameinónda za tu dobu téměř neviděl, ale od Mothaka věděl o silicím neklidu mezi Thébany. V pozdním létě kamenoval dav poblíž tržiště dva spartské vojáky, které zachránil až oddíl ozbrojených válečníků, který jim přiběhl na pomoc z Kadmeie.

Když vojáci dorazili, lidé ustupovali, avšak nálada byla stále ošklivá. Spart'ané tasili meče a zaútočili. Sekali do nešťastníků v předních řadách. Thébanů se zmocnila slepá panika a v hrůze se rozprchli. Parmenión byl na tržišti, protože si chtěl koupit sandály, viděl ženy a děti udupané prchajícími lidmi. Jedna mladá žena klopýtla a upadla přímo před postupujícími Spart'any. Parmenión k ní přiběhl, zvedl ji a odnesl do poměrného bezpečí v krámě. Rozběhli se za ním dva spartští vojáci.

"Jsem Spart'an," vykřikl Parmenión, když zvedli meče. Z čepelí kapala krev a válečníkům v očích plála touha po boji, avšak Parmenión necouvl a díval se jim do očí.

"Která socha stojí na hlavní ulici?" zeptal se jeden z vojáků a opřel zakrvácený meč Parmeniónovi o prsa.

"Socha Athény," odpověděl Parmenión a meč odstrčil. "Teď se mě zeptej, kolik cihel je v Kravském paláci."

"Držíš se ve špatné společnosti," podotkl voják. "Měl bys vědět, komu máš zachovávat věrnost."

"To já vím, bratře, jen se neboj."

Vojáci se vrátili na ulici a Parmenión se obrátil k ženě. Rty měla nabarvené narudo a víčka natřená třemi barvami Afrodítý: červenou, modrou a zlatou. "Ty jsi kněžka?" zeptal se.

"Ne, pasáček koz," odsekla.

"Promiň. To byla hloupá otázka."

Přistoupila blíž a přitiskla se k němu. "Neomlouvej se. Za čtyřicet obolů tě učiním velmi šťastným." Vklouzla mu rukou pod chitón, ale on ji odstrčil a vyšel z krámu. Na ulici ležela těla, vojáci odešli.

V noci vzpomínal na kněžku, na teplou ruku na svém stehně. Když nad město vyšel měsíc, vydal se do chrámu a nakonec ji našel v pokojíku v patře. Když ho uviděla, unaveně se usmála. Jemně jí položil ruku na rty.

"Nic neříkej," pronesl chladně. "Chci tvé tělo, ne tvůj hlas."

Jak ubíhaly měsíce, mladou kněžku s rezavými vlasy navštívil ještě mnohokrát. Vášen však rychle pominula a obvykle odcházel smutný a zahanbený. Měl pocit, že sexem s jakoukoliv ženou zrazuje lásku k Deraé. Přesto se týden co týden k zrzce, již se nikdy nezeptal na jméno, vracel.

Jak se sázky na jeho závody snižovaly, docházely mu peníze, ale na začátku třetího roku pobytu v Thébách vyhrál proti Thessalci Koranovi, jenž těsně porazil Leónida ze Sparty. Sázky proti Parmeniónovi byly pět ku jedné, a on si vsadil vše, co měl. Závod byl těsný, Parmenión doběhl o délku ruky před Thessalcem, a i to jen proto, že soupeř klopýtl v jemném prachu v poslední zatáčce. Byla to dobrá lecke. Už nikdy nevsadil vše na jedinou věc.

Dva dny nato přišla zpráva, již se Parmenión obával téměř tři roky. Na dvůr přiběhl Mothak. "Epameinónda zatkli spolu s Polysperchóntem. Odvedli je do Kadmeie na mučení."

THÉBY, PODZIM 379 př. n. l.

Parmenión přikázal Mothakovi, ať zůstane doma, a sám zamířil na západní konec města k domovu radního Kalepia. Postarší sluha ho zavedl do malého pokojíku se třemi lehátky a požádal ho, aby počkal. Po chvíli se objevil další sluha a s úklonou ho odvedl chodbou do umně zdobeného andronu se stěnami pokrytými perskými koberci a závěsy a barevnou mozaikou na podlaze, na níž Héraklés zabíjel nemějského lva.

Po místnosti bylo rozestaveno devět lehátek a stáli tam dva sluhové se džbány, v nichž bylo víno a voda. Pán domu polehával a zjevně pročítal dlouhý svitek. Když Parmenión vstoupil, vzhlédl a zatvářil se jako někdo, kdo je příjemně překvapen, že vidí starého přítele. Parmenióna však neoklamal. Ve vzduchu se vznášelo napětí a Kalepios měl v očích strach.

"Vítej v mém domě, mladý Leóne," pozdravil radní, odhodil svitek a vstal. Nebyl vysoký, zato nenápadným způsobem impozantní. Oči měl tmavozelené, obočí huňaté a vousy pečlivě nakroucené podle perské módy. Moc mu však dodával jeho hlas, hluboký a dunivý. "Čemu vděčím za takové potěšení?"

"Můžeme si promluvit o samotě?" požádal Parmenión.

"Jsme sami," opáčil Kalepios a mimoděk tak prozradil svůj urozený původ. Pro něj byli sluhové stejně tak součástí domu jako stoly a lehátka.

Parmenión ukázal očima na vínonoše a Kalepios je poslal pryč. Když se za nimi zavřely dveře, pokynul Parmeniónovi, ať si k němu přisedne.

"Nakolik se vaše plány blíží naplnění?" zeptal se Parmenión.

"Plány, chlapče? Jak to myslíš?"

"Na hraní nemáme čas. Zatkli Polysperchóna a Epameinóna. To ty ale víš. Sázíš na to, že o tvé účasti na plánu, jak znovu získat Kadmeiu, nic neřeknou. Teď se ptám znovu, jak to vypadá?"

Kalepios upřel zelené oči do Parmeniónových a tvářil se napjatě. "Epameinóndás ti věřil," pronesl tiše, "ale já ti nemohu pomoci. Nevím, o čem to mluvíš."

Parmenión se usmál. "V tom případě by nám možná mohl poradit muž, který tu byl před chvílí s tebou." Otočil hlavu a ohlédl se přes rameno k dlouhému, vyšívanému závěsu. "Snad by ses k nám rád připojil i ty."

Závěs se rozhrnul a v dohledu se objevil vysoký muž. Měl široká ramena, úzký pás a na opálených rukou spoustu jizev. Obličej měl hranatý, snědý a pohledný a oči tak tmavě hnědé, až vypadaly černé. Ponuře se usmíval. "Jsi všímavý, Parmenióne," poznamenal.

"Ani zkušený piják nemívá dva džbány vína a dva sluhy," podotkl Sparťan. "A z lehátka ještě vychází teplo tvého těla. Ty jsi Pelopidas?"

"Všíímavý a bystrý," upřesnil Pelopidas a uvelebil se na vedlejší lehátku. Zvedl pohár a napil se vína. "Co nám chceš povědět?"

Parmenión se zadíval na muže, jenž bojoval bok po boku s Epameinóndem, byl těžce zraněn, a přece přežil, na muže, který jen se třiceti druhů zahnal v lité bitvě dvě stě Arkadánů. Vypadal přesně na to, čím byl: bojovník nemající sobě rovna, muž stvořený pro válku. "Kdysi dávno mě Epameinóndás požádal, abych připravil plán na dobytí Kadmeie. To jsem udělal. Jenom jsem čekal, až oznámí čas. Lze ho provést během dne. Záleží pouze na dostupných zdrojích."

"Předpokládám, že máš na mysli muže," pravil Pelopidas.

"Správně. Ale muže, kteří chápou disciplínu i nezbytnost správného načasování."

"Máme ve městě přes čtyři sta mužů a během několika minut všeobecné vzpoury budou v ulicích tisíce Thébanů."

Myslím, že pár set Sparťanů zabít dokážeme."

"V mém plánu žádné zabíjení Sparťanů není," upozornil jej Parmenión.

"Copak ses zbláznil?" vybuchl Pelopidas. "Jsou to spartští válečníci. Myslíš, že se vzdají bez boje?"

"Ano," odpověděl Parmenión prostě.

"Jak?" vložil se do hovoru Kalepios. "To by bylo proti všem tradicím."

"Za prvé se podívejme, jaké máme možnosti," navrhl Parmenión tiše. "Můžeme na Kadmeiu zaútočit a možná ji dobijeme. Když pobijeme Sparťany, nebude mít Agésiláos na vybranou. Přivede k Thébám vojsko, město znovu získá a nechá popravit každého, kdo se zúčastnil vzpoury. Vy nebudete mít čas sebrat vlastní vojsko. Znovudobytí Kadmeie za těchto okolností by byla ohromná hloupost."

"Mluvíš jako zbabělec!" vyštěkl Pelopidas. "Můžeme sebrat vojsko, a podle mě Sparťané nejsou v bitvě neporazitelní."

"Já si to myslím taky," odtušil Parmenión vyrovnaným tónem. "Existuje však způsob, jak Kadmeiu získat bez boje."

"To je holý nesmysl," prohlásil Pelopidas. "Už to dál nebudu poslouchat."

"Musí to být vzrušující," utrousil Parmenión, když se válečník zvedl, "mít tělo boha bez odpovídajícího mozku."

"Ty se opovažuješ urážet mě?" vybuchl Pelopidas. Z tváře se mu vytratila barva a hned sahal po dýce.

"Vytáhni zbraň a zemřeš," varoval jej Parmenión. "A po tobě zemře i Epameinóndás a Théby zůstanou v řetězech, nebo budou úplně zničeny." Upíraje oči na válečníka, vstal. "Pochop jedno," pokračoval hlasem třesoucím se potlačovanými pocity, "já celý život zasvětil jedinému snu - zničení Sparty. Na pomstu jsem musel čekat celá léta, učil jsem se trpělivosti a přitom mi duši drásaly spáry hněvu. Teď se blíží první chvíle mé pomsty. Umiš si představit, jak rád bych viděl ty Sparťany v Kadmeii pobité? Jak toužím po tom, aby byli pokořeni, rozsekáni a jejich těla hozena vránám? Ale malicherná pomstička nemá smysl, když větší sen žije dál. Nejdřív osvobodíme Théby, pak naplánujeme slavnější den. Teď buď, Pelopide, zticha a uč se."

Obrátil se na Kalepia, nastínil mu svůj plán a sledoval, jak se tváří. Radní byl inteligentní, měl bystrou mysl a Parmenión potřeboval podporu. Pečlivě volil slova a zodpověděl každou otázku, kterou mu Kalepios položil. Nakonec se podíval na Pelopida.

"Jaký je tvůj názor teď, válečníku?" zeptal se.

Pelopidas pokrčil rameny.

"Když tady sedím, zní to dobře, ale nevím, jak to bude fungovat ve skutečnosti. A pořád si myslím, že Spart'ané přivedou vojsko."

"Já taky," souhlasil Parmenión, "ale možná nebudou bojovat. Myslím, že Agésiláos bude usilovat o podporu Athén. Spart'ané dobyli Kadmeiu před třemi lety, protože je sem pozvali prospartští odpadlíci. Od začátku tvrdili, že jsou hosté - přátelé. A ukázalo by se, že je to lež, kdyby se - po žádosti o odchod - vrátili a začali bojovat."

"Co žádáš?" chtěl vědět Kalepios.

"Nejdřív doktora nebo bylinkáře a také jméno člověka, který dodává zásoby Spart'anům. Poté si musíš připravit proslov, který hodinu před západem slunce předneseš na náměstí."

"A co já?" ozval se Pelopidas.

"Zabiješ všechny prospartsky orientované radní," pronesl Parmenión potichu.

"Dobrý Die!" zašeptal Kalepios. "Vražda? Jiná možnost není?"

"Je jich pět," ujal se opět slova Parmenión. "Dva jsou dobří řečníci. Necháte je naživu, a Sparta je použije jako páku ke svržení vzbouřenců. Až bude Kadmeia dobytá, město musí působit jednotně. Těch pět musí zemřít."

"Ale jeden z nich je můj bratranec Kaskos. Vyrůstal jsem s ním. Není to špatný člověk," vzpíral se Kalepios.

"Vybral si špatnou stranu," opáčil Parmenión a pokrčil rameny, "a proto je špatný. Aby mohly být Théby svobodné, ti muži musí zemřít. Ale všechny spartské vojáky mimo pevnost je nutné pochyťat a odvést do Kadmeie."

"A co pak?" otázal se Pelopidas.

"Potom je osvobodíme," odpověděl Spart'an.

###

Mothak se probudil, když mu někdo zatřásl ramenem. "Co do Hádu?" zamumlal, posadil se a odstrčil neodbytnou ruku. "Potřebuji tě," řekl Parmenión.

Mothak vyhlédl z okna. "Vždyť ještě ani nesvítá." Poškrábal se ve vousech a vytřel si spánek z očí. Nejistě se postavil a natáhl se pro chitón. "Co se děje?"

"Svoboda," odpověděl Parmenión. "Počkám na tebe v andronu."

Mothak se oblékl a opláchl si obličej studenou vodou. Večer vypil několik pohárů neředeného vína a nyní mu připomínaly jeho hloupost. Říhl si, zhluboka se nadechl a vydal se za Parmeniónem do malého andronu. Spart'an vypadal unaveně a pod očima měl tmavé kruhy.

"Dnes osvobodíme Epameinóndu, ale nejdřív musíme něco zařídit. Znáš muže jménem Amta?"

"Toho obchodníka s masem z jihozápadní čtvrti? Co je s ním?"

"Zajdeš za ranhojičem Horem a vyzvedneš od něj balíček bylinek. Zanešeš ho Amtovi. Setkáš se tam s jedním vysokým válečníkem s tmavými vousy. On ti vysvětlí, co je třeba udělat."

"Bylinky? Obchodník s masem? Co to má společného s osvobozením Epameinóndu?"

Parmenión se s odpovědí neobtěžoval. "Až to zařídíš, doprovodíš válečníka. Je to známý a hledaný muž. Nesmějí ho dostat. Proto pro něj ty - a další - budete po městě roznášet zprávy. Uděláš, co ti řekne, ať to bude cokoliv."

"Mluvíš o povstání," uhádl Mothak a ztišil hlas až do šepotu.

"Ano. Právě o tom mluvím."

"A co důstojníci hlídky? Ve městě hlídkuje přes dvě stě vojáků."

"Thébských vojáků. Doufejme, že na to nezapomenou. Teď běž. Nemáme moc času a já musím zajít za jistými lidmi."

Mothak si přes sebe přehodil tmavozelenou chlainu. "Vezmi si meč a dýku," poradil mu Parmenión a zrzek kývl.

Ve chvílce byl u domu lékaře Hora, kde ve stínu u dveří kdosi čekal. Byl to vysoký muž, vyhublý na kost. Mothak k němu přistoupil a uklonil se. "Zdravím, doktore. Máš pro mě balíček?"

Muž se nervózně rozhlédl po temné ulici. "Ujist'uji tě, že tu nikdo kromě mě není," uklidňoval ho Mothak.

"Ten balíček není ode mě. Je ti to jasné?"

"Samozřejmě."

"Použij to střídmě. Opatrně tím posypej maso. Snaž se, ať se ti to nedostane na prsty, a pokud ano, pořádně si je umyj."

"Takže to je jed?" šeptl překvapeně Mothak.

"Ovšemže to není jed," štěkl lékař. "Myslíš, že jsem se stal doktorem, abych mohl zabíjet lidi? Je to to, oč žádal tvůj pán: projímadla a prášky na zvracení. A teď odsud zmiz. A nezapomeň, s tímhle nemám nic společného!"

Mothak si vzal balíček a zamířil do severní čtvrti. Když poblíž agory zahrnul za roh, vstoupil mu do cesty voják.

"Kampak máš namířeno, příteli?" zeptal se. V dohledu se objevili další tři vojáci hlídky.

"Jdu domů," odpověděl Mothak s úsměvem. "Něco se děje?"

"Na noční procházku jsi dobře ozbrojený," poznamenal muž.

"Vyplatí se být opatrný," sdělil mu Mothak.

Voják kývl. "Jdi," vybídl jej.

Když Mothak dorazil do domu řezníka Amty - velké budovy stojící u jatek a skladiště - zastavil se u hlavního vchodu a pátral ve stínech po muži, s nímž se měl setkat.

"Ty jsi Mothak?" ozval se za ním hlas. Mothak pustil balíček, otočil se a sáhl po meči. O hrdlo se mu opřelo studené železo.

"Jsem," opáčil. "A ty?"

"Já? Do toho ti nic není. Zvedni to a probudíme našeho přítele."

Brána nebyla zamčená a vysoký válečník ji otevřel. Společně přešli dvůr a vstoupili do domu. Všude byla tma, ale

otevřeným oknem dovnitř svítil měsíc. Rozeznali schodiště u východní stěny. Mothak následoval svého bezejmenného společníka nahoru do ložnice otočené na východ. Muž otevřel dveře a vstoupil. Na širokém lůžku umístěném na stupínku ležel tlouštík a hlasitě chrápal. Válečník k němu přistoupil a položil mu ruku na rameno. Chrápání ustalo, Amta otevřel oči. Válečník mu položil nůž na třesoucí se podbradky.

"Dobré ráno," pozdravil válečník s úsměvem. "Dnes bude krásný den."

"Co chceš?"

"Chci, abys dokázal, že miluješ Théby."

"Miluji. To vědí všichni."

"A přece zásobuješ spartskou posádku."

"Jsem obchodník. Nemůžu odmítnout prodávat své zboží. Zatkli by mě a označili za zrádce."

"Všechno záleží na úhlu pohledu, milý Amto. Viš, chceme osvobodit Théby. A pak tě my označíme za zrádce."

Tlouštík se posadil a snažil se nedívat na nůž, který měl nad sebou. "To by bylo nespravedlivé," bránil se a trochu se vzpamatoval. "Nemůžeš obvinít každého, kdo jedná se Spartany, ani všechny majitele krámů a obchodníky - ano, dokonce i dívky bys musel odsoudit. Kdo jsi?"

"Jsem Pelopidas."

"Co ode mě žádáš?" zeptal se tlouštík a strach se mu vrátil spolu s potem, který se mu náhle objevil na tváři.

"Kdy připravuješ maso pro posádku?"

"Hodinu před východem slunce. Pak ho mí chlapci odvezou na vozíku do Kadmeie."

"Tak to se pustíme do práce," prohlásil Pelopidas a vrátil dýku do pochvy.

"Co má moje maso společného s osvobozením Théb?"

"Máme tu nějaké bylinky, které mu dodají chuť."

"Ale když je otrávíš, vina padne na mě. To nesmíš!"

"Není to jed, hlupáku!" zasyčel Pelopidas. "Kéž by byl! A teď ven z postele. Odvedeš nás do skladiště."

###

Tři hodiny po východu slunce Parmenión ještě neusnul. Čekal u vchodu do kovárny a hlavou mu vířily myšlenky, které se měnily v problémy, a problémy, které se měnily v obavy.

Co když?

Co když si Spartané všimnou, že maso je vylepšené? Co když Pelopida chytí, jak jim solí vodu? Co když zpráva o spiknutí už pronikla ven?

Hlava mu třeštila a ranní sluníčko ho bodalo do očí. Bylo mu nevolno a slabo, a tak se posadil u cesty. Každý den od záchrany Deraé trpěl opakovanými bolestmi hlavy, ale v posledních dvou letech záchvaty zesílily a byly častější.

Občas mu překonat bolest nepomohl ani spartský výcvik, a tak, když byly záchvaty opravdu nesnesitelné, začal popíjet odvar z makovic. Dnes však neměl na opiem vyvolaný spánek čas a snažil se bolest překonat.

Chvilí poté vyšel kovář Norakos na ulici. Byl mohutný, se širokými rameny a býčí šíjí. Parmenión vstal a pozdravil ho.

"Vstáváš časně, mladý muži," poznamenal Norakos, "ale jestli si myslíš, že práci urychlím, tak na to zapomeň. Mám plno."

"Do poledne potřebuju dvacet železných bodců, každý dlouhý jako předloktí," sdělil mu Parmenión.

"Ty mě neposloucháš, mladý příteli. Nejmiň týden nemůže vzít žádnou práci."

Parmenión se mu zadíval do hluboko posazených hnědých očí. "Poslouchej mě, Noraku. Prý jsi muž, jemuž se dá věřit.

Posílá mě Pelopidas. Rozumíš? Heslo je Héraklés."

Kovář přimhouřil oči. "K čemu ty bodce potřebuješ?"

"Abych zatloukl bránu Kadmeie. Taky potřebuji muže ke kladivům."

"Héřiny cecky, chlapče! Nežádáš moc, vid' Pojď radši dovnitř."

Kovárna byla opuštěná. Norakos přistoupil k výhni, přihodil k horkému popelu troudu a rozfoukal plamínky k životu.

"Bodce nebudou problém," poznamenal. "Ale jak je zatlučeme bez toho, aby se na nás Spartané vrhli?"

"Rychlost a obratnost. Jakmile bude závora na místě, rozběhne se k bráně šest mužů." Parmenión přistoupil ke stěně a z hromady zvedl ratiště oštěpu, čekající na hlavici. Postavil ratiště, vytáhl dýku a udělal do dřeva dva zářezy. "Tohle je výška a šířka závory. Brána je dubová, dřevo je staré, omšelé a silné jako dlaň. Prorazíš ho na šest úderů?"

Norakos zaťal mohutné svaly. "To dokážu, chlapče. Ale většina ostatních bude potřebovat sedm nebo osm úderů."

Parmenión kývl. "Můžeš rychlost zdvojnásobit, když ke každému křídлу pošleš čtyři muže s kladivy. Nejdůležitější je načasování. Největší nebezpečí hrozí, až dav vytáhne proti Kadmeii - tehdy se velitel rozhodne vyslat ven ozbrojený oddíl."

"Zařídím to," slíbil Norakos a Parmenión se usmál.

"Brána se obvykle zavírá za soumraku. Přines bodce v poledne, ne později, do Kalepiova domu. A vezmi s sebou jedenáct silných mužů."

Parmenión vyšel z kovárny a pomalu se vydal ke Kalepiovu domu. Státník právě snídal a vyzval Parmenióna, ať se k němu připojí, avšak Spartán odmítl. "Jsou nějaké zprávy od Pelopida?" zeptal se.

"Zatím ne. Vypadáš hrozně. Úplně se ti vytratila barva z obličeje. Je ti dobře?"

"Jsem v pořádku. Jenom jsem unavený. Zpráva o tvém proslovu se musí rozšířit po městě. Potřebujeme, aby ho slyšelo co nejvíc lidí."

"To jsi říkal včera v noci. Všechno je připravené, příteli."

"Ano, samozřejmě." Parmenión si nalil vodu a napil se.

"Běž dovnitř a prospí se," poradil mu Kalepios. "Probudím tě, až se Pelopidas vrátí."

"Později. Kolik mužů bude hlídat městské brány? Nikdo nesmí opustit Théby, dokud nebudou naše."

"U každé brány bude deset mužů. Neboj se, všechno bude tak, jak jsi to naplánoval."

"Někteří lidé si ke Kadmeii přinesou luky v naději, že si budou moct vystřelit na Spartány. Všechny kromě našich mužů musíme odzbrojit. Nesmí dojít k neplánovanému útoku."

Na dvoře se objevili Pelopidas s Mothakem a Parmenión vstal. "Tak co?" zeptal se.

"S Mothakem jsme doručili jídlo. Jak sis myslel, ve skladu nás nechali o samotě. Osolil jsem vodu v sudech, bylo jich deset. U posledního sudu nám došla sůl. Chtěl jsem se do něj vymocit, ale raději jsme ho převrátili na podlahu."

"Výborně! Dobrá práce," pochválil je Parmenión a svezl se zpátky na sedadlo. "Jsme tedy připraveni. Už sis naplánoval proslov?" obrátil se na Kalepia.

"Ano," ujistil jej státník, "a těsně před setměním ho pronesu na agoře. Bude tam spousta lidí. A teď už si konečně odpočineš?"

Parmenión jeho prosbu přešel a otočil se k Pelopidovi. "Co radní?"

Válečník si přisedl na lavici k Parmeniónovi. "Bohové jsou s námi, Parmenióne. Prý budou všichni na slavnosti v Alexandrově domě. Sejdou se tam v poledne. Budou jíst a pít a pak si pošlou pro kurvy. Zabijeme je všechny kromě Kalepiova bratrance Kaska."

"Ne!" vyštěkl Parmenión. "Všichni musí zemřít!"

"Kaskos už není ve městě," upozornil Pelopidas a upřel zrak na Kalepia. "Zvláštní šťastnou náhodou odjel přede dvěma hodinami na své letní sídlo poblíž Korintu."

Parmenión udeřil pěstí do stolu a zadíval se Kalepiovi do očí. "Ty jsi ho varoval. Všechno jsi ohrozil."

Státník pokrčil rameny a rozhodl rukama. "Nepopírám, že jsem ho požádal, aby opustil město, ale nikoho jsem nezradil. Řekl jsem mu, že se mi před třemi dny zdál sen, že zemře. Pak jsem zašel za věštkyní a podle ní by měl vykonat pouť do svatyně Hekaté v Korintu. Všichni vědí, jak je Kaskos pověřivý. Okamžitě odjel."

"Bylo to hloupé, Kalepie," sdělil mu Parmenión. "Jestli znovu získáme město, poběží Kaskos ke Spartánům a oni ho použijí jako figurku při tažení proti nám. Možná jsi nás všechny odsoudil k záhubě."

Státník kývl. "Na to nemám omluvu. Ale Kaskos je můj příbuzný a já ho mám velmi rád. A svým způsobem mu na Thébách záleží stejně tolik jako nám. Už beztoho nemohu změnit, co jsem udělal, a i kdyby to možné bylo, odmítl bych."

Parmenión měl pocit, že mu vybuchne hlava. Napil se vody a zašel do domu, aby unikl jasnému světlu venku.

Mothak se vydal za ním. "Viděl jsem mramorové sochy, které měly víc barvy než ty," podotkl, když se Parmenión složil na lehátko. "Myslím, že potřebuješ víno."

"Ne," odmítl Parmenión, jak se mu obrátil žaludek. "Chvilku mě nech. Vyspím se."

Divoké vlny bušily na rozervané pobřeží a kolem štíhlé dívky, snažící se uvolnit si ruce, proplouly nestvůry z hlubin s pilovitými zuby. Parmenión proploval vlnami a snažil se k ní dostat dřív, než ji temné moře stáhne do hlubin.

Jakési obrovské stvoření ho minulo z takové blízkosti, že se mu hřbetní ploutví otřelo o nohu. Mladíka se chopila mohutná vlna a zvedla ho k nebi. Na jejím vrcholku málem zaječel, jak začal klouzat dolů. Hlava se mu dostala pod vodu. Zjistil, že tam může dýchat. Pod ním se vznášelo tělo Deraé. Ponořil se, strhl jí provaz ze zápěstí a vytáhl ji na hladinu.

"Žij! Žij!" křičel. Nestvůry je obklopily a na milence upíraly chladné, opálové oči. Deraé se probírala a chytila se Parmenióna.

"Zachránil jsi mě," vyhrkla. "Přišel jsi pro mě!"

Mothak jím zatřásl a Parmenión otevřel oči a zasténal nejen bolestí, která mu vzplála v lebce, ale i nad ztrátou Deraé a snu. Posadil se. "Je poledne?"

"Ano," odpověděl Mothak. Parmenión vstal. Pelopidas byl ještě na dvoře a s ním tam byl i kovář Norakos a jedenáct svalnatých chlapů. Čtyři měli těžká kladiva s dlouhými topory.

"Stačí ti to, strážgu?" zeptal se Norakos a zvedl železný bodec dlouhý jako krátký meč.

"Skvělá práce," pochválil jej Parmenión, "ale rád bych viděl tvoje muže při práci."

"Taky jsem kvůli tomu přinesl bodce navíc," podotkl kovář. Dva muži zvedli trám a opřeli ho o zeď a třetí přidržel bodec. Norakos ustoupil a kývl na jednoho z mužů s kladivy, aby zaujal místo na druhé straně. Potěžkal kladivo, rozmáchl se a udeřil na bodec. Jak kladivo odskočilo, rozpráhl se druhý muž. Po prvním úderu muž, který bodec držel, uskočil. Tři další údery, a bodec vězel hluboko ve dřevě.

"Pracujte na tom," nakázal jim Parmenión. "Musí to být rychlejší."

Zavolal si Pelopida a vydal se do andronu. "Ta oslava, o které jsi mluvily ta v Alexandrově domě - budou tam strážé?"

"Ano. Nejsou právě oblíbení," odpověděl Pelopidas.

"Kolik stráží?"

"Možná pět, možná dvacet. Nevím."

"Uvnitř nebo před domem?"

"Venku. Jsou to soukromé orgie," vysvětloval Pelopidas se širokým úsměvem.

"Sejdeme se u Alexandrova domu. Naplánujeme to podle toho, kolik stráží tam bude."

Když Pelopidas odešel, Kalepios se odebral do svého pokoje, aby si prošel proslov, a nechal Parmenióna v andronu. Spartán se na chvíli zamyslel, ale pak si uvědomil, že není sám. Otočil hlavu a spatřil u stolku spartskou věštkyni Tamis, opírající se o hůl.

Tamis si prohlížela mladého Spartána a jásala nad silou, s jakou planula jeho duše, cítila jeho bolest a obdivovala odvahu, s níž odolával její moci.

Chvilu na ni jen ohromeně zíral.

"Tak co, nabídněš mi sedadlo, mladý Spart'ane?" pravila.

"Samozřejmě," vyhrkl, vstal a vedl ji ke stolu. Nalil jí pohár vody. "Jak to, že jsi tady, paní?"

"Chodím si, kam chci. Hodláš vést tuto vzpouru?"

"Ano."

"Podej mi ruku."

Parmenión poslechl a ona mu dlaní překryla ruku. "S každým úderem srdce má muž dvě možnosti," zašeptala. "A přece každá volba vytvoří cestu a on po ní musí jít, kam ho zavede. Ty, Parmenióne, stojíš na křižovatce. Jedna cesta vede ke slunci a smíchu a druhá k bolesti a zoufalství. Město Théby je ve tvých rukou jako malá hračka. Na cestě ke slunci město poroste, na té druhé bude zničeno, rozdrčeno na prach a zapomenuto. To jsem ti měla sdělit."

"Kterou cestou se mám dát?" zeptal se. "Jak ji poznám?"

"To nepoznáš, dokud po ní kus neujdeš."

"K čemu je tedy dobré mi to vykládat?" štkl a vytrhl jí ruku.

"Jsi vyvolený. Jsi Parmenión, Smrt národů. Sto tisíc duší pošleš do temné řeky s křikem a pláčem, nařikající nad svým osudem. Je správné, abys znal své možnosti."

"Pak mi tedy pověz, jak mám jít po cestě ke slunci."

"Povím, ale stejně jako Kassandřina přede mnou, ani moje slova tvou cestu nezmění."

"Prostě mi to řekni."

"Vyjdi z tohoto domu a osedlej si koně. Odjed' z města a vydej se za moře do Asie. Vyhledej Héraion."

"Cha! Už to chápu," vybuchl Parmenión. "Jsi čarodějka! Jsi Spart'anka a sloužíš jim. Nebudu poslouchat tvé lži, osvobodím Théby, a jestli se nějaké město rozpadne v popel, bude to Sparta."

"No ovšem," opáčila s úsměvem, v němž předvedla zkažené zuby a zakrvácené dásně. "Smrt národů mluví a jeho slova vyslyší sami bohové. Ale soudíš mě špatně, Parmenióne. Mně na Spartě a jejich snech nezáleží a cesta, kterou sis vyvolil, se mi líbí. Jsi důležitý, pro mě i pro svět."

"Proč bych měl být pro tebe důležitý?" zeptal se jí, ale ona jen zavrtěla hlavou.

"Vše se časem ukáže. Dnes jsi mě potěšil. Jsi bystrý a duchapřítomný. Brzy z tebe bude muž ze železa, osudový muž." Její smích zněl jako vítr v suchém listí.

Parmenión mlčel a jen zabloudil rukou k dýce u boku.

"To nebudeš potřebovat," upozornila jej tiše. "Nepředstavuji pro tebe hrozbu a nikomu o tvých plánech nepovím."

Spart'an neodpověděl. Nehodlal riskovat Epameinóndův život kvůli slovu nějaké spartské čarodějnice! Dýka opustila pochvu...

"Parmenióne!" zavolal ode dveří Kalepios. "Nemůžu si vybrat závěr proslovu. Poslechněš si mě?"

Parmeniónovu pozornost odlákal jen na chvíli. Když se otočil zpátky k Tamis... byla pryč. Vyskočil s dýkou v ruce a rozhlížel se. Ale po Tamis nebylo ani vidu, ani slechu. "Kam se poděla?" zeptal se Kalepia.

"Kdo?"

"Ta stařena, co tu před chvílí byla."

"Já nikoho neviděl. Asi se ti něco zdálo. Teď si poslechni ten závěr..."

Parmenión přiběhl ke dveřím. Na dvoře kovář se svými muži bušili do bodců a brána byla zavřená.

####

Parmenión si poslechl Kalepiův proslov, který zněl nabubřele a scházela mu důvěryhodnost. Neřekl však nic, stále mu hlavou táhla Tamidina slova. Byla skutečná, nebo jen iluze zrozená z bolesti? Netušil. Pochválil státníkovi řeč a vydal se ven, do jasného dne. Zamířil k Alexandrovu domu. Alexandros byl básník a herec. Podle Kalepia ani v jednom nevynikal, avšak mezi aristokracií si udělal jméno díky pořádání znamenitých orgií. Jeho domov stál poblíž velké severní brány zvané Homoloidés, s výhledem na pahorky táhnoucí se směrem k Thessalii. Parmenión dům našel a posadil se na zídku asi šedesát kroků od předního vchodu. Odsud viděl na čtyři strážné v kyrysech a přilbicích, s oštěpy v rukou, a z domu slyšel i hudbu a smích. Po Pelopidovi však nebylo ani vidu, ani slechu. Parmenión se opřel o chladnou kamennou zeď a znovu probíral své plány.

Víc udělat nemůžeš, říkal si. Už to není ve tvých rukou.

Takovou radu však nedokázal přijmout. V letech od chvíle, kdy mu sebrali Deraé, měl hlavu plnou jen myšlenek na pomstu. Nyní nadešel den, kdy měl pomstu na dosah. Kde ale je Pelopidas?

Jestli nebudou radní zabiti, uprchnou ke Spart'anům, a i když bude Kadmeia dobytá, Agésiláos či Kleombrotos přitáhnou s vojskem, aby ji získali zpět. V duchu thébského válečníka proklínal. Nadutý hlupák!

Čas pomalu plynul. Strážé dál přecházely před bránou a smích zevnitř byl stále nevázanější. Dorazilo sedm Afrodítiných kněžek oděných v pestrobarevných chitónech a se závoji, které jim držely zlatené hřebeny vykládané drahokamy. Strážní ustoupili, aby mohly ženy vejít. Parmenión zavřel oči, jak ho bolela hlava. Plán byl dost složitý i bez toho, aby se musel spoléhat na lidi jako Pelopidas.

Pocítil chladný vánek, který mu na okamžik ulevil od bolesti. Posadil se a uvědomil si, že se něco změnilo. Strážní stále přecházeli a vše bylo, jak má. Pak mu došlo, že zevnitř se nic neozývá, hudba ani smích. Aha, pomyslel si, takže orgie začaly.

Ale kde, v Hádově jménu, je Pelopidas?

Uběhla hodina. Brzy přijde chvíle, kdy Kalepios přednese svou řeč, aby rozdmýchal dav a poslal jej na Kadmeiu. S poslední tichou kletbou na hlavu nespolehlivých Thébanů Parmenión vstal a vydal se na dlouhou cestu k agoře. Zvuk otvíraných dveří ho přiměl se otočit. Z Alexandrova domu se vynořily kněžky a zamířily k Parmeniónovi. Ten si jich nevšímal a šel dál, ale když zabočil za roh, uslyšel dupot běžících nohou a na rameno mu dopadla čísi ruka.

"Nech mě být!" štkl.

"To mě ani nepřivítáš?" ozval se mužský hlas. Parmenión zíral na vysokou, zahalenou kněžku, která si stáhla závoj a zazubila se na něj. Uviděl spanilou bezvousou tvář se rty natřenými načerveno a namalovanými očima.

"Jdi ode mě. Nic od tebe nechci!" vybuchl Parmenión a zvedl ruku, aby muže odstrčil. Předloktí mu sevřely silné prsty.

"Copak mě nepoznáváš? To jsem já, Pelopidas!" Válečník se pochechtával a závojem si otíral barvu z obličeje. "Nejsi jediný stratégos, příteli."

Parmenión si prohlédl zbytek skupiny, jak se muži zbavovali ženského odění. Každý byl ozbrojen dýkou, a Spart'an si teprve teď všiml skvrn od krve na látce. "Ty jsi to dokázal!" vykřikl.

"Jsou mrtví," ujistil jej Pelopidas. "Stejně jako básník Alexandros, což, jestli chceš něco vědět, není žádná velká ztráta." Nechali převleky v uličce a rozběhli se k agoře, kde se sešel veliký dav. Pelopidas a jeho druhové se vydali mezi lidi a nechali Parmenióna stát pod velkým schodištěm vedoucím k Poseidonovu chrámu. Když z chrámu vyšel Kalepios a pomalu zamířil dolů, bylo již na náměstí několik tisíc lidí. Všichni volali jeho jméno a jeho ovace zřejmě upřímně překvapily. Zvedl ruce, žádaje o ticho. Parmenión si uvědomil, že se této chvíli bál, děsil se toho, jaký účinek bude mít Kalepiova nabubělá řeč na vybuzený dav.

Státník si chvíli prohlížel shromáždění a pak promluvil mocným hlasem. "Je to už dlouho, přátelé, kdy jsem k vám naposledy promlouval. Ale vždycky jsem věřil, že pokud muž nemá co říci, ať raději mlčí! Naše přátele a spojence Spart'any sem před třemi lety pozvali thébská radní a efoři. Já byl proti jejich rozhodnutí! Byl jsem proti němu tehdy, a jsem proti němu i dnes!" Zazněl hromový jásot, ale Kalepios zamával rukama a křik utiřil. "Proč, ptali se radní, by Spart'ané neměli okupovat Kadmeiu? Copak to nejsou naši přátelé? Nejsou to vůdcové Řecka? Čemu uškodí, budemeli mít ve městě hosty? No čemu?" zvolal. "Čemu? Jeden thébský hrdina, velebený samotným Agésiláem, nyní strádá v kobce, kde ho mučí a mrzačí. A proč? Protože miluje Théby. Chovají se takto přátelé? Chovají?" hřmál.

"Ne!" zařval dav.

Parmenión nemohl uvěřit vlastním uším. Pryč byla nabubřelost, a třebaže tato slova slyšel již předtím, nyní působila svěže a živě. V té chvíli Parmenión zjistil, jakou mocnou magií vládne velký řečník. Nestačilo jen načasování a přednes. Kalepios měl charisma, moc, díky níž se zdálo, že vidí každého jednoho muže v davu a jeho hlas se dotýká každé duše.

"Půjdu do Kadmeie," pokračoval Kalepios. "Půjdu tam a řeknu Spart'anům: 'Osvobodte naše přátele a opusťte naše město. Tady už totiž nejste vítáni.' A i když mě uvrhnou do žaláře, i když mě budou bičovat svými důtkami z jemného drátu, dál proti nim budu bojovat vši mocí své duše a vši odvahou thébského srdce."

"Zabít Spart'any!" zaječel kdosi v davu.

"Zabít je?" opáčil Kalepios. "Ano, to bychom mohli. Nás jsou tisíce a jich je jen pár. My ale nevítané hosty nezabijíme, my jim poděkujeme, že přišli, a požádáme je, aby odešli. Nyní jdu. Půjdu sám?"

Odpověď byla ohlušující, jediné slovo stoupající z davu jako hromobití. "Ne!"

Kalepios sešel ze schodů a dav se před ním rozestupoval a sledoval ho na dlouhé cestě ke Kadmeii.

###

Z úkrytu mezi balvany asi třicet kroků od hradeb Kadmeie se Norakos díval, jak Spart'ané zavírají bránu. Potily se mu dlaně a otíral si je do chitónu. Ostatní muži také nervózně čekali.

"Co se stane, když otevřou bránu dřív, než ji projedou bodce?" zeptal se muž nalevo.

"Tak na to myslí, až se rozmáchněš kladivem," poradil mu kovář, "a taky nezapomínej, že Epameinóndás je právě teď v pevnosti, kde ho mučí. Má v hlavě tvoje jméno stejně jako moje."

"Myslím, že už vidím lidi," šeptl další muž. Norakos se odvážil vyhlédnout přes balvan.

"To jsou oni," souhlasil. "Teď odvedeme svůj díl." Skupinka vyskočila ze skryše a rozběhla se k bráně. Hlídka na hradbách muže zahlédla a vykřikla, ale než stačila vypustit šíp, byli v bezpečí pod přesahem věže nad bránou. Norakos přidržel označený oštěp u levého křídla brány. "Sem!" rozkázal. Jeden z mužů přidržel bodce. Norakos ukázal na druhé místo. Muži s kladivy se na něj podívali. "Teď!" křikl kovář a rozmáchl se.

Zazvonění železa o železo vyvolalo za bránou pokřik. "Co se děje?" zařval někdo.

"Žene se sem dav," odpovídal voják na hradbách.

"Pátá formace!" křikl důstojník. "Připravit na útok. Otevřete bránu!" Norakos zpoza brány zaslechl dupot spartských vojáků, běžících vytvořit bojový čtverec.

Kovářské kladivo udeřilo do bodce a ten projel bránou až do závory za ní. Norakos přeběhl doleva a zahnal muže, jejichž bodce byl zaražen teprve do poloviny. Ustoupil, rozmáchl se vši silou a hlava bodce zmizela v oněšlém dubu.

"Závora se nechce hnout," křičel spartský voják a Norakos se zazubil, když slyšel, jak se snaží zvednout přibitou závoru.

A dav se hnal k pevnosti...

###

Kalepios popošel o deset kroků a zvedl ruce, aby přibíhající muže zastavil. Z hradeb se vyklonil spartský lučištník a vystřelil šíp, který kohosi zasáhl do ramene. Lidé couvali.

Nad hlukem zástupu zazněl Kalepiův hlas. "Takhle se chová přítel k příteli? Jsme snad ozbrojeni? Chováme se násilnický?"

Raněného odnesli do města a z Kadmeie už žádné další šípy nepřiletěly. "Kde je váš generál?" křikl Kalepios. "Přiveďte ho sem, ať se z té ukrutnosti zpovídá."

Nad hradbu se vyklonil Spart'an v železné přilbici. "Jsem Arimanés," zavolal. "Voják, který vystřelil, bude potrestán, ale nyní vás žádám, abyste se rozešli, protože jinak proti vám budu muset vyslat své muže."

"Ty ven nepošleš nikoho," opáčil Kalepios, "kromě Thébanů, které jsi zamkl do svých kobek."

"Kdo jsi, že mi rozkazuješ?" chtěl vědět Arimanés.

"Já jsem hlas Théb!" odvětil Kalepios za jásotu davu.

Vedle Parmenióna se objevil Mothak. "Západní brána je zabezpečená," hlásil s úsměvem. "Ven se nedostanou."

V té chvíli se dav rozestoupil a na dohled připochoďovala skupinka thébských vojáků. Uprostřed šlo osm Spart'anů, potlučených a zkrvavených, se spoutanýma rukama.

Pelopidas thébského důstojníka přivítal.

"Doved' je k hradbě Kadmeie," rozkázal. Důstojník se uklonil a poslal své muže dál.

Kalepios vykročil. "Vezmi si své vojáky," zavolal na Arimana, "protože jestli zůstanou tady, bojím se o jejich životy."

"Otevřete bránu!" rozkázal spartský vůdce, zatímco Thébané řvali smíchy.

"Myslím, že bys měl spustit provazy," poradil mu Kalepios. Zpoza hradbe bylo stále slyšet, jak se muži snaží zvednout závoru. Shromáždění se chechtali a vysmívali se neviditelným Spart'anům.

"U všech bohů, za tohle zaplatíš, mizero!" zaječel Arimanés.

"Myslím, že bohové jsou na naší straně," upozornil jej Kalepios. "Mimochodem, slyšel jsem, že mezi posádkou se šíří nemoc. Můžeme ti nabídnout služby lékaře?"

Arimanés odpověděl sprostou nadávkou a zmizel z dohledu. Ve chvílce byly z hradbe spuštěny provazy a zajatí spartští vojáci vyšplhali na ochoz. Shromáždění zůstalo až do setmění, pak se většina mužů vrátila domů. Pelopidas však zařídil, že tvrdé jádro vzbouřenců zůstalo u brány, a Kalepios si nechal postavit stan, v němž, jak sdělil rozjásanému davu, počká, dokud Spart'ané nepřijmou jeho pozvání k odchodu.

Parmenión, Mothak a Pelopidas čekali s ním. "Zatím šlo všechno tak, jak jsi řekl, strážní," poznamenal Kalepios k Parmeniónovi. "A co teď?"

"Zítřka nabídneš, že do Kadmeie pošleš usmířovatele. O tom si ale promluvíme později - jestli se vrátím."

"Tohle nemusíš dělat," poukázal Mothak. "Je to příliš nebezpečné."

"Spart'ané se neradi vzdávají zajatců," odušil Parmenión. "Mohli by Epameinóna zabít. To nemůžu riskovat. Mezitím, přátelé, přineste další trámy a nařídte Norakovi, ať bránu zatluče pořádně. Závoru by mohli přepilovat za hodinku."

"Opravdu si myslíš, že dokážeš Epameinóna zachránit? Jak?" chtěl vědět Pelopidas.

"Ve Spartě jsem měl ještě jiné jméno. Říkali mi Savra. A dnes v noci zjistíme, jestli ještěka ještě dokáže šplhat po zdech!" Měl na sobě černou košili s dlouhými rukávy a tmavé perské kalhoty. Přes rameno si přehodil stočené lano a počkal, až měsíc zakryjí mraky, a tiše přeběhl pod hradbu. Tvář měl začerněnou hlínou. Popošel podél hradby k východu, kde země prudce spadala dolů a hradba se zvedala nad dvě stě pús vysokým srázem.

Usoudil, že v této chvíli hradby nedokáže zdolat vojsko, a tudíž je bude těžko někdo hlídat. Natáhl se a našel první úzkou štěrbinu mezi čtyři stopy vysokými kvádry šedého kamene. Zachytil se prsty.

Jsi ještě ještěka? říkal si.

Štěrby mezi kvádry byly mělké, ale Parmenión šplhal dál, nohama hledal oporu a prsty sledoval kvádry, nacházeje místa, kde se starý kámen vydrolil a zůstaly rýhy a výstupky.

Pomaloučku šplhal dál, prsty unavené, nohy rozbolavělé. Jen jednou se podíval dolů. Země hluboko dole se mihotala v měsíčním světle a jemu se zvedl žaludek. Ve Spartě nebyly žádné takhle vysoké budovy, a on si v záchvatu paniky uvědomil, že se bojí výšek. Rychle přenesl pohled na kámen před sebou, několikrát se zhluboka nadechl a vzhlédl. Ochoz měl ještě asi třicet stop nad sebou.

Uklouzla mu noha!

Prsty jako ocelové hřeby zaryl do kamene a zoufale se snažil najít stup.

Uklidni se, napomínal se v duchu. Ale srdce mu bušilo a stále visel nad propastí. Uvolnil se a pomalu přejížděl pravou nohou po kameni, hledaje puklinu. Už ho bolely ruce, ale byl opět klidný. Vytáhl se a opatrně postupoval, až visel přímo pod ochozem.

Zavřel oči a zaposlouchal se, pátral po dechu vojáka či lehkých krocích hlídky. Nikde nic. Zahákl prsty za okraj hradby, rychle se vytáhl nahoru a přikrčil se ve stínu. Dvacet kroků nalevo se o zeď opíral spartský voják a pozoroval Théby dole. Napravo vedly schody dolů.

Parmenión potichoučku přeběhl ke schodům a sklouzl dolů. Držel se ve stínu u zdi.

Kadmeia byla hotové bludiště budov. Nyní sloužila jako pevnost, avšak původně to bylo staré Kadmovo město a moderní Théby vyrostly kolem ní. Mnoho starších budov se rozpadalo a Parmenión se cestou opuštěnými uličkami zachvěl, neboť cítil, jak se v opuštěných domech vznášejí duchové minulosti.

Když zaslechl kroky, vrhl se do dveří. Přes bosou nohu mu přeběhla krysa a další hlodavce slyšel nedaleko. Přinutil se zůstat stát a čekal, dokud kolem neprojde šest vojáků.

"Slabý jako psí moč," mumlal jeden z vojáků. "Měli bychom závoru přepilovat a ty lotry rozdrtit."

"On to tak nechce," podotkl další. "Nejspíš se teď schovává pod postelí."

Nějaký voják zasténal, klekl si u cesty a zvracel. Další dva mu pomáhali na nohy. "Lepší, André?"

"Dneska v noci počtvrté. Už toho moc víc nesnesu."

Muži odešli a Parmenión pokračoval směrem na západ, hledaje sídlo guvernéra. Podle Pelopida byly staré kobky pod touto budovou. Arimanés měl pokoje nahoře, v přízemí byla důstojnická jídelna.

Parmenión čekal ve stínu protější budovy a hledal hlídky, ale nikde žádné nenašel. Rychle přeběhl otevřené prostranství, vstoupil a ocítl se na pochodněmi ozářené chodbě. Z jídelny byl slyšet hovor.

"Na uvolněné vnitřnosti je nejlepší dobře uvařené maso," říkal kdosi.

Tentokrát ne, pomyslel si Parmenión ponuře. Naproti jídelně byly další dveře a za nimi vedlo dolů točité schodiště. Na schodech nebyly pochodně, ale dole blikalo světlo.

Opatrně scházel dolů a odvažil se vyhlédnout do matně osvětlené chodby. Napravo byla řada kobek, nalevo stůl, u něhož seděli dva strážní a hráli kostky o měďáky. Parmenión zaklel. Jednoho strážného by umlčet dokázal, jenomže

neozbrojený dva určitě nezvládne.

Mysli, člověče! Buď stratégos!

Zaposlouchal se do hovoru a čekal na jméno. Cítil se osamělý a v nebezpečí, lapený na schodech. Kdyby sem někdo přišel shora, byl by ztracen.

Muži hráli dál. "Ty šťastné prase Mentare!" vyhrkl jeden z nich konečně.

Parmenión vyběhl kousek po schodech a přikřčil se. "Mentare!" zavolal. "Pojď nahoru!"

Muž zaklel, a Parmenión slyšel, jak odstrkuje židli po kamenné podlaze. Mentaros došel ke schodům a bral je po dvou, avšak Parmenión se před ním zvedl a praštil ho pěstí do brady, popadl ho za vlasy a udeřil mu hlavou o zem. Mentaros se svezl k zemi.

Parmenión položil bezvládného vojáka na schody a vydal se dolů. Druhý muž seděl zády ke schodům, pohvizdoval si a házel kostky. Parmenión se dostal za něj a udeřil ho do krku. Strážný přepadl dopředu a hlava se mu odrazila od stolu. Dveře do kobek byly z dubového dřeva, zavřené zcela jednoduše - dřevěnou závorou zasunutou do držáků. Tímto způsobem byly zavřené pouze dvojce. V první kobce byl Polysperchón. Když Parmenión vstoupil, Théban spal. Obličej měl potlučený a od krve a páchlo to tu zvratky a výkaly. Théban byl malý a Parmenión ho zvedl a strkal na chodbu.

"Už dost," zaprosil Polysperchón.

"Přišel jsem tě zachránit," zašeptal Parmenión. "Odvahu!"

"Zachránit? My jsme dobyli Kadmeiu?"

"Zatím ne," odpověděl Parmenión a otevřel druhé dveře. Epameinóndás byl vzhůru, avšak v ještě horším stavu než Polysperchón. Oči měl jako škvírky a obličej téměř k nepoznání napuchlý.

Parmenión mu pomohl na chodbu, ale tam se Théban zhroutil na podlahu. Nohy ho neunesly. Ve světle pochodní si Parmenión prohlédl přítelovy nateklé končetiny. Na lýtkách měl podlitiny, jak ho tloukli holenní.

"Takhle šplhat nedokážeš," prohlásil Parmenión. "Budu tě muset schovat."

"Všude to prohledají," zamumlal Polysperchón.

"Doufejme, že ne," štěkl Parmenión.

Během hodiny běžel Spart'an opět sám opuštěnými ulicemi. Vylezl na ochoz, přivázal provaz k mramorovému sedátku a vyhoupl se na hradbu.

"Hej ty!" křikla hlídka. "Stůj!"

Parmenión seskočil z hradby a sklouzl po provaze, přičemž si popálil dlaně. Hlídka nahoře příběhla k provazu a přesekla ho mečem. Provaz sletěl přes zeď. Hluboko dole Parmenión našel chyt ve štěrbině chvíli předtím, než provaz povolil. Opatrně slezl dolů a vrátil se do Kalepiova stanu.

"Tak co?" tážal se řečník.

"Jsou v bezpečí," šeptl Parmenión.

###

Když se rozednilo, seděl Arimanés v pevnosti celý zkroucený a držel se za břicho. Ztratil přehled o tom, kolikrát za noc zvracel, a v misce u lůžka byla už jen žlutá žluč. Ze sedmi set osmdesáti mužů pod jeho velením jich bylo pět set postiženo natolik, že nemohli chodit, a zbytek se pohyboval jako zraněný, tváře šedivé, oči bez života. Uvědomoval si, že kdyby se Thébané rozhodli dnes zaútočit, přemohli by je ve chvílce.

Na dveře zaklepal pobočník a Arimanés se vyškrábal na nohy, přičemž potlačil zaúpění. "Dále," zachraptěl a z té námahy se mu stáhl žaludek.

Vstoupil mladý důstojník. I on byl popelavý. "Prohledali jsme celou Kadmeiu. Zajatci museli uniknout."

"Nesmysl!" křičel Arimanés. "Epameinóndás ani nemohl chodit, natož šplhat. A přes zeď viděli přelézat jen jednoho muže."

"Už není kde hledat," sdělil mu důstojník.

Arimanés se svezl na lůžko. Bohové ho určitě zatratili. Hodlal zrádce popravit, aby tu chátru varoval, že se Spartou není radno si zahrávat. Teď neměl zajatce a velel oddílu příliš slabému, než aby mohl bránit hradby.

Objevil se druhý důstojník. "Thébané chtějí poslat člověka, aby probral... situaci."

Arimanés se pokoušel přemýšlet, ale když se vzbouří vnitřnosti, logické uvažování je těžké. "Řekni jim, že souhlasím," rozkázal, odpotácel se zpátky na záchod a dřep si nad otevřenou díru.

Cítě se o něco lépe, vrátil se k lůžku. Lehl si na bok a kolena přitáhl k bradě. Tohle pověření nechtěl, nenáviděl Théby se vši jejich zpustlostí, avšak otec naléhal, prý je čest velet spartské posádce, ať je umístěna kdekoliv. Arimanés si hubenou rukou prohrábl řídnoucí plavé vlasy. Co by dal za studenou, čistou vodu. Ať se ti prokletí Thébané propadnou do Hádu a jeho ohňů!

Důstojník se ve chvílce vrátil a uvedl vysokého mladého muže s tmavými vlasy a modrými očima položenýma blízko u sebe. Arimanés v něm poznal toho běžce Leona Makedonského, podle všeho spartského míšence. "Posaď se," zašeptal.

Muž popošel blíž a natáhl ruku s kamennou nádobou. "Voda je čistá," řekl.

Arimanés se napil. "Kde tě sebrali?" zeptal se a nádobu s vodou nepouštěl z rukou.

"Jsem rodem napůl Spart'an, jak asi víš," opáčil Parmenión klidně, "ale teď žiju v Thébách. Asi si mysleli, že se mi dá věřit."

"A dá?"

Posel pokrčil rameny. "Vypadá to na snadný úkol. Není třeba klamat."

"Co mají v plánu, člověče? Zaútočí?"

"Nevím. Ale zabili všechny prospartské radní."

"Co máš vyřídit?"

"Že tebe a tvé muže bezpečně doprovodí na hranice města. Postavili tam stany s čerstvým jídlem a poslali lékaře, který má protijed na jed, který jste snědli."

"Jed?" zašeptal Arimanés. "Říkáš jed?"

"Ano. Je to nechutný trik - typicky thébský," pravil Parmenión. "Působí pomalu, zabíjí do pěti dní. Proto asi ještě nezaútočili."

"Myslíš, že se jim dá věřit? Proč by nás neměli pobít, až... až...?" Nedokázal vyslovit "až se vzdáme". "Až odejdeme," řekl nakonec.

"Doslechli se," pravil Parmenión, popošel blíž a ztišil hlas, "že Kleombrotos má severně od Korintu dva oddíly. Mohl by tu být do tří dnů. Myslím, že vás raději pustí, než by riskovali, že sem přitáhne král."

Arimanés zasténal a předklonil se. Hlava se mu točila bolestí a nevolností se dávil. Posel zvedl prázdnou misku a držel ji, než se důstojník vyzvracel. Arimanés si hřbetem ruky otřel rty. "Dají nám protijed?"

"Myslím, že tomu Kalepiovi lze věřit," uklidňoval ho Parmenión. "Nakonec, opustit město není žádná hanba. Spartská posádka sem byla pozvána, ale teď město změnilo názor. Řešení musejí najít králové a radní. Vojáci jenom poslouchají rozkazy velkých, oni netvoří politiku."

"Pravda," souhlasil Arimanés.

"Co mám vyřídit Thébanům?"

"Řekni jim, že souhlasím. Přepilovat závory na bráně chvíli potrvá, ale pak s muži odtáhnu z města."

"Žel, brána nepřichází v úvahu. Ve svém nadšení ji dav zatloukl trámy. Kalepios radí, abyste slezli po provazech, vždy po dvaceti mužích."

"Provazy!" štěkl Arimanés. "Ty chceš, abychom odešli po provaze?"

"Ukazuje to, jak moc se vás Thébané bojí," poukázal Parmenión. "I když jste oslabení, vědí, že by je spartský oddíl rozdrtil. Je to vlastně poklona."

"Ať se propadnou do ohňů v Hádu! Ale vyříd' jim, že souhlasím."

"Moudrá volba. A určitě ji nebudeš litovat."

O dvě hodiny později opustil Kadmeiu poslední spartský voják. Parmenión počkal, než Norakos s ostatními sundají trámy z brány a přepilují závory. Pak se brána konečně otevřela.

Na nádvoří vběhl Pelopidas a zvedl do vzduchu zaťaté pěsti. "Jsou poraženi!" zvolal a dav zajásal. Thébský válečník se obrátil k Parmeniónovi a popadl ho za ramena. "Teď mi pověz, kam jsi schoval naše přátele."

"Jsou pořád v kobkách."

"Říkal jsi přece, že jsou na svobodě!"

"Ne, řekl jsem, že jsou v bezpečí. Spart'ané museli Kadmeiu prohledat, ale doufal jsem, že tak šilený úkryt je nenapadne. Prostě jsem je přesunul do kobky na konci chodby. Vezmi s sebou doktora, protože Epameinóna ošklivě zbili."

Pelopidas s tuctem mužů odběhl ke guvernérovu domu a k Parmeniónovi přistoupil Mothak. "Co bude s tím spartským velitelem?" zeptal se.

"Popraví ho," odpověděl Parmenión. "Pak vytáhnou proti Thébám. Ještě nás čeká moře práce."

Toho večera, když se vzduchem neslo nevázané veselí oslav, Parmenión otevřel bránu svého domu, vpotácel se na dvůr a zhroutil se ve dveřích do andronu. Mothak ho tam našel před svítáním a odnesl ho do ložnice.

Parmenión se za noc třikrát probudil. Potřetí se nad ním skláněl doktor Horas. Řízl ho malým nožikem do paže. Spart'an se vzpíral, ale Mothak Horovi pomohl ho přidržet. Vzápětí Parmenión opět omdlel.

Zdálo se mu mnoho snů, ale jeden se mu vracel pořád dokola. V něm stoupal po točitém schodišti a hledal Deraé. Jak šplhal, schody za ním začaly mizet a zůstala po nich jen temná propast. Šel dál směrem k místnosti, v níž, jak věděl, čekala Deraé, ale pak se zastavil. Protože propast se rozrůstala a on si s hrůzou uvědomil, že ji táhne s sebou. Jestliže otevře dveře do té místnosti, propast ji pohltí. Aniž by věděl, jestli tím zachrání svou lásku, udělal krok ze schodů a padal do temné jámy.

####

Mothak seděl u pánova lůžka a díval se na jeho bledou tvář. Přes radu lékaře Théban otevřel okenice, aby na Parmenióna lépe viděl. Spart'an byl pod opálením popelavý, oči měl zapadlé a tváře propadlé. Když mu Mothak položil dlaň na prsa, srdce mu bilo slabě a nepravdělně.

První dva dny, co Parmenión spal, si Mothak nedělal starosti. Každý den pomáhal Horovi pouštět mu žilou a věřil mu, když tvrdil, že dobytí Kadmeie Parmenióna vyčerpalo a on pouze odpočívá.

Ale čtvrtý den už tomu nevěřil.

Parmenión hubl a nezdálo se, že by se mu vracelo vědomí. Mothak nalil do poháru studenou vodu, zvedl Parmeniónovi hlavu a přidržel mu pohár u rtů. Voda spicím vytekala z úst, a tak toho nechal.

Zaslechl vrzat bránu a přešel ke dveřím. Přicházel Horas. V ložnici si rozbalil nože. Mothak si vysokého, hubeného lékaře pozorně prohlížel. Neměl ranhojiče rád, a zároveň jim záviděl jejich znalosti. Ani ve snu by ho nenapadlo, že se tak zkušenému a chytrému muži jednou postaví. Dnes ale věděl, že další pouštění žilou nedovolí. Přistoupil k lékaři.

"Dej pryč ten nůž," vyzval jej.

"Co to má být?" podivil se Horas. "Potřebuje pustit žilou. Bez toho zemře."

"Stejně umírá," namítl Mothak. "Nech ho být."

"Nesmysl," prohlásil Horas, zvedl hubenou ruku a pokusil se Mothaka odstrčit. Sluha však nepovolil, jen zrudl.

"Měl jsem ženu, mistře doktore. I jí každý den pouštěli žilou, dokud nezemřela. Nedovolím, aby ji Parmenión následoval. Říkal jsi, že odpočívá a nabírá síly. Jenže ses mýlil. A teď můžeš jít." Zadíval se na doktorovu ruku, kterou měl opřenou o prsa.

Horas ruku rychle stáhl a zabalil si nože. "Zasahuješ do věcí, kterým nerozumíš," prskl. "Zajdu za soudci a nechám tě

násilím odvést z místnosti."

Mothak ho popadl za modrý chitón a přitáhl si ho blíž. Vyprchala mu krev z obličeje a v očích mu svítil zelený oheň. Horas zesinal, když se mu do nich podíval.

"Ty, doktore, odsud odejdeš. Jestli podnikneš něco, co bude mít za následek Parmeniónovu smrt, najdu si tě a vyříznu ti srdce. Rozumíš mi?"

"Jsi šílený," zachraptěl Horas.

"Ne, nejsem. Jsem jenom muž, který drží slovo. Teď běž!" S tím ho hodil ke dveřím.

Když doktor odešel, Mothak se posadil na židli u lůžka. Neměl tušení, co by měl udělat, a strachem se mu úplně roztřásl ruce.

Překvapen svou reakcí se zadíval do Parmeniónova obličeje a poprvé si uvědomil, jak moc miluje muže, jemuž slouží. Zvláštní, pomyslel si. Parmenión byl v mnoha směrech otažitý, jeho myšlenky a sny byly Mothakovi záhadou.

Málokdy se bavili o vážných věcech, nikdy spolu nežertovali, nikdy si nepovídali o tajných přáních. Mothak se zadíval z okna a vzpomínal na první noc, kdy přišel do Epameinóndova domu. Smrt Éley byla jako horký nůž v srdci. Parmenión s ním mlčky seděl a Mothak cítil jeho přátelství, cítil, že mu na něm záleží, aniž by to musel vyjadřovat slovy.

Tři roky, po něž Parmeniónovi sloužil, byly k jeho úžasu šťastné. Vzpomínky na Éleu zůstávaly, ale ostré hrany se zaobličily, takže mohl aspoň vzpomínat na veselejší chvíle.

Ze zamyšlení ho vytrhlo vrzání brány. Mothak vstal a vytáhl dýku. Jestli si doktor přivedl důstojníky hlídky, uvidí, co to znamená, když Mothak něco slíbí!

Dveře se otevřely a vstoupil Epameinóndás. Théban měl napuchlý obličej a kolem očí modřiny. Pomalu přistoupil k lůžku a zahleděl se na spícího.

"Nelepší se?" zeptal se Mothaka.

Sluha vrátil nůž do pochvy. "Ne. Zakázal jsem doktorovi dál mu pouštět žilou. Pohrozil, že půjde za soudci."

Epameinóndás se opatrně posadil. "Kalepios mi řekl, že Parmenión trpěl strašnými bolestmi hlavy."

"Občas se to stávalo," sdělil mu Mothak, "zvlášť po závodech. Bolest byla prudká a občas skoro přestával vidět. Před měsícem mi prozradil, že záchvaty se zhoršují."

Epameinóndás kývl. "Mám dopis od přítele ze Sparty. Jmenuje se Xenofón. Několik let byl Parmeniónovým mentorem a viděl první záchvat. Lékař si tehdy myslel, že Parmeniónovi roste v hlavě nádor. Doufám, že nezemře. Rád bych mu poděkoval. Další... výprask... bych neunesl."

"Nezemře," prohlásil Mothak.

Epameinóndás chvíli mlčel, než vzhlédl. "Mýlil jsem se v tobě, příteli," přiznal.

"Na tom nesejde. Neznáš někoho, kdo by mu pomohl?"

Epameinóndás vstal. "Je tu jeden léčitel, bylinkář, Argonás se jmenuje. Vloni se ho cech doktorů snažil vypudit z města. Tvrdili, že je podvodník. Ale můj přítel přísahá, že mu Argonás zachránil život. A vím o muži, který oslepl na pravé oko a nyní opět vidí. Večer ho sem pošlu."

"Slyšel jsem o něm," podotkl Mothak. "Jeho honoráře jsou obrovské. Je tlustý, bohatý a se sluhy zachází hůř než s otroky."

"Ně řekl jsem, že je příjemný společník. Ale budme upřímní, Mothaku. Parmenión umírá. Neumím si představit, že přežije další noc. A tím honorářem se netrap, já to zařídím. Hodně mu dlužím - celé Théby mu dluží víc, než můžeme splatit."

Mothak se suše, nevesele zasmál. "Ano, všiml jsem si, jak často sem zaskočili Kalepios s Pelopidem, aby se podívali, jak se mu daří."

"Kalepios poslechl poslední Parmeniónův příkaz," sdělil mu Epameinóndás. "Vydal se do Athén, kde chce získat pomoc proti spartské pomstě. A Pelopidas cvičí hoplity a snaží se vybudovat vojsko pro případ, že proti nám Kleombrotos vytáhne. Zůstaň tu s Parmeniónem. Pošlu Argona. A Mothaku... něco sněz a odpočiň si. Tvému pánovi nepomůže, když onemocníš."

"Jsem silný jako býk. Ale máš pravdu. Trochu se prospím."

###

Už se stmívalo, když Argonás dorazil do domku. Mothak usnul na dvorku. Probudil ho nesmírně tlustý muž zahalený ve žlutočerveném plášti.

"No, chlape, kde je ten umírající?" zeptal se Argonás hlubokým hlasem, jenž jako by byl ozvěnou vycházející z hloubi mohutného hrudníku.

Mothak vstal. "Je v ložnici nahore. Pojď za mnou."

"Nejdřív musím něco sníst," prohlásil Argonás. "Dones mi chleba a sýr. Umírám hladu." Posadil se ke stolu na dvoře.

Mothak chvíli jen ohromeně zíral, než se otočil a zamířil do kuchyně. Pak seděl a díval se, jak Argonás polyká obrovský bochník, několik sýrů a sušené maso, které by běžné rodině stačilo na pět dní. Jídlo prostě mizelo beze stopy kousání.

Konečně doktor řhl a smetl si drobky z lesklých černých vousů. "A teď trochu vína," poručil si. Mothak mu nalil pohár. Když po něm Argonás sahal, Mothak si všiml, že má na každém tlustém prstě zlatý prsten s kamenem.

Doktor víno vypil jedním douškem a zvedl se. "Teď jsem připravený," prohlásil.

Vstoupil za Mothakem do ložnice a ve světle lucerny se zadíval na Parmenióna. Mothak vše pozoroval ode dveří.

Argonás si nepřinesl žádné nože a to bylo požehnání. Sklonil se a sáhl Parmeniónovi na čelo. Když se dotkl rozpalené kůže, vykřikl a couvl.

"Co je to s tebou?" zeptal se Mothak.

Argonás nejdřív neodpověděl a upřel přimhouřené oči na umírajícího. "Jestli přežije, změní svět," zašeptal. "Vidím trosky říše, pád národů. Možná bude lepší nechat ho tak."

"Co se děje? Mluv, člověče, neslyším tě!" vyštěkl Mothak a přistoupil k lékaři.

"To nic. A teď mlč, než ho prohlédnu." Několik minut jen Parmeniónovi mlčky osahával lebku. Nakonec vyšel z místnosti. Mothak ho následoval na dvůr.

"Má rakovinu uprostřed mozku," oznámil Argonás.

"Jak to poznáš, když je uvnitř lebky?"

"Je to mé umění," opáčil Argonás, posadil se ke stolu a nalil si víno. "Putoval jsem jeho hlavou a našel nádor."

"Takže zemře?"

"To rozhodně není jisté, ale je to pravděpodobné. Mám s sebou lék, který nádoru zabrání v růstu. Je z rostliny silfion a od teď bude muset každý den svého života pít nálev, protože nádor nezmizí. Je tu ale ještě něco jiného, a to opatřit nemohu."

"A co?" zeptal se Mothak, když se tlust'och odmlčel.

"Když... cestuješ... člověku v hlavě, vidíš mnoho věcí - cítíš jeho naděje, sny, to, co ho trápí. On se zamiloval - do ženy jménem Deraé - ale vzali mu ji. Dává si to za vinu a je uvnitř prázdný, žije jen díky myšlence na pomstu. Taková naděje muži chvíli vydrží, ale pomsta je dítě temnoty a v temnotě žádná naděje není."

"Nemůžeš se vyjádřit jasně, doktore?" požádal Mothak. "Prostě mi řekni, co mám dělat."

"Myslím, že ty nemůžeš udělat nic. Potřebuje tu Deraé... a nemůže ji mít. Nicméně kvůli slabé šanci, že by to mohlo uspět - a abych si vysloužil svůj honorář od Epameinóna - připravím první nálev. Pozorně se dívej. Příliš mnoho silfia může zabít - příliš málo, a rakovina se rozšíří. Může to pomoci, ale bez Deraé, myslím, nepřežije."

"Jestli jsi mystik, jak tvrdíš," ohrnul nos Mothak, Jak to, že s ním nemůžeš promluvit, zavolat ho zpátky?"

Tlust'och zavrtěl hlavou. "Zkoušel jsem to," přiznal tiše, "ale je ve světě, který si pro sebe sám vytvořil, na místě plném tmy a hrůzy. Tam bojuje s démony a příšerami. Neslyší mě - ani nechce."

"Ty příšery - mohly by ho zabít?"

"Podle mě ano. Víš, můj zrzavý příteli, ty démony si vytvořil sám. Bojuje s temnou stránkou své duše."

Když Leónidovým mečem prosekl krk šupinatému netopýrovi velkému jako člověk, s černými kožovitými křídly, propast vířila kolem něj. Z tvora vytryskla krev a zalila Parmenióna jako lampový olej. Meč mu začal klouzat v ruce. Ustoupil výš na kopec. Netopýři poletovali kolem něj a drželi se z dosahu zářícího meče, ale propast mu šplouchala u nohou a polykala zemi. Zadíval se dolů a hluboko v jámě spatřil ohýnky. Měl dojem, že slyší křik mučených duší. Byl k smrti unavený a hlava mu hořela bolestí.

Zapleskala za ním křídla a on se otočil a vrazil meč hluboko do chlupatého břicha. Jenže netopýr se dostal až k němu a pilovitými zuby mu roztrhl rameno. Parmenión se vrhl vzad, vytrhl meč z rány a usekl démonovi hlavu. Půdu pod jeho nohama pohltila prázdnota a on sklouzl na kraj propasti. Převalil se na břicho, vyškrábal se ven a vyběhl na vrcholek kopce.

Všude kolem něj, jako rozbouřené moře, mu kynula jáma a pomalu, nevyhnutelně se blížila k němu.

Nad ním kroužili netopýři.

Pak zaslechl ten hlas.

"Miluji tě," řekla. A z temné oblohy vytrysklo světlo a vytvořilo most na nebesa.

Mothak stál před chrámem a čekal na tu ženu. Měla u sebe dva uctívače, takže věděl, že se tam nějakou dobu zdrží.

Opodál byla kašna, a on se posadil a díval se na hvězdy odrážející se v nádržce.

Muži konečně odešli a on se vydal ke vchodu do chrámu. Zahnul doleva, kde kněžky pronajímaly své pokoje. Zaklepal na dveře nejvzdálenější komnaty.

"Počkej chvíli," zazněl unavený hlas a dveře se otevřely. Zrzka předvedla zářivý úsměv, který vytáhla odněkud z paměti.

"Vítej," pokračovala. "Doufala jsem, že uctívat přijde i skutečný muž."

"Nejsem tu kvůli uctívání," sdělil jí a prošel kolem ní dovnitř. "Chci tě najmout."

"Odporuješ si," podotkla a namalovaný úsměv zmizel.

"Ale vůbec ne," opáčil, posadil se na široké lůžko a snažil se nevnímat pach špinavých prostěradel. "Můj přítel umírá..."

"S žádným nemocným do postele nejdu," štěkla.

"Není nemocný a nebudeš s ním muset do postele." Rychle jí popsal Parmeniónovu chorobu i obavy, které nastínil Argonás.

"A co čekáš ode mě?" zeptala se. "Nejsem léčitelka."

"Chodí za tebou každý týden, občas i víckrát. Mohla jsi ho vidět při běhání. Jmenuje se Parmenión, ale běhá pod jménem Leon Makedonský."

"Znám ho," připustila. "Nikdy nemluví, ani nepozdraví. Přijde, podá mi peníze, použije mě a odejde. Co pro něj můžu udělat?"

"Nevím," přiznal Mothak. "Napadlo mě, že tě má třeba rád."

Teď se zasmála. "Myslím, že bys na něj měl zapomenout," pravila, přisedla si k němu a položila mu ruku na stehno.

"Máš zatáté svaly a na očích je ti vidět únava. To ty potřebuješ, co můžu nabídnout." Rukou zajela výš, ale Mothak ji popadl za zápěstí.

"Nic jiného v plánu nemám, ženo. Teď ti zaplatím za služby. Uděláš to?"

"Ještě pořád jsi mi neřekl, co vlastně chceš," upozornila jej.

Zadíval se jí do namalovaných očí a zhluboka se nadechl. "Chci, aby sis z obličeje smyla ten okr a tuhu. Chci, aby ses vykoukala. Pak půjdeme do domu."

"Bude tě to stát dvacet drachem," řekla a natáhla ruku.

Sáhla do měšce a odpočítal deset drachem. "Zbytek dostaneš, až dokončíš svůj úkol," prohlásil.

O hodinu později, když měsíc stál vysoko nad městem, vstoupili Mothak s kněžkou do domu. Nyní na sobě měla prostý bílý chitón po kotníky a přes ramena modrou chlainu. Obličej měla vydrhnutý a podle Mothaka vypadala docela hezky. Odvedl ji do ložnice a vzal ji za ruku. "Udělej, co půjde, ženo," zašeptal, "protože pro mě moc znamená."

"Jmenuji se Thetis," podotkla. "Mám to radši než žena."

"Jak si přeješ, Thetis."

Zavřel za sebou dveře a Thetis přistoupila k lůžku a nechala chitón i plášť sklouznout na zem. Odhrnula pokrývku a vklouzla k umírajícímu. Byl studený jako led. Sáhla mu na krk a nahmatala tep. Srdce mu ještě bušilo, ale nepravidelně a slabě. Přitulila se k němu, přehodila mu nohu přes stehna a hladila ho na prsou. Cítila, jak jí z těla uniká teplo. On se však dosud nepohnul. Otréla se mu rty o tvář a sklouzla rukou níž. Prsty sevřela kolem jeho pyje, ale nezareagoval. Zlehka ho políbila na rty a dotkla se jich jazykem.

Teď už mohla dělat jen málo. Po dlouhém dni byla unavená. Napadlo ji, že se oblékne a vyžádá si svých deset drachem. Jenže pak se znovu zadívala na bledé, propadlé líce, orlí nos a zapadlé oči. Co to ten sluha říkal? Že Parmenión ztratil svou lásku a nemůže na ni zapomenout? Ty hlupáku, pomyslela si. Všichni trpíme ztracenou láskou. Ale naučíme se zapomínat. Naučíme se nevnímat bolest.

Co víc by mohla udělat?

Položila hlavu na polštář tak, že měla ústa u jeho ucha.

"Miluji tě," zašeptala. Chvilí se nic nedělo, ale pak si povzdychl, tiše, téměř neslyšitelně. Thetis se napjala a začala se o něj třít, hladila ho po vnitřní straně stehna a v tříselech. "Miluji tě," řekla hlasitěji. Zasténal, a ona cítila, jak se jí jeho úd v dlani zvětšuje.

"Pojď ke mně," zavelala. "Pojď k... Deraé."

Najednou se prohnul. "Deraé?"

"Jsem tady," vydechla. Překulil se na bok, přitáhl si ji k sobě a políbil ji s vášní, jakou Thetis už dlouho nezažila. Téměř ji to vzrušilo. Přejížděl jí rukama po těle... zkoumal... dotýkal se. Zadívala se mu do očí. Měl je otevřené, ale pohled nezaostřený, a tekly mu slzy.

"Chyběla jsi mi," šeptal. "Jako kdyby mi vyrvali srdce z těla."

Přitiskla se k němu, přehodila mu nohy kolem boků a navedla ho k cíli. Vklouzl do ní a přestal. Nedošlo k žádnému náhlému vniknutí, prudkému přirážení. Něžně sklonil hlavu a políbil ji, jeho jazyk jí připadal jako vlhké hedvábí. Pak se začal pohybovat, pomalu, rytmicky. Thetis ztratila pojem o čase, a proti vlastní vůli se jí, jako dávno ztracený přítel, vrátilo vzrušení. Oba byli zalití potem. Poznala, že se Parmenión blíží k vyvrcholení, ale znovu zpomalil a vyklouzl ven. Ucítila jeho rty na nadrech, pak na břiše, rukama jí sklouzl na stehna a jazykem zajel dovnitř. Měl ho měkký, teplý a pátravý. Sáhla dolů a přidržela si jeho hlavu. Vyvrcholení přišlo v řadě prudkých, téměř bolestivých křečích. Svezla se na postel a vnímala teplo jeho těla, jak se opět přesunul na ni - do ní. Jejich rty se setkaly, jazyky proplety, a tehdy do ní vstoupil. Thetis ohromil příchod druhého orgasmu. Položila mu ruce na záda a cítila napětí v jeho svalech, když s rostoucí vášní přirážel. Křeče byly ještě prudší než předtím, a ona křičela, ale nic neslyšela. Přišel teplý příval jeho vyvrcholení, vzápětí se na ni svezl.

Thetis se pod jeho mrtvou váhou chvíli nepohnula. Pak ho jemně přetočila na záda a všimla si, že má zavřené oči. Lekla se, že zemřel, ale dýchal pravidelně. Sáhla mu na krk a tep měl silný.

Nějakou dobu ležela vedle spícího muže, než potichu vstala. Oblékla se a vrátila se na dvůr, kde seděl Mothak s pohárem vína.

"Chceš napít?" zeptal se, aniž by vzhlédl.

"Ano," odpověděla tiše. Nalila si víno a posadila se naproti Thébanovi. "Myslím, že přežije," sdělila mu s nuceným úsměvem.

"To jsem z toho křiku uhádl," opáčil.

"Myslel si, že jsem Deraé," podotkla. "Ráda bych jí byla."

"Jenže nejsi," zabručel drsně, vstal a hodil na stůl deset drachem.

Posbírala peníze a zadívala se na Thébana. "Udělal jsem, co jsi chtěl. Tak proč se na mě zlobíš?"

"Nevím," zalhal Mothak a nutil se do zdvořilosti. "Ale děkuji ti. Už bys asi měla jít."

Otevřel jí bránu a pak se vrátil k vínu. Rychle dopil pohár a nalil si další. A ještě jeden. Před očima však měl stále Éleinu tvář.

CHRÁM, MALÁ ASIE, 379 př. n. l.

Kněžka se zadívala na otevřenou bránu a zelená luka za ní. Soustředila se na růže, pnoucí se vzhůru kolem překladu, rudé a bílé květy vydávající opojnou vůni.

Tentokrát uniknu, říkala si Deraé. Tentokrát se budu soustředit jako nikdy předtím. Připravila se, pomalu vykročila a držela se jediné myšlenky.

Projít bránou. Procházet se po pastvinách.

Opatrně došlapovala bosýma nohama na dlážděný chodník. Růže rostly po obou stranách chodníku, překrásné růžové a žluté květy.

Nemysli na květiny! Brána! Soustřed se na bránu.

Další krok.

Nad hlavou jí přeletěli ptáci a ona vzhlédla. Byli to orli, letěli spolu, kroužili a vznášeli se na tepelných proudech.

Takový půvab. Kněžka se znovu podívala na růže pod bránou. Dávajíc pozor na trny utrhla jeden květ a přidržela si ho

u nosu. Rozhlédla se po zahradě a zahlédla staříka, který se staral o květiny. Unaveně se zvedl a přistoupil k ní. "Tahle už je skoro suchá," řekl jí. "Vezmi si květinu, která je ještě otevřená. Na, když ji dáš do vody, bude ti vonět v pokoji."

"Děkuji, Nazo," řekla, když jí uřízl dvě růže a vložil jí je do ruky. Vrátila se k chrámu a u vchodu se zastavila.

Najednou si vzpomněla, zavřela oči a zpod víček jí vyklouzla slza a stékala jí po lici. Nebylo úniku, bránou neprojde... stejně jako neunikne z okna v komůrce. Mohla se vyklánět a těšit se ze sluníčka či vzdálených hor, ale jakmile se pokusila vyšplhat ven, zjistila, že sedí na posteli a je úplně zmatená.

Tak to pokračovalo tři roky, tři osamělé, zoufalé roky.

Vzpomínala na to, jak tu poprvé otevřela oči a uviděla vedle sebe sedět tu stařenu. "Jak se cítíš, dítě?" zeptala se žena.

"Je mi dobře," opověděla Deraé. "Kdo jsi?"

"Jsem Tamis. A budu tě učit."

Deraé se posadila, vzpomněla se na loď, kdy měla ruce svázané za zády a muži ji zvedli a hodili přes palubu... šok ze studené vody, strašlivý boj, jak se snažila uvolnit si ruce a zároveň klesala pod hladinu. Pak už měla jen zvláštní vzpomínku na to, jak letí noční oblohou k jasnému světlu.

"Čemu mě budeš učit?"

"Mystériím," sdělila jí stařena, dotkla se jejího čela a Deraé znovu usnula.

Kouzlo brány objevila třetí den, když se po zahradě procházela sama. Přistoupila k ní, prohlédla si runy vytesané do starého kamene, a najednou byla zpátky v chrámu s bílými sloupy.

Ještě dvakrát to zkusila, pak ji zahlédla Tamis. "Nemůžeš odejít, moje milá. Teď je z tebe kněžka. Jsi dědička Kassandry."

"Nechápu to - nic z toho nechápu," vyhrkla Deraé.

"Jsi oběť. Legenda praví, že každá dívka, která přežije oběť a dostane se do chrámu, bude kněžkou, dokud se neobjeví další stejně úspěšná oběť. To jsi věděla."

"Ano, ale... svázali mi ruce. Nepamatuji si, jak jsem se dostala sem."

"Ale jsi tady," poukázala Tamis. "A tudíž tě budu učit."

Den za dnem se stařena pokoušela vyučovat Deraé mystériím, ale dívka ji zřejmě nebyla schopná pochopit. Nedokázala vysvobodit svou duši z řetězu a volně létat po nebi ani zavřít oči a upadnout do léčivého transu. Nezládla ani tak jednoduchý úkol, jako podržet uschlou růži a vůli ji přimět, aby znovu vykvetla.

Koncem prvního roku ji Tamis zavedla do malé studovny v zadní části chrámu. "Hodně jsem přemýšlela o tvém nedostatku nadání," pravila, "a pátrala jsem po původu pověsti. Vzdala ses toho daru už dávno, nechala ses zprznit mužem. To způsobilo, že tvá moc je pohřbená hluboko. Abys ji mohla vyvolat, musíš být připravená dát jiný dar."

"Nechci se stát kněžkou," namítala Deraé. "Nemám žádný dar. Nech mě jít!"

Tamis však pokračovala, jako by ji neslyšela, a její slova Deraé zasáhla jako ostré nože. "Viděla jsem, když jsi Hermiovi vyléčila rozbitou lebku! Tehdy jsem poznala, že ty půjdeš v mých stopách. Dokážeš to, Deraé - ale jen když se vzdáš jiného daru. Víš, co je zapotřebí. Proč pořád vzdoruješ?"

"To neudělám!" vybuchla dívka. "Nikdy! Oči mi nevezmeš!"

Tamis pokrčila rameny a trpělivě pokračovala ve výuce. Třetím rokem Deraé maličko pokročila. Dokázala se postavit v zahradě a přimět vrabce, aby ji létali na ruku, a jednou Nazovi vyléčila poraněnou ruku, když na ránu položila prsty a uzavřela ji bez jizvy.

V noci stále snila o útěku, o tom, že poběží k horám, schová se v lese a nějak se dostane zpátky do Sparty - a k Parmeniónovi.

Dnes ale ne, uvědomila si při pohledu na otevřenou bránu a louky za ní. Pomalu prošla mezi sloupy k oltáři, kam položila růže, které jí dal Naza.

"Kdy už se konečně poučíš, dítě?" zeptala se Tamis.

Dívka se ohlédla. "Nevěděla jsem, že ses vrátila."

Stařena k ní přistoupila a položila jí ruku na rameno. "Musí to tak být. Smř se s tím: jsi vyvolená."

"Já o to nestojím!" vykřikla dívka a smetla Tamidinou ruku z ramene. "Nikdy jsem o to nestála."

"Myslíš, že já ano? Vlastní vůle k daru nepatří. Buď ho máš, nebo ne."

"No, já ho nemám. Nevěštím, nemám vidění."

Tamis ji vzala za ruku a odvedla ji do zahrady, kde se posadily u jezírka s bílými stěny. "Dnes zemřou lidé," vykládala stará žena tiše. "Nechtějí zemřít. Všichni za sebou zanechají nedokončenou práci, děti, manžele či manželky. Nemají na vybranou - stejně jako nemáš ty. Čas Temného boha se blíží, moje milá, a já budu mrtvá. Někdo musí jít v mých stopách. Někdo s odvahou a odhodláním. Někdo, komu na světě záleží. Od začátku jsi to měla být ty."

"Copak jsi hluchá, Tamis? Nemám nadání!"

"Máš ho, ale zatlačila jsi ho do velké hloubky. Najdeš ho, až odevzdáš svůj dar Pánu všehomíra, až se vzdáš zraku."

"Ne!" trvala Deraé na svém. "Nemůžeš mě nutit! Neudělám to!"

"Nikdo tě nebude nutit. To by zničilo vše, na čem jsem pracovala. Musíš se rozhodnout sama."

"A když to neudělám?"

"Nevím, dítě. Kéž bych to věděla."

"Ty přece vidíš budoucnost. Jsi čarodějka."

Tamis se usmála. Předklonila se a nabrala do dlaní vodu z jezírka. "Život není tak prostý. Existuje mnoho budoucností. Život jedné osoby je jako velký strom: každá větev, každá haluz, každý list je možnou budoucností. Před mnoha lety jsem hledala své smrti - trvalo mi téměř rok, než jsem je všechny našla, a na konci jsem si uvědomila, že jsem jich ještě tisíce neviděla. Teď se blíží konec a já znám ten den. Ano, viděla jsem, jak jsi výzvu přijala a odmítla ji, viděla jsem tě

zvítězit i prohrát. Co se má stát?"

"Budu moct mluvit s bohy?" zeptala se kněžka.

Tamis chvíli mlčela a nakonec si povzddechla. "Jsem trpělivá, Deraé, ale čas začíná být vzácný. Čekala jsem tři roky, než si uvědomíš, že není cesty zpátky. Teď přišla chvíle na jiný přístup. Možná se mýlím, ale povím ti pravdu - celou, i když bude bolestná. Za prvé, bohové tak, jak si je představuješ, neexistují. Jména, která známe - Zeus, Apollón, Afrodité - všichni byli kdysi lidmi jako ty a já. To ale ještě neznamená, že žádní bohové nejsou. Za báje jsou skutečné síly světla a tmy, lásky a chaosu."

"A čemu sloužíš ty?" otázala se kněžka.

Tamis se zasmála.

"Nesnaž se mě rozčítit, děvče. Kdybych sloužila duchovi chaosu, sebrala bych ti tvůj dar silou!"

"Ale silou mě tu držíš. Nemůžu volně odejít."

"Jak jsem říkala, není to jednoduché. Ale já tě tu nedržím z nenávisti, nýbrž z lásky. Víš, moje milá, tohle místo nedokážeš opustit - nikdy. A to není moje dílo."

"Kdo je tedy můj věznitel? Kdo mě tu drží?" chtěla vědět kněžka.

"Tvá smrt," odpověděla Tamis.

"Co to znamená?" vyhrkla Deraé, náhle ustrašená.

"Promiň, Deraé, ale když tě hodili přes palubu, zemřela jsi. Našla jsem tvé tělo u skal, odnesla tě sem a vrátila zpátky. Proto nemůžeš odejít."

"Ty lžeš! Řekni mi, že lžeš!"

Tamis ji vzala za ruku.

"Jestli opustíš tento chrám, tvé tělo se ve chvílce rozloží, maso se ti oloupe z kostí, zkazí se, sežerou ho červi a tvé vybělené kosti zůstanou ležet v trávě ani ne deset kroků od brány."

"Nevěřím ti. Je to trik, jak mě tady udržet!"

"Vzpomeň si na ten den, ruce jsi měla svázané, plíce se ti plnily slanou vodou, a jak ses potápěla, ubývaly ti síly."

"Nech toho!" křičela Deraé a zakryla si tvář rukama. "Prosím, nech toho."

"Nebudu se omlouvat, protože přivést tě zpátky mě stálo několik let života a všechnu mou moc. Naza mi pomohl donést tě sem. Promluv si s ním, jestli mi nevěříš."

"Sladká Héro, proč jsi mi to řekla? Žiju tady už tři roky a čekám, až si pro mě Parmenión přijde, modlím se a doufám. A ty teď zničíš všechny mé naděje."

"Takže mi věříš?"

"Přála bych si, aby ne," odpověděla Deraé, "a teď už Parmenióna nikdy neuvidím. Proč jsi mě nenechala zemřít?"

"Uvidíš ho," opáčila Tamis. "On je důvod, proč jsem tě zachránila. Jakmile poznáš mystéria, tvůj duch bude moct zaletět kamkoliv na celém světě - do minulosti či do mnoha budoucností. Ale potrvá, než poznáš všechna mystéria... možná celé roky."

"Co mrtvým sejde na rocích?"

"V chrámu nejsi mrtvá. Zestárneš, stejně jako my všichni, a nakonec se tvoje tělo vzdá a tvá duše volně odletí. Až k tomu dojde, budu na tebe čekat. Ukážu ti ráj."

Deraé vstala, naklonila se nad jezírko a prohlížela si svůj odraz. Spatřila rudozlaté vlasy i ruměné lice. Rychle odvrátila zrak. "Proč jsem byla vyvolena?"

"Protože miluješ Parmenióna."

"Nerozumím ti."

"Temný bůh přichází, Deraé. Nepřijde dnes, ani letos, ale brzy. Zrodí se v těle a vyroste v muže. Celý svět před ním padne na kolena a zavládne chaos. Objeví se řeky krve a hora mrtvých. Musí být zastaven."

"A Parmenión ho dokáže zničit?"

"Tato otázka mě trápí, Deraé. Proto potřebuju tebe. Když jsem poprvé zahlédla stín Temného boha, modlila jsem se k prameni, abych našla způsob, jak ho porazit. Pak jsem zahlédla Parmenióna a slyšela jeho jméno opakovat pod nebeskou klenbou. Myslela jsem, že on bude mečem, který srazí ducha chaosu. Jenže potom jsem si uvědomila, že je také spojený s Temným bohem, a sledovala jsem cesty jeho budoucností. On je Smrt národů a změnil svět."

"Tomu o Parmeniónovi nemůžu uvěřit," namítla Deraé. "Je laskavý a něžný."

"V jistém směru ano. Ale od té doby, co jsi... ho opustila... je naplněný hořkostí a nenávistí. A to slouží duchovi chaosu. Kdybych si byla jistější, zařídila bych jeho smrt. Jenomže si nejsem jistá." Tamis se znovu napila z nádržky a promula si unavené oči. "Když vidíš, jak vztekly pes zabíjí dítě, co uděláš?"

"Zabiješ psa," odpověděla Deraé.

"Když ale znáš budoucnost a víš, že z toho dítěte vyroste zlý ničitel, který svět zaplaví krví a ohněm?"

"Necháš psa zabít dítě?"

"Jistě, ale co když má ničitel zplodit další dítě, které svět znovu vybuduje a přinese mír a radost na tisíc let?"

"To netuším, Tamis. Vážně nevím. Jak může na takovou otázku někdo odpovědět?"

"No jak asi?" zaseptala stařena. "Držím se první modlitby kdy mi pramen ukázal Parmenióna. On je rozervaná duše, přitahuje ho to k temnotě, přičemž touží po světle. Až přijde Temný bůh, buď mu bude sloužit, nebo ho pomůže zničit."

"Dokážeš zničit boha?" zeptala se Deraé.

"Ducha ne. Ale přijde v těle, převlečený za člověka. A v tom leží jeho slabina."

Deraé se zhluboka nadechla.

"Chci ti pomoci, Tamis, opravdu. Neexistuje nějaký způsob, jak bych mohla rozvinout své... síly... bez toho daru, který žádáš?"

"Na to nemáme čas," pravila Tamis smutně. "To by trvalo asi třicet let."

"Bude to bolet?"

"Ano," přiznala Tamis, "ale jenom chvílku, slibuji."

"Ukaž mi Parmenióna," požádala Deraé. "Potom ti odpovím."

"To není moudré."

"To je moje cena."

"Dobrá, dítě. Vezmi mě za ruku a zavři oči."

Svět poskočil a Deraé cítila, jak padá do velké prázdnoty. Otevřela oči... a zaječela. Všude kolem byly obrovské, jasné hvězdy a hluboko dole plul na moři temnoty měsíc. "Neboj se, Deraé. Jsem tu s tebou," ozval se Tamidin hlas a Deraé se uklidnila. Kolem vzplály barvy a ona se náhle vznášela nad nočními Thébami a viděla obrovské sochy Hérakla a Athény. Letěly blíž, až se ocitly u domku s malým dvorkem.

Na dvoře seděl u stolu jakýsi zrzek, ale shora se nesly zvuky milování. Přilétly blíž a prošly stěnou do pokoje.

"Chyběla jsi mi," řekl Parmenión ženě pod sebou. "Jako kdyby mi vyrvali srdce z těla."

"Vezmi mě zpátky," zašeptala Deraé. "Vezmi mě domů. Můžeš mít můj dar, můžeš si vzít moje oči."

###

Mothak otevřel balíček od Argona a prohrábl drcené lístky a stonky. Naplnil velký pohár horkou vodou, přidal hrst lístků a kuchyň naplnilo pronikavé aroma - nasládlé, téměř odporné.

Parmenión byl nahoře. Sice se probudil, ale nepromluvil, ani neotočil hlavu, když ho šel Mothak zkontrolovat. Mothak zamíchal nálev dřevěnou lžící, sebral lístky a stonky plavající na hladině a vyšel nahoru. Parmenión se nehnul z postele. Seděl a díval se z okna.

Mothak k němu přistoupil. "Vypij to," vyzval ho tiše. Parmenión nápoj beze slova přijal a popíjel. "Vypij to všechno," přikázal mu Mothak a Sparťan ho mlčky poslechl.

Mothak si vzal prázdný pohár a postavil ho na podlahu u postele. "Co hlava?" zeptal se a vzal Parmenióna za ruku.

"Bolest ustupuje," odpověděl nepřítomně Sparťan.

"Spal jsi pět dní. Nechal sis ujit oslavy - na agoře se tancovalo. Měl jsi to vidět."

Parmenión zavřel oči a zašeptal: "Přišla za mnou, Mothaku. Zpoza smrti za mnou přišla. Zachránila mě na kopci žalu."

"Kdo za tebou přišel?"

"Deraé. Byla pořád mladá a krásná." Z očí mu vyhrkly slzy. "Vysvobodila mě. Odnesla bolest."

Mothak spolkl pravdu, která se mu drala na jazyk. "Dobře," zachraptěl nakonec. "To je dobře. A teď je čas, abys vylezl z té postele a dostal do plic čerstvý vzduch. Ukaž, pomůžu ti."

Vzal Parmenióna za loket a jemně ho zvedl.

Parmenión zavrával, ale narovnal se. Mothak mu podal čistý bílý chitón a pomohl mu s oblékáním. Pak ho odvedl na dvůr.

Bylo zataženo, ale den byl teplý a vál svěží větřík. Mothak Parmeniónovi přinesl říky a sušenou rybu a značně se mu ulevilo, když všechno snědl.

V následujících dnech se Parmeniónovi vracely síly. Dvakrát přišel Argonás, prohlédl mu lebku a s uspokojením prohlásil, že rakovina spí.

Parmenión stále nechodil z domu. Často spal a záležitosti Théb ho nezajímaly. Každý den vypil nálev, který mu Mothak připravil, snědl lehkou snídani a do poledne dřímал. Mothakovi jeho letargie dělala starosti, a proto vyhledal Argona.

"Neboj se," uklidňoval ho tlustouch. "To dělá silfion. Je to zároveň silný lektvar na spaní. Jakmile si na něj jeho tělo zvykne, účinky zeslábnou."

Epameinóndás se neobjevil. Mothak Parmeniónovi sdělil, že spolu s dalšími vzbouřenci organizuje novou městskou radu. Válečník Pelopidas zatím sebral asi pět set mladých Thébanů a cvičil je pro válku, která měla téměř jistě přijít.

Parmenión zprávy lhostejně vyslechl, nic k nim nedodal, na nic se nezeptal.

Měsíc po znovudobytí Kadmeie Parmenión na ulici zaslechl jásot a poslal Mothaka, aby zjistil, co se děje. Théban se ve chvíli vrátil.

"Dorazil athénský oddíl," hlásil. "Přišli nám pomoci proti Sparťanům."

"To těžko," podotkl Parmenión. "Athéňané nejsou v postavení, aby mohli vést válku proti Spartě. Mají jen málo vojáků na pevnině a Sparta má tři armády, které můžou na Athény vytáhnout, aniž by se jim měl kdo postavit. Běž zjistit víc."

Mothak nadšeně vyběhl z domu.

Parmenión mluvil ostře, autoritativně, a Mothak se cítil jako muž, který po dlouhé zimě zahlédl první jarní paprsky.

Trvalo mu dvě hodiny, než našel Epameinónda, jenž se vrátil ze schůzky v Kadmeii. Thébský vůdce vypadal unaveně, ramena měl svěšená, oči matné.

"Parmenión se ptá na ty vojáky," vyhrkl Mothak a připojil se k Epameinóndovi cestou městem.

"Jsou to žoldnéři," sdělil mu Epameinóndás. "Kalepios jejich služby zakoupil v Athénách. Jak se má Parmenión?"

"Je jako dřív," odpověděl Mothak a Epameinóndás se rozzářil.

"Půjdu s tebou. Potřebuju s ním mluvit."

Když se trojice mužů uložila v andronu, nad městem se rozpoutala bouře a blesky létaly jako Areovy oštěpy.

Epameinóndás si lehl, opřel se hlavou o vyšívanou podušku a zavřel oči. "V současné době se vede spousta

nesmyslných řečí," povzdychl si. "Začíná to vypadat, že odstranění Sparťanů byla jednoduchost sama ve srovnání s plánováním logické politiky. Někdo chce na ochranu města najmout žoldnéře, další mluví o tom, že se se Sparťany střetneme v poli. A ještě další váhají a čekají, jestli nám na pomoc nepřijdou Athény. Kalepios říká, že Athéňany naše vzpoura nadchla a slibují nám všechno - kromě skutečné podpory. Jsou radostí bez sebe, že byli Sparťané pokořeni, ale nijak nám nepomůžou."

"A co spartské vojsko?" chtěl vědět Parmenión.

"Kleombrotos má poblíž Megary sedm tisíc mužů - to je dva dny pochodu od nás. Zatím neudělal nic. Kaskos je s ním. Neměli jsme mu dovolit uniknout. Kalepios se v tomto ohledu má z čeho zpovídat, i když je to pokrevní příbuzný. Kaskos každému, kdo je ochoten ho poslouchat, vykládá, že thébskou vzpouru zorganizovala skupinka zrádných vyhnanců a že je lidé vůbec nepodporují. Naléhá na Kleombrotu, aby vytáhl proti Thébám, a přesvědčuje ho, že thébský lid proti vzbouřencům povstane."

"Proč teda Spartané ještě nevytáhli?" zeptal se Mothak.

"Agésiláos stůně. Podle některých umírá a znamení nejsou dobrá. Doufám, že zemře."

"Modli se, aby nezemřel," opravil ho Parmenión. "Dokud zůstává nemocný, Spartané nic neudělají. Jestli Agésiláos zemře, Kleombrotos bude mít pocit, že musí spartskému lidu předvést svou sílu. A vy nejste na válku připraveni."

"Co radiš, příteli?"

"Možnosti máte omezené," sdělil mu Parmenión. "Po celé Boiótii jsou spartské posádky - na severu, jihu, východě i západě od Théb. Dokud nebudou posádky odstraněny, nemáte naději na úspěch. Jenže je nemůžete odstranit, dokud hrozí vpád spartského vojska. To není snadný oříšek k rozlousknutí."

Epameinóndás se posadil a protřel si oči. "Máme spojence v Thessalii, ale ti nám sami o sobě vítězství nezaručí. Horší je, že jestli se spojíme s nějakou větší silou, jen vyměníme jednoho pána za druhého."

"Kde jsou nejsilnější spartské posádky?" zeptal se Parmenión.

"V Orchomenu na severu, Tánagře na západě, Aigostheně na jihu. V každé máme muže, kteří se snaží podnítit vzpouru, ale ti - moudře - vyčkávají, až uvidí, jak se povede nám. Jsme na tom jako psi, kteří se honí za vlastním ocasem."

Abychom vyhráli, potřebujeme podporu z dalších měst, jenže tato města chtějí nejdříve zjistit, jestli dokážeme vyhrát, než se k nám připojí. Potřebujeme vítězství, Parmenióne."

"Ne," prohlásil Spartán. "To není možné - zatím. Radím, abyste se vyhnuli přímé bitvě s Kleombrotem. Jinak vás rozdrtí."

"Jestli proti nám vytáhne, tak nás rozdrtí stejně."

Parmenión chvíli mlčel a oči upíral kamsi doprava a nahoru. Pomalu zvedl ruku a přejel si po bradě. Mothak se zazubil a Epameinóndás s napětím čekal.

"Je možné," začal konečně Parmenión, "že nám Kaskův útěk prospěje. Jestli přesvědčil Spartány, že Thébané jsou připraveni povstat proti nám, pak Kleombrotos na město těžko zaútočí. Bude pustošit krajinu okolo v naději, že ukázka síly vyvolá protivzpouru. Zima je na krku a s ní přijdou deště. Většina spartských vojáků se vrátí domů. Tehdy zaútočíme."

"A kde bychom měli zaútočit? A s jakou silou?" vyptával se Epameinóndás.

"Na Athény," odpověděl Parmenión se širokým úsměvem. "A použijeme spartské vojsko."

###

Napětí ve městě neustále rostlo. Na veřejných místech propukaly hádky ohledně toho, zda bylo moudré Spartány vypudit. Strach byl téměř hmatatelný, nicméně spartské vojsko setrvalo u Megary, dva dny pochodu na jihovýchod. Zprávy z venkova byly bezútěšné. V menším městě Thespiách oblehla skupinka vzbouřenců akropolí, kde byla spartská posádka. Spartané vytáhli, zabili třicet mužů a zbytek zahnali. V Tánagře a Aigostheně všechny vzbouřence pozatýkali a v Platajích byli dva muži podezřelí z buřičství popraveni poté, co zrádce vyzradil jejich plány.

Pelopidas vytáhl z Théb se čtyřmi sty muži na pomoc vzbouřencům v Tánagře. Když válečníci pochodovali branou Proitidés, všichni doufali ve vítězství, ale za osm dní byli zpátky poté, co je v horách Spartané přepadli ze zálohy. Čtyřicet jeden muž padl, dvacet šest bylo raněno. Byl to trpký obrat, a přece Pelopidas z té katastrofy vyvázl se ctí, protože když se ocitl v obklíčení, sebral své muže, zaútočil na spartské řady a prorazil. Osobně přitom zabil čtyři Spartány. Thébané se uchýlili do hor a Spartané je nechali jít, nechtějíc ztrácet muže v úzkých průsmycích, protože se již připozdívalo.

Athénští žoldnéři byli posláni do Erythrai spolu se dvěma sty thébskými hoplity, aby pomohli tamním rebelům, ale nebyly o nich žádné zprávy a thébský lid začínal mít obavy. Z Epameinónda se vyklubal schopný řečník, avšak vzbouřencům scházelo řečnické umění Kalepia, jenž se zdržoval v Athénách.

Zima se neúprosně blížila a začaly deště. Z jihu přišla zpráva, že se Agésiláos z horečky vzpamatoval. A spartské vojsko vytáhlo na sever.

###

Parmeniónovi to zřejmě nedělalo těžkou hlavu. Pročítal si Xenofóntovo vyprávění z tažení do Persie. Když se přiblížil nejkratší zimní den, vstoupil do andronu Mothak, shodil promočený plášť a nalil si pohár ředěného vína.

"Za pár dní to skončí," poznamenal sluha kysele. "Nálada v ulicích je zoufalá. Až Spartané přijdou, lidé se vzdají bez boje."

"Jestli Spartané přijdou," opravil ho Parmenión a odložil svitek.

"Jak můžeš být tak klidný?" štěkl Mothak.

"Protože používám mozek - a ne city," opáčil Parmenión. "Poslouchej. Spartská vojska nejsou cvičená k obléhání. Dávají přednost boji na otevřené ploše. Falanga nedokáže přelézt hradbu. Nevěřím, že Kleombrotos zaútočí na město. Bude doufat, že vyláká naše síly ven, a určitě se pokusí překazit zásobování."

Mothaka nepřesvědčil a obléhané Thébany dál pronásledovala smůla. Athénští žoldnéři byli zahnáni od Erythrai a Kleombrotos prošel Aigosthenou i Platajemi a jeho vojsko bylo téměř na dohled Théb.

Pelopidas chtěl sebrat vojsko a napadnout ho, ale převládly chladnější hlavy. Pak přišla zpráva, na kterou Parmenión čekal. Protože v zimě je manévrování obtížnější, rozdělil Kleombrotos vojsko a odtáhl na jih, zpátky přes Aigosthenou, Megaru a Korinthos, a jen v Thespiích nechal velký oddíl pod velením generála Sfodria.

Parmenión vyhledal Epameinóna s Pelopidem. "Přišel čas jednat," prohlásil. "Na jaře bude Agésiláos zdrav natolik, aby mohl velet vojsku, a pak ho povede do útoku na Théby."

"Co můžeme dělat?" zeptal se Pelopidas. "Žaludek se mi obrací při pomyslení, že budeme jen nečinně sedět. Jakou ale máme jinou možnost?"

"Musíme zajmout posla, spartského jezdce."

"Jeden posel! To je celý tvůj plán?" ohnul nos Pelopidas. "Jak tím přivodíme porážku Sparty?"

Parmenión se mu podíval do očí a zasmál se. "Přijde i čas pro válečníky jako ty - věř mi, Pelopide. Tento jeden muž je jako kámen, který začne lavinu. Je ale životně důležité, aby byl chycen. Musí se mu stáhnout zbroj a šaty a tělo pohřbít tak, aby ho nikdo nenašel. A všechno, co ponese, musí být přineseno sem"

"To vypadá docela snadno," zamumlal Pelopidas.

"Já ti to trochu zhorším. Tu vraždu nesmí nikdo vidět, jeho zmizení musí zůstat záhadou."

"Aspoň jeho zprávy by mohly být užitečné," poznamenal Théban.

"Ani to ne," odušil Parmenión. "Spartané nesmějí mít tušení, že jsme je zachytili."

"Mohl bys mi tedy laskavě nastínit smysl celého cvičení?" požádal Théban.

Parmenión se úkosem podíval na Epameinóna, jenž kývl. "Místo posla zaujmu já," pravil, "a zajedu za Sfodriem do Thespií. To ale budeme vědět jen my tři."

"Stane se, jak říkáš," slíbil Pelopidas. "Pošlu jezdce na stráž u všech silnic do Thespií."

###

Parmenión se vracel nocí zahaleným městem. Byl napjatý a vzrušený, a když míjel Afroditin chrám, rozpomněl se na rusovlasou kněžku. Zastavil se u mramorové kašny, zadíval se na chrám a v lůně pocítil touhu. Přepočítal si peníze ve váčku, vstoupil do chrámu a vydal se chodbou. Bylo hodně pozdě, ale pode dveřmi prosvítalo světlo lucerny.

Parmenión přiložil ucho na dřevo, ale nezaslechl zevnitř žádný pohyb, a tak tiše zaklepal. Když kněžka vstala, zavržala pod ní postel. Vzápětí otevřela dveře.

Parmenión jí nabídl peníze a překvapilo ho, že se žena usmívá.

"Jsem ráda, že je ti líp," prohodila.

"Nepřeji si, abys mluvila!" štěkl. Úsměv jí zamrzl na rtech a vzápětí jí potemněly líce.

"Vezmi si svoje peníze a běž!" prskla a praskla mu dveřmi před nosem. Parmenión chvíli stál jako opařený. Nakonec se vydal domů k chladné útěše ve vlastním lůžku. Setkání se ženou ho vyvedlo z míry. Věděla, že vyžaduje, aby mlčela. Byl u ní mnohokrát. Pokaždé jí zaplatil, ukojil se a odešel. Bylo to prosté. Proč tedy porušila pravidla?

Když stál ve dveřích, naplnila mu chřipí její voňavka. A když ji napomenul, zahlédl šok, překvapení a bolest, které nepochopil. Zoufale toužil vyhledat ji a omluvit se. Ale za co? Jak ji vlastně urazil?

Nakonec upadl do neklidného spánku. Zdálo se mu o Deraé.

###

Parmenión se probudil po třech hodinách a vylezl na střechu, odkud sledoval, jak svítání zabarvuje město. Zadíval se k jihozápadu na vysoké štíty Kithairónu a pohoří za ním. Je to překrásná země, pomyslel si, a přitom se o ni hádáme jako malí kluci.

Seděl na sluníčku a vzpomínal na dny strávené v Xenofontově společnosti.

"Řecko se nikdy nedokáže pozvednout do své plné slávy," řekl mu generál, "protože nejsme hotový národ a ani se za národ nepovažujeme. Máme nejlepší vojáky na světě, nejlepší generály a na moři se nám nikdo nevyrovná. A přece jsme jako smečka vlků. Rveme se mezi sebou a nepřítel se zatím raduje."

"Jenže vlci si vždycky najdou vůdce," poukázal Parmenión.

"Ano," souhlasil Xenofón, "a tady veškerá podobnost končí. Řecko tvoří desítky městských států. Dokonce i velký muž z - řekněme - Athén by je nedokázal sjednotit. Spartané by mu záviděli a báli by se ho, Thébané jakbysmet."

Nevíděli by v něm Řeka, nýbrž Athénana. Nenávist má příliš hluboké kořeny a nedá se překonat - aspoň ne za mého života. Co vlastně vidíme? Persie ovládá svět a používá k tomu řecké žoldnéře - zatímco my žijeme tady, v zemi s krásnými horami a chudou půdou. Všechno, co potřebujeme, se dováží z Egypta či Asie, přičemž za vše Peršanům tvrdě platíme."

"Co kdyby měl jeden muž stát v čele a sjednotit Řecko proti Peršanům?" zeptal se Parmenión.

"Byl by to mezi muži velikán, polobůh jako Héraklés. Víc než to, musel by to být muž bez města, Řek. A takoví nejsou, Parmenióne. Doufal jsem, že se vedení ujme Sparta, jenže Agésiláos nedokáže zapomenout na nenávist k Thébám. Athénané už s mateřským mlékem sají nenávist ke Spartánům. Thébané a Korinthští opovrhují Athénany. Kde tedy může Řecko najít vůdce?"

"Co bys udělal ty?"

"Kdybych byl bůh, vyzvedl bych celý stát z moře a zatřásl jím, až by se města rozpadla v prach. Pak bych posbíral ty, kdo přežili, a řekl jim, ať postaví jedno město a nazvou je Řeckem."

Parmenión se zasmál. "A pak by athénští přeživší zabrali severní část města a svou čtvrť nazvali Athénami, kdežto Spartané by se usadili v jižní čtvrti. Pak by všichni usoudili, že sousední čtvrť je lepší než jejich."

"Obávám se, že máš pravdu, chlapče. Ale má to i dobrou stránku."

"A jakoupak?" chtěl vědět Parmenión.

"Po dobrých generálech bude poptávka vždycky."

Parmenión se při té vzpomínce usmál a slezl ze střechy. Mothak mu přinesl pohár silfia, což on rychle vypil. Od nočního zázraku s Deraé ho hlava nebolela ani jednou a znovu se cítil silný.

"Musím si zaběhat," sdělil Mothakovi.

Jenže stadion bylo plné válečníků cvičících s meči a štíty. Pelopidas vykřikoval rozkazy a mezi muži přecházelo několik

důstojníků, rozdávajících rady a povzbuzení. Parmenión je nějakou dobu pozoroval. Pak ho zahlédl Pelopidas a přiběhl k němu.

"Dělají pokroky," poznamenal Théban. "Jsou to dobří chlapi, hrdí chlapi."

"Časem tu budeš mít skvělý oddíl." Parmenión volil slova opatrně. "Ale jak často cvičíte v uzavřené formaci?"

"Vždycky končíme během ve formaci. Jenže muži dávají přednost otevřenému boji. Jsou tak soutěživější."

"Máš docela pravdu, příteli. Určitě ale víš, že až se střetneš se Spartány, bude to v uzavřené formaci. Jestli se takhle roztáhnou, rozsekají je na kusy."

"Nechtěl bys pomoci s výcvikem?" zeptal se Pelopidas.

"Bylo by mi ctí," pravil Parmenión. Théban ho vzal za ruku a vedl ho na cvičiště.

"Skvělý útok!" zavolal Pelopidas na šermíře, jenž odrazil výpad a ramenem vrazil do protivníka, až ho srazil na zem. Muž se zazubil a pozdravil dřevěnou čepelí.

"Jak se ten muž jmenuje?" optal se Parmenión cestou kolem.

"Nevím. Mám to zjistit?"

"Ne," řekl Parmenión tiše. Pelopidas svolal muže do půlkruhu před Parmeniónem.

"Toto je muž, jenž naplánoval znovuzískání Kadmeie," zvolal. "Toto je stratégos, jenž vyšplhal na hradby a zachránil Epameinóna." Muži hlasitě zajasali a Parmenión zrudl. Srdece mu bušilo a pocítil nesmyslný strach. Pelopidas mluvil s vojáky volně a bylo zřejmé, že ho obdivují, ale Parmenión ještě nikdy k tak velké skupině nehovořil a nervy měl nadranc. "Bude s vámi cvičit manévry v těsné formaci, takže až se příště střetneme se Spartány, sevřeme se kolem nich jako železná pěst!" Obrátil se k Parmeniónovi. "Chceš těmto mužům něco říct?"

"Ano," pravil Parmenión. Kolem něj sedělo několik set mužů a pozorovalo ho. Měl pocit, že mu jejich pohledy tlačí na duši, a podlamovala se mu kolena. "Boj v těsné formaci..." začal.

"Neslyšíme ho!" zavolal někdo ze zadu. Parmenión se zhluboka nadechl.

"Boj v těsné formaci je jako bratrství," křičel Parmenión. "Je pro něj důležité porozumění a starostlivost. Jde o to, že dobro všech musí převážit nad dobrem jedince." Odmlčel se, aby se nadechl.

"O čem to mluví?" zeptal se muž v přední řadě. Řadami proletěla vlna smíchu a Parmenión se rozzuřil.

"Vztyk!" zařval a hlas mu zvonil autoritou. Vojáci okamžitě poslechli. "Teď kolem mě udělejte kruh," rozkázal jim a postavil se doprostřed cvičiště. Vojáci se vydali za ním.

"Kdo je tu nejlepší Šermíř?" zeptal se, když se postavili do velkého kruhu o několika řadách.

"Pelopidas!" volali všichni.

"A nejhorší?" Tuto otázku přivítalo mlčení. Nakonec zvedl ruku jeden mladý voják. Byl štíhlý, skoro vyzábělý.

"Nejsem moc obratný - zatím," přiznal, "ale nabírám sílu." Následoval další smích.

"Ať oba přijdou do kruhu," požádal Parmenión.

Pelopidas vstal a spolu s mladíkem se postavili vedle Spartána. "Smím něco říct?" zeptal se thébský generál Parmenióna, jenž kývl. "Někteří z vás, chlapi," začal Pelopidas, "se smáli, když náš přítel - a bratr - Kallinés přiznal své nedostatky v boji s mečem. Jeho přiznání chtělo odvalu." Rozzlobeným pohledem přelétl shromáždění. "Odvalu," zopakoval, "a muž s takovou odvahou se časem zlepší. A vy mu pomůžete, stejně jako si budeme všichni pomáhat navzájem. Věc Théb je pro mě svatá a každý, kdo pomáhá Thébám, je pro mě taky svatý. Nejsme jen lidé, kteří si hrají na válku. Jsme svatý oddíl, spojený životem i smrtí. Takže už žádné posmívání." Ustoupil a obrátil se k Parmeniónovi. "Omlouvám se, stratégu. Prosím, pokračuj."

Parmenión nechal ticho narůstat. Pelopidova slova ho překvapila, ale příjemně.

"Dnes jste slyšeli něco," promluvil konečně Parmenión, "co byste si měli vpálit do srdcí. Protože v příštích dnech, až budete starší, zešedivíte a u nohou si vám budou hrát vnukové, uslyšíte, jak někteří lidé hrdě říkají: 'Tady je. On byl ve Svatém oddíle.' A vy uvidíte, jak na vás mladší muži pohlížejí s úctou a závistí." Znovu se odmlčel. "Nuže, potřebujeme ještě dva šermíře, dobré muže, nadané a rychlé."

Když byli všichni čtyři připravení s meči a bronzovými štíty, Parmenión přistoupil k Pelopidovi. "Tvůj meč."

Zmatený Pelopidas podal zbraň Spartánovi, jenž se obrátil na mladého muže vedle něj. "Tvůj štít." I ten dostal. Hodil zbraně na kraj kruhu a totéž zopakoval s druhou dvojicí. "Máme tu," vysvětloval užaslým divákům, "příklad boje v těsné formaci. Čtyři muže jen se dvěma meči a dvěma štíty. Štítonoš musí chránit šermíře, ale sám nemá zbraň, aby mohl zaútočit. Šermíř musí chránit štítonoše, třebaže sám nemá štít, s nímž by se mohl bránit. Oba ve dvojici se musí spoléhat jeden na druhého. Teď do boje, pánové. Prosím."

Pelopidas a Štíhlý Kallinés vykročili spolu. Druhý šermíř náhle zaútočil. Pelopidas odrazil meč štítem a Kallinés se zasmál, avšak jeho výpad skončil na protivnickově štítě. Válečníci se obcházeli, ale nikdo nenalézal příležitost. Po několika minutách se nepřátelské dvojice stáhly k tiché poradě, načež znovu vyrazily. Šermíř se náhle přesunul napravo ve snaze dostat se Pelopidovi do boku. Pelopidas si ho nevšímal a vrhl se na štítonoše. Štíty třeskly o sebe a Pelopidův protivník odletěl. Kallinés přiběhl a opřel se mečem ležícímu muži o hrdlo. Pelopidas se otočil, když se šermíř dostal za něj, a ránu odrazil jen okrajem štítu. Kallinés mu přiběhl na pomoc. Pelopidas odrazil bodnutí a švihl štítem po Šermířově pravici, čímž ho přinutil couvnout. Kallinés skočil a tupým mečem muže zasáhl do slabin. Válečník se se záupněm složil.

"Právě jste viděli," pravil Parmenión, když se opět postavil doprostřed kruhu a pomohl ležícímu muži na nohy, "jak váš nejhorší šermíř zabíjí dva protivníky. To je v podstatě tajemství falangy. Obyčejní, dobře vycvičení muži mohou být v bitvě vynikající. A velcí válečníci pak jsou neporazitelní. Vy budete neporazitelní!"

Dvě hodiny pracoval s muži, až nakonec Pelopidas cvičení ukončil, vzal Parmenióna za ruku a odvedl ho do stínu u Hektórova hrobu. "Vedl sis dobře, příteli. Velmi dobře," pochválil ho Théban. "Dal jsi nám jméno, nápadité jméno. Ode dneška jsme Svatý oddíl."

"Ne," namítl Parmenión. "To jméno jsi vymyslel ty, když jsi povzbuzoval mladého Kallina. Ale hodí se a válečníkům neuškodí, když budou mít pocit spřízněnosti. Jsi vynikající vojevůdce."

"Dost poklon," zarazil ho Pelopidas. "Jsem z nich celý nesvůj. Teď mi pověz, proč ses ptal na jméno toho prvního šermíře, kterého jsi uviděl?"

Parmenión se usmál.

"Já bych jeho jméno znát nemusel - ale ty bys měl. Generál je jako řemeslník, který zná jména i přednosti každého nástroje, co má. Muži k tobě vzhlížejí. Obdivují tě pro tvou odvahu a sílu. Jako generál se nemůžeš spřátelit s každým mužem, protože to by vedlo k uvolnění disciplíny. Ale oslov každého jménem a o to líp za tebe budou bojovat - a za Thébý taky."

"A porazíme Spartány?" zeptal se Pelopidas.

"Jestli to někdo dokáže, jsi to ty," ujišťoval ho Parmenión.

####

Deraé otevřela oči, avšak kolem byla naprostá tma. Cítila teplo na pravé straně obličeje a věděla, že vyšlo slunce. Zaplakala pro svou ztrátu.

Slepota. Obava lidí od úsvitu věků: bezmoc před rozmary přírody, krutostí divokých šelem.

Jako poslední viděla, jak se nad ní naklání Tamis s měděnou fíolou, z jejíhož bublajícího obsahu stoupala pára. Vzápětí se otevřených očí dotkl oheň a ona po polibku od kyseliny zaječela.

Zaslechla, jak se otevírají dveře, a ucítila pohyb na posteli, když si k ní Tamis přisedla. "Lež klidně," nařídila jí stařena, "a poslouvej. Nehýbej se a mysl na modrou oblohu a dlouhý zlatý stvol. Dokážeš to?"

"Ano," odpověděla Deraé chabě.

"Představ si ten zlatý stvol na modrém pozadí, jak se špička protahuje - ohýbá a kroutí, až se z ní stává očko, připojené zpět ke stvolu, takže vznikne něco jako obrovská zlatá Jehla. Máš to?"

"Ano. Zlatá proti modré," zašeptala Deraé.

"Dál, pod očkem, jako záštita na perském meči, vyrůstají ze zlata další dva stvol. Podrž to v mysli, modrá a zlatá. Pověz mi, co cítíš?"

"Jako kdyby mi v hlavě vál teplý vzduch."

"Dobře. Teď se vznes!" rozkázala Tamis. Deraé cítila, jak z ní opadá všechna tíha, jako by praskly olověné řetězy.

Vzlétla - a otevřela oči. Strop byl blízko. Otočila svého ducha a podívala se dolů, kde ležela na posteli a Tamis seděla vedle ní. Stařena vzhledla. "A teď vidíš," řekla jí, "a objevila jsi jedno z tajemství pramene. Dar jemu se vrátí mnohonásobně. Jsi volná, Deraé. Můžeš se volně vznášet a volně se učit. Běž! Cestuj jako orel a uvidíš všechno, po čem toužíš. Jen se, dítě, neďivej do budoucnosti, protože na to ještě nejsi připravená."

Duše Deraé vylétla z chrámu, radovala se ze slunečního světla a pohybovala se mezi mraky a nad oceánem. Hluboko pod sebou zahlédla řeckou pevninu, její vysoká pohoří a vyprahlé planiny. V zálivu poblíž Athén kotvily maličké trirémy a na vodě kolem nich se pohupovaly rybářské čluny. Letěla na jihozápad, do Sparty, zastavila se nad svým starým domovem a pozorovala matku a sestru na dvoře.

Přemohl ji zármutek. Nechtěla je vidět takto. Zatoužila vidět to, co bylo. Scéna se rozmazala a změnila. Uviděla sebe, jak vybíhá z brány na louku, kde cvičí děvčata, a na kopci opodál leží na břiše mladý Parmenión a čeká, aby ji mohl zahlédnout.

Bylo to bolestné, ale neodolala, musela si tím projít. Znovu sledovala, jak ji zachraňuje, i první den vášně v Xenofóntově letním domě. Nedokázala se dívat na vlastní smrt, a tak zůstala s Parmeniómem a s hrůzou přihlížela, když ničil Nesta.

Vydala se za ním do Théb a byla svědkem i krátkých, chladných setkání s dívkou Thetis. Rozzlobila se. Jak mohl? říkala si.

Ale i přes hněv cítila pýchu, když plánoval znovuzískání Kadmeie, a překvapilo ji, když se zhroutil a byl odnesen na lůžko. Viděla Mothaka, jak si dělá starosti, zlobí se na lékaře, i poslední, zoufalou prosbu k dívce Thetis. Tentokrát se dodívala až do konce a slyšela, když Parmenión ze spánku zašeptal její jméno.

Byl v deliriu a stejně myslel na ni!

Zmocnila se jí radost. Chtěla se ho dotknout, prozradit mu, že je naživu a záleží jí na něm. Jako mrazivý dech zimy ji zasáhla chladná realita. Nejsem živá, uvědomila si. A nikdy ho nemůžu mít.

Popohnala čas - dívala se, jak běhá po cvičišti, zalétla blíž a ocítila se jen kousek od něj. Natáhla ruku, snažila se ho pohladit po vlasech, ale prsty jí prošly kůží i lebkou a do mysli se jí nahruly jeho myšlenky.

Při běhu vzpomínal na společné dny v horách, než jejich tajemství vyšlo najevo, jak se milovali na loukách a vodili se za ruce lesem.

Vytáhla se, protože ji hořkost zasáhla jako kyselina, která ji zničila oči. Radost vyprchala. Vrátila se do chrámu a světa v temnotě. Tamis jí pomohla s oblékáním.

"Co jsi zjistila?" vyptávala se stařena.

"Láska je bolest," odpověděla hluše. "Co mě naučíš dnes?"

"Naučím tě, jak vidět," slíbila jí Tamis. "Duchovní oči jsou mnohem silnější než bulvy, o které jsi přišla. Soustřed' se. Zbavila ses okovů, poutajících tvou duši, a nyní se vznášíš v plášti svého těla. Ten plášť můžeš kdykoliv odhrnout jako závoj. Zkus to. Zlatá a modrá."

Deraé se soustředila na ohnutý stonek a vstala. "Ne moc daleko," křičela Tamis, zachytila padající tělo a položila je na podlahu. "Musíš to ovládat. Vrať se!" Kněžka se vrátila do těla a vstala. "Chce to cvičit," radila Tamis. "Stačí, když jen vystrčíš duchovní hlavu kousek dopředu, aniž bys pohnula tělem." Deraé to zkusila. Chvilí to fungovalo, viděla a zároveň stále cítila tělo. Pak se jí zatočila hlava a ona vrazila do Tamis, která ji podepřela.

"To přijde," slibovala stařena. "Ale každý krok je vítězství. A nyní musíme pracovat. Musíš se učit. Musíš odhalit všechny své slabosti."

"Proč?"

"Stala ses součástí věčné války, Deraé, a máš nebezpečného nepřítele. Temný bůh tě bude také zkoušet, pokusí se najít způsob, jak tě zničit."

"To je děsivá představa," přiznala Deraé.

"Což by být měla, protože až přijde klíčový okamžik, já budu mrtvá a ty budeš sama."

###

Parmenión se zastavil na hřebeni a zadíval se na stany spartského vojska. Byly postavené ve velkém obdélníku dole v údolí poblíž Thespií. Rychle je přepočítal. Bylo tu pět řad po padesáti stanech, kdy v každém stanu bydlelo deset válečníků: dva tisíce pět set bojovníků, nepočítaje v to ty, jež byli ubytováni ve městě.

Parmenión pohlídl po krku svého vraníka a pobídl ho do kroku. Přicházela chvíle nebezpečí, ale on k vlastnímu úžasu cítil spolu se strachem i vzrušení. Uvědomoval si, že tohle mu přináší radost ze života, nádhernou kombinaci strachu a veselí, bystřící mozek a jitřící smysly. Jako by poslední roky v Thébách byly bez barev.

Vzhlédl k obloze, na letící oblaka, a vdechoval do plic horský vzduch.

Tohle byl život!

Dole cíhala Hekaté, bohyně smrti, s tasenou dýkou, čekající, až udělá chybu, na jediné uklouznutí, které ho bude stát život.

Parmenión se zasmál, přitáhl si řemínek přilbice a začal si broukat starou písničku, kterou ho naučila matka. Vraník zvedl uši a pohodil hlavou. Bylo to skvělé zvíře. Pelopidas říkal, že téměř utekl pronásledovatelům, než jezdce zasáhla šťastná střela do týla a srazila ho na zem. Valach se zastavil, otočil se a začal strkat nosem do mrtvého na zemi.

Jeho zbroj Parmeniónovi padla dobře, jen kyrys byl trochu moc velký. Avšak náhelenice a kovem zpevněná suknice jako by byly dělané přímo pro štíhlého Spartána. Plášť byl z měkké vlny, obarvený načerveno, sepjatý zlatou sponou, kterou Parmenión nahradil bronzovou. Usoudil, že takovou sponu by mohl někdo poznat, což by vedlo k nemístným otázkám.

Jezdcovy dokumenty byly dovezeny do Théb, kde depeše otevřel a přečetl Epameinóndás. Jednalo se v nich o zásoby a nutnost Théby odříznout, a zároveň se tu podrobně psalo o tom, že je třeba věnovat se Athénám. Epameinóndás podal svitek písaři s předčasně prošedivělými vlasy. "Dokážeš napodobit styl?" zeptal se.

"To nebude těžké," odvětil muž s očima upřenými na depeši.

"Kolik řádek můžeme přidat nad králův podpis?" chtěl vědět Parmenión.

"Nanejvýš dvě," sdělil mu písař. Parmenión si svitek vzal a několikrát ho přečetl. Končil slovy: "Zrádce Kalepios najímá v Athénách žoldnéře. Buďte bdělí." Následovala mezera před podpisem Kleombrotos.

Parmenión nadiktoval krátký dodatek k depeši, kterou tam písař opatrně vložil. Epameinóndás si to přečetl a ponuře se usmál. "Buďte bdělí a postupujte na Peiraieus, zničte každý nepřátelský oddíl.' Jestli se to, Parmenióne, podaří, bude to znamenat válku mezi Athénami a Spartou."

"Což bude pro Théby jediné dobře," poukázal Parmenión.

"Je to pro tebe hodně nebezpečné," podotkl Théban tiše. "Co když tě poznají nebo zprávě neuvěří? Nebo mají heslo? Nebo..."

"Pak zemřu," štkl Parmenión. "Ale udělat to musíme."

Když se nyní blížil ke stanům, bál se víc a víc. Do cesty se mu postavila hlídka tvořená třemi vojáky. Byli to muži ze Skiritis, nikoliv Spartané. Když přijel k nim, zasalutovali mu zaťatou pěstí na koženém kyrysu. Parmenión pozdrav opětoval a přitáhl otěže.

"Hledám generála Sfodria," sdělil jim.

"Je ve městě, přebývá v domě efora Anaximena. Projedeš hlavní bránou a vydáš se k Diovu chrámu. Je tam vysoký dům se dvěma stromy po stranách brány."

"Děkuji." Parmenión pokračoval v cestě.

Město bylo menší než Théby, žilo tu pouze dvanáct tisíc lidí. Thespiiai bylo městem obchodníků, specializovalo se na válečné vozy a výcvik koní. Parmenión cestou viděl mnoho malých pastvin s krásnými stády. Dojel až k domu se dvěma stromy, sesedl a dovedl vraníka k domu s bílými zdmi. Přiběhl sluha a převzal otěže a služka v bílém chitónu se uklonila a vyzvala ho, ať za ní jde do domu.

Dovedla Parmenióna do velkého andronu, kde sedělo a popíjelo několik spartských důstojníků. Služka přistoupila k urostlému chlapíkovi s bujným rezavým plnovousem, jenž vstal a s rukama v bok si prohlížel Parmenióna. Ten se mu poklonil a přistoupil.

"Kdo jsi?" štkl Sfodriás.

"Andiklés. Mám depeše od krále."

"Nikdy jsem o tobě neslyšel. Kde je Kleofón?"

"Spadl z koně a zlomil si rameno. Ale je odhodlaný vyrazit večer s králem a být mu v bitvě po boku."

"Vyrazit? Do bitvy? O čem to mluvíš, člověče?"

"Omlouvám se," řekl Parmenión a podal generálovi kožený váleček. Sfodriás z něj vytáhl svitek a rozvinul ho.

Parmenión si mezitím prohlížel ostatní důstojníky. Zrak mu padl na mladého muže, jenž u okna hrál kostky. Obrátil se mu žaludek. Ten muž byl Leónidás.

"Není tu nic o číslech," zamumlal Sfodriás. "Kolik je nepřátel? Kde táboří? Nemůžu jen tak napochodovat na athénské území a pobít první muže ve zbroji, které potkám."

"Má jich být pět tisíc," vysvětloval honem Parmenión. "Tři tisíce hoplītů, zbytek jsou jezdci. Údajně jsou placeni

perským zlatem."

Sfodriás kývl. "Od Athénanů se dá vždycky čekat zrada. Budeme ale muset pochodovat celou noc, abychom je překvapili. Nepochybně mají venku zvědy. Zůstaneš tu se mnou, než zpravím své důstojníky. Mohli by mít otázky." "Se vši účtou," řekl Parmenión, snaže se zachovat klid, "král mi nařídil, abych se vrátil, hned jak zjistím, co máš v plánu, aby se s tebou mohl spojit na pláni před městem."

"Dobře. Nechám písaře napsat odpověď."

"To nebude nutné. Jestli máte táhnout celou noc, sdělím králi, že se sejdete mezi Eleusínou a Athénami."

Sfodriás kývl a vrátil se ke svítku. "Zvláštní depeše. Začíná zprávami o zásobách a končí tažením na Athény. Ale co můžu já dělat, že?"

"Ano," opáčil Parmenión a zasalutoval. Zalétl pohledem k Leónidovi, jenž přestal hrát a upřeně si ho prohlížel.

Parmenión se uklonil, otočil se a vyšel na dvůr. Tam oběhl dům ke stájím. Vraník byl vyhřebelcovaný a čabraka ze lví kůže byla přehozená přes zábradlí. Parmenión ji hodil valachovi na záda, uhladil záhyby, chytil se hřív a nasedl. Zaslechl dupot běžících nohou a kopl koně, takže kolem přibíhajícího Leónida procválal.

"Počkej!" křičel Leónidás.

Vraník se vřítíl na hlavní třídu, kde ho Parmenión před branou zpomalil. Pak koni povolil uzdu a vyrazil k horám.

Když se ohlédl, z města právě tryskem vyjížděli dva jezdcí. Na hřebeni už valach ztěžka dýchal, a Parmenión neměl jinou možnost než ho zpomalit. Odbočil však na úzké cestičky a zrádné pěšiny v naději, že ho tam jezdcí nebudou následovat.

Mýlil se. Když se utábořil v jeskyni pod hřebenem, zaslechl venku na kamení koně. Oheň jasně hořel, takže neměl, jak svou přítomnost skrýt.

"Pojďte dál, je tu teplo," zavolal vesele. Ve chvilce do jeskyně vstoupili dva muži, jeden mohutný, s tmavým vousem, druhý štíhlý a svalnatý. Oba měli meče a kyrusy.

"Leónidás s tebou chce mluvit," sdělil mu ten vousatý. "Jak se jmenuješ, příteli?"

"Andiklés. A ty?" řekl Parmenión vstávaje.

"A co tvá rodina?" pokračoval muž. "Kde bydlíš?"

"Jakým právem mě zpovídáš, Skiritai?" vybuchl Parmenión. "Odkdy otroci obtěžují své pány?"

Muž zrudl jako rak. "Jsem svobodný muž a válečník, a i když nejsem Spart'an, urážet se nenechám!"

"Tak nikoho neurážej!" poradil mu Parmenión. "Jsem králův posel a nikomu se zpovídat nebudu. Kdo je ten Leónidás, že vás posílá, abyste mě vyslyšeli?"

Štíhlý muž přistoupil blíž. "U všech bohů, Leónidás měl pravdu! Jsi to ty, Parmenióne!"

Parmenión přimhouřil oči. Už ho poznal. Byl to Asirón, jeden z chlapců, kteří ho před deseti lety trápili v Lykúrgových kasárnách.

"To musí být omyl," podotkl s úsměvem.

"Ne," trval na svém Asirón. "Vsadil bych na to svůj život."

"Ano, to jsi právě udělal," sdělil mu Parmenión, tasil meč a sekl Asiróna přes hrdlo. Muž před blýskavou čepelí uskočil, ale z rány na krku mu již tryskala krev.

Skiritai odskočil doleva, tasil meč a zazubil se jako vlk. "Ještě jsem žádného Spart'ana nezabil," zasyčel, "ale vždycky jsem chtěl."

Zaútočil rychle jako blesk.

Parmenión výpad odrazil a uskočil, ale pátil ho škrábanec na předloktí. Byla to naštěstí jen mělká rána. "Myslím, že tě hezky postupně rozsekám na kousky," poznamenal Skiritai. "Leda by ses vzdal a vydal se mi na milost."

"Jsi velmi obratný," řekl mu Parmenión, zatímco kolem sebe obcházel. Skiritai se jen usmál. Zaútočil, předstíral bodnutí na břicho a švihl mečem nahoru, míře na obličej. Čepel Parmenióna škrábala děsivě blízko hrdla a špička mu rozsekla líc.

"Hezky na kousky," zopakoval Skiritai. Parmenión se přesunul doleva, aby mezi nimi byl oheň. Strčil nohu do plamenů a kopl hořící větve protivníkovi do obličeje. Ten zacouval, začal mu hořet naolejovaný vous. Parmenión přiskočil a vrazil mu meč do slabin. Skiritai zaječel a rozmáchl se, ale Parmenión uhnul a vytrhl čepel z rány. Vytryskla jasná tepenná krev a smáčela Skiritai nohu. Parmenión couvl, čekal, že spadne. On však místo toho zaútočil. Parmenión odrazil prudký sek, a vzápětí ho Skiritai praštil pěstí do brady a srazil ho k zemi. Parmenión se překulil ve chvíli, kdy mu vedle hlavy třeskla železná čepel, až do vzduchu vyletěly jiskry. Skiritai zavravoral a krev mu u nohou vytvářela kaluž.

"U všech bohů," zamumlal nezřetelně. "Myslím, že jsi mě zabil, chlapče."

Klesl na kolena a pustil meč.

Parmenión vrátil meč do pochvy a zachytil muže, když se kácel na bok. Jemně ho položil na zem a seděl vedle něj, zatímco válečník stále víc bledl.

"Nikdy... jsem... nezabil... Spa..." Zavřel oči a naposledy zachroptěl. Parmenión vstal a přistoupil k Asirónovi. Ten se uhodil hlavou o stěnu jeskyně, když uskakoval před Parmeniónovým sekem. Krvácel na krku, ale rána nebyla hluboká a krev již zasychala. Parmenión si odepjal opasek, spoutal mu ruce za zády a znovu zapálil oheň. Pravou nohu měl plnou puchýřů. Sundal si sandály a hodil je na druhý konec jeskyně. Asirón se probral až za hodinu. Chvilí zápasil s pouty, pak se posadil a zadíval se na Parmenióna.

"Ty proradný pse!" zasyčel.

"Ano, ano," opáčil Parmenión unaveně. "Nejdřív vyřídíme urážky. Pak si můžeme promluvit."

"Nemám ti co říct," prohlásil Asirón, očima sklouzl na mrtvého Skiritai a vytřeštil je. "Bohové, nikdy bych nevěřil, že ho s čepelí přemůžeš!"

"Každého lze přemoci," podotkl Parmenión. "Co ti Leónidás řekl?"

"Myslel si, že tě poznal, ale nebyl si jistý. Mě s Damasiem poslal za tebou."

Parmenión kývl. "Není si jistý... to je dobře. Takže spartské vojsko už táhne na starého nepřítele. Zajímalo by mě, jestli zpívají bojové písně o slávě. Co myslíš, Asiróne?"

"Myslím, že jsi parchant a zloduch."

"Takhle mluvíš se starým přítelem, který se rozhodl, že tě nezabije?"

"Žádné díky ode mě nečekej."

Parmenión se zasmál. "Pamatuješ na tu noc před generálskými hrami, když jste mě s Learchem a Gryllem napadli? Tu noc jsem se schovával na akropoli a snil o dni, kdy vám to všem budu moct oplatit. Děti jsou už takové, že - mají plno nápadů? Zatímco tu sedíš, poslal jsem spartské vojsko, aby vpadlo na athénské území. Jsem radostí bez sebe."

"Je mi z tebe špatně! Kde je tvá věrnost? Smysl pro čest?"

"Čest? Věrnost? Myslím, že to ze mě vymlátili dobří spartští aristokraté jako ty, když poukazovali na to, že jsem Makedoňan, a vůbec ne Spart'an. Komu mám být vlastně věrný?" Hlas mu ztvrdl. "Těm, kdo zabili ženu, kterou jsem miloval? Městu, které ze mě udělalo vydědence? Ne, Asiróne. Nechal jsem tě naživu z jednoho prostého důvodu. Chci, abys Leónidovi pověděl, že to já zorganizoval znovuzískání Kadmeie a já poslal Spartu do války s Athénami. A navíc, můj milý, starý příteli, to budu já, kdo Spartu zničí, nechá její domy srovnat se zemí a ukončí její moc."

"Kdo si myslíš, že jsi?" vyhrkl Asirón se suchým, neveselým smíchem.

"Řeknu ti, kdo jsem," odtušil Parmenión a hlavou mu táhla Tamidina slova. "Já jsem Parmenión, Smrt národů."

###

Brzy ráno Parmenión propustil Asiróna a vyjel směrem k Thébám. Šrámy na obličeji a ruce se mu rychle hojily, jen z popálenin na noze měl ponurou náladu. Když klusal k městské bráně, prolétl kolem něj šíp a vzápětí další. Otočil koně a odeválal z dostřelu. Vyzrazilo proti němu několik jezdců s tasenými meči. Parmenión si strhl spartskou přilbici a čekal na ně.

"To jsem já!" křikl. "Parmenión!" Jezdci ho obklopili a ve dvou z nich poznal členy Svatého oddílu. Začali se vyptávat, ale on je zahnal a zamířil do města, aby podal hlášení Epameinóndovi.

O čtyři dny později Parmenióna probudil po půlnoci křik před domem. Vstal, podrážděný a nevrlý, hodil si přes nahé tělo chlamydu a na schodech potkal Mothaka, jenž vycházel na dvůr. "Rozbiju mu hlavu, ať je to kdokoli," vrčel Théban. Kdosi zabušil na bránu. Mothak ji otevřel a dovnitř vběhl Pelopidas následován Epameinóndem. Opilý thébský válečník popadl Parmenióna kolem pasu, zvedl ho do vzduchu a zatočil se s ním.

"Tys to dokázal!" hulákal. "Zatrat' tvoje oči, dokázal jsi to!"

"Postav mě na zem, moulo! Zlámeš mi žebra."

Pelopidas ho pustil a obrátil se na Mothaka. "Nestůj tady jen tak, chlape. Dones víno. Tohle je oslava!"

Mothak se nepohnul. "Mám mu rozbit hlavu?" zeptal se Parmenióna.

Spart'an se zasmál. "Ani ne. Raději dones to víno." Podíval se na Epameinóna. "Co se děje?"

"Před hodinou dorazil posel od Kalepia z Athén. Sfodriás se před třemi dny objevil s vojskem severně od města.

Vyplenili pár vesnic a postupovali na Peiraieus. Vyzrazil proti nim athénský oddíl i se spartským vyslancem a Sfodriás se musel stáhnout. U všech bohů, kéž bych to byl viděl," povzdechl si Epameinóndás.

"Co se ale stalo pak?" štěkl Parmenión.

"Já mu to povím," zaprosil Pelopidas. Křivě se usmíval a radoval se jako malé dítě.

Epameinóndás se mu uklonil. "Pokračuj, vznešený Pelopide!" vybídl jej.

"Athéňané neměli radost. To ne! Sešla se jejich rada pěti set a rozhodli se poslat - sladký Die, tohle miluju - rozhodli se poslat na obranu Théb pět tisíc hoplītů a šest set jezdců. Pět tisíc!" zopakoval.

"To je věru skvělá zpráva," pravil Epameinóndás a vzal si od Mothaka pohár s vínem. Pelopidas se vpotácel do andronu a natáhl se na lehátko.

"Samo o sobě to není konec," poznamenal Parmenión tiše, "ale je to dobrý začátek. Jak to dopadlo se Sfodriem?"

"Byl povolán zpět do Sparty i s vojskem. Boiótie je svobodná - až na posádky."

"Takže Sparta a Athény jsou nyní ve válce," zašeptal Parmenión. "Měli bychom být v bezpečí - až do jara."

Epameinóndás kývl. "A teď se i ostatní boiótská města budou chtít zbavit spartských posádek. Pelopidas zítra vyjede se Svatým oddílem na venkov na pomoc vzbouřencům v Tánagře. Myslím, že můžeme vyhrát, Parmenióne. Opravdu."

"Nepokoušej bohy," radil Mothak.

Epameinóndás se zasmál. "Kdysi dávno mi řekli, že padnu v bitvě u Mantineie. Hodně mě to děsilo, protože věštkyň byla slavná Tamis, miláček bohů. Umíš si tedy představit, jak jsem se cítil, když jsem spolu s Pelopidem bojoval u Mantineie proti Arkadanům. Byli jsme obklíčeni a Pelopidas šel k zemi. Já zůstal stát, byl jsem připravený zemřít. Jenomže jsem nezemřel. A proč ne? Protože žádní bohové nejsou a všechny věštby lze překroutit, aby znamenaly to, co si posluchač přeje. Pokoušet bohy, Mothaku? Já jimi pohrdám. A i když existují, příliš se zajímají o změny podob a páření s čímkoliv, co se hýbe, než aby jim záleželo na tom, co si o nich myslí jeden osamělý smrtelník. Myslím, že půjdu vyzvednout Pelopida a odvedu ho domů." Náhle vzal Parmenióna za ruku. Už se neusmíval.

"Opět jsi nás zachránil, můj spartský příteli. Neumím ani vypovědět, jak vděčný ti jsem. Jednoho dne najdu způsob, jak ti to splatit."

Pelopidas spal na lehátku. Epameinóndás s ním zatřásl, zvedl ho a nasměroval k bráně. Opilý Théban okamžitě zapěl pochodovou píseň. Společně odešli do noci.

###

Během následujících měsíců se Parmenión opět věnoval svému soukromému životu, cvičil hoplity, běhal a četl. Občas se účastnil večírků a slavností jako host Epameinóna či Kalepia, který se vítězoslavně vrátil z Athén. Většinou však byl sám, vyjížděl si na koni do kraje a zkoumal kopce a údolí kolem Théb.

Na jaře ve městě panovala naděje, že spartská hrozba byla překonána a že lze znovu vytvořit starý Boiótský spolek.

Pelopidas a Svatý oddíl pomohli vzbouřencům v Tánagře a Platajích vypudit spartské posádky, a dokonce se hovořilo o tom, že velký perský král schválil thébskou žádost o autonomii na Spartě.

Pak přišla hrozivá zpráva. Agésiláos sebral jedenáct tisíc hoplītů a dva tisíce jezdců a s vojskem vytáhl proti vzbouřencům. Příštího večera se Mothak vrátil z návštěvy Éleina hrobu, kde ošetřoval květiny, které tam zasadil. Bylo pozdě a on šel domů potmě, hlavu plnou zasmušilých myšlenek. Když se ocitl v úzké uličce před Parmeniónovým domem, zahlédl kohosi ve stínech. Muž vyskočil a přelezl zeď. Mothak zamrkal a zadíval se na to místo, ale nikde nic. Pak zeď Parmeniónova domu přelezl další muž.

Mothaka zamrazilo. Rozběhl se k bráně a rozrazil ji. "Parmenióne!" zařval. Cestou přes dvůr kdosi vyskočil ze stínu a narazil do něj. Měsíční světlo se odrazilo na čepeli nože, který se mu mihl před obličejem. Mothak se vrhl na zem, překulil se a vyskočil, odrazil výpad a praštil muže pěstí do obličeje. Vrah couvl. Mothak se na něj vrhl a hrábl po ruce s nožem. Minul a nůž mu skončil v levé pleci. Prudce zvedl koleno a zasáhl muže do rozkroku. Ten zachroptěl bolestí a vzápětí ho Mothak popadl za hrdlo a začal mu tisknout hlavou o zeď. Vrah ztratil vědomí, ale Mothak mu ještě třikrát udeřil hlavou o kámen. Na ruce mu stékala krev a mozková tkáň. Nechal mrtvolu sklouznout na zem.

"Parmenióne!" vykřikl znovu.

####

Když vrah Gleamus zaslechl sluhu volat, tiše zaklel a vyběhl po schodech k pokoji, kde spal zrádce. Zastavil se u dveří a zaposlouchal se, ale zevnitř se nic neozývalo. Bylo možné, že Spart'án ten křik neslyšel?

Možná, avšak Gleamus své řemeslo cvičil téměř dvacet let v Egyptě, Persii, Athénách a Illyrii, a přežil výhradně díky tomu, že používal mozek a nic neponechával náhodě.

Celé dny pozoroval dům, sledoval zrádcovy pohyby a odhadoval ho. Jeho kořistí byl válečník. Pohyboval se dobře, plavně, vždy se měl na pozoru. Jeho slabinou byl dům. Z ložnice byl jen jeden východ, pokud člověk nechtěl skočit rovnou na dvůr, kde by si jistě zlámal kosti.

Plán se již zvrtil, ale stále byl čas vyzvednout odměnu, již nabízel Agésiláos. Gleamus zvažoval další krok. Muž za dveřmi mohl být vzhůru. Pokud ano, kde by mohl být? Předchozího dne, když byl dům prázdný, ho Gleamus prohledal a uložil si do paměti podrobnosti. Nebylo kam se schovat. Místnost byla malá. Muž uvnitř tedy měl jen několik možností. Pokud byl vzhůru, bude stát nalevo nebo napravo ode dveří. Aris a Sturma už stoupali po schodech za ním. Nebude je potřebovat. Zrádce chtěl zabít sám. Ukáže jim, že je stále mistr.

Zvedl závoru a rozrazil dveře, které narazily do zdi nalevo. V té chvíli si všiml, že postel je prázdná, a s divokým výkřikem skočil a rozmáchl se nožem doprava, kde musel být zrádce. Čepel narazila do stěny.

Gleamus zůstal překvapeně stát a jen se rozhlížel po měsícem osvětlené místnosti. Zrádce byl pryč! To bylo nemožné! Viděl ho vstupovat. Nikde jinde být nemohl.

Nad ním se pohnul stín. Gleamus se otočil a zvedl nůž, ale bylo pozdě. Zrádce mu prosekl klíční kost, meč skončil v plíci. Gleamus zachroptěl a couvl, nůž mu vypadl z prstů. I když mu z těla unikal život, nemohl neobdivovat zrádcův manévř. Spart'án vylezl na překlad nade dveřmi.

Jak prostě, pomyslel si Gleamus.

Dřevěná podlaha ho zastudila do obličeje a myšlenky se mu roztoulaly. Znovu spatřil otcův dům na rodné Krétě, bratry hrající si na svazích, matku uspávající je písněmi o bozích a mužích.

V hrdle mu zabublala krev a v posledních myšlenkách se vrátil ke Spart'anovi. Tak chytrý. Tak chy...

####

Parmenión vytáhl meč z mrtvoly a ustoupil ode dveří. Před obličejem se mu mihl meč. Spart'án zvedl svou zbraň, sek odrazil a levou pěstí muže udeřil do brady, čímž ho srazil na třetího vraha na schodišti. Oba zavrávali. Parmenión po nich skočil a kopl prvního muže do brady. Oba spadli ze schodů. Parmenión se přehoupl přes balkon a dopadl do andronu dole. Oba vrahové se zvedli a postupovali k němu.

"Jsi mrtvý, míšenče," zamumlal první.

Rozestoupili se, aby se k němu dostali z obou stran. Parmenión se znenadání vrhl na muže napravo, otočil se na patě a proťal hrdlo muži nalevo, když přiskočil. Vrah upadl a na perské koberce na podlaze tryskala krev. Poslední vrah se pohyboval opatrně a na čele se mu zaperlil pot.

"Mě není snadné zabít," sdělil mu Parmenión tichým hlasem.

Muž se posunul ke dveřím. Objevil se za ním Mothak a vrazil mu dýku do plic.

Vrah se zhroutil.

Mothak se ve dveřích zapotácel, vyklopýtal ven a svezl se za stůl. Z ramene mu trčela bronzová rukojeť nože.

Parmenión zapálil dvě lucerny a prohlédl mu ránu.

"Vytáhni tu zatracenou věc," zavrčel Mothak.

"Ne. Lepší, když prozatím zůstane tam. Zabráni to silnému krváčení, dokud neseženeme doktora." Nalil Mothakovi pohár neředěného vína. "Nehýbej se," rozkázal mu. "Vrátím se s Argonem."

Mothak popadl Parmenióna za ruku. "Oceňuji, že chceš hned běžet," podotkl s nuceným úsměvem. "Ale možná by bylo lepší, kdyby ses nejdřív oblékl."

Parmenión se usmál a jeho výraz změkkl. "Zachránil jsi mi život, Mothaku. A skoro přišel o svůj. Na to nezapomenu."

"To nic. Ale mohl bys aspoň říct, že bys totéž udělal pro mě."

O dvě hodiny později, když Mothak spal, nůž vytažený, ránu obvázanou, seděl Parmenión s Argonem a díval se, jak tlustých polyká šunkovou kýtu a čtyři poháry vína, po čemž následovalo šest medových koláčků. Argonás si říhl a uložil se na lehátko, které pod jeho tíhou zavržalo.

"Vedeš zajímavý život, mladý muži," poznamenal Argonás. "Hraješ si na Spart'any, uprostřed noci bojuješ s najatými vrahy. Zajímalo by mě, nakolik je bezpečné pohybovat se ve tvé společnosti."

"Bude Mothak jako dřív?" zeptal se Parmenión a doktorovu otázku přešel.

"Nůž prošel masitou částí ramene, kde má slušné svalstvo. Rána není kulatá, a tudíž se snáze zahojí. Použil jsem šťávu z fikovníku, která pomůže srazit krev. Několik týdnů to bude nepříjemné, ale svaly srostou a do léta by měl být v pořádku."

"Jsem ti velice vděčný. Mothak pro mě hodně znamená."

"Ano," souhlasil Argonás a hladil si naolejovanou bradu, "dobrého sluhu neseženeš snadno. Já měl thráckého osobního sluhu, úžasného chlapíka, který předvídal, co potřebuji, chvíli předtím, než jsem si to uvědomil sám. Jemu podobného jsem nenašel."

"Co se s ním stalo?" zeptal se Parmenión spíš ze zdvořilosti, než že by ho to opravdu zajímalo.

"Zemřel," odpověděl Argonás smutně. "Trpěl nádorem mozku - podobně jako ty - ale nikdy o svých potížích nemluvil, a když se zhroutil, bylo pozdě zachránit ho před smrtí. Nesmíš, příteli, zapomínat brát odvar ze silfí. Taková smrt je hrozná napohled a ještě horší na vlastní kůži. Musím říct, že tvůj sluha pro tebe našel nový lék. Používal bych ho sám, ale už tak mám potíže s kolegy."

"Myslel jsem, že mě vyléčilo silfion," poznamenal Parmenión.

"Správně. Ale nejdřív bylo nutné přivést tě zpátky, abys ho mohl vypít. Je to přemýšlivý muž a chytrý. Jestli ho někdy napadne odejít z tvých služeb, nesmímně rád bych ho přijal sám."

"Ano, ano, ale co udělal?"

"Ty si to nepamatuješ?"

"Ale no tak, Argone! Kdybych si to pamatoval, proč bych se tě ptal?" štěkl Parmenión, stále podrážděnější.

"Přivedl ti do postele oblíbenou děvku. Kněžku. Muž vzrušený ke kopulaci má zřejmě mnohem silnější vůli žít."

"Ne," zašeptal Parmenión. "Tak to nebylo. Za mnou přišla Deraé."

Argonás se s námahou zvedl a v tmavých očích měl obavy. "Omlouvám se, Parmenióne," řekl. "Nemluvil jsem moudře. Připíš to nedostatku spánku a přebytku vína. Možná to byly obě ženy: Deraé v duchu a kněžka v těle."

Parmenión ho téměř neslyšel. Znovu spatřil kněžku ve dveřích, její úsměv, cítil její vůni a viděl hněv a žal v jejích očích, než praskla dveřmi.

"Tušíš, proč tě ti vrahové chtěli zabít?" zeptal se Argonás.

"Cože? Ne, žádný důvod mě nenapadá. Možná to byli jenom obyčejní lupiči."

"Lupiči bez vaků? Těžko. No, už musím jít. Zítra se vrátím, prohlédnu Mothakovi ránu a vyzvednu si peníze."

"Ano. Děkuji," opáčil Parmenión nepřítomně.

"A buď opatrný, příteli. Člověk, který ty muže najal, si může najmout další."

###

Dva dny nato navštívil Parmenióna důstojník městské domobrany. Menididovi bylo téměř sedmdesát a déle než půl století byl vojákem. Posledních deset let vedl malý oddíl domobrany, fungující ve městě, zodpovědný za hlídkování v ulicích po setmění a strážící velké thébské brány.

"Ti muži byli cizinci," oznámil Parmeniónovi a upíral na něj pronikavé šedé oči. "Do města dorazili před čtyřmi dny, vstoupili branou Proitidés. Prý dorazili z Korintu a chtěli koupit thébské vozy. Podle mě přišli ze Sparty." Starý voják dával pozor, jaký účinek budou jeho slova mít na mladého muže, avšak Parmenión zachoval kamennou tvář. "Je dobře známo, jakou roli jsi hrál při osvobození Théb zpod spartské nadvlády," pokračoval Menidis. "Myslím, že byli najati, aby tě zabili."

Parmenión pokrčil rameny. "Neuspěli."

"Tentokrát, mladíku. Ale předpokládejme na chvíli, že je zaplatil nějaký bohatý aristokrat. Takové je snadné najít.

Naneštěstí tebe také."

"Radiš mi, abych opustil Théby?"

Stařec se usmál. "Co uděláš, je tvoje věc. Mohl bych nechat muže, aby tě hlídali, kamkoliv půjdeš, a strážili tě, když budeš spát. Pán Epameinondás žádal, abychom - přinejmenším - hlídkovali u tvé brány. Ale pořád budeš chodit mezi davy v ulicích a zastavovat se u stánků na tržištích. Odhodlaný vrah si tě najde."

"Správně," přitakal Parmenión, "ale nemám náladu na utíkáni. Tohle je můj domov. A nechci tu žádné stráže, i když jsem ti za tu nabídku vděčný. Jestli mě má zabít nějaký vrah, budiž. Ale nebude ze mě snadná oběť."

"Nebýt tvého thébského sluhu," poukázal Menidis, "byl bys snadná oběť. Spící muž se příliš nebrání. Je to tvá volba, rozhodl ses." Voják vstal, nasadil si znovu bronzovou přilbici a dotáhl řemínek pod bradou.

"Pověz mi něco," požádal Parmenión. "Mám dojem, že ti příliš nezáleží na tom, jestli uspějí, nebo ne. Proč?"

"Jsi vskutku bystrý a já věřím na upřímnost za všech okolností, takže ti to řeknu. Za to, že ses rozhodl zradit vlastní město a pomoci Thébám, jsem ti vděčný. Ale pořád jsi Spartan a já Spartany opovrhují. Dobrý den."

Parmenión se za ním díval, jak odchází, a potřásl hlavou. Zvláštním způsobem mu Menididova slova dělala mnohem větší starosti než útok. Zašel za Mothakem, který klel, jak se snažil dostat zraněnou ruku do chitónu.

"Ukaž, pomůžu ti," vyhrkl Parmenión, "i když Argonás trval na tom, že máš aspoň týden zůstat v posteli."

"Ty dva dny mi připadaly jako týden," štěkl Mothak.

"Cítíš se na procházku?"

"Ovšem! Vypadám jako mrzák?" Parmenión se mu zadíval do očí a uviděl v nich hněv. Mothak měl tváře skoro stejně rudé jako vousy a ztěžka dýchal.

"Jsi umíněný. Ale ať je po tvém. Projdeme se." Parmenión se ozbrojil mečem a dýkou a pomalu se vydali do zahrad na západním svahu Kadmeie, kde vzduch ochlazovaly fontány a celý rok kvetly květiny. Posadili se u mělkého potůčku pod žlutnoucí vrbou a Parmenión Thébanovi převyprávěl rozhovor s Menididem.

Mothak se zasmál. "S věkem neměkne, co? Předě dvěma lety zatkl dva spartské vojáky a nakřápl jim lebku. Tvrdil, že

obtěžovali urozenou thébskou ženu, což je naprostý nesmysl. Urozené thébské ženy nesmějí na ulici."

"V tom - když ne v ničem jiném - zaostáváte za Spartou," podotkl Parmenión. "Tam ženy chodí volně jako muži, bez omezení."

"Ostuda," poznamenal Mothak. "Jak je potom poznáte od kurev?"

"Ve Spartě žádné nejsou."

"Žádné kurvy? Neuvěřitelné! Není divu, že Sparťané tolik chtějí dobývat jiná města."

"Když už mluvíme o kurvách, Mothaku, pověz mi, jak jsi mi onehdy jednu přivedl do postele."

"Jak jsi to zjistil?"

"Na tom nezáleží. Proč jsi mi to neřekl?"

Mothak pokrčil rameny a trhl sebou, jak ho zabolelo rameno. Přetřel si ránu, ale tím vše jen zhoršil. "Byl jsi přesvědčený, že to byl zázrak. Chtěl jsem ti povědět pravdu, ale... ale neudělal jsem to. Nemám omluvu. Mrzí mě to. Nic lepšího mě nenapadlo. Ale fungovalo to, ne?"

"Fungovalo," souhlasil Parmenión.

"Ty se zlobíš?"

"Jen jsem trochu smutný. Bylo příjemné myslet si, že je Deraé zase zpátky, i když jen ve snu. Možná má Epameinóndás pravdu, žádní bohové nejsou. Doufám, že se mýlí. Když se podívám na oblohu nebo na moře nebo na krásného koně, rád v bohy věřím. Rád mám pocit, že existuje nějaký řád, nějaký důvod žití."

Mothak kývl. "Vím, jak to myslíš, a já věřím. Musím. Na druhé straně na mě někdo čeká. Kdybych tomu nevěřil, rovnou bych si podřizl krk."

"Zemřela v den, kdy jsi ke mně přišel," poznamenal Parmenión. "Jmenovala se Élea."

"Jak to víš?"

"Ten první den jsem tě sledoval. Viděl jsem pohřební průvod. Když jsi odešel - abys, jak se ukázalo, zabil Kleta - zašel jsem k hrobu projevit úctu."

"Byla to skvělá žena," řekl Mothak. "Nikdy si nestěžovala. Ještě teď, kdykoliv zavřu oči, vidím její tvář."

"Aspoň jsi měl víc než pět dní," zašeptal Parmenión a vstal. "Vraťme se. Myslím, že jsi unavenější, než vypadáš."

Najednou ze stínu za nimi vystoupil jakýsi muž. Parmenión švihl mečem a muž uskočil, zvedl ruce a ohromeně otevřel ústa.

"Nemám zbraň! Nemám zbraň!" ječel. Za ním stál asi sedmiletý chlapec a držel se tatínka za plášť.

"Omlouvám se," vyhrkl Parmenión. "Polekal jsi mě." Vrátil meč do pochvy a usmál se na hošíka, ale ten se rozplakal.

"Jsi ustaranější, než vypadáš," podotkl Mothak, když se vydali na dlouhou cestu domů.

"Ano, děsí mě pomyšlení, že nůž, meč nebo šíp můžou přijít odkudkoliv. Jenže když opustím Théby, budu na tom stejně, jako když jsem přišel sem - doslova bez prostředků. Mám peníze v několika podnicích, ale pořád musím splatit Epameinóndovi ten dům."

"Lepší být chudý a naživu," upozornil ho Mothak, "než bohatý a mrtvý."

"Ale ještě lepší je být bohatý a naživu."

"Mohl by ses dát ke Svatému oddílu. Pelopidas by tě tam měl moc rád, a dokonce i ten nejchrabřejší vrah by měl potíže dostat se k tobě."

"To je pravda," souhlasil Parmenión, "ale já nebudu sloužit pod nikým - no možná ještě tak pod Epameinóndem. Oba myslíme stejně. Pelopidas je příliš zbrklý, a když čelíš Sparťanům, není dobré být zbrklý."

"Pořád si myslíš, že nemáme sílu jít proti nim?"

"Já to vím, Mothaku. Naprosto jistě. Ne, musíme je zdržovat, odmítat otevřenou bitvu. Čas přijde, ale musíme mít trpělivost."

###

Leukión spal špatně, zdály se mu sny plné obav a úzkosti. Probudil se časně. Devět ostatních válečníků spalo dál. Prokletá kurva! pomyslel si Leukión, když prohraboval popel v ohništi. Konečně našel řevavý uhlík, přihodil suché listy a větvičky a rozfoukal oheň k životu. Mluvila o lásce, ale když mu došly peníze, vysmála se mu a vykázala ho z domu. Prokletá perská kurva! Bitvy skončily, žoldnře rozpustili. Vzpomínal, jak je vítaly jásající davy a na cestu jim lidé házeli květiny, a pak je jednou v noci vyhodili s hrstkou mincí a bez jediného slůvka díky.

Uvědomil si, že na ně Peršané vždycky koukali svrchu. A kde by byli bez nás, kdo jsme bojovali v těch jejich mizerných bitvách? Barbaři, všichni do jednoho. Otevřel měšec u pasu a vytáhl poslední peníz. Byl zlatý, těžký a teplý na dotek. Na jedné straně byla vyražená podoba velkého krále, na druhé klečící lučištník s napjatým lukem. Peršané je nazývali dáreiky po Dáreiovi Velikém. Pro řecké žoldnře to byli lučištníci, jediný důvod, proč tolik řeckých válečníků bojovalo v perských válkách.

"Žádný Řek není nepřístupný vůči perským lučištníkům," řekl mu Artabazarnes během pitky a zasmál se. Znělo to posměšně. Leukión by mu ten jeho úšklebek nejradši rozmlátil pěstí.

Nyní seděl Leukión u ohně a hněv plál v jeho duši jasněji než oheň. Probudil se Pendaros a připojil se k němu. "Co ti dělá starosti?" zeptal se.

"Tahle prokletá země," sdělil Leukión příteli.

"Včera jsi měl dobrou náladu."

"No, dnes je dnes!" štěkl Leukión. "Probud' muže, vyrazíme. Do města je to deset dní jízdy."

"Myslíš, že nás přijmou?"

"Udělej, co říkám!" zařval Leukión. Pendaros couvl a probudil ostatní. Leukión si prohrábl krátkou černou bradu. Nyní měl vous splený a toužil po fióle navoněného oleje... a koupeli. Nasadil si kyrys, upravil ramenní chrániče a zamířil ke koni.

Muži konečně nasedli a vyjeli přes zelené pahorky. Zbroj se jim ve světle leskla. Vyjeli na vrch a zadívali se na malé vísky a chrám s bílými sloupy v dálce.
Za chrámem se rozkládalo měňavé moře.
Leukión zajel do nejbližší vesnice. Hlava mu třeštila, až musel bolestí zavřít oči.
Bud' prokleta, děvko, a chcípni!
Když se přiblížili k vesnici, zadíval se na chrám. Byli vysoko v kopcích a viděli přes bílé zdi chrámové zahrady.
Procházela se tam jakási mladá žena a v rudozlatých vlasech se jí odrazilo sluneční světlo. Byla štíhlá a řadra napínala průsvitnou látku peplu.
Představil si, jak se pod ní žena svíjí, prosí, aby přestal, žebroni, jeho nůž na jejím hrdle, čepel proniká kůží, z rány tryská krev...
Pobídl koně do cvalu a zamířil k růžemi obrostlé bráně.
Už když se blížil, uvědomoval si, že ostatní nikdy nedovolí, aby tu holku zavraždil dřív, než si s ní užijí. Ne, bude muset být trpělivý. Ta myšlenka ho zarazila, protože ho dosud nikdy nenapadlo, že by z vraždy mohl mít potěšení. V boji ano; ve válce, samozřejmě. Zvláštní, pomyslel si. Přitáhl otěže, seskočil z koně a vykročil k bráně. Holka klečela u růžového keře. Zvedla hlavu.
Byla slepá. Z nějakého důvodu ho to vzrušilo ještě víc, pocit moci zesílil.
Slyšel, jak ostatní sesedají a pozorují dívku. Byla pozoruhodně krásná, spíš Řekyně než Peršanka, avšak Leukiónovi nezáleželo na tom, jaké je národnosti.
"Kdo jsi?" zeptala se hlasem tichým a hlubším, než čekal. Její přízvuk prozrazoval dórský původ. Ze Sparty nebo Korinthu, usoudil, což ho potěšilo. Vyhledka na znásilnění athénské ženy by ho neuspokojila.
"Proč nemluvíš?" pokračovala a do hlasu se jí zatím nevyloudila ani stopa strachu. Leukión však věděl, že to přijde. Pomalu vytáhl nůž a přistupoval k ní.
"Co to děláš?" zavolal Pendaros.
Leukión si ho nevšímal a blížil se k ženě. I přes vůni růží cítil voňavku z jejích vlasů. Uchopil její peplos na rameni, prořízl látku a stáhl jí šat z těla. Couvla, konečně vylekaná.
"Nech toho!" křikl Pendaros, přiběhl a popadl Leukióna za ruku. Než si uvědomil, co dělá, vrazil válečník nůž příteli do prsou. "Proč?" zašeptal Pendaros, přepadl na Leukióna a sklouzl k zemi. Jeho krev Leukiónovi umazala bronzový kyrys. Leukión zmateně zaváhal, pak pohodil hlavou a otočil se k ostatním. "Chcete ji?" zeptal se jich.
"Proč ne?" odušil Boras, podsaditý Thrák. "Vypadá docela mladě." Muži přistupovali k nahé dívce a Leukión šel v čele se zvednutým zkrvaveným nožem. Kněžka zůstala stát, zvedla ruku a Leukión cítil, jak se mu nůž kroutí v ruce. Podíval se na něj a zaječel. Držel zmiji, která zvedla hlavu, připravená uštknout. Odhodil ji a zaslechl, jak rachotí na kamenech.
"Co je to s tebou?" chtěl vědět Boras.
"Ty jsi ho neviděl? Toho hada?"
"Copak ses zbláznil? Tak chceš ji první, nebo ne? Nehodlám čekat dlouho."
Za nimi se ozvalo tiché zavrčení.
Uprostřed skupinky stála šelma. Hlavu měla lví, tělo medvědí, plece široké a drápy ostré. Vzduchem zablyskly meče, jak válečníci zaútočili na zvíře, které se nijak nebránilo, když mu čepele zajely do mohutného těla. Padlo, pokryté krví, a proměnilo se v jejich druhu Metrodora.
"Je to čarodějnice!" zaječel Boras a couvl.
"Ano, čarodějnice," přitakala slepá žena a téměř syčela. "A teď všichni zemřete!"
"Ne!" ozval se další hlas. Leukión zahlédl jakousi stařenu, šourající se po chodníčku. Prošla mezi šermíři, poklekla u mrtvého Metrodora, položila ruce na jeho rány a začala monotónně propěvovat. Mraky jako by se rozběhly oblohou a pak zamrzly na místě. Vitr zavyl a utichl. Rozhostilo se strašidelné ticho. Leukión vzhlédl a na obloze spatřil nehybného orla s rozepjatými křídly. Zpěv pokračoval a Metrodorovi se zavřely rány. Roztřeseně se nadechl a zaúpěl.
"Postarej se o toho druhého," rozkázala čarodějka slepé dívce.
"Jsou to vrahové! Zaslouží si smrt!" vykřikla kněžka.
Ale stařena si jí nevšímalá, a ona nakonec přistoupila k mrtvému Pendarovi a položila mu ruku na ránu na prsou. Leukión ohromeně přihlížel, když se rána zavřela. Pendaros se probudil a vzhlédl ke slepé léčitelce.
"Neublížili ti?" zeptal se jí. Zavrtěla hlavou. "Umírám?"
"Ne. Jsi v pořádku," sdělila mu.
Leukión stál jako omámený a mrkal ve slunečním světle. Znovu se zvedl vítr a orel pokračoval v letu. Válečník přiklopýtal k Tamis. "Nevím... nikdy jsem ne..." Slova mu však nechtěla jít z úst.
Pendaros vstal a uchopil přítele za loket. "Už je ti dobře, Leukióne?"
Vůdce se náhle rozvzlykal. "Znáš mě, Pendare. Nikdy bych... něco takového... neudělal."
Tamis se obrátila k Deraé, ale neřekla nic. Mladá kněžka přistoupila k Leukiónovi a vzala ho za ruku. "Jdi odsud do Tyru," přikázala mu chladně. "Tam najdeš, co hledáš."
"Mrzí mě to," vyhrkl.
"Nestalo se nic důležitého," ujistila jej Deraé.
Pendaros zvedl její peplos, ovinul jej kolem ní a svázal rozřezané části.
"A ty, Pendare, by ses měl vrátit do Athén. Tvá rodina tě tam potřebuje."
"Vrátím, paní," slíbil jí.

Když muži odešli, přistoupila Tamis k jezírku a ošplíchala si obličej studenou vodou. Deraé se posadila vedle ní.

"Proč jsi mě zastavila?" zeptala se.

"Dotkla ses Leukióna, víš, proč přišel. Pracoval v něm duch chaosu."

"Mohla jsem ho zabít."

"A kdo by byl vyhrál, Deraé? Kdo by získal vítězství? Temnému bohovi na Leukiónovi nezáleží. Věděl, že tě ten muž nedokáže zničit. To tebe chtěl vyzkoušet. My nesmíme používat jeho zbraně. Každé malé vítězství v tomto směru vede k budoucí porážce. Já to vím, já zabíjela. Leukión v Tyru najde lásku a štěstí. Bude mít syny, dobré, hrdé muže. A nikdy nezapomene na dnešní den."

"Já taky ne," odtušila Deraé s úsměvem. Tamis cítila její radost a na prchavý okamžik se s ní spojila, dotkla se její duše jako neslyšné šeptnutí. Spart'anka s uspokojením vzpomínala, jak se muži vrhli na svého druha. Těšila se ze vzpomínky na svou moc.

Tamis vstala a vrátila se do pokoje. Byla unavená, a jak si sedala na lůžko, nevšimla si černého stínu, který se objevil na stěně za ní. Když si nalávala vodu, vytáhl se ze stěny spár - dlouhý a zahnutý. Voda přišla na zkažený zub a Tamis zabručela a vstala. Zpoza mraku vyšlo slunce, oknem pronikl paprsek a vrhl na lůžko stín spáru. Tamis se prudce otočila ve chvíli, kdy jí spár vyrazil proti obličejí. Zvedla ruku a z prstů jí vytrysklo světlo, jež se změnilo v zářící zlatý štít. Drápy po něm sjely. Stěna se zamihotala a objevila se obrovská hlava, jako by kámen nebyl pevnější než dým. Démon měl šupinatou kůži a špičaté zuby. Pomalu vlezl do místnosti a obrovskými rukama zakončenými drápy se sápal po staré kněžce.

"Zmiz!" zvolala Tamis a ukázala na příšeru. Světlo v jejích rukou však sláblo a ona věděla, že na zabitého použila příliš mnoho síly.

Démon se vrhl proti štítu, který se rozpůlil a zmizel. Do Tamidina šatu se zapletly drápy a ona byla tažena po kamenné podlaze k díře, kde kdysi bývala stěna.

Otevřely se dveře...

Démona do prsou zasáhl planoucí světelný šíp. Z bestie začaly stoupat plameny a kouř a místnost naplnil strašný řev.

Démon pustil Tamis a otočil se k Deraé.

Spart'anka počkala, dokud nebyl těsně u ní, a rozpřáhla ruce. Z prstů jí vylétly blesky. Příšeru to srazilo k zemi.

Pokoušela se vstát, ale obklopilo ji modré světlo a spoutalo mohutné paže i nohy.

Deraé popošla blíž a zastavila se nad démonem. "Zmiz," zašeptala. Zvedl se vítr, protáhl démona zpátky zdí, která se zamihotala a opět se proměnila v kámen.

"Vedla... sis... dobře," zachraptěla Tamis, zachytila se okraje postele a vytáhla se na nohy.

"Co to bylo zač?"

"Noční lovec. Naši nepřátelé prorazili kouzlo, které jsem na chrám seslala. Musíš mi pomoci vytvořit další."

"Víš, kdo jsou naši nepřátelé?"

"Samozřejmě. Vede je Aida."

"Nemůžeme na ně zaútočit?"

"Copak mě neposloucháš, Deraé? Nesmíme používat jejich zbraně."

"Nejsem o tom přesvědčená," prohlásila Deraé. "Jak s nimi můžeme bojovat, když zbraně mají jenom oni?"

"Věř mi, dítě. Nemám odpovědi, které by tě přesvědčily. Prostě mi věř."

Lehla si a zavřela oči. Nedokázala se na mladou kněžku podívat. Dvakrát za den Spart'anka zakusila nadšení z moci...

A když Tamis usínala vyčerpáním, téměř slyšela smích Temného boha.

###

Thetis mířila úzkými uličkami ke svému domovu v jižní čtvrti. Dobu v Afrodítině chrámu si již odsloužila. Doma si smyla barvu z obličeje, svlékla měňavý chitón a průsvitnou chlainu hodila do rohu. Vzala si chitón z bílé bavlny, natáhla se na lehátko a zadívala se na potřísněné šaty. Zítra je spálí a už Afrodítin chrám nikdy víc nenavštíví. Na rozdíl od ostatních děvčat Thetis. utrácela moudře, investovala u tří kupců věnujících se obchodu s kořením a u jednoho muže z Thespií, který choval a cvičil válečné oře.

Nyní byla finančně zabezpečená. Dům stál devět set osmdesát drachem, a také si najala služku, patnáctiletou thessalskou dívku, která bydlela v malém výklenku za kuchyní.

Od teď si bude žít bezstarostně, nikdo ji nebude osahávat zpocenými rukama a nebude muset poslouchat funění uctíváčů.

Bez Damóna, pomyslela si. Zavřela oči a přitiskla si na břicho vyšívanou podušku.

Bez Damóna...

Jak mohl někdo tak mladý a atletický zemřít takovým způsobem, zhroutit se na dráze po závodě? Lékař prohlásil, že měl slabé srdce. A přece byl silný, na těle neměl ani ždíbec sádla, svaly měl pevné a hezky vykreslené, jako Héraklés. Ne, Thetis věděla, že nešlo o slabé srdce. Srazili ho bohové, kteří žárlili na jeho krásu, a Thetis uloupili jedinou lásku, jakou kdy pozná.

Zdřímala si, pak vstala, zašla do kuchyně a snědla chleba se sýrem, což zapíjela studenou vodou. Služka Kleó tiše pochruchovala a Thetis se pohybovala tiše, aby ji nevzbudila.

Když utišila hlad, vrátila se na lehátko. Její pozornost upoutaly šaty na podlaze a ona si uvědomila, že se nemůže dočkat, až je spálí. Vzala malý, zakřivený nůž, který nosila na svou ochranu, a pomalu trhala šaty na malé kousky, až podlaha kolem lehátka vypadala jako posypaná okvětními plátky.

V těch šatech strávila šest let života, šest dlouhých let plných bezejmenných mužů bez tváře. Ať vousatí či bez vousů, hubení či tlustí, mladí či staří, všichni toužili po stejné službě.

Potřásla hlavou, jako by z ní chtěla vyhnat vzpomínky, a uviděla Parmeniónovu tvář. V měsících od chvíle, kdy ho přivedla zpátky k životu, na něj často myslela. Uvědomovala si, jaký rozdíl byl mezi pářícím se zvířetem, když byl s ní, a

ohleduplným, pozorným milencem, jakého viděla té noci, kdy snil o... jakže se jmenovala? Deraé?

Tělesně se od siláka Damóna lišil, ale byl stejně něžný a stejně chápal její potřeby. Ne, ne její potřeby, připomněla si. Potřeby Deraé.

Přitiskla si k sobě podušku a znovu usnula. Probudila se až za svítání. Kleó za kuchyní naplnila vanu horkou vodou a Thetis se do ní naložila a umyla si krátké kudrnaté vlasy. Když vstala, ovinula kolem ní Kleó osušku a osušila ji. Pak jí natřela tělo voňavým olejem a oškrábala ji do čista zakulaceným kostěným nožem.

Thetis si vzala dlouhý chitón z modrého lnu a vyšla na dvorek. Byl dlouhý a úzký, ale ráno sem svítilo slunce.

Bylo slyšet, jak za bránou chodí po ulici lidé, a z Norakovy kovárny se sem neslo bušení. Thetis hodinu proseděla na slunci, pak zašla dovnitř a pustila se do výšivky, již začala před třemi lety. Tvořila ji řada propojených čtverců a kruhů v zelené, hnědé a žluté barvě. Vyšívání ji uklidňovalo.

Přišla za ní Kleó. "Přišel tě navštívit nějaký muž, paní."

"Muž. Neznám žádné muže," opáčila Thetis a zároveň si uvědomila, že je to pravda. Spojila se se stovkami, možná tisícovkami mužů, ale žádného neznala.

"Přeje si s tebou mluvit."

"Jak se jmenuje?"

Dívka zrudla, odběhla na dvůr a ve chvilce byla zpátky. "Parmenión, paní."

Thetis se zhluboka nadechla a sebrala se. "Přived' ho," rozkázala, "a pak nás nech."

"Nechat vás, paní?" podivila se Kleó.

Thetis se usmála. "Jestli tě budu potřebovat, zavolám."

Vrátila se k vyšívání a služka mezitím přivedla Parmenióna. S tvrdým výrazem vzhledla.

"Prosím, posad' se," vybídla jej. "Kleó, dones našemu hostu vodu."

"To nebude nutné," ozval se muž a posadil se na protější lehátko. Mlčky čekali, dokud Kleó neodešla a nezavřela za sebou dveře.

"Nepřijímám doma nezvané hosty," prohlásila Thetis. "Proto bych ocenila, kdybys svou věc vyřídil rychle."

"Přišel jsem se omluvit," začal Parmenión.

"Za co?"

Najednou se přihloupě usmál. Vypadal mladší, méně strohý.

"Nejsem si jistý, ale vím, že je to nutné. Víš, nevěděl jsem, že jsi mě tenkrát v noci přivedla zpátky právě ty."

"Dostala jsem za to zapláceno," štekla a snažila se ovládnout hněv, aniž by chápala, proč se vlastně zlobí.

"Já vím," pravil mímě. "Ale mám dojem... dojem... že jsem ti způsobil bolest. To jsem nechtěl."

"Ty bys chtěl, abychom byli přátelé?" zeptala se.

"To chtěl - a moc."

"Moje přátelství stávalo čtyřicet obolů," sdělila mu, vstala a odhodila výšivku, "ale to už neplatí. Nyní buď tak laskav a odejdi. V chrámu si najdeš spoustu přítelkyň a cena zůstává stejná."

"Tak jsem to nemyslel," ohradil se a také se zvedl. "Ale ať je po tvém." Došel ke dveřím a otočil se k ní. "Přátelství si hodně cením," řekl. "Možná proto, že jsem v životě poznal jen pár přátel. Víš, že za to, co jsi udělala, jsi dostala zapláceno, ale stejně jsi mi zachránila život. Ten dluh nikdy nesplatím. Kdybys mě někdy potřebovala, budu tady. Bez otázek. Ať chceš nebo ne, jsem tvůj přítel."

"Já nepotřebuju přátele, Parmenióne, ale jestli mi někdy bude chybět čtyřicet obolů, vzpomenu si na tebe."

Když odešel, svezla se na lehátko a zvedla výšivku. Přišla za ní Kleó a poklekla u jejích nohou. "Třesou se ti ruce, paní."

"Už sem nikdy nesmí. Až se příště objeví, zastavíš ho u brány. Rozumíš?"

"U brány. Ano, paní."

Ale dny ubíhaly a Parmenión nepřicházel a Thetis se z nějakého záhadného důvodu na mladého Spart'ana zlobila o to víc.

Časem Thetis její nový život stále víc skličoval. Když byla kněžka, mohla se ulicemi procházet ve dne v noci. Ale žádná urozená Thébanka nikdy nechodila bez doprovodu, kromě výprav na trh, a dům, jenž býval jejím snem, se brzy změnil v pohodlné vězení. Kleó nosila každý den zprávy, ale hovor se točil hlavně kolem posledních šatů, voňavých olejů či náhrdelníků s drahými kameny. O pohyby spartského krále, jenž vtáhl do Boiótie, se služka příliš nestarala. Thetis se dozvěděla jenom to, že spartský král Agésiláos - jenž si pro své vojáky vynutil průchod kithairónskými průsmyky na jihu - plní venkov a že Epameinóndás na hřeben před Thébami umístil pět tisíc athénských hoplītů a tři tisíce Thébanů.

Ne že by Thetis záleželo na tom, zda Spart'ané vyhrají, či prohrají. Měla pocit, že bez ohledu na město původu slyší pořád tytéž stížnosti.

Válka však ovlivňovala její investice. Spart'ané zabavili poslední dodávku opia, když vozy projížděly Platajemi. Thetis přišla o téměř šest set drachem a nyní se musela spolehnout, že přes Makedónii přijde koření z Asie.

Přemýšlení o financích ji přivedlo ke vzpomínkám na chrám. Slibovala si, že ji nic nepřinutí vrátit se k takovému životu.

Pak se jí před očima vynořila Parmeniónova tvář.

Ať je proklet, říkala si. Proč nepřijde?

###

Jelikož Agésiláos nebyl ochoten zaútočit na hřeben bráněný Athēňany a Thébany a Epameinóndás odmítal přijmout bitvu na otevřené pláni, válka uvázla na mrtvém bodě. Spart'ané pochodovali Boiótií, drancovali malá města a vesnice a posilovali posádky, avšak Théby nechávali na pokoji.

Pak Agésiláa přestala vyhlazovací válka bavit a vytáhl na město. Hodlal vpadnout do města bránou Proitidés a srovnat

Théby se zemí. Méně otrlí obyvatelé uprchli z města s majetkem naloženým na kárách a vozech.

Na jednom voze, mířícím nocí do Thespií, se vezl lékař Horas s manželkou a třemi dětmi. Nejstarší z nich, Symión, si stěžoval na silnou bolest hlavy. Do rána měl chlapec vysokou horečku a žlázy na hrdle a v podpaždí mu natekly, až byly trojnásobné. Na kůži se mu vytvořily rudé skvrny a do poledne byl mrtvý. Odpoledne dostal horečku sám Horas a skončil v deliriu.

Vůz našel výzvědný oddíl spartského vojska. Důstojník nahlédl dovnitř a rychle couvl.

"Mor," šeptl svému pobočnickovi.

"Pomozte mi!" zakrál Horas a snažil se vylézt z vozu. "Žena a děti jsou nemocné."

"Zůstaň, kde jsi!" křikl důstojník a přivolal si lučištníka. "Odkud jste?"

"Z Théb. Ale nejsme zrádci. Jsme nemocní. Pomoz nám, prosím!"

Důstojník dal znamení lučištníkovi, jenž Hora střelil do srdce. Lékař se zhroutil zpátky na vůz.

"Spalte to," rozkázal velitel.

"Ale říkal, že jsou uvnitř žena a děti," namítl pobočník.

Důstojník se k němu otočil. "Tak si tam vlez a zbav je utrpení!"

Vojáci nasbírali chrastí a naskládali ho kolem vozu. Suché dřevo ve chvílce vzplálo, a když se z vozu ozval křik, vojáci šli nahlásit setkání Agésiláovi.

###

Mor začal v nejhudší čtvrti a šířil se rychle. Radní, bojíce se, že by se mohli nakazit vojáci, nechali zavřít městské brány. Nikdo nesměl do města ani ven. Stráže u Élektřiny brány napadl dav, ale zahnali je lučištníci na hradbách pod velením starého Menidida.

Během týdne měla pětina z třiceti tisíc obyvatel Théb oteklé žlázy a ošklivé, zapálené rudé skvrny na obličeji a pažích. Mrtvých přibývalo a městem každou noc táhly desítky kár, sbírající mrtvé, jejichž těla byla ukládána do uliček před brány domů.

Mothak onemocněl devátý den a Parmenión mu pomohl do pokoje, než odběhl pro Argona. Lékař nebyl doma a sluhové Parmeniónovi řekli, že je u nemocného v severní čtvrti. Spart'an mu nechal zprávu a vrátil se domů. Jídla bylo málo, avšak koupil na trhu sušené maso a okoralý chleba za čtyřnásobnou cenu a připravil Mothakovi vývar.

Argonás dorazil za soumraku. Tváře se mu propadaly a pod očima měl tmavé kruhy. Prohlédl Mothaka a vzal si Parmenióna stranou.

"Vysokou horečku bude mít dva dny. Je důležité zbavovat kůži horka. Koupej ho každou hodinu v teplé vodě, ale neutírej ho. Ať se voda odpaří působením tělesného tepla. Potom dostane prudkou zimnici, to ho musíš zabalit do teplé pokrývky, dokud horečka zase nestoupne. A tehdy to celé zase zopakuješ. Ať pije hodně vody. Přidej trochu soli - ne moc, jinak bude zvracet. Jestli se objeví otoky, počkej, až prasknou a začnou mokvat, pak použij med."

"Nic víc se udělat nedá?"

"Ne. Byliny mi došly před čtyřmi dny."

"Posaď se a dej si víno," pozval ho Parmenión a zamířil pro džbán na polici v kuchyni.

"Nemám čas," prohlásil Argonás a vstal.

Parmenión ho vzal za ramena. "Poslouchej mě, člověče. Jestli budeš takhle pokračovat dál, zhroutíš se. A nic už nezmůžeš. Tak se posaď."

Argonás se svezl zpátky na židli. "Většina doktorů se dostala ven předtím, než zavřeli brány," vysvětloval. "Poznali příznaky brzy. Zůstala nás jen hrstka."

"Proč jsi neodešel s nimi?"

Argonás se usmál. "To čekal každý. Tlust'och Argonás, který žije jenom pro peníze. Koukněte na něj, jak utíká! Mám rád peníze, Parmenióne. Těší mě život v rozkoších a obžerství. Narodil jsem se chudý, sedlák v cizí zemi. A už dávno jsem se rozhodl, že okusím dobré věci a budu si užívat přepychu. To ale ještě neznamená, že jsem kvůli tomu horší lékař. Chápeš?"

"Vypij víno, příteli, a užij si trochu laciné polívky."

"Už není laciná," opravil ho Argonás. "Ceny rychle stoupají."

"Jak zlá je ta morová rána?" zeptal se Parmenión, když nandal vývar do hluboké misky a tu postavil před tloušťku.

"Ne tak zlá, jako ta, která zasáhla Athény. V Thébách má příznaky asi osm tisíc lidí, ale mnozí z nich kupodivu neonemocněli. Nemoc je nebezpečná pro děti a staré, ale mladí a silní s ní zřejmě dokážou bojovat. Hodně závisí na otocích. Jsou-li pouze v podpaždí, je naděje. Pokud se rozšíří do třísel, brzy následuje smrt." Argonás snědl polévku a vstal. "Je čas jít. Přijdu se na Mothaka podívat zítra večer."

Parmenión ho vyprovodil k bráně a díval se za ním, jak odchází uličkou a překračuje těla naskládaná do řad.

Když se vrátil do pokoje, Mothak se silně potil a rty měl suché a rozpraskané. Zvedl mu hlavu, nalil mu mezi rty studenou vodu a vykoupal ho podle Argonových příkazů. Dva dny se Mothak stěží pohnul. V deliriu volal Éleu a plakal. Třetího dne se mu v podpaždí objevily velké otoky a upadl do komatu. Parmenión byl unavený, ale ve dne v noci zůstával u Mothakova lůžka. Otok na levé straně ztmavl do purpurova, a jak upozorňoval Argonás, praskl. Vytékal z něj řídký hnís. Parmenión na ránu natřel med a přikryl Mothaka čistými pokrývkami.

Příští den ráno, zatímco spal na židli u postele, zaslechl bušení na bránu. Vytřel si spánek z očí, sešel na dvůr a uviděl služku Kleó.

"Jde o mou paní!" křičela. "Umírá."

Parmenión zavedl dívku k Mothakovi a rozkázal jí, ať si k němu sedne. Vysvětlil jí, jak ho má koupat, vzal si chlainu, vyzbrojil se mečem a dýkou a opatrně se vydal do Thetidina domu. Všude ležely mrtvoly a tržiště bylo opuštěné.

Thetis ležela v posteli, ztracená v horečnatém spánku. Parmenión stáhl pokrývky a prohlédl ji. V podpaždích i v tříselech

měla otoky. Zabalil ji do pokrývky, vzal ji do náruče a vydal se na zpáteční cestu domů.

Dva muži táhnoucí káru vysoko naloženou mrtvými těly na něj volali, že ji vezmou. Parmenión jen zavrtěl hlavou a klopýtal dál. Než Thetis donesl k sobě domů, pálily ho svaly únavou. V andronu ji položil na lehátko. Společně s Kleó snesli dolů jeho postel a dali ji do pokoje k Mothakovi. "Bude snazší starat se o oba v jednom pokoji," řekl Parmenión Kleó. "Teď se vrať k vám, posbírej všechno jídlo a přines ho sem."

Když dívka odešla, Parmenión Thetis vykoupal a mokvající bolák pod pravou paží natřel medem. Zkusil jí tep, měla ho nepravidelný a slabý. Pak už jen seděl vedle ní a držel ji za ruku.

Po chvíli otevřela oči.

"Damóne?" zašeptala.

"Ne, to jsem já, Parmenión."

"Proč jsi mě opustil, Damóne? Proč jsi zemřel."

"Přišel můj čas," sdělil jí něžně a stiskl jí ruku. "Teď odpočívej. Musíš sebrat síly - a žít."

"Proč?" zazněla otázka, která se do něj zařízla jako nůž.

"Protože tě o to žádám," pravil. "Protože... chci, abys byla šťastná. Chci znovu slyšet tvůj smích."

Ona však mezitím zase usnula. Brzy se začala třást. Parmenión ji zabalil do teplé pokrývky, objal ji a třel jí paže a ramena. Snažil se do ní vlít teplo.

"Miluji tě, Damóne," ozvala se náhle jasným hlasem. Parmenión chtěl zalhat, jako ona kdysi zalhala pro něj, ale nedokázal to.

"Jestli mě miluješ, tak žij," vyhrkl. "Slyšíš mě? Žij!"

###

Čas Deraé rychle ubíhal. Každý den se naučila něčemu novému a léčila nemocné z okolních vesnic, které do chrámu přinášeli na nosítkách. Sedlákovi spravila zlomenou nohu, vyhladila mokvající rakovinný bolák na krku dítěte a vrátila zrak slepé dívce, kterou k ní dovedl její otec až z Tyru. Řeckými městy v Asii se roznesla zpráva, že mezi ně přišla nová léčitelka, a před chrámem se každý den tvořily dlouhé zástupy.

Tamis byla pryč několik měsíců. Když se jednou večer vrátila, Deraé seděla na zahradě a těšila se z nočního chladku. Na loukách kolem chrámu již spali lidé, čekající na příležitost navštívit léčitelku.

"Vítej doma," pozdravila mladší žena.

"Budou pro tebe nekonečným zdrojem únavy," varovala ji Tamis, ukazujíc na louky. "Budou přicházet z celé říše, z Babylónu, Indie, Egypta a Kappadokie. Nikdy je nevyhlídíš všechny."

"Jedna slepá dívka se mě zeptala, proč nevyhlídím sama sebe."

"A co jsi jí řekla?" chtěla vědět Tamis.

"Řekla jsem jí, že léčit nepotřebuji. Byla to pravda. Překvapilo mě to. Vypadáš vyčerpaně, Tamis."

"Jsem stará," štěkla Tamis. "Vyčerpání se dá čekat. Musím něco udělat, než opět odejdu. Viděla jsi Parmenióna, co jsem byla pryč?"

Deraé zrudla. "Ráda ho pozoruji. Je to špatné?"

"Vůbec ne. Ale zatím jsi žádné budoucnosti neviděla. Nastal však čas projít mnoho stezek. Vezmi mě za ruku."

Jejich duše se propojily a společně zaletěly k Thébám a Parmeniónovu domu. Byl obklopen temnotou a z ulic kolem se ozývalo kvílení.

"Co se děje?" zeptala se Deraé.

"Do města přišel mor," odvětila Tamis. "Teď se dívej!"

Čas zamrzl, vzduch se zamihotal. Deraé viděla, jak Parmenión klopýtl na dvůr, tvář plnou rudých skvrn, hrdlo oteklé. Zhroutil se a ona k němu chtěla zajít, Tamis ji však zadržela. "Tady nemůžeš zasáhnout, protože tohle je budoucnost," sdělila jí. "Ještě se to nestalo. Stejně jako nemůžeme změnit minulost, nemůžeme pracovat ani ve dnech, které teprve přijdou. Dívej se dál!" Scéna se rozmazala a přetvořila. Parmenión umíral v posteli, umíral na ulici, umíral v Kalepiově domě, umíral na stráni. Konečně je Tamis vrátila obě do chrámu a při vstupu do těla zaúpěla. Zjistila, že má strnulý a rozbolavělý krk.

"Co můžeme dělat?" otázala se Deraé.

"V této chvíli nemůžu dělat nic. Jsem příliš unavená," prohlásila Tamis. "Ale pověz, cítíš se dost silná, abys svou sílu použila i na takovou dálku?"

"Ano."

"Dobře. Nejdřív se tě však zeptám na tohle: Jak bys reagovala, kdyby se Parmenión oženil?"

"Oženil? Já... já nevím. To pomyšlení mě bolí, ale nakonec, proč by to neměl udělat? Myslí si, že jsem mrtvá - což taky jsem. Proč se ptáš?"

"To není důležité. Běž za ním. Zachraň ho, jestli to dokážeš. Jestli mor nezvládneš, vrať se sem. Zatím si odpočinu a nasbírám síly."

Deraé si lehla a uvolnila duši.

Zatřpytily se pod ní Théby. Zaletěla do Parmeniónova domu, ale nebyl tam. Mothak byl nemocný, seděla u něj jakási dívka a vlhkým hadříkem mu otírala pot z obličeje. Deraé vylétla nad dům a zapátrala v opuštěných ulicích. Konečně ho zahlédla, klopýtal pod tíhou ženy, kterou nesl.

Poznala děvku Thetis a dívala se, jak si ji Parmenión přináší domů a ošetřuje ji, a poslouchala, když z horečnatého spánku mluvila o lásce. Deraé zalétla blíž k Parmeniónovi a sáhla mu do hlavy. Do mysli jí proudily jeho myšlenky. Prál si, aby ta žena přežila. Deraé se uvolnila, spojila se s Parmeniónem a proudila spolu s jeho krví žilami a tepnami.

Měl v sobě zárodek moru, maličký a slabý, ale stále rostl. Soustředila se, vyhledala ohniska nákazy a zničila je. Nakonec spokojeně vylétla ven. Žena umírala, pod bradou, v podpaždí a tríslech měla obrovské otoky.

Ale Parmenión byl v bezpečí. Deraé vylétla na noční oblohu a vznášela se tam, zmatená a nejistá. Parmenión si přál, aby ta žena žila. Miloval ji? Ne, nemyslel na lásku, jen na nesplacený dluh. Kdyby ji však Deraé zachránila, mohl by se do ní zamilovat, a ona by ho ztratila podruhé.

Není to, jako kdybych ji zabila, přesvědčovala se Deraé. Stejně umírá. Není to moje vina. Chtěla odletět zpátky do chrámu, ale nemohla. Místo toho se vrátila do ložnice a spojila se s Thetis.

Hledání bylo nekonečně složitější. Mor byl všude, bujel a zabíjel. Třikrát Thetis téměř selhalo srdce. Deraé spravila vyčerpané žlázy, dodala ženě energii a pokračovala v boji s nemocí. Dlouho měl mor navrch, mmožil se rychleji, než ho stačila ničit. Stáhla se zpátky do srdce a čistila krev, která jím protékala, a naplňovala ji mocí. Uvědomila si, že hlavní nebezpečí číhá v tríslech, kde otoky praskly a vytékal z nich jedem naplněný hnis. Urychlila léčivé síly tkání. Hodiny ubíhaly. Když se Deraé zvedala z těla, bylo jí slabo z vyčerpání.

Vydala se zpátky k chrámu, avšak byla otřesená a najednou se ocitla nad neznámým palácem, kde křičela nějaká žena. Deraé se snažila soustředit.

"Narodil se!" zvolal někdo a armáda mužů před palácem hlasitě zajásala.

Vylétl k ní temný mrak a rozevíral se jako obrovská tlama. Zahlédla tesáky dlouhé jako člověk a purpurový jazyk, rozeklaný a naběhlý. Byla vůči němu bezmocná.

Z tlamy těsně pod ní vylétl blesk.

"Chyt' mě za ruku!" křikla Tamis.

Deraé však ztratila vědomí.

Probudila se ve svém pokoji v chrámu. Vedle sebe vycítila Tamis. "Co to bylo?" zeptala se.

"Ztratila ses v budoucnosti. Viděla jsi temné zrození."

"Jsem unavená, Tamis. Tak... unavená."

"Jen spí, dítě. Ještě chvíli tě budu chránit."

####

Kleó se vrátila se zásobami na tři skromné dny, a dohromady s jídlem, které měl Parmenión, jim to vystačilo na týden. Dny pomalu ubíhaly. Argonás už nechodil a Parmenión se od sběrače mrtvých dozvěděl, že tlust'ocha potkal osud tisíců a jeho tělo zničil mor. Mothak silil, rudé skvrny mizely, otoky ustupovaly, ale byl slabý a musel často spát. Kleó neúnavně dřela, koupala svou paní, převlékala potřísněné postele, vařila a poklízela. Parmenión pátral ve městě po jídle, ale dokonce i koně a psi byli již dávno poraženi.

Pak začal mor opadávat. Těl pro sběrače bylo zanecháváno stále méně a brány byly otevřeny, aby do sužovaného města mohly vjet vozy s potravinami. Parmenión se probojoval davem obklopujícím konvoj a vynořil se s hovězí kýtou a pytle obilí.

Doma Kleó kus masa uvařila a nakrmila Thetis, která již byla při vědomí. Parmenión s Mothakem vynesli její postel do ložnice, aby měla víc soukromí, a Kleó přespávala na lehátku v andronu.

Koncem léta se život ve městě téměř vrátil k normálu. Moru podlehly více než čtyři tisíce lidí, avšak, jak poukázal Kalepios, byl to jen zlomek těch, kteří by byli zemřeli či byli zotročeni, kdyby město vydrancovali Spartané. Spartané se moru báli tolik, že odtáhli z Boiótie bez boje, a spojenecké oddíly zatím zajistily průsmyky přes Kithairón. Přišly zprávy z Tegyry, že Pelopidas a Svatý oddíl zahnali na útěk spartskou jednotku, která byla v přesile dva na jednoho, a zabili Foibida, Spartána zodpovědného za zadržení Kadmeie před čtyřmi lety. Poražení vojáci nebyli Spartané, jen orchomenští žoldnéři, přesto se v Thébách slavilo a smích a zpěv se nesly až do pokoje, kde ležela Thetis. Stále byla velmi slabá a srdce jí bilo nepravdělně, přesto ji vzdálený smích rozveselil.

Parmenión vstoupil s jídlem a pitím na podnose. Odložil podnos a přisedl si k ní. "Dnes máš lepší barvu," poznamenal.

"Mothakovi se podařilo najít čerstvé medové koláčky. Jeden můj starý přítel přísahal, že unaveným dodávají sílu."

Zelenýma očima spočinula na jeho obličeji a neřekla nic. Místo toho ho vzala za ruku a po lících se jí koulely slzy.

"Co se děje?" chtěl vědět.

"Nic," pravila.

"Tak proč pláčeš?"

"Proč jsi to pro mě udělal?" opáčila. "Proč jsi mě nenechal zemřít?"

"Občas žádné odpovědi nejsou," řekl, vzal ji za ruku a políbil na dlaň. "Ty nejsi Deraé a já nejsem Damón. Ale naše životy se protnuly, čáry našich osudů jsou propletené. Už nevěřím ve vzdálené bohy, ale věřím v Moiry. Věřím, že je určeno, abychom byli spolu."

"Nemiluju tě," zašeptala téměř neslyšně.

"Já tebe také ne, ale záleží mi na tobě. Myslím na tebe neustále od chvíle, co jsem zjistil pravdu o noci, kdy jsi mě přivedla zpět. Zůstaň se mnou, Thetis. Nemůžu ti slíbit, že tě učiním šťastnou, ale budu se snažit."

"Nevezmu si tě, Parmenióne, ale zůstanu. A jestli máme být šťastní, budiž, zůstaneme spolu. Věz ale tohle: Jednoho dne se možná probudíš a já budu pryč. Jestli se to stane, slib mi, že mě nebudeš hledat."

"Slibuji. A teď se najež, musíš nabrat síly."

####

Muž stál v měsíčním světle u brány Parmeniónova domu. V dohledu nikdo nebyl, když opatrně vsunul nůž do šterbiny a zvedl dřevěnou závoru. Brána se otevřela a závora sklouzla k zemi, ale než mohla narazit na kámen, vrazil muž nůž do dřeva a zachytil ji, než se protáhl dovnitř. Pak závoru potichu položil na zem, vrátil nůž do pochvy a zamířil k zavřeným dveřím andronu.

Ucítil na krku cosi chladného a do ramene se mu zaryly prsty. "Být tebou, moc bych se nehýbal," poradil mu tichý hlas.

"Mám zprávu pro Parmenióna," zašeptal muž.

"Ten nůž na tvém krku je velmi ostrý. Dej ruce za záda."

Muž poslechl a klidně stál, zatímco mu druhý poutal zápěstí. Poté byl odveden do tmavého andronu a díval se, jak jeho rudovousý věznitel zapaluje tři lampy. "Ty budeš Mothak, že?"

"Budu. Sedni si." Mothak ho postrčil k lehátku. "Parmenióne!" křikl. Ve chvílce do místnosti vstoupil vysoký, štíhlý muž s hubeným obličejem a pronikavými světle modrými očima. Nesl lesklý meč.

"Kléarchu!" zvolal Parmenión, odhodil meč a usmál se.

"Správně," zabručel Xenofóntův služebník.

"Rozvaž ho," přikázal Parmenión a Mothak přerázl kožená pouta. Kléarchos si zamnul zápěstí. Vlasy měl bělejší a řidší, než si mladý Spart'an pamatoval, a vrásky v obličejí hlubší. "Zvláštní čas na návštěvu," poznamenal Parmenión.

"Můj pán mě požádal, abych se ujistil, že mě nikdo nevidí." Sáhl si za silný vlněný chitón a vytáhl svitek, který podal mladému Spart'anovi.

Parmenión ho odložil a posadil se naproti staršímu muži. "Jak se generálovi daří?"

Kléarchos pokrčil rameny. "Je to smutný muž. Teď píše. O mnoha věcech - o jezdeckví, taktice, státech Řecka. Každý den tráví několik hodin s písaři. Ani si nevzpomínám, kdy si naposledy vyjel na projížďku nebo na lov. A začal tloustnout." Poslední slovo málem vyplivl, jako by ho už samé vyslovení uráželo.

Parmenión sáhl po svitku a všiml si, že Mothak stojí vedle s nožem v ruce. "To je v pořádku, příteli. Tohle je Kléarchos, společník generála Xenofonta. Je důvěryhodný."

"Je to Spart'an," zamumlal Mothak.

"Pozor, dítě, nebo ti nakrápnu lebku," štěkl Kléarchos a zrudl.

"Kdysi možná, dědo," odsekl Mothak. Kléarchos vyskočil.

"Dost, oba dva!" zařval Parmenión. "Všichni jsme tu přátelé - nebo bychom aspoň měli být. Jak dlouho jsi v Thébách?"

"Dorazil jsem dnes večer," vysvětloval Kléarchos a vrhl na Mothaka vražedný pohled. "Navštívil jsem přítele v Korinthu, koupil si koně a přijel sem přes Megaru a Plataje."

"Rád tě vidím. Dal by sis něco k jídlu a pití?"

Kléarchos zavrtěl hlavou. "Jakmile mi dáš odpověď pro pána, půjdu."

Mothak popřál Parmeniónovi dobrou noc a šel si lehnout. Nechal oba Spart'any spolu. Mladší muž otevřel svitek a posadil se k lampě.

Zdravím, příteli [četl], léta ubíhají, roční doby zrychlují krok a svět a jeho problémy se ode mne vzdalují. Přesto vidím věci jasněji než zamlada a jsem stále smutnější.

Ve Spartě byl jeden mladík, který zabil druhého v souboji kvůli ženě. Otec mrtvého chlapce stále truchlí a najal vrahy, aby toho druhého, který již nesídlí ve Spartě, vyhledali. Slyšel jsem, že chlapec, z něhož vyrostl muž, čtyři vrahy zabil. Mohli by však následovat další.

Doufám, že se ti daří dobře a jsi šťastnější než ten spartský chlapec, který nyní žije daleko od domova. Často na něj myslím. Myslím na jeho odvalu a osamělost.

Přinejhorším se na tebe mohou bohové usmát, přinejlepším tě budou ignorovat.

###

Podpis chyběl.

Parmenión vzhledl ke starému ošlehanému sluhovi. "Riskoval jsi hodně, abys mi to přinesl, Kléarchu. Děkuji ti."

"Mně neděkuj," podotkl stařec. "Udělal jsem to pro generála. Měl jsem tě rád, chlapče, ale to už je dávno, předtím, než se z tebe stal zrádce. Doufám, že tě ti vrahové najdou dřív, než začneš hrát další z těch svých vražedných her."

"Nikdo z vás to nikdy nepochopí, že?" pronesl Parmenión ledovým tónem. "Vy Spart'ané považujete sami sebe za polobohy. Vezmete dítě, půl jeho života ho mučíte, tvrdíte mu, že není Spart'an, a když vás pak vezme za slovo, obviníte ho ze zrady. Něco ti povím, Kléarchu, i celému tomu tvému hnusnému plemeni. Když jsem přelstil Sfodria, chytil mě jeden Skiritai. Bojoval pro vás celá léta, byl vychován, aby pro vás bojoval. A když jsme tasili meče, řekl mi, že vždycky toužil zabít Spart'ana. Nenávidí vás nejen v Thébách a Athénách, ale i přímo ve Spartě, a to lidé, kteří bojují po vašem boku."

Kléarchos otevřel ústa, ale Parmenión zvedl ruku.

"Nic neříkej, sluho!" zasyčel. "Doručil jsi zprávu. A teď zmiz!"

Stařec se na něj mračil jen chvíli, než zmizel ve tmě.

Objevil se Mothak, stále s nožem v ruce. "Nelam si s tím hlavu," poradil Parmeniónovi laskavě.

Parmenión se trpce zasmál. "Jak to mám asi udělat? Po tom, co přišli ti vrahové, mi Menidis řekl, že je mu úplně lhostejné, jestli budu žít, nebo zemřu. Tak se na mě dívají Thébané, Mothaku: jsem spartský zrádce. A mně pije krev, když mi tak říkají."

"Myslím, že bychom se měli opít," navrhl Mothak.

"To není zrovna odpověď, kterou hledám," podotkl Parmenión.

"Lepší nemám."

"Tak to uděláme," souhlasil Spart'an. "Dones džbán."

THÉBY, LÉTO 371 př. n. l.

Thetis se probudila časně. Sny měla příjemné, dobře si odpočinula. Protáhla se, obrátila se na bok a zadívala se na muže spícího vedle ní. Zlehka mu shrnula z čela pramínek vlasů. Vzdychl si, ale neprobudil se.

Posledních šest let k nim bylo laskavých. Parmenión byl v devětatváceti na vrcholu sil a vyhrál závody v Korinthu, Megaře, Platajích, a dokonce i Athénách. Rysy měl nyní výraznější, nos zahnutější a vlasy mu pomalu ustupovaly. Úsměv však měl stále chlapecký a dotyk něžný.

Dobré roky...

Zprvu si všiml toho, jak je nespokojená, že je uvázaná k domu, a jednou ráno za ní přišel z trhu s tmavým chitónem, sandály po kolena, perskými kalhotami z tenkého lnu a plstěným kloboukem. "Oblékni si to," vyzval ji.

Rozesmála se. "Ty chceš, abych se oblékala jako muž? Opravdu potřebujeme takové vymyšlenosti?"

"Ne," odvětil s úsměvem. "Ale naučím tě jiný způsob ježdění."

Bylo to dobrodružství, jaké si užila mnohem víc, než považovala za možné. Po nemoci byla stále zesláblá. Seděla na kaštanové klisně a projížděla městem. Vlasy jí zakrýval klobouk a volný chitón halil křivky jejího těla. V kopcích zjistila, jakou radost poskytuje cval, vítr ve vlasech, neuvěřitelná rychlost.

Pomílovali se na louce v kopcích ve stínu vysokého cypřiše a nazí se vykoupani v horské řídce. Vzpomínka na ten den byla jako jasné světlo v její duši. "Až odejdu," řekl jí, "můžeš si poslat Mothaka pro koně a jezdit dál. Tady je svoboda a nikdo se tě na nic neptá, nemračí se nad nedostatkem důstojnosti u urozené ženy."

"Odejdeš?" podivila se. "Kam půjdeš?"

"Epameinóndás usoudil, že je čas pustit se do osvobození Boiótie. Odvedeme vojáky do dobytých měst a pomůžeme vzbouřencům. Musíme zabezpečit zemi před Spartou."

Brzy ráno asi o pět týdnů později se Thetis probudila a Parmenión stál u postele. Měl na sobě bronzovou přilbici s koženými lícnicími chrániči a kyrys s hlavou řvoucího lva. U boku měl meč, pochva se opírala o suknicí z bronzem zpevněných kožených pruhů.

"Je to tedy dnes?" zeptala se.

"Ano."

"Aspoň jsi mi to mohl říct včera večer."

"Nechtěl jsem tě zatěžovat. Budu pryč asi měsíc, možná dva." Kývla, obrátila se k němu zády, zavřela oči a předstírala, že spí.

Celé dny se trápila, představovala si ho, jak jede vstříc smrti. "Nezamiluji se do něj," slibovala si. "Nebudu plakat nad jeho mrtvolou, jako jsem plakala nad Damónem."

Jak ale přicházely zprávy o šarvátkách a obléhání, její obavy se zhoršovaly. Spartská posádka v Thisbé, tvořená převážně žoldnéřskými jednotkami z Orchomenu, vytáhla proti thébskému voji. Došlo ke krátké bitvě, než byli žoldnéři zahánáni na útek. Zahynulo sedmáct Thébanů. Města padala jedno po druhém, většinou bez krveprolití, obléhané spartské posádky souhlasily, že odejdou, jakmile jim byl zaručen bezpečný průchod zpátky na Peloponnésos.

O Parmeniónovi se však nemluvilo.

Šest týdnů ode dne, kdy se s ním odmítla rozloučit, vešel na dvůr. Zahlédla ho z okna nahoře. Jen tak tak, že mu neběžela v ústřety. Místo toho scházela pomalu dolů. Setkali se na schodech. Přilbici měl na dvou místech prohnutou, kyrys poškrábaný a ve lví hlavě byla hluboká rýha.

"Chyběl jsem ti?" zeptal se, když si odepínal podhradní řemínek.

"Trochu," připustila. "Vrátil ses nadobro?"

"Ne, došlo mi silfion. Zítra se vracím zpátky."

V pokoji mu pomohla sejmut kyrys. Teprve tehdy spatřila jasně rudou jizvu na pravém bicepsu. "Moc to nekrvácelo," poznamenal ve snaze ji uklidnit. "Jeden žoldnéř se dostal moc blízko. Epameinóndás ho zabil."

"Nechci znát podrobnosti," štekla. "Nechám připravit koupel."

V noci se milovali, jenže Thetis se nedokázala uvolnit a Parmeniónovy potřeby byly příliš naléhavé. Příštího rána opět odjel.

Ubíhaly měsíce. Epameinóndás, Kalepios a ostatní postupně znovu vytvořili starý Boiótský spolek a po velkém shromáždění, jehož se zúčastnili radní všech osvobozených měst, ho v Thébách vyhlásili. Schůze byla demokratická a všichni měli pro příští rok velká očekávání.

Parmenión, jehož na podzim uvolnili z vojenských povinností, si byl budoucností méně jistý. Při jedné vyjížďce se se svými obavami svěřil Thetis.

"Je to mň demokratické, než to vypadá," začal, když spolu seděli na louce, kterou začali považovat za soukromou.

"Théby můžou zrušit každé rozhodnutí a přímo ovládají volby v Thespiích, Platajích a Tánagře."

"Proč by to měl být problém?" zeptala se Thetis. "Théby jsou velké město a všichni naši radní si cení svobody a záleží jim na právech ostatních. Slyšel jsi Kalepiův proslov. Nový spolkový stát Boiótie nebude mít žádné tyrany."

"Tohle jsem slyšel a doufám, že to bude pravda. Ale jeden starý přítel mi kdysi řekl, že společnost je jako hlavice oštěpu - široká dole a nahoru se zužuje. Demokrati věří, že ji dokážeš přetvořit, odstranit hrot. On ale jakoby kouzlem naroste znovu. Králové budou vždycky, Thetis, a když ne králové, tak tyrani. Lidé mají v povaze snahu pozvednout se nad ostatní, vnucovat svou vůli všem."

"Nikdo takový v Thébách není," namítla. "Možná za starých časů ano, ale toto je moderní svět, Parmenióne. Nemusí to tak být. Z Epameinóna nebude tyran nikdy, ani z Pelopida. Ani z tebe. Myslím, že si děláš příliš velké starosti."

A léta jí dávala za pravdu. Pět let po znovudobytí Kadmeie byla mezi Athénami a Spartou uzavřena mírová smlouva, dávající Thébám a boiótským městům právo na vlastní vládu.

Thetis si ten podzim pamatovala dobře. Přišli k nim Epameinóndás s Kalepiem, aby s Parmeniónem probrali podmínky dohody. Proti všem tradicím Spart'an zastavil Thetis, když chtěla odejít, a pokynul jí, ať si k němu přisedne.

Oba Thébané žasli. "Nebudu aspoň muset všechno opakovat," sdělil jim Parmenión. "Až odejdete, stejně by to chtěla slyšet."

"Ale..." zakoktal Kalepios, "je... je to žena..."

"To má být ten velký řečník?" otázal se Parmenión a snažil se zachovat vážnou tvář. "No tak, Kalepie, znáš Thetis celá léta. Nemělo by být těžké mluvit před ní."

"Nejde o těžkosti," štekla Kalepios, "ale o slušnost. Vím, že vy Spart'ané máte zvláštní představy o ženách, ale my tady

v Thébách dáváme přednost civilizovanému chování. Věci, jaké budeme probírat, by milou Thetis jen nudily a mátlly." "Kalepios má určité pravdu," ozvala se Thetis a vstala, "a já jsem mu vděčná, že na mě myslí." Spolkla hněv a vrátila se do pokoje. Parmenión jí později podrobně vyličil celou schůzku, ale nejdřív se využil.

"Měla jsi zůstat!" vybuchl. "Potřeboval jsem tvoje rady."

"Nechápeš to, strážní. Porada by nepokračovala, Kalepios by byl odešel. Nemůžeš opovrhovat tradicemi - ne v Thébách. Teď mi pověz svůj názor na mírové rozhovory."

"Athénám scházejí peníze a Sparta je téměř na mizině," začal Parmenión. "Proto jsme získali jen chvilku na oddych. Válka neskončila, my však ten čas využijeme moudře."

"Kolik času?"

Pokrčil rameny. "Dva roky, tři. Jenomže se to nerozhodne bez bitvy, což znamená Théby proti Spartě, protože Athény jsou hlavně námořní velmoc."

"Spartané jsou muži jako všichni ostatní," poukázala Thetis.

"Možná, ale ještě nikdy neprohráli bitvu se stejně početným nepřítelem. A až se stane cokoli, zatím tolik vojáků co oni mít nebudeme."

"Ty něco vymyslíš, lásko. Jsi strážník." Řekla to nedbale, ale on se rozzářil, zase se usmál.

Nyní Thetis potřásla hlavou, aby se zbavila vzpomínek, a vstala z postele. Parmenión ze spánku zasténal, ale neprobudil se. Thetis se oblékla a sešla dolů, kde Mothak připravoval snídani.

Théban se na ni usmál. "Další hezký den," poznamenal, když vstoupila. Rezavý vous měl prosedivělý a vlasy mu na temeni řídly. Thetis se zachvěla. Bylo moc hezké ležet si v posteli a vzpomínat, ale zároveň to zdůrazňovalo, jak ubíhá čas.

Kleó odešla už dávno, vdala se za syna kováře Noraka, a Mothakovi nyní s domácími pracemi pomáhala Thetis.

"Měl by ses oženit," vyhrkla náhle, když spolu seděli na dvorku na ranním sluníčku.

"Byl jsem ženatý," odpověděl Mothak. "Nechci další ženu. Ale rád bych měl syna."

Thetis přešla dobrá nálada a ani Mothakova omluva jí na náladě nepřidala. Dojedli mlčky a Mothak zašel do kuchyně, aby Parmeniónovi připravil denní dávku silfia.

Syn. Jediný dar, který Parmeniónovi nikdy nebude moci dát. Dávno věděla, že je neplodná, nikdy nemívala měsíční krvácení, jaké zakoušely ostatní ženy. Ale teprve během společného života s Parmeniómem jí to začalo vadit. Parmenión o tom nikdy nemluvil, což ji těšilo, nicméně věděla, že všichni muži dojdou v životě do bodu, kdy zatouží po dědici.

Slyšela Parmenióna přicházet. Neotočila se. Položil jí ruce na ramena a políbil zezadu na šíji.

"Dobré ráno, paní."

Usmála se. "Spíš pořád déle," plísnila ho. "Myslím, že začínáš stárnout a lenivět."

"Byl jsem skoro do rána s Kalepiem."

Zadívala se mu do tváře. "Zase je válka?"

"Nevím. Epameinóndás jede do Sparty na setkání s Agésiláem."

"Je to moudré?" zeptala se.

"Má dojít k setkání všech měst. Agésiláos slíbil bezpečný průchod a budou tam i zástupci Athén. Mohlo by to přinést trvalý mír."

"Ty si to ale nemyslíš."

"Nemůžu se rozhodnout. Bojím se, že se Athény se Spartou dohodnou a nechají Théby stát stranou. Jestli to tak dopadne, Agésiláos bude mít volnou ruku, aby své vojáky přivedl do Boiótie, a tentokrát se mu budeme muset postavit."

"Théby proti Spartě," zašeptala.

"Na život a na smrt," připojil.

"A tohle chceš?" zeptala se znenadání.

"Jak to myslíš?"

"Nenávidíš Spartány. Opravdu by sis přál mír?"

Parmenión se usmál. "Jsi chytrá žena, Thetis. A máš pravdu. Nechci mír. Byly to tvrdé roky, ale teď se blíží splnění mého snu. Jednoho dne Spartané přijdou - a já budu mít svou pomstu."

"A pak?" naléhala.

"Co mám říct? Žil jsem tak dlouho bez jiných snů, že nevidím dál než k pokoření Sparty. Tolik mi toho vzali, a zaplatí krví a hanbou za každý okamžik."

"Anebo zemřeš," dodala.

"Anebo zemřu," přitakal.

###

Parmenión zastavil výcvik a válečníci Svatého oddílu vrátili meče do pochev. V plné zbroji se silně potili. Někteří se posadili na udusanou hlínu, jiní zašli do stínu u Hektórova hrobu.

"Ne tak rychle s tím odpočíváním, pánové," zavolal Parmenión. "Deset kol by mělo vaše unavené svaly protáhnout."

Ozvalo se úpění, nicméně muži se rozběhli. Parmenión se k nim už chtěl připojit, když zahlédl chlapce, který seděl pod stromem a pozorně výcvik sledoval. Mohlo mu být asi tak třináct, měl tmavé, kudrnaté vlasy a obličej, jenž bude časem nesmírně spanilý. V Parmeniónově srdci však rozezněl souhlasnou strunu jeho výraz. Zachovával kamennou tvář, pocity skrýval, a Parmenión se rozpomněl na vlastní dětství, zkoušky a utrpení, jimiž prošel ve Spartě.

Zamířil k chlapci. "Studuješ umění války?" zeptal se.

Mladík vstal a uklonil se. Nebyl příliš vysoký, zato statný. Upřel na Parmenióna tmavé oči. "Je dobré studovat způsoby cizinců," pronesl tichým hlasem.

"Proč je to dobré?"

"Jednoho dne z nás mohou být nepřátelé. Pokud ano, budu vědět, jak bojujete. Budou-li z nás přátelé nebo spojenci, budu vědět, jestli se na vás mohu spolehnout."

"Chápu," zabručel Parmenión. "Jsi moudrý mladý muž. Snad princ?"

"To jsem. Princ makedonský. Jmenuji se Filippos."

"Já jsem Parmenión."

"Já vím. Viděl jsem tě běžet. Proč soutěžíš pod makedonským jménem?"

Parmenión se posadil a vybědl chlapce, ať se k němu připojí. "Moje matka byla Makedoňanka," vysvětlil mu. "Je to pocta jí. Ty jsi tady hostem?"

Chlapec se zasmál. "Nemusíš být zdrženlivý, Parmenióne. Jsem rukojmí zaručující dobré chování Makedónie.

Zdejší život je však dobrý a Pammenés se o mě dobře stará. Myslím, že je to lepší než doma v Makedónii. Tam by mě nejspíš zabil nějaký úzkostlivý příbuzný."

"Drsná slova, mladý princ."

"Drsná, ale pravdivá," ujistil jej chlapec. "Jsem jeden z mnoha bratrů a polobratrů. Všichni máme do jisté míry právo na trůn. Nemíváme ve zvyku nechávat soupeře naživu. Asi chápu, jakou to má logiku."

"Zdá se, že svůj úděl bereš velice klidně, mladý princ."

"Co jiného mohu dělat?"

Parmenión se usmál. "Na takovou otázku ti nemůžu dát odpověď. Nejsem princ."

"Ne," souhlasil Filippos, "a ani já jím být nechci. Nechci být ani králem. Rozhodně ne v Makedónii."

"Co je špatného na Makedónii?" podivil se Parmenión. "Slyšel jsem, že je to krásná země, samé zvlněné pláně, hvozdy, hory a čisté řeky."

"To je, Parmenióne. Ale je to také země obklopená silnými nepřáteli. Na západě jsou Illyrové krále Bardylida, tvrdí a chrabří válečníci. Na severu jsou Paionové, kmeny, které nejraději vyrážejí na jih loupit. Na východě jsou Thrákové, dobří jezdci a vojáci. A na jihu jsou Thessalci a Thébané. Kdo by chtěl kralovat v takové zemi?"

Parmenión neodpověděl. Chlapec měl smutek v očích a byl zasmušilý. Spart'an nemohl říci nic, protože mládenec měl s největší pravděpodobností pravdu. Až se vrátí do Makedónie, jeho život nebude stát za nic. Ta představa Parmenióna sklíčila.

Zavládlo nepříjemné ticho a Parmenión se zvedl k odchodu. Svatý oddíl ještě dřel na dráze a Spart'an se obrátil k mladému princovi. "Kdysi dávno jsem se naučil, že se nemám poddávat zoufalství. Štěstěna umí být vrtkavá, ale miluje muže, který to nepřestává zkoušet. Myslím, že jsi bystrý, Filippe. Jsi myslitel, umíš plánovat. Většina mužů jen reaguje na okolnosti, ale ty okolnosti vytvářeš myslitelé. Jestliže tě někteří příbuzní chtějí zabít, přiměj je, aby si tě zamilovali. Ukaž jim, že nepředstavuješ hrozbu. Ukaž jim, že umíš být užitečný. Ale hlavně, chlapče, tě musí být těžké zabít."

"A jak to mám udělat?"

"Tak, že zůstaneš naživu. Musíš přijít na všechny způsoby, jak by tě mohli nepřátelé dostat. Připrav se na ně.

Zoufalství je bratrem porážky, Filippe. Nepouštěj si ho k tělu."

Hoch kývl a ukázal na běžce, kteří se zastavovali po desátém kole. Parmenión se vydal k nim. "To bude, myslím, vše, pánové," oznámil jim. "Buďte tu zítra hodinu po východu slunce."

"Měj srdce, Parmenióne," zavolal jeden mladík. "Tři dny za sebou?"

"Já nemám srdce," opáčil Parmenión. "Jsem muž z kamene. Hodinu po východu slunce, prosím."

Obrátil se ke stromům. Chlapec mezitím odešel. Parmenión si povzdechl. "Kéž tě bohové provázejí, Filippe Makedonský," zašeptal.

###

Tři týdny se zdálo, že mírová porada ve Spartě ukončí veškeré pomyšlení na válku. Byly dojednány a podepsány obchodní úmluvy a nakonec se vyřešily i pohraniční neshody. S Epameinóndem zacházeli jako s čestným hostem a dvakrát povečeřel s králem Agésiláem.

Čtvrtý týden se do Théb vrátil Pelopidas a zasypal Parmenióna příběhy o vlídnosti vládnoucí na celém shromáždění.

"Podle mě se Agésiláos smířil s tím, že nad námi ztrácí moc," zakončil Pelopidas. "Byl tam i zástupce velkého krále, zlatovlasý Peršan s nakrouceným vousem. Měl jsi vidět, co měl na sobě. Přisahám při Diovi, že měl na plášti našito víc drahokamů, než je hvězd na nebi! Kdykoliv vstoupil do místnosti, třeptal se."

"Mluvil?" chtěl vědět Parmenión.

"Zahájil poradu a všem nám vyřídil pozdravy a požehnání od velkého krále. Král je prý šťastný, že se jeho děti navzájem smíří."

"Když už mluvíme o králich, co Kleombrotos?"

"Nebyl přítomen," odpověděl Pelopidas. "Prý stůně. Ale jedno ti povím, Sparta je hrozné město. Nevím, jak jsi mohl vydržet ten smrad. Všechno odpad teče po ulicích a hejna much jsou hustší než kouř. Hnusné místo, hodí se pro hnusné lidi."

"Stůně?" podivil se Parmenión. "A s čím?"

"To neříkali, ale nemohlo to být příliš vážné, protože jim jeho nepřítomnost nedělala starosti. Víš, když jsi mi tvrdil, že spartské ženy smějí chodit po ulicích, nevěřil jsem ti. Ale měl jsi pravdu. Byly všude. A některé dokonce polosvlečené běhají po loukách. To ti povím, nevím, jak tak ohavná rasa mužů mohla zplodit takové krasavice. Byla tam jedna s boky jako -"

"To o ženách znám," upozornil jej Parmenión trpělivě. "Žil jsem tam. Větší starosti mi dělá Kleombrotos. Je silný jako býk a poradu by si dobrovolně ujit nenechal. Jaký máš důkaz, že byl vůbec ve Spartě?"

"Kde jinde by byl?"

"A co u vojska? Kolik vojáků jsi viděl?"

"Agésiláos poslal vojsko na jih na manévry. Tvrdil, že porada bude probíhat v příjemnější náladě, když se kolem nebude rozléhat třesk spartských štítů. To by totiž někdo mohl považovat za nepřímý nátlak."

"Takže vojevůdce i vojsko zmizeli z dohledu," zakončil Parmenión. "Nenaznačuje ti to něco, Pelopide?"

Thébský válečník vyskočil z lehátka a přistoupil k oknu. Venku svítilo slunce na obloze bez mráčku. Obrátil se k Parmeniónovi a usmál se. "Myslíš, že plánují nějakou zradu? Pochybuji. Kdyby sem chtěli vpadnout, udělali by to bez protahovaného žvanění, debatování a nekonečného podepisování smluv."

"Souhlasím," podvolil se Parmenión. "Ale je v tom pachut', která mi nesedí na jazyku. Kolik mužů seženeme za, řekněme, dva dny?"

"Hypoteticky? Tři tisíce z Théb, možná tisíc ze spolku."

"To nestačí, jestli Kleombrotos vytáhl na sever místo na jih. Kdy má porada skončit?"

"Za deset... ne, za devět dní. Bude zakončena podepsáním dohody mezi Athénským spolkem, Spartou a Boiótií. Následovat mají dvoudenní oslavy."

"A kolik mužů můžeme mít v poli za devět dní?"

"Bohové, Parmenióne, ty jsi snad tou Spartou posedlý! V této chvíli nemůžeme sebrat vojsko. Kdybychom to udělali a doneslo se to na poradu, jak bychom vypadali? Obvinili by nás z agresivního chování a smlouva by přišla vniveč. Proč musíš hledat zradu za každým rohem? Třeba se Spartané s novou mocí Théb smířili."

"Kolik mužů?" naléhal Parmenión. "Hypoteticky."

Pelopidas si nalil ředěného vína a vrátil se na lehátko. "Možná sedm tisíc - kdybychom sem dostali jízdu z Thessalie. Ale budu k tobě upřímný. Lásón z Ferrai představuje možná stejně velký důvod k obavám jako Spartané, možná ještě větší. Jeho thessalská jízda již nyní čítá dvacet tisíc mužů a má nejméně dvanáct tisíc hoplitů. Myslím, že s úzkostí bychom měli hledět na sever. Spartané jsou z toho venku."

Parmenión jen mlčky zíral na bod vysoko na stěně a pravou rukou si hladil bradu. Konečně obrátil zrak k Pelopidovi.

"Je nutné vzít v úvahu dvě věci, příteli. Jestli máš pravdu, nemáme se čeho bát. Jestli se potvrdí moje obavy, pak ztratíme všechno, o co jsme bojovali. Dejme tomu, že mám pravdu a spartské vojsko je blíž, než si myslíme. Kde by mohlo být? Kudy by chtěli vtáhnout do Boiótie? V průsmycích kolem Kithairónu máme stále vojáky. Spartany by jistě uviděli a spustili by poplach, ale přechod přes Korintský záliv není pravděpodobný, protože teď máme v přístavu dvanáct válečných trirém. Kudy tedy, Pelopide? Znáš zdejší kraj." Parmenión přistoupil k truhlici u zdi a vytáhl z ní mapu středního Řecka na hovězině. Přisedl si k Pelopidovi a hodil mu mapu do klína.

Pelopidas vypil pohár. "Budu hrát s tebou, Parmenióne, i když se tentokrát mylíš. Nech mě přemýšlet. Držíme jižní průsmyky a všechny přístupy z Peloponnésu. Mohli bychom spartské vojsko zadržet na celé měsíce. A jak říkáš, bez námořní bitvy přes záliv nepřejdou - tedy, pokud by ho nepřepľuli mnohem dál na sever, řekněme tady u Agiónu," zapíchl prst do mapy. "Pak by zamířili k Orchomenu a Kópajskému jezeru. Ve městě by mohli získat spojence a udeřit na jihozápad přes Korónieiu a Thespiiai na samotné Théby. A při příchodu ze severu by nás odřízli od veškeré pomoci z Thessalie."

"Právě o tom mluvím," pravil Parmenión. "Většina našich oddílů je na jihu a stráží průsmyky. Koho ale máme na severu?"

"Chairea s tisícem hoplitů většinou z Megary a Tánagry. Dobré bojovníky. Spolehlivé. Usazení jsou v Thespiích."

"Pošli k Chaireovi jezdce, ať se vydá na sever a hlídá průsmyk v Korónieii. Jestli se mylím, můžeme říct, že Chaireás jenom nacvičuje manévry."

"Občas se mi tvoje společnost vůbec nelíbí," zabručel Pelopidas. "Otec vypravovával příběhy o temných démonech, kteří kradou duše malých chlapců. Potom jsem nikdy nedokázal usnout, i když jsem věděl, že se mě ten mizera jenom snaží vyděsit. Nikdy jsem ho neměl rád. Ale ty jsi mě teď znepokojil." Povzděchl si. "Udělám, co navrhuješ, ale jestli se ukáže, že ses mylil, dáš mi toho svého nového vraníka. Souhlasíš?"

Parmenión se zasmál. "Platí. A jestli se ukáže, že mám pravdu, dáš mi ty svůj nový štít?"

"Ale poslal jsem si pro něj do Korintu! Stál mě dvakrát tolik, kolik by rozumný člověk dal za koně."

"Vidíš," poznamenal Parmenión, "už si začínáš myslet, že mám pravdu."

Pelopidas zabručel. "Budu na tom koni jezdit každé ráno kolem tvé brány. Pak uvidíš, kolik tě tvá posedlost Spartou stála."

O týden později dorazily znepokojivé zprávy, ač ne ze severu, kde Chaireás připochodoval ke Korónieii a opevnil se na hřebeni. Kalepios se vrátil ze Sparty a šel rovnou do

Pelopidova domu. Thébský generál ho vyslechl a oba vyhledali Parmenióna. Našli ho na závodisti, kde bez námahy běhal svých osmdesát stadií. Pelopidas na něj zamával.

Parmenión zakryl podráždění a připojil se k nim. Nebyl rád, když mu někdo narušoval denní řád. Přesto se zdvořile uklonil Kalepiovi. Řečník úklonu opětoval a všichni tři se posadili na mramorovou lavičku u Hektórova hrobu.

"Došlo k nečekanému vývoji událostí," začal Kalepios. "Připravovali jsme se podepsat smlouvu, když si Epameinóndás všiml, že slovo 'boiótský' bylo nahrazeno slovem 'thébský'. Zeptal se, proč tomu tak je, a Agésiláos mu odpověděl, že současnou velmocí na severu Peloponnésu jsou Théby - a nikoliv Boiótský spolek. Epameinóndás mu připomněl, že je zástupcem spolku, nejenom zástupcem Théb. Ale Spartané trvali na svém. Buď to Epameinóndás podepíše za Théby, nebo nepodepíše vůbec. Všichni ostatní už podepsali, Parmenióne. Epameinóndás požádal o další tři dny, aby mohl věc zvážit a podat zprávu spolku. Proto jsem tady. Co má Agésiláos za lubem? Proč něco takového udělal?"

"Aby nás a Athény rozdělil. Jestli podepíšíou všechna města kromě Théb, jsou z nás vydědění. Sparta proti nám může vytáhnout beze strachu, že Athény zaútočí."

"Athénané by to nikdy nepřipustili," namítl Kalepios. "Jsou v tom s námi od začátku."

"Ne tak docela," namítl Parmenión. "Byla nutná spartská invaze, aby se rozhoupali. A Boiótský spolek jistě začínají považovat za hrozbu. Athéňané už dávno prahnou po titulu vůdců Řecka. Když budou sedět na zadku a dívat se, jak se Théby se Spartou navzájem trhají na kusy, komu kromě nich to prospěje? Potom můžou ty kousky posbírat."

"Proto bychom měli podepsat," prohlásil Pelopidas. "Jaký je v tom rozdíl?"

Parmenión se zasmál a potřásl hlavou. "Sice jsi velký válečník, Pelopide, ale vyhýbej se politice. Jestli to Epameinóndás podepíše, bude to pro všechny demokraty v Boiótii zpráva, že se Théby vyhlásily vládce všech. Spolek to rozdělí. Je to chytrý plán. Agésiláos je lživý jako vždy."

"K čemu to vlastně všechno je?" zeptal se Pelopidas. "Podepíše, nebo ne?"

"Nesmí," pravil Parmenión. "Kdyby to udělal, znamenalo by to pro spolek jistou a pomalou smrt. Musíme sebrat vojsko. Teď Agésiláos přitáhne určitě."

"Nemůžeme jen tak sebrat vojsko," namítl Kalepios. "Jsme demokracie. Nejdřív je třeba svolat sedm zvolených boiótských generálů. To je v ústavě. A jedním z nich je Epameinóndás."

"Pravidlo, které vymysleli hlupáci," štkl Parmenión. "Co uděláš, Pelopide? Taky jsi jedním z těch sedmi."

"Nechám znovu vytvořit Svatý oddíl a seberu hoplity z Théb a okolí. Můžeme pouze upozornit ostatní města a požádat o vojáky. Nemůžeme jim rozkazovat."

"Demokracie je vážně skvělá," povzdychl si Parmenión.

###

Když se Parmenión vydal k domovu, téměř svítalo. Procházel opuštěnými ulicemi a kolem fontán a soch zalitých měsíčním světlem. Postupoval opatrně, vyhýbal se užším uličkám a ruku držel na meči. Cestou přes rozlehlé náměstí zahlédl na roubení u fontány sedět zahalenou postavu. Nervózně se rozhlédl po náměstí, ale v dohledu nebyl nikdo jiný a nenašel ani žádnou skrýš, v níž by mohl číhat najatý vrah. Šel tedy dál.

"Nepozdravíš starou přítelkyni?" optala se suše Tamis, když procházel kolem ní. Zastavil se a obrátil. Stařena zvedla hlavu a usmála se.

"Jsi člověk, nebo duch?" zeptal se a noční vánek ho najednou zamrazil.

"Jsem Tamis," odpověděla.

"Co ode mě chceš? Proč mě pronásleduješ, ženo?"

"Nechci nic, Parmenióne. Jsem jenom pozorovatelka. Jsi spokojený?"

"Proč bych neměl být? A už mi nepředhazuj žádné falešné věštby. Théby stále stojí - i přes to, co jsi říkala."

"Neřekla jsem, že padnou za den," upozornila jej Tamis unaveně, "a moje věštby se vždycky splní. Občas bych ráda, aby tomu tak nebylo. Podíváš se na sebe, jsi mladý a v plné síle, v žilách cítíš nesmrtelnost. Podíváš se na mě a vidíš chodící mrtvolu hledající vhodný hrob. Vidíš vráscitou kůži a zkažené zuby. Myslíš, že to jsem já? Myslíš, že tohle je Tamis? Podívej se znovu, Parmenióne," vyzvala jej, narovнала se a shrnula si cíp himatia. Na okamžik ji zalilo měsíční světlo tak jasné, že se na ni nevydržel dívat, pak se mu zrak pročistil. Stála před ním mladá žena dechberoucí krásy, se zlatými vlasy, plnými rty a zářivě modrými očima, s hřejivým a více než přátelským pohledem. Obraz pobledl a on spatřil vyschlou, prověšenou kůži, ohnutá ramena a zesílený pas. V ústech mu vyschlo. "Ty jsi čarodějnice!" zašeptal. Její smích se změnil v kdákání. Zase si sedla. "Samozřejmě že jsem čarodějnice," sdělila mu hlasem plným smutku. "Ale to, co jsi viděl, bylo kdysi skutečné. Každá stará žena na světě by to pochopila. Jednoho dne, Parmenióne, budeš možná i ty starý, kůži budeš mít vráscitou a skvrnitou a zuby uvolněné v dásních. Jenže uvnitř budeš stejný jako vždycky, jen budeš lapený v rozkládající se schránce."

"Na tohle nemám čas. Co vlastně chceš?"

"Je tvá nenávisť stále silná?" zeptala se. "Stále toužíš po smrti Sparty?"

"Chci, aby se Théby vysvobodily ze spartského vlivu, to je všechno."

"Asirónovi jsi řekl, že jsi Smrt národů."

"Jak to víš?" Náhle se rozesmál. "Hloupé, ptát se na to čarodějnice. Nebo spartského špeha. Ano, řekl jsem mu to. Ale to bylo před lety. Tvoje věštby mi tehdy možná dělaly těžkou hlavu. Jenže dnes je to jinak. Nebyla jsi to ty, kdo Epameinóndovi předpověděl, že zemře u Mantinie? To byl další klam?"

"Ano, byla jsem to já. Ale to je jen mezi ním a mnou. Miluješ Thetis?"

"Nevím, proč se s tebou vůbec bavím," prohlásil. "Jsem unavený. Potřebuju se vyspat." Otočil se a vydal se přes náměstí.

"Miluješ ji?" zavolala za ním tiše.

Zastavil se, její otázka mu táhla hlavou. Nakonec se pomalu obrátil.

"Ano, miluji, i když ne tak, jak jsem miloval - a pořád miluji - Deraé. Máš k té otázce nějaký důvod? Nebo hrajeme další hru?"

"Kdysi jsem tě žádala, abys odjel z města a hledal osud v Hérině svatyni v Tróji. Neposlechl jsi mě. A neposlechneš mě ani teď. Přesto ti to řeknu: Nechod' domů. Odjed' z Théb dnes v noci."

"Víš, že to neudělám."

"Vím," přitakala a on v jejím hlase zaslechl smutek tak hluboký, až ho zasáhl silněji než rána pěstí. Otevřel ústa, aby něco řekl, hledal laskavá slova na rozloučenou, avšak ona rychle odcházela a přehodila si himation přes hlavu.

Když dorazil k bráně svého domu, obloha již svítala. Zívla a zvedl ruku, chtěje zabušit na dřevo. Věděl, že Mothak se okamžitě probudí a zvedne závoru. Vtom si všiml, že brána je otevřená. Rozčílilo ho to. Od doby, kdy Kléarchos tak snadno vstoupil, trval Parmenión na tom, aby byla brána zavřená na závoru a ještě na řetěz. Mothakovi se nepodobalo, že na něco takového zapomněl. Parmenión položil ruku na bránu a zaváhal. Setkání s Tamis ho znepokojilo. Mothak s největší pravděpodobností jen vypil příliš mnoho vína a usnul, zatímco na něj čekal.

Byl stále znepokojený a s tichou kletbou se přesunul napravo až pod nejnižší část zdi. Zahákl prsty za okraj a vytáhl se

nahoru. Pečlivě se vyhýbal hrnkům a džbánům, které tam položil, aby je neopatrný vetřelec shodil. Tiše dvě nádoby odsunul a udělal si místo. Prohlížel dvůr a spatřil po stranách brány čekat dva muže. Spustil se do uličky a tasil meč. V ústech měl sucho a srdce mu prudce bušilo. Několikrát se zhluboka nadechl, aby se uklidnil, a popošel k bráně. Věděl, že má jednu výhodu. Vrahové čekali překvapenou obět'. Vrazil ramenem do jednoho křídla brány a to se rozletělo. První vrah skončil na zemi. Parmenión skočil doprava a sekl druhého muže do krku. První se vrávoravě zvedl. Meč mu vypadl z ruky, ale snažil se nahnátnout nůž. Parmenión mu vrazil meč do prsou.

Vrah se svezl na něj a Parmenión vytrhl meč z rány a odstrčil jej. Muž se záupněm padl na zem. Cukala mu noha a uvolnily se mu svěrače. Byl cítit odporný zápach. Parmenión se rozběhl k andronu a rozrazil dveře.

"Vítej," pravil vysoký Spart'an. "Odlož meč, nebo ta ženská zemře." Levou rukou držel Thetis za hrdlo a v pravé měl krátkou dýku, jejíž hrot jí opíral o bok.

####

Thetis se nehýbala. Probudila se uprostřed noci, protože zdola zaslechla zvuky. Popadla dýku a seběhla dolů. Tam nad Mothakovým tělem stáli čtyři muži. Bez přemýšlení se na ně vrhla. Jeden z nich ji chtěl chytit, ale ona se otočila a vrazila mu dýku do slabin. Do tváře ji zasáhla pěst a srazila ji k zemi. Pak byli na ní, přitiskli jí ruce k zemi a z prstů vytrhli dýku. Muž, jehož bodla, ležel nehybně na zemi a jeho krev vytékala na dvůr. Jeden muž ji odtáhl do andronu a ostatní odvěkli těla do kuchyně.

"Ty děvko!" vybuchl muž, který ji držel. "Zabila jsi ho!" Udeřil ji hřbetem ruky, až upadla, načež proti ní vyrazil s její vlastní dýkou.

"Nech ji!" rozkázal mu vůdce, vysoký muž v tmavozeleném chitónu.

"Ale zabila Kinóna!" namítl druhý.

"Hlídejte bránu! Až vejde, zabijte ho. Pak si s ní můžete dělat, co budete chtít."

A dlouhá noc začala. Thetis byla odhodlaná vykřiknout, jakmile Parmenióna uslyší. Ale prvním zvukem byl náraz brány následující křikem umírajících.

Nyní stál Parmenión ve dveřích, na šatech krev a v očích hrozný vztek.

"Odlož meč, nebo ta ženská zemře."

Zahlédla v Parmeniónových očích nerozhodnost, pomalu spouštěl ruku s mečem. "Nedělej to!" vykřikla. "Stejně nás zabije oba."

"Bud' zticha, couro!" rozkázal Spart'an.

Parmeniónův meč spadl na podlahu.

"Teď ho kopni sem," rozkázal vrah a Parmenión poslechl. Spart'an odhodil Thetis na stěnu a vykročil proti Parmeniónovi.

"Tvůj čas nadešel, zrádče!" zasyčel.

Parmenión vycouval do andronu, pryč od Spart'ana. "Kdo tě poslal?" zeptal se klidným hlasem.

"Sloužím králi a tato věc je spravedlivá," opáčil muž. Náhle přiskočil a pokusil se Parmenióna bodnout do břicha.

Parmenión ukročil doleva a rozmáchl se, ale pěst se mu jen odrazila od mužovy brady. Nůž minul jeho obličej a škrábl ho na rameni.

Thetis se uhodila hlavou o zeď a z úzké rány na spánku jí tekla krev. Viděla rozmazaně, ale dolezla až k Parmeniónovu meči. Pomalu vstala. Obracel se jí žaludek. Viděla, jak Parmenión zápolí s vrahem, jenž k ní byl zády. Přiběhla k nim a vrazila meč do Spart'ana. Ten se snažil otočit, ale Parmenión ho držel za ruku.

Thetis padla pod lehátko. Místnost se s ní šíleně točila. Viděla, jak se oba muži perou a vrahovi ze zad trčí lesklý meč. Parmenión se proti němu vrhl a narazil ho na zeď. Meč narazil na kámen a zajel Spart'anovi hlouběji do zad. Tomu na rtech zabublala krev. Pokusil se o poslední zoufalý výpad dýkou, jenže Parmenión uskočil. Muž zavřel oči a zřít se na podlahu.

Parmenión přiběhl k Thetis a zvedl ji na lehátko. "Co je ti?" ptal se a uchopil její hlavu do dlaní.

"Nic," odpověděla chabě. "Mothak... je v kuchyni."

Parmenión vstal a vytáhl meč z mrtvého Spart'ana. Se zkrvavenou čepelí v ruce prošel do kuchyně. Na podlaze ležela dvě těla. První překročil, poklekl u Mothaka a sáhl mu na hrdlo. Nahnátl puls! Parmenión mu strhl zakrvácený chitón a uviděl dvě rány, jednu v hrudníku a druhou na levém boku. Proud krve z prsou se zpomalil, ale z boku vytékala s nezmenšenou silou. Parmenión viděl při práci ranhojiče na bojištích, a tak přitiskl oba konce rány k sobě. Několik minut seděl a mezi prsty mu tekla krev.

Konečně začal proud slábnout.

Mothak zasténal. "Lež klidně," rozkázal mu Parmenión a uvolnil sevření. Krev pořád tekla, ale už jen tenkým pramínkem. Vrátil se do andronu. Thetis spala. Nechal ji tam a běžel do domu doktora Dronika, jenž nahradil Argona. Byl to Athéňan, vyhlášený svou příkrostí, nicméně o jeho schopnostech nebylo pochyb. A stejně jako Argonás před ním, nerad pouštěl žilou. Byl plešatý a bez vousů a tak malý, až vypadal zakrslý.

Společně zvedli Mothaka na lůžko. Dronikos pak ucpal rány vlnou namočenou ve šťávě z fíkových listů. Ucpávky překryl vlněnými poduškami napuštěnými červeným vínem a připevnil je lněnými obvazy.

Parmenión se vrátil do andronu a poklekl u Thetis. Zvedl její ruku a políbil prsty.

Probudila se a usmála se. "Proč je tu taková tma?" zeptala se. "Nemůžeš zapálit lampu?"

Oknem dovnitř proudilo sluneční světlo a Parmenión měl pocit, jako by se jeho duše dotkl led. Přejel jí rukou nad obličejem, ale ani nemrkla. Ztěžka polkl. "Droniku!" křikl. "Pojď sem, honem!"

"Co se děje?" chtěla vědět Thetis. "Zapal mi lampu."

"Za chvíličku, lásko. Za chvíličku."

"Je Mothak v pořádku?"

"Ano. Droniku!"

Doktor přistoupil k Thetis. Parmenión jen znovu beze slova přešel dlaní nad jejím obličejem. Dronikos jemně zatlačil na ránu, již měla na spánku. Thetis zasténala. "To jsi ty, Parmenióne?" Mluvila nezřetelně.

"Jsem tady," zašeptal, drže ji za ruku.

"Myslela jsem, že umřeme, že naše štěstí skončí. A pak jsem si řekla: To je cena za roky, které jsme měli. Bohové nechtějí, abychom byli šťastní příliš dlouho. Víím, že to zní divně, ale uvědomila jsem si, že ničeho nelituji. Vrátil jsi mi život, zase jsi mě naučil se smát. A teď... jsme... znovu zvítězili. Přijdou další roky. Parmenióne?"

"Ano."

"Miluju tě. Nevadí, že to říkám?"

"Nevadí," zašeptal a vzhlédl k Dronikovi. Ten však zachovával kamennou tvář. "Co se děje?" Parmenión slova jen naznačil.

Dronikos vstal, ale Parmeniónovi pokynul, ať zůstane. Vyšel na dvůr a posadil se na sluníčku.

"Miluješ mě?" zeptala se Thetis náhle jasným hlasem.

Parmenión měl stažené hrdlo a v očích ho pálily slzy. "Ano."

"Já tě... neslyším Parmenióne? Parmenióne..." Přestala dýchat.

"Thetis!" zařval, ale nepohnula se. Oči upírala na něj. Dronikos se vrátil a zatlačil jí oči. Vzal Parmenióna za loket a odvedl ho ven.

"Proč? Byla to jenom malá rána."

"Měla na spánku proraženou lebku. Je mi to líto, Parmenióne. Nevím, co jiného říct. Ale útěchou ti může být, že netrpěla. Nevěděla, že umírá. A nezapomínej na to, co říkala o vašem společném životě. Takové štěstí pozná jen málokdo."

Parmenión ho neposlouchal. Seděl na dvoře u stolu a zíral na purpurové květy na zdech. Nepohnul se, ani když dorazil Menidis a oddíl thébských vojáků, aby odklidili těla najatých vrahů. Starý důstojník se posadil naproti němu.

"Pověz mi, co se stalo," požádal.

Parmenión tak učinil, klidně, mechanicky. Ani si nevšiml, kdy se Menidis zvedl a odešel.

Za soumraku ho tam našel Pelopidas a přisedl si.

"Tvá ztráta mě mrzí," pravil. "Opravdu. Ale musíš se sebrat, Parmenióne. Potřebuju tě. Théby tě potřebují. Kleombrotos je na severu s dvanácti tisíci muži. Chaireás a jeho muži byli pobiti a cesta na Théby je otevřená."

####

Epameinóndás seděl sám na hřebeni a pozoroval spartské vojsko tábořící na pláni u Leukter, den pochodu od Théb. Pomalu rozeplal podbradní řemínek, sňal si prostou železnou přilbici a položil ji vedle sebe na kamení. Oči upíral na táborové ohně v dálce.

Poryvy větru k němu ze spartského tábora přinášely smích a bylo slyšet ržání koní uvázaných za táborem.

Zítřek mu připomínal zpola zapomenuté příšery z dětských snů. Patnáct ze svých sedmatřiceti let pracoval, intrikařil a riskoval život ve službách Thébám, aby milované město vysvobodil zpod spartské nadvlády. A dostal se tak blízko.

Tak blízko... Nyní před sebou měl armádu o dvanácti tisících mužích - dvojnásobek spojených boiotských sil - a budoucnost Théb visela jako křehký šperk nad ohnivou propastí.

Ve Spartě si dovolil snít o zlatých časech. Agésiláos byl družný - dokonce přátelský - a vyjednávání hladce pokračovalo... do té hořké chvíle, kdy zhlédl změnu na mírové smlouvě. A on byl lapen jako ryba v síti. Podepsat znamenalo konec Boiótie. Nepodepsat ohlašovalo novou invazi.

Zhluboka se nadechl, zavřel oči a snažil se soustředit na rady svých generálů, ale viděl pouze spartské vojsko, nejlepší bojovníky v celém Řecku - na celém světě.

Vzpomněl si na Parmeniónův plán, ale hned ho zavrhl.

Zaslechl za sebou zvuky, vzhlédl a spatřil thespijského generála Iktina. Byl mladý a štíhlý a železnou zbroj měl vyleštěnou, že se mu blýskala jako stříbro. Epameinóndás neřekl nic. Iktinos ho rozčiloval, ale jako voleného zástupce Thespií ho musel snášet.

"Nestřetneme se s nimi v otevřené bitvě, že ne, Epameinónde?" otázal se Iktinos. "Mí muži mají obavy. Ne o své životy, samozřejmě, které ochotně položí... ochotně položí. Ale... byla by to bláhovost. Řekni mi, že o tom neuvažuješ."

"Zvažuji všechny možnosti a své názory přednesu všem sedmi v dohodnutou dobu. Teď mě, prosím, nech přemýšlet."

"Ano, ano. Hřeben ale udržíme, že? To by byla, myslím, dobrá, rozumná strategie -"

"Uvidíme se za hodinu, Iktine, s ostatními boiótarchy," štěkl Epameinóndás. Muž se uklonil a odešel, ale téměř vzápětí měl thébský generál dojem, že se vrací. "U všech bohů!" vybuchl. "Necháš mě už na pokoji?"

"Potřebuješ se napít," poznamenal Pelopidas se širokým úsměvem a poplácal Epameinónda po kyrsu.

"Promiň. Myslel jsem, že je to Iktinos."

"Ať se zítra stane cokoliv, příteli, měl bys podle mě ve své strategii vynechat názory Thespijských. Ti utečou, když na ně Spartané jen zakřičí."

"Čímž nám zůstane pět a půl tisíce bojovníků - proti dvanácti tisícům. Dobrý poměr, nemyslíš?"

Pelopidas pokrčil rameny. "Mně je jedno, kolik jich je. Zítra je rozdrťme." Odplivl si na kamení. "Ten Parmeniónův plán se mi líbí."

Epameinóndás na chvíli zavřel oči. "Od vraždy Thetis je pomatený. Nemohu ho brát vážně. Vsadit všechno na jeden tah a riskovat zničení? Nechápej mě špatně, Pelopide, ale zaútočil bys na Iva špendlíkem ze spony?"

"K čemu by byl Ivovi špendlík ze spony?" podivil se Pelopidas a zazubil se.

Epameinóndás se zasmál. "Kdyby byli všichni muži jako ty, Parmeniónovou radou bych se řídil bez váhání. Jenomže takoví nejsou, Pelopide. Ty jsi... zvláštní, možná dokonce jedinečný. Nemůžu to riskovat."

"Zeptej se sám sebe proč," poradil mu Pelopidas.

"Víš proč. Vše, oč jsme usilovali, je ohroženo."

"To není odpověď a ty to víš. Buď je ten plán dobrý, nebo ne. Podle ničeho jiného bitvu naplánovat nemůžeš. Chceš říct, že kdyby na výsledku nezáleželo, zkusil bys to?"

"Možná." Epameinóndás se zasmál. "Ale pravdou je, že jsem strachy bez sebe."

"Vezmi si tohle: Kdyby si Parmenión neuvědomil, že Spartané plánují invazi, neměl bys vojsko, které by bránilo průsmyky u Koróneie. I tak získali přístav a naše vzácné trirémy. To zasadilo ránu naší pýše - naší důvěryhodnosti. Spolek stojí na pokraji propasti. Jestli nezasadíme drtivý úder, jsme stejně vyřízeni. Théby padnou. A tentokrát Agésiláos slíbil, že město srovná se zemí a všechny, muže, ženy i děti, prodá do otroctví. Toho bych se dožil jen velmi nerad. Co ty?"

Epameinóndás vstal. Právě koleno ho pobolívalo, musel si ho promasírovat. "I kdybych souhlasil," poznamenal, "nedokážu přesvědčit ostatní boiótarchy."

"Já už přesvědčil Bachylida z Megary. S tebou to dělá tři ze sedmi. Hlasování určitě vyhrajeme."

"O takovou taktiku se ještě nikdy nikdo nepokusil," namítal Epameinóndás.

"Ale ano," opravil ho Pelopidas s kamenným výrazem. "Parmenión mi vyprávěl, že s tím jednou ve Spartě vyhrál hru." Epameinóndás na dávného přítele chvíli jen zíral, pak se rozesmál. Pelopidas se k němu připojil a jejich smích se nesl tichým táborem.

###

Blížilo se poledne, než Spartané a jejich spojenci vytáhli doprostřed pláně, kde zaujali bojovou formaci a vyzvali Boiótany, aby se jim postavili.

Epameinóndás se díval, jak se jeho vojsko připravuje k pochodu. Úplně napravo se Thespijští pod Iktinovým velením stavěli do falangy za Parmeniónem a čtyřmi sty jezdci. Uprostřed stál Svatý oddíl a za ním vrhači oštěpů a prakovníci.

Epameinóndás sám stál v páté řadě thébského kontingentu o síle čtyř tisíc mužů, vyzbrojených kyrysy a přilbicemi, koženými suknicemi zpevněnými kovem a bronzovými chrániči holení. Každý muž měl velký štít ze dřeva potaženého kůží a s bronzovým okrajem. Epameinóndás vytáhl meč, zvedl štít a zvolal: "Kupředu! Za Théby a slávu!"

Vojsko se pohnulo.

Thébský generál se pokusil polknout, ale měl sucho v ústech. Srdce mu bušilo jako nepravdivý buben a byl tak napjatý, že se mu třáslы nohy, když se snažil udržet krok s muži vedle sebe. Odsud již nebylo cesty zpět.

Hádali se dlouho do noci a vše ještě zhoršila podivná nehoda. Když si Epameinóndás sedal ve stanu, aby oslovil ostatní generály, složila se pod ním stolička a on se rozplácl na zemi. Nejdřív se ozval jen nervózní smích, jenže pak Iktinos řekl: "To je špatné znamení, Epameinónde. Velmi špatné." Ostatní boiótarchové vypadali znepokojeně.

"Ano, je to znamení," štěkl Epameinóndás a vstal. "Nemáme sedět, nýbrž stát jako muži." A předsedl jim plán bitvy.

"To jsi nemohl pořádně promyslet," namítl Iktinos. "Spartané jsou nebezpeční. Jestli zaútočíme, tak na jejich levé křídlo, kde stojí Orchomenští. Rozdrtíme jejich spojence a Kleombrotu odřízneme."

"A co podle tebe Kleombrotos udělá, než napochodujeme na jejich křídlo?" otázal se Epameinóndás. "Povím ti to. Otočí falangy a rozdrtí nás. Ne, já radím zaútočit na hlavu toho hada."

Debaty pokračovala až do časného rána. Epameinónda podporovali Bachylides z Megary a Pelopidas, avšak většinu získali, teprve když přesvědčili Ganea z Platají.

Když teď scházel po dlouhém svahu na pláň, Epameinóndás si dělal obrovské starosti. Mnoho let plánoval a intrigoval, riskoval život, aby osvobodil město, které miloval. Jenže jestli se teď zmýlil, to město bude zničeno - sochy rozbity, domovy strženy - a opuštěnou Kadmeiu zavane prach dějin. Ruku, v níž svíral meč, měl zpocenou a po zádech mu stékaly čůrky potu.

Čtvrt míle před ním čekali mlčky Spartané, rozestoupení do velkého půlkruhu. Napravo byl jasně vidět spartský vojevůdce Kleombrotos ve zlatem vykládané zbroji, obklopený tělesnou stráží.

Vzdálenost mezi oběma vojsky se zkracovala. Když od sebe byla dvě stě kroků, Epameinóndás dal povel zastavit. Před sebou měl spartské pravé křídlo, uprostřed si nepřátelští lučištníci a prakovníci chystali zbraně. Nervózně zalétl pohledem na levou stranu nepřítele, kde podél linie cválalo šest set spartských jezdců, aby mohli zaujmout místo uprostřed před lučištníky.

Všechno nyní záviselo na Parmeniónovi. Epameinóndás zvedl meč nad hlavu.

Thébscí jezdci pod Parmeniónovým velením pobídlы koně do cvalu, míříce přímo na nepřátelské levé křídlo. Kolem nich zavířil prach a vzduchem se nesl dusot kopyt. Za jízdou se však Thespijští, vedení Iktinem, otočili a utekli z bojiště.

"Buď proklet, zbabělče!" zaječel Epameinóndás.

"Zvládneme to i bez nich, generále," podotkl muž vedle něj.

"To rozhodně," souhlasil Epameinóndás, odtrhl zrak od prchajících a zadíval se na Parmenióna, cválajícího v čele thébské jízdy.

Parmenión v čele čtyř set jezdců byl podivně klidný. Zvířený prach se změnil v dusivý oblak, ale on byl před ním a vraník se děsivě rychle blížil k nepříteli. Nemyslel na vítězství ani porážku. V noci se mu zdálo o Thetis a Deraé a v neklidném spánku viděl i Leónida a strpěl jeho výsměch. Nyní toužil jen po tom, aby se k němu dostal a mohl ho rozsekat a zabít.

Když nepřítel srazil štíty a chystali se vydržet nápor, Parmenión zatáhl za levou otěž a hřebce otočil.

Thébská jízda za ním se poslušně otočila a nyní mířila ke spartským jezcům uprostřed linie. Parmenión sklopil kopí a našel si cíl - důstojníka v dlouhém červeném plášti na bílém koni.

Spartská jízda si příliš pozdě uvědomila, že ponese tíhu prvního útoku. Důstojníci vykřikovali rozkazy a pokoušeli se o protiútok, ale to už byli Thébané u nich a s válečným pokřikem sráželi kopími jezdce z koní. Parmeniónovo kopí sklouzlo

důstojníkovi po kyrsu a čelisti mu projelo až do mozku. Muže to zvedlo z koně a váha jeho těla přelomila dřevce. Parmenión odhodil zlomenou zbraň a tasil Leónidův meč.

Zavládl zmatek, spartská jízda musela ustoupit mezi řady lučištníků, prakovníků a oštěpníků. Neozbrojení muži padali pod kopyty jančících koní a nepřátelský střed v nepořádku ustupoval.

Jeden jezdec se pokusil Parmenióna seknout do hlavy. Ten uhnul a sám mu vrazil meč do krku.

Předek bitevní linie nyní halila mračna dusivého prachu.

Za spartskými řadami napravo se Leónidas díval, jak se jízda stáčí a útočí na střed. Zprvu mu to nedělalo těžkou hlavu, protože oštěpníci a lučištníci nebyli důležití. Jako vždy bitvu rozhodnou spartské falangy. Ale cosi mu vrtalo hlavou, mrazivá, tichá vzpomínka, kterou nedokázal zachytit. Měl jakýsi zvláštní pocit, že již bojoval v bitvě, kdy nepřátelská jízda zaútočila na střed. Zalétl pohledem do předních řad, do zvířeného prachu.

A vzpomněl si...

V té chvíli zahlédl vojevůdce Kleombrotos v prachu pohybuji se postavy a uvědomil si, že se k němu blíží Thébané. Zajásal. Čekal, že Boióťané opevní hřeben a donutí ho zaútočit, ale že měli tu drzost vyrazit proti němu, byl nečekaný dar.

"Zadní čtyři řady, na pravé křídlo!" zařval. Válečníci, Leónidas mezi nimi, se přesunuli doprava, takže spartskou linii tvořilo pouze dvanáct řad, jak se chystala obklíčit nepřitele.

V záchvěvu ledové hrůzy Leónidas znovu uviděl jámu s pískem v Xenofóntově domě a řady nepřátel prorážející ztenčenou spartskou linii. "Ne!" zaječel. "Králi!" Ale jeho hlas utopil zesílený válečný pokřik Thébanů, znějící jako hromobití.

V oblaku prachu vyběhli Pelopidas a Svatý oddíl do předních řad postupujících Thébanů a zaujali místo na čele útoku. "Smrt Spart'anům!" řval Pelopidas.

"Smrt! Smrt! Smrt!" odpovídalo vojsko a zrychlilo.

Thébská linie, osmdesát štítů na délku, padesát řad za sebou, projela spartskou frontou jako sekera dřevem. První dvě spartské řady se prohnuly a padly pod meči a klínový útok falangu rozdělil.

Spart'ané se chabře snažili přeskupit, ale žádné vojsko, roztažené na dvanáct řad - byť by bylo sebeudatnější - nemohlo zadržet padesát soustředěných řad. Spartští válečníci nedokázali srazit štíty a byli rozsekáváni na místě.

Pelopidas v čele útoku vrazil do spartských řad. Po boku měl Kallina. Na hlavu mu zamířil meč, ale Kallinés ho odrazil štítem a vlastní meč vrazil Spart'anovi do slabin. Falanga se pohybovala pomaleji, přesto stále postupovala. Pelopidas bodal a sekal a nevšímal si toho, z kolika menších ran na pažích a nohou krvácí.

Epameinóndás za ním, uprostřed falangy, se ještě nedostal do boje. Zadíval se prachem a našel spartského krále Kleombrotu, jenž bojoval po boku své tělesné stráže kousek napravo od směru hlavního útoku.

"Pelopide!" křikl thébský generál. "Doprava! Doprava!"

Pelopidas ho zaslechl i přes rozbouřenou krev a rozhlédl se. Zahlédl Kleombrotu a začal se prodírat směrem k němu.

Kallinés šel s ním, navzájem se chránili a bojovali jako tým. Za nimi změnil směr i Svatý oddíl a zaměřil se na spartského vojevůdce.

Napravo se Leónidas procpal do předních spartských řad, které měly rozkaz obklíčit Thébany. Když viděl, že se nepřítel blíží ke Kleombrotovi, nařídil svým mužům srazit řady. "Ustup, králi! Ustup!" volal na něj.

Kleombrotos si uvědomil nebezpečí, avšak nedokázal se přimět k ústupu tváří v tvář Thébanům. "Vytrvejte!" přikázal svým strážcům. "Rozbijí se o nás jako moře o skálu."

Parmenión s jízdou pronikl hluboko do nepřátelského středu a lučištníci v lehké zbroji před nimi prchali. Spartská jízda utekla. Parmenión se stočil doleva, kde thébská linie zpomalila, jak se otáčela, aby rozdrtila Kleombrotu. Zalétl pohledem na spartské pravé křídlo, kde Leónidas sebral dvě řady a pokoušel se jít na pomoc svému králi.

"Thébané, ke mně!" zařval Parmenión. V doslechu bylo jen padesát jezdců - ostatní pronásledovali prchající lučištníky - ale ti k němu všichni přicválali. "Za mnou!" křikl Parmenión, pobídl hřebce a zaútočil na spartskou linii.

Spart'ané se pokusili srazit štíty, ale nalevo byli roztaženější a útočící jezdci vrazili mezi ně. Ten manévř Spart'any překvapil, takže se otáčeli, aby se mohli bránit. To však ještě víc oslabilo předek linie a Pelopidas se Svatým oddílem se probili skrz.

Kleombrotos zaklel. Bodl mečem postupujícího Thébana mezi zuby až do mozku. Zabil dalšího Thébana a ještě jednoho.

Vedle něj kdosi zaječel, a král se otočil ve chvíli, kdy jeho milenec a druh Hermiás padl s rozťatým hrdlem. Po Kleombrotovi skočil válečník s tmavým vousem a zuby vyceněnými v úšklebku. Král odrazil jeho výpad a další. Ale Pelopidas do něj udeřil štítem a přinutil ho couvnout, načež poklekl a vrazil mu meč do slabin. Král se pokoušel bojovat dál, ale s krví ho opouštěly i síly. Spustil ruku se štítem a Thébanův meč mu rozdrtil bradu.

Když král padl, spartský střed se prohnul. Leónidas a jeho muži se konečně dostali dopředu, sebrali mrtvého krále a probjovali se zpět k obranné linii jejich tábora.

Bitva pomalu končila. Osamělé skupinky Spart'anů byly obklíčeny a zničeny. Leónidas však sebral zbytky vojáků do silné obranné pozice na hřebeni nad plání. Když spartští spojenci viděli Kleombrotův pád, uprchli z pole bez boje. Thébané se shromáždili kolem Pelopida a Epameinóna, zvedli je na ramena a za hlasitého jásotu je nosili po bojišti. Pod Parmeniónem padl kůň, a tak procházel po bitevním poli pěšky a prohlížel mrtvolu. Padlo přes tisíc Spart'anů a jen dvě stě Thébanů, ale ti pro něj v této chvíli nic neznamenal. Byl omámený a zcela otupělý. Viděl, jak Pelopidas zabil krále, ale horší bylo, že se díval, jak chvíli předtím zabíjí Hermia. Parmenión poklekl u těla a zadíval se do tváře muže, avšak viděl tvář chlapce, jenž se s ním přátelil.

Vzpomínal na noc, kdy spolu seděli pod sochou Athény Keleutheias, když se dozvěděl, že po vítězství ve hrách nebude žádná oslava.

"Přinutím je za to zaplatit!" sliboval A Hermiás se dotkl jeho ruky.

"Mě nesmíš taky nenávidět, Savro!"

"Nenávidět tebe, příteli? Jak bych tě mohl nenávidět?"

Byl jsi mi jako bratr a na to nikdy nezapomenu. Nikdy! Bratři jsme byli a bratři zůstaneme až do konce našich dnů. To ti slibuji."

Zatlačil mrtvému oči a vstal. Na bojiště přicházeli ranhojiči a procházeli mezi mrtvými Thébany. Parmenión věděl, že většina z nich zemře, protože lékaři schopní jako Argonás či Dronikos byli vzácní. Rozhlédl se kolem sebe. Nalevo ležel Kallinés, jenž se tenkrát přiznal, že je špatný šermíř. O kus dál byl kovář Norakos. Později se dozví o dalších mrtvých, jako byli řečník Kalepios či státník Melón. Zadíval se na své ruce. Měl je pokryté zaschlou krví.

Nad plání již kroužily vrány.

Vzpomínal na generálské hry, na čistě vyřezané vojáky v krabici s pískem. Tam nebyla žádná krev, zápach otevřených vnitřností. Jenom dětská hra, vybojovaná bez bolesti na sluníčku jiné doby.

"Všem jim to oplatím," slíbil Hermiovi.

A slib splnil. Ale za jakou cenu? Hermiás byl mrtvý, stejně jako Deraé a nyní i Thetis.

Sparta byla vyřízená, její neporazitelnost pryč. Povstanou další města pod spartskou vládou a Sparta se vytratí, její moc bude jen vzpomínkou. Věděl, že k tomu nedojde hned, Sparťané ještě mnohokrát zvítězí. Jenže už nikdy Řecku doopravdy nepovládnu.

"Jsem Smrt národů," zašeptal.

"Nebo jejich zachránce," podotkl Epameinóndás.

Parmenión se otočil. "Neslyšel jsem tě. Vyhral jsi, příteli. Získal jsi slavné vítězství. Doufám, že Théby budou lepším vládcem než Sparta."

"My nechceme nikomu vládnout," upozornil jej Epameinóndás.

Parmenión si zammul unavené oči. "Bude ti to vnuceno, generále. Kvůli bezpečí zanešeš boj do Sparty a pokoiš ji. Pak se tě začnou bát Athénané a jejich spojenci a vytáhnou proti tobě. Vládnout nebo zemřít, takovou máš volbu."

"Nebud' tak zasmušilý, Parmenióne. Toto je nová doba, nebudeme opakovat bláhovosti minulosti. Sparťané pošlou vyslance, aby požádali o svolení odnést své mrtvé. Ty ho přijmeš."

Parmenión zavrtěl hlavou. "Poslouchej," naléhal Epameinóndás tiše. "Tu nenávist v sobě nosíš už příliš dlouho. S tímto vítězstvím ji můžeš nadobro pohřbit. Můžeš se osvobodit. Udělej to pro mě."

"Jak chceš," souhlasil Sparťan. V hlavě měl prázdno, veškeré pocity byly pryč. Celý dospělý život snil o této chvíli, jenže když konečně přišla, cítil se uvnitř mrtvý. Thetis se ho ptala, co bude dělat, až bude jeho pomsta dokonána.

Neodpověděl jí tehdy a nenalézal odpověď ani teď. Rozhlížel se po mlčících mrtvolách. Kde je radost z vítězství? říkal si. Kde je uspokojení?

O tři hodiny později, když už se stmívalo, přiklusal do thébského tábora spartský jezdec. Leónida zavedli do stanu, kde již čekal Parmenión.

"Věděl jsem, že je to tvůj plán," řekl Leónidás. "Jaký je to pocit, porazit vojsko své domoviny?"

"Jsi tu, abys přiznal porážku," sdělil mu Parmenión chladně, "a požádal o svolení odnést své mrtvé. To svolení ti dávám."

"Nehodláš se vychloubat?" zeptal se Leónidás. "Jsem tady, Parmenióne. Vysmívej se mi, jestli chceš. Vykládej mi, jak jsi to sliboval. Pověz mi, jak skvěle se díky tomu cítíš."

"Nemůžu. A i kdybych mohl, neudělal bych to. Skoro jsi nás zastavil. Pouze s dvanácti řadami jsi bitvu málem zvrátil. Kdyby se Kleombrotos stáhl s tebou, mohli jste se udržet. Nikdy nebylo vojsko tak disciplinované, ani tak odvážné, jako to spartské. Klaním se vašim mrtvým, jakož i vzpomínce na vše, co bylo v historii Sparty velké." Nalil do dvou pohárů víno a jeden podal ohromenému Sparťanovi. "Kdysi dávno," pokračoval, "ti tvoje sestra chtěla koupit dárek. Já ho neprodal. Ale teď přišel čas ho vrátit." Odepjal si opasek s mečem a podal slavnou čepel Leónidovi, jenž na ni nevěřícně zíral.

Posadil se na kavalec a naráz vypil víno. "Tu hru jsi vyhrál spravedlivě. Říkal jsem to tehdy a řeknu to i teď. Nikdy jsem po klucích nechtěl, aby tě tloukli. Ani jsem nevěděl, že se něco takového děje. A přál bych si, aby sis byl vzal Deraé. Jenže události nás pohánějí, Parmenióne. Naše duše jsou jenom lístky ve vichřici a pouze bohové vědí, kam dopadneme. My dva jsme nepřátelé. Moiry to tak určily. Přesto jsi odvážný muž a bojuješ jako Sparťan. Klaním se tvému vítězství." Vstal a vrátil prázdný pohár. "Co budeš dělat dál?"

"Opustím Théby a budu cestovat. Podívám se do světa, Leónide."

"Jako voják?"

"Nic jiného nejsem - nic jiného neumím."

"Kéž se ti daří, Parmenióne. Jestli se znovu setkáme, udělám, co bude v mých silách, abych tě zabil."

"Já vím. Kéž tě bohové provázejí, Leónide."

"I tebe... strážníku."

###

Tamis byla zmatená, když duchovníma očima viděla, jak Parmenión vrací bájný meč. Takhle to být nemělo. Nenávist mezi nimi měla být posílena - všechny budoucnosti to ukazovaly. Málem se jí zmocnila panika, ale honem pochybnosti zahнала. Co na tom záleží? Tři z vyvolených byli mrtví. Zbýval jediný.

A s ním to nespěchalo. Čtrnáctiletému rukojmí v Thébách se mohlo přihodit ledacos.

Určitě bude představovat menší hrozbu než Kleombrotos, mocný spartský vojevůdce. Kluk ani nepocházel z nějakého civilizovaného města, narodil se a vyrůstal v makedonských lesích a kopcích.

Nejspíš ho zavraždí, stejně jako otce. Takový byl v těch zapadlých zemích osud mužů, stojících blízko trůnu. Král

likvidoval všechny případné soupeře.
Ne, usoudila Tamis, od Filippa Makedonského nic nehrozí.

KNIHA TŘETÍ

THÉBY, PODZIM 371 př. n. l.

Filippos Makedonský pozoroval davy vítající ověnčené hrdiny od Leukter, pochodující ulicemi. Bylo to neuvěřitelné vítězství. Ještě nikdy nebylo spartské vojsko poraženo takovýmto způsobem. Bylo to nemožné a zároveň úžasné, dokonce i pro Makedoně. Filippos chápal nepotlačitelnou radost zástupů, protože Thébané oslavovali událost, již málokdo považoval za neproveditelnou: Spartané byli na hlavu poraženi menším vojskem.

Ulicemi se rozléhala hudba a Filippos zatoužil opustit tichý dům a připojit se k slavicím, tančit a zapomenout na osobní potíže. Jenomže Pammenés mu řekl, že má počkat na návštěvníka.

Théban se mu nedokázal podívat do očí a nervózně přešlapoval. Filippa se zmocnil strach i hněv, ale oba pocity skryl, dokud Pammenés neodešel. Šel si nalít víno a zamyslel se.

Od bratra Perdikka neměl zprávy už přes dva měsíce, takže současné obavy nebyly nic nového. Perdikkás byl o tři roky starší než Filippos, a tudíž stál blíže trůnu. Bude první na řadě. Proto mu Filippos neustále psal, stejně jako bratrancům a neteřím, ptal se na stáda královských koní a vyptával se na zdraví příbuzných. Když od Perdikka přestaly chodit dopisy, nemohl Filippos v noci usnout, jak čekal, až se objeví najatý vrah. A teď to přišlo. Přesvědčoval se, že ho nezabijí, dokud bude v Thébách, protože to by bylo nevychované. Mimoděk sáhl na dýku u pasu. Nebude mu k ničemu. Ač byl silný, bylo mu teprve čtrnáct a proti byt' neohrabanému dospělému válečníkovi neměl šanci. A oni určitě nepošlou nikoho neohrabaného.

"Co mám dělat, Krosi?" zeptal se ducha starého muže. Odpovědi se mu nedostalo, ale když to jméno zašeptal, trochu se uvolnil. Vzpomínal na noc nožů, kdy stařec potichu vstoupil do jeho ložnice s krátkým mečem v ruce. Filippovi bylo tenkrát deset. Krosi ho odvedl do tmavého rohu a nakázal mu, ať se schová za lehátko.

"Co se děje?" chtěl vědět Filippus.

"Krev a smrt," odpověděl stařec. "Ale já tě ochráním, chlapče. Jen se neboj."

Filippos mu věřil. V deseti děti dospělým věří. Krosi se posadil na lehátko, meč v ruce, a tak čekali do svítání. Nikdo nepřišel. Filippos se choulil zimou, zabalený do pokrývky, a byl příliš vyděšený, než aby se zeptal na povahu nebezpečí. Když nad horami vyšlo slunce, Krosi se uvolnil.

"Polez ven, chlapče," řekl, vzal Filippa za ruku a vytáhl ho ven. Pak prince objal. "Včera v noci zemřel tvůj otec," vysvětloval. "Nyní v Makedónii vládne Ptolemaios."

"Ale... otec je silný! Nemůže být mrtvý!"

"Dýku v srdci nepřežije nikdo, Filippe."

"Kdo to udělal? A proč?"

"Tyto otázky ti já nezodpovím, chlapče. Ale prozatím - doufám - nebezpečí pominulo."

"Strýc Ptolemaios se o mě postará," prohlásil Filippos, ale i v deseti si všiml rozzlobeného výrazu v Krosiho očích, než se stařec otočil a vstal. Nyní odpovědi znal, třebaže je nikdo nevyslovil nahlas.

Ptolemaios zabil krále Amynta. Strýc Ptolemaios, který se do tří měsíců oženil s Filippovou matkou Eurydikou a do roka ji pochoval vedle jejího zavražděného manžela. Rodiče se k nejmladšímu synovi chovali chladně, on je však přesto miloval, otce přímo uctíval a dělal vše, aby ho potěšil.

Příští rok Filippovo dětství spláchla kyselina intrik a náhlých úmrtí. Filippův nejstarší bratr Alexandros byl zavražděn ve svém letním domě v Aigai, zabili ho neznámí útočníci. Tři dospělí bratřenci záhadně zemřeli.

Pak po krátkém, hořkém konfliktu mezi makedonským vojskem a vojem vedeným Pelopidem, velkým thébským válečníkem, přišla žádost o rukojmí. Makedoně byli ve střetu rozdraceni a Ptolemaios do Théb poslal dvanáct rukojmí - včetně Filippa - a mladý princ se poprvé za celé měsíce cítil v bezpečí.

Krosiho s ním nepustili a stařec vloni na jaře zemřel na horečku. Filippos kvůli němu ještě stále truchlil a modlil se, aby jeho duch směl kráčet po jeho boku, dokud nezavraždí i jej. Potom by spolu mohli vyrazit do říše mrtvých.

Kroky na schodišti ho vrátily do přítomnosti. Vstal a zjistil, že se mu třesou nohy.

Vstoupil vysoký válečník v plné zbroji a přilbici s bílým chocholem. Nebyl starý, mohlo mu být tak osmnáct, ale oči měl světlé a chladné.

Uklonil se. "Dobré ráno," pravil. "Jsem tu, abych tě doprovodil domů, Filippe."

"Přinášíš dopisy?" zeptal se Filippos, hrdý na to, že jeho hlas neprozrazuje hrůzu.

"Ano, Filippe. Mám jeden od tvého bratra Perdikka."

"Je v pořádku?"

"Je naživu, třebaže se teprve vzpamatovává z horečky. Já se jmenuji Attalos. Doufám, že z nás budou přátelé."

Filippos kývl. "Přátelé na život a na smrt, nepochybně," poznamenal a tmavé oči upíral do válečnickových hadích zraků.

Muž zamrkal a Filippos se usmál. "Neboj se, Attale. Já tě nesoudím."

"Nejsem tu, abych tě zabil, Filippe," sdělil mu válečník. "Mám jasné rozkazy: Dovést tě do hlavního města. Nic víc."

"V tom případě se projdeme," navrhl Filippos náhle a prošel kolem užaslého Attala. Společně vyšli do ulic a prodírali se davy shromážděnými na hlavních tepnách, až skončili na agoře, kde měl promluvit Epameinondás. Generála tlačence zdržela, nicméně lidem to nevadilo. Zpívali, tancovali a pili. Síla jejich štěstí byla stejně opojná jako víno. Filippos se venku cítil lépe, když se ale podíval na Attala, poznal, že o vysokém válečníkovi se nedá říci totéž. Filippus ho vzal za ruku a odvedl do opuštěné boční uličky. Tam vytáhl dýku a opřel si ji hrotem o prsa.

"Co to děláš?" vyjekl Attalos.

Filippos ho vzal za ruku a přidržel ji na jílci. "Jestli mě máš zabít, udělej to klidně tady. Nikdo tě tu neuvidí a můžeš tvrdit, že mě zabil nějaký Théban. Bude to tak pro tebe mnohem jednodušší."

"Poslouchej!" sykl Attalos. "Jsem králův člověk. Dělán, co mi přikáže. Kdyby mi řekl, ať tě zabiju, udělal bych to. Ty se ale máš vrátit se mnou do Pelly. Jak tě mám přesvědčit?"

"Právě jsi to udělal," odvětil Filippos a vrátil dýku do pochvy. Srdce mu prudce bušilo, když se zazubil. "Tohle jsou nebezpečné časy, Attale."

"Jsou rozhodně zvláštní," souhlasil mladý muž se stísněným úsměvem. Má vyčnívající zuby, jako hraniční kameny, pomyslel si Filippos. A oči zabijáka. Vzpomněl si na Parmeniónovu radu, vzal válečníka za loket a přivětivě se usmál.

"Líbíš se mi," prohlásil. "Takže jestli se Ptolemaios rozhodne nechat mě zabít, požádej, ať pošle někoho jiného. Nikoho by neměl zabít muž, kterého má rád."

"Pokusím se mít to na paměti."

Cesta zpátky do Pelly byla pomalá a překvapivě příjemná. Projeli podél pohoří Pindos a zamířili k severovýchodu k Aigai. Z Attala se vyklubal zajímavý, byť ne právě zábavný společník a Filippos začal obdivovat jeho soustředěnou ctižádost. Při jízdě se dozvídal, co se děje v království. Paionové tam vpadli ze severu, avšak Ptolemaios jejich vojsko rozdrtil a přinutil krále, aby souhlasil s každoročním tributem dvou set talentů. Nicméně radost Makedoňanů trvala jen krátce, protože o dva měsíce později porazilo Ptolemaia u Prespanského jezera na západě illyrské vojsko krále Bardylida. Po této porážce Ptolemaios souhlasil platit Bardylidovi každý rok dvě stě padesát talentů.

"Příliš mnoho vlků hledá ovce v příliš malé ohradě," zakončil Attalos a Filippos kývl. Ne že by bylo severní Řecko opravdu malé, ale když měly Illyrie, Makedonie, Paonie a Thrákie armády a nespočetně nezávislých měst jako Olympos a Amfipolis platilo velké oddíly žoldnéřů, nedokázal oblast ovládnout žádný král.

Krosi říkával, že severní Řecko je pro žoldnéře jako stvořené. Nikdy není bez práce, z krve a násilí může zbohatnout a pak si koupit statek na civilizovanějším jihu.

Všude, kam Filippos s Attalem přijeli, viděli stopy pohraniční povahy severu. Města byla opevněná, osady obehnané palisádami, nikde žádné osamělé statky či domy. Lidé se shromažďovali, nikdy nevěděli, kdy se na ně vrhne nepřítel se žhavým srdcem a chladným železem.

"Tohle je země mužů," poznamenal Attalos, když projížděli vysokým Pierským pohořím, pláště přitažené k tělům na ochranu před podzimními severními větry.

"Muži potřebují ženy a děti," podotkl Filippos. "Děti potřebují vzdělání. Sedláci potřebují sedlačit v míru. Makedonie je úrodná země s nejlepším dřevem z celého Řecka. Země by měla vydávat ohromná bohatství. Ale není tomu tak, protože muži se musí stát válečníky a zapomenout na zemi a její bohatství. Měl by existovat výnosnější způsob."

"Jednoho dne z tebe může být král," poznamenal Attalos tiše. "Možná velký král. Pak by sis mohl podrobit Illyry a Thráky a tvůj sen by se naplnil."

"Já nechci být králem," namítl Filippos. Náhle se usmál. "A nezapomeň to ohlásit Ptolemaiovi."

PELLA, MAKEDÓNIE, 371 př. n. l.

Pella se rozrůstala. Filippův otec Amyntás si hodně půjčoval, aby mohl přivést architekty z jihu, kteří navrhli široké ulice a chrámy, a nechal zvětšit palác. Bohatší makedonští aristokraté byli zvaní, aby se přestěhovali do hlavního města, stavěli si domy v kopcích a s sebou přiváděli sluhy, kteří potřebovali lacinější ubytování. Příliv nových usadlíků s sebou přivedl kupce a obchodníky a město vzkvěťalo.

Filippos stál u okna palácové ložnice a přes zdi kolem zahrady vyhlížel na tržiště. Slyšel prodavače, jak vykřikují ceny a lákají kupce, a přál si, aby mohl vyjít z odpudivého paláce a ztratit se v davu.

Jenomže to nešlo. Ptolemaios dal jasně na srozuměnou, že si nepřeje, aby se mu jeho synovec ztrácel z dohledu, a tvrdil, že se obává o jeho bezpečí. To Filippa překvapilo, protože se svým synem Archeláem si takové starosti nedělal. Princ si směl kdykoliv vyjet na projížďku, na lov a vydat se za kurvami, kdykoliv se mu zachtělo. Filippos ho neměl rád a přes Parmeniónovu radu se nedokázal přinutit, aby se pokusil s hrubiánským mladíkem navázat přátelství.

Archeláos byl otcovou mladší verzí: stejný orlí nos, stejná krutá ústa a vystouplá brada. Filippovi bylo zatěžko chovat se mile ke strýci-vrahovi, natož aby se ještě ponižoval před dědicem trůnu. Totéž řekl i na lůžko upoutanému Perdikkovi.

"Nemá smysl pokoušet se ho získat," šeptal Perdikkás, a už to ho unavilo. "Archeláos je prase. Jakoukoliv přátelskou nabídku vezme jako známku slabosti a co nejlépe ji využije. Nenávídím ho. Víš, co mi řekl vloni na jaře? Řekl, že i když mě Ptolemaios nechá žít, okamžitě po své korunovaci mě dá zabít."

"Mohli bychom uprchnout ze země," navrhl Filippos. "Je ti skoro sedmnáct. Může z tebe být žoldnér a já budu tvůj sluha. Mohli bychom sebrat vojsko a vrátit se zpátky."

"Sni dál, bratříčku. Já se téhle horečky nezbavím. Cítím se slabý jako dvoudenní hříbě." Rozkašlal se a Filippos mu přinesl pohár na víno naplněný vodou. Perdikkás se opřel o loket a napil se. Na rozdíl od svého tmavého, snědého bratra byl Perdikkás zlatovlasý a před ochořením lidé žasli nad jeho krásou. Nyní však měl kůži napjatou na kostech a byl nezdravě bledý. Oči měl zarudlé a matné a rty zmodralé od souchotin. Filippos odvrátil zrak. Perdikkás umíral. Nějakou dobu Filippos proseděl u bratra, pak se vrátil do svých pokojů. Na stříbrných podnosech měl připravené jídlo, ale neměl hlad. Ráno mu nebylo dobře a hodinu bolestivě zvracel, až z něj nakonec tekla jen žluč. Teď se napil vody a položil se na lehátko. Probudil ho štěkot ze zahrady. Vzpomněl si, že fena Beria nedávno porodila. Posadil se, zabalil studené maso od večere do lněné osušky a odnesl ho do zahrady, kde si chvíli hrál s černými štěňaty a krmil je kousky masa. Psíci po něm leželi, olizovali ho a okusovali. Zvedlo mu to náladu. Vrátil se do pokoje, kam přišel sluha vyzvednout podnosy. Byl to laskavý stařík, Hermón se jmenoval, s bílými vousy, huňatým obočím a pronikavými modrými očima.

"Doufám, že se cítíš líp, mladý pane."

"Ano, děkuji."

"To je dobře, pane. Nechtěl bys medové koláčky? Jsou čerstvě upečené."

"Ne, Hermóne. Asi se trochu prospím. Dobrou noc."

Zdály se mu nepříjemné sny a dvakrát se probudil. Psi vyli na měsíc a vítr cloumal okenicemi. Konečně mu vytí začalo lézt na nervy, a tak si přes ramena přehodil plášť a sešel do zahrady. Pokoj měl nejhorší v paláci, blízko kotců, otočený na sever. Nikdy tam nezasvítilo slunce a v zimě do něj pronikal studený severní vítr. V zahradě bylo zima a květiny byly v měsíčním světle černobílé a přízračné. Beria seděla u zdi a pronikavě, zoufale vyla. Kolem ní ležela tělíčka šesti štěňátek, černá a bez života. Filippos k nim poklekl. Země byla potřísněná jejich zvratky. Vzal Beriu za obojek, odtáhl ji od mrtvolek, poklekl, přidržel si její velkou hlavu na hrudi a hladil ji po uších. Žalostně kňučela a snažila se vrátit k mládětům.

"Jsou pryč, krasavice," říkal jí. "Pojď se mnou, zůstaneme spolu."

Mastif ho následoval do schodů, ale nahoře přiběhl k oknu a znovu začal výt. Filippos zatahal fenu za obojek a přiměl ji natáhnout se na posteli. Přilehl si k ní a ona usnula s hlavou položenou na jeho prsou.

Jak tam tak ležel, vzpomněl si na kousky masa, které dal štěňatům.

A pomyslel na laskavého starého Hermóna se světle modrýma očima...

###

Filippos celou noc neusnul, strach přemohl jeho hněv. Jed nebyl nový způsob, jak vyřidit nepřátele, ale proč nepoužít starou metodu? Čepel vraha - bylo to rychlé a jisté. Odpověď byla nasnadě: Ptolemaios nebyl oblíbený u vojska, protože ho porazili jak Bardylis na západě, tak thrácký král Kotys na východě.

Filippos věděl, že stejně jako všichni králové, i Ptolemaios vládne díky souhlasu ostatních.

Bohatí makedonští aristokraté si přáli muže, který zvětší jejich majetek. Chtěli krále, jenž jim přinese slávu. Co jiného mohl národ válečníků ze života mít? A nyní už nebyli ochotní snášet zdánlivě nekonečné - a nápadné - vraždy přípádných soupeřů. Ptolemaios se snažil postupovat opatrně.

Filippos si náhle vzpomněl na Perdikka. No ovšem! I jeho pomalu tráví.

Co ale může dělat? Komu může věřit? Odpověď na druhou otázku byla snazší než na první. Věřit nemůže nikomu. Vstal a vyšel z pokoje, jen dával pozor, aby nevzbudil psa. Potichu prošel palácem dolů do kuchyně. Tady bylo maso a ovoce a on se najedl do sytosti. Do malého pytlíku nabal zásoby a opatrně zamířil do Perdikkova pokoje. Bratr spal. Filippos mu jemně stiskl rameno, aby ho probudil.

"Co se děje?" zeptal se Perdikkás.

"Přinesl jsem ti něco k jídlu."

"Nemám hlad, bratře. Nech mě spát."

"Poslouchej mě!" sykl Filippos. "Podávají ti jed!"

Perdikkás zamrkal a Filippos mu pověděl o mrtvých štěňatech. "Mohlo je zabít cokoliv," namítl Perdikkás unaveně.

"Děje se to pořád."

"Možná máš pravdu," šeptal Filippos. "Ale jestli ano, tak nic neztratíš, když budeš hrát mou hru. A jestli ne, zachrání ti to život."

Pomohl Perdikkovi do sedu a počkal, až pomalu sní trochu hovězího a sýra. "Dones mi vodu," požádal Perdikkás.

Filippos nalil vodu ze džbánu na stole... a zarazil se. Došel k oknu a vylil pohár i džbán.

"Nesmíme věřit ničemu, co si nedoneseme sami," prohlásil. Znovu vyšel z pokoje a naplnil džbán ze sudu v kuchyni.

"Nikdo nesmí zjistit, že je podezíráme," vysvětloval, když se vrátil. "Musí si myslet, že jíme jídlo, které nám dávají."

Perdikkás kývl a vzápětí zase usnul.

Čtyři dny Filippos v noci tajně navštěvoval bratra a Perdikkovi se pomalu vracela barva do tváří. Ráno pátého dne přišel Hermón s podnosem, na němž byl sýr a fíky, a džbánem vody.

"Jak ses vyspal, můj pane?" zeptal se s laskavým úsměvem.

"Moc dobře ne, příteli," řekl mu Filippos schválně tichým a slabým hlasem. "Nějak se nemůžu vzpamatovat z toho zvracení. A nejsem moc při síle. Neměl bych zajít za doktorem?"

"To není nutné, pane," ujistil ho Hermón. "Tyto... menší žaludeční potíže se na podzim vyskytují. Brzy se uzdravíš."

"Děkuji. Jsi ke mně velmi laskavý. Dáš si se mnou snídani? Pro mě je toho moc."

Hermón rozhodil rukama. "Kéž bych mohl, pane, ale ještě mám práci. Přeji dobrou chuť. Radím ti, abys jedl, jen tak znovu nabereš síly."

Když odešel, hodil na sebe Filippos dlouhý modrý plášť, do jeho záhybů schoval džbán a rychle zašel do části paláce, kde spali sluhové, a našel Hermónův pokoj. Věděl, že stařík bude u Perdikka, a klidně vstoupil. U okna stál džbán s vodou. Mladík se vyklonil z okna, a když viděl, že zahrada je opuštěná, vylil Hermónův džbán a naplnil ho ze svého. Příštího rána mu snídani přinesl jiný sluha. "Kde je můj přítel Hermón?" vyptával se Filippos.

"Není mu dobře, pane," odpověděl muž s úklonou.

"To slyším nerad. Prosím, vyříd' mu, že doufám, že se brzy uzdraví."

To odpoledne vstal Perdikkás z lůžka. Nohy měl slabé, ale síly se mu vracely. "Co budeme dělat?" ptal se mladšího bratra.

"Takhle nemůžeme pokračovat," řekl Filippos tiše. "Brzy si uvědomí, že už jed nebereme. A pak to, obávám se, bude nůž nebo meč."

"Zmínil ses o útěku," podotkl Perdikkás. "Myslím, že už se k tobě můžu připojit. Mohli bychom se vydat do Amfípole."

"Théby by byly lepší," radil Filippos. "Mám tam přátele. Ale nesmíme čekat moc dlouho - nanejvýš další tři dny. Do té

doby musíš zůstat v posteli a každému, kdo se zeptá, tvrdit, že se cítíš slabší. A budeme potřebovat peníze a koně."

"Já žádné peníze nemám," posteskl si Perdikkás.

"Já to promyslím," slíbil Filippos.

###

Hermón klečel před třemi muži a nervózně pohlížel do Ptolemaiových orlích očí. "Musí být velmi silný, že práškům odolává, pane, ale zvýším dávky. Ten starší bude do tří dnů mrtvý, to ti slibuji."

Ptolemaios se otočil na Attala. "Měl jsem tě poslechnout," pronesl hlubokým, pohřebním hlasem.

"Ještě není pozdě, králi," poznamenal Attalos. "Perdikkás je slabý. Mohl bych ho udusit ve spánku. Nikdo by nic nepoznal."

"A Filippos?"

Attalos zaváhal.

"Toho bych rád zabil sám," ozval se náhle Archeláos. "Udělalo by mi to radost."

Jeho otec se zasmál. "Nevím, co na tom klukovi tolik nenávidíš. Je celkem snesitelný. Ale ať je po tvém. Zabij ho - ale ne dnes. Ať nejdřív zemře Perdikkás. Filippos může tak týden počkat." Otočil se k Attalovi. "Říkáš, že nikdo nepozná, když kluky udusíš? Nezůstanou stopy?"

"Žádné, králi."

Ptolemaios si přivolal syna a něco mu pošeptal. Vysoký princ kývl a zamířil ke dveřím. Najednou skočil po Hermónovi a přitiskl mu ruce k bokům.

"Ukaž mi to!" rozkázal král. Attalos popadl vyšívanou podušku, zakryl Hermónovi obličej a přitiskl mu látku na nos a ústa. Oběť se chvíli chabě vzpírala, pak se jí podlomily nohy a místnost naplnil zápach výkalů. Attalos sundal podušku a Archeláos pustil tělo, které spadlo na podlahu. Ptolemaios se naklonil a zadíval se mrtvému do tváře. "Nevypadá jako někdo, kdo zemřel ve spánku."

Attalos se zasmál, klekl si, zavřel mrtvému ústa a zatlačil oči. "Ano, to je lepší," zašeptal král. "Dobře. Udělej to."

Jak se blížil večer, Attalos seděl ve svém pokoji a popíjel ředěné víno. Nechtěl se opít, ale toužil vypít džbáněk do dna. Pyšnil se tím, že je disciplinovaný, a pohár odstrčil. Co to s tebou je? ptal se sám sebe v duchu. Odpověď přišla rychle. Nelíbilo se mu pomyšlení, že má Filippos zemřít, třebaže nevěděl proč. Nešlo o to, že by ho měl rád. Attalos neměl rád nikoho. A přece nechtěl, aby zemřel. Začínalo ho to znepokojoval. Ptolemaios byl hlupák. Byl sice nelítostný, ale měl jen omezené nadání. A Archeláos nebyl o nic lepší. Byl snad ještě hloupější než otec. Neklid byl stále silnější. Mnoho aristokratů se drželo mimo palác a morálka ve vojsku upadala. Jestli Ptolemaios padne, jeho oblíbenci padnou s ním, a Attalos nijak netoužil získat místo mezi padlými.

Co mám ale dělat? říkal si.

Venku se stmívalo a on byl stále zachmuřenější. Neměl na vybranou. Zatím ne. Nejdřív zabije Perdikka, pak vyhledá přední makedonské odpadlíky, a až se den krve přiblíží, bude připraven změnit koně.

Zaklel - a znovu sáhl po vínu.

Počkal do půlnoci, pak potichu prošel ztichlými chodbami a zastavil se před dubovými dveřmi do Perdikkova pokoje. Pode dveřmi zahlédl světlo a přitiskl ucho na dřevo. Zevnitř se ozývaly hlasy, třebaže slova nerozeznal. Tiše zaklel a už chtěl odejít, když se dveře otevřely a před ním stál Filippos. Zatvářil se šokované a ruka mu sjela k dýce.

"Nemáš se čeho bát," vyhrkl Attalos a protáhl se kolem něj do místnosti. Starší princ seděl na lehátku a cpal se chlebem se sýrem. Vypadal silnější, než si ho Attalos pamatoval. Válečník se obrátil k Filippovi. "Hledal jsem tě," zalhal bez uzardění, "ale nebyl jsi v pokoji. Napadlo mě, že bys mohl být tady."

"Proč bys mě hledal uprostřed noci?" zeptal se Filippos podezíravě.

"Chtějí vás zabít," sdělil mu Attalos, "ale to ty stejně víš. Proto ta půlnoční hostina. Není divu, že jed nezabral. Ale situace se změnila. Ptolemaios mi nařídil, abych dnes zabil tvého bratra. Ty máš zemřít příští týden."

Zaslechl, jak železná čepel vyjíždí z pochvy, a když se otočil, uviděl Perdikka s taseným mečem. Neuvedomil si, jak je princ vysoký, ani nevycítil jeho sílu.

"To nebude nutné," podotkl tiše. "Nejsem tu proto, abych rozkaz splnil. Jsem tu, abych vás varoval."

"Proč bych ti měl věřit?" opáčil Perdikkás, opíraje meč o Attalovo hrdlo.

"Počkej!" ozval se Filippos, když si všiml, že se bratr chystá bodnout. "Neukvapujme se! Já mu věřím."

"Děkuji ti," šeptl Attalos, pomalu zvedl ruku a odstrčil od sebe čepel. "Otázkou je, co uděláme? Já radím odjet do Amfipole. Tam můžeš získat podporu nespokojených aristokratů a - možná - se zmocnit trůnu."

"Ne," řekl Filippos.

"Co jiného můžeme dělat?" vložil se do hovoru Perdikkás.

"Trůnu se zmocníš dnes v noci," prohlásil Filippos. "Ptolemaios zavraždil našeho otce a trůn je právem tvůj. Zabijeme krále."

"Bohové, člověče! Ty ses zbláznil!" vyjekl Perdikkás. "Nemáme žádné spojence, o kterých bychom věděli. Stráže jsou věrné Ptolemaiovi. Rozsekají nás."

"Nikoliv," opravil ho Filippos. "Ptolemaios není oblíbený, takže až bude mrtvý, nikdo nebude mít pocit, že by mu měl zachovat věrnost. Archeláa jsem odpoledne viděl, jak odjíždí z paláce, a prý měl namířeno do Théb. Nebude proto představovat žádnou hrozbu. Když bude král mrtvý, aristokraté se sejdou, aby vybrali následníka, jenže stráže mezitím vyhlásí svou věrnost tobě."

"Jak si můžeš být tak jistý?"

"Jde o lidskou povahu," odvětil Filippos. "Touhu nechat se vést. A Attalos s nimi promluví. Je velitelem gardy a muži ho poslechnou. Že mám pravdu, Attale?"

"Možná," souhlasil válečník opatrně. "Přesto pořád hrozí velké nebezpečí."

Filippos se zasmál. "Nebezpečí? Žijeme s vyhlídkou na úkladnou vraždu celá léta. Tak jaképak nebezpečí? Že můžeme zemřít? Všichni lidé umírají, bohatí i chudí. Ale jestli mám zemřít, ať je to v boji, ne jako nějaký býček čekající v ohradě, až padne sekera."

Attalos poslouchal, když Filippos líčil svůj plán, a jeho obdiv k mladému princovi stále rostl. Začal si přát, aby byl chlapec starší. Byl by z něj skvělý král, silný a chápavý. Podíval se na Perdikka. I on byl silný, ale byl méně mužem než jeho bratr. Pokud však toto šílené dobrodružství dopadne dobře, získá korunu Perdikkás. Attalos počkal, až Filippos domluví, obrátil se k Perdikkovi a poklekl.

"Doufám, králi, že až uspějeme, nebudeš mi vyčítat, že jsem sloužil vrahovi tvého otce. S jeho vraždou jsem já neměl nic společného."

Perdikkás se na něj zadíval a položil mu ruce na ramena. "Odpustím ti, Attale. A za dnešní práci se ti odměním."

Vyšli z pokoje. Attalos je dovedl před královské komnaty. Tam se bratři zastavili a on přistoupil ke dvěma strážným v černých pláštích, sedícím přede dveřmi do ložnice.

Attalos je posunkem vyzval, ať jej následují, a šel dál. Muži vstali, podívali se po sobě a pak se vydali na konec chodby, kde čekal Attalos.

"Neviděli jste něco podezřelého?" zašeptal válečník.

"V jakém směru, pane?" zeptal se jeden z mužů. Princové za nimi vystoupili ze stínu. Attalovi vyschlo v ústech. Tohle je šílené, říkal si.

"Nezahledli jste večer někoho na chodbě?" vyzvídal, zatímco se bratři kradli ke dveřím do královské ložnice.

"Jenom tebe, Attale. A krále. Něco se děje?"

"Nejspíš ne. Ale buďte bdělí."

Filippos otevřel dveře a princové vklouzli dovnitř.

"Samozřejmě. My ve službě nespíme."

Attalos se ujistil, že se dveře do ložnice zavřely. "Svět je plný překvapení," poznamenal. "Občas se prostě člověk ocitne ve špatný čas na špatném místě."

"Nerozumím ti," řekl strážný.

"Ne, asi ne," opáčil Attalos a bodl ho do krku. Druhý strážný strnul, pak sáhl po meči, ale Attalos vytrhl dýku z rány a vrazil mu ji do oka.

Z královské ložnice zazněl strašlivý výkřik. Attalos přiběhl ke dveřím a rozrazil je. Ptolemaios ležel s nohama na posteli a tělem na zemi a z prsou a břicha mu trčely dva meče. Pak přepadl na podlahu a vlekl se k Attalovi, avšak Filippos přiběhl a vytrhl svůj meč z králova těla. Ptolemaios znovu zaječel, načež ho Filippos sekl do krku.

Vstal, obrátil se a poklekl před Perdikkem.

"Přede mnou nemusíš poklekat," slíbil mu nový král Makedonie a zvedl ho na nohy. "A já nikdy nezapomenu, co jsi pro mě udělal."

CHRÁM, LÉTO 359 př. n. l.

Během jedenácti let po Parmeniónově vítězství u Leukter se Deraé zdála spousta zvláštních snů - vidění temnoty a zla, plná démonů, děsivá. Zprvu se v jejích snech objevovala Tamis, zachraňovala ji a vyprávěla jí o služebnících Temného boha, kteří se je obě snaží zničit. Jak léta plynula, Deraé byla stále silnější a noční útoky ji sklíčovaly méně. A přece byla nyní ztracena v temné, děsivé noční můře, z okraje zorného pole vyrazely stíny a ona se otáčela a marně se snažila je zachytit. Viděla pouze šedé hradby a vodu lesknoucí se na studeném kameni.

Temnota se kolem ní zvedala jako kouř a z něj slyšela chrčivý dech a škrábání drápů po kamenné dlažbě. Rukama jí projela prudká bolest, jak po ní skočil šupinatý, slizký tvor. Z prstů jí vylétlo bílé světlo a kamennými chodbami zazněl příšerný skřek. Podívala se dolů a uviděla na rukou krvavé šrámy - stopy po drápech - ale po nestvůře nebylo ani stopy, jen prchavá vzpomínka na chladné opálové oči a širokou tlamu. Rychle se vyléčila a pokusila se vzlétnout, jenomže kamenný strop ji zadržel, stejně jako stěny a podlaha.

Stojatá černá tuň před ní zabublala, zvedla se a vytvarovala se do postavy ženy zahalené v plášti, s bledým obličejem a tmavýma očima. "Takže jsi léčitelka," poznamenala žena hlubokým, nakřáplým hlasem. "Jsi pěkná. Přijď ke mně, holubičko!"

Deraé se zasmála, strach ji pustil. "Co ode mě chceš?"

"Chci vědět, komu sloužíš. Děláš mi starosti."

"Proč bys měla mít starosti?" podívala se Deraé. "Jsem, jak říkáš, léčitelka. Déle než dvacet let žiju v chrámu. Vždyť tě ani neznám."

"Dokážeš kráčet mnoha budoucnostmi?" ptala se žena.

"A ty?" opáčila Deraé.

"Do toho, co já dokážu, ti nic není!" štěkla zahalená žena.

"Vidím, že to nedokážeš," podotkla Deraé tiše. "Proč tě to vůbec zajímá?"

Žena se usmála, avšak její rysy tím nijak nezměkly. "Copak nemůžeme být přítelkyně? Jsem také léčitelka a věštkyně. Jenom jsem ucítila tvou sílu a chtěla jsem tě lépe poznat."

Deraé zavrtěla hlavou. "Nemůžeme být přítelkyně. Sloužíme protichůdným silám. Ty ale doopravdy netoužíš po přátelství, že ne? Řekni pravdu - nebo se bojíš, že tě to popálí na jazyku?"

"Popálí? Chceš vidět oheň?" zasyčela žena. Ze stěn vyšlehly plameny a šaty Deraé vzplály, na kůži jí naskákaly puchýře. Ona se však nepohnula ani nekřičela. Obklopilo ji měkké zlatavé světlo, vyléčilo jí kůži a obalilo ji ochranným pláštěm. Deraé, již rozzlobená, zvedla ruku. Ženinou hrudi proletěly dva oštěpy ostnitého světla, srazily ji dozadu a přišpendlily ke zdi. Žena zaječela bolestí, pak se dotkla oštěpů a ty okamžitě zmizely.

Tmavá žena se usmála. "Moc hezké," poznamenala, "a já se v tobě zmýlila. Nemám se čeho bát."

Hrad se zavlnil a zmizel a Deraé se probudila v chrámu.

Souboj na strašidelném hradě ji znepokojil. Zašla za Tamis. Stařena dosud spala a na bradu jí stékaly sliny. Deraé na ni sáhla, ale ona se neprobudila. Poslední dvě desetiletí nebyla ke staré kněžce laskavá. Spolu s mocí ztrácela zrak i sluch. Deraé ji popadla za rameno a zatřásla s ní.

"Ech? Co?" zamumlala Tamis a protírala si oči.

Deraé jí přinesla vodu a čekala, než se stařena probere. "Proč mě rušíš? Zdálo se mi o prvním manželovi. To byl muž! Cha! Jako beran, přesně takový."

Deraé jí pověděla o hradě a ženě v tmavém plášti. Tamis ji mlčky vyslechla a zakroutila hlavou. "Nevím, kdo to byl. V tomto zápase nejsme samy, Deraé. Jsou tu další jako my, s nadáním a zrakem. Někdo slouží světlu, jiný temnotě. Proč ti to dělá starosti?"

"Bála se mě, ale když jsem ji porazila, okamžitě se bát přestala. To nedává smysl... nebo ano?"

Tamis s povzdechem vstala. Škvírami v okenicích dovnitř pronikaly první sluneční paprsky. Oblékla si prosté roucho z bílé vlny a vyšla na zahradu. Deraé ji následovala.

"Říkáš, že jsi ji porazila. Jak?" zeptala se Tamis. Deraé jí to vyličila a stařena vzdychla. "Pokusila ses ji zabít, a tím ona porazila tebe, protože takhle pramen nejedná. A ti, kdo neslouží prameni, slouží jen chaosu."

"To přece není pravda," bránila se Deraé. "Jsem léčitelka. Nejsem zlá."

"Ne, nejsi zlá," souhlasila unaveně Tamis. "Špatně jsem tě vycvičila. Tolik věcí jsem udělala špatně. Byla jsem nesmírně nadutá. Cassandra se mě snažila varovat, jenže já ji neposlouchala. A přece jsem kdysi byla moudrá," poznamenala náhle, sklonila se a přivoněla k rozvíjející se růži. "Znala jsem mnohá tajemství. Ale veškerá moudrost je bláznovství. Myslíme si, že manipulujeme, ale jsme jako lístky ve víchřici. Konáme dobro vedoucí ke zlu. Všechno je jen zmatek. Všechno je marnost."

Deraé ji vzala za ruku. "Nejsi nemocná, Tamis? Takhle mluvit jsem tě ještě neslyšela."

"Nejsem nemocná, Deraé. Umírám. A moje dílo zůstává nedokončené. Občas si říkám, jestli někdy dokončíme, co začneme. Jsem ze všeho tak unavená. Udělala jsem hrozné věci... hrozné. Myslela jsem si, jak nejsem chytrá." Zasmála se, suché zakdákání přešlo v prudký kašel. Odkašlala si a odplivla do růží. "Podívej se na mě! Krasavice Tamis! Je těžké uvěřit, že po mně kdysi muži toužili."

"O čem se ti zdálo?" zeptala se Deraé.

"Zdálo?"

"Říkala jsi, že se ti zdálo o prvním manželovi. Pověz mi o něm."

"Viděla jsem, jak dobré je, když tě někdo miluje, dotýká se tě, využívá tě a ty zase využíváš jeho. Viděla jsem všechno, co jsem ztratila - všechny své chyby a marnivost."

"Ukaž mi to!" zašeptala Deraé a položila stařeně ruce na hlavu. Tamis se uvolnila a Deraé vplula do jejího podvědomí, viděla mladou Tamis kroutící se pod silným, vousatým mladým mužem. Deraé scénu nesledovala, vznesla se vzhůru, točila se ve vzduchu a hledala... pátrala. Konečně ji uviděla, ženu v tmavém plášti. Smála se a ukazovala na pářící se párek. Deraé popолétla blíž. Žena nebyla sama, vznášely se kolem ní stínové postavy.

Deraé se vynořila do chladného úsvitu na zahradě. "To nebyl sen, Tamis. To ta žena, o které jsem mluvila. Přišla za tebou a naplnila ti mysl zoufalstvím."

"Nesmysl. Byla bych ji vycítila. Pořád mám moc!" namítala Tamis. "Proč mě podceňuješ?"

"To nedělám," ujišťovala Deraé. "Opravdu ne. Útočí na nás Tamis, ale proč teď?"

"Temné zrození se blíží," zašeptala Tamis. "Blíží se. Možná k němu dojde do roka, rozhodně do dvou let. Opravdu byla v mé hlavě?"

"Ano. Je mi to líto."

"Na tom nezáleží. Všechny síly ubývají." Tamis si povzdechla. "Kéž bych tě mohla naučit víc, ale nemůžu. A jednoho dne mě budeš nenávidět." Z očí jí vyhrkly slzy.

"Naučila jsi mě hodně, přítelkyně... moje milá přítelkyně. Jak bych tě mohla nenávidět?"

"Viděla jsi tu ženu? Tak to byla poetická odplata," pravila Tamis. "Jednoho dne zjistíš proč. Pověz mi však, kde je Parmenión?"

"V Súsách. Velký král mu po vítězství v Mesopotamii daroval cenného hřebce."

"Bude vtažen do bitvy o Makedónii," řekla Tamis. "Ta je nyní středem dění. Tam jsou přitahovány všechny síly. To je to správné místo. Jdi tam! Jdi tam hned! Uvidíš to! Ucítíš to!"

"Nemůžu jít. Dělán si starosti kvůli tobě, Tamis."

"Na starosti už je pozdě, moje milá. Budoucnost nás dostihla. Temný bůh přichází."

"Ale ještě ho pořád můžeme zastavit, ne?"

Tamis pokrčila rameny a rozhlédla se po zahradě. "Podívej se na růže. Jsou jich stovky. Každý rok se objeví tisíce květů. Kdybych tě požádala, abys je všechny ostříhala, takže by vykvetl jen jeden dokonalý květ a všechny ostatní keře by zůstaly zelené, dokázala bys to?"

"Myslím, že ano, ale vyžadovalo by to všechny mé síly."

"A co kdybych tě požádala, abys ostříhala všechny růže na světě, aby pouze jediný keř vyplodil jeden dokonalý květ?"

"Co tím myslíš, Tamis?"

"Běž do Makedónie, moje milá. Já se tu posadím a budu se dívat, jak rostou růže."

Deraé se vznesla nad chrám a vyrazila k západu. Přeletěla thrácké hory i pláně, velké řeky Nestos, Strymón a Axiós.

Vznášejíc se na čisté blankytné obloze se uvolnila, zavřela duchovní oči a vezla se na rytmu síly, pulsující v zemi pod

ní. Cítila, jak ji to přitahuje k jihu, přes moře, dolů k horskému pohoří. Snášela se stále níž. Skupinka jezdců pronásledovala lva. Ten zaběhl do skal, z dohledu lovců, obrátil se a připravoval se k útoku. Jeden z lovců, pohledný mladý muž s tmavými vousy, skupinku předjel. Přicválal s koněm mezi skály a s lehkým loveckým oštěpem v ruce seskočil na zem. Lev zaútočil, avšak lovec nezpánikařil a neutekl. Poklekl, pevně uchopil oštěp a čekal, až šelma skočí. Derae se vrhla ke lvu jako šíp.

MAKEDÓNIE, LÉTO 359 př. n. l.

Když Filippos viděl, jak lev mizí ve skalách, zastavil koně. Cítil ohromnou radost z lovu, opojení z nebezpečí bylo jako obvykle silnější než víno. Zlehka seskočil na zem, krátký oštěp s ostrým hrotem držel v pravici.

V letech po zavraždění Ptolemaia se mu dařilo. Už to nebyl štíhlý chlapec, nyní měl široká ramena, mohutné svaly a obličej mu zdobil pečlivě zastřížený černý vous, lesklý jako levharti srst. Ve třiačtyřiceti byl Filippos Makedonský na vrcholu sil.

Když se Perdikkás zmocnil trůnu, Filippos poprvé po dlouhé době zažil klid. Přesunul se na jih, na královské panství za starým hlavním městem Aigai, a tam se věnoval radovánkám makedonské aristokracie: lovu, pití a kurvení. Ze všeho nejvíc mu ale krev rozproudil lov. Medvědi, vlci, jeleni, divocí tuři, kanci a levharti - Makedonie byla plná lovné zvěře. Lvů však ubývalo. Nyní sešel dolů z hor chundelatý samec a napadal stáda ovčí a zabíjel kozy a krávy. Filippos ho stopoval pět dní, ztrácel stopu a zase ji nacházel, a neustále se přesouval na jih. Jako by je zvíře lákalo k Olympu, domovu bohů.

Filippos se zadíval na vzdálenou horu. "Buď se mnou, otče Die!" zašeptal, když pomalu postupoval mezi kamením. Měl počkat na své druhy, ale - jako vždy - se nemohl dočkat, až kořist zabije, až udeří jako první.

Jak se kradl ke skalám, do zad ho pálilo polední slunce. Věděl, že lvi se v horku hýbou neradi, obvykle si najdou stinné místo a spí. A tento nedávno zabil velkou ovci a nacpal se tučným masem. Filippos potěžkal oštěp. Musí zasáhnout místo za levou lopatkou a vrazit hrot hluboko do plic a do srdce. I jediné mávnutí tlapou dokáže člověku rozdrtit žebra a drápy ho snadno rozpárou.

Filippos se ohlédl. Attalos s ostatními byli stále kus vzadu. Světlooký vrah se navzteká, jestli Filippos lva zabije bez něj. Zasmál se. Attalos už zuřil, protože Perdikkás odvedl vojsko na západ proti Bardylidovi a jeho nechal doma. Přestože jim před jedenácti lety pomohl, Perdikkás mu nikdy nevěřil, ani mu nesvěřil žádnou důležitou funkci. Byl pořád jen kapitánem gardy.

Zepředu se ozvalo zavrčení, hluboké, dunivé. Filippa se ohnivými prsty dotkl strach a on se z něj těšil jako z laskání krásné ženy.

"Pojď ke mně," zašeptal.

Lev zaútočil ze skal. Byl obrovský. Nebyl čas odběhnout do strany a bodnout.

Filippos poklekl, zapřel oštěp a namířil hrot lvovi na krk. Uvědomil si, že tím šelmu nezastaví. Ratiště po nárazu praskne a vzápětí bude mít tesáky v obličej. Věděl, že nadešel den jeho smrti. Přesto zůstal klidný, odhodlaný, že nezemře sám. Na cestě do Hádu mu bude společnost dělat tahle šelma.

Za sebou zaslechl dusot kopyt, ale přátelé byli příliš daleko, než aby ho mohli zachránit.

"Tak pojď!" křikl na lva. "Pojď a chci pí se mnou!"

Šelma se náhle zkroutila, jako by měla bolesti, a zakolísala. Zvedla obrovskou hlavu a strašlivě zařvala... A zastavila se kousek před hrotem zbraně.

Filippos cítil páchnoucí dech a díval se na tesáky, dlouhé a zakřivené jako perská dýka. Vzhlédl zvířeti do žlutohnědých očí.

Čas se zastavil, chvíle se táhla.

Filippos pomalu vstal, natáhl ruce a dotkl se oštěpem lví hřív. Lev zamrkal, ale nepohnul se. Filippos vycítil, že Níkanór za ním vytahuje šíp z toulce.

"Nikdo nevystřelí," rozkázal tichým hlasem.

Lev popošel a oťel se Filippovi o nohu. Pak se otočil a vrátil se mezi skály.

K princovi přiběhl Attalos. "Něco takového jsem jaktěživ neviděl," šeptl.

Filippos se zachvěl. "Já taky ne."

"Budeme ho pronásledovat?"

"Myslím, že ne, přáteli. Nějak jsem ztratil chuť na lov." Ohlédl se na místo, kde stál lev.

"Bylo to snad nějaké znamení? Byl to opravdu lev?" ptal se Attalos.

"Jestli to byl bůh, tak měl hrozný dech," odtušil Filippos a nervózně se ohlédl na vzdálený vrcholek Olympu.

Lovci se pomalu vraceli do Filippova letního domu dvacet mil jižně od Aigai. Už byli téměř tam, když od severu přicválal jezdec a zařadil se vedle Filippa. Jeho kůň byl zpěněný a vyčerpaný.

"Král je mrtev," hlásil udýchaně, "vojsko zničeno."

"Perdikkás je mrtvý? Tomu nevěřím!" zvolal Attalos. Jezdec si ho nevšímal a díval se na Filippa.

"Král vyrazil proti Illyřům, jenomže náš střed povolil. Perdikkás se pokoušel o protiútok, který nepřítel očekával. Jízda byla rozsekána na kusy a královu mrtvou hlavu narazili na kopí. Ztratili jsme přes čtyři tisíce mužů."

Filippos si s bratrem nikdy nebyl blízký, ale nebyli ani nepřátelé. Mladší muž krále obdivoval pro jeho státnické schopnosti. Co teď? říkal si. Královu synovi byly teprve dva roky a vojsko - tedy to, co z něj zbylo - by nikdy nesouhlasilo s korunovací dítěte, ani při ohrožení státu. Filippos odjel stranou od mužů a sesedl. Posadil se na balvan a díval se na moře. Nikdy se nechtěl stát králem, nikdy od života nechtěl víc než moci lovit, pít a milovat se. Perdikkás to chápal, a proto nikdy neuvažoval o tom, že ho dá zavraždit.

Filippos se státnickým záležitostem pokud možno vyhýbal. Perdikka před útokem na Illyry varoval, nicméně takové

bitvy bývaly běžné a málokdy rozhodující. Ti, kdo prohráli, souhlasili, že budou vítězi platit obrovský tribut, a život šel dál. Ale aby král padl na bojišti spolu se čtyřmi tisíci Makedoňany! To byla obrovská tragédie. Rovnováha moci v severním Řecku byla křehká i v nejlepších časech, a s takovou pohromou vypukne zmatek. Perdikkás byl dobrý král, oblíbený a silný, jenomže byl posedlý touhou rozdrtit Bardylida, a Filippos mu to nedokázal rozmluvit.

"Pošli pro Parmenióna," radil.

"Nepotřebuji žádného spartského míšence," opáčil Perdikkás.

"Chtěl bys, abych jel s tebou?"

Chvilí si myslel, že odpověď bude ano. Perdikkovi změkl pohled, ale pak se mu do očí vrátil tvrdý výraz. "Ne, bratře.

Zůstaň si v Aigai. Bav se."

Když se Filippos obrátil k odchodu, Perdikkás ho uchopil za rameno. "Nikdy nezapomenu, co jsi pro mě udělal," pravil.

"Já vím. Nemusíš to říkat."

"Jsou tací, kteří po mně chtějí, abych tě zabil, Filippe. Někteří si myslí... ále, co na tom záleží? Nezabil jsem Archeláa a on nakonec žádnou hrozbu nepředstavuje."

"O mě se neboj, bratře," uklidňoval ho Filippos. "Já nechci být králem. Ale dávej si pozor na Bardylida. Jestli prohraješ, určí tribut, který bude těžké splatit."

Perdikkás se zazubil. "Já neprohraju."

Filippos se vytrhl ze vzpomínek a zavolal si k sobě jezdce. "Kde jsou Illyrové teď?"

"Nepoustupili, králi. Svlékli mrtvé a táboři čtyři dny jízdy od Pelly."

"Neříkej mi králi, nejsem jím," štkl Filippos a poslal ho pryč.

V hlavě měl hotovou bouři pocitů. Nejdůležitější byla rovnováha moci! Illyrové na západě, Paionové na severu, Thrákové na východě a na jihu Théby. Každý stát měl silné vojsko a invaze nebyla pravděpodobná. Když ale bylo makedonské vojsko zničeno, mohl se země zmocnit kdokoliv s dostatkem odvahy. Filippos přemýšlel o nepřítelích. Za prvé Bardylis, lstivý král Illýrie, osmdesátiletý, možná starý, přesto však chytrý jako lesní vlk. Po něm Kotys, thrácký král, právě mu bylo šedesát. Byl to chantivý, nelitostný vladař, jenž nyní obrátí lakotné oči na makedonské doly jen den jízdy od thráckých hranic na východě. Potom Paionové, kočovníci ze severu, žijící pro boj a drancování. A dále po moci toužící Thébané, nabubřelí Athéňané. A bohové vědí, kolik ostatních!

Jeden problém po druhém, říkal si. Co kdybych o korunu neusiloval? pomyslel si. Vynořilo se jedno jméno: Archeláos, nevlastní bratr. Návist mezi nimi byla silnější než železo a studenější než vánice. Archeláos bude bojovat o trůn a ze všeho nejdřív bude chtít Filippa zabít.

Filippos si zavolal Attala. "Jedu do Pelly," sdělil mu. "Archeláos o tom možná ještě neslyšel. Až se to dozví, také přijede do hlavního města, ale pojede od Kerkiné. Vezmi si dvacet mužů a zaříd', aby tu cestu nepřezil."

Attalos se chmurně usmál. "Ten úkol se mi bude určitě líbit," zabručel.

SÚSY, PERSIE, PODZIM 359 př. n. l.

"Je to tvoje chyba," prohlásil Mothak, zatímco Parmenión přecházel sem a tam po místnosti. "Koho jiného?"

Spart'an přistoupil k širokým dveřím do zahrad, zastavil se a zadíval se na terasy s květinami a stromy s věnci květů.

Vonělo to sladce a navýsost příjemně, avšak Parmenión se odvrátil, tvář zarudlou a v očích hněv.

"Vína?" prskl. "Kdo za to může, kromě toho perského spratka? Ztratí sedmdesát mužů, protože se neobtěžuje odklidit z bojiště balvany. Sedmdesát! A pak má tu drzost tvrdit mi, že na tom nezáleží, že to byli jenom rolníci."

"Je to princ z královského rodu, Parmenióne. Co jsi čekal, když jsi ho odvolal z velení? Chválu? Dalšího cenného hřebce?"

"Peršané!" syčel Parmenión. "Je mi z nich špatně."

"Ne," opravil ho Mothak mírně. "Je ti špatně z Persie, příteli. A jsi příliš chytrý, než abys nevěděl, jaké následky bude mít Dáreiovo odvolání."

"Co to říkáš? Že jsem chtěl, aby odvolali mě?"

"Správně."

"Nesmysl! Máme tu vše, po čem muži touží. Rozhlédni se kolem sebe, Mothaku. Hedvábí, krásná lehátka, nádherné pozemky. Kolik řeckých králů se může pyšnit takovým palácem? Otroci, kteří splní každé naše přání, a víc peněz, než dokážeme utratit za dva životy. Myslíš, že to jen tak zahodím?"

"Ano."

"Pojďme na vzduch," zamumlal Spart'an a vydal se do zahrad po dlážděných chodničkách.

Mothak generála následoval do jasného slunce a tiše si spílal, že zapomněl slamák. V posledních deseti letech přicházel o vlasy a svou pleš kladl za vinu výhradně žhavému perskému slunci.

"Jak mohl být tak blbý?" vybuchl Parmenión. "Věděl, že ho válečné vozy nemůžou podpořit, pokud to pole nevyčistí. A měl pod svým velením tisíc mužů. Netrvalo by to déle než hodinu, nanejvýš dvě. Ale to on ne, náš skvělý perský princ nechá muže sedět na slunci a sám si zajede do kopců, aby se vykoupal v potoce."

"Tady jsme stejně skončili," poukázal Théban. "Války satrapů v podstatě skončily. Co jiného by od tebe mohl velký král žádat? Vyhrál jsi mu bitvy v Kappadokii, Frýgii, Egyptě, Mesopotamii a na dalších místech, jejichž jména ani nedostanu na jazyk. Nepotřebujeme další války. Prostě zůstaňme tady a užívejme si senility. Bohové vědí, že další peníze nepotřebujeme."

Parmenión zavrtěl hlavou. "Na senilitu ještě nejsem připravený, příteli Mothaku. Chci..." Pokrčil rameny. "Nevím, co chci. Ale nedokážu jen tak nečinně sedět. Jaká je poslední nabídka?"

"Satrapa v Egyptě si žádá tvých služeb pro boj s kmenovými útočníky na jihu."

"Moc horko," zabručel Parmenión.

"Olynthští najímají žoldnéře. Rádi by, abys vedl jejich oddíly do Makedónie."

"Zase ta Makedónie. Co dál?"

"Král Illyrů Bardylis ti nabízí zaměstnání, stejně jako Kotys Thrácký. Thrácká nabídka je dobrá: dva talenty zlata."

"A co ten makedonský král... Perdikkás?"

"Od něj žádná zpráva nepřišla."

Parmenión chvíli mlčel. "Nechce se mi vracet do Řecka. Ještě ne."

Mothak kývl. Věděl, že se Parmenión v myšlenkách opět vrátil k Epameinóndovi. Thébský hrdina rozdrtil Spartany a dovedl thébské vojsko až před samotnou Spartu, kde se spartský král Agésiláos opevnil v ulicích a odmítal veškeré výzvy.

Théby čekaly dny slávy, avšak Athéňané, obávající se thébské ctižádosti, se spojili se Spartou a po sedm let následovala jedna krvavá bitva za druhou. Pak, zatímco Parmenión pobýval u velkého dvora v Súsách, přišla zpráva o bitvě u Mantineie. Spartané a Athéňané společně proti Epameinóndovi. Théban se pokusil o stejnou taktiku jako u Leukter: hromadný útok. Uspěl však jen částečně a oddíl athénské jízdy si prosekal cestu až k němu. Generál padl na prahu vítězství a muž, který ho zabil, byl prý athénský velitel Gryllos, syn Xenofóntův.

"Byl to velký muž," zašeptal Mothak.

"Cože? Ano. Jak to, že vždycky víš, nač myslím?"

"Jsme přátelé, Parmenióne. Teď se bojím o Théby. Pelopidas zemřel v Thessalii, Epameinóndás je pryč. Kdo bude bojovat za Théby?"

"Nevím, ale já se toho nezúčastním. Xenofón měl pravdu. Řecko nebude nikdy sjednocené a neustálé boje ho jenom dál oslabují."

Z domu vyběhla mladá otrokyně, uklonila se před Parmeniónem a obrátila se k Mothakovi. "Je tu posel, pane. Přeje si mluvit s generálem."

"Od koho ten posel přichází?"

"Je Řek." Dívka sklonila hlavu a čekala.

Parmenión zůstal na sluníčku, dokud se Mothak nevrátil.

"Tak o co šlo?"

"Byl to Illyr. Bardylis stáhl nabídku. Zřejmě i bez tebe rozdrtil makedonské vojsko a zabil Perdikka. Možná je vhodná doba, abys přijal Kotydovu nabídku. Teď se Thrákie a Illýrie porvou o kořist. Makedónie je vyřízená."

"Kdo nastoupil po Perdikkovi?"

"Jeden z princů... myslím, že říkal Filippos."

"Toho jsem poznal v Thébách. Líbil se mi."

"Ale ne," vyhrkl Mothak. "Ani na to nemysli."

"Na co nemám myslet?"

"Vidím ten pohled ve tvých očích, Parmenióne. Nemají vojsko a vlci se stahují - je bláhové na to být jen pomyslet. A vůbec, tenhle Filippos neučinil žádnou nabídku."

Parmenión se zasmál. "Nemá vojsko a všude kolem něj jsou silní nepřátelé. To je velice lákavé, Mothaku."

"Na smrti není nic lákavého!" štěkl Théban.

###

Archeláos byl zavražděn, když severozápadně od Pelly překračoval Axiós, a s jeho smrtí skončila veškerá opozice proti Filippovi uvnitř Makedónie. Neskončily však jeho problémy, Illyrové rozdrtili makedonské vojsko na severozápadě a do země vpadly paionské kmeny ze severu a vyplenily dvě města a třicet vesnic. A mělo být hůř. Thrákové na východě se chystali k útoku, aby mohli na trůn dosadit jako loutkového vladaře Filippova vzdáleného bratrance Pausánia. A z jihu přišla zpráva, že Athéňané podporují dalšího bratrance Argáia, který táhne s vojskem, aby si vydobyl trůn.

"Překvapuje mě jenom," svěřil se Filippos nejbližšímu příteli Níkanórovi, "proč chce někdo dobýt království právě teď. Už ho zbývá jenom kousek, který není v nepřátelských rukou."

"Ty ale vyhraješ, Filippe. Určitě. V celém Řecku není člověk, který by tě přelstil."

Filippos se zasmál a objal přítele kolem ramen. "Tu poklonu bych přijal ochotněji, kdyby měla nějaký základ. Já potřebuji zázrak. Potřebuji Parmenióna."

"Co pro nás může udělat nějaký Spartan?"

"Může mi postavit vojsko - a to já, u Héraklových kostí, potřebuji. Najdi mi ho, Níkanóre. Vyšli jezdce, použij věštce. Cokoliv. Jen ho najdi."

Zahnal problémy z hlavy a zavzpomínal na dny strávené v Thébách jako rukojmí před jedenácti lety, kdy pozoroval slavného Parmenióna, jak cvičí Svatý oddíl. Něco na něm bylo, klid prozrazující velkou silou. V jeho světlých očích Filippos spatřil porozumění, vycítil vzájemnou spřízněnost.

Pak přišly Leuktry a porážka úžasných Spartanů. Parmeniónovo vítězství. Od té doby začal Filippos shánět zprávy o Spartanových cestách, dychtivě poslouchal vyprávění o jeho vítězstvích v Egyptě a Persii. Satrapové mu nabízeli bohatství ve zlatě a klenotech, soupeřili o přízeň největšího generála té doby. Dokonce i velký král nad jeho schopnostmi zřejmě zasl.

Jednou se vojsko vzdalo, jakmile se doslechlo, že si protivník najal Parmenióna. Dokonce i jeho jméno mělo moc.

Jak tě teď potřebuji, pomyslel si Filippos.

Ke králi stojícímu zamyšleně u okna přistoupil Attalos. "Co dítě, Filippe?" zašeptal. "Přeješ si ho usmrtit?"

Byla to rozumná otázka a Filippos se nad ní zamyslel. Když synovci dovolí vyrůst, jednoho dne se možná pokusí získat otcův trůn. Bylo zvykem zbavit se všech ostatních uchazečů.

Filippos si povzdechl.

"Kde je Simiké?"

"Jak jsi přikázal, královna je vězněna ve svých pokojích. Stále má tři komorné a dítě je s ní."

"Já to zařídím," prohlásil Filippos. Rychle vyšel z trůnního sálu do vedlejší budovy. Když došel ke královniým komnatám, dva gardisté ho pozdravili. Kývl na ně a vstoupil do soukromé komnaty Simiké. Královna byla drobná, s dlouhými, tmavými vlasy. Když vstoupil, vzhledla a téměř se jí podařilo zakrýt strach. Malý Amyntás se při spatření strýčka usmál a přibítl se k němu. Simiké vstala, vzala dítě do náručí a hladila ho po tmavých kudrnatých vláskách. Filippos propustil komorné, které vyběhly z místnosti. Simiké neřekla nic. Neprosila, jen tam seděla a chovala syna na klíně. Filippos byl vnitřně rozpolcený. Ruku měl položenou na střence nože, avšak jen stál uprostřed místnosti, zmatený a nejistý. Perdikkás mohl nařídít Filippovu smrt, ale neudělal to. A nyní stál Filippos před ženou, kterou Perdikkás miloval, a synem, jehož zbožňoval.

Povzdechl si. "Chlapec bude v bezpečí, Simiké," slíbil nakonec. "Nikdo mu neublíží. Odjedeš do mého letního domu a vychováš ho tam. Zařídím, aby se mu dostalo dobrého vzdělání."

"Nelži mi, Philippe," pravila Simiké. "Jestli nás chceš nechat zabít, udělej to teď. Nevyvolávej falešné naděje. Buď muž a použij ten nůž. Nebudu se bránit."

"Máš moje slovo, Simiké. Chlapce nikdo nezabije."

Královna zavřela oči a svésila hlavu. Po lících se jí koulely slzy a úplně se roztřásla, jak z ní opadlo napětí. Přitiskla chlapce k sobě a líbala ho na čelíčko. Ten se snažil osvobodit od tak prudkých citů. Filippos se posadil vedle královny a položil jí ruku kolem ramen. Chlapec natáhl ručku a s chichotáním krále zatahal za vousy.

"Kéž ti bohové požehnají," zašeptala Simiké.

"V současnosti neodvádějí moc dobrou práci," posteskl si Filippos.

"To přijde," ujistovala ho. "Perdikkás tě miloval, Philippe, a zároveň tě obdivoval. Říkal, že v sobě máš velikost, a já tomu už věřím. Co uděláš?"

Pokrčil rameny, usmál se a prohrábl chlapci vlasy. "Nemám vojsko a útočí na mě ze západu, severu, východu i jihu. Asi si oholím vousy a začnu dělat kočovného herce, komedianta."

Rozesmála se. "Ty něco jistě vymyslíš. Co potřebuješ nejvíc?"

"Čas," odpověděl bez váhání.

"Kdo je tvůj největší nepřítel?"

"Ten starý vlk Bardylis. Illyrové už rozdrtili vojsko. Jestli vytáhne na Pellu, nedokážu ho zastavit."

"Povídá se, že má mimořádně ošklivou dceru," podotkla Simiké tiše. "Jmenuje se Audata a on se ji pokoušel - neúspěšně - provdat za všechny možné nízko postavené prince. Myslím, že se již vzdal představy, že pro ni získá krále."

"Mimořádně ošklivá nevěsta? Po něčem takovém jsem vždycky toužil," opáčil Filippos a místností se rozlehl jejich smích.

###

Dny mýjely a děsivé bylo, že nepřátelé nic nedělali. Filippos pracoval dlouho do noci a připravoval zprávy pro Athény a pro přátele v Thessalii na jihu a Amfipolis na východě. Nikanóra poslal k Bardylidovi v Illyrii, formálně požádal o ruku jeho dcery Audaty a slíbil, že po svatbě zaplatí každý rok tribut pět set talentů. Thráckému králi Kotydovi poslal dlouhý dopis, v němž ho ujistoval o přátelství, přičemž však toto ujištění doručil ledově chladný Attalos.

Filippos mu dal dvě malé lahvičky označené různými písmeny. "V této," vysvětlil mu, "je smrtelný jed, ale funguje pomalu. Druhý je protijed. Musíš najít způsob, jak krále otrávit, aniž by na tebe padlo podezření. Kotys má tři syny, kteří se navzájem nenávidí. Jakmile stařík umře, už se nikdy nesjednotí proti nám."

Attalos se usmál. "Zvládáš to docela dobře, příteli. Myslím, že nijak netoužíš být králem."

"Muž bere, co mu bohové předloží," opáčil Filippos. "Důležité ale je, aby Kotys zemřel. Než to uděláš, vyhledej Pausánia, toho uchazeče o trůn, a řekneš mu, že ses ve mně zklamal. Řekni mu, že chceš sloužit jemu proti mně. Necháň na tobě, jak ho zabiješ... ale udělej to."

"Nechci mluvit jako krétský žoldněr, králi, ale bylo by příjemné vědět, že mě po návratu čeká ve tvých službách nějaké čestné postavení."

Filippos kývl, uchopil vysokého válečníka za ruku a odvedl ho k lehátku vedle mramorové nádržky. "Když u toho není nikdo jiný, nemusíš mi říkat králi. Jsi můj přítel, Attale, a já ti věřím jako nikomu jinému. Jsi královou pravou rukou, a když se bude dobře dařit mně, tak i tobě. Věříš mi?"

"Samozřejmě."

"Tak splň mé rozkazy."

Attalos se zasmál. "Už mluvíš jako král. Dobrá, Philippe."

Otevřely se dveře, vstoupil sluha a uklonil se. "Můj pane, athénský vyslanec žádá o přijetí."

Filippos vstal a zhluboka se nadechl. "Vyříd' mu, že jsem hned u něj." Rozloučil se s Attalem a zašel do ložnice, kde se převlékl do dlouhého světlé modrého chitónu a perského pláště z tenké tmavomodré vlny.

Pak se posadil, pečlivě si prošel všechny problémy a připravoval se na setkání. Dostat Athény z prance byl naléhavý problém a bude to nákladné. Město znovu usilovalo o to, stát se vůdcem celého Řecka. Od chvíle, kdy Parmenión rozdrtil Spartány, skutečný mocenský boj probíhal mezi Thébami a Athénami. Obě města uzavírala spojení, aby si zajistila převahu. Perdikkás dával přednost Thébám a do nezávislé Amfipole na východě poslal makedonské vojáky, aby jim pomohli proti athénské agresi. To Athénany, vládoucí v Amfipoli, pochopitelně rozzuřilo. Byla to důležitá osada ovládající obchodní cesty na Strymónu, avšak její obyvatelé nechtěli mít nic společného s Athénami a déle než padesát let bojovali o nezávislost.

Nyní Athéňané vyslali vojsko, aby Filippa sesadilo z trůnu, a on neměl, co by proti němu postavil. Jestli uspějí, Amfipole padne stejně.

Vložil si na hlavu tenký zlatý kroužek a vydal se do trůnního sálu na setkání s Aischinem. Vyslanec byl pomeňší, zavalitý a v obličeji měl nezdravě ruměnou barvu lidí slabých na srdce.

Filippos ho přivítal širokým úsměvem. "Vítej, Aischine. Doufám, že se těšíš dobrému zdraví."

"Nebudu si stěžovat, králi," opáčil Athéňan hlubokým hlasem. Mluvil úsečně a přesně vyslovoval. "Vidím však, že ty jsi v nejlepší kondici, jako mladý Héraklés."

Filippos se zasmál. "Kéž bych musel vykonat jen dvanáct prací! Nebudu tě ale zatěžovat svými problémy. Poslal jsem do Athén - města, které jsem vždycky obdivoval - dopisy a doufám, že naše přátelství potrvá věčně."

"Naneštěstí tento přístup nesdílí i tvůj zesnulý bratr," podotkl Aischinés. "On zřejmě upřednostňoval Théby, a dokonce - odvažují se o tom zmínit - vyslal proti nám do bitvy o Amfipoli vojáky."

Filippos kývl. "Naneštěstí můj bratr nesdílí můj názor na Athény. Neviděl v nich otce demokracie a nechápal skutečnou podstatu jejich velikosti. Myslím, že se nechal oslnit Epameinónovými a Pelopidovými úspěchy a věřil, že náš národ bude pod moudrostí Théb prospívat. Velká škoda," řekl Filippos a potřásl hlavou. "Pojďme se trochu projít, popovídáme si hezky v chládku za soumraku."

Král se vydal do královských zahrad a ukazoval vyslanci různé květiny, které tu Simiké zasadila ze semínek poslaných z Persie. Cestou horečně přemýšlel. Potřeboval, aby ho Athéňané aspoň přijali, pokud už ho nebudou otevřeně podporovat. Vojsko financované Athénami bylo na pochodu, aby mu ukradlo království a na trůn dosadilo Argiaia. Makedonské oddíly nebyly připravené na další velký konflikt a on se přece nemohl unáhleně vzdát Amfipole, města důležitého pro námořní obchod v Thermajském zálivu.

Našlapuj opatrně, Filippe! říkal si.

Zastavili se pod vysokou zdí a posadili se pod stromem obsypaným purpurovými květy. Filippos si povzdychl. "Budu k tobě upřímný, Aischine," začal. "Nakonec tví špehové už o mých stycích s Thébami vědí." Aischinés vážně kývl, což krále pobavilo, protože žádné takové styky nenavázal. "Chtějí mi poslat vojsko nikoliv na - jak oba dobře víme - obranu Makedonie, ale aby zabránily Athénám znovu získat Amfipoli. Nepotřebuji další dlouhé války vedené na makedonské půdě a netoužím po nových pánech. Přeji si přátelství s předním městem Řecka."

"Thébané jen usilují o moc, o tyranii," podotkl Aischinés opatrně. "Nemají žádnou kulturu. Kde je jejich filosofie? Kde je moc meče? V posledních sto letech měly jen dva význačné muže a o těch ses již zmínil. Když Pelopida zabili v Thessalii a Epameinónas padl u Mantineie, neměl je kdo nahradit. Jsou slábnoucí velmoc. Athény jsou opět na vzestupu."

"Souhlasím," pochyboval mu Filippos, "ale co nadělám? Illyrové vpadli do horní části mého království. Paionové plundrují sever. Thrákové se shromažďují na hranicích a chtějí sem dosadit Pausánia. Jsem ohrožován ze všech stran. Jestli jsou Théby jedinou odpovědí, musí to být Théby - pět tisíc hoplītů by můj trůn zabezpečilo."

"Jenomže pro Théby, Filippe. Ne pro tebe."

Filippos se Athéňanovi podíval do očí. "Znám tě teprve chvíli, Aischine, ale již vidím, že ti můžu věřit. Jsi skvělý mluvčí svého města a čestný, ušlechtilý muž. Jestliže mi řekneš, že Athény si přejí přátelství, budu ti věřit a nabídku Théb odmítnu."

Aischinés ztěžka polkl. Ani jeden se nezmínil o athénském vojsku táhnoucím s Argaiem. "Pořád tu ještě je otázka Amfipole," podotkl. "Jistě víš, že je to athénské město, a my bychom ho rádi vrátili zpátky do spolku. Jak jsem slyšel, držíš tam posádku."

"Stáhne se ve chvíli, kdy uzavřeme dohodu," slíbil Filippos. "Amfipoli nepovažuji za makedonské město. Pravdou je, že si její občané vyžádali naši pomoc a můj bratr - mylně, jak věřím - souhlasil, že jim pomůže. Teď mi, Aischine, pověz, jakou zprávu mám poslat do Théb?"

"Vidím, že jsi muž kultivovaný a moudrý," poznamenal vyslanec. "Mohu tě ujistit, že Athény si takových mužů váží a přejí si je mít za přátele. Okamžitě pošlu zprávu radě a hned se k tobě vrátím."

Filippos vstal. "Bylo to příjemné setkání, můj milý Aischine. Doufám, že se ke mně připojíš zítra v divadle. Budou hrát novou komedii, už se nemohu dočkat. Herci jsou Athéňané a bude pro ně - i pro mě - čest, budeš-li sedět vedle mne." Aischinés se uklonil.

Filippos ho doprovodil zpátky do paláce a vrátil se do svých komnat, celý bez sebe vzteky. Čekal tam na něj Níkanór. "S Athéňanem to nešlo dobře?" zeptal se ho.

"Celkem ano," štěkl Filippos, "ale jestli se vzdám dalšího kusu Makedonie, budu vládnout jen třem stromům a stojaté tůni! Pověz mi nějakou dobrou zprávu, Níkanóre. Rozvesel mě!"

"Ze zbytků vojska jsme sebrali téměř tisíc mužů, třebaže morálka není dobrá, Filippe. Potřebujeme nějaké vítězství."

"Ještě přichází zlato z Krenides?"

"Něco ano, ale myslím, že si ho guvernér schovává a čeká, kdo vyhraje. Možná je už ve spojení s Kotydem nebo Pausániem."

"V tom případě nemůžeme najmout žádné žoldnéře. Budiž. Vítězství, říkáš? Mluvil jsi s důstojníky, tak mi pověz, který z nich má kuráž, jakou potřebuji?"

Níkanór se položil na lehátku a zadíval se na strop. "Antipatros je dobrý muž. Vojáky má dobře vycvičené, bránili ustupující oddíly. Myslím, že si ho váží. Ostatní? Nikdo zvláštní tu není, Filippe."

"Pošli ho za mnou. Dnes v noci!"

"S kým budeme bojovat?"

Filippos se zasmál a rozhodil rukama. "Jediné, čeho nemáme nedostatek, jsou nepřátelé. Ale budou to Paionové. Jsou nějaké zprávy o Parmeniónovi?"

"Vyhrál bitvu pro satrapu v Kappadokii. Je v Súsách, kde ho hostí velký král. Podařilo se nám však poslat mu zprávu. Musím ale přiznat, Filippe, že nevidím důvod, proč by sem měl přijít. Už musí být pořádně bohatý. Proč by se vracel do Řecka? Co mu můžeme nabídnout?"

Filippos pokrčil rameny. Na tohle odpověď neznal.

A to ho skličovalo.

###

Když Nikanór jemně zatřásl Filippem, aby ho vzbudil, svahy nízkých kopců nad Axiem zalévalo slabé světlo počínajícího úsvitu. Král zasténal, posadil se a protáhl si záda.

Tisíc jezdců kolem něj dosud spalo. Filippos vstal a třením si vracel teplo do svalnatých paží. Zalétl pohledem k hlídkám na hřebeni.

"Nějaký pohyb?" zeptal se.

"Ne, Filippe."

Filippos zvedl bronzem zpevněný kožený kyrys a nasadil si ho na ramena. Nikanór mu upravil okřídlené chrániče ramenou a zavázal je. Ze šera k nim přistoupil válečník s černým vousem a uklonil se před králem.

"Nepřítel se utábořil v dolíku asi míli na sever odsud. Napočítal jsem přibližně dvojnásobek našeho počtu, v noci dostali posily."

Filippos chtěl zaklít. Místo toho se zazubil. "Vedl sis dobře, Antipatre. A s čísly si nelam hlavu. Hlavně nezapomínej, že jsme Makedoňané a že s vámi jede král."

"Ano, Filippe." Voják odvrátil zrak.

Filippos uhádl, nač myslí. Před dvěma týdny jiný král nejspíš řekl něco podobného, a podnik skončil masakrem a katastrofou.

"Já nejsem Perdikkás," podotkl Filippos tiše. Antipatros se zatvářil polekaně. Filippos ho praštil do ramene a zasmál se.

"Nesmíme zvažovat dvě porážky v tak krátkém čase, že ne?"

Antipatros se nervózně usmál, nebyl si jistý, jak má tohoto zvláštního muže brát. "Mám promluvit k mužům, Filippe?"

"Ne. Pověz jim, že později pronesu vítěznou řeč, až budeme všichni opilí."

"Řeč před bitvou by mohla přinést lepší výsledky," radil Nikanór.

Filippos se k němu otočil. "Perdikkás byl dobrý řečník, že, Antipatre?" Válečník kývl. "Nenaplnil snad noc před bitvou srdce mužů ohněm?"

"To ano."

"Tak mužům zopakuj přesně to, co jsem říkal. A teď vyrazíme. Chci být s východem slunce nad jejich táborem. Ty, Antipatre, si vezmeš polovinu mužů. Já budu velet druhé polovině. Udeříme na ně z východu a západu. Nechci žádné zajatce. Udeříme na ně tvrdě - a zvítězíme."

O hodinu později vedl Filippos svých pět set mužů do prudkého kopce. Šli vedle koní, dokud se nedostali na hřeben nad nepřátelským táborem. Byly v něm desítky táborů a stovky dalších mužů ležely kolem skomírajících ohňů. Nikde nebyly žádné hlídky, což Filippa zvláštním způsobem rozcílilo ještě víc. Tasil meč a ukázal doprava. Makedoňané nasedli a roztáhli se do dlouhé řady. Pak čekali. Slunce bylo stále ještě schované za horou Kerkiné, ale obloha světlala. Filippos si zastínil oči a zahlédl Antipatra a jeho pět set mužů na východě. Pod dunícemi kopyty se zvedlo mračno prachu. Paionští válečníci vyskočili z pokrývek a chápali se mečů, kopí a luků. Jenže to už byl Antipatros u nich. Chvilí se zdálo, že se Paionové udrží, ale pak se jejich střed zlomil a oni přechali do kopců, kde čekal král. Filippos pozvedl meč. "Ať vás slyší!" zařval, a vzápětí zazněl makedonský válečný pokřik, valící se stěna zvuku odrážející se po pláni.

Filippos pobodl vraníka do cvalu a hnal se dolů ze stráně. Paionové se ocitli mezi kladivem a kovadlinou, přechali před Antipatrem přímo do náruče Filippa a jeho jezdců. Zmocnila se jich panika a rozprchli se do všech stran, hledající nějaký úkryt. Makedoňané se na ně vrhli, sekali a zabíjeli. Filippos přitáhl valachovi otěže a zahlédl skupinku Paionů, asi šedesát či sedmdesát, pokoušející se vytvořit za proutěnými štíty čtverec. Zachvátila jej touha po krvi, a tak se přihnal mezi ně a máchal mečem. Od kyrysu se mu odrazil oštěp a na stehně ho škrábl meč. Nikanór zahlédl krále v nebezpečí a dovedl mu na pomoc dvacet jezdců. Čtverec se rozpadl.

Následoval masakr. Paionové odhazovali štíty a meče a utíkali, ale stíhaly je skupinky jezdců, dychtící po odplatě a smrti nepřátel.

Za soumraku seděl Filippos ve stanu nepřátelského velitele, stehno obvázané, a venku leželo jedenáct set mrtvých či raněných Paionů. Makedoňané ztratili jen šedesát dva muže a z nich se navíc jeden zabil, když jeho kůň klopýtl a převalil se přes něj. Tábor byl plný kořisti, zlatého nádobí, stříbrných mincí, sošek z drahých kovů. V otroctví tu drželi přes padesát makedonských žen, a ty byly tak šťastné, že jsou konečně volné, že svým zachráncům s chutí poskytl rozkoše, které si Paionové museli vynucovat násilím.

Filippos rozkázal, aby poklady naložili na vozy a dopravili do Pelly. Pak splnil slib a shromáždil své muže do velkého kruhu kolem sebe.

"Dnes," začal zvučným, hlubokým hlasem, který se ke každému donesl bez zjevné námahy, "jste dosáhli velkého vítězství. Nepřátelé padali po stovkách a sever bude brzy zbaven jejich drancování. To je dnes. Toto je začátek. Nechápejte mě špatně - dnes to nebylo velké vítězství. Ale je historické. Protože je první z mnoha, a já vám slibuji - přijde den, kdy makedonský válečný pokřik otřese základy světa! Bude slyšet i za mořem, bude se odrážet od hor. Všichni ho budou znát a bát se toho zvuku. Toto vám, válečníci Makedonie, slibuji. Toto je Filippův slib." Odmlčel se a prohlížel si muže. Neozval se jásot a jejich ticho a nehybnost ho na okamžik znátly. Pak se na ně podíval lépe a všiml si, že mnoho z nich nemá kyrys a jenom pár vlastní přilbici. "Dám vám zbraně," pokračoval, "lesklou zbroj, ostré meče, chrániče, přilbice a oštěpy. Přinesu vám zlato a bohatství a věnuji vám půdu, aby měli vaši synové kde vyrůstat. Dnes večer vám ale věnuji víno. Ted'... pojďme pít!"

Zazněl zdvořilý potlesk, vedený Níkanórem. Bylo přineseno víno a muži se zvedali a odcházeli si sednout k ohnům. Filippos vyhledal Antipatra.

"To byla tak špatná řeč?" zeptal se válečníka.

"Vůbec ne, králi. Ale většina těch mužů pochází z Pelagonie a z údolí Pindu. V jejich domovině nyní vládnu Illyrové, nemohou se vrátit k ženám a dětem. Kdybys jim mohl povědět o výpravě proti Bardylidovi..."

"To bych nemohl... nebudu jim lhát, Antipatre. Nikdy. Zítřka vezmeš svých pět set mužů a prohledáš sever. Napadnes každého, koho potkáš. Vyženeš kmény z Makedonie."

"Víc mužů zběhne," podotkl Antipatros tiše. "Budou se chtít vrátit domů."

Ráno Filippos vstal mezi prvními. Požádal Níkanóra, aby znovu svolal muže.

"Včera večer jsem vám něco slíbil," pravil. "Dnes chci dodat ještě něco. Mnozí z vás vyjedou s Antipatrem, aby vyhnali Paiony z naší země. Jsou mezi vámi tací, kteří se chtějí vrátit domů, vyhledat ženy a děti. To chápu. Žádám vás pouze o jedno: Vyberte mezi vámi skupinku dvaceti mužů. Ti zajedou na obsazená území a získají zprávy o ztracených rodinách. Zatímco budou pryč, budou dostávat plný žold dvacet pět drachem na měsíc, který na ně bude čekat v Pelle. Vy ostatní budete do tří měsíců doma. Toto vám také slibuji. Ale přijde čas, kdy vás opět povolám, a jestliže jste čestní muži, přijdete za mnou. Je to spravedlivé?" Filippos ukázal na mohutného válečníka s tmavým vousem, stojícího v první řadě. "Ty! Je to spravedlivé?"

"Jestli je to pravda, tak ano," odpověděl muž.

"Pravdivost mých slov může prokázat pouze čas. Vy jste ale první z Filippových válečníků a já vás nikdy nenechám padnout." Přelétl pohledem skupinu a zastavil se u každého muže. "Zpočátku budu muset činit rozhodnutí, která nepochopíte, ale vězte, že já žiju pro Makedonii a všechno, co dělám, dělám pro ni. Žádám vás o důvěru."

Otočil se na patě a vyrazil ke koni. Mohutný válečník za ním se vyškrábal na nohy. "Král!" vykřikl.

"Král! Král!" křičeli ostatní a vyskakovali.

Filippos se uklonil a počkal, dokud řev neutichne. Pak sám zvolal: "Makedonie! Makedonie!"

Válečníci jásali a přejali jeho volání. Objevil se vedle něj Níkanór. "Skvělá chvíle pro tebe, Filippe," poznamenal. "Získal sis jejich srdce."

Filippos neodpověděl. Už přemýšlel o druhém uchazeči o trůn, Argaiovi, a o athénskému vojsku.

###

V následujících dnech Filippos neúnavně dřel, sháněl muže z jihu, najal dvě stě krétských lučištníků za přemrštěných čtyřicet drachem pro muže na měsíc, pokračoval v debatách s Aischinem a se špatně skrývaným napětím čekal na zprávy z Thrákie a Illyrie.

Pokladnice se vyprazdňovala a dodávky zlata z Krenides na východě vysychaly a peněz měl pouze na měsíc válčení. Přišla zpráva, že Argaios přistál v Methóné, dva dny pochodu od Aigai. S sebou měl tři tisíce athénských hoplītů, osm set žoldnéřů a víc než sto vzbouřených Makedoňanů.

Filippos si zavolal Antipatra. "Kolik mužů proti nim můžeme postavit?" zeptal se důstojníka.

"Pořád máme na severu pět set mužů pod Meleagrovým velením, dotírajících na Paiony. Další tisíc čeká na východě s Níkanórem pro případ, že by zaútočili Thrákové. Mohli bychom je odvolat, ale pak nám nemá kdo hlídat záda."

"Kolik mužů je tady?"

"Jen asi sedm set, nicméně polovina z nich s tebou bojovala v první bitvě. Pojedou s tebou i do Hádových ohnů."

"To nestačí, Antipatre, ne proti athénskému hoplītům. Pošli sem Aischina. Buď zdvořilý, ale ať si pospíší."

Filippos se vykoupal a oblékl si plnou zbroj - kyrys, náholenice a bronzem zpevněnou suknicí - a opásal se mečem. Čekal v trůnním sále. Aischinés dorazil během hodiny, a když uviděl krále připraveného do bitvy, zatvářil se polekaně.

"Nečekal jsem zradu," pronesl Filippos tichým, zarmouceným hlasem. "Věřil jsem tobě a věřil jsem Athénám. A vy mi teď vyloďte vojáky v jednom z mých přístavů. Poslové jsou připraveni vyjet do Théb a tobě, Aischine, s lítostí radím, aby ses připravil opustit Pellu."

"Došlo k nějaké chybě, králi. Prosím... věř mi," vyhrkl Aischinés, celý rudý. "Poslal jsem k našim vůdcům mnoho posílů a oddíl v Methóné určitě nepotáhne dál do Makedonie. Když vyráželi, došlo k nějakým zmatkům. Se spojencem ale jistě válčit nebudou a ty jsi spojenec, králi."

Filippos na něj dlouho upřeně zíral, než odpověděl. "Jsi si tím jistý, Aischine, nebo jenom doufáš?"

"Dnes jsem obdržel zprávy z Athén a jedna je určena pro Mantia, který velí hoplītům. Vráti se domů, slibuji."

Filippos kývl. "Pošli tu zprávu už dnes, a rychle. Protože zítřka vytáhnu proti zrádci."

Antipatros sebral sedm set jezdců, a přes to, co řekl Aischinovi, je Filippos v noci odvedl co nejrychleji na jih. Za úsvitu zaujali postavení na svazích mezi Methóné a Aigai, aby je nebylo vidět ze silnice.

Dvě hodiny po východu slunce se v dálce objevil nepřítel. Filippos si zastínil oči a prohlížel si blížící se muže. V čele bylo sto jezdců a za nimi téměř tisíc hoplītů. Pěší voj tvořila různorodá cháska, někteří měli přilbice, další thrácké kožené čapky. Na štítech měli nejrůznější znaky: okřídleného koně Olynthu, thébský Héraklův kyj, zkrřížená kopí Methóné. Na žádném však nebyla Athénina přilbice. Filippos jásal. Athénané, jak Aischinés slíbil, s Argaiem netáhli.

Filippos ležel na břiše a sledoval nepřítele. Neměli žádné zvědy a postupovali v roztroušeném zástupu, táhnoucím se dobře na stadion.

Král sklouzl z hřebene a zavolal si k sobě Antipatra. "Pošli Krétany na támhlety skály. Ať vystřelí, jakmile bude nepřítel v dosahu. Ty si vezmi čtyři sta mužů, drž se za kopci a udeř na ně ze severu. Počkám, abys měl dost času, a pak vyrazíš od jihu."

Antipatros se zazubil. "Nebud' tentokrát ukvapený, můj pane. Zůstaň se svými muži a nevrhej se sám do nepřátelských řad."

První salva krétských šípů vyřídila jezdce v čele. Když se z oblohy snesl déšť smrti, koně se zděšeně vzpínali, a jakmile

učíteli krev, nedali se vůbec ovládat.

Od severu přicválaly čtyři stovky Antipatrových jezdců a jejich bojový pokřik se odrážel od skal. Makedoňané se prosekali zmatenou nepřátelskou jízdou a vrazili mezi motající se pěší vojáky ve chvíli, kdy na ně Filippos udeřil z jihu. Žoldnéřská pěchota ztratila polovinu mužů, než se jí podařilo vytvořit obranný čtverec a srazit štíty před druhým útokem. Antipatros své vojáky otočil a znovu zaútočil na jízdu, která vzápětí uprchla z bojiště.

Filippos své jezdce také stáhl a krétské lučištníky stíleli přes štítovou hradbu žoldnéřů. Uprostřed čtverce stál Argaios, bez přilbice, a zlaté vlasy se mu na slunci jasně leskly.

"Hej, Filippu!" zavolal. "Postavíš se mi, nebo nemáš na boj žaludek?"

Byl to zoufalý poslední pokus již poraženého zoufalce, ale Filippos věděl, že ho jeho muži pozorují.

"Pojď ven!" křikl. "Pak se uvidí!"

Argaios se protlačil mezi svými vojáky a zamířil k Filippovi. Král sesedl, uchopil meč a čekal. Argaios byl pohledný muž, vysoký a štíhlý, s očima modrými jako jarní obloha. Tolik se podobal Níkanórovi, až Filippos proti své vůli zalétl pohledem ke svému příteli, aby je porovnal. V té chvíli Argaios zaútočil. Filippos ránu odrazil štítem jen zčásti, meč se mu odrazil od kyrsu a škrábl ho na tváři.

On sám nepříteli sekl do bronzem zpevněné suknice. Argaios se na něj vrhl a jejich štíty se srazily. Ale Filippos, ač menší, byl podstatnější a silnější a neustoupil. Bodl nízkou a zasáhl Argaiu do levé nohy nad koleno. Uchazeč zaječel bolestí, když Filippos otočil mečem v ránu a přetřel svaly a šlachy. Pokusil se uskočit, ale zraněná noha ho zradila a on upadl. Filippos odhodil štít a přistoupil k ležícímu muži.

Argaios se rozmáchl, ale Filippos od lesklé čepele odtančil, pak přiskočil a přišlápl Argaiovi ruku s mečem do prachu.

"Žádám krále o slitování!" zaječel Argaios.

"Se zrádci král žádné slitování nemá," zasyčel Filippos a vrazil mu meč do hrdla a přetřel průdušnici i obratle pod ní.

Za soumraku bylo více než šest set nepřátelských vojáků mrtvých a další stovka žoldnéřů v zajetí. Čtyřicet makedonských zajatců ukamenovali vojáci po krátkém soudu, jemuž předsedal Filippos. Mezi zbývajících byli šedesát dva žoldnéři, kteří se směli vrátit do Methóné, a třicet osm athénských dobrovolníků. Ti byli propuštěni bez žádosti o výkupné. Filippos je pozval do svého stanu na večeři a znovu jim vysvětlil svou politiku zachovávání přátelství s Athénami.

Za úsvitu byl Filippos ještě vzhůru a poslouchal Antipatrovo hlášení o makedonských ztrátách. "Čtyřicet mužů je mrtvých, tři zmrzačení, sedm se léčí z ran," sdělil mu Antipatros.

"Zjisti jména a místo pobytu rodin padlých a každé pošli sto drachem. Zmrzačení muži dostanou dvojnásobek a důchod deset drachem měsíčně."

Antipatros byl překvapen. "Tato zpráva muže potěší."

"Ano, ale proto to nedělám. Zemřeli pro Makedónii, a Makedónie na to nezapomene."

Antipatros kývl. "Já na to taky nezapomenu, Filippu, ani válečníci, kteří s tebou jezdí."

Když důstojník odešel, Filippos si lehl na kavalec a přehodil přes sebe pokrývku. Paionové byli poraženi a jeden uchvatitel vyřizen. Stále ale musel čelit mocným nepřítelům.

Kde jsi, Parmenióne?

HRANICE S THRÁKIÍ, PODZIM 359 př. n. l.

Když Parmenión uviděl toho muže sedět na kameni, přitáhl zlehka otěže. "Dobrý den," pozdravil a rozhlížel se po okolních skalách, hledaje muže, kteří by tam mohli být ukryti.

"Jsem sám," uklidnil ho cizinec příjemným, téměř přátelským hlasem. Parmenión dál obhlížel terén. Když se přesvědčil, že muž je opravdu sám, zalétl pohledem ke vzdálenému Nestu a nahoru k modravým vrcholům pohoří Kerkiné a makedonské hranici. Obrátil pozornost zpátky k muži na kameni a sesedl. Cizinec nebyl vysoký, zato podsaditý, vousy měl nakadešené podle perské módy a oči barvy bouřkových mračen. Na sobě měl dlouhý vybledlý modrý chitón a kožené, nepříliš sešlapané sandály. Nikde však nebyla vidět žádná zbraň, dokonce ani malá dýka ne.

"Výhled je pěkný," poznamenal Parmenión, "ale krajina je opuštěná. Jak ses sem dostal?"

"Já chodím po jiných stezkách," odpověděl muž. "Ty budeš v Pelle za sedm dní. Já bych tam mohl být dnes odpoledne."

"Ty jsi mág?"

"Ne tak, jak to chápou Peršané, ačkoliv někteří z mágů jednoho dne vykročí i po stezkách, které používám," opáčil muž klidně. "Posaď se a pojez se mnou."

"Nechme ho tady a jedeme dál," řadil Mothak. "Tohle místo se mi nelíbí, je příliš otevřené. Nejspíš to bude loupežník."

"Za svůj život jsem byl ledasčím, Thébane, jen loupežníkem dosud nikoliv. Ale čekám tu na tebe, Parmenióne. Napadlo mě, že by bylo moudré posedět a popovídat si o minulosti, budoucnosti a ozvěnách velké písně."

"Mluvíš jako Řek," zabručel Parmenión, popošel doleva a dál se rozhlížel mezi skalami.

"Nejsem... tak docela... Řek," opravil ho muž, "ale prozatím to postačí. V Persii jsi dokázal velké věci. Blahopřeji. Ten útok na Spetabara byl pozoruhodný. I když byl v přesile, přinutil jsi ho se vzdát a sám jsi při tom ztratil sto jedenáct mužů. Pozoruhodné."

"Tady jsem v nevýhodě, pane. Já o tobě nevím vůbec nic."

"Jsem učený muž, Parmenióne. Svůj život jsem zasvětil studiu, získávání vědomostí. Rád bych pochopil všechno stvoření. Naštěstí jsem se k žádnému skutečnému pochopení dosud nepřiblížil."

"Naštěstí?"

"Samozřejmě. Nikdo by si nikdy neměl splnit všechny sny. K čemu by pak bylo dobré žít?"

"Podívej!" křikl Mothak a ukázal na oblak prachu o něco níž na úbočí. "Jezdci!"

"Chtějí tě doprovodit ke Kotydovi," podotkl muž na kameni. "Anebo tě zabít. Thrácký král nechce, aby Parmenión pomáhal Makedoňanům."

"Víš toho hodně," prohodil Parmenión tiše. "Předpokládám, že taky znáš způsob, jak se těm jezdcům vyhnout."

"Přirozeně," ujistil ho muž a vstal. "Pojďte za mnou."

Parmenión se díval, jak míří k holé skále, která se zamihotala, když k ní dorazil. Spart'an zamrkal. Cizinec zmizel.

"Je to démon nebo polobůh," zašeptal Mothak. "Zkusme to s těmi jezdci. To jsou aspoň lidé."

"Meč člověka sekne rychleji než kouzlo," zabručel Parmenión. "Já to raději risknu s mágem." Uchopil hřebcovy otěže do pravé ruky a vedl ho ke skále. Když se k ní přiblížil, ochladilo se a kámen byl jakoby průsvitný. Parmenión šel dál. Prošel skálou a měl pocit, jako by nic nevážil, a byl dezorientovaný.

Mothak se vynořil ze stěny za ním a silně se potil. "Co teď?" šeptl Théban.

Byli v obrovské jeskyni. Z klenutého stropu visely krápníky. Rozléhalo se tu kapání vody a na podlaze se třpytilo mnoho tmavých jezírek.

Cizinec se objevil asi padesát kroků před nimi. "Tudy," zavolal. "Jste teprve v polovině cesty domů."

"Spíš v polovině cesty do Hádu," zamumlal Mothak a tasil meč.

Oba muži vedli koně jeskyní k širokému přirozenému otvoru, ústícímu na šťavnatou zelenou louku. Na louce byl postavený domek se střechou z červených tašek, s bílými stěnami.

Parmenión vyšel na sluníčko a zastavil se. Krajina byla kopcovitá a zelená, ale nikde nebyly vidět žádné hory a po Nestu nebylo ani stopy.

Nasedli a sjeli k domu, kde cizinec připravil na širokém stole studené maso, sýr a ovoce. Nalil hostům víno a posadil se do stínu rozkvetlého stromu. "Není to otrávené," poznamenal, když hosté na jídlo jen civěli.

"Copak ty nejíš?" podivil se Parmenión.

"Nemám hlad. Ale vezmi to takhle: Muž, který umí nechat zmizet hory, těžko potřebuje své hosty trávit."

"Dobrý postřeh," souhlasil Parmenión a natáhl se pro jablko.

Mothak ho popadl za ruku. "Já budu jíst první," řekl Théban, jablko si vzal a kousl do něj.

"Taková oddanost," poznamenal cizinec. Mothak pomalu ochutnal všechna masa i sýry. Nakonec říhl.

"Nejlepší, co jsem kdy jedl," pochválil si. Parmenión jedl střídavě a pak si přisedl k cizinci.

"Proč jsi na mě čekal?"

"Jsi jednou z ozvěn velké písně, Parmenióne. Bylo mnoho takových před tebou a bude i po tobě. Chci ti nabídnout pomoc. Nejdřív bych ale rád věděl, jak to, že mou magii přijímáš s takovou lhostejností? Už před tebou někdo pohnul horou?"

"Viděl jsem, jak mágové mění hole v hady a nechávají lidi vznášet se. A v Súsách je mág, který dokáže, aby si muži mysleli, že jsou ptáci, takže mávají rukama a zkoušejí létat. Hory tu možná ještě jsou, ale kvůli tobě jsme je přestali vidět. Je mi to jedno. A teď mi pověz, co je ta velká píseň, o které mluvíš."

"To je válka mezi snem a noční můrou. Věčná válka. A ty jsi její součástí. Homér o ní zpíval, jen přenesl bitvy k Tróji. Každý národ ji zpívá jiným způsobem, umísťuje ji do jiných časů, přes Gilgameše a Ekoda, Paristura a Sarondela. Všechny jsou ozvěny. Brzy uvidíme zrod další legendy a Smrt národů bude v jejím středu."

"O tom já nic nevím a tvá slova jsou plná hádanek. Musím ti poděkovat za jídlo a pohostinnost, ale mluvmě upřímně: Kdo jsi?"

Muž se zasmál a opřel se o kmen stromu. "Přímo do srdce, co? Pořád generál. Inu, to není na škodu, můj spartský příteli. Celá léta ti to dobře sloužilo, že? Já? Jak jsem říkal, jsem učenec. Nikdy jsem nebyl válečník, ačkoliv jsem jich mnoho poznal. Hodně mi připomínáš Leónida krále. Ten byl velice zdatný a měl dar dělat muže velikými."

"Král Leónidas zemřel před sto lety," podotkl Parmenión. "Chceš mi říct, že jsi ho znal?"

"Neřekl jsem, že jsem ho znal, Parmenióne. Řekl jsem, že mi ho připomínáš. Byla škoda, že padl u Thermopyl. Mohl učinit Spartu skutečně velikou. Byl ale také silnou ozvěnou velké písně, tři sta mužů proti dvěma stům tisícům. Úžasná odvaha."

"Když jsem pobýval v Thébách," pravil Parmenión, "jeden muž se mě pokoušel naučit chytat ryby holýma rukama. Hovor s tebou mi ty časy připomíná. Slyším tě, jak mluvíš, ale slova mi unikají, jejich význam je mi nejasný. Jak bys mi mohl pomoci?"

"V této chvíli mě nepotřebuješ, Spart'ane," řekl muž a přestal se usmívat. Natáhl se a uchopil Parmenióna za ruku. "Ale ta chvíle přijde. Bude ti svěřen úkol a tobě se vybaví moje jméno. Tehdy mě musíš vyhledat. Najdeš mě tam, kde jsme se setkali. Nezapomeň na to, Parmenióne - hodně na tom závisí."

Parmenión vstal.

"Budu si to pamatovat a ještě jednou ti děkuji za pohostinnost. Jestli se vrátíme, kudy jsme sem přišli, uvidíme zase řeku a hory?"

"Ne. Tentokrát vyjdete v kopcích nad Pellou."

Šedovlasý muž vstal a napřáhl ruku. Parmenión ji uchopil a cítil sílu jeho stisku. "Nejsi tak starý, jak vypadáš," utrousil Spart'an s úsměvem.

"V tom je velká pravda," opáčil muž. "Vyhledej mě, až mě budeš potřebovat. A mimochodem, zatímco se tu bavíme, thrácký král umírá. Otrávil ho jeden z Filippových přátel. Takový je osud chamtivých králů, není-liž pravda?"

"Občas," souhlasil Parmenión a vyhoupl se na hřebce. "Máš nějaké jméno, učenče?"

"Mám jich mnoho. Ale ty mi můžeš říkat Aristoteles."

"Slyšel jsem o tobě, i když ne jako o mágovi. Prý jsi filosof."

"Jsem, co jsem. Jeď dál, Parmenióne - píseň čeká."

###

Výkop byl dvě stě stop dlouhý a padesát mužů se lopatami a krumpáči prokopávalo vrstvami jílu a kamení. Při práci na ně pražilo slunce. Ostatní vojáci odklízeli trosky, které házeli na hlinu z výkopu.

Filippos zarazil krumpáč do země před sebou a další náraz kovu na kámen cítil až v ramenou. Odložil nástroj, poklekl a rozhrábl hlinu. Zahákl prsty kolem kamene a vytáhl ho. Byl větší, než si zprvu myslel, a vážil jako menší muž. Už si chtěl zavolat někoho na pomoc, když si všiml, že ho několik jeho mužů pozoruje a zubí se u toho. Taky se usmál, uchopil kámen a zvedl si ho na prsa, zabral a vystrčil protivný kámen na násep. Pak vylezl nahoru a procházel podél výkopu. Cestou promlouval s dělníky a odhadoval jejich pokroky.

Výkop se na koncích obracel v pravém úhlu a dělníci se řídili čarami, které vyznačovaly provazy přikolíkované k zemi. Filippos odešel ze stavby a představoval si nová kasárna. Budou poschoďová, s dlouhou jídelnou a sedmi ložnicemi, kam se vejde přes pět set mužů. Architekt byl Peršan, který se učil v Athénách, a Filippos žádal, aby budova stála už na jaře.

Pracovali tu pouze vojáci z Pelagonie a Lynkestidy na severozápadě, z krajů v současné době obsazených Bardylidem a Illyry. Muži měli při práci dobrou náladu, zvlášť když se král dřel vedle nich, ale on věděl, že si pamatují jeho slib, že se do tří měsíců po vítězství nad Paiony budou moci vrátit domů.

To bylo před pěti týdny, a s Bardylidem stále nebyla uzavřena dohoda. Ale dobrá zpráva byla, že Illyrové dosud nevpadli na makedonské území a Bardylis zvažoval Filippovu nabídku na sňatek se svou dcerou. Jako gesto dobré vůle a "pokračujícího bratrství" Bardylis požádal, aby makedonský král předal Illyrii všechna území mezi Větrnými horami a pohorím Pindos: celkem šest krajů včetně Pelagonie, bohaté na dříví, s dobrými pastvinami.

"Ošklivé nevěsty zřejmě nejsou laciné," prohodil Filippos k Níkanórovi.

Nyní se král zbavoval napětí prací. Výkop bude hotový zítra, pak bude možné dodělat základy a s potěšením sledovat růst kasáren.

Nebude to nějaká obyčejná stavba ze dřeva a vepřovic, přední strana bude z kamene, střecha bude mít pálené tašky a místnosti budou prostorné a plné světla.

"Ty ale mluvíš o paláci, králi," namítal architekt.

"A na nádvoří chci mít tři studny a kašnu. A taky zvláštní prostor pro velitele, a andronem pro dvacet - ne, třicet mužů."

"Jak si přeješ, králi... ale nebude to laciné."

"Kdybych to chtěl laciné, najal bych si Spart'ana," opáčil Filippos a poplácal muže po hubeném rameni.

Král zašel k hromadě kamení a posadil se. Jeden dělník mu přinesl pohár vody z kamenného džbánu. Chutnala jako nektar. Filippos mu poděkoval. Poznal v něm podsaditého vousatého válečníka, jenž ho po první bitvě pozdravil.

"Jak se jmenuješ, příteli?"

"Theoparlis, králi. Většinou mi říkají Theo."

"Měla by to být skvělá stavba, Theo. Hodná vojáků krále."

"To taky bude. Mrzí mě, že nebudu mít to potěšení v ní bydlet, protože se za dva měsíce vracím k ženě do Pelagonie. Není to pravda?"

"Je," souhlasil Filippos. "A do konce roku tam za tebou přijdu a nabídnu ti místo v mých krásných kasárnách a v Pelle dům pro tvou ženu."

"Už se na tvou návštěvu těším," pravil Theo a s úklonou se vrátil k práci.

Filippos se za ním chvíli díval, pak přenesl pohled k východu. Z města sem mířili dva jezdcí. Král dopil vodu a pozoroval je. První jezdec měl bronzový kyrys a železnou přilbici, ale Filippos se soustředil na jeho koně. Byl to kaštanový hřebec dobře šestnáct dlaní vysoký. Všichni makedonští aristokraté byli vychováni jako jezdcí a Filippova láska ke koním se nevyrovnala ničemu jinému. Hřebec měl hezkou hlavu, oči daleko od sebe - známka dobré povahy. Krk měl dlouhý, ale ne příliš, a hřívu zastřiženou jako hřeben přilbice. Filippos vyšel jezdcům vstříc a poodešel kousek stranou, aby viděl koni na boky a záda. Plece měl šikmé a svalnaté, takže bude mít dlouhý krok, rychlý a přitom pohodlný. Filippos věděl, že rovné plece znamenají drncavý krok, pro jezdce nepříjemný.

"Ty tam!" ozvalo se a Filippos vzhledl. Druhý jezdec, menší a zavalitý, sedící na bílém valachovi s prohnutým hřbetem, ukazoval na něj. "Hledáme krále. Zaveď nás k němu."

Filippos si ho prohlížel. Byl plešatý, ale nad ušima měl rezavé a bílé vlasy jako vavřínový věnec. "Kdo s ním chce mluvit?" zeptal se.

"Do toho ti nic není, rolníku," štěkl jezdec.

"Mírněji, Mothaku," napomenul jej druhý muž a seskočil na zem. Byl vysoký a štíhlý, avšak paže měl svalnaté, s jizvami z mnoha bojů. Filippos se mu podíval do očí. Měl je světle modré, avšak tvář měl opálenou do barvy vydělané kůže, takže oči vypadaly šedé jako bouřková mračna. Filippovi poskočilo srdce, když poznal Parmenióna, přesto odolal touze přiběhnout k němu a obejmout ho. Zachoval kamenný výraz a popošel blíž.

"Ty jsi žoldněř?" zeptal se.

"Ano," odpověděl Parmenión. "A ty jsi stavbař?"

Filippos kývl. "Mají to být kasárna. Jednoho dne tam možná budete bydlet."

"Základy jsou hluboké," poznamenal válečník, přistoupil k výkopu a zadíval se na dělníky.

"Občas tu bývají zemětřesení," vysvětloval Filippos, "a základy musí být pevné. Nezáleží na tom, jak hezký bude dům. Bez dobrých základů prostě spadne."

"Totéž platí o vojsku," podotkl válečník tiše. "Bojoval jsi proti Paionům?"

"Ano. Bylo to skvělé vítězství."

"Bojoval i král?"

"Jako lev. Jako deset lvů," řekl Filippos se širokým úsměvem.

Muž kývl, po chvilce mlčení se obrátil ke králi a také se usmál. "To rád slyším. Nerad bych sloužil zbabělci."

"Zřejmě si jsi jistý, že tě král zaměstná."

Válečník pokrčil rameny. "Líbí se ti můj kůň?"

"Ano, je krásný - jak jsi mě poznal?"

"Hodně ses změnil od doby, co jsem tě viděl v Thébách, a možná bych tě ani nepoznal. Ale jsi taky jediný, kdo tu nepracuje, a to je, řekl bych, výsadou krále. Je mi horko a ústa mám plná prachu. Bylo by příjemné, kdybychom si mohli najít místo ve stínu a promluvit si o tom, proč jsi mě sem pozval."

"To bychom měli," přitakal Filippos s úsměvem. "Nejdřív ti ale povím, že jsi odpovědi na mé modlitby. Nemáš tušení, jak moc tě tu potřebuji."

"Myslím, že mám," odušil Parmenión. "Pamatuji si, jak mi jeden chlapec vyprávěl o zemi obklopené nepřáteli: Illyry, Paiony, Thráky. Voják na takové věci nezapomíná."

"A teď je to ještě horší. Moje vojsko ani nestojí za řeč a nepřátele zadržuji v podstatě jenom svým důvtipem. Bohové, jak já tě rád vidím!"

"Možná nezůstanu," upozornil jej Parmenión.

"Proč?" zeptal se Filippos a zamrazilo ho.

"Ještě nevím, jestli jsi muž, kterému bych chtěl sloužit."

"Mluvíš upřímně a o moudrosti tvých slov nelze pochybovat. Pojď se mnou do paláce. Tam se můžeš vykoupat, oholit a odpočinout si. Potom si promluvíme."

Parmenión kývl. "Opravdu bojuješ jako deset lvů?" zeptal se s bezvýraznou tváří.

"Spíš jako dvacet," odvětil Filippos, "ale jsem od přírody skromný."

###

Parmenión vylezl z lázně a zamířil k oknu. Odpaňující se voda ho chladila na kůži. Prohrábl si prořídle vlasy a obrátil se na Mothaka.

"Co si o něm myslíš?"

Mothak zakroutil hlavou. "Nelíbí se mi, když král v bederní roušce kope hlínu jako rolník."

"Příliš dlouho jsi pobýval mezi Peršany, přáteli."

"Zůstaneme?"

Parmenión neodpověděl. Cesta přes Malou Asii do Thrákie byla dlouhá, museli přes hory a řeky. A třebaže setkáním s Aristotelem ušetřili týden cesty, byl unavený a ve staré ráně po oštěpu v rameni cítil tupou bolest. Konečně se utřel a lehl si. Mothak mu namasíroval záda olejem.

Makedonie. Byla zelenější, než si ji představoval, šťavnatější. Menším zklamáním ale byla, neboť doufal, že se tu bude cítit jako doma, a místo toho uviděl jen další zemi s vysokými horami a úrodnými pláněmi.

Hodil na sebe chitón, obul sandály a vydal se na dvůr, odkud pozoroval západ slunce. Cítil se starý a utahaný.

Epameinondás byl mrtvý, zabili ho u Mantinie, jak předpověděla Tamis. Parmenión se zachvěl.

Mothak mu přinesl víno. Poseděli v příjemném mlčení. Když slunce zapadlo, Mothak zapálil lucernu a skromně povečeřeli chleba se sýrem.

"Tobě se líbí, vid'?" zeptal se Mothak nakonec.

"Ano. Připomíná mi Pelopida."

"Pravděpodobně skončí stejně," poznamenal Mothak.

"Nebesa, ty ale máš mrzutou náladu," štkl Parmenión. "Co je to s tebou?"

"Se mnou? Nic. Jen bych rád věděl, proč jsme odjeli ze Sús a přijeli sem. Žili jsme si jako princové. Byli jsme bohatí, Parmenióne. Co nám může nabídnout tahle pohraniční země? Makedoňané nikdy nic mít nebudou. A co tu můžeš získat? Jsi znám jako nejlepší generál civilizovaného světa. Tobě to ale nestačí, že? Nedokážeš odolat zoufalé výzvě."

"Nejspíš máš pravdu. Ale já se tě přece ptal, jestli nechceš zůstat v Persii. Nenasazoval jsem ti uzdu, Mothaku."

Théban zabručel. "Myslíš, že přátelství žádné řetězy nemá? Musím tě ujistit, že má. Natolik, že jsem za tebou - a tvou pýchou - šel až do téhle divočiny s polořeckými barbary."

Parmenión uchopil přítele za ruku. "Zahanbuješ mě, Mothaku. A mrzí mě, jestli tento podnik neschvaluješ. Sám nechápu, jaké důvody mě sem přivedly. Částečně to bylo volání krve. Mí předkové v této zemi žili, bojovali za ni a umírali. Musel jsem ji vidět. Nicméně v tom, co říkáš, je pravda. Vím, jak mi říkají, ale je to správné? Vždycky jsem velel dobře vycvičeným vojskům, která obvykle bývala v přesile. Tady, jak jsi správně poznamenal, je výzva. Illyrové jsou disciplinovaní a mají dobré velení, Thrákové jsou zuřiví a je jich hodně a Olynthští jsou dost bohatí, aby si mohli najmout nejlepší žoldnéře. Jaká sláva čeká jejich generály? Ale Makedonie?" Usmál se. "Nedokážu odolat, přáteli."

"Já vím," odušil Mothak unaveně. "Vždycky jsem to věděl."

"Že přijdeme do Makedonie?"

"Ne. Nedá se to snadno vyjádřit slovy." Odmlčel se a upíral zelené oči do Parmeniónovy tváře. Konečně se usmál a stiskl přítele rameno. "Podle mě jsi hluboko v nitru pořád ten mišenec ve Spartě, který se snaží dokázat, že za něco stojí. A jestli uspěješ tady - což je pochybné - budeš hledat další zoufalou výzvu někde jinde. A hloupý Mothak bude s tebou. A teď ti přeji dobrou noc." Vstal a odešel do svého pokoje.

Parmenión zůstal sedět, celý zadumaný, a pak se vydal do zahrad, vyšel po schůdcích na hradbu, opřel se o okraj a zadíval se na jih k Thessalii.

Věděl, že Mothak má pravdu. V generálu Parmeniónovi stále zůstával malý Savra, smutný a osamělý, hledající domov, lásku a štěstí. Doufal, že to najde v Persii, v bohatství a slávě. Jenomže věhlas nebyl odpovědí a majetek mu jenom připomínal všechny radosti, které si nemůže koupit.

Za městem byla tma, ale někde tam na jihu padl Pelopidas, když bojoval spolu s Thessalci proti tyranovi z Ferrai.

Nepřítel postupoval na všech stranách a Pelopidas zaútočil na střed a prosekal se k tyranovi. Útok zvrátil průběh bitvy, vojevůdce však při něm padl. Vítězní Thessalci na počest mrtvého generála ostříhali svým koním hřivy a ocasy. Parmenión se zachvěl. Považoval Pelopida za nezranitelného. "To ale není žádný člověk," zašeptal. "Kéž bohové požehnají tvému duchovi, Pelopide. Kéž poznáš radosti síně hrdinů."

"Věříš, že tomu tak je?" zeptal se Filippos, vyšel po schodech a posadil se naproti Parmeniónovi. Starší muž si povzdychl.

"Bylo by to příhodné. Měl jsi ho vidět u Leukter. Prosekal se nepřáteli jako bůh války a srazil spartského krále." Filippos kývl. "Zatímco ty jsi útočil na nepřátelský střed a zaháněl jejich oštěpníky a lučištníky na útek. Bylo to tvé vítězství, Parmenióne, předzvěst mnoha dalších v Kappadokii, Frýgii, Egyptě a Mesopotamii. Nikdy jsi neprohrál. Proč ne?"

"Možná proto, že bojuji jako dvacet lvů, králi."

"Myslel jsem to vážně, стратеγυ."

"Odpověď ti dají tvá kasárna. Potřebuješ správný podklad, pořádné základy, zdi položené na pevné půdě. Vojsko potřebuje mnoho věcí, ale nade vše je nutná sebedůvěra, přesvědčení, že zvítězí. Sebedůvěru dodává výcvik, to je správný podklad. Dobří důstojníci jsou základy."

"A zdi?" zeptal se král.

"Pěchota. Žádné vojsko nemůže vyhrát bez dobré pěchoty."

"Dokázal bys mi postavit vojsko do roka?"

"Dokázal, ale co s ním chceš dělat?"

Filippos se zasmál. "Tady jsme my dva v obtížném postavení. Ty jsi žoldněr, což znamená, že bys mohl kdykoliv stanout po boku Kotyda či Bardylida. Nemohu ti prozradit všechny své plány. A hádám, že dokud to neudělám, ty mi nebudeš sloužit. Jak ten problém vyřešíme?"

"Pověz mi, co jsi zatím udělal, a nic nevynechávej. A to včetně vraždy tvého nevlastního bratra."

"Proč ne?" Téměř hodinu vyprávěl král o tom, jak se snaží odvrátit katastrofu, jak svádí Athény, co nabídl Bardylidovi a jak podkujuje Kotydovi v Thrákii. Konečně se odmlčel a v měsíčním světle se zadíval Parmeniónovi do tváře. Spart'an se na něj jen mlčky díval s bezvýraznou tváří.

"A to je všechno?" ujíšťoval se nakonec.

Filippa napadlo, že zalže, ale z nějakého popudu zavrtěl hlavou. "Ne, to není všechno. Kotys už je možná mrtvý." Všiml si, jak se Parmenión uvolnil.

"To je. Stále ale zůstává uchazeč Pausaniás."

"Který bude brzy mrtvý," upřesnil Filippos téměř šeptem. "Víc ti říct nemohu."

"Kolik mužů bys do roka požadoval?"

"Dva tisíce jezdců a deset tisíc pěchoty."

"Příliš mnoho," prohlásil Parmenión. "Nebudou dobře vycvičení. Spokoj se se šesti tisíci pěšáky. Měl bys tak mít dost mužů pro boj s Bardylidem. Jak vypadá pokladnice?"

"Je téměř prázdná," přiznal Filippos.

"Prvním tvým činem v tom případě musí být odvolání guvernéra Krenides a získání majetku. Pak musíš nakoupit zbraně a zbroj. Ve Frýgii vyrábějí dobré krunýře z vařeného kůže podšité silným sukem - nejsou tak účinné jako bronzové kyrsy, zato jsou lehčí. Fryžská přilbice je také vysoce ceněná."

"Dáváš mi dobré rady, стратеγυ, ale neřekl jsi, jestli se ke mně přidáš."

"Zůstanu tu rok, Filippe. Vycvičím ti vojsko. Potom... uvidíme."

Filippos vstal a zadíval se na lucernami osvětlené město. "Obvykle se žádosti podávají ke králi, ale ty jsi naše postavení obrátil. Čím jsem tě přesvědčil, abys zůstal?"

"Nejde o to, co jsi řekl. Jde o to, co jsi udělal."

"Jenže ty mi to nepovíš."

"Správně, králi. A nyní k podmínkám. Zítřka bych se rád sešel s tvými důstojníky a přáteli, kteří jsou právě v Pelle. Budu mít hodnost prvního generála a zodpovídat se budu pouze tobě. Nebudou žádné připomínky ke způsobu, jakým budu cvičit muže, ani od aristokratů, ani od rolníků. Ve věcech spojených s výcvikem budu mít tvou plnou podporu. Souhlasíš?"

"Souhlasím. Co uděláš nejdříve?" zjišťoval Filippos.

"Vytvořím elitní oddíl, královny pěší druhy, královskou gardu - pět set mužů, nejlepších, jaké máš."

"Jako Svatý oddíl v Thébách?"

"Lepší," opravil ho Parmenión. "Protože to budou Makedoňané!"

###

Když byly základy vykopány, pracující vojáci ustoupili kameníkům, tesařům a zedníkům. Najednou neměli co na práci, a tak ve skupinkách hráli v kostky a mluvili o návratu domů. Šířily se mezi nimi řeči. Král se chystá vpadnout do Illýrie, aby získal zpátky jejich domovinu, Thébané táhnou na Pellu, Thrákové sbírají vojsko.

Theo si povídaček nevšímal. Víc ho zajímaly události blíž k hlavnímu městu. Pozorně poslouchal, co se šeptá o světlookém Spart'anovi, jehož nyní bylo vidět ve společnosti krále a důstojníků. Včera důstojníci běhali v kopcích, celí zpocení a s křechy v nohou. Pro mužstvo to bylo zdrojem náramného pobavení. Jezdci běhali neradi. Spart'an běhal s nimi, dělal dlouhé kroky, které ho rychle donesly daleko před ostatní. Ti se za ním táhli jako unavení ohaří honící jelena. Ale Theo se nad tím zamyslel. Proč vlastně běhají? K čemu je to dobré?

Nyní požádali o stovku dobrovolníků, jež se měli připojit ke Spart'anovi na novém cvičišti. Theo vystoupil jako první. Hodinu po svítání vstal a připojil se k roztroušené řadě courajících se na cvičišť, kde seděl Spart'an. Měl na sobě vlněný

chitón a byl beze zbraně.

Když se muži shromáždili, pokynul jim, ať se posadí, načež si všechny pomalu prohlédl. "Jaký je hlavní cíl bitvy?" zeptal se znenadání a ukázal prstem na muže vedle Thea.

"Vyhrát," odpověděl muž.

"Špatně." Prst se pohnul a Theo cítil napětí, jak muži doufali, že je mine. Spart'an dal ruku do klína. "Zná někdo odpověď?"

Theo si odkašlal. "Neprohrát ji?" zkusil to.

"Správně," prohlásil Spart'an. "Zamyslete se nad tím." Pozoroval je. "Vítězství v bitvě je nestálý duch, jenž se vznáší ve vzduchu a nikdy neví, kam si sednout. Jezdecký útok rozdrť nepřítel a přinutí druhého krále ustoupit. Prohrál? Zatím ne. Jestli se jeho křídla stáhnou kolem jízdy a znemožní jí pohyb, může přitáhnout vítězství k sobě.

Když to dokáže, vyhrál? Ne, pokud jsou jezdci secvičení, zaútočí přímo na něj a pobijí gardu. Proč Bardylis zničil vaše vojsko?" Tentokrát ukázal prstem na nějakého muže vzadu.

"Bohové mu projevíli přízeň," odpověděl voják za sborového souhlasu.

"Možná," připustil Spart'an. "Ale podle mých zkušeností jsou bohové vždy nakloněni chytrým a silným. Prohráli jste, protože váš král - chrabrý a činorodý muž - vrhl vše do jediného útoku. Když selhal, selhal i on. Vy jste selhali."

"A Spart'ané by si vedli líp?" křikl muž vedle Thea.

"Možná ne," štěkl Parmenión, "ale vy si povedete. Král mě požádal, abych mu našel výjimečnou skupinu bojovníků. Stanou se z nich královi druhové a budou bojovat pěšky."

"Jsme jezdci," namítl tentýž muž. Theo se rozhlédl a poznal Achilla.

"To jste," souhlasil Spart'an, "a jako takoví si vysloužíte dvacet pět drachem. Jenže muži, které vyberu, budou dostávat dvojnásobek. Každý bude mít padesát drachem měsíčně. Ti, které to zajímá, zůstanou. Ostatní se mohou vrátit ke svým povinnostem."

Nikdo se nepohnul. Padesát drachem bylo bohatství. Byli to malí rolníci, potřebovali peníze na koupi koní, býků, koz či osiva. Takovou sumu nemohli jen tak zahodit.

Spart'an se zvedl. "Upozorňuji vás, že z každé stovky můžu vybrat pět, nanejvýš deset mužů. Král si žádá jen ty nejlepší. Nyní vstaňte."

Když poslechli, Parmenión otevřel bednu vedle sebe a vyndal malou sponu, velkou asi jako nehet na palci. Byla ze železa. "Na této sponě je Héraklův kyj. Když jich někdo získá pět, vyhraje své místo v králově družině. S každým odznakem je deset drachem. První získá muž, který umí běhat. Deset kol. Připravte se." Muži si začali sundávat krunýře. "Dost," zarazil je Parmenión. "Až zaútočíte na nepřítel, zbroj nezhodíte. Poběžíte tak, jak jste. Běžte!"

Vyrazili vražedným tempem, které jim vydrželo stěží jedno kolo. Theo se zařadil do středu vůdčí skupiny a cítil, jak se mu krunýř otírá vzadu o krk. Po pěti kolech ti v čele získali náskok asi půl kola před ostatními a po sedmi začali dobíhat opozdilce. Theo doběhl pátý a svezl se na zem. Achillás si šel vyzvednout svůj odznak.

Spart'an počkal, dokud nedoběhli všichni.

"Vezměte si štíty a meče," rozkázal jim. Meče byly dřevěné, ale vážily stejně a byly stejně dlouhé jako krátké čepele, jaké používala většina hoplītů. "Teď se podíváme, jak bojujete," pravil. "Vyberte si protivníka a seřaďte se proti sobě. Bojovat budete jen do chvíle, než přijde úder, který by se skutečným mečem zabil nebo vyřadil z boje. Ten, který prohraje, se vrátí a posadí se napravo, vítěz nalevo."

Souboje zabraly přes hodinu a na konci muži hlasitě zdravili finalisty, kteří se navzájem obcházeli, odráželi rány štíty, bodali a kryli se. Theo vyhrál první dvě kola, ale ve třetím byl poražen. Achillás se dostal do čtvrtého, kde prohrál s Damorem, jenž nyní bojoval s Petarem. Petaros pocházel z Theova kraje na severu Pelagonie. Damoras byl silnější, jenže Petaros, ač menší, byl rychlejší a dřevěným mečem zasáhl soupeře do hlavy, až zavravoral. "Smrtící rána!" křikl Parmenión. Petaros pustil štít i meč a nadšeně zvedl ruce nad hlavu. Vzal si od Parmenióna odznak a držel ho tak, aby ho všichni viděli.

"Nyní, pánové, trocha zábavy," pravil Parmenión. "Dejte se do dvojice s prvním soupeřem." Jak se válečníci šourali na místo, Spart'an vytáhl z bedny dva odznaky. "Poběžíte pět kol a svého partnera ponese na zádech. Můžete si vybrat, jestli ponese nebo se necháte nést. Odznak dostane každý z první dvojice."

Theo se ocitl ve dvojici se štíhlým mužem z Lynkestidy. Ten by ho těžko unesl, a tak se nabídl, že ponese on jej. Muž mu skočil na záda.

"Až budete připravení!" zvolal Spart'an. "Běžte!"

Padesát párů vyrazilo. Theo měl silné nohy a brzy se dostal do čela, ale po půlce kola cítil, jak ho opouštějí síly. Zaťal zuby a nevzdával se. Minulo ho několik dvojic. V druhém kole se musel vyměnit. Štíhlý válečník se hrdinně snažil udržet krok se skupinou, ale pod Theovou váhou zakopl a upadl. Theo mezitím nabral dech. Potíž byla v tom, že se snažil utíkat a zároveň udržet partnerovy nohy. Postrčil si ho před sebe, sklonil se a zvedl si ho na ramena. Muž zahákl nohy Theovi za záda a mohutný Makedoňan se pustil za ostatními. O výměně nemohlo být řeči a Theo se nepokoušel sprintovat. Šetřil si síly na poslední kolo a pomalu dotahoval na vedoucí závodníky. V posledním kole byl třetí. Druhá dvojice upadla a on doháněl Achilla a jeho partnera.

Achillovi už ubývaly síly, když se Theo dostal za něj, a muž, jehož měl na zádech, se otočil a křičel, ať přidá. Avšak Achillás byl vyřízený. Shodil partnera a oběhl ho, aby se vyměnili. Víc Theo nepotřeboval. Naposledy zabral a doběhl dva kroky před druhou dvojicí.

Parmenión k nim přistoupil s odznaky vítěze, avšak mladý válečník s Theem svůj odmítl.

"Nezasloužil jsem si ho," bránil se.

"Jak se jmenuješ, mládenče?" zeptal se Spart'an.

"Gaelanos."

"Co mám tedy s tvým odznakem udělat, Gaelane?"

"Dej oba mému partnerovi. On odvedl všechnu práci."

"Co řekneš ty?" obrátil se Parmenión na Thea.

Theo položil Gaelanovi ruku kolem ramen. "Byli jsme tým." Vzal odznak z Parmeniónovy ruky a vtiskl ho Gaelanovi do dlaně. "Vyhrali jsme jako tým a o cenu se podělíme."

"Dobře," prohlásil Spart'an. "Hezký způsob, jak ukončit ranní práci. Běžte se najíst. Vraťte se za dvě hodiny, pak budu rozdávat poslední odznaky."

###

Parmenión právě seděl na cvičišti, pil vodu a jedl fiky a ovoce, když za ním přijel král se dvěma důstojníky.

"Jak to jde, strážníku?" zeptal se Filippos.

Parmenión vstal a uklonil se. "Někteří jsou slibní," odpověděl. "Ale uvidíme." Přistoupil a pohládl králova koně po prsou. "Dobré zvíře - zdravé plíce a silné nohy."

"Thrácký hřebec a makedonská klisna," sdělil mu Filippos a poplácal hřebce po krku. "Ale ještě je mladý. Musí se učit. Prodáš mi svého hřebce? Mohl by založit skvělý chov."

Parmenión se zasmál. "Neprodám ho, ale můžeš ho pustit ke svým klisnám. Taková zkušenost se mu bude určitě líbit."

Filippos kývl. "Pověz mi, jezdí všichni perští vojáci na takových koních?"

"Ne, Filippe. On je zvláštní, ze stáda velkého krále. Stejně dobré má jen královská garda."

"A kolik mužů tvoří králova garda?"

"Tisíc."

Filippos se zatvářil zamyšleně, pak se zazubil. "Je čas na lov," prohlásil. "Nechám tě obědovat." Pobídl koně a odklusal k lesu. Důstojníci se vydali za ním.

Parmenión dojel a přemýšlel o ranní práci. Makedonané byli celkem ochotní, statní a houževnatí, přesto cítil jejich podráždění. Jeden rok na výcvik šesti tisíc mužů, postavit pěší vojsko z jezdců.

Jeden den po druhém, Savro, napomínal se. Muži se vraceli. Postavili se do půlkruhu před něj a čekali na rozkazy.

"Chci, abyste si ze svého středu vybrali tři generály," oznámil jim.

"Proč jako?" chtěl vědět Achillás.

Parmenión se usmál. "Jakému účelu asi slouží generál? Povedete své muže do bitvy - tady na cvičišti. Teď vybírejte!"

Pozoroval je, jak se dohadují, poslouchal, jaká jména padají, a sledoval reakce jmenovaných. Jak si myslel, jako první byl určen Achillás, pak se však rozhořely spory. Parmenión nijak nezasahoval, i když muži začínali ztrácet nervy.

Zvedl se Theo. "Tak dost!" zařval. Rozhostilo se ticho. "Takhle tady budeme celé dny. Je to přece jednoduchý úkol.

Stratégos požádal o tři muže. Všichni, kteří jsou pro Achilla, ať zvednou ruku." Učinily tak dvě třetiny mužů. "Takže Achillás je první," pokračoval Theo. "Dál. Spousta z vás chtěla Petara. Kolik z vás je pro něj?" Tentokrát bylo hlasování méně jasné a Theo ruce spočítal, než Petara prohlásil za druhého generála. "Kdo jmenuje třetího?" zeptal se.

"Já," ozval se Parmenión. "Jmenuji tebe a nebude se hlasovat. Ať tři generálové vystoupí." Postavil se s nimi před sedící muže. "Každý z vás tři si vybere válečníky do svého vojska. Jeden po druhém, aby nikdo neřekl, že některý měl nějaké výhody. Každý z vás si vybere dvacet pět mužů. Achille, můžeš začít."

Parmenión si šel zase sednout a sledoval dění. Na začátku vybraní muži vstali, zvedali ruce a stavěli se za své vůdce za jásotu ostatních. Ale jak vybírání pokračovalo, rozhostilo se ticho. Nikdo nechtěl zůstat nevybrán. Když byl určen poslední muž, Parmenión se obrátil ke generálům. "Támhle u lesa najdete štíty a zbraně. Běžte si je vzít." Když odešli, obrátil se Parmenión ke dvaadvaceti mužům, kteří zůstali sedět.

"Na světě není horší pocit než tenhle," sdělil jim. "Když jsem byl ještě mladík ve Spartě, mnoho her začínalo takto. Mě vždycky vybrali jako posledního nebo vůbec ne. Můžeme si říkat, že je to nespravedlivé, můžeme si říkat, že se vybírající zmýlili." Přelétl je pohledem. "Ale nakonec se musíme smířit s tím, že nás posoudili naši druhové. Někteří z vás tady zůstali, protože jsou menší, slabší než vaši přátelé. Jiní tu jsou, protože je žádný z generálů nemá v lásce. Na důvodu nezáleží. Pro tuto... zkoušku... jsem teď já vaším generálem. Budeme soutěžit s ostatními a uvidíme, jestli se zmýlili. Teď pojďte za mnou."

Odvedl sklíčenou skupinku k ostatním. "Pánové, toto bude vaše první bitva, v níž jste v pěších jednotkách. Pravidla jsou jednoduchá. Každý oddíl má generála. Úkolem nepřítele je toho generála zabít nebo zajmout, což je splněno, jakmile se kterýkoliv válečník dotkne nepřátelského generála. Je to jasné? Dobře. Achille, vezmi válečníky na jižní konec cvičiště, ty, Theo, na západní a, Petare, ty na východní. Až dám znamení, můžete vyrazit proti kterékoliv skupině. Já budu velet severnímu oddílu. A ještě něco: Budou uděleny dva odznaky. Jeden dostane generál velící vítěznému vojsku, druhý tento generál předá tomu, koho bude považovat za nejdůležitějšího. Generálové, zaujměte místa!" Skupinky se rozešly, vyzbrojené štíty a kyji. Parmenión se obrátil k mužům čekajícím trpělivě za ním. "Prohlédněte si zbraně," vyzval je. Byly tu kyje a štíty a za nimi zůstaly na hromadě deset stop dlouhé hole.

Theo si svolal své muže na západním okraji pole. "Nejnebezpečnější skupinu povede Achillás," sdělil jim. "Je blíž k Petarovi než k nám. Vytáhneme přes cvičiště k nim, ale až se srazí, budeme se držet zpátky. Potom udeříme na vítěze,"

"A co Spart'an?" zeptal se Gaelanos.

"Viděl jsi, jaké má muže," opáčil Theo. "Budeme ho sledovat. Podle mě se taky bude držet zpátky."

Achillova skupina vyrazila jako první, a jak Theo předpokládal, zamířila přímo proti Petarovým mužům. Běželi s velkým křikem, srazili se s nepřítelem a kyje narážely na štíty a lebky. Jeden z Petarových mužů se odtrhl a běžel k Achillovi, jenž uskočil a sám válečníka zasáhl do brady, čímž ho omráčil. Petaros padl pod několika zásahy. To už ale zaútočil Theo se svými muži. Napadli Achilla zezadu. Válečník se pokoušel schovat za své muže, ale Theo po něm skočil a srazil ho na zem.

"Spart'an!" vykřikl Gaelanos. Theo vyskočil.

"Zpátky!" rozkázal svým mužům. Jeho muži se vymanili z prance a srazili štíty. Dívali se, jak se Spart'an blíží. Jeho menší oddíl byl také v těsné formaci.

"Zaútočíme?" zeptal se Gaelanos.

"Počkejte!" zarazil ho Theo.

Poražení se rozesadili a pozorovali střet. Spart'anovi válečníci náhle vyrazili a dlouhými holemi sráželi muže na zem. Theova přední řada šla k zemi. "Zpátky!" zařval Theo a muži odběhli na jižní konec pole a tam se obrátili proti postupující formaci. Theo Gaelanovi a ostatním rychle vysvětlil plán. Pak čekali, štíty sražené k sobě. Spart'anovo vojsko znovu zaútočilo. Přední řada šla opět k zemi a nepřítel se dostal přes ně, blíž k Theovi, jenž stál vzadu. Uvnitř Spart'anova čtverce se Gaelanos zvedl zpod štítu a kyjem se dotkl Parmeniónova ramene. "Smrtící rána!" zvolal Gaelanos.

Diváci zajásali. Parmenión uchopil Gaelana za ruku a zvedl ji v pozdravu vítězi. Pak odvedl muže na severní konec pole. "Dnes odpoledne," začal, "jste viděli téměř všechny hlavní problémy, jímž pěchota čelí. Petare, ty jsi zjistil, co se stane, když útok přijde nečekaně a pouhá jeho síla donese nepřátele do středu. Achille, ty jsi zažil dvojnásobný obchvat, když na tebe zaútočili z boku, zatímco jsi bojoval s Petarem. Theo, i když jsi zvítězil, viděl jsi, co se stane, když je nepřítel lépe vyzbrojený. Oštěp má větší dosah než meč. Tvůj plán byl dobrý, nesnažím se ho znevážit. I já se z něj poučím. Ale ve skutečné bitvě, i když bys možná zničil nepřátelského generála, tvé vojáky by rozsekali na kusy a ty bys také padl."

Předal odznaky a s potěšením přihlížel, když Theo předal druhý Gaelanovi.

"Dnes večer dostanou všichni držitelé odznaků odměnu. Nyní se, pánové, můžete vrátit ke svým povinnostem - všichni kromě generálů."

Když muži odešli, Theo, Achillás a Petaros se posadili s Parmeniónem na zem. "Zítřka," pravil Spart'an, "odjedu na jih do Aigai a začnu cvičit muže tam. Budu pryč týden. Vy zatím každý den přivedete muže sem, necháte je běhat a bojovat a budete rozdávat odznaky. Jeden z vás povelí, druzí dva budou jeho poddůstojníci. Za to dostanete každý drachmu na den."

"Který z nás má velet?" zeptal se Achillás.

"Koho bys vybral?"

"Sám sebe," odpověděl Achillás.

"A kdybys to nebyl ty, tak koho?"

"Thea."

Parmenión se obrátil na Petara. "Pro koho bys hlasoval ty, když ne pro sebe?"

"Pro Thea," odpověděl válečník s plavým vousem.

"Než se zeptáš mě," pravil Theo, "řeknu rovnou, že se nemůžu rozhodnout. Achillás je starý kamarád a válečník, kterého si vážím. Petaros je dobrý chlap, ale zase ho moc neznám. Mám pocit, že v této věci mám rozhodující hlas, a vznáším námitku, protože je to nespravedlivé. Jsi stratégos. Všichni jsme pro tebe cizí a viděl jsi nás - a posoudil. Tak přestaň hrát hry, Parmenióne. Vybírej!"

"Mysli si to," pochválil ho Parmenión, "jen si nestěžuj na nespravedlnost života. Ten není nikdy spravedlivý - přinejlepším je lhostejný. Podle mě máte všichni tři vlastnosti dobrého vůdce, ale v této chvíli nehodlám posuzovat, kdo z vás má největší potenciál. Každý z vás si vysloužil úctu svých druhů. Požádám vás, abyste mezi sebou vybrali toho, kdo povede výcvik."

Muži se po sobě dívali a jako první promluvil Achillás.

"Měl by to být Theo," prohlásil a Petaros kývl na souhlas.

"Budiž," pravil Parmenión. "Děkuju vám všem. Teď se, Theo, projdeme a probereme strategii."

###

"To je urážka!" vybuchl Attalos. "Dvacet mužů! Jak může král cestovat do nepřátelské země jen s dvaceti muži?"

Důstojníci shromáždění ve Filippově trůnním sále potichu přitakávali.

"Co říkáš, Parmenióne?" zeptal se král.

"Bardylis je vítěz. Zničil makedonské vojsko. Chce, aby svět viděl, jak k němu přichází jako prosebník, a ne jako král."

"Co radíš?"

"Poslechni ho," odpověděl Parmenión.

"Co jiného čekáš od Spart'ana?" zasyčel Attalos. Parmenión se zasmál a zakroutil hlavou. Filippos Attala posunkem umlčel.

"Vysvětlí nám své důvody," požádal král Parmenióna.

"Nezáleží na tom, co svět uvidí teď. Vlastně by se dalo tvrdit, že bude pro Makedónii lepší, když bude vypadat... zranitelná. Potřebujeme čas. Příští rok budeš mít vojsko, jaké se tomu Bardylidovu vyrovná. A rok nato ti bude závidět celé Řecko."

"Je tu ale ještě otázka hrdosti a cti," ozval se Níkanór.

"Toto je hra králů, mladý muži," upozornil jej Parmenión. "Dnes musí Filippos trpět za bratrovu porážku. Ale brzy pocítí hanbu jiní."

"A co ty, Antipatre?" zeptal se Filippos. "Moc jsi toho nenamluvil."

"Není co říct, Filippe. Souhlasím s Attalem. Tato situace se mi nelíbí. Přesto musíš jít, jinak by se žádná svatba nekonala. A bez svatby je válka jistá."

Filippos se posadil na lehátko a prohlížel si muže před sebou. Byli zcela odlišní a každý měl jedinečné schopnosti.

Chladnokrevný Attalos, který, pokud to sloužilo jeho ctižádosti, zabíjel zcela bez slitování. Níkanór, úžasně odvážný a umíněně věrný, muž, jenž by vjel i do smrtě, pokud by mu to Filippos nařídil. Antipatros, vyrovnaný a výkonný,

válečník vážený mezi vojáky.

A Parmenión, který za pár krátkých týdnů obnovil makedonskou morálku, vytvořil jádro vojska a naplnil válečníky hrdostí a kamarádstvím.

Lišili se od sebe i vzhledem. Attalos byl hubený, s protáhlým obličejem, kůži napjatou na lících kostech a vyčnívajícími zuby, což mu propůjčovalo vzhled narychlo potažené lebky. Nikanór měl rysy téměř zženštilé, s jemnými kostmi a upřímným pohledem. Antipatrovi se černý plnovous leskl jako levhartí srst, měl bystré tmavé oči a téměř nic mu neuniklo. Parmenión, vysoký a štíhlý, vypadající na méně než svých dvaadvaceti, s vědoucím světlým očima. Na vás všech vybudují Makedónii, pomyslel si Filippos. "Vezmu si jen čtyři jezdců," prohlásil znenadání. "My, co jsme tady, zajedeme do Ilýrie a vyzvedneme mou nevěstu."

"To už ani není šílenství, Filipe," namítal Attalos. "Na cestě jsou loupežníci, psanci, lidé bez domova."

"Nepojedeme sami celou cestu," uklidňoval ho Filippos. "Jen posledních pár mil v Ilýrii. A tam budeme mít doprovod."

"Ale proč jenom čtyři?" chtěl vědět Nikanór.

Král se chladně pousmál. "Protože jsem se rozhodl pro čtyři. Nikdo, dokonce ani Bardylis, nebude Filippovi říkat, jaký má mít doprovod."

Po poradě zašel Filippos s Parmeniónem do palácových zahrad. "Jak pokračuje výcvik, страте?"

"Lépe, než jsem doufal. Dokud nedorazí nová zbroj z Frýgie, je to jednoduché - běh, boj muže proti muži a několik základních manévru s jednotkami. Potěšující ale je kvalita mužů a jejich ochota přijímat nové nápady. Už mám několik důstojníků s velkým potenciálem."

Filippos kývl a společně zašli do zadní části zahrad, kde se posadili ve stínu hradby. "Vím, že by to pro tebe bylo snazší, Parmenióne, kdybychom mohli shromáždit všechny muže na jednom místě. Ale víš, proč to nejde. Jestliže se roznese zpráva, že sbírám vojsko, Bardylis sem okamžitě vpadne."

"Jen pokud si bude myslet, že se na něj chystáš," poukázal Parmenión. "Až se s ním sejdeš, vysvětlí mu, že hodláš zaútočit na Paiony, že už tě unavují jejich vpády na makedonské území."

"Ty Bardylida neznáš. Je to nejprohnanější vlk z celého Řecka. Už mu musí být aspoň osmdesát - dokonce ani bohyně smrti zřejmě nedokáže sebrat odvahu a povolat ho."

"Jak velký vliv má v Ilýrii?"

"Dost velký. Jsou tam tři hlavní kmeny, ale Bardylidovi Dardanové jsou nejsilnější. Vojsko má dobře vycvičené a disciplinované. Navíc jsou zvyklí vítězit. Nezlomí se."

"Uvidíme," poznamenal Parmenión.

Filippos vstal. "Pojedu na východ do Krenides. Zase začalo docházet zlato, ale jen v malém množství. Zatímco budu pryč, vojsku velíš ty. Všechna hlášení budou přicházet tobě."

"Jak dlouho hodláš být pryč?"

"Nejdéle dva týdny. Pak vyrazíme do Ilýrie - za mou svatbou."

###

Filippos si s sebou na severovýchod k vysokým horám Kerkiné severně od Krenides vzal dvě stě jezdců. Tamní doly ještě neviděl, ani se nikdy nesetkal s guvernérem Elyfiónem. Zprávy však nebyly slibné, Elyfión byl ve spojení s Kotydem, zesnulým králem Thrákie, a byl bratrancem z druhého kolena zavražděného uchazeče Pausánia. Filippos však byl připraven tyto styky mu odpustit, pokud ho přesvědčí, aby mu sloužil.

Překročili Axiós a přešli velkou Énathijskou pláň, projížděli vesnicemi, malými městy a lesy. Byla tu spousta zvěře, zahlédli stopy medvědů, lvů, kanců i jelenů. Na severu prý žili levharti s černou srstí, ale žádného už nikdo neviděl dobře sto let.

Těsně před západem slunce třetího dne Filippos zavedl svůj oddíl na vysoký kopec. Slunce klesalo za západní štíty Bermiónu. Na obloze visely těžké mraky a slunce za nimi zabarvovalo nebe do purpurova. Filippos přitáhl otěže, zastínil si ruce před sluncem a zahleděl se na zvlněné pláně, lesy a hory.

"Proč zastavujeme, Filipe?" zeptal se Nikanór, ale Filippos si ho nevšímal. Zalétl pohledem na východ, za vysoké, pyšné štíty Messapionu a na mocné pohoří Kerkiné, kamenné obry se sněhovými vousy a lesnatými pláští.

Kolemčekali jeho muži. Filippos sesedl a vystoupil na vrchol kopce. Vítr mu zvedl plášť a noční chlad šeptal na nahých pažích, on však vnímal krásu země a cítil jen kouzlo západu slunce.

Přistoupil k němu Nikanór a položil mu ruku na rameno. "Jsi v pořádku, Filipe?" zeptal se tiše.

"Podívej se na to, příteli," vydechl Filippos. "Dávno poté, co se my obrátíme v prach, bude země stále tady, tyto lesy, pláně a hory."

"Všechno je tvé. Všechno, co vidíš, ti patří."

"Ne. To je bláhovost. Já jsem pouhý správce, nic víc."

I když mi to bohatě stačí. Toto je hrdá země, Nikanóre. Cítím, jak mi proniká do kostí. Nedovolím, aby ji někdo dobyl - ne, pokud budu žít."

Vrátil se ke koni, popadl ho za hřív a vyhoupl se mu na hřbet. "Jedeme!" rozkázal.

Šest dní pomalé jízdy je dovedlo k úpatí Messapionu, kde se utábořili v dolíku obklopeném stromy.

"Pověz mi víc o tom guvernérovi," požádal Filippos Attala. "Chci být na zítřek připravený."

Attalos roztáhl plášť a lehl si k ohni. "Je tlustý, velice tlustý. Vždycky se obléká do modré. Má tři ženy, ale většinu času tráví s mladými otroky. Guvernéra dělá jedenáct let. Má palác, jaký se vyrovná palácům v Pelle, dokonce i tvému. Sbírá sochy a umělecká díla, hlavně z Persie."

Filippos zabručel. "Moje zásoby zlata vysychají, a on si sbírá umělecká díla a staví palác! Začínám ho poznávat. A co samotné doly? Jak jsou vedené?"

"Jak to mám vědět, Filipe? Nikdy jsem je neviděl."

"Zítرا uvidíš," slíbil mu Filíppos.

"Úžasná vyhlídka," zabručel Attalos a král se zasmál a plácl ho po rameni.

"Copak tebe nezajímá, odkud se bere naše zlato?"

"Ne," přiznal Attalos, "jenom to, že přichází."

"A co ty, Níkanóre? Ty nechceš vidět doly?"

"Jen jestli mi to přikážeš, Filíppe. Co je tam vůbec k vidění? Muži se hrabou v zemi jako krtci. Tma a smrad. A čím hlouběji se prokopou, tím větší je nebezpečí, že spadne strop. Já chci být pohřbený až po smrti, ne před ní."

Filíppos potřásl hlavou. "V tom případě ti dávám svolení vyhledat zábavní podniky v Krenides. Mě doprovodí Antipatros."

"Kráčel s králem je vždycky čest," prohlásil Antipatros, skrýváje svůj vztek. Tmavé oči dál upíral na Attala.

"Ty mě nemáš rád, vid'?" zeptal se Attalos, posadil se a opětoval jeho pohled.

"Jsi mi lhostejný, Attale. Vlastně na tebe skoro nemyslím."

"Dávej si pozor, jak o mně mluvíš!" štěkl Attalos. "Není dobré mít mě za nepřítele."

"Mlčte, oba dva!" vybuchl Filíppos. "Myslíte, že nemáme už tak dost potíží? Až bude Makedónie svobodná, pak vám - možná - dovolím vyhlásit nepřátelství. Možná. Jedno vám ale řeknu hned. Jestliže se poperete, nechám vítěze popravít. Když už nemůžete být přátelé kvůli mně, tak se aspoň budete snášet. Je to jasné?"

"Nechci žádné nepřátelství," pravil Attalos.

"Ani já ne," přidal se Antipatros.

Filíppos se uložil, hlavu si položil na složenou čabruku ze lví kůže a zadíval se na jasné hvězdy - tak vzdálené od potíží na světě. Zavřel oči a usnul.

Kráčel po travnaté stráni pod stříbrným měsícem, když pod košatým dubem zahlédl sedící ženu. Rozhlédl se, neboť ho překvapilo, že je sám. Když přistoupil k ženě a uklonil se, ona vzhledla a shrnula si cíp tmavého pláště. Byla bledá a krásná, oči měla tmavé, a přece jí zářily.

"Vítej, velký králi," zašeptala. Přisedl si k ní.

"Nejsem velký, ženo. Ale jsem král."

"Budeš velký - to ti slibuje Aida. Bohové to nařídili. Ale něco potřebuješ, Filíppe. Musíš získat talisman."

"Kde ho najdu?"

"On si najde tebe. Podívej!" Ukázala dolů z kopce, kde se v měsíčním světle třpytil potůček. Tam seděla druhá žena.

"Běž za ní - a poznej radosti vesmíru."

Filíppos jí chtěl položit otázku, když tmavá žena zmizela. Vstal a sešel k potoku. Žena byla spíš ještě dívka, štíhlá, s malými, kulatými řadry. Vlasy měla rezavé, jako odražené světlo ohně, a oči zelené jako drahokamy. Když vedle ní poklekl, pohladila ho po vousech, sjela mu rukou na prsa a skončila na břiše. Uvědomil si, že je nahý, stejně jako ona, a zmocnila se jej vášně. Stáhl ji do trávy, líbal ji na tvář a hrdlo a dlaní ji hladil po vnitřní straně stehna. Cítil, jak mu buší srdce.

"Miluj mě!" šeptala dívka. "Miluj mě!"

Vstoupil do ní, a byla to taková rozkoš, že okamžitě následoval orgasmus. Kupodivu zůstal ztopořený, jeho vášně jako by byla nevyčerpatelná. Cítil, jak se pod ním chvěje, sténá a křičí. Skulil se dolů, ale ona ho nepustila, něžně ho hladila prsty a laskala rty. Konečně zasténal a převálil se na záda. Ležel tam a objímal ji.

"Kdo jsi?" zeptal se. "Musím to vědět. Musím tě mít."

"Zase se uvidíme, Filíppe. S tebou budu mít dítě, syna krále."

"Kde tě najdu?"

"Čas ještě nenadešel. Sejdeme se za dva roky ode dneška na ostrově mystérii. Tam se vezmeme. Tam bude počat tvůj syn."

"Jak se jmenuješ? Řekni mi jméno!"

"Řekni mi jméno!" křičel.

"Co se děje, Filíppe?" ptal se Níkanór a přiběhl ke králi. Filíppos otevřel oči a uviděl hvězdy, jasné na noční obloze.

"Byl to sen," zašeptal. "Dar od bohů."

###

Filíppos už znovu nedokázal usnout a zbytek noci jen seděl a opět prožíval vidinu. Za dva roky, řekla, bude na ostrově mystérii.

Samothráké.

Nikdy tam nebyl a ani ostrov netoužil navštívit. Nyní však věděl, že mu jen smrt zabrání dostavit se na schůzku.

Po východu slunce probudil ostatní. Sjöli do údolí, kde byly doly. Krenides nebyla velká osada, žilo tu stěží tisíc lidí, a Elyfiónův palác zastíňoval městečko bílými sloupy, elegantními sochami a vysokou špičatou střešou s překrásným reliéfem, na němž bohyně Athéna vyskakuje z čela svého otce Dia.

Dvě stě jezdců zastavilo koně před palácem a Filíppos sesedl. Z přistavku se vynořil postarší sluha a s otevřenými ústy civěl na vojsko před palácem.

"Ty!" křikl Filíppos. "Vezmi koně." Muž se přišoural blíž.

"Jsi... očekáván?" zeptal se s ustrašeným výrazem.

"Doufám, že ne," odvětil Filíppos, hodil mu otěže a zamířil k obrovským dvoukřídlovým vratům za sloupy. Attalos, Níkanór a Antipatros jej následovali do budovy. Zastavili se ve velké předsíni. Podlahu pokrývaly perské koberce, stěny lemovaly sochy a strop zdobila obrovská mozaika, na které byl vyobrazen trójský princ Paris s bohyněmi Afrodítou, Herou a Athénou.

Filippa to úžasné prostředí téměř zastrašilo. Všiml si, že po něm na koberci zůstaly blátivé stopy a že má špinavé ruce.

"Elyfióne!" zařval a jeho hlas se v mramorové síni hlasitě rozléhal. Ze skrytých dveří vybíhali sluhové s panikou v očích. Jeden z nich, štihlý hoch se zlatými vlasy, narazil do Antipatra a padl na kolena. Voják mu pomohl na nohy.

"Nezabíjej mě!" prosil chlapec.

"Nikdo tě nezabije," uklidňoval ho Antipatros. "Sežeň pána. Vyříd' mu, že je tu král."

"Ano, pane." Kluk vyrazil ke schodům, ale ještě se otočil. "Promiň, pane, ale... který král?"

"Král Makedonie," štěkl Antipatros.

Přistoupil starší muž a uklonil se Filippovi. "Filippe, možná bys radši počkal v andronu. Zařídím občerstvení."

"Konečně sluha, co používá hlavu," poznamenal Filippos. Skupinka následovala sluhu do dlouhého sálu napravo.

Tady stála hedvábím potažená lehátka a na stěnách byly namalované lovecké výjevy: jezdci štvoucí bílého jelena, Héraklés zabíjející nemejského lva, lučištníci střelící do obrovského medvěda. "U všech bohů," vyhrkl Filippos, "Pella vedle toho vypadá jako dobytčí chlív. Závídel bych mu nebýt toho, že si to postavil za moje zlato."

Sluha jim přinesl víno z Elyfiónovy vinice - červené, sladké, vylepšené pálenkou. Filippos se posadil, zvedl špinavé kothurny na lehátka a oťel bláto do látky.

Byl namíchnutý a jeho společníci při čekání mlčeli. Konečně se objevil Elyfión. Attalos říkal, že je tlustý, ale to guvernéra zdaleka nevystihovalo - pod bradou mu visely laloky a jeho obrovské břicho napínalo modré perské roucho, které měl na sobě. Tmavé vlasy měl ostříhané a seděly mu na hlavě jako malá, špatně padnoucí čapka. Pokusil se uklonit, jenže břicho mu to znemožňovalo.

"Vítej, králi," pozdravil. "Kdybych věděl o tvé návštěvě, byl bych připravil přepychové pohoštění." Hlas měl hluboký a příjemný, stejně jako velké hnědé oči.

"Přišel jsem si prohlédnout doly," sdělil mu Filippos.

"Proč, králi? Urozený muž tam nic neuvidí. Jen velké díry v zemi a několik zapáchajících tunelů. Rád ti ukážu, kde se ruda taví."

Filippos ztišil hlas a oči se mu nebezpečně zaleskly. "Ukážeš mi, co si přeji vidět," pronesl potichu. "Uděláš to, Elyfióne, protože jsi můj sluha. A teď mě doveď k dolům." Vstal.

"Ano, samozřejmě, králi. Jenom se obléknu. Nepotrvá to dlouho."

"Attale!" štěkl Filippos.

"Ano, Filippe?"

"Jestli tenhle tlustý hlupák neuposlechne jediný další rozkaz, vezmi nůž a rozřízni mu břicho od rozkroku k hrdlu."

"Ano, Filippe," opáčil Attalos a zakřenil se na zděšeného Elyfióna.

"Nyní, prosím, ty doly," zopakoval král.

"Ihned... králi," vykoktal Elyfión. Zavolal si vůz a ten ve chvíli se stál před palácem. Táhl ho čtyři černí valaši a připomínal obří válečný vůz, až na to, že měl široké, vypolstrované sedátko. Elyfión se posadil a k němu si vylezl sluha a chopil se opratí.

Přes neskrývaný nezáměr o doly jeli Attalos s Níkanórem za králem. Nechtěli si nechat tu návštěvu ujít.

Jeli téměř hodinu, až dorazili do malého údolíčka, kde byla země rozrytá jako obřím krumpáčem. Hluboko pod sebou viděli otroky kopající v hlíně a další vycházeli z tunelů na svazích.

Jezdci pomalu sestupovali.

Níkanór přelétl pohledem skupiny dělníků. Pracovali tu muži i ženy, vyhublá těla měli pokrytá hnusnými boláky, a kolem nich stáli strážníci s krátkými, ošklivými biči. Napravo žena nesoucí košík s kamením zakopla, upadla a udeřila se hlavou o balvan. Ani nevykřikla, jen se unaveně zvedla a vlekla se dál.

Filippos dojel k nejbližšímu tunelu a sesedl.

Elyfión neohrabaně slezl z vozu. "Podle rozkazu, králi. Tohle je důl."

"Zaved'me dovnitř."

"Dovnitř?"

"Jsi snad hluchý?"

Elyfión pomalu vykročil k temnému tunelu. Na stěnách visely lucerny a tunel byl plný dusivého prachu. Sluha, který odvedl krále do andronu, nalil vodu na lněný hadr a podal ho pánovi. Elyfión si ho přidržel na obličejí a vstoupil hlouběji do dolu. Podlaha se svažovala a vzduch byl zatuchlý. Odkudsi zepředu se sem nesly nárazy kovových nástrojů na skálu.

Attalovi na kyrys dopadl oblak prachu a válečník nervózně vzhlédl k trámům podpírajícím strop. V jednom z nich byla prasklina, kudy pronikala hlína.

Šli dál. Dorazili k tělu mladé ženy, které bylo odstrčené ke stěně. Oči jí pokrývala hlína a vyplňovala i otevřená ústa. Strop tu byl nižší a museli jít se skloněnou hlavou. A stále se snižoval.

Elyfión se zastavil. "Nevím, co chceš vidět, Sire," zařkval.

"Běž dál!" rozkázal mu Filippos. Elyfión se spustil na kolena a plazil se dál. Filippos se obrátil k ostatním. "Počkejte tady," vyzval je a následoval guvernéra.

Níkanór se obrátil na Attala. "Co kdybychom se kousek vrátili. Tam, kde je strop vyšší? Myslíš, že by to Filippovi vadilo?"

Attalovi stékal špínou na tváři pot. Bylo mu zima a bál se, ale necouvl a podíval se na Antipatra. "Co myslíš?"

"Já si... ehm... myslím, že král by nic nenamítal," usoudil Antipatros. Všichni tři se stáhli do širší části, odkud byla v dálce vidět jiskřička slunečního světla. Tady čekali. Níkanór nedokázal přestat zírat na mrtvou.

"Proč ji nepohřbí?" zeptal se.

"Viděl jsi ty otroky," poznamenal Antipatros. "Mají stěží dost síly, aby se udrželi na nohou."

"Je to jako údolí hříšníků," šeptl Antipatros. Od vchodu se ozvaly kroky. Válečníci se otočili a spatřili řadu otroků

nesoucích na zádech prázdné koše. Mířili do temných hlubin dolu.

"Já se vracím na slunce," vyhrkl Níkanór. "Tohle nevydržím."

"Král říkal, že máme čekat," připomněl mu Attalos. "Nelíbí se mi to o nic víc než tobě. Ale buďme trpěliví."

"Jestli odsud nevypadnu, zblázním se," vykřikl Níkanór a hlas mu stoupal.

Antipatros mu položil ruku kolem ramen. "Někdo by měl zajít za muži a oznámit jim, že je všechno v pořádku. Jsme tu už pěkně dlouho a někteří by si mohli dělat starosti. Počkej na nás venku, Níkanóre."

Níkanór kývl a rozběhl se ke světlu. Attalos se obrátil k Antipatrovi. "Kdo jsi, že odporuješ královi rozkazu?" zasyčel.

"Byl na pokraji šílenství. Kdybych mu nedovolil odejít, nejspíš by utekl."

"No a? Tak by utekl. Co to má společného s tebou?"

Antipatros kývl, došlo mu to.

"Už to chápu. Mohl by upadnout v nemilost. Bohové, Attale, copak nemáš žádné přátele? To ti na nikom nezáleží?"

"Jenom slaboch potřebuje přátele, Antipatre. A já nejsem slabý."

Antipatros na to nic neřekl. Mlčky čekali. Připadalo jim to jako celá věčnost. Konečně se objevil tlustý Elyfión, modré roucho umazané od hlíny. Za ním přicházel král s tváří jako bouřkový mrak. Výrazil z tunelu na slunce a zhluboka dýchal. Pak se obrátil na Elyfióna. Když tlustý och uviděl, jak rozzuřený král je, couvl.

"Co jsem udělal, králi? Pověz? Jsem ti věrný, přísahám!"

Filippos málem nemohl promluvit. "Doneste mi někdo něco k pití!" zařval a Níkanór přiběhl s měchem s vodou. Filippos si vypláchl ústa a vodu vyplivl. "Tohle je můj zlatý důl," řekl nakonec "Můj. Makedonský. Pověz mi něco, ty tlustý hňupe, co potřebuješ, abys mohl ze země dobývat zlato?"

"Nástroje, králi. Krumpáče, lopaty... koše."

"A kdo ty nástroje používá?"

"Jak vidíš, otroci, zločinci, zloději a vrahové. Muže odsoudí a pošlou sem. Ženy také."

"Ty to nevidíš, vid'?" řval Filippos. Práce kolem nich ustávala. Strážní s biči už nesledovali dělníky, kteří si unaveně sedali na zem a pouštěli nástroje. Všichni upírali oči na nešťastného Elyfióna.

"Vidím jen, že jsem dělal, co bylo v mých silách," zalkal Elyfión. "Zlata není tolik jako kdysi, ale je to snad moje vina?"

Žíla sestupuje hlouběji, tam za ní nemůžeme."

Filippos se obrátil na jednoho strážného. "Ty!" houkl. "Přiveď všechny z dolu. Vyved' je na světlo." Muž se uklonil a odběhl do tunelu. "Elyfíone," pokračoval král tiše, "mohl bych ti odpustit chamtivost i touhu po bohatství. Mohl bych ti dokonce odpustit, že kradeš můj majetek. Nemohu ti ale odpustit hloupost. Nástroje, ano. Ale jaký hlupák nechá své nástroje dojit do takového stavu? Tihle lidé jsou k smrti vyhladovělí, pokrytí boláky, žijí bez naděje, jak můžou pracovat? Kopání vyžaduje sílu, silné paže, dobrá záda. K tomu člověk potřebuje jídlo, výživné jídlo a víno na posílení ducha. Attale!"

"Ano, Filippe."

"Převezmeš tento podnik. Nechám ti tu stovku vojáků. Chci, aby otroci dostali najíst a dva týdny odpočívali. Pošlu ti sem další. Najdi si dobrého předáka a sniž pracovní zátěž, aby každý muž nepracoval déle než dvanáct hodin." Zadíval se mu do očí a náhle se usmál. Attalovi se to nelíbilo a dával to na sobě znát. "A také," pokračoval král, "si smíš nechat setinu vytěženého zlata."

"Děkuji, Filippe," vyhrkl Attalos, a když se klaněl, oči se mu leskly. "Ale co Elyfión?"

"Kdo je předním soudcem v Makedonii?" opáčil Filippos.

"Král."

"Správně. Za jeho chamtivost odsuzuji Elyfióna k pěti letům práce v tomto dole. Dohlédni na to, aby pracoval dobře."

Elyfión se vrhl na kolena. "Prosím, králi..."

"Odved'te mi ho z očí!" zařval král a tři vojáci odtáhli plačícího muže pryč.

"A co jeho ženy?" zeptal se Níkanór.

"Kup jim dům v Krenides a dej jim apanáž. Pokladnice bude převezena do Pelly. Kde je ten jeho sluha?"

"Tady, králi. Jmenuji se Paralos." Filippos se mu zadíval do očí. Muž byl středně vysoký, vlasy měl krátké a kudrnaté, nos zahnutý a tmavou pleť.

"Ty jsi Peršan?"

"Frýg, králi."

"Jak dlouho jsi sloužil Elyfiónovi?"

"Od chvíle, kdy mě sem před jedenácti lety přivedl. To mi bylo dvanáct."

"Jak jsi mu sloužil?"

"Nejdřív jsem byl jeho mileneček - jeden z nich. Pak mě vycvičil, abych mu spravoval úcty."

"Kam schovává zlato?"

"Pod palácem je skladiště."

"Attale, obsah pošleš mně - bez jedné setiny. Nuže, Parale, máš nového pána. Budeš mu dobře sloužit?"

Sluha přelétl pohledem od Attala ke králi. "Elyfión mi v pětadvaceti slíbil svobodu. Prý mi pak bude za práci platit. Platí jeho slib dál? Nebo zůstanu jako otrok pod novým pánem?"

"Slíbím ti něco lepšího. Za tři měsíce budeš svobodný. Od té chvíle budeš placen podle toho, jak si bude Attalos cenit tvé práce. Nyní se tě tážu znovu, budeš nám sloužit dobře?"

"Budu, králi, a poctivě."

"Staniž se," pravil Filippos.

Bardylis nehybně seděl, když mu ostrý nůž oškraboval vousy pod copem na temeni. Kůži na hlavě měl volnou a vrásčitou, ale sluha měl pevnou ruku.

"Jedno škrábnutí, a nechám ti useknout ruce," prohlásil Bardylis znenadání. Sluha strnul, načež králi vetřel do kůže víc oleje, aby strniště změkčil. Nůž sklouzl po kůži nad pravým uchem, pak se sluha postavil před krále.

"Zakloň se, pane," vybídl jej. Bardylis k němu vzhlédl a nabídl mu hrdlo. Sluha pokračoval v práci. Konečně ustoupil. Bardylis si přejel dlaní po hlavě. "Vedl sis dobře, Boli," pochválil ho. "Teď mi pověz, proč tě moje hrozba nevyděsila." Muž pokrčil rameny. "Ani nevím, pane."

"Tak já ti to povím," prohlásil Bardylis s úsměvem. "Protože ses rozhodl, že když mě škrábneš, prostě mi podřízneš krk a pak utečeš."

Boli vykulil oči a král poznal, že hádal správně. Suše se zasmál a vstal. "Nelam si s tím hlavu."

"Když jsi to věděl, pane, proč jsi mi tedy vyhrožoval?"

"Trocha nebezpečí okoření život - u Diovyh koulí - až ti bude třiaosmdesát, budeš potřebovat hodně koření. Pošli sem Grigerije."

Přistoupil k bronzovému zrcadlu a zadíval se na svůj odraz. Nenáviděl záhyby kůže na obličeji, hubené končetiny a řídké bílé kníry. Občas si přál, aby nebyl tak dobrý v odhalování zrádců. Napadlo ho, že měl nechat Bichlyda, aby ho zabil. Jeho syn byl skvělý válečník, vysoký a hrdý, ale dožil se padesátky a Dardanům stále vládl jeho otec. Vzpoura měla krátkého trvání, jeho vojsko bylo rozdrceno a Bardylis se díval, jak jeho syna pomalu škrtí.

Otočil se. Vstoupil muž, který zabil jeho syna. Grigerij byl vysoký, širokoplecí, s úzkým pasem. Třebaže měl oholenou lebku a cop na temeni podle dardanského zvyku, neměl vous ani knír a bledý pohledný obličej měl hladce oholený podle módy jižního Řecka.

Grigerij se uklonil. "Dobré ráno, králi. Doufám, že se ti vede dobře."

"Ano, vede, ale definice dobře má pro starce jiný význam. Makedoňan dorazil?"

"Ano, králi. Ale přivedl si s sebou jen čtyři muže."

"Čtyři? Copak nenašel dvacet Makedoňanů, kteří by měli kuráž vstoupit do Illyrie?"

Grigerij se zasmál. "Asi ne."

"Kdo jsou ti čtyři?"

"Jeden je obyčejný voják, jmenuje se Theoparlis. Další je králův milenec Nikanór. Třetí je taky voják, Antipatros - to on vedl útok na Paiony. Poslední je žoldněř, Parmenión."

"To jméno znám," podotkl Bardylis. "Nabídl jsem mu práci."

"Sloužil velkému králi v Persii, jak jsem slyšel. Byl také přítelem Thébana Epameinóna."

"Víc než to," poznamenal Bardylis. "Leuktry. Porážka Sparty. Jaké jsou další zprávy?"

"Nic důležitého. Neoptolemos souhlasil, že zvýší tribut. Nicméně to jsi čekal."

"Pochopitelně. Když je jeho vojsko zničeno, nemá moc na vybranou."

"Také nabízí jednu z dcer jako nevěstu."

"Ten chlap je hlupák. Jakkoliv bych si přál opak, můj zájem o ženy zmizel už před lety. Ale vraťme se k důležitějším věcem. Chci, aby se tu s Filipem zacházelo dobře - ale musí si uvědomit, kdo je teď pánem."

"Jak to mám zařadit, pane?"

"Ke králi se chovej zdvořile, ale když u toho nebude, popichuj jeho muže. Bylo by zajímavé, kdyby se ti podařilo jednoho z nich přinutit, aby tě vyzval. Potom bych ovšem neměl na vybranou a musel soubor povolít. Ty bys ho zabil."

"Kterého, Bardylide?"

"Ne Nikanóra. Chci krále mírně zahanbit, ne rozzuřit. Vztek vede k hlouposti. Ať je to ten voják, Theoparlis. A Parmenióna nech večer přivést do mých komnat, ale ať o tom Filippus neví."

"Zaměstnáš ho?"

"Proč ne? To by byla pro Makedoňana druhá rána. Pověz, co si o něm myslíš?"

"Zřejmě by tě rád potěšil. Je však těžké ho odhadnout. Má velký šarm a dobře ho využívá. Má chladné oči a v souboji bych si na něj dával pozor. Ale o jeho povaze nevím nic."

"Jeho bratr byl tvrdohlavý a energický," zabručel Bardylis. "Zajímalo by mě, proč ho nechal žít. Buď ho nepovažoval za hrozbu, nebo byl hlupák. A proč vůbec Filippus nezabil Perdikkova syna? Zajímavá rodina."

"Nevlastního bratra zabil hned," poukázal Grigerij.

"Já vím." Bardylis si povzdechl a vrátil se na trůn. "Kdybych si byl jistý, že představuje hrozbu, živý by odsud neodešel. Ale že najdu manžela pro Audatu, v to jsem už přestal doufat. Pozvi ho sem na soukromé setkání. Přiveď ho za hodinu."

Když Grigerij odešel, Bardylis si zavolal Audatu. Byla vysoká, kostnatá, s výrazným nosem, ale ač ji mnozí považovali za ošklivku, on sám viděl jen dítě, které od narození miloval. Vstoupila a objala ho.

"Viděla jsi ho?" zeptal se král, drže dceru za ruce.

"Ano. Je hezký, i když je asi menší než já."

"Chci, abys byla šťastná," řekl jí. "Jenom pořád nevím, jestli je to moudré."

"Je mi dvacet sedm, otče. Neboj se o mě."

"Mluvíš, jako bys v sedmadvaceti byla stařena. Pořád máš čas porodit zdravé syny a dívat se, jak rostou. Chci to pro tebe. Chci, abys zažila stejnou radost jako já, když jsi vyrůstala."

"Cokoliv tě potěší," opáčila. Seděli a povídali si, dokud se Grigerij nevrátil a neohlásil Filippa. Audata rychle odešla, ale vše pozorovala škvírou ve dveřích.

Když Filippus vstoupil, Bardylis stál před trůnem. Makedoňan k němu přistoupil, poklekl u jeho nohou, vzal ho za ruku a políbil mu ji.

"Král by neměl klekat před jiným králem," poznamenal Bardylis.

"Ale syn by měl uctít svého nového otce," odvětil Filippos a vstal.

"Dobrý postřeh," souhlasil Illyr a poslal Grigerije pryč. "Posad se, musíme probrat spoustu věcí."

###

Parmenión přihodil listky silfia do vroucí vody a zamíchal dýkou. "Co je to?" chtěl vědět illyrský sluha, jenž mu přinesl vodu.

"Bylinky z Makedonie. Dělá se z nich osvěžující nápoj. Děkuji ti."

Po sluhově odchodu se posadil na lehátko a čekal, až nálev vychladne. Mothak zuřil, když zjistil, že má zůstat v Pelle, a poskakoval kolem něj jako stará bába. "Budeš pít silfion každý večer před spaním? Nezapomeneš?"

"Ovšemže nezapomenu."

"V Egyptě jsi tenkrát zapomněl. Byly to tři dny, když jsem ležel s horečkou."

"Měl jsem na starosti další věci. Byli jsme v obležení."

Mothak zabručel, ale přesvědčený zřejmě nebyl. "Máš ho dost na pět dní, nanejvýš šest."

"Budu opatrný, mamí. Slibuji."

"Tak, správně! Posmívej se mi! Mluvíme tu o tvém životě, Parmenióne. Hlavně nezapomeň."

Parmenión si lehl a popíjel chladnoucí nápoj. Jako mnoho jižních Řeků, i Illyrové pili z mělkých misek. Pouze v Thébách našly přirozený druhý domov perské poháry. Parmenión dopil silfion a zase si lehl. Po dlouhé jízdě byl unavený. Král nechal dvě stě jezdců pod horou Babuna na jihu a slíbil, že se za pět dní vrátí. Naproti jim přijel Grigerij se stovkou illyrských jezdců. Jízda do Bardylidova paláce byla plná napětí a Parmenión byl utahaný dávno předtím, než dlouhou přízemní budovu vůbec zahlédli. Nebyly tu žádné sochy ani zahrady, jen stáje pro královny koně, ale místnosti, které jim přidělili, byly pohodlné a každý navíc dostal sluhu.

Parmenión právě usínal, když zaslechl zaklepání na dveře. "Kdo je tam?" zavolal.

"Grigerij, pane. Král si tě přeje vidět."

Parmenión se posadil a vytřel si spánek z očí. Zalétl pohledem ke kyrsu a přilbici, ležící na podlaze vedle meče, ale pak zamířil ke dveřím a otevřel je. Grigerij se uklonil. Parmenión vyšel z místnosti a následoval válečníka širokou chodbou do královských komnat. Cestou ho pozoroval. Muž se pohyboval dobře, dokonale zachovával rovnováhu a našlapoval na špičky. Parmenión věděl, že je atlet - a víc než to, válečník, na něhož je třeba si dávat pozor.

Grigerij ho uvedl do předsíně a ohlásil ho Bardylidovi. Ke Spart'anovu překvapení byl král sám. Když Parmenión vstoupil, král zůstal na lehátku, nicméně na jeho poklonu mávl rukou.

"Vítej v mém domě, Parmenióne. Je ctí mít v Illyrii tak vyhlášeného generála."

"Pro mě je to rozhodně větší čest, králi. Soukromá audience u tak slavného vládce je vzácností."

"Mluvíš dobře, Spart'ane, ale odložme takové jemnosti," štkl stařec. "Pojď, přisedni si ke mně a pověz mi, co děláš v Makedonii."

Parmenión se posadil vedle krále. "Generál jde tam, kde je práce. Bojím se, že jsem se v Persii zdržel příliš dlouho. Král Filippos byl natolik laskavý, že mi nabídl dočasnou hodnost."

"Dočasnou?"

"Mám mu vycvičit pár set válečníků, aby mohl strážit hranice s Paionii. A také abych mu opatřil královskou gardu."

Král se usmál, přičemž předvedl zkažené zuby. "A co Illyrie? Jak se dívá na tuhle hranici?"

Parmenión rychle přemýšlel. "Současná situace se mu nelíbí, ale copak tobě by se líbila? Nicméně jsem mu řekl, že tady mnoho nezmůžu. Vyžadovalo by to značné zdroje, vojsko žoldnéřů, a ani pak by neměl velkou naději na úspěch."

"Jsi neobyčejně otevřený," poznamenal král překvapeně.

"Neprozrazuji ti žádná tajemství, Bardylide. A mám pocit, že by bylo... nevhodné ti lhát."

"Přišel bys pracovat ke mně?"

"Samozřejmě. Ale slíbil jsem Filippovi, že u něj zůstanu rok a vycvičím mu gardu. Potom si budu hledat jiné místo. A ty mě nepotřebuješ. Mě obvykle zaměstnávají ti, kteří prohráli. Jen málo vítězů potřebuje nájemného generála."

"Pravda," souhlasil Bardylis. "Pověz mi, máš Filippa rád?"

"Velice. Je vlídný, v jistých směrech laskavý. Na svých cestách jsem potkal málo jemu podobných."

"Proto nezabil Perdikkova syna?"

"Zřejmě. Ale je těžko říct, co všechno se mu honí hlavou."

"Ještě poslední otázka, Parmenióne. Jestliže Filippos sebere vojsko, potáhneš proti mně?"

"Přirozeně, králi. Byl bych divný generál, kdybych to neudělal."

Bardylis se zasmál. "Mohl bych tě nechat zabít, víš."

"Všechno je možné," opáčil Parmenión a pozorně si starého krále prohlížel. "Přesto myslím, že to neuděláš."

"Proč?"

"Protože se nudiš, a jakkoliv představuje Filippos malou hrozbu, zaujal tě."

"Jsi všímavý. Asi tě nechám sledovat, ale teď si užij pobyt v Illyrii."

###

Tři dny byl Filippos oslavován, když mu Bardylis chystal bankety, atletické přehlídky a tance a uspořádal korinthskou tragédii v divadle na kraji města. Makedonský král si navenek podívané užíval, třebaže Parmenión byl stále mrzutější. Válečník Theoparlis byl napjatý a rozčilený a Parmenión ho dvakrát zahlédl při hovoru s nafoukaným Grigerijem. Spart'an k Theovi přistoupil, když odcházeli z divadla.

"Je všechno v pořádku?" zeptal se.

"Zajisté," zabručel Theo a šel napřed.

K Parmeniónovi se připojil Filippos a zavěsil se do něj, a on problém s Theem pustil z hlavy.

"Dobrá hra, nemyslíš?" prohodil Filippus.

"Nejsem milovník komedií, králi."

Filippus se k němu naklonil blíž. "Na to, aby ses oženil s takovou Audatou, musíš milovat komedie," pošeptal mu.

Parmenión se zasmál. "Jak jsem slyšel, na lásce je víc než pouhá krása."

"Ano, ale vzhled musí taky něco vážit. Včera jsem s ní seděl dvě hodiny a celou dobu jsem se snažil najít nějaký rys, který bych mohl pochválit."

"A co jsi našel?"

"Řekl jsem jí, že má moc pěkné lokty."

Parmenión se rozesmál nahlas a napětí z něj opadlo. "Co se stalo pak?"

"Pomilovali jsme se."

"Cože? V paláci jejího otce? Před svatbou? Jak se ti to podařilo, když se ti na ní nic nelíbí?"

Filippus se náhle zatvářil vážně. "Měl jsem sen, Parmenióne. Představil jsem si ženu, kterou jsem v tom snu viděl, ženu, kterou příští rok potkám na Samothráce." Cestou zpátky do paláce mu povyprávěl o tajemném setkání.

"Víš jistě, že to bylo znamení?"

"Vsadil bych na to život, a dal bych život, aby to byla pravda. Byla úžasná, nejkrásnější žena, jakou jsem kdy viděl.

Ona je dar od bohů, Parmenióne. Vím to. Slíbila, že mi porodí syna, dítě zrozené z velikosti."

Před palácem Filippus uchopil Parmenióna za ruku a zastavil ho. "Dnes odpoledne," řekl, "mi chce Bardylis ukázat svoje vojsko. Mělo by to být potěšení."

"To by mělo," souhlasil Parmenión. "Tak co ti dělá starosti?"

Theoparlis. Začal být mrzutý a podle mě se ho Grigerij snaží vyprovokovat. Nesmí se nechat zatáhnout do boje.

Antipatros se na Grigerije vyptával. Zřejmě je to králův šampión a s mečem je prý jako démon."

"Zabráním každému souboji mezi Makedoňanem a Illyrem," slíbil Parmenión.

"Výborně. Viděl ses znovu s Bardylidem?"

"Ne. Myslím, že jsem ho přesvědčil, že válku s Illyrii nikdo nechce."

"Nebud' si tak jistý," varoval jej Filippus. "Podle mě je ten chlap čaroděj, umí číst myšlenky."

Odpoledne Filippus se svými společníky sledoval illyrskou jízdu při cvičném útoku. Kopí se jim ve slunečním světle jasně leskla. Potom vyrazila pěchota ve falanze. Každý muž měl oštěp, krátký meč a hranatý dřevěný štít zpevněný bronzem. Dále měl přilbici s hřebenem, kyrys a náhlenice. Na generálův povel falanga hladce změnila formaci. Muži se roztáhli do trojřadu a sklonili oštěpy. Filippus a jeho druhové stáli na kraji pole, když si král všiml, jak Illyrové na krajích couvají.

"Zůstaňte stát, ať se stane cokoliv," zašeptal Filippus.

Pěchota s řevem záutočila. Filippus se díval, jak se kolem oštěpníci stahují, a napadlo ho, jestli tady jeho život skončí. Zdálo se, že útočící masu nemůže nic zastavit a že ve chvílce zajedou železné hroty do jeho nechráněné hrudi. Ale stál tam, ruce v bok, čelem k útočícím mužům.

V posledním okamžiku se falanga zastavila. Filippus se zadíval na oštěp visící na šířku prstu od jeho prsou. Zvedl ruku a přešel palcem po kovu. Pak se zadíval Illyrovi do očí.

"Je na tom rez," podotkl tiše. "Měl bys o zbraň dbát lépe." A otočil se.

Nikdo z jeho společníků během útoku nehnul brvou, což Filippa naplnilo pýchou. Bardylis zamával a Filippus se připojil ke králi na širokém sedátku v čele prostřené tabule.

Parmenión se už chtěl posadit ke stolu, když si všiml Grigerije a Thea o kus dál. Illyr znovu učinil nějakou pohrdli vou poznámku, a Parmenión dokonce i na takovou vzdálenost viděl, jak Theo rudne a sahá po meči.

"Theo!" houkl a voják strnul. Parmenión k nim přistoupil. "Co se to tu děje?" chtěl vědět.

"Tenhle zavšivený pes mě vyzval," tvrdil Grigerij.

"Zakazují to," prohlásil Parmenión.

"V Illyrii nemáš co zakazovat," odsekl Grigerij a zaleskly se mu oči.

Parmenión se zhluboka nadechl. "Uhodil tě snad Theoparlis?" otázal se tiše.

"Ne."

"Chápu. Takže nešlo o něco takového," pravil Parmenión a udeřil Grigerije hřbetem ruky tak silně, až ho srazil na zem. Důstojníci chystající se k jídlu zařvali. Parmenión si nevšímal válečníka, jenž se škrábal na nohy, a zamířil k Bardylidovi. Hluboce se uklonil.

"Králi, musím se omluvit za tuto nechutnou scénu. Ale tvůj muž Grigerij mě vyzval na souboj a já tě žádám o povolení výzvu přijmout."

"Nevyzval jsem tebe!" ječel Grigerij.

"Ty tedy nechceš bojovat s mužem, který tě udeřil?" podivil se Parmenión.

"Ano... totiž..." Zalétl pohledem ke králi.

"Všichni viděli začátek této hádky," řekl Bardylis. "Nyní se podíváme na konec. Dávám ti svolení k souboji."

"Děkuji, pane," opáčil Parmenión. "Smím, jako host, požádat o jednu laskavost? Případá mi jenom správné, když už jsme tě vyrušili od dobrého jídla, poskytnout ti podívanou nejen na obratnost, ale i na odvahu. Měl bys námitky, kdybych bojoval tak, jak bojují mesopotamští urozenci před svým králem?"

Bardylis na něj upřel oči. Neměl sice tušení, jak bojují mesopotamští urozenci, ale nehodlal to přiznat.

"Jak si přeješ."

"Ať připraví ohřívadlo," požádal Parmenión, "s řěřavými uhlíky do výšky paže."

Bardylis dvěma sluhům přikázal, ať opatří žádané. Parmenión poodešel kousek od stolu a Filippus a ostatní se k němu připojili.

"Co se to tu, u Háda, děje?" vyptával se Filippos.

"Neměl jsem na vybranou. Slíbil jsem ti, že nebude bojovat Makedoňan a Illyr. Ať se stane cokoli, bude to mezi Spart'anem a Bardylidovým válečníkem." Obrátil se k Theovi. "Na stole je med. Dones ho - a červené víno. Najdi obvazy a namoč je ve víně."

"Co je to za divný boj?" vyzvídal Antipatros.

"Něco nového," sdělil mu Parmenión.

"Ty jsi Bardylidovi lhal?" šeptl Filippos.

"Ano. A nemusíš se bát, králi. Neumí číst myšlenky."

Čtyři sluhové přinesli na pole na dřevěných držadlech ohřívadlo. Parmenión si sňal kyrys, přilbici, chitón a náholenice, vytáhl meč a postavil se před koš s uhlím. Zmatený Grigerij se také svlékl a došel naproti němu. Král s důstojníky vytvořili kolem obou válečníků kruh a čekali, až začne souboj.

"Potřebuješ oheň, aby ti nebylo zima, staříku?" zeptal se Grigerij.

"Dělej, co já," vybídl jej Parmenión, otočil se k ohřívadlu a vsunul do něj meč. Stál se zkříženýma rukama a čekal.

Grigerij vrazil svou zbraň vedle jeho.

"Co teď?" zeptal se Illyr.

"Teď počkáme," sdělil mu Spart'an a zadíval se Grigerijovi do očí.

Čas ubíhal. Diváci přeskakovali pohledem od nahých mužů k čepelím, které začaly rudě žhnout.

Kožený řemínek, jímž byl ovinutý jílec Grigerijova meče, se zkroutil a zapraskal, pak z něj začal stoupat černý kouř a pomalu se loupal. Parmeniónův meč měl kovový jílec obtočený zlatým drátkem přes hadí kůži. Ta se vzňala a drátek odpadl.

"Až budeš připravený," pravil Parmenión, "vezmi si meč a začni."

Grigerij si olízl rty a zadíval se na dýmající meče.

"Ty první," sykl.

"Možná bychom to měli udělat společně. Jsi připravený?"

Grigerij natáhl ruku, ale kolem jílece byl žár nesnesitelný, a tak ucukl. Rozhlédl se kolem sebe a viděl, jak souboj všechny zaujal. Spočinul pohledem na králi, jenž zachovával kamennou tvář. Grigerij věděl, co se od něj čeká, a znovu se zadíval na rozžhavený meč.

"Čím déle budeš čekat, tím víc bude horký," upozornil jej Parmenión mírně.

"Ty všivý zmetku!" zaječel Grigerij, popadl meč a vytrhl ho z ohřívadla. Okamžitě mu naskákaly puchýře a kůže se mu přilepila na jílec. Se strašlivým výkřikem odhodil zbraň. Parmenión levou rukou vytáhl meč a vydal se ke Grigerijovi. Spart'an se tvářil bezvýrazně, ale dýchal rychle a mělce a zatínal zuby. Zvedl meč a přejel žhnoucí čepelí Grigerijovi přes prsa. Sykot spálených chloupků a masa se donesl ke všem divákům a Grigerij odskočil a padl do trávy.

Parmenión se obrátil k Filippovi a uklonil se, načež zvedl rozžhavenou čepel a pozdravil Bardylida. Pak švihl rukou a meč se zabodl do země u jeho nohou. Prošel mezi diváky k Theovi, jenž mu natřel puchýře medem. "Obvazy," zachraptěl Parmenión. Theo je vytáhl z misky s vínem, vymačkal a opatrně mu obvázal ruku.

"Jak jsi to udělal?" žasl Theo.

"Teď... nemůžu... mluvit," vyhrkl Parmenión a zavřel oči. Chladný ob vaz mu vysával horko z dlaně. Bylo mu slabo a nevolno a třásl se mu nohy. Sebral síly a podíval se na Thea. "Vezmi med a obvazy a dones to Grigerijovi. Hned!" Když Theo odešel, Parmenión zaslechl kroky. Otočil se a uviděl Bardylida s Filippem a dvěma desítkami důstojníků.

"Jsi zajímavý muž, Parmenióne," poznamenal starý král, "a já měl vědět, že nemám povolit zkoušku výdrže se Spart'anem. Co dělá ruka?"

"Zahojí se."

"Jistý sis ale nebyl, že ne? Proto jsi použil levačku."

"Správně."

"Jsi dost silný, abys s námi pojedl?"

"To jsem, králi. Děkuji."

Bolest byla nepopsatelná, avšak Parmenión se přiměl zůstat sedět celou hostinu, a dokonce i jíst. Spokojil se s tím, že Grigerije nebylo nikde vidět.

CHRÁM, PODZIM 359 př. n. l.

Jak se Tamidin duševní stav zhoršoval, byl život pro Deraé stále složitější. Stařena trávila dny v chrámových zahradách, často hovořila sama se sebou a občas se s ní vůbec nedalo domluvit. Byla pořád sklíčenější a povinnosti chrámu spočívaly cele na Deraé. Každý den přicházeli prosebníci - dlouhé řady nemocných či chromých lidí, chudých i bohatých, čekajících na ruce léčitelky.

Práce Deraé vyčerpávala, zvlášť když starý pomocník Naza zemřel a v zahradě nikdo nepracoval ani nesklízel zeleninu zasazenou na jaře.

Deraé si jen občas našla čas - a vzácněji i energii - na sledování Parmenióna.

Den za dnem se dřela.

Pak onemocněla, dostala horečku, po níž byla zesláblá a mysl měla zamlženou. Přes svou moc sama sebe vyléčit nemohla a nedokázala se ani postarat o nemocné, kteří čekali před zavřenou bránou. Tamis jí nijak nepomohla, protože když na ni zavolala, jako by ji vůbec neslyšela.

Jedenáct dní ležela Deraé na lůžku a vznášela se mezi zvláštními sny a zmateným bděním. Jednou se probudila a duchovníma očima spatřila u lůžka nějakého muže. Podpíral ji a krmil ji lžící. Poté znovu usnula.

Konečně se probudila a cítila, jak dovnitř otevřeným oknem pronikají sluneční paprsky. Aniž by věděla, kolik času

uplynulo, cítila pouze, že je unavená, ale už ne nemocná. Dveře do ložnice se otevřely a vstoupil muž. Vysoký, se šedým vousem, ve vyrudlém chitónu. Přinesl misku s vodou a pomohl jí se napít.

"Už se cítíš líp, kněžko?" zeptal se.

"Ano. Děkuji ti. Tvůj hlas znám, že? Ale nevzpomínám si..."

"Jsem Leukión. Kdysi dávno jsem tu byl a ty jsi mi poradila, abych šel do Tyru. Poslechl jsem tě. Našel jsem tam lásku a dobrou ženu, vychovali jsme pět synů a dvě dcery."

Deraé si zase lehla a upřela na muže duchovní oči. Rozpomněla se na výraz v jeho očích, když se ji pokusil znásilnit.

"Vzpomínám si. Proč ses vrátil?"

"Žena mi zemřela, kněžko, a v čele stolu teď sedává můj nejstarší syn. Nikdy jsem na tebe nezapomněl. Chtěl jsem... chtěl jsem tě opět vidět. Omluvit se. Jenže když jsem sem přišel, byla jsi nemocná a nikdo se o tebe nestaral. Tak jsem zůstal."

"Jak dlouho jsem ležela?"

"Jedenáct dní. Nejdřív jsem se bál, že zemřeš, ale podařilo se mi tě nakrmit. Dal jsem jídlo i té stařeně, ale nevím, jestli mě vůbec vnímá."

"Jedenáct dní? Jak to, že mám tak čisté ložní prádlo?"

"Vyměnil jsem ti ho a vypral. Až se uzdravíš, půjdu."

Deraé ho vzala za ruku. "Děkuji ti za pomoc a jsem ráda, že ses vrátil. Jsem také ráda, že jsi měl šťastný život. A jestli hledáš odpuštění, to jsem ti dala už dávno, Leukióne."

"Čeká tu na tebe spousta lidí. Co jim mám říct?"

"Pověz jim, že zítra přijdu." Deraé odhrnula pokrývku a vstala. Nohy ji zrazovaly, ale cítila, jak se jí vrací síly. Leukión jí přinesl šaty a nabídl, že jí pomůže s oblékáním.

"To je v pořádku, Leukióne. Možná jsem slepá, ale obléknout se ještě dokážu." Vybrala si bílý chitón a vyšla do zahrady, kde u kašny seděla Tamis.

"Prosím, nesmiš mě nenávidět!" řičela stařena.

Deraé ji objala a pohládila po vlasech. "Vypadáš unaveně, Tamis. Proč si neodpočineseš?"

"Všechno je to špatně. Úplně všechno. Vůbec jsem nesloužila světlu. Je to moje chyba, Deraé." Mladší žena ji vzala za ruku a odvedla ji do pokoje. Tamis klesla na lůžko a okamžitě usnula.

"Ještě pořád tě straší?" zašeptala Deraé a přisedla si ke staré kněžce. "Přesvědčíme se." Vznesla se a rozhlížela se kolem sebe, ale nikdo tu nebyl, zahalenou ženu ani necítila. Co je potom zdrojem Tamidina zoufalství? divila se Deraé. Když kněžka spala, rozhodla se, že to zjistí. Ještě nikdy nevstoupila Tamis do mysli bez pozvání, jenže nyní bylo zbytečné pokoušet se získat informace. Jakmile se rozhodla, vlétla do Tamis a spojila se s ní. Kolem letěly roky, cítila Tamidiny naděje, sny, zoufalství. Viděla, jak se z dítěte s jedinečným nadáním stává mocná a vlivná žena. Sledovala ji, jak roste. Pozorovala - a sdílela - její milence i její ztráty. Nakonec uviděla první vidění, jež Tamis měla ohledně zrození Temného boha, a s hrůzou přihlížela, jak chystá smrt perské dívky, která měla být matkou dítěte.

"Nesmíme používat zbraně nepřátel," řekla kdysi Tamis. A přece před padesáti lety vstoupila věštkyň do mysli těhotné Peršanky a ovládla její údy. Pak s ní došla na vrcholek věže, přinutila ji vylézt na parapet a skočit. Deraé se otřásla, vymanila se ze sdílené vzpomínky a s rostoucím neklidem pokračovala v cestě. Jak léta ubíhala, byla stále zachmuřenější. Tamis začala manipulovat s událostmi. To ona požádala Xenofonta, aby chlapce učil strategii. Také použila svou moc, aby Parmenióna oddělila od ostatních chlapců z kasáren, vnukala jim nenávist k mladému mišenci. Ale nejhorší bylo, že Deraé našla odpověď na celoživotní záhadu.

Ačkoliv Parmenióna zoufale milovala, nikdy nepochopila, proč byli při milování tak zbrklí, tak hloupí, tak otevření.

Nyní to viděla...

Nyní to věděla...

Protože stejně jako zahalená žena v Tamidině snu, tak i Tamis nalétla nad milence a s použitím své moci je zaslepila vůči nebezpečí, hnala je směrem ke zkáze.

A horší bylo, že k ní Tamis dovedla nájezdníky. Tamis způsobila, že se jí splasil kůň a ona neměla jak uniknout. Tamis naplnila Nesta touhou po pomstě a nasadila mu do hlavy touhu vidět Deraé mrtvou.

Všechno to zařídila Tamis.

Manipulovala s Parmeniónem, jako by řídila koně neviditelnými otěžemi, dovedla ho do Théb, do Persie, do Makedonie.

Poslední lež však byla nejhorší. Deraé viděla sebe, jak zápolí s pouty v moři poté, co ji hodili z lodi. Kožená pouta se ve vodě roztáhla a ona se vysvobodila a plavala ke břehu. Příboj duněl stále blíž. Byla silná a mladá a sílu hlubiny porazila, dostala se téměř na pláž, když ji zvedla velká vlna a uhodila ji hlavou o skálu. Vzápětí z vody vylezl Naza a vytáhl ji na břeh.

"Žije!" hlásil stařec.

"Odnes ji do chrámu," rozkázala mu Tamis. Žije! Vůbec ji nedrží pouta smrti. Lži, lži, lži! Mohla kdykoliv odejít, vrátit se k Parmeniónovi. Mohla ho uchránit života v prázdnotě a mukách.

"Prosím, nesmiš mě nenávidět!"

Deraé uprchla do svého těla, vstala a zadívala se na spící stařenu. Chtěla ji uhodit, probudit a vykřičet jí pravdu do očí. Služebnice světla? Žena, která tvrdí, že věří v moc lásky?

Deraé zavravorala před vlastní nenávistí a utekla z pokoje. Na chodbě vrazila do Leukióna. Málem upadla, ale on ji zachytil.

"Něco není v pořádku, kněžko?"

"Nic není v pořádku," vydechla Deraé.

A z očí jí vyhrkly slzy.

PELLA, JARO, 358 př. n. l.

Filippos se díval, jak se tisíc pěších vojáků řadí do bojového čtverce a útočí. Na Parmeniónův rozkaz se zastavili, stále ve formaci, a otočili se doleva. Další rozkaz, a pět zadních řad se přeskupilo a rozšířilo linii.

Disciplína byla dobrá a král měl radost. Viděl, jak muži zvedají sarissy - oštěpy třikrát delší než člověk - které Filippos osobně navrhl. Každý oštěp měl železnou hlavici a na spodku bodec. Válečník v první řadě falangy držel sarissu v ohbí lokte, kdežto muž za ním oštěp podpíral a byl připraven vrazit ho do nepřátelských řad. Byla to neohrabaná zbraň, avšak Filippos věřil, že by mohla dát obyčejné makedonské pěchotě taktickou výhodu v prvních bitvách. Falanga měla postupovat proti nepříteli, který by se na ni vrhl a čekal srážku ozbrojených mužů. Se sarissou by ale měli mít výhodu. Parmenión si nebyl tak jistý. "Jsou pozoruhodné, králi, zepředu, jenže nepřítel by mohl falangu obejít z boku a pak nebudou k ničemu."

"Pravda, strážní, ale k tomu by nepřítel musel změnit taktiku celého vojska - taktiku používanou déle než sto let."

"Přesto potřebujeme druhou taktiku," nevzdával se Parmenión.

A vymyslel ji.

Filippova jízda už nebude na nepřítele útočit čelně. To bude úkol nové pěchoty. Jezdci zaujmou postavení na křídlech falangy a přinutí nepřítele srazit řady.

Den za dnem, během podzimu a zimy, vojsko rostlo. Vesničané a rolníci přicházeli do Pelly, aby prošli přísným výcvikem a získali novou fryžskou zbroj, černý kyrys a přilbici s červeným hřebenem.

V polovině zimy Parmenión vybral muže pro královu gardu. Každý gardista obdržel černý plášť z jemné vlny a bronzem zpevněný štít s hvězdou Makedonie uprostřed. Ty byly zakoupeny za zlato z krenidských dolů. Pod Attalovým dohledem začalo zlato přicházet v dostatečném množství a Filippos je utrácel, jakmile dorazilo do Pelly, za zbroj z Boiótie a Frýgie, za koně z Thrákie, z jihu, pláště z Théb, stavitele z Athén a Korinthu.

Kasárna byla dokončená a gardisté bydleli tam, jedli nejlepší jídlo, pili jen nejlepší víno a tyto výsady si zasloužili neobyčejnou výdrž pod orlím zrakem generála Parmenióna.

Theoparlis a Achillás zůstali po návratu z Illýrie s králem. Navštívili své rodiny v Pelagonii a dali jim dost peněz, aby vydržely zimu, načež se ujali velení pěších falang o síle dva tisíce mužů.

Achillás si získal slávu v Paionii, kde Filippos na podzim své nové vojáky vyzkoušel. Paionský král byl zabit a jeho vojsko se dalo na útek. Filippos Achilla odměnil mečem se zlatým jílcem.

Filippos se hodinu díval, jak vojáci cvičí, pak nasedl na nového černého hřebce a vrátil se do paláce v Pelle.

Tam za ním přišel Níkanór.

"Královna je usazena na panství v Aigai," sdělil mu. "Simiké říkala, že má ze společnosti radost."

"Jak se má Audata?"

"Po jízdě jí nebylo dobře, ale je v pořádku. Jsou u ní lékaři. Stále si dělají starosti s její úzkou pávní a věkem. Ale většci tvrdí, že těhotenství proběhne dobře. Podle Diomaka bude mít dceru."

"Chtěla zůstat v Pelle, ale řekl jsem jí, že bude lepší, když se přesune na jih," poznamenal Filippos a povzdechl si. "Není to špatná žena, Niki. Ale nechci ji tady. Tenhle palác je pro zvláštní nevěstu."

"Zase ten sen?"

"Pořád se mi vrací a pokaždé je silnější. Už ji vidím jasněji než tebe."

"Očarovala tě, Philippe," poznamenal Níkanór a jeho pohled prozrazoval obavy.

"Jestli ano, pak je to kouzlo, pro jaké by muž zemřel - nebo zabíjel. Vykládá mi, že budeme mít syna, výjimečného syna."

A já jí věřím. Musím vytvořit království, které ho bude hodno. To ale nemůžu, když musím platit tak vysoký tribut Bardylidovi."

"Co uděláš?"

Filippos se usmál. "Už jsem to udělal. Zastavil jsem tribut."

"Víš to Parmenión?"

"Je snad on zdejší králem?" vybuchl Filippos.

"Ne, Philippe. Tak jsem to nemyslel. Bardylis nemá jinou možnost než sem vpadnout. Jsme připravení?"

"Myslím, že jsme," uklidnil se Filippos. "Čas Makedonie přišel, a já nepojedu na Samothráku jako vazal jiného muže. Až ji přivedu domů, budeme vítězi. Anebo budu mrtvý a synové a sláva mě nebudou zajímat." Vzal Níkanóra za ruku a naklonil se k němu blíž. "To, co tu říkám, nesmíš nikomu opakovat."

"Nic neřeknu," slíbil Níkanór. Filippos kývl.

"Makedonie bude svobodná," prohlásil král.

Když Níkanór odešel, přistoupil král k dlouhému oknu otočenému na západ, posadil se a díval se, jak slunce klesá za vzdálené hory. Neřekl Níkanórovi všechno a ani to neudělá. Velkolepý plán se naplňoval. Nej dřív Bardylis, pak Thessalie na jihu, po ní Thrákie na východě.

A potom...?

Od prvního snu Filippova ctižádost s každým dnem rostla. Začal vidět události v jiném světle, ve větším měřítku. Celá staletí se velká města snažila vnutit svou vůli ostatním Řekům, ale všechna selhala. Mocná Sparta, neporazitelná na souši. Athény, královna moří. Théby, pán Boiótie. Nikdo neuspěl na delší dobu. A Filippos pochopil, že nikdy ani neuspějí, protože jejich sny byly malé, vázané pouze na vlastní město.

Pokud však má povstat silný, sebevědomý národ s vizí budoucnosti, pak města padnou a celé Řecko bude volné, aby se mohlo sjednotit, a do války ho povede jediný král-válečník.

Pak se svět bude třást.

Filippos se zachvěl. Na co to myslí? Proč se tahle ctižádost zatím nikdy neprojevila?

Protože teď jsi král, šeptal mu tichý hlásek v hlavě. Protože jsi muž mocný a s rozhledem, moudrý a odvážný.

Než dorazil Parmenión, aby podal hlášení, král vypil několik džbánek vína. Měl veselou náladu, sršel vtipem a byl žoviální, nicméně Spartán za jeho dobrou náladou vycítil napětí. Natáhli se na lehátka a popíjeli spolu skoro do půlnoci. Pak Filippos konečně položil otázku, na niž Parmenión čekal.

"Pověz mi, stratégu, jsou muži připravení?"

"Na co, králi?" kličkoval Parmenión.

"Na boj za svobodu Makedonie."

"Muži jsou vždycky připraveni bojovat za svobodu. Jestli se mě ale ptáš, jestli porazíme Illyry, tak nevím. Za šest měsíců budeme mít další dva tisíce vycvičených mužů. Potom by má odpověď zněla ano."

"Nemáme šest měsíců," podotkl Filippos a dolil si víno.

"Proč ne?" otázal se mírně Parmenión.

"Zastavil jsem tribut. Máme nanejvýš šest týdnů, než illyrské vojsko překročí hory."

"Smím znát tvé důvody?"

"Utratil jsem peníze za zbraně a zbroj, takže pro Bardylida nic nezůstalo. Porazíme ho?"

"Záleží na tom, jakou taktiku zvolí, a na terénu. Potřebujeme rovinu pro pěchotu a prostor, aby mohla jízda udeřit na jeho křídla. Potom bude hlavně záležet na bojovném duchu vojska."

"Jak se podle tebe bitva vyvine?"

Parmenión pokrčil rameny. "Illyrové začnou sebevědomě, budou čekat další snadné vítězství. To bude naše výhoda. Avšak až na ně zatlačíme, vytvoří čtverec. Tehdy dojde na sílu, odvahu a odhodlání. Něco se zlomí - oni nebo my.

Začne to tím, že se obrátí jeden muž, panika se rozšíří, řady se rozpadnou. Jejich nebo naše."

"Nenaplnuješ mě sebedůvěrou," zamumlal Filippos a napil se vína.

"Já si docela věřím. Ale šance budeme mít stejné. Vítězství se prostě zaručit nedá."

"Co dělá ruka?" zeptal se Filippos, aby změnil téma.

Parmenión zvedl ruku a roztáhl prsty, aby se král mohl podívat na jizvy na dlani. "Hojí se to celkem dobře. Udržím štít."

Filippos kývl. "Muži o tom mluví. Jsou na tebe pyšní, Parmenióne. Budou za tebe bojovat. Nezlomí se, pokud se nezlomíš ty. Budou k tobě vzhlížet - ty budeš bojující duší Makedonie."

"To nebudou, třebaže děkuji za poklonu. Oni budou vzhlížet ke králi."

Filippos se usmál, pak se rozesmál nahlas. "Dej mi jedno vítězství, Parmenióne. Potřebuji ho. Makedonie ho potřebuje."

"Udělám, co bude v mých silách. Nicméně už dávno jsem zjistil, jak nebezpečné je vsadit všechno na jediný závod."

"Ale vyhrál jsi," podotkl Filippos.

"Ano," přitakal Parmenión a vstal. Uklonil se a vyšel z paláce. V hlavě měl zmatek.

Proč král tolik riskuje? Proč nepočká, dokud nebude výsledek jistější? Filippos se změnil, co za ním ve snu přišla ta žena, začal být náladový a prudký.

Příštího rána si Parmenión zavolał hlavní poddůstojníky a vyrazil s nimi na cvičiště za Pellou. Ve skupince bylo dvanáct mužů, mezi nimi Achillás a Theoparlis, jeho první dva rekruti.

"Dnes začneme s novým výcvikem," sdělil jim, "a muži budou pracovat jako ještě nikdy."

"Měli bychom něco vědět?" optal se Theo.

"Vojsko je jako meč," sdělil mu Parmenión. "Pouze v bitvě ho můžeš posoudit. A už se dál neptej. Soustřed' se na muže pod svým velením - najdi ty slabé a vyřaď je. Lepší mít mň mužů než vést do bitvy zbabělce."

Přelétl pohledem celou skupinku a každému muži se podíval do očí.

"Nabruste meč," přikázal jim tiše.

LYNKESTIS, LÉTO 358 př. n. l.

Dvě vojska se seřadila na zaprášené pláni v horní Makedonii. Illyrové s deseti tisíci pěšáky a tisícovkou jezdců měli nad Makedoňany převahu téměř dva ku jedné.

Filippos sesedl a přistoupil k pěší gardě. Vojáci ho hlasitě zdravili, když zvedl štít a zaujal místo v jejich středu.

Parmenión zůstal na koni s Attalem a Nikanórem. Zadíval se za tři falangy, kde Antipatros velel třem stovkám makedonských jezdců na pravém křídle. Černovousý válečník vydával mužům poslední rozkazy.

"U Hekaté," vydechl Attalos, sledující illyrskou linii, "těch zkurvysynů je nějak moc."

"Později jich bude mň," ujistil jej Parmenión, dotáhl si řemínek přilbice s bílým chocholem a znovu zalétl pohledem k nepřátelským řadám, jen čtyři stadia vzdáleným.

Bardylis své muže seřadil do bojového čtverce a jízdu postavil napravo. Parmenión věděl, že starý vlk získal první výhodu, protože čtverec bude těžké rozbít a v prvních okamžicích bitvy by to mohlo makedonskou morálku dočista zničit.

"Vpřed!" zařval Filippos a garda zvedla sarissy a vyrazila proti nepříteli. Theova a Achillova falanga byly těsně za ní.

Parmenión zvedl ruku a pobídl koně. Jezdci ho následovali šikmo od pochodujících mužů.

Zvedal se prach, ale silný vítr ho rozptýlil, takže bylo vidět. Garda se rozběhla a Parmeniónovi se při pohledu na formaci rozbušilo srdce. Stále se držela. Přál si, aby to tak zůstalo.

"Přicházejí!" zavolał Attalos. Parmenión odtrhl pohled od pěchoty a viděl, že illyrská jízda útočí.

"Pamatujte na klín!" křikl Parmenión, zvedl kopí a pobídl hřebce do cvalu.

Makedoňané se hnali za ním.

Jezdci se blížili a sklopili kopí. Parmenión zvedl štít, vybral si protivníka a odvážil se rozhlédnout. Attalos s Nikanórem byli vedle sebe těsně za ním a jezdcí vytvářeli obrovskou hlavici oštěpu. Parmenión se podíval před sebe, kde se na něj

řítíl jezdec ve žlutém plášti na kaštanovém valachovi. Parmenión se podíval na jeho kopí, které měl opřené o koňský krk. Jak se hrot zvedl, strhl hřebce doleva a kopí probodlo vzduch vedle Parmeniónovy tváře. Zároveň bodl válečníka do krku a srazil ho na zem. Odrazil další kopí a svou zbraň vrazil do nechráněného břicha illyrského jezdce. Jak muž padal, Parmeniónovo kopí prasklo. Spart'an tasil meč a prosekával se hluboko do řad nepřátel.

Makedonský klín Illyry rozdělil, marně se snažili odcválat a znovu se seřadit. Přitom se však zprava objevil Antipatros a vrazil jim do boku. Illyrové, chycení v kleštích, už jen bojovali o holý život.

Parmenióna do přilbice zasáhl meč a do kyrsu ho udeřilo kopí, které sklouzlo a škráblo ho na stehně. On sám zvedl meč, sekl a do vzduchu vystříkla krev.

Illyrové byli pomalu zatlačováni do těsné masy, kde většina mužů nemohla bojovat, protože jim překázeli jejich druhové. Koně padali, dupali po ječících válečnících a Illyrové si vynutili cestu ven a prchli z bojiště. Antipatros se za nimi pustil, avšak Parmenión, Attalos a Níkanór své muže odvolali a seřadili se za bojovou linií.

Filippos neměl čas sledovat jezdce. Když se garda dostala na třicet kroků od illyrské linie, nechal zastavit. Falanga se zastavila a Theův oddíl se mohl připojit na levém křídle, zatímco Achillás se držel vzadu, aby zabránil útoku na pravé křídlo.

Už byli dost blízko, aby viděli tváře nepřátel a hradbu oštěpů a štítů, jež na ně čekala.

"Vítězství!" zařval Filippos.

Řada se pohnula, tři sta štítů vedle sebe, deset za sebou. Jak se přiblížili k illyrskému čtverci, Makedoňané se znovu zastavili. Sarissy drželi volně, hroty se ve slunci třpytily. Muži v druhé řadě zvedli patky dlouhých oštěpů a na Filippův rozkaz popoběhli a vrazili děsivé zbraně do první illyrské řady. Železné hroty projely štíty i kyrysy a srážely muže na zem. Pak Makedoňané oštěpy odtáhli, aby je mohli vrazit do druhé řady.

V první srážce měl Filippos dojem, že Illyrové utečou, protože se jich zmocnila panika. Pak ale jeden illyrský válečník, se sarissou vraženou do břicha, uchopil zbraň, která ho zabíjela, a podržel ji. Ostatní viděli jeho vzdor a odvahu, následovali jeho příkladu, zachytávali dřevěná ratiště, a zbraně byly nadále k ničemu.

"Dolů oštěpy!" křikl Filippos, načež muži pustili sarissy a tasili krátké meče. "Vpřed!" zvolal král a Makedoňané opět vyrazili a překračovali těla padlých Illyrů. Nyní se však bitva změnila, postupující Makedoňany zastavila stěna illyrských štítů. Makedoňané padali pod ranami krátkých oštěpů Bardylidových hoplítů.

Achillás vzadu viděl, jak útok kolísá.

"Sklopit oštěpy!" zvolal a vedl muže do druhého útoku na pomoc Filippovu pravému křídlu.

Illyrové znovu couvli, když do jejich řad vrazily sarissy, ale i ty byly brzy zachyceny a všechny tři makedonské falangy bojovaly o život.

Parmenión a jezdci čekali a s rostoucími obavami vše pozorovali.

"Neměli bychom jim jet na pomoc?" zeptal se Níkanór.

"Ještě ne," odmítl Parmenión.

"Ale drží nás a mají o tisíce vojáků víc. Už jen tím nás vytlačí, pokud půjdou do protiútku."

"Ještě ne," zopakoval Parmenión. Spart'an pozoroval hemžící se masu a přál si, aby mohl být tam, uprostřed dění, doufal, že si Theo vzpomene na manévry, které tolikrát nacvičovali.

Makedonskou řadu před Filippem rozrazil illyrská jednotka. Král popoběhl a vrazil meč do slabin válečníka v čele. Muž s hrozným výkřikem padl. Filippos ho přeskočil a štítem udeřil druhého válečníka. Gardisté kolem něj srazili řady, avšak král se dostal dopředu a čelil nepřátelským oštěpům a mečům.

Nalevo Theo konečně vykřikl rozkaz, na který Parmenión čekal.

"Sedm řad! Sedm řad!"

Muži nalevo couvli a ti napravo srazili štíty, vyrazili, otočili falangu a oddělili se od gardistů. Jak se mezi oddíly objevila mezera, Illyrové se do ní nahrnuli jako moře do proražené hráze.

"Teď!" zavřiskl Parmenión a makedonská jízda vletěla do mezery na zmatené Illyry.

Nepřátelští vojáci si nebezpečí uvědomili a snažili se přeskupit, ale to už měli makedonské válečníky po obou stranách a řítila se k nim jízda.

Illyrové byli houževnatí a zkušené bojovníci. Vytvořili štítovou hradbu, jak nejlépe to šlo, a čekali. Jenomže jezdci mezi nimi prorazili do středu illyrského čtverce.

Všude zavládl zmatek. Čtverec byl zničen a Makedoňané, stále v těsných řadách, se drali k Bardylidovi a jeho generálům.

Starý král neustoupil a jeho garda se srazila kolem něj. Bitva se však změnila v masakr, illyrští hoplité padali po stovkách pod zbraněmi postupujících Makedoňanů.

Bardylis se pokusil o poslední zoufalý tah a rozkázal gardistům, aby zaútočili na linii v místě, kde stál Filippos. Jenomže Achillův a Theoparidův oddíl se mu dostaly do boků. Přesto se čtyři válečníci prosekali až k Filippovi. Král prvního bodl do hrdla a jeho gardisté rozsekali na kusy zbývající tři.

Bardylis čekal na smrt, tasil meč a zvedl těžký štít. Na Filippův rozkaz se Makedoňané stáhli.

"Přístup, otče," zavolal makedonský král. Bardylis si povzddechl. Vrátil meč do pochvy, prošel poslední řadou svých gardistů a zastavil se před zetěm.

"Asi chceš, abych poklekl," pravil stařec.

"Jeden král by neměl nikdy poklekat před druhým," ocitoval mu Filippos a také schoval meč. "Copak jsi mě to neučil?"

"Co ode mě žádáš?"

"Chci jenom vrátit své království. Všichni Illyrové, každý s illyrskou krví, odejdou do Illýrie. Tribut zůstane, jenom ho tentokrát budeš platit ty mně."

"Za krátkou dobu jsi urazil dlouhou cestu, synu. A bojoval jsi dobře. Co teď bude s Audatou? Odvrhneš ji?"

Filippos zahlédl bolest v Bardylidových očích, přistoupil k němu a položil mu ruce na ramena. "Je mi drahá," ujistil starce, "a je těhotná. Má nyní vlastní sídlo u moře. Ale až se dítě narodí, pošlu ji k tobě na návštěvu."

Bardylis kývl. Otočil se k Parmeniónovi, jenž sesedl a přicházel k nim. "Mohl jsem tě potřebovat, Spart'ane," poznamenal s nuceným úsměvem.

Parmenión se jen mlčky uklonil. Stařec přistoupil k přeživším gardistům.

V té chvíli Makedoňané hromově zajásali, zvedli Filippa na ramena a odnášeli ho z pole.

Parmenión si prohlížel bojiště. Všude ležela těla mužů i koní. Nějak jich bylo na počítání příliš. Později se dozví o sedmi stech makedonských obětech, včetně Achilla a Petara. Ale padlo i šest tisíc nepřátelských válečníků a moc Ilýrie byla zničena a už se nikdy nevrátí.

"Pomoz mi," zasténal někdo u Parmeniónových nohou. Byl to Grigerij, s tváří pokrytou krví. Měl rozseknuté čelo a vyražené obě oči a také hlubokou ránu v tříslech. Silně krvácel.

Parmenión si k němu poklekl a podepřel mu hlavu.

"Vyhráli jsme?" zeptal se Grigerij.

"Ano, vyhráli," odpověděl Parmenión.

"Kdo jsi?" zašeptal Illyr slábnoucím hlasem.

"Jsem... Savra."

"Ach, bohové, mám v očích tolik krve. Otrávil mě. Nic nevidím."

"Odpočivej, příteli. Lehni si. Jenom klid. Už nemáš proč bojovat."

Grigerij si znovu lehl a Parmenión si myslel, že již zemřel. Ale on ještě promluvil: "Já... myslel... že prohrájeme. Víš, jak říkají... tomu Spart'anovi? Smrt národů. Zničil vlastní město. Kudy projde... tam následuje smrt. Ale už ne, co, Savro?" Hlava se mu zvrátila a vydechl naposledy.

Spart'ana zasáhl smutek. Vstal a zadíval se na oblohu. Kroužili po ní mrchožraví ptáci a čekali na hostinu.

CHRÁM, LÉTO 357 př. n. l.

Deraé seděla u Tamidina lůžka a čekala na nevyhnutelné. Stařena už týden nic nesnědla a celé dny nepromluvila. Když ji Deraé vzala za ruku, měla ji suchou a horkou, kůže uvolněnou. Maso se jí ztrácelo z kostí a v očích měla uštváný, ztracený výraz, který Deraé naplňoval smutkem.

Pokusila se na umírající ženu použít svou sílu, jenže ta se bránila.

Když konečně zemřela, blížila se půlnoc. Její odchod ze světa nedoprovázel žádný pohyb ani zvuk. Prostě její duch slabě zablikal a vzápětí byl pryč. Deraé truchlila, i když neplakala. Zakryla Tamis tvář a šla si lehnout do své postele.

Leukión ji tam nechal džbán vody a misku ovoce. Neměla však hlad ani žízeň a upadla do hlubokého spánku.

Probudila ji hudba. Otevřela oči a spatřila neznámý výjev. Vedle ní jiskřila hladina jezera, v údolí mezi vysokými horami se sněhovými čepicemi. Po boku jí seděla neuvěřitelně krásná žena, vysoká a elegantní, v dlouhém chitónu z měňavého zlata.

"Tamis?" šeptla Deraé.

"Kdysi jsem jí byla," odvětila kněžka a nesměle se dotkla ruky Deraé. "Co mám říct?" zeptala se. "Jak mám požádat o odpuštění? Neměla jsem lhát, neměla jsem zasahovat. Pýcha není darem pramene, a já jí padla za oběť. Máme však jen málo času, Deraé, a musím ti toho hodně povědět. Ty staré brány, které jsem ti ukázala, přes kontinenty a oceány - nesmíš je používat. Nesmíš se vrhat proti Temnému bohu a jeho služebníkům, nebo tě zkazí."

"Dokážu s nimi bojovat sama," namítla Deraé. "K tomu jsi mě cvičila."

"Prosím, Deraé, poslouchej mě! Odejdi z chrámu. Najdi Parmenióna. Udělej, co budeš chtít - ale nechod' po stejné cestě jako já."

Deraé se zasmála. "Kde byly tvoje pochybnosti, Tamis, když jsi ke mně vedla nájezdníky, když jsem byla přivázaná za vůdcovým koněm? Kde byly, když ses vznášela nade mnou, blokovala můj strach a nutila mě pářit se s Parmeniónem a být za to zatracena?"

Tamis couvla před jejím hněvem. "Ne, prosím! Žádala jsem tě o odpuštění. Prosím."

"Ach, Tamis, přítelkyně moje," pronesla Deraé tiše s chladnými očima. "Odpouštím ti. Ale viděla jsem, jak jsi zabránila poslednímu temnému zrození. Jak chytré, vstoupit do mysli té dívky a přinutit ji skočit z věže. Třeba tentokrát použiju stejnou metodu. Promyslím si to."

"Nech toho! Prosím tě, Deraé. Mýlila jsem se. Nepokračuj v mé bláhovosti."

Deraé zavřela oči. "Musím zabránit temnému zrození. Ty jsi mi ukradla život, Tamis - lhala jsi, klamala a manipulovala. Jestli Temný bůh uspěje, bylo to všechno pro nic. To nedopustím! Jsem Spart'anka a tento boj nevzdám. A teď mi pověz, jak ses dozvěděla o tom zrození."

"Nemohu!"

"Dlužíš mi to, Tamis! Za všechno, co jsem ztratila. Ty mi to povíš. Nebo přísahám, že přivedím smrt Filippa Makedonského a všech ostatních služebníků Temného boha."

Tamis se v očích zaleskly slzy. "Ty jsi můj trest," zašeptala. "Jsi znovu narozená Tamis."

"Pověz mi, co potřebuji vědět," naléhala Deraé.

"Slíbíš mi, že nezabiješ?"

"Slibuji, že se nikdy nesnížím k vraždě."

Tamis si povzddechla. "V tom případě ti věřím, třebaže má duše může být zatracena, jestli mě zradíš. Viděla jsi události v Makedónii? No ovšem. Filippův vzestup, zrození národa. To zrození ohlašuje příchod Temného boha. Jeho tělo bude počato na Samothráce v noci o třetích mystériích vrcholného léta. Vše je zařízeno. Matkou bude Olympias, dcera

épeirského krále Neoptolema. Otcem pak Filippos Makedonský. Byl připraven, očarován. Máš jedinou příležitost, jak uspět. Aby mohl Temný bůh žít, musí k oplodnění dojít, až hvězdy dosáhnou jisté konjunkce, kterou zaujmou pouze na hodinu té jediné noci. Jestliže jsi odhodlaná pokračovat, musíš se vydat na Samothráku a obřad přerušit."
"Léto vyvrcholí za deset dní," podotkla Deraé. "Jak se na Samothráku dostanu včas?"
"Brána, kterou jsem ti ukázala, vede na stezku mezi světy, mezi časy. Poslouchej, Deraé, protože nyní mě vidíš naposledy a musíš se dobře připravit."

Deraé otevřela oči a viděla, jak se na oblohu plíží světlo úsvitu a hvězdy před ním ustupují. Vstala, nalila si vodu a pomalu upíjela.

Samothráké, ostrov mystérií. Zachvěla se. Tamis ji kdysi nazvala říší Temného boha. Pomyšlení na cestu ji polekalo, téměř zpanikařila. Ale uvědomila si, že tam bude Parmenión. Poprvé za téměř Čtvrt století budou spolu. A co pak? Už nebyla dospívající dívka s ohnivými vlasy z jeho vzpomínek, ani on nebyl plachý budoucí válečník. Nyní je dělilo víc než jen propast času. Bude však dobré být mu opět nablízku.

Se smíšenými pocity sledovala jeho úspěchy u Filippa. První vloni, rozdrčení Illyrů, a od té doby tažení do Thessalie, zabezpečení jižní hranice, vpád do Paionie a obležení Amfípole.

Teď vlci ve velkých městech pozorovali Makedónii jinýma očima. Tam, kde kdysi viděli jen jehně, zralé k ukradení či porážce, nyní čelili lvovi - mladému, silnému, hrdému a nadutému.

Deraé byla sice hrdá na jeho úspěchy, ale zároveň i smutná, protože čím mocnější Makedónie bude, tím nebezpečnější bude její vliv, až na trůn usedne zlo.

Zmocnil se jí strach. Cítila se jako dítě před lesním požárem, obrovskou stěnou plamenů, hrozící pohltnout svět. Co musím udělat, abych to zastavila? Podívala se na pohár vody, který držela v ruce. Usmála se a vydala se do Tamidina pokoje. "Dodržím svůj slib, Tamis. Nebudu vraždit. Ale jestli si pro mě přijdou služebníci Temného boha, zemřou. Protože já si plány zhatit nenechám."

Tělo bylo stále zakryté plachtou. Když ji Deraé odtáhla, ležela na lůžku jen rozložená kostra. Jak sundávala plachtu, lebka sklouzla z polštáře, spadla na podlahu a rozbila se na kusy.

SAMOTHRÁKÉ, LÉTO 357 př. n. l.

Plavba byla klidná, loď hladce vjela do přístavu a tři řady vesel zabíraly zpětně, aby ji zpomalily. Námořníci hodili lana mužům čekajícím na nábreží a velká loď se zastavila.

Filippos sešel po lávce a Parmenión ho následoval.

"Stěží se ovládám," vyhrkl král, když stáli na pevné zemi a pozorovali zalesněné kopce. "Myslíš, že už dorazila?"

"Nevím, králi," odpověděl Parmenión, "ale znervózňuje mě, že tu nemáš gardu. Kterýkoliv nepřítel by si mohl najmout vraha."

Filippos se zasmál a bouchl Parmenióna do ramene. "Děláš si moc velké starosti. Jsme jenom poutníci, tuláci, žoldnéři. O mých plánech ví jenom málokdo."

"Antipatros, Attalos, Nikanór, Theoparlis, Simiké... bohové vědí, kolik dalších," zamumlal Parmenión. "Stačí jedno špatné slovo."

Filippos se zasmál. "To se nestane, příteli. Taková je vůle bohů. A vůbec, ochraňuje mě Leon Makedonský." Znovu se zasmál, jak je Parmenión celý nesvůj. "Viš, vážně bys měl uvažovat o tom, že si pořídíš ženu nebo milence. Jsi moc vážný."

Přistoupila k nim vysoká žena v černém a hluboce se poklonila.

"Vítej na Samothráce, Filippe," pravila.

"Úžasné," zašeptal Parmenión. "Možná, že naplánovali i přehlídku." Žena se na něj tázavě podívala a pak se vrátila k Filippovi.

"Na tvou počest se dnes večer pořádá hostina a zítra hon v kopcích."

Filippos ji vzal za ruku a políbil do dlaně. "Děkuji, paní. Je opravdu čest a výsada, být přivítán někým tak krásným a půvabným. Jak ale víš o mém příjezdu?"

Žena se místo odpovědi jen usmála.

Odvedla je zalidněným přístavem ke dvěma ženám, držícím dva bílé hřebce. První ukázala na bílý palác asi míli na sever. "Vaše pokoje byly připraveny, pánové. Doufám, že se vám koně líbí."

Filippos jí poděkoval. Koně byli pěkní na pohled, ale neměli příliš hluboký hrudník, a on věděl, že to znamená málo místa na srdce a plíce, a tudíž nedostatečnou výdrž i sílu.

Muži nasedli a pomalu vyjeli k paláci. Ženy šly pěšky za nimi.

Na loukách kolem cesty se pásli další koně. Měli tenké nohy a mnozí měli vypouklý hřbet, takže se nehodili k jízdě.

Filippos jen stěží skrýval odpor. "Jaký má smysl chovat tak neúčinná zvířata?" zeptal se Parmenióna.

Spart'an ukázal zpátky k přístavu. "Bojové vozy a povozy, ale žádní jezdci. S jízdou se očividně neobtěžují."

Král zabručel. Makedonana neurazí nic víc než špatný chov koní.

Dobrá nálada se mu vrátila v paláci, kde je čekaly tři krasavice v žlutozelených chitónech. "Copak tady nejsou žádní muži?" podivil se.

"Jen ty a tvůj společník, králi," sdělila mu jedna. Byli odvedeni do přepychových pokojů s hedvábím potaženými lehátky a zlatem vyšívanými závěsy.

"Cokoliv si budeš přát, můj pane, stačí jen říct," poznamenala dívka s havraními vlasy.

Filippos se usmál a vzal ji kolem pasu. "Co přesně je míněno čímkoliv?" zeptal se.

Vklouzla mu rukou pod chitón a pohládila ho po vnitřní straně stehna. "Znamená to přesně to, co budeš chtít," sdělila

mu.

Parmenión přistoupil k oknu, rozhrnul závěsy a zadíval se na pole a louky. Byl unavený a toužil jen po koupeli. Zaslechl, jak se za ním dívka hihňá, a tiše zaklel.

"Co je to s tebou, strážní?" ozval se Filippos a Parmenión se obrátil. Děvčata byla pryč.

"Jenom jsem trochu nervózní."

"Měl by ses řídit mou radou. Užij si s těmi ženami, prospívá to duši."

"Možná to udělám," slíbil mu Parmenión.

Filippos nalil do dvou pohárů víno ze džbánů na stolku a jeden podal Parmeniónovi. "Poseď chvíli se mnou, příteli," požádal ho král a vedl Parmenióna k lehátku. "Když jsem byl v Thébách, vyprávěli mi o tvé lásce ke kněžce Thetis."

"Nechci o ní mluvit."

"Nikdy jsi o ní se mnou nemluvil, ani o žádné jiné ženě, kterou jsi miloval. Proč?"

Parmenión ztěžka polkl a odvrátil zrak. "Jaký smysl má mluvit o minulosti? Čeho tím člověk dosáhne?"

"Občas to profízne nežít, Parmenióne."

Generál zavřel oči a bojoval s přívalem vzpomínek. "Já... miloval dvě ženy. Obě kvůli mně zemřely, každá jiným způsobem. První se jmenovala Deraé a byla Spartanka. Kvůli naší... lásce... ji obětovali, hodili ji do moře u asijského pobřeží. Druhá byla Thetis. Zabili ji najatí vrahové, které poslal Agésiláos. Žádné jiné lásky jsem neměl. Už nikdy nedovolím, aby pro mě zemřel někdo, koho miluji. A nyní bych rád -"

"Je životním faktem, že lidé umírají," poznamenal Filippos. "Moje první žena, Fila, zemřela jen rok po naší svatbě."

Zbožňoval jsem ji. Tu noc, kdy zemřela, jsem si chtěl podříznout krk a následovat ji do Hádu. Ale neudělal jsem to, a dnes se chystám na setkání se ženou svých snů."

"Těší mě to za tebe," utrousil Parmenión chladně. "Ale my dva jsme každý jiný."

"Tolik se zase nelišíme," opravil ho Filippos. "Ty jenom nosíš zbroj jak na těle, tak na duchu. Jsem mladší než ty, příteli, ale v tomto ohledu jsem jako otec vyděšeného syna. Potřebuješ ženu. Potřebuješ vlastní syny. S láskou si nelámej hlavu. Tvůj otec, ať byl kdokoli, tě stvořil jako dar pro tento svět. Ty jsi jeho nesmrtelnost. A totéž udělají tví synové pro tebe. No, dál už nebudu kázat. Vykoupu se a pak pošlu pro to sladké děvče. Ty se, jak tuším, půjdeš projít po paláci, najdeš obranné body a budeš hledat schované vrahy."

Parmenión se zasmál, byl to dobromyslný smích. "Znáš mě až příliš dobře, mladý otče."

"Znám tě natolik, abych tě měl rád, a to je vzácné," opáčil Filippos.

Spartan se vydal do zahrad a do kopců, odkud bylo vidět na záliv. Zahlédl stádo ovcí a kluka, který je hlídal. Pasáček mu zamával. Parmenión se na něj usmál a šel dál podél zdi z naskládaných kamenů, stáječící se nahoru na kopec.

Přitahovalo ho to k háji stromů, jejichž větve stahovala k zemi záplava růžových a bílých květů. Posadil se ve stínu a zdířil si.

Když se probudil, spatřil před sebou ženu, vysokou a štíhlou. Vstal a zadíval se jí do tváře. Na okamžik měl dojem, že její vlasy změnila barvu. Zprvu jako by měly barvu plamene se stříbrnými pramínky, ale když se podíval znovu, byly tmavé. Usoudil, že to musel být jen světelný klam. Přistoupila blíž a on se jí uklonil. Na první pohled byl její chitón černý jako noc, když se však pohnula, záhyby zachytily světlo a změnilo se v mořskou modř. Tvář měla zahalenou, znamení čerstvé vdovy.

"Vítej, cizínče," pronesla podivně známým a zvláště vzrušujícím hlasem.

"Ty jsi odtud, paní?"

"Ne. Vše, co vidíš, patří vznešené paní Aidě. I já jsem tu cizí. Odkud přicházíš?"

"Z Makedonie," odpověděl.

"A předtím?"

"Ze Sparty a Théb."

"Jsi tedy voják?"

"Je to tak znát?" podivil se, protože na sobě měl pouze světle modrý chitón a sandály.

"Holeně máš světlejší než stehna, takže hádám, že obvykle nosíš chrániče. Stejně tak nemáš čelo opálené jako zbytek obličeje."

"Jsi velmi všímavá." Snažil se rozeznat tvář pod závojem, ale po chvíli se vzdal. Všiml si, že oči má matné, jako opály.

"Posadíš se na chvíli ke mně?" zeptal se znenadání a sám sebe tím překvapil.

"Je tady příjemně," prohodila tiše. "Zdržím se tu s tebou. Co tě přivádí na Samothráku?"

"Mám přítele - má se tu setkat s nevěstou. Odkud jsi ty?"

"Žiju za mořem v Asii, ale často cestuji. Už je to dávno, co jsem byla naposledy ve Spartě. Kdy jsi tam pobýval ty?"

"V dětství."

"Tvoje žena je Spartanka?"

"Nemám ženu."

"Ty nemáš ženy rád?"

"Ovšemže mám," vyhrkl. "Nemám ani milence. Měl jsem ženu. Jmenovala se Thetis. Zemřela."

"Určitě to byla velká láska."

"Ne," přiznal Parmenión. "Ale byla to dobrá žena, věrná, milující, odvážná. Proč se vůbec musíme bavit o mně? Ty máš smutek? Nebo si nesmíš sundat závoj?"

"Truchlím. Jak se jmenuješ, vojáku?"

"Přátelé mi říkají Savra," odvětil, nechtěje, aby slyšela jméno šeptané ve městech po celém světě.

"Buď šťastný, Savro," řekla a půvabně se zvedla.

"Musíš už jít? Totiž... rozhovor s tebou mě těší," vykřikl.

"Ano, musím jít."

Parmenión vstal a natáhl ruku. Žena nejdřív ucukla, pak se dotkla jeho prstů. Parmeniónovi se zrychlil tep, zatoužil stáhnout ji závoj. Místo toho zvedl její ruku ke rtům, políbil ji a neochotně ji pustil.

Beze slova odešla, a Parmenión se zase posadil a jen žasl nad svou reakcí. Možná v něm rozhovor s Filippem udeřil na nějakou skrytou strunu. Žena mezitím zmizela za kopcem. Rozběhl se, aby ji ještě naposledy uviděl.

Mířila k lesu, a když na ni dopadly sluneční paprsky, její vlasy jako by byly rudozlaté.

###

Hodinu po východu slunce probudila Filippa křeč v levé ruce. Shlédl na plavou akolytku, jejíž hlava mu spočívala na bicepsu, a opatrně ruku vytáhl. Napravo se někdo zavrtěl. Druhá dívka, tmavovlasá a hezká, otevřela oči a usmála se na něj.

"Vyspal ses dobře, můj pane?" zeptala se a pohladila ho po břiše.

"Skvěle," řekl jí a chytil ji za zápěstí. "Ale teď bych rád znal odpověď na pár otázek."

"Nemůže to počkat?" zakňourala a otočila se k němu.

"Nemůže," sdělil jí přísně. "Komu patří tento palác?"

"Paní Aidě."

"To jméno neznám."

"Ona je vrchní kněžkou mystérií," vysvětlovala dívka.

"Dobře, drahoušku, tak jí běž říct, že s ní chci mluvit."

"Ano, pane." Dívka odhodila pokrývku a vstala. Filippos přelétl pohledem po dlouhých zádech a štíhlém pase a skončil u kulatých boků a dokonalých hýždí.

"Hned!" Promluvil důrazněji, než zamýšlel. "Běž tam hned!"

Plavovláska se probudila a zívla. "Ven!" zařval Filippos. "A ať mi někdo donese džbán studené vody." Když odešly, vstal, pevně zavřel oči, jak mu třeštila hlava, a roztáhl závěsy na okně.

Sluneční světlo mu proniklo do mozku. S kletbou se odvrátil. Víno bylo silné, avšak on se živě pamatoval hlavně na ta tmavá semínka. Děvčata je nosila ve stříbrných krabičkách a po první vlně milování je nabídl Filippovi. Semínka sice vysušovala jazyk, zato mysl i tělu dodávala oheň. Barvy pak byly neuvěřitelně jasné, i hmat, chuť a sluch to posilovalo. Filippos spolu s chutí pocítil i přívál síly.

Nyní mu však bušilo v hlavě a cítil se slabý. A druhý pocit se mu rozhodně nezamlouval.

Oblékl si čistý tmavozelený chitón, posadil se na lehátko a čekal na vodu. Přinesla mu ji tmavovláska a on žíznivě pil.

Podala mu stříbrnou krabičku a zvedla víčko, aby mu ukázala tmavá, svraštělá semínka.

"Navrátí ti sílu," slibovala.

Lákalo ho to, přesto ji zahnal. "Co je s velekněžkou?" zeptal se.

"Bude tu v poledne, pane. Vyřídím jí tvou žádost."

"Kolik dalších hostí je v paláci?"

"V této chvíli jen jeden, paní Olympias."

"Olympias? Odkud je?"

"Z Épeiru. Je to královská dcera."

"Tak to ji chci vidět," prohlásil Filippos.

Dívka se zatvářila šokovaně a vzápětí zděšeně. "Ne, pane, to je zakázáno. Podstupuje obřad sjednocení. Před určenou nocí ji nesmí vidět žádný muž, zvláště ne její snoubenec. Bohové by ho oslepili!"

"Pošli sem Parmenióna."

"Není v paláci, pane. Hned ráno ho viděli, jak běží do hor."

"Tak mu to řekni, až se vrátí," štkl Filippos. "A teď mě nech!"

Když odešla, zalitoval, že se k ní choval tak hrubě, nicméně byl natolik podrážděný, že ho lítost rychle přešla.

Hodinu chodil po pokoji, pak posnídal - hrušky a kozí sýr - a vyšel na louku za palácem. Pohled na koně na louce, hubené a slabé, mu náladu nezvedl. Posadil se na bránu a obhlížel kopce, kde se pásly ovce a kozy pod dohledem útletého kluka.

Co je to s tebou, Filippe? říkal si. Ženy byly úžasně ochotné a neuvěřitelně tvořivé. Po promilované noci se obvykle probouzel s pocitem, že je mladý Héraklés. To ta zatracená semena, napadlo ho. Už nikdy! Zhlédl Parmenióna, jenž sbíhal z kopce, a zavolal na něj. Spart'an zpomalil.

"Dobré ráno, králi. Jsi vzhůru brzy."

"Jsem vzhůru už celé hodiny," zabručel Filippos. Parmenión se opřel o plot a protahoval si lýtkové svaly. "Pořád jsi rychlý, Leóne. Podle mě bys je ještě i dnes všechny porazil."

"Kéž by to byla pravda. Nic si ale nenalhávám. Co se stalo?"

"To je to tak znát?"

"Tváříš se jako bouřkový mrak."

"To je tím čekáním, Parmenióne. Dva roky po tomto dni toužím, a teď už nedokážu čekat dál. Je tady. Jmenuje se Olympias... a já ji nesmím vidět. Bohové, člověče! Jsem přece Filippos! Co chci, to si vezmu!"

Parmenión kývl. "Jsme tu teprve den. Buď trpělivý. Jak jsi říkal, tohle uchystali bohové, tak všemu nech volný průběh. Co si tak zaběhat? Pročistiš si hlavu."

"Dám si s tebou závod támhle k tomu háji," navrhl Filippos a vyrazil. Ranní vánek ve tvářích byl příjemný a díky závodu se cítil živý. Bolest hlavy zmizela. Parmenióna slyšel za sebou. Hnal se do kopce. Nevadilo mu, že Spart'an už hodinu běhal. Závod byl všim. Přeskočil balvan a řítil se ke stromům asi sto kroků vzdáleným. Dýchal namáhavěji a cítil pálení v lýtkách, ale také slyšel Spart'ana těsně za sebou. Zpomalil. Parmenión se na něj dotáhl. Filippos natáhl ruku a

strčil do něj. Spart'an klopýtl a Filippus získal právě dost času, aby doběhl k prvnímu stromu a plácl do něj dlaní.

"To bylo nečestné!" volal Parmenión.

"Vítězství," bránil se chabě Filippus. Svezl se na zem a zvedl ruku. Byl celý rudý a dýchal rychle a mělce. Ve chvílce se vzpamatoval. Parmenión se také posadil do stínu a oba se dívali na pláně a hory, ale Filippův pohled stále častěji přitahoval palác z bílého mramoru.

"Budu mít takový domov," prohlásil. "I bohové tam budou rádi pobývat. Jednou ho budu mít, Parmenióne."

"To je vše, po čem toužíš?"

"Ne. Po čem touží každý muž? Po vzrušení. Po moci. Často myslívám na Bardylida - starý, vetchý, jako by už byl mrtvý. Podívám se na sebe a vidím silné mladé tělo. Ale nenechávám se oklamat, Parmenióne. Bardylis je jen odrazem budoucího Filippa. Chci žít naplno. Nechci, aby mě v senilitě strašila jediná věc, které bych litoval."

"Žádáš hodně, Filippe," podotkl Parmenión tiše. "Každý něčeho lituje, dokonce i králové."

Filippus se na něj zadíval a usmál se. "Dva roky tě žádám, abys mi říkal Filippe, když jsme sami, a přece jsi čekal až do teď. Proč?"

Spart'an pokrčil rameny. "Tohle jsou zvláštní dny. Včera jsi se mnou mluvil jako otec. Pak jsem potkal ženu a pocítil jsem vzrušení, jaké jsem nezažil celé desetiletí. A dnes se cítím... jinak - jako kdybych byl zase mužem."

"Vyspal ses s ní?"

Parmenión se zasmál. "Občas, Filippe, žasnu, jak jsi předvídatelný. Ne, nespál jsem s ní. Ale je pravda, že jsem chtěl. A ten pocit mi byl velmi dlouho cizí. Mimochodem, kolik žen jsi měl v noci v pokoji? Podle zvuků to musela být skupina tanečnic."

"Jen asi dvacet nebo třicet," odušil Filippus. "Jak se ta žena jmenovala?"

"Nevím."

"Kde bydlí?"

"Ani to nevím."

"Chápu. Nemyslíš, že to poněkud ztěžuje rozvíjení vztahu? Jak vypadala?"

"Měla závoj."

"A tak se generál Parmenión zamiloval do ženy, již neviděl do tváře a jejíž jméno nezná. Opravdu nechápu, co tě tak vzrušilo. Měla aspoň hezké nohy?"

Parmenión se rozesmál. Lehl si do trávy a zahleděl se na oblohu. "Na nohy jsem ji neviděl," řekl a znovu se rozesmál. Bylo to nakažlivé a Filippus se začal pochechtávat. Zachmuřená nálada vyprchala.

Po nějaké době se vrátili do paláce, kde si král dal druhou snídani. Po poledni za ním přišla tmavovláška. "Paní Aida tě nyní přijme, pane," oznámila mu. Filippus ji následoval do místnosti s vysokým stropem. Kolem stěn sálu stály sochy mladých žen. U okna obráceného na jih seděla jakási žena, a když Filippus vstoupil, obrátila se k němu. Byla v tmavém šatu a tvář měla bledou jako slonovina. Filippus ztěžka polkl, protože poznal osobu z prvního snu.

"Konečně se setkáváme," pravila.

"Kde je má nevěsta?" zašeptal Filippus.

"Bude na tebe čekat," sdělila mu zahalená žena. "Zítří, v noci třetích mystérií, ti ji přivedou do pokoje. Musíš ale něco udělat, králi makedonský."

"Mluv."

"Nepůjdeš za ní dřív než třetí hodinu po půlnoci, do té doby ji ani neuvidíš. V určenou hodinu počne tvého syna - ani o chvíli dříve, ani o minutu později. Ulehnete spolu ve třetí hodině. Jestli se to nestane, nebude žádná svatba."

Filippus se zasmál. "Myslíš, že s tím mám problém?"

"Doufám, že ne, Filippe," odvětila chladně. "Hodně na tom závisí. Tento syn bude větší než všichni válečníci před ním, ale pouze pokud bude počat ve třetí hodině."

"Jak jsem říkal, nevidím důvod, proč se bát neúspěchu."

"Řeknu ti dva. Jestli zklameš, všechny tvé sny o velikosti přijdou vniveč. Bohové tě opustí. A za druhé, už máš syna Arrhidaia. Je prostoduchý, má slabé údy. Fila, tvá žena, zemřela při jeho narození. Kromě této jediné příležitosti počneš pouze dívky, Filippe. Já ti nabízím šanci - tvou jedinou šanci - na zplazení dokonalého dědice."

"Jak víš o Arrhidaiovi?" vydechl Filippus.

"Znám všechna tvá tajemství. Znám tajemství celého světa. Připrav se, králi makedonský. Olympias bude čekat."

###

Aida se dívala, jak se Makedoňan obrací a odchází z pokoje. Když se za ním zavřely dveře, vrátila se do křesla. Byla zneklidněná a zmatená.

Filippus byl mocný muž, neobyčejně přitažlivý, přesto něco nebylo v pořádku. Aida byla stále napjatější. Na tomto spojení tolik záviselo, tolik plánů probíhajících celá léta.

Aida byla ještě malá, když jí matka pověděla o svém snu o temném zrození a o mnoha neúspěších, které následovaly. Jen jednou za každých padesát let harmonie vesmíru zakolísala, nastal jedinečný okamžik planetárního chaosu.

Když došlo k poslední konjunkci v Mesopotamii, bylo Aidě čtrnáct. Její matka očarovala velkého krále a připravila výjimečně krásnou akolytku. Svatební noc probíhala podle plánu, jenomže dívka - s myslí zmámenou drogami - vyšla na balkon, spadla na mramorové nádvoří a zabila se. Aidina matka byla zoufalá, dva měsíce odmítala mluvit. A pak, když už se zdálo, že se vzpamatuje, podřízla si hrdlo bronzovým nožem.

Nyní opět nadešla správná chvíle. Olympias na žádný balkon nepůjde, nehrozí jí nebezpečí. Filippus byl skopec, který nebude potřebovat pomoc, aby splnil svůj... nezbytný... úkol.

Tak co by se mohlo zvrtnout? Aida nevěděla. Jen ji zamrazilo.

Zavřela oči, vznesla se, vylétla nad palác, přes zelené kopce, a hledala, aniž by věděla co vlastně.

Vrahové vyslaní z Olynthu byli mrtví, jejich člun zničila náhlá bouře. Na samothrácký břeh se dostal jen jeden a tomu kameny roztrískaly hlavu dvě Aidiny akolytky. Od nájemných vrahů žádné nebezpečí nehrozilo. To by věděla. Nemohla však obavy zahnat. Věřila svému nadání a intuici. Přestože nedokázala chodit po stezkách minulosti a budoucnosti, byla to stále mocná žena, uměla číst v srdcích a myslích lidí a předvídat události. Vládcové Olynthu se Filippa báli. Nebylo těžké uhádnout jejich záměry, zvláště když teď měl králův bývalý oblíbenec Nikanór doma v Pelle olynthského milence.

Bouře byla drahá - obětovala dvě své akolytky, vyrvala jim srdce z těla. Ale zrození pána ohně v těle stálo za víc. Aida by pro takový zázrak obětovala klidně celý národ.

Vrátila se do těla a otevřela oči.

Kde je tedy nebezpečí?

Mysli, Aido! Používej mozek! Propátrala ostrov, jeho sedmnáct vesnic a čtyři přístavy. Nic. Vzpomněla si na Tamis a téměř si přála, aby kněžka ještě žila, aby mohla znovu zaostřit svou nenávist.

Kéž bych tě mohla zabít desetkrát! Stařena jí pila krev celá desetiletí. Kupodivu její smrt Aidinu nenávist nijak neutišila. Taková moc vyplývaná na kurvu, pomyslela si, vzpomínajíc s vytříbenou nechutí na Tamidiny milence.

Druhá kněžka jí zprvu dělala starosti, ale ukázalo se, že i ona je vadná.

Tak kde je to nebezpečí?

Opět zavřela oči, zaletěla přes moře a zastavila se nad chrámem. Na zahradě pracoval jakýsi vysoký muž a na louce nečekali žádní prosebníci. Aida se rychle obrnila ochrannými kouzly a vstoupila do chrámu. Byl prázdný.

Kdepak jsi, holubičko? říkala si.

Vrátila se na Samothráku a znovu prohledala ostrov - důkladněji, pečlivěji, každý kopec a les.

Nakonec se, unavená a téměř vyhořelá, vrátila do paláce a sešla ke kotcům pod vnější zdí. Jakmile vstoupila, černí psi se rozštěkali. Otevřela dřevěnou branku, vstoupila mezi ně a dřepla si, když se k ní vrhli. Vývolala obraz Deraé a seslala ho do myslí každého psa, vtiskla ho do ní a podržela, dokud štěkot neustal. Pak zvedla ruku a ukázala na otevřenou branku.

"Běžte!" křikla. "Ochutnejte její krev, zlámejte jí kosti! Běžte!"

###

Deraé seděla v dolíku pod rozkvetlým stromem. Byla ve střehu. Vycítila, že ji Aida hledá, a zachytila jejího ducha, když vylétl z paláce. Potlačila paniku, opřela se o kmen a zkřížila paže. Spojila svou mysl se stromem, vcítila se do kůry a proudící mizou, která zabije většinu hmyzu, pronikla do kapilár, kudy se do listů a květů míza dostávala.

Už nebyla Deraé. Byla stromem, s hlubokými kořeny hledajícími vlhkost a výživu v temné hlíně, s rostoucími větvemi, v nichž pomalu proudil život. Cítila slunce na listech a soustředila se na semenonosné květy, které zajistí její existenci na věčnost. Ve stromě panoval takový klid.

Konečně se vymanila a zapátrala po Aidě. Čarodějnice se vrátila do paláce. Deraé vstala a pomalu scházela po louce k lesu, kde budou akolytky v noci slavit třetí mystérium. Napila se z potoka.

Z dálky zaslechla štěkot psů připravených k lovu.

Upravila si závoj, posadila se na balvan a nedívala se směrem, kterým měl přijít. Šel tiše, mimoděk se plížil.

"Opět se setkáváme, paní," poznamenal a ona se obrátila.

"Jak se ti daří, Savro?"

"Dobře - a teď, když tě opět vidím, ještě lépe."

Duchovníma očima si prohlížela jeho tvář. Chlapecké rysy dávno nahradily hranaté, téměř drsné mužné linie. A přece byl stále Parmeniómem z jejich vzpomínek. Jejím Parmeniómem!

"Jak hezky mluvíš - na vojáka."

"To není nic divného, paní. Ty ve mně vyvoláváš to nejlepší. Jak se jmenuješ?"

Najednou byla rozpolcená, toužila strhnout si závoj, ukázat mu obličej, povědět mu, jak strašně jí během těch osamělých let scházel. Odvrátila se. "Žádná jména," prohlásila nakonec.

"Něco není v pořádku?" zeptal se a přistoupil blíž.

"To nic," odpověděla, nutíc se k veselosti. "Je krásný den."

Z lesa přiběhl štíhlý černý pes. Najednou vycenil dlouhé špičáky a zavrčel. Parmenión se postavil před Deraé a rukou sjel k dýce u boku.

"Zmiz!" zařval a pes kousek odběhl - načež zaútočil na Deraé. Parmeniónova dýka se zablýskla. Pes skočil po ženě, ale Spart'an se na něj vrhl, ruku mu ovinul kolem krku a do boku mu vrazil dýku. Když vstával, vyběhli z lesa další dva psi. Parmenión se obrátil. Deraé mířila k paláci a psi se k ní blížili.

"Ne!" zaječel Parmenión, poněvadž si uvědomil, že se k ní nedostane včas. Ale ve chvíli, kdy se psi chystali ke skoku, svezli se na zem. Deraé se po tomto zázraku ani neohlédla, prostě pokračovala k palácové bráně.

Parmenión přistoupil ke psům. Klidně spali. Zmateně vrátil dýku do pochvy a vběhl na dvůr. Po ženě nebylo nikde ani stopy.

###

"Podívej se na to," řekl Filippos a ukázal na dlouhý bílý plášť a stříbrnou přilbici s plným hledím, položené na lehátku.

"Věříš, že mám mít na sobě tohle při styku."

Parmenión zvedl přilbici. Byla krásně vyrobená z lesklého stříbra, zdobená zlatem a na lícních chráničích byli zpodobnění démoni se zubatými noži. V týle byly ochranné stříbrné pásky široké jako palec. Nebyl na ní chochol, jen ze spánků ke krku se stáčely černé beraní rohy.

"Je úžasná," poznamenal Spart'an, "a velmi stará. Řemeslo je výjimečné."

"Výjimečné?" vybuchl Filippos. "Možná, ale je taky výjimečné žádat od muže, aby na ženu naskočil v takovém..."

takovém... svatebním klobouku!"

Parmenión se usmál. "Sám jsi říkal, že tato svatba byla předurčena. Určitě jsi čekal nějaký menší rituál. Dokonce i Bardylis uspořádal svatební obřad, který trval celý den, s tanci, proslovky a atletickými soutěžemi mezi jeho gardisty."

"Ano, to udělal," přiznal Filippos, "ale tam jsem byl ve středu pozornosti. Tady se cítím jako divák, náhodný herec."

Postavil se k oknu a zadíval se na noční lesy a ohně v dálce. Parmenión se k němu připojil. "Poslouchej," zabručel, když k nim noční vánek přinesl z lesa smích a hudbu. "Víš, co dělají?"

"Ne, Filippe."

"Ani já ne... a to mě rozčiluje, Parmenióne. Nejspíš tancují nahé kolem ohňů a já tu sedím a čekám, až mě zavedou k nevěstě jako chovného skopce. To jsem tak ošklivý, že potřebuji přilbici, aby na mě nebylo vidět?"

"Podle mě jsi nervózní," poznamenal Parmenión. "Taky bych ti radil, abys přestal s tím vínem. Vypil jsi už skoro půl džbánu."

"Vino na mé schopnosti nemá žádný vliv," štekł Filippos. "Co kdybychom se tam připlížili a podívali se? Co myslíš?"

"Myslím, že to by nebylo moudré."

"Bohové, člověče, ty jsi tak vážný!" Filippos se svezl na lehátko a dopil víno. "Sežeň další víno, ano? Hodný chlapík."

Parmenión se vydal dolů do kuchyně. Blížila se půlnoc, a dokonce i on cítil vzrušení z blížící se svatby. Mystéria ho fascinovala, stejně jako celá kultura tohoto sopečného ostrova. Sám Xenofón tu byl zasvěcen, ale o obřadu Parmeniónovi prozradil pouze to, že zahrnuje tajemné znalosti "velkých bohů". Jak si Parmenión vzpomínal, byl jedním z nich Kadmilos, nesmrtelný s beraními rohy, duch chaosu.

Spart'an vstoupil do prázdné kuchyně, našel džbán vína a vrátil se do králových komnat. Filippos tam už znovu vesele popíjel.

"Našel jsi víno," uhádl Parmenión, když vedle krále zahlédl zlatý džbán.

"Přinesla ho nějaká žena. Zdejší pohostinnosti nelze nic vytknout, Parmenióne, a je to nejlepší víno, jaké jsem kdy okusil. Dej si."

"Já žádnou ženu neviděl, králi. Odkud přišla?"

Filippos pokrčil rameny. "Palác je jako bludiště. Kdo ví? Pojď. Napij se."

Parmenión si nalil pohár králova vína a ochutnal. Bylo silné, těžké, nasládlé. V té chvíli zaslechli zpěv. Parmenión odložil pohár a přistoupil k oknu. Z lesů vycházel průvod s pochodněmi. "Tvá nevěsta přichází," ohlásil.

Filippos se vyklonil a opřel se o kamenný parapet.

V čele průvodu, oděná jako starodávná mínójská princezna, kráčela neuvěřitelně krásná dívka s ohnivými vlasy svázanými zlatými stuhami, s obnaženým, načervenalým poprsím a boky zahalenými hedvábím.

"U všech olympských bohů!" zašeptal Filippos. "Není to pastva pro oči?"

Parmenión ztěžka polkl. Dívka byla obrazem Deraé: oči daleko od sebe a plné, smyslné rty. Spart'an couvl od okna a odtrhl pohled od výjevu. Průvod vešel do paláce a zpěv zněl tlumeně. Filippos si nalil další pohár a vypil ho jedním lokem.

"Už je skoro čas, Filippe," upozornil jej Parmenión. "Měl by ses připravit."

"Ano," odvětil král šíšlavě. "Při... připravit se." Vysoukal se z chitónu, přivrávorl k lehátku a padl na bílý plášť.

"Hrome!" zamumlal. "Zradily mě nohy." Parmenión k němu přiběhl.

"Co se děje, Filippe?"

"Ne... nevím. Pomoz... mi." Parmenión krále na lehátku posadil. "Budu v pořádku. Dones mi vodu."

Spart'an z chodby zaslechl kroky. Dveře do ložnice se otevřely. Parmenión zatáhl závěsy mezi komnatami a přinesl vodu králi, jenž měl opuchlé, zarudlé oči. "Jsou tady, Filippe," zašeptal Parmenión. "Musíš se probrat." Filippos si vzal vodu, která mu vyšplíchla na nahou hrud'. Chtěl se napít, ale hlava se mu zvrátila a pohár mu vypadl z ruky.

Parmenión tiše zaklel. Bylo to neuvěřitelné. Viděl Filippa při mnoha pijatykách, a král byl pověstný tím, jaké množství vína či piva snese. Parmenión ho v takovém stavu ještě nikdy neviděl. A už po dvou džbáncích vína? To bylo nepředstavitelné.

Mezi závěsy se nesla sladká vůně kadidla. Bylo slyšet, jak akolytky odcházejí. Parmenión tiše přešel přes pokoj a vyhlédl mezi drapériemi. Druhou místnost osvětlovaly žluté plamínky luceren a na širokém lůžku ležela nahá Olympias. Kroutila se a tiše sténala.

Parmenión znovu zaklel a vrátil se ke králi. Přišla určená hodina. A Filippos ležel v alkoholickém opojení.

###

Když kolem prošel průvod s pochodněmi, Deraé vyklouzla z paláce. Rychle zamířila do kopců ke starému kamennému kruhu, skrytému mezi kmény jabloň. Měla skvělou náladu a snažila se potlačit opojný pocit vítězství.

"Dokázala jsem to, Tamis," zašeptala. "Zastavila jsem ho. Žádný Temný bůh nebude!"

Seběhla z kopce a mezi stromy zahlédla temnotu. Duchovníma očima zachytila pohyb ve stínu. Klekla si a zapátrala mezi stromy.

Tam!

V houští napravo.

Její duch vylétl na oblohu a zastavil se nad stromy. Číhala tam mladá žena v černém rouše, s nožem v ruce. Deraé zalétla doleva, ale tam se krčila další, stejně vyzbrojená žena.

Vrátila se do těla, vyšla zpátky na kopec a oběhla les zleva. Ke kamennému kruhu byl jen kousek. Jakmile se tam dostane, žádný vrah ji nedokáže sledovat.

Slyšela, jak pronásledovatelky prorážejí podrostem a volají na další, neviděné společnice.

Náhle vycítila Aidu!

Temnota na ni padla jako plášť přehozený přes hlavu. Oslepla! Zmocnila se jí panika. Padla na kolena a lezla dál po

čtyřech. O tvář se jí otřelo listí. Prsty narazila na keř. Byl hustý a vysoký. Zalezla pod něj a stáhla větve kolem sebe. Přes šaty si přehrnula listí a hlínu.

Pak opět vypustila svého ducha. Zůstávala oslepená, avšak víc se soustředila. Z očí jí vyšlehl oheň a kouzlo temnoty povolilo.

Do obličeje jí hrábla šupinatá pracka, do duchovního těla jí zajely drápy. Byla to strašlivá bolest. Zachytila plazí zápěstí a po démonově paži se rozběhly plameny, až ho obklopily celého.

Deraé byla vmžiku vyzbrojená kyrysem a náholenicemi z bílého stříbra, na hlavě měla spartskou přilbici a v ruce meč z oslepujícího světla hvězd.

"Kdepak jsi, Aido!" zavolala. "Postav se mi, jestli se opovážíš!"

"Opovážím, dítě," ozval se Aidin šeplavý hlas. Deraé se otočila. Zahalená žena se vznášela opodál. Usmála se. "Hloupe dítě, přijít sem osobně. Už teď se ostré nože blíží k tvé skrýši. Let' k němu, Deraé!"

"Porazila jsem tě!" vykřikla Deraé. "Nezáleží na tom, jestli zemřu."

"A jakpak jsi mě porazila, dítě? Jsem stále tady."

"K žádnému temnému zrození nedojde," odpověděla Deraé a zadívala se na akolytky prohledávající podrost a blížící se k jejímu tělu. Nechtěla zemřít, snažila se ovládnout strach.

Aidin smích ji bodl jako studený nůž. "Myslíš, že nějaké dítě - byť by bylo nadané - dokáže Kadmilovi zmařit plány?"

Zvedla ruce. Z konečků prstů jí vylétli černí hadi a se sykotem pokryli Deraé jako krouťící se masa, špičáky se jim v měsíčním světle leskly.

Deraé ignorovala bolest a zavřela oči. Hadi změnili barvu, z černé v červenou, stočili se do kroužků a odpadali z ní jako růžové plátky.

"Mně nemůžeš ublížit," poznamenala Deraé tiše. "Kdežto -"

Kolem Aidy se objevila koule jasného světla a polapila ji. Deraé se vrhla do svého těla ve chvíli, kdy ho odhalila jedna akolytka.

Nůž se pohnul, ale Deraé chytila dívku za zápěstí. Zvedla se na kolena a pěstí ji praštila do obličeje. Vzápětí už stála a utíkala ke kamennému kruhu.

Pronásledovatelky za ní nenávisťně ječely. Deraé utíkala dál. Jak přeskakovala svalený kamenný sloup, proletěl jí kolem hlavy nůž. Ve středu kruhu se otočila a zvedla ruce. Svět se zamihotal. Když se brána kolem ní zavírala, zaslechla Aidin šepot.

"Přijde jiná chvíle, holubičko!"

####

Olympias ležela na hedvábím potaženém loži. Její tělo se vznášelo na moři rozkoše, kůže ji svědila a v mysli vybuchovaly barvy. Olízla si rty a hladila si nadra a břicho, vnímala téměř bolestivou touhu.

"Filippe!" volala. Místnost se zatočila, drogy v ní se blížily k vrcholu své účinnosti. Tančila v ohni, cítila doteky a laskání dvou desítek akolytek s hebkými rty vonícími po víně. Tajemství třetího mystéria k ní přicházelo s hudbou noci, s vánkem od vzdáleného posvátného vrcholku Korifí Fengari. Porodí božského krále, muže s nepředstavitelnými schopnostmi. Jeho jméno bude znít dějinami, jeho činům se nikdo nevyrovná, dokud budou na obloze svítit hvězdy.

"Filippe!"

I v omámeném stavu cítila běh času, poznala, že mystická hodina už téměř uběhla. Obrátila se na bok.

Závěsy se rozhrnuly.

A tam stál on, nahý až na plášť a Kadmilovu přilbici s beraními rohy. Přistoupil k ní a ona rozevřela náruč. Chvilí tam jen stál a díval se na ni. Pak do ní drsně vstoupil. Olympias zavřískla, přitahovala ho k sobě. Na líci ji zastudila přilbice. Zvedla ruku, pohladila kov a černé rohy.

Zdvihl hlavu a ona se dívala do očí pod přilbici. Pak ji přemohly drogy a ona sklouzla do temnoty. Poslední myšlenka byla zvláštní.

Ve světle luceren se jí zdálo, že Filippovy zelené oči změnily barvu na modrou.

CHRÁM, LÉTO 357 př. n. l.

Deraé se probudila před polednem. Odhodila pokrývky a s lehkým srdcem přistoupila k oknu. Viděla Parmenióna a zničila Aidě plány. Dnes odejde z chrámu a vydá se do Makedónie, kde bude čekat na Parmeniónův návrat.

Už věděla, že ji stále miluje a že je čeká ještě mnoho společných let. Opět se cítila mladá, plná života a smíchu.

Bylo snadné dát Filippovi do vína drogy. Léta obav byla zbytečná.

Slunce ji hrálo do tváře, ale na zádech ucítila chladný závan a rychle se otočila. Na stěně u dveří se zvětšoval stín a roztahoval se jako okřídlený démon. Deraé se připravila na útok, který však nepřišel. Stíny zavířily a ovinuly se jako plášť kolem Aidina ducha.

"Co tu chceš?" zeptala se Deraé.

"Chci ti poděkovat," pravila Aida. "Bez pomoci tebe a tvé ubohé předchůdkyně by moje sny nemohly být naplněny."

Zasmála se a znělo to mrazivě. "Dokážeš kráčet po stezkách minulosti a budoucnosti. Vydej se po nich teď - a plač, holubičko!"

Vzápětí byla pryč.

Deraé se posadila na lůžko a zavřela oči. Znovu zalétla do paláce na Samothráce a vrátila se v čase. Viděla sama sebe, jak přináší Filippovi víno, nalévá mu a dívá se, jak pije. Pak spatřila svůj útěk a souboj s Aidou.

S pocitem hrůzy odletěla zpátky do paláce a dívala se, jak se Parmenión snaží probudit krále. Vykřikla, když uviděla, jak Spart'an vstává a svléká se, bere si přilbici a plášť ducha chaosu.

"Dobré nebe!" zašeptala, když objal nahou dívku.

Uprchla a otevřela oči v chrámu.

"Bez tvé pomoci...by moje sny nemohly být naplněny."

Už pochopila svou nadutost a hloupost.

Tamis měla vidění temného zrození a hned nato Parmenióna. Považovala ho za lidský meč, kterým by mohla porazit síly temnoty. Proto vstoupila do jeho života, tvarovala jeho budoucnost, hnala ho po stezce hořkosti a nenávisti. Udělala z něj dokonalého válečníka, dokonalého zabijáka...

Dokonalého lidského otce Temného boha.

Deraé se zmocnil hněv. Léta oddanosti, léčení, léta nadějí a snů. A všechno zbytečné!

Naděje na život s Parmeniónem zmizela, cesta za láskou v Makedónii se nebude konat.

Zadívala se z okna, za pahorky a louky a hory s vrcholky v oblacích. Opět viděla krveprolití a hrůzy, které ji strašily celá desetiletí. Vojska táhnoucí přes krvavá bojiště, vdovy a sirotky, zbořená města, padlé říše. Občas byl Temný bůh Řek, jindy zase Peršan - náčelník Parthů, princ kmenů z dálného severu. Jednou byl dokonce černoch, vedoucí své oddíly z hustých pralesů na jihu Egypta. Tyto budoucnosti již neexistovaly ve stejné podobě. Deraé se nechala zvednout oceány času a přenést do vzdálených zítřků. Spatřila mladého muže se zlatými vlasy, spanilou tváří a zlatem zářící zbrojí.

V každé budoucnosti pochodovala makedonská vojska s dlouhými oštěpy potřísněnými krví.

Studovala zlatou postavu ve stovkách možných - i pravděpodobných - budoucností. Všechny byly stejné: Temný bůh zvítězil, stal se nesmrtelným, stvořením z krve a ohně, lidské tělo odpadlo a na trůny světa usedal rohatý v plném lesku zla. Přes své zoufalství Deraé pátrala dál, až konečně našla jiskřičku naděje, pohasínající uhlík zimního ohně.

Dítě bylo počato v poslední chvíli zlé hodiny, což mu dodávalo jiskru lidskosti. Temný bůh v něm bude silný, ale Deraé se rozhodla, že po zbytek života bude rozdmýčhat tu jiskřičku, krmit lidského ducha v běsovi, jímž se měl chlapec stát.

"Nakonec jsi měla pravdu, Tamis," pravila smutně. "Nemůžeme s nimi bojovat jejich zbraněmi. Tak nikdy nezvítězíme."

A stejně jako stará kněžka před ní, i Deraé se modlila o radu.

A spatřila, stejně jako Tamis, vedle Temného boha stát jednoho muže, silného muže - dobrého muže.

Parmenióna - Lva Makedonského.

PRESPAŇSKÉ JEZERO, ZIMNÍ SLUNOVRAT 356 př. n. l.

Faidra zavřela oči a snažila se najít zdroj nebezpečí. Okolní zvuky byly uklidňující. Pravidelný, pomalý, téměř rytmický dusot kopyt královské gardy, hrkotání mosazí obitých kol v břidlici a sutí, hovor a smích vojáků po stranách krytého vozu.

Ale někde v hloubi duše slyšela křik umírajících a před očima se jí mihaly scény plné krve a násilí. Nedokázala je však zachytit. Otevřela světle modré oči a zadívala se na Olympias, ležící na hedvábných polštářích nacpaných prachovým peřím. Faidra by se jí ráda dotkla. Vzplála hněvem, ale rychle ho potlačila. Olympias byla krásná, ale tu krásu nyní hyzdil sňatek s tím barbarem z Pelly, zničilo ji dítě, které jí nafouklo břicho na dvojnásobnou velikost. Věštkyňe odtrhla pohled od tváře spící ženy.

"Už tě nemiluji," zašeptala, doufajíc, že když tu lež vysloví nahlas, stane se pravdou. Doufala marně.

Opět jsme sestry, nic víc, pomyslela si. Jejich láska byla mrtvá jako letní květy. Vzdychla si, když si vzpomněla na první setkání před třemi lety. Dvě čtrnáctileté dívky v královském paláci. Faidra plachá, a přitom obdařená požehnáním - prokletím? - věšteckého nadání, a Olympias, družná a veselá, již štíhlá, s pletí zářící zdravím a nepředstavitelně krásnou tváří.

Faidra se s princeznou cítila příjemně, protože nedokázala vidět její život ani čist tajemství ukrytá v temných chodbách její mysli. Díky ní se cítila obyčejná, a to byl dar k nezaplacení.

Nikdo nechápal osamělost jasnovidce. Každý dotek přinášel vidění. Laskavý, pohledný muž se skloní a políbí vám ruku, ale vy vidíte proutníka, majetnického tyрана. Žena se usměje, poplácá vás po ruce, a vy cítíte její nenávist k mládí. Všechny pavučiny lidské duše leží před vašimi vševídicími očima. Faidra se zachvěla.

S Olympias to bylo jiné. Žádná vidění, žádné nepříjemnosti. Jenom láska, nejdřív sesterská, potom...

Vůz nadskočil na kameni. Faidra odhrnula závěs a vyhlédla ven. Nalevo se týpilo Prespaňské jezero a za ním se zvedalo pohoří Pindos, oddělující Makedónii od Ilýrie.

Olympias zívla a protáhla se. Prohrábla si ohnivě rudé vlasy, posadila se a usmála se na Faidru. "Kde to jsme?"

"Brzy dorazíme na pláň," odpověděla Faidra. "Tam se setkáme s královou eskortou."

"Je mi horko a mám žízeň," postěžovala si Olympias, "a v tom hrozném voze se mi dělá špatně."

Faidra vstala, otevřela chlopeň na střeše a zavolala na vozku. Ten přitáhl opratě a Olympias vystoupila. Kapitán épeirské gardy okamžitě seskočil, přinesl měch s vodou a naplnil jí stříbrný pohár. Olympias se usmála. "Děkuji, Herkóne. Jsi velmi laskavý."

Faidra si všimla, jak se mladík červená. Nemusela se ho dotknout, aby věděla, nač myslí. Když sestoupila vedle Olympias, vidění ji zasáhlo znovu, a tentokrát s děsivou silou. Viděla, jak se ze svahů řítí jezdcí, vůz se převrací, mrtvého Herkóna s podříznutým hrdlem...

Zaječela a omdlela.

Když se probudila, skláněl se nad ní mladý muž a otíral jí obličej mokrým hadrem. "Přicházejí," zašeptala.

"Kdo přichází? O čem to mluvíš?" chtěl vědět Herkón.

Najednou se ozval dusot kopyt. Faidra se vyděsila, že se vidění vrátilo. Vzápětí Herkón vyskočil a tasil meč.

Z horských svahů se hrnuly stovky jezdců a barevné pláště za nimi vlály jako kusy duhy.

"Illyrové!" zařval Herkón a vrhl se ke koni. Padesát épeirských vojáků tasilo zbraně - a to už byli útočníci mezi nimi.

Olympias přiběhla k Faidře a zatáhla ji pod vůz. Zvířený prach dusil. Olympias si zakryla ústa látkou a obě ženy se choulily k sobě a poslouchaly třesk zbraní a ječení umírajících. Vedle vozu se vzepjal kůň a jezdec spadl na zem. Hlavou narazil na kolo.

Byl to Herkón, hrdlo přesečnuté, mrtvé oči upřené na Olympias, jež odvrátila hlavu.

Bitva jako by zuřila celé hodiny, ale konečně se prach začal usazovat. Byli vidět muži přecházející mezi raněnými Épeirskými, které dobýjeli ostrými dýkami. Olympias vytáhla z pochvy ukryté na stehně tenký nůž a čekala. Faidra zavřela oči. Už tu hrůzu nedokázala déle snášet.

"Koukněte, co tu máme!" zavolal válečník, jenž si dřep, aby viděl pod vůz. Začal se plazit k ženám a natahoval ruku.

Olympias mu vrazila nůž do oka a on se bez jediné hlásky zhroutil. Čepel mu pevně uvízla v očním důlku a Olympias se marně snažila ji vyprostit. Pak ale vojáci vůz převrátili. Olympias se zvedla, v zelených očích hněv, hlavu zdviženou.

"Za tohle zemřete," slibovala.

"Nikdo nezemře," opravil ji vysoký pohledný válečník s plavými vlasy a vousem spleteným do dvou copů. "Ale Filippos Makedonský dobře zaplatí, aby tě dostal zpátky. Když ke mně budeš milá, princezno, může být tvůj krátký pobyt u nás dokonce příjemný."

Olympias přelétla skupinku pohledem. Opovržení nijak nezastírala. Náhle se zadívala za ně ke kopcům. Objevila se tam řada jezdců a uprostřed jel válečník na obrovském bělouši. Měl na sobě lesklou bronzovou zbroj a přilbici s chocholem z bílých koňských žíní.

"Brzy zjistíte," podotkla, "že Filippos Makedonský již cenu určil - a platit budete vy."

"Arkete! Koukni!" křičel jeden z banditů a ukazoval na stojící jezdce. Arketás zaklel. Přepočítal si makedonskou linii a dostal se jen k sedmdesáti jezdcům.

"Na koně!" zařval. "Není jich dost, aby nás zastavili. Pobijeme je!"

Illyrové nasedli a odcválali k čekajícím Makedoňanům.

"Sleduj, Faidro," zašeptala Olympias a klekla si ke zděšené jasnovidce. "Sleduj, jak bojuje můj manžel!" Faidra otevřela oči. Slunce se odráželo od bronzového kyrsu Makedoňana na obrovském bělouši. Tasil meč a držel ho nad hlavou.

A Makedoňané vyrazili. Jezdec na bělouši tvořil špici klínu, který projel illyrskými řadami, rozdělil je a útok zastavil.

Arketás se pokoušel dostat k jezdcovi v čele. Zavířil prach. Olympias stěží rozeznávala následující boj, kdy se meče obou velitelů srazily. Olympias v nejmenším nepochybovala, jak souboj dopadne, o jezdce na bělouši se v nejmenším nebála. Jen čekala na nevyhnutelné a radostně poskočila, když lesklý meč prosekl Arketovi krk a vystříkla krev.

"To je ta cena, ty čubčí synu!" vykřikla.

Illyrové se otočili a uprchli a Makedoňané se přeskupili a jali se je pronásledovat. Jen jezdec na bělouši, se třemi důstojníky, zamířil k ženám.

"Filippe!" zavolala Olympias a běžela jim v ústřety.

"Ne, má paní," opravil ji jezdec a sňal si přilbici. "To jsem já, Parmenión."

###

Utábořili se v háji poblíž Haliakmónu. Parmenión zašel za raněnými, které uložili stranou, aby jejich křik při ošetřování neděsil ženy. Makedoňané v bitvě ztratili sedmnáct mužů a sedm bylo raněných. Rozdrcení Illyrové měli přes osmdesát mrtvých. Parmenión si klekl k mladšímu vojákovvi, jenž přišel o tři prsty na pravé ruce. Chlapec byl popelavý šokem a bolesti a celý zpocený.

"Teď jsem k ničemu," šeptal. "Co budu dělat?"

"Bohové ti dali dvě ruce, Peride. Musíš se naučit používat levou. Není to tak zlé, nejsi pěšák, takže ti nemusí dělat těžkou hlavu, jak zachovat řadu. Jsi jezdec - a dobrý. Na to, aby ses nechal vyřídít tak nepatrným zraněním, máš příliš velkou odvahu."

"S levou to moc neumím, generále."

"Zpracujeme na tom, spolu."

Parmenión přešel k dalšímu muži, ale ten mezitím vykrvácel. Generál mu zakryl obličej pláštěm a šel dál.

Když dokončil obchůzku, přistoupil k němu ranhojič Bernios. "Vedli jsme si dobře," poznamenal, otíraje si zakrváceným ručníkem pot z holé lebky.

"Kdybychom tu byli o hodinu dřív, k žádné bitvě by nedošlo," opáčil Parmenión. "To by bývalo bylo lepší, příteli."

"To bylo, generále. Ale -" muž pokrčil rameny a rozpráhl ruce - "mohlo to být mnohem horší. Mohli jsme dorazit o hodinu později, a králi by ukradli nevěstu. Podle mě by se Filippos cítil mírně ukřivděně."

Parmenión se usmál. Poplácal ranhojiče po rameni a vrátil se do tábora. Ženy byly uloženy vzadu mezi stromy, kde se mohly těšit soukromí, zatímco přeživší vojáci - celkem jedenapadesát jich bylo - posedávali kolem táborových ohňů.

Parmenión si zavolal Níkanóra.

"Jsou vysláni zvědové?" zeptal se generál.

"Ano, pane. Šest mužů hlídá v kopcích. Další tři jsou umístěni na sever, západ a východ od lesa."

"Dobře. Dnes jsi bojoval dobře. Král na tebe bude hrdý."

"Králi na mě přestalo záležet už dávno," poznamenal Níkanór s plachým úsměvem. "Ale to mi nevadí, Parmenióne. Se mnou si nedělej starosti. Nějakou dobu jsem byl jeho milenec. Po mně přišli další. Stárnu, víš. Už je mi dvacet sedm." Pokrčil rameny. "Ale Olympias je opravdu krásná, že?"

"Ano," odpověděl Parmenión příliš zprudka. Níkanór ostře vzhlédl, avšak druhý muž se již odvrátil. "Dohlédni na jejich potřeby," prohodil přes rameno a odešel.

Mladší muž zvedl měch s vínem a zanesl ho ke královnině ohni. Olympias seděla v poduškách přinesených z vozu.

Dívka, jíž považoval za její služku, přikládala na oheň.

"Nesu víno, paní," sdělil jim Níkanór s hlubokou úklonou.

Olympias mu předvedla oslnivý úsměv. "A ty jsi kdo?" zeptala se.

"Níkanór. Jsem Parmeniónův první kapitán."

"Připoj se k nám, Níkanóre," rozkázala královna. Níkanór nalil víno, přidal vodu a složil si plášť, aby si mohl sednout.

"Proč tu není Parmenión?" chtěla vědět Olympias.

"On je... ehm... unavený, má paní. Včera v noci toho moc nenaspal. Chtěl sem dorazit včas. Báł se... no, báł se, že by vás mohli Illyrové přepadnout, a měl pravdu. Obvykle ji mívá, což je k vzteku."

"A přece ho máš rád?"

"Ó ano, má paní. Je skvělý generál, nejlepší na světě. Postavil Filippovi vojsko, které zanechal strach do srdcí všech našich nepřátel."

"Ale není Makedoňan," poukázala Olympias.

"Je napůl Makedoňan," odpověděl Níkanór. "Vyrosl ve Spartě."

"V tom případě bychom mu měly odpustit tu nevychovanost, že o nás nepečuje. Spartáňané nejsou právě vyhlášení svou dvorností."

"Nemyslím, že by chtěl být nezdvořilý," namítl Níkanór. "Zdaleka ne. Rozkázal mi, abych se postaral o tvé potřeby. Podle mě si myslí, že bys raději odpočívala, aby ses vzpamatovala z toho ošklivého zážitku, než bys snášela jeho společnost."

Olympias se usmála a natáhla ruku k Níkanórovi. "Jsi dobrý přítel svého generála a jeho obratný obhájce. Odpouštím mu tedy. A nyní bych si, Níkanóre, ráda odpočinula."

Mladý muž vstal, znovu se uklonil, zvedl plášť a zašel do lesa.

"Jsi nestydatá," podotkla Faidra. "Toho chudáka jsi úplně oslnila."

Olympias se přestala usmívat. "Tohle je cizí země," pravila tiše. "Budu tu potřebovat přátele. Proč Parmenión nepřišel?"

"Možná je to tak, jak říkal ten důstojník. Je unavený."

"Ne. Když přijel, ani se mi nepodíval do očí. Ale co na tom záleží? Jsme v bezpečí. Budoucnost je zářná."

"Miluješ Filippa?" zeptala se najednou Faidra.

"Milovat ho? Je můj manžel, otec dítěte, které nosím. Co s tím má společného láska? A vůbec, setkali jsme se pouze jednou - o svatební noci na Samothráce před sedmi měsíci."

"Jaké to bylo na ostrově mystérií, když se s tebou miloval?"

Olympias se při té vzpomínce usmála. "Poprvé to bylo kouzelné, zvláštní... ale ráno takové, jako vždycky. Muž přiráží, chrčí, vzdychá a usne." Zívla. "Podej mi pokrývky, Faidro. A další podušky. Chci spát."

"Měla bys spát ve voze. Bude ti tam tepleji."

"Chci vidět hvězdy," řekla Olympias. "Chci se dívat na Lovkyni."

Lehla si a v duchu se líně zatoulala zpátky na Samothráku do noci mystérií. Ženy, desítky žen, tancovaly v háji, pily, smály se a žvýkaly posvátné byliny přinášející vidění, jasně barevné sny. Pochodněmi ozářený průvod se vydal do paláce a Olympias si ještě vzpomínala, jak ji nesou do Filippovy postele.

Tam čekala, myšlenky jí vířily, barvy byly nadpřirozeně jasné... rudé závěsy, žluté hedvábí, zlaté poháry.

Konečně přišel - tvář, jak vyžadoval obřad, zakrytou přilbicí chaosu. Cítila na tváři kov a jeho tělo ji překrylo jako nahátá pokrývka.

Nová královna Makedonie, zabalená v pokrývkách, usnula pod hvězdami.

###

Parmenión ležel pod stejnými hvězdami. Nemohl usnout a vzpomínal na tutéž noc. Nesmírně se styděl, téměř ho to bolelo. V životě udělal několik věcí, které v něm zanechaly smutek, a po dalších mu zůstaly jizvy na těle i na duši.

Hanba však pro něj byl pocit zcela nový.

Noc byla stejná jako tahle, hvězdy se třpytily jako drahokamy na sobolíně, vzduch čistý a svěží. Filippos se při čekání na nevěstu opil. Zhroutil se na lehátko, právě když mu ženy přinesly novou choť do ložnice.

Parmenión vyhlédl škvírou v závěsech a spatřil Olympias, její nahé, lesknoucí se tělo, jak čeká... čeká.

Snažil se sám sebe přesvědčit, že je životně důležité, aby byl sňatek naplněn již této noci, připomínal si, že mu Filippos právě tohle řekl.

"Jestli to nevykonám během posvátné hodiny, svatba bude zrušena. Věřil bys tomu, Parmenióne?"

Proto si však Spartáňan posvátnou přilbicí nenasadil. Podíval se na nahou ženu - a chtěl ji, jako netoužil po žádné od chvíle, kdy mu před čtvrt stoletím ukradli jeho lásku. Pomíloval se s ní, a když usnula, zašel za Filippem, oblékl bezvládnému králi přilbicí a plášť a zanesl ho do její postele.

Zradil jsi krále, kterému jsi přísahal věrně sloužit. Jak se vykoupíš?

Noc byla chladná a Parmenión vstal. Zabalil se do černého vlněného pláště a zašel zkontrolovat hlídky.

"Jsem vzhůru, pane," hlásil první muž. Parmenión ho ve tmě nepoznal.

"O tom nepochybuji," odpověděl generál. "Jsi makedonský voják." Vyšel z lesa a sestoupil k Haliakmónu. Voda v řece byla tmavá jako ve Styze, ale na hladině se odrážely hvězdy. Posadil se na balvan a přemýšlel o Deraé.

Pět dní lásky - divoké, vášnivé lásky. Potom mu ji sebrali, odvezli ji k břehu Asie, kde ji hodili do moře s rukama svázanýma za zády, aby se utopila. Oběť bohům, pro ochranu Sparty.

A jak Sparta tu ochranu potřebovala! Parmenión si vzpomněl na bitvu u Leukter, kde jeho strategický génius zajistil porážku spartského vojska a zničení spartánských snů.

"Jsi Parmenión, Smrt národů," řekla mu stará věštkyně. Měla naprostou pravdu. Vloni vedl Makedoňany proti illyrskému králi Bardylidovi a rozdrtil jeho vojsko. Starý král zemřel sedm měsíců po bitvě a jeho země byla v troskách. Parmenión vzhlédl ke hvězdám a představoval si tvář Deraé, její ohnivě zlaté vlasy a zelené oči. "Co jsem bez tebe?" zašeptal.

"Mluvíš sám se sebou, generále?" ozval se hlas. Ze stínu na břehu se vynořil mladý voják.

"To se stává, když muž stárne," sdělil mu Parmenión. Zpoza mraků vykoul měsíc a Spart'an poznal Kleitóna, mladého vojáka z východní Makedónie, jenž se k vojsku přihlásil teprve na podzim.

"Je tichá noc, pane," poznamenal Kleitón. "Modlil ses?"

"Jistým způsobem. Přemýšlel jsem o jedné dívce, kterou jsem znával."

"Byla hezká?" zeptal se mladý muž, opřel oštěp o kámen a posadil se naproti generálovi.

"Byla moc krásná... ale zemřela. Jsi ženatý?"

"Ano, pane. Mám v Krenides ženu a dva syny. Jakmile si budu moci pronajmout dům, přestěhují se do Pelly."

"To může chvíli trvat."

"Ale nemyslí, pane. Brzy bude další válka. S válečným žoldem bych měl Lakii vidět do šesti měsíců."

"Ty si tedy přeješ válku?" otázal se Parmenión.

"No ovšem, pane. Přišel náš čas. Illyrové jsou zničeni, Paionové také. Brzy to bude buď na východě s Thrákií, nebo na jihu proti Ferrai. Nebo možná Olynthu. Filippos je král-válečník. Zajistí, aby bylo o armádu postaráno."

"To ovšem předpokládám," souhlasil Parmenión a vstal. "A doufám, že svůj dům dostaneš."

"Děkuji, pane. Dobrou noc."

"Dobrou noc, Kleitóne." Generál se vrátil do pokrývek, ale ve spánku ho strašily sny. Deraé běžela po zeleném úbočí, oči vytřeštěné strachem. Snažil se ji doběhnout, vysvětlit jí, že všechno bude v pořádku, ale když se přiblížil, vykřikla a utekla. Nemohl ji dostihnout a zastavil se u potoka, kde se zadíval na svůj odraz. Jeho pohled opětovaly světlé oči rámované bronzovou maskou chaosu. Strhl si přilbici a zavolal na ni.

"Stůj! To jsem já, Parmenión."

Ona ho však neslyšela a zmizela mu z dohledu.

Probudil se a posadil. Bolelo ho v zádech a v lebce jako by mu pomalu bušilo kladivo. "Ty hlupáku," vynadala si, "zapomněl jsi na silfion." Na ohni se ohřívala voda. Ponořil do ní hrnek a málem si opařil prsty. Příhodil do vody sušené bylinky, zamíchal dýkou, počkal, až se nálev ochladí, a vypil ho. Bolest vzápětí ustoupila.

Přistoupil k němu Bernios. "Vypadáš příšerně, příteli," poznamenal ranhojič. "Spíš vůbec někdy?"

"Když to potřebuji."

"No, teď to rozhodně potřebuješ. Už nejsi žádný mladík. Tvoje tělo si potřebuje odpočinout."

"Je mi třiačtyřicet," štkl Parmenión. "Ještě nejsem žádný dědek. Kdybych chtěl, pořád uběhnu sto padesát stadií."

"Já neříkal, že jsi zchátralý, jen jsem poukazoval, že již nejsi mladý. Takhle po ránu jsi pěkně nabroušený - to je také příznak stáří."

"Bolí mě v zádech, a neříkej mi, že je to kvůli stáří. Mám pod lopatkou železnou špici z oštěpu. Ale co ty? Pročpak nespíš?"

"V noci zemřel další muž. Seděl jsem u něj," vysvětloval Bernios. "Nikdo by neměl umírat sám. Měl bodnou ránu v břiše, nic neboli víc. Ale nestěžoval si, teprve až ke konci."

"Kdo to byl?"

"Neptal jsem se - a nepoučuj mě. Vím, jakou důležitost přikládáš takovým podrobnostem, jenže já si nemůžu pamatovat všechny obličejy."

"Co jsi mu dal?"

"Dar makovic," odpověděl Bernios. "Smrtelnou dávku."

"To je proti zákonu! Byl bych raději, kdybys mi tyhle věci nevykládal."

"Tak se neptej!" odsekl ranhojič a okamžitě se kál. "Mrzí mě to, Parmenióne. Taky jsem unavený. Ale ty mi začínáš dělat starosti. Poslední dny jsi celý napjatý. Máš nějaké problémy?"

"Není to nic důležitého."

"Nesmysl. Jsi příliš inteligentní, aby ses staral o hlouposti. Chceš si o tom promluvit?"

"Ne."

"Stydíš se za to?"

"Ano," přiznal Spart'an.

"Tak si to nechej pro sebe. Často se říká, že přiznání je léčivý proces. Nevěř tomu, Parmenióne, je to matka vši bolesti. Kolik lidí ví o tvé... hanbě?"

"Nikdo kromě mě."

"V tom případě se to nestalo."

"Kéž by to bylo tak snadné," povzdychl si Parmenión.

"Proč to komplikovat? Čekáš od sebe příliš mnoho, příteli. Mám pro tebe špatnou zprávu: Nejsi dokonalý. A konečně si odpočiň."

###

"Pojď se mnou," rozkázala Olympias Parmeniónovi, když se druhou noc utábořili na Émathijské planině. Spart'an se vydal za královnou k malému ohýnku, který zapálila Faidra. Královna si všimla, jak je neklidný, vzala ho za ruku a bavila se tím, jak se najednou napjal. Takže nejsi nepřístupný k mé kráse, pomyslela si. "Proč se mi vyhýbáš, generále?" zeptala se sladce.

"Nejde o to, že bych se ti vyhýbal, královno. Ale je mou povinností doprovodit tě bezpečně k tvému manželovi do Pelly. Tento úkol mě plně zaměstnává, takže, obávám se, nejsem právě dobrý společník."

Posadila se na podušky a přehodila si přes ramena zlatem vyšívaný šál.

"Povídej mi o Filippovi," požádala. "Skoro nic o něm nevím. Je vlídný ke služebnictvu? Tluče manželky?"

Parmenión se posadil k ohni. "Kde mám začít, paní? Je král a chová se podle toho. Ne, manželky netluče - ani sluhy - ale

není ani slabý nebo změkčilý. Má jen jednu další choť, Audatu, dceru krále Bardylida. Ale ona nyní pobývá v Pelagonii - z vlastního rozhodnutí."

"Slyšela jsem, že má s Filippem dítě," podotkla Olympias a mimoděk se dotkla nafouklého břicha.

"Má dceru, moc krásnou."

"Zvláštní, od tak ošklivé matky," štekla Olympias dřív, než se stačila ovládnout.

"Je mnoho druhů krásy, paní, a ne všechny vyblednou tak rychle jako краса těla," sdělil jí chladným tónem.

"Odpusť," vyhrkla Olympias. "Je těžké nežárlit. Prála bych si, abychom byli přáteli. Budeme přáteli?" zeptala se náhle a upřela na něj zelené oči.

"Po všechny dny našeho života," odvětil prostě.

Když odešel, přisedla si ke královně Faidra.

"Neměla bys flirtovat, Olympias. Ne mezi těmito Makedoňany."

"Já neflirtovala, i když je moc hezký, tedy až na ten orlí nos. Filippos je král-válečník a vezme si mnoho žen. Musím zajistit, aby se můj syn stal dědicem trůnu, a nikdy není příliš brzy získat spojence. Parmenión zničil mocné Spartany a pozvedl Théby k velikosti. Vloni rozdrtil Illyry. Předtím bojoval pro velkého krále. V bitvě nebyl nikdy poražen. Jeho je dobré mít za přítele, nemyslíš?"

"Hodně jsi zjistila," zašeptala Faidra.

"Vím toho víc. Král má tři rádce, kterým nade vše důvěřuje. Prvním je Parmenión, vynikající stratégos, po něm přichází Attalos, chladnokrevný a nebezpečný, králův úkladný vrah. A nakonec Antipatros, druhý generál, houževnatý, dobrý válečník."

"A co ženy?"

"Filippos si o ženách moc nemyslí, kromě Simiké, vdovy po bratrovi. Jí důvěřuje a svěřuje se jí. Její přátelství získám rovněž."

"Zřejmě máš vše dobře naplánováno," poznamenala Faidra.

"Naplánovávala to kněžka Aida na Samothráce. Zná všechny věci, minulosti i budoucnost. Já jsem vyvolená, a nezklamuji ji."

"Milovala jsi ji?" zeptala se Faidra.

"Žárlíš, sestro mého srdce?"

"Ano, žárlím na každého, kdo se tě dotkne nebo se na tebe jenom podívá."

"Měla by sis vzít muže. Zařídím to pro tebe, jestli chceš."

"Nic horšího mě nenapadá," prohlásila věštkyně a přitulila se k přítelkyni.

V té chvíli u ohňů vojáků zazněla hudba, tichá a truchlivá. Ozval se zpěv - nikoliv bojový hymnus, nýbrž překvapivě něžná milostná píseň, doprovázená vysokými, sladkými tóny pastýřské píšťaly. Olympias vstala a prošla lesem k místu, kde ve velkém kruhu kolem píště a pěvce seděli vojáci. Olympias se při pohledu na tu scénu zachvěla. Muži oddaní válce, v kyrysech a náholicích, opásaní meči, naslouchali příběhu o dvou milencích. Zpíval Nikanór. Všiml si přicházejících žen a odmlčel se. Vojáci vstávali, když mezi ně vstoupila nová královna.

"Ne, prosím," pravila Olympias, "nepřestávej, Nikanóre. Je to krásné." Mladý muž se s úsměvem uklonil. Píštěc znovu zahrál a on pokračoval ve zpěvu. Olympias se usadila v kruhu s Faidrou po boku. Věštkyně se zachvěla a Olympias ji podala šál. Dívka se opět přitulila ke královně a hlavu jí položila na rameno. Nikanór zpíval přes hodinu. Když píseň skončila, vojáci nevykřikovali a nepískali, a přece bylo ve vzduchu báječné teplo a Olympias se opět cítila jako dítě, v bezpečí a pohodlně mezi tvrdými jezdci. Faidra usnula a její hlava ji tížila na rameni.

Objevil se Parmenión a dřep si k ní. "Zanesu ti zpátky," pravil tiše, aby spící jasnovidku neprobudil.

Olympias mu poděkovala.

Když Parmenión poklekl a zvedl Faidru do náručí, něco zamumlala, ale neprobudila se.

Vojáci přihrnuli ohně a odešli si lehnout. Generál se zatím vydal k vozu. Nikanór otevřel dvířka a Parmenión uložil věštkyni na podušky a zakryl ji dvěma vlněnými plášti.

"Zpíval jsi moc hezky, Nikanóre," poznamenala Olympias. "Budu na to ráda vzpomínat."

Nikanór zrudl. "Muži rádi poslouchají písně, připomíná jim to domov a rodinu. A neumím ani vyjádřit, co pro mě znamená tvá radost." S úklonou couvl a Parmenión odcházel s ním, ale Olympias ho zavolala zpátky.

"Posedíš chvíli se mnou, generále?" požádala ho.

"Jak si přeješ," odvětil. Oheň dohořival, a tak na něj přihodil pár větví. Přes pláň vanuly první studené zimní větry a na horách již padal sníh. "Čeho se bojíš?" šeptl.

"Proč bych se měla něčeho bát?" opáčila a posadila se k němu.

"Jsi mladá, královno. Já ne. Dobře to skrýváš, ale je to tam."

"Bojím se o syna," přiznala tak tichým hlasem, že ji téměř neslyšel. "Bude z něj velký král - pokud přežije. On musí přežít!"

"Jsem voják, Olympias. Jeho bezpečí ti nemůžu slíbit. Ale jestli ti to pomůže, budu ho chránit, jak nejlépe to půjde."

"Proč?"

Byla to zcela prostá otázka, ale do Parmeniónova mozku se zaryla jako ohnivý bič. Nemohl jí odpovědět přímo. Obrátil se k ohni a rozhrábl ho větví. "Sloužím Filippovi. On je Filippův syn," řekl nakonec.

"To mi tedy stačí. V Épeiru se povídá, že Makedonie brzy vytáhne proti městům na Chalkidice. Filippos prý chce vládnout celému Řecku."

"O králových plánech se nebavím, Olympias, a ne vždycky se mi svěřuje se vším. Pokud vím, hodlá Filippos zabezpečit Makedonii. Příliš dlouho tam vládli jiní a její bezpečí záviselo na rozmarech politiků v Athénách, Thébách a Spartě."

"A přece se Filippos zmocnil Amfipole, nezávislého města."

"Nikdo není nezávislý. Byla to athénská enkláva, umožňovala jim přístup do Makedonie," vysvětlil jí, znepokojený jejím vyptáváním.

"Ale co Chalkidický spolek a Olynthos? Ti nepředstavují hrozbu? Olynthos udržuje těsné styky s Athénami, stejně jako Pydna a Methóné."

"Vidím, že ti to myslí a jsi moudřejší, než přísluší tvému věku. Přesto nejsi dost moudrá, abys držela jazyk za zuby v otázkách, které je lépe neprobírat otevřeně. Přiliš mi nevěř, Olympias. Jsem králův muž."

"Proto ti věřím," prohlásila. "Já jsem Filippova žena. Život mého syna závisí na jeho přežití. Není snad v Makedonii zvykem, že nový král zabije dědice svého předchůdce?"

"Bývalo, ačkoliv jistě víš, že Filippos syna svého bratra nezabil. Chci ti ale říct, že bys neměla věřit nikomu. Ani mně... ani Nikanórovi... nikomu. Ptej se Filippa."

"Dobře tedy, Parmenióne. Pokáral jsi mě, rozumím. Odpuštíš mi?" Měla kouzelný úsměv a Parmenión musel bojovat, aby jejímu kouzlu zcela nepropadl.

"Tak tuhle zbraň bys měla používat," poradil jí.

"Jak jsi moudrý. To před tebou nebudu mít žádná tajemství, Parmenióne?"

"Kolik si jen budeš přát, paní. Jsi velmi krásná a přitom chytrá. Myslím, že krále uchvátiš. Ale nemyšl se, i on oplývá důvtipem a soudností."

"To je varování, generále?"

"To je přátelská rada."

"Máš hodně přátel?"

"Dva. Jedním je Mothak, druhým Bernios. Přátelství nedávám snadno," poznamenal a neuhýbal pohledem.

Položila mu ruku na paži. "V tom případě jsem poctěna. Copak ale Filippos není tvůj přítel?"

"Králové nemají přátele, paní. Mají věrné služebníky a lité nepřátele, i když ti jsou občas zaměnitelní. Muž se pozná podle toho, jak dobře mezi nimi rozlišuje."

"Jsi skvělý učitel," podotkla Olympias. "Ale ještě jednu otázku, jestli smím."

"Pokud se nebude týkat strategie," odvětil s úsměvem. Královna chvíli mlčela. Úsměv mu zcela změnil tvář, vypadal skoro jako kluk.

"Ne, strategie ne - alespoň ne přímo. Přemýšlela jsem o tobě, Parmenióne. Po čem touží muž s tvou pověstí?"

"Po čem?" zopakoval vstávaje. Poklonil se jí a vrátil se do tábora. Zkontroloval hlídky a teprve potom si dovilil přepych spánku.

###

Faidra ve voze byla vzhůru a srdce jí prudce bušilo. Když ji Parmenión zvedl, probrala ji ze spánku síla jeho ducha. Byl příliš silný, než aby ho dokázala přechřít, a tak se nechala unášet mořem nesmírně působivých obrazů. Pak ale všechny ostatní přehlušila jedna vidina. Právě z ní se jí rozbušilo srdce, vyschlo jí v ústech a roztřásl se jí ruce.

Celý život Faidra znala jediný způsob, jak se zbavit kletby vidění. Tak jí to řekla matka.

"Když se oddáš muži, moc zvadne a zahyne jako růže v zimě."

Byla to natolik odporná představa, že byla Faidra ochotná trpět prokletím než se ho zbavit tímto způsobem. Vlastně ji pomyslení na něj stále znechucovalo - ale ta odměna! Vyvolala vidinu ze vzpomínek a znovu pozorovala slávu budoucnosti.

Jak mohla něco takového neriskovat?

Posadila se, ovinula si šál kolem ramen a zadívala se na hvězdy jasně zářící za okny vozu. Slyšela, jak si Parmenión a Olympias povídají u ohně. Měl tichý, téměř laskavý hlas, a přece mluvil sebevědomě a s vnitřní silou.

"Mohla bych se do něj zamilovat," přesvědčovala se Faidra. "Mohla bych se k tomu přimět." Ale nevěřila tomu.

"Vlastně na tom nezáleží," zašeptala. "Nepotřebuji tě milovat."

Počkala, dokud Parmenión neodešel, a když do vozu vlezla Olympias, předstírala, že spí. Hodiny pomalu ubíhaly. Faidra se odhodlala, vyklouzla z vozu a propířila se do tábora. Vyhledala spícího Parmenióna. Ustlal si kousek od vojáků v dolíku. Když se na něj zadívala, málem ji opustila odvaha, ale nakonec se vzpamatovala, vyklouzla ze šatů a přilehla k němu. Opatrně si přetáhla pokrývku přes nahé tělo. Chvilu se nehýbala, nedokázala sebrat kuráž a probudit ho. Pak se jí ale vrátilo vidění, silněji než dřív. Zlehka mu položila prsty na hrud'. Pořád v něm nedokázala číst, náhodné scény se přes ni přelily jako vlna a zahltily jí smysly.

Sklouzla rukou níž a pohládila ho po břiše. Ze spánku zasténal, ale neprobudil se. Dotkla se jeho penisu a - jen na okamžiček - ucukla. Vzpamatovala se, dotkla se ho znovu a sevřela ho prsty, cítila, jak se pod jejím dotekem zvětšuje.

Probudil se a obrátil se k ní. Pravou rukou jí položil na rameno a sklouzl na prsa.

"Mám tě!" pomyslela si. "Jsi můj! A náš syn bude božským králem. Povládně světu!"

Opět spatřila vidění, král-válečník vedoucí své vojáky přes celý svět.

Parmeniónův prvorozený.

Můj syn!

CHRÁM, MALÁ ASIE, ZIMA 356 př. n. l.

Deraé si lehla a uvolnila řetězy ducha. Vznese se nad chrám na modrou zimní oblohu. V dálce se sbírala bouřková mračna, ale tady u moře byl pěkný den. Kolem ní kroužili raci a ona se těšila z jejich svobody.

Rychle přeletěla přes moře, nad trojzubci podobnou Chalkidiké až k Pelle, a jako vždy vyhledala milence, kterého jí osud odepřel. Našla ho v trůnním sále... a přála si, aby si pro cestu vybrala jiný den. Protože vedle něj stála Olympias.

Smutek Deraé zasáhl jako úder.

Matka Temného boha!

Matka Parmeniónova syna.

Pocítila nenávist tak silnou, až začala vidět rozmazaně. "Pomoz mi, pane vši harmonie," modlila se.

Dívala se, jak Olympias jde obejmout Filippa, a všimla si žárlivosti, která Parmeniónovi na okamžik zkřivila tvář.

"Co jsme ti to udělali, má lásko?" pomyslela si, vzpomínajíc na léta strávená s Tamis, kdy se snažily zabránit početí Temného boha. Podle staré věštkyně byl Parmenión mečem pramene, jediným mužem, který Kadmilovi dokáže zabránit, aby se narodil v těle. Jak marnivé byly... a jak hloupé. Tamis potají manipulovala s událostmi v Parmeniónově životě, tvořila z něj válečníka, jakému se v civilizovaném světě žádný nevyrovná: bojovníka, zabijáka, jedinečného стратега. To vše proto, aby byl připravený zničit plány Temného boha. Místo toho dosáhly pravého opaku.

Deraé se rozzlobila. Na okamžik zatoužila použít svou moc a zničit dítě v břiše nové královny. Síla nenávisti ji samotnou polekala. Uprchla zpátky do chrámu.

Tady se hněv změnil ve smutek, protože se zastavila nad svým tělem a zadívala se na ustaranou tvář a prošedivělé vlasy. Kdysi byla krásná jako Olympias. Kdysi ji Parmenión miloval. Ale čas všechno změnil. Ne, pomyslela si. Kdyby mě teď uviděl, odvrátil by se, jeho pohled by přitáhla mladistvá plet' a pozemské radosti dívek jako Olympias.

Vrátila se do těla a usnula na dvě hodiny.

Probudil ji Leukión. "Připravil jsem ti lázeň," oznámil jí. "A přinesl z trhu tři nové chitóny."

"Nepotřebuji nové šaty. A nemám peníze."

"Ty šaty, co máš, už jsou obnošené, Deraé. Pomalu vypadáš jako žebračka. A vůbec, já mám vlastní peníze."

Napadlo ji, že ho pokárá, ale rozmyslela si to. Leukión byl válečník, který se rozhodl vydat do chrámu, aby jí mohl sloužit. Na oplátku nežádal nic.

"Proč tu zůstáváš?" zeptala se ho, pátrajíc duchovněma očima v jeho orlí tváři, přísné a vážné.

"Protože tě miluji," odpověděl. "To víš. Opakuji ti to dost často."

"To má marnivost mě nutí ptát se dál," přiznala, "ale cítím se provinile, protože nikdy nebudeme mít víc než teď. Jsme bratr a sestra, dnes a napořád."

"To je víc, než si zasloužím."

Prstem sledovala jeho líc až na bradu. "Zasloužíš si mnohem víc. Nesmíš se vracet k našemu prvnímu setkání - to jsi nebyl ty. Na světě jsou síly, které nás využívají, zneužívají, odhazují. Byl jsi posedlý, Leukióne."

"Já vím," odvětil prošedivělý válečník. "Já taky studoval mystéria. Ale temnota může jen posílit to, co už v člověku je. Skoro jsem tě znásilnil, Deraé, a byl bych tě zabil. Nevěděl jsem, že mám v duši tolik temnoty."

"Pššt! Každý má v duši temnotu i světlo. U tebe bylo - nakonec - světlo silnější. Buď na to hrdý. Zachránil jsi mi život a zůstáváš mým jediným přítelem."

Leukión si povzddechl a usmál se. "To mi stačí," zalhal. Připravil oheň a nechal Deraé sedět před ním. Knězka byla zamyšlená a duchovněma očima pozorovala tančící plamínky

"Potřebuji pomoc," zašeptala. "Kde jsi, Tamis?"

Oheň vyskočil a plameny se propletly a vytvořily ženský obličej. Deraé zvedla ruce a z prstů jí vylétlo měkké světlo a obklopilo ji jasným štítem.

"Přede mnou ochranu nepotřebuješ," sdělila jí žena v ohni. "A Tamis už nemůžeš zavolat. Já jsem Cassandra."

Obličej získal pevnost a rámovaly ho vlasy z blikajících plamínek. Deraé propustila ochranné kouzlo, přesto se měla stále na pozoru.

"Ty jsi ta trójská knězka?"

"Kdysi dávno," přiznala Cassandra. "Varovala jsem Tamis před tou bláhovostí. Ona však nechtěla poslouchat. Když Parmenión zplodil Temného boha, byla Tamis zoufalá. Její duše je daleko, rozbitá jako křišťál, roztržštěná jako měsíc na vodní hladině."

"Můžu ti nějak pomoci?"

"Ne. I když jí všichni ostatní odpustí, ona nedokáže odpustit sama sobě. Časem se možná vrátí ke světlu, i když o tom pochybuji. Ale co ty, mladá Sparťanko? Co mohu udělat pro tebe?"

"Pověz mi, jak bojovat se zlem, jež přichází."

"Můj dar zaživa - pokud se to dá nazývat darem - bylo mluvit pravdu, přičemž mi nikdo nevěřil. To bylo tvrdé, Deraé. Ale já pramen ve všem poslechl. Tamis byla zkažená pýchou. Věřila, že ona sama je nástrojem, který svrhne Kadmilu. Pýcha není darem pramene. Tím, že tě naučila mystériím, ti Tamis vnukla stejnou pýchu. Má rada zní nedělat nic. Pokračuj v léčení, pracuj s těmi, kdo mají bolest, hodně miluj."

"To nedokážu," přiznala Deraé. "Je to stejně tak moje vina jako Tamidina. Musím se aspoň pokusit to napravit."

"Já vím," pravila Cassandra smutně. "Použij tedy mozek. Viděla jsi Aidu a její podlost. Nemyslíš, že i ona vidí tebe? Jestli je připravená zničit nějaké perské dítě, nepokusí se - s ještě větší silou - zničit tebe?"

"Dvakrát jsme se setkaly. Nemá dost sil, aby mě přemohla," namítla Deraé.

"Teď z tebe mluví pýcha," podotkla žena v ohni. "Ale Aida má mnoho služebníků a může si zavolat duchy, demony, chceš-li. Ti tu moc mají. Věř tomu, Deraé!"

Strach se vrátil a Deraé ucítila studený průvan z okna za sebou. "Co můžu dělat?" zašeptala.

"Jen to, co může udělat člověk. Bojovat a modlit se, modlit se a bojovat. Ale jestli budeš bojovat, Aida zvítězí, protože abys bojovala úspěšně, musíš zabíjet, a v zabíjení je radost temnoty, její kazící, měnící dotek."

"Mám ji tedy nechat, aby mě zabila?"

"Tohle neříkám. Bitva mezi světlem a tmou není bez složitosti. Řiď se instinkty, Deraé. Ale radila jsem ti, ať používáš mozek. Mysli na to, co Aida musí udělat, aby se její sen naplnil. Musí zabít jednoho nepřítele."

"Parmenióna?"

"Teď promluvil hlas lásky," pravila Cassandra. "Parmenióna ne. Kdo je velký nepřítel, Deraé?"

"Nevím. Kolik lidí je na světě? Jak je mám vidět všechny, sledovat všechny jejich budoucnosti?"

"Představ si pevnost s vysokými hradbami. Nedobytnou. Kde by chtěl být nepřítel ze všeho nejvíce?"

"Uvnitř," odpověděla Deraé.

"Ano," souhlasila Cassandra. "Teď použij mozek."

"To dítě!" zašeptala Deraé.

"Zlaté dítě," potvrdila Cassandra. "Dvě duše v jednom těle, tma a světlo. Dokud duch dítěte žije, Kadmilos nemůže být skutečným dobyvatelem světa. Existuje jeden pták, Deraé, který si nestaví hnízda. Klade vajíčka do hnízd jiných ptáků, vedle těch jejich. Když se vylihne, je větší než ostatní ptáčata a jedno po druhém vystrčí z hnízda, takže spadnou a zabijí se. To dělá, dokud nezůstane v hnízdě sám."

"A Kadmilos vystrčí duši toho dítěte? Kam se poděje? Jak ji můžu ochránit?"

"Nemůžeš, moje milá. Nemáš s ní žádné spojení. Až se přiblíží porod, duch dítěte bude uvržen do podsvětí, do Hádových jeskyní, do prázdnoty. Tam bude hořet jako jasný plamen - ještě chvíli."

"Co tedy?"

"Jeho jas přivolá tvory temnoty a ti ho zničí."

"Musí existovat nějaký způsob!" namítla Deraé a vyskočila. "Nemůžu uvěřit, že to skončí takhle!" Přistoupila k oknu. Ucítla chladný vánek a snažila se uklidnit.

"Říkáš, že já s ním nemám spojení," řekla nakonec a opět se obrátila k ohni. "Kdo tedy?"

"Kdo jiný, moje milá, než jeho otec?"

"A jak se může Parmenión vydat do podsvětí?"

"Tak, že zemře, Deraé," odvětila Cassandra prostě.

CHRÁM, JARO 356 př. n. l.

Celé týdny Kassandřina slova Deraé pronásledovala a strašila ji, ale jakkoliv se snažila, nedokázala ohnivou ženu znovu vyvolat.

"Možná to byl démon," navrhl Leukión, když se mu Deraé konečně světila.

"Kéž by byl," povzddechla si Deraé, "protože pak bych mohla na její slova zapomenout. Ne, Leukióne, ona nebyla démon. Vycítla bych každé zlo. Co mám dělat?"

Válečník pokrčil rameny. "Všechny problémy na světě nemusíš řešit, Deraé. Ať bojují i ostatní. O chování bohů vím velmi málo. O mě se - naštěstí - nezajímají a já se jim úplně vyhýbám. S příchodem tohoto... ducha chaosu... by si měli dělat starosti oni."

"Neznáš celý příběh a já ti ho nepovím," odpověděla Deraé, "ale z větší části jsme za příchod zla zodpovědné my s Tamis. Cassandra mi dala stejnou radu jako ty. Ale copak nechápeš, proč se jí nemůžu řídit? Žiju, abych léčila, sloužím silám harmonie. Jak bych mohla prožít zbytek života s vědomím, že jsem na svět přivedla takovou hrůzu?" Leukión zavrtěl hlavou. "Některé chyby nelze napravit. Proč to ale dáváš za vinu sobě? Nechtěla jsi přece konat dílo temnoty."

"Ne, to nechtěla," přiznala. "Ale vyrostla jsem ve Spartě, Leukióne, a žádného Spartana by ani nenapadlo vzdát boj, dokud nevyhraje nebo dokud neleží mrtvý na štítě. Dítě musí mít šanci na život. Cassandra říkala, že jestli bude duše naživu ještě ve chvíli, kdy se dítě narodí, Kadmilos bude nucen se o jeho tělo dělit. Máme tak příležitost pracovat na dítěti, udržet ducha chaosu na uzdě."

"Kvůli tomu ale bude muset zemřít muž, kterého miluješ," poukázal Leukión. Deraé zavřela oči a neřekla nic. "Nezávidím ti," pokračoval, "ale zřejmě je v tom jistý protimluv. Cassandra ti řekla, že nesmíš nikoho zabít, jinak budeš sloužit temnotě. Jenže abys vyhrála - byť načas - musíš zabít Parmenióna. To nedává smysl."

Deraé se odvrátila, přistoupila k oknu a zadívala se na kopce a moře v dálce. Leukión ji tam nechal a vydal se do zahrady. Růže zplněly, květy se křížily v záplavě barev, chodničky zarůstaly plevem. Leukión vyšel na východní hradbu, posadil se na okraj a zadíval se na louky. Náhle zamrkal.

Uprostřed louky se objevil muž a kráčel směrem k bráně. Leukión zapátral po nějakých dolících či jámách. Určitě by ho byl viděl, když se poprvé podíval na východ. Cizinec měl jasně žlutý, téměř zlatý chitón, vlasy krátké a prošedivělé, vousy natočené podle perské módy. Nemohl se jen tak z čista jasna zjevit, přesvědčoval se Leukión. Pokud... válečníkovi vyschlo v ústech.

Pokud to nebyl bůh - nebo démon.

Leukión si vynadal, že nechal dýku nahoře v pokoji, a rozběhl se k bráně, která se otvírala na východ. Vyšel ven a čekal na nově přichozího.

"Požehnaní Olympu na tvůj dům," pozdravil cizinec vesele.

"Sem nemůžeš vstoupit," prohlásil Leukión. "Jdi si po svých." Do očí mu stékal pot, musel zamrkat. Cizinec zřejmě neměl zbraň, ale to válečníka příliš neuklidnilo. Jestli to je démon, nebude potřebovat meč, aby se zbavil jednoho člověka.

"Přišel jsem kvůli léčiteli," pravil muž. "Je tady?"

"Jsem tu jenom já. A teď běž - nebo udělej to svoje kouzlo a buď proklet!"

"Aha." Muž se usmál. "Vidím, že sis všiml mého příchodu. Nepředstavuji nebezpečí pro tebe ani pro paní, která tu sídlí. Vlastně jsem spíš přítel. Spojenec."

Leukiónovi potemněla tvář. "Příteli, asi špatně slyšíš. Jestli neodejdeš, budu s tebou muset bojovat."

Cizinec couvl. "Jak tě mám přesvědčit? Počkat! Už to mám." Zvedl si ruku na prsa a zavřel oči. Leukión pocítil v pravé ruce tíhu a viděl, že v ní drží lesklý meč. "Tak," vydechl si cizinec. "Cítíš se lépe?"

"Kdo jsi?"

"Jmenuji se Aristoteles. A vezmi si tohle, příteli. Kdybych ti chtěl ublížit, mohl jsem ten meč vyvolat nikoliv ve tvé ruce, ale ve tvém srdci, správně? A zvaž ještě jednu věc: Když sem naposledy někdo přišel, aby léčitelce ublížil, nepotřebovala ničím pomoc, že ne, Leukióne? Když jsi ji chtěl s přáteli znásilnit. Pamatuješ?"

Leukión upustil meč a zavrával. "Já... já se snažím tu chybu napravit."

"A děláš to dobře," pochválil ho muž a prošel bránou. "Teď mě k ní doved', prosím. Aha, vidím, že to nebude nutné."

Leukión se obrátil. Přicházela k nim Deraé. Měla na sobě nový chitón měňavě zelené barvy a vlasy se jí ve slunci leskly zlatem a stříbrem. Podle Leukióna byla nepopsatelně krásná.

"Co tady chceš?" zeptala se cizince.

"Chci si promluvit o čase velkého nebezpečí, moje milá."

"Ty nejsi od pramene," pronesla chladným hlasem.

"Ale nejsem ani od chaosu. Jsem svůj vlastní člověk."

"To není možné," namítla.

"Všechno je možné, ale řekněme, že pobývám na hranici obou zemí a nesloužím ani jedné. Máme však společný cíl, Deraé. Nechci, aby si Kadmilos oblékl tělesný plášť."

"Proč jsi přišel za mnou?"

Aristoteles se zasmál. "Už dost her, léčitelko! Jedna stará přítelkyně mě požádala, abych tě navštívil a pomohl ti, pokud to půjde. Jmenuje se... jmenovala se... Cassandra. Smím dál? Je mi horko a mám žízeň a za sebou dlouhou cestu."

Deraé chvíli mlčela. Když zavřela oči, vyskočil její duch z těla a spojil se s duší cizince. Ale ač byla rychlá, muž byl ještě rychlejší, uzavřel rozlehlé prostory své paměti, uzamkl je před ní a dovolil jí zahlédnout jen jasné úlomky svého života. Stáhla se a obrátila se k Leukiónovi.

"Aristoteles bude chvíli naším hostem, příteli. Budu ti vděčná, když se k němu budeš chovat zdvořile."

Leukión se uklonil. "Jak si přeješ, paní. Připravím mu pokoj."

Když odešel, Deraé se zastavila nad mečem, který vytvořil Aristoteles. "Malá, ač chytrá ukázka moci," prohodil.

"Malá ne," opravila ho, "a zjistíme, co je to doopravdy zač." Poklekla a podržela ruku nad čepelí. Ta se zavlnila a změnila se v dlouhého černého hada s kápí. "Kdyby se tě pokusil bodnout, had by se otočil a zabil ho."

"Přece to neudělal," hájil se Aristoteles chabě.

"Pochop jedno a dobře mě poslouvej. Kdyby byl zemřel, byla bych poslala tvou duši s křikem do Hádu."

"Zapamatuji si to," ujistil ji.

"To bys měl."

PELLA, MAKEDÓNIE

"Vybuduji mu říši," prohlásil Filippos, když spolu leželi na širokém lůžku a on měl ruku položenou na vzdutém břiše Olympias. "Bude mít vše, co potřebuje."

"Tu první noc jsi byl úžasný," vydechla.

"Na nic z toho se nepamatuji, což je škoda. Ale vzpomínám si na to ráno potom. Byla jsi oheň v mých žilách dva roky - od toho snu. Jen bohové vědí, jak jsi mi scházela těch posledních sedm měsíců. Proč ses musela zdržet tak dlouho v Épeiru?"

"S těhotenstvím jsem měla potíže. Cestování by mohlo znamenat ztrátu tvého syna."

"V tom případě bylo moudré počkat. Všechno, co jsem vybudoval, bylo pro tebe - a pro něj."

"Bude tvůj dědic?" zeptala se šeptajíc.

"Můj jediný dědic, máš mé slovo."

"A co synové tvých budoucích žen?"

"Jeho místo nezaujmou."

"V tom případě jsem spokojená, Filippe. Skutečně spokojená. Zaútočíš na Olynthské?"

Filippos se zasmál a posadil se. "Parmenión mi řekl, že jsi studovala strategii. Nevěřil jsem mu. Proč se staráš o takové věci?"

Pohled v zelených očích jí ztvrdl. "Můj otec byl král z pokolení králů. Myslíš, že jsem se měla učit tkát a pěstovat květiny? Ne, Filippe, to není život pro Olympias. Teď mi pověz o Olynthských."

"Ne," odmítl a vstal.

"Proč? Myslíš, že jsem pitomá? Chci ti pomáhat. Chci být součástí tvých plánů."

"Ty jsi součástí mých plánů," ujistil ji a otočil se k ní. "Jsi matka mého syna. Nemůžeš se s tím spokojit? Mám mnoho poradců, ale jen několik těch, s nimiž se můžu podělit o své soukromé myšlenky. Chápeš to? Nikdo nemůže prozradit mé plány, když je nebude znát celé."

"Myslíš, že bych tě zradila?" štekla.

"Ještě jsem nepotkal ženu, která by věděla, kdy má mlčet!" zařval. "A ty nejsi výjimkou." Hodil si přes ramena chlainu a vyšel z ložnice.

Blížila se půlnoc a chodba byla opuštěná, svítily už jen dvě lucerny ze sedmi. Král došel na konec chodby a rozrazil dveře. Dva strážní za nimi se postavili do pozoru. Filippos si jich nevšímal a vyšel do zahrad zalitých měsíčním světlem. Strážní se po sobě podívali a vydali se za ním.

"Nechte mě!" zakřičel.

"Nemůžeme, králi. Attalos -"

"Kdo je tady král?" vybuchl a zamračil se na ně. Neklidně přešlápl a jeho přešel hněv. Znal jejich problém. Kdyby si král vyšel do noci a nechal se zavraždit, propadli by životem. Ocitli se v neřešitelné situaci. "Mrzí mě to, chlapci.

Záchvat vzteku, nic víc." Povzdychl si. "Ženské! Vyvolávají v muži to nejhorší i nejlepší zároveň." Strážní se zazubili.

"Dobrá, pojďte za mnou k Parmeniónovi."

Polonahý král a dva gardisté v černých pláštích zamířili k západnímu křídlu paláce. V Parmeniónových pokojích se svítilo a král se ani nenamáhal zaklepat na úzké boční dveře. Otevřel a vstoupil.

Parmenión seděl se svým sluhou a přítelem Thébanem Mothakem. Probírali se mapami. Spart'an vzhledl. Králův příchod ho očividně nepřekvapil.

"Co to tady studujeme?" chtěl vědět Filippos a šel se podívat na mapy.

"Horní tok Axia. Mapy přišly dneska. Objednal jsem je vloni."

"Předpokládáš problémy v té oblasti?" vyptával se Filippos.

"Illyrové mají nového vůdce, Graba, který se snaží uzavřít spojenectví s Paiony. Mohli by znamenat problém."

Filippos se posadil a obrátil se na Mothaka. "Nalej mi víno, Thébane," rozkázal.

"Proč?" opáčil Mothak namíchnutě. "Copak nemůžeš hýbat rukama?"

"Cože?" zaječel Filippos a zrudl. Dřívější hněv se vrátil s dvojnásobnou silou.

"Nejsem žádný Makedoňan - a rozhodně ne tvůj sluha," sdělil mu Mothak. Filippos vyskočil.

"Dost!" zařval Parmenión a vrhl se mezi ně. "Co je to za nesmysl? Mothaku, nechej nás!" Théban chtěl něco říci, ale otočil se na patě a vyrazil z místnosti. "Omlouvám se, Philippe," řekl Spart'an králi. "Není ve své kůži. Nemůžu uvěřit, že se takhle choval."

"Chci ho vidět mrtvého," prskl Filippos.

"Uklidni se. Ukaž, já ti naleju víno. Posad' se."

"Nesnaž se mě uklidnit, Parmenióne," vrčel Filippos, ale posadil se zpátky na lehátko a přijal stříbrný pohár. "Dnes už mám lidi plné zuby."

"Problémy s královnou?" otázal se Parmenión ve snaze změnit téma.

"Mám jí plnou hlavu. Když se podívám na oblohu, vidím její obličej. Nemůžu jíst, nemůžu spát. Očarovala mě. A teď chce znát všechny mé plány. To nedovolím!"

Parmenión zachoval kamennou tvář. "Je velmi mladá, Philippe. Ale je také dcera krále. Dobře ji vyučili a je bystrá."

"Mě nezajímá její chytrost, jsem obklopený bystrými muži. Žena by měla mít pěkné tělo a milou povahu. Víš, že na mě zvýšila hlas? Hádala se se mnou! Věřil bys tomu?"

"Ve Spartě ženy povzbuzují, aby říkaly svůj názor. Ve všech věcech - kromě války - jsou rovny mužům."

"Myslíš, že bych jí měl něco vysvětlovat? Nikdy! Tady není Sparta. Toto je království mužů, kterému vládnou muži a je pro muže."

"Království je tvé," podotkl Parmenión tiše. "Bude se mu vládnout, jak ty řekneš."

"A na to taky nezapomínej!"

"Proč bych měl zapomenout?"

"Pokáráš svého sluhu?"

"Ne, Philippe, protože není můj sluha. Ale omluvím se ti za něj. Mothak je osamělý, plný smutku, občas vybuchne.

Odjakživa snášel špatně, když se k němu někdo choval opovržlivě."

"Ty jsi na jeho straně? Proti mně?"

"Nestavím se na ničí stranu, Philippe. Ale vyslechni mě. Přišel jsi sem celý navztekáný. A v hněvu ses k němu choval jako k otrokovi. On zareagoval. Pravda, zareagoval způsobem, který ho není hoden, nicméně to stále byla reakce.

Mothak je věrný, důvěryhodný a nejlepší přítel."

"Nemusíš mluvit za mě," podotkl Mothak ode dveří. Přistoupil k Filippovi a poklekl. "Žádám o prominutí... králi. Bylo to ode mě nezdvořilé. A mrzí mě, že jsem přivedl takovou hanbu na dům mého přítele."

Filippos se zadíval na klečícího. Stále byl rozčilený. Přesto se nuceně zasmál. "Možná to bylo jen dobře." Pomohl Mothakovi na nohy. "Občas, příteli, činí koruna muže příliš nadutým, příliš rychle pak reaguje ve jménu pýchy. Dnešní lekci jsem si dobře zapamatoval. A teď já naleju víno tobě. A pak vám popřeji dobrou noc."

Filippos nalil víno do poháru a ten podal užaslému Thébanovi, uklonil se a odešel z domu. Parmenión ho pozoroval, jak v měsíčním světle odchází se strážemi po boku.

###

"Je to velký muž," řekl Mothak, "ale nemám ho rád."

Parmenión zavřel dveře a podíval se přáteli do očí. "Většina králů by tě byla zabila, Mothaku. Přinejlepším by tě nechali zmrskat nebo vyhnat."

"Á, tenhle je chytrý, to rozhodně," odušil Théban. "Cení si tebe a tvého nadání. A má sílu překonat nižší pudy. Ale co je vlastně zač, Parmenióne? Co chce? Makedonie je silná - o tom nemůže být pochyb. A přece jeho vojsko stále roste, verbíři chodí od vesnice k vesnici." Usrkl vína a pak vypil celý pohár jedním douškem. Posadil se na lehátko a ukázal na mapy rozložené na stole. "Žádal jsi mě, abych sbíral informace ze zemí kolem Makedonie. Od kupců, vojáků, poutníků, potulných herců, stavitelů a básníků máme pravidelný přísun zpráv. Víš, co se děje v horní Makedonii?"

"Samozřejmě," ujistil jej Parmenión. "Filippos staví řadu opevněných měst proti případné illyrské invazi."

"Správně. Ale taky vyhání každého s illyrskou krví ze země, kterou ti lidé drží celá staletí. Rozlehlé pásy lesů, údolí a pastviny - všechno ukradl původním majitelům. A někteří z těch vyhnanců jsou bývalí vojáci z makedonského vojska." Parmenión pokrčil rameny. "Celá staletí byli Illyrové a Makedoňané nepřátelé. Filippos se snaží tu hrozbu jednou provždy ukončit."

"No ano!" řekl Mothak. "To je mi jasné. Nejsem úplný hňup. Kdo ale tu zemi získá? Král nebo Attalos. Minulý měsíc byli tři pelagonští obchodníci se stavebním dřívím zbaveni majetku, pozemků i domů. Odvolali se ke králi, ale než je mohl vyslechnout, byli záhadně zabiti i s rodinami."

"To stačí, Mothaku."

"Jistě," ucedil Théban. "Takže se ptám znovu: Co vlastně chce?"

"Na to ti neumím odpovědět. A myslím, že by ti nemohl odpovědět ani sám Filippos. Vezmi si ale tohle, příteli. Každé vojsko je třeba krmit. Vojákům je nutné dávat žold. Filippova pokladnice není přeplněná, a proto musí svým vojákům dát vítězství a kořist. A to má smysl. Národ je silný jen potud, pokud roste. Pak začne rozpad. Proč tě to znepokojuje? Viděl jsi, jak Sparta s Athénami bojuje o nadvládu. Viděl jsi, jak se Théby snaží ovládnout Řecko. V čem je tedy rozdíl?" "V ničem," souhlasil Mothak, "až na to, že jsem starší, a jak doufám, moudřejší. Toto je velmi bohatá země. Kdyby ji obdělávali s péčí, mohla by Makedonie nakrmit celé Řecko. Jenže teď lákají rolníky do Pelly na bojový žold a místo skotu a ovcí se chovají váleční koně. Vidím před sebou jen válku a smrt. Ne proto, že je říše v nebezpečí - pouze aby se uspokojila touha po slávě jednoho barbarského krále. Nemusíš mi říkat, po čem touží. Pokusí se dobýt Řecko, a já se budu dívat, jak jsou Théby znovu v obležení. Udělá z nás ze všech otroky."

Odložil pohár a unaveně vstal.

"Není tak zlý, jak si myslíš," namítl Parmenión.

Mothak se usmál. "Nesnaž se v něm vidět svůj odraz, Parmenióne. Ty jsi dobrý muž, ale jsi jeho mečem. Dobrou noc, příteli. Zítřka si promluvíme o příjemnějších věcech."

####

Nad Pellou visely olovené mraky jako příkrov kouře a v dálce na obloze duněl hrom. Olympias si šla opatrně sednout pod rohový dub v jižní zahradě. Pohybovala se pomalu a pravou rukou si podpírala břicho. Často se zastavovala a protahovala si záda.

Dny s Filippem byly znepokojivé, útěcha doteků a sdílení se střídala s agónií prudkých hádek, kdy král zrudl a zelené oči se mu blýskaly hněvem.

Kdybych byla dosud štíhlá, dokázala bych ho získat, přesvědčovala se královna. A já zase budu štíhlá. Rozčilovalo ji, že se její půvabná chůze změnila v kolébání, že už nemohla manžela ani obejmout, přivínout se k němu, vzrušit ho, protože ve schopnosti vzrušovat spočívala moc. Bez ní se cítila ztracená, nejistá.

Na lavičce pod dubem ležely podušky a ona se natáhla. Bolest v kříži polevila. Připadalo jí, že už celé měsíce ráno zvrací, v noci se jí zvedá žaludek a ústa má plná žluči.

Ale v posledních dnech se to ještě zhoršilo. Zdály se jí děsivé sny a jakoby z dálky slyšela dětský pláč. A s úsvitem se probouzela přesvědčená, že je syn v jejím břiše mrtvý.

Útěchu se pokoušela najít ve společnosti Faidry, avšak přítelkyně byla často mimo palác - hodiny, dny trávila ve společnosti Parmenióna. Olympias to mátl, věděla, jak si druhá žena hnusí dotyk muže.

Rozpršelo se, zprvu mírně, ale déšť sílil, cákal na kamenné chodníčky a ohýbal květy v zahradě. Olympias se pod dubem cítila v bezpečí. Větve nad ní byly husté a chránily ji.

Parmenión, utíkající po chodníku ke svému domovu, ji zahlédl a změnil směr. Sklonil se pod krajními větvemi a uklonil se.

"Tohle není bezpečné místo, Olympias. Mohl by sem udeřit blesk. Dovol, zakryju tě pláštěm a doprovodím do tvých komnat."

"Ještě ne, generále. Posad' se na chvíli," požádala ho s úsměvem. Parmenión potřásl hlavou, uchechtl se a sedl si. Natáhl si dlouhé nohy a z ramenou a paží si smetl kapky deště.

"Ženy jsou zvláštní stvoření," poznamenal. "Máš krásné pokoje, teplé a suché, a přece tu sedíš v zimě a mokru."

"Je tu takový klid, nemyslíš?" opáčila. "Všude kolem zuří bouře, ale my jsme tu v suchu a bezpečí."

Znovu zahřmělo, tentokrát o něco blíž, a oblohu rozčísł blesk.

"Zdání bezpečí," podotkl Parmenión, "není totéž jako být v bezpečí. Vypadáš smutná," řekl náhle a instinktivně ji vzal za ruku. Olympias se usmála a silou vůle potlačovala slzy.

"Nejsem doopravdy smutná," zalhala. "Jenom... jsem tu cizí. Nemám přátele, tělo mám nafouklé a ošklivé a nedokážu najít správná slova, abych potěšila Filippa. Ale to se změní, až se narodí náš syn."

Kývl. "Dítě ti dělá starosti. Filippos mi říkal, že se ti zdává o jeho smrti. Včera jsem mluvil s Berniem, a podle něj jsi silná a dítě roste, jak má. Bernios je dobrý muž a vynikající doktor. Nelhal by mi."

Zahřmělo jim přímo nad hlavou a dubem prosvístěl vítr a prudce jim zatřásl. Parmenión pomohl královně na nohy, svým pláštěm jí zakryl hlavu a ramena a společně se vrátili do paláce. Dovedl ji k jejím komnatám a obrátil se k odchodu, když Olympias vykřikla a začala padat. Spart'an k ní přiskočil, zachytil ji a zpola ji odnesl na lehátko.

Popadla ho za chitón. "Je pryč!" zavřískla. "Můj syn! Je pryč!"

"Uklidni se, paní," nabádal ji Parmenión a hladil ji po vlasech.

"Ach, matko Héro," sténala. "Je mrtvý!"

Spart'an rychle vyšel do předpokoje a poslal za královnou její tři služky, aby ji utěšily, načež nechal zavolat Bernia.

Lékař dorazil během hodiny a podal královně uspávací nápoj, načež zašel za Filippem. Král seděl v trůnním sále a Parmenión stál vedle něj.

"Není důvod ke starostem," ujišťoval holohlavý doktor Filippa. "Dítě je silné, jeho tep je rozeznatelný. Nevím, proč si královna myslí, že je mrtvý. Ale je mladá a možná podléhá hloupým obavám."

"Mně nikdy nepřipadalo, že se nechá snadno vyděsit," podotkl Parmenión. "Když zaútočili ti nájezdníci, jednoho zabila a postavila se ostatním."

"Souhlasím s doktorem," prohlásil Filippos. "Je jako ohnivý kůň - rychlá, silná, ale velice nervní. Kdy porodí?"

"Nejpozději za pět dní, králi, možná dřív," řekl lékař.

"Takže až jí bude dítě sát u prsu, uklidni se," usoudil král. Propustil lékaře a obrátil se k Parmeniónovi. Ten pevně svíral opěradlo králova křesla, byl smrtelně bledý a z nosu a uší mu tekla krev.

"Parmenióne!" vykřikl Filippos, vyskočil a vrhl se ke generálovi. Spart'an se pokusil odpovědět, ale z úst mu vyšlo jen

zachroptění. Přepadl králi do náručí a měl pocit, jako by mu hlavu zalilo moře bolesti.

A pak padal...

...a jáma mu kynula.

###

Duch Deraé se vznášel nad Parmeniónovým lůžkem. Cítila vedle sebe Aristotela, ač jej neviděla.

"Nadešla chvíle největšího nebezpečí," zašeptal jí v duši jeho hlas.

Deraé neodpověděla. U lůžka seděli Mothak s Berniem, mlčeli a nehýbali se. Parmenión stěží dýchal. Věštkyňe vplula do umírajícího, vyhnula se vzpomínkám a držela se jiskřičky jeho života. Cítila paniku v jádru, jak nádor natahoval temná chapadla do jeho mozku. Bylo snadné zablokovat sílu silfia, ale Deraé přesto žasla, jak rychle se rakovina šíří. Věděla, že většina nádorů jsou nechutné, ohavné napodobeniny života, přesto si vytvářejí vlastní zásobování krví, krmí se z ní a zajišťují si vlastní existenci tak dlouho, dokud je tělo hostitele toleruje. Tato rakovina se chovala jinak. Množila se děsivě rychle a roztahovala se daleko mimo své jádro. Nedokázala se krmit sama a její nejdelší úponky se pouze kazily, přičemž ničily tukové tkáně mozku. Vzápětí vyrazil další úponek a udělal totéž.

Parmenión měl za chvíli zemřít. Snětí a rozklad mu pronikly do krevního řečiště a roznesly je do všech částí těla. Všude bujely nové nádory.

Deraé je vyhledávala a okamžitě je ničila.

"Sama to nezvládnou!" uvědomila si zděšeně.

"Nejsi sama." Aristotelův hlas zněl nevzrušeně. "Já zadržím nádor v mozku."

Deraé se uklidnila a přenesla se do srdce. Jestliže má Parmenión přežít tuto zkoušku, potřebuje silné srdce. Celý život běhal, a jak Deraé čekala, svaly měl vypracované. Přesto tepny a velké žíly vykazovaly známky opotřebování, na stěnách byl nalepený matně žlutý tuk a bránil proudění krve. Srdce bilo slabě a nepravidelně, krev byla řídká. Deraé se pustila do práce, posílila chlopně, zbavila stěny žlutých nánosů, ucpávajících cévy, a rozbíjela je, aby mohly být vyloučeny. Plíce měl v pořádku, a tak se tu nezdržela, nýbrž zaletěla do žlučníku, kde byly z krve odstraňovány odpadní látky, jenomže se srážely do ostrých, zubatých kamenů. Deraé je rozdrtila na prášek.

Přesunula se dál, zničila rakovinné buňky usazené v ledvinách, žaludku a střevech, a konečně se vrátila do mozku, kde čekal Aristoteles.

Nádor v hlavě zůstal, pokrýval značnou část mozku, dřepěl v něm jako velký pavouk.

"Teď ho máme na pokraji smrti," poznamenal Aristoteles. "Musíš ho tam udržet, než ho vyhledám v prázdnotě.

Dokážeš to?"

"Nevím," přiznala. "Cítím, jak se jeho tělo chvěje na okraji propasti. Stačí jediná chybička nebo nápor únavy. Nevím, Aristotele."

"Oba naše životy budou ve tvých rukou, ženská, protože on bude moje spojení se světem živých. Jestli v prázdnotě zemře, zůstanu tam lapaný. Buď silná, Deraé. Buď Sparťanka!"

A vzápětí byla sama.

Parmeniónovo srdce stále bilo slabě a nejistě a rakovina tlačila proti ní, chapadla se třepala, snažila se růst.

###

Nebyl žádný pocit probuzení či ospalosti. Jednu chvíli nebylo nic, vzápětí Parmenión kráčel bezbarvou krajinou pod neživou šedou oblohou. Zastavil se. Byl zmatený.

Kam až oko dohlédlo, nebylo vidět cokoliv živého, nikde nic nerostlo. Stromy uschly už dávno, byly to jen kmény bez listů, a rozeklané balvany, vysoké kopce a tmavé hory v dálce. Všude byl stín.

Zachvátil ho strach. Sáhl po meči u boku.

Meč?

Pomalů ho vytáhl z pochvy a zadíval se na nejhrdější vzpomínku z mládí, lesklou Čepel a zlatou lví hlavu na jílcí.

Leónidův meč!

Odkud se tu ale vzal? Jak ho získal? A kde, u Háda, vůbec je?

To slovo mu znělo myslí. Hádés!

Ztěžka polkl, vzpomněl si na prudkou bolest a náhlou temnotu.

"Ne," zašeptal. "Ne, nemůžu být mrtvý!"

"Naštěstí to je pravda," ozval se hlas a Parmenión se otočil na patě a napřáhl meč. Aristoteles uskočil. "Opatrně, příteli. Člověk má jen jednu duši."

"Co je tohle za místo?" zeptal se Parmenión mága.

"Země za Stygou, první jeskyně Hádu," odpověděl Aristoteles.

"V tom případě musím být mrtvý. Ale nemám peněz pro převozníka. Jak jsem se dostal na druhou stranu?"

Aristoteles jej uchopil za ruku a vedl ho k hromadě balvanů, kde se posadili pod bezduchou oblohou. "Poslouchej mě, Sparťane, protože nemáme moc času. Nejsi mrtvý - jedna přítelkyně tě drží při životě - nicméně tady musíš něco vykonat." Rychle mu pověděl o ztracené duši dítěte a nebezpečí prázdnoty.

Sparťan mlčky poslouchal a pozoroval přitom podivnou krajinu táhnoucí se na všechny strany až na věčnost. V dálce byly vidět postavy, tmavší stíny poletující nad šedou zemí.

"Jak může někdo najít na takovém místě jednu duši?" zeptal se nakonec.

"Bude zářit, Parmenióne. A musí být blízko, protože jsi s ní spojený."

"Co tím myslíš?" chtěl vědět Sparťan se strachem v očích.

"Moc dobře chápeš, co říkám. Ty jsi otec toho chlapce."

"Kolik lidí o tom ví?"

"Já a ještě jedna osoba, ta léčitelka, která tě ve světě živých drží při životě. Tvoje tajemství je v bezpečí."

"Žádné tajemství není nikdy v bezpečí," zašeptal Parmenión, "ale teď není čas na debatování. Jak najdeme to světlo?"
"Nevím," přiznal Aristoteles. "A nevím ani, jak ho ochráníme, až ho najdeme. Možná to nedokážeme."
Parmenión vstal a pozorně se rozhlédl kolem sebe. "Kde je Styx?"
"Na východě," odpověděl Aristoteles.
"A jak mám poznat, kde je východ? Nejsou tu hvězdy, jen ta jedna, a žádné krajinné prvky, které bych poznal."
"Proč chceš hledat řeku mrtvých?"
"Někde začít musíme, Aristotele. Nemůžeme se jen tak potloukat pustinou."
Aristoteles vstal. "Pokud se dobře pamatuji, je to za těmi dvěma štíty, co jsou vyšší než okolní hory. Podíváme se..."
Najednou se mág otočil k Parmeniónovi. "Počkat! Co jsi to říkal o hvězdách?"
"Je tu jenom jedna, bliká támhle," odpověděl Spart'an a ukázal na maličkou třpytivou tečku na tmavé obloze.
"V prázdnotě žádné hvězdy nejsou. To je ono! To je plamen duše."
"Jak se k té hvězdě dostaneme?"
"To není hvězda! Podívej se pořádně. Je to vysoká hora a světýlko je na jejím vrcholku. Pojď. Honem. Bude přitahovat zlo, musíme k ní dorazit první."
Oba se rozběhli a za nimi si pomalu sedal šedivý prach, zvířený jejich nohama.
"Podívej!" křičel Aristoteles, jak se hnali po pláni. Daleko nalevo se stíny spojovaly a ke světlu se belhaly obrovské, znetvořené příšery. "Přitahuje je síla bolesti. Musí ji zhasit, zničit."
Jak běželi, neměli pocit, že by čas nějak ubíhal, ale dorazili k úpatí hor, které se nad nimi tyčily, tmavé a hrozivé. Dole stál les suchých stromů, vybělených jako staré kosti. Parmenión odbočil doleva, hledaje nějakou cestu.
"Tamtudy ne!" zaječel Aristoteles.
Parmenión se chtěl otočit, ale kolem hrdla se mu ovinula dlouhá větev a trny ostré jako drápy mu probodaly duchovní tělo. Mečem větev přesekl a vrhl se na zem, kde se mrtvou hlinou tlačily vzhůru bílé kořeny, kostnaté prsty tahající ho za paže.
Aristoteles přiskočil a rozpráhl ruce, z nichž vytrysklo světlo a zalilo Parmenióna. Kořeny se okamžitě proměnily v prach a Spart'an vyskočil na nohy.
"To bylo nešťastné," posteskl si Aristoteles, "a taková ukázka moci přivede nepřátele o to rychleji."
Parmenión s mečem v ruce následoval mága nahoru ke světýlku. Když se přiblížili k volné skupině balvanů, oddělily se od kamenů tmavé stíny a vyletěly k obloze. Parmenión rozpoznal ptáky bez peří či kůže, jen černé kostry kroužící jim nad hlavami.
Zpoza balvanů se ozvalo tiché zasténání. Parmenión se zastavil a chtěl jít hledat zdroj zvuku.
"Není čas," křičel Aristoteles.
Parmenión si ho nevšímal a odběhl doprava.
Uprostřed balvanů ležela mladá žena a ohnivé řetězy jí poutaly ruce ke kamenům. Několik ptačích koster ji oklovovalo, trhlo jí z těla krvavé kousky, přičemž rány okamžitě zarůstaly. Parmenión přiběhl k ptákům, hulákal a mával rukama. Ptáci se za cvakání křídel zvedli. Jednoho mečem roztřískal na kousky, zbytek uletěl. Parmenión poklekl a jemně ženě zvedl hlavu.
"Já tě znám, vid?" zeptal se, když na něj upřela oči.
"Ano," odpověděla chabě snovým hlasem. "Když jsi byl v Thébách, ukázala jsem ti své mládí. Jsi sen, Parmenióne?"
"Nejsem." Dotkl se mečem ohnivého řetězu a ten zmizel. Vrátil meč do pochvy a pomohl Tamis na nohy.
Přiběhl k nim Aristoteles. "Říkám ti, že na tohle není čas. Démoni se scházejí."
"Dítě se rodí?" chtěla vědět Tamis.
"Ještě ne," odpověděl Parmenión. "Pojď's námi." Vzal ji za ruku a vedl ji do kopce. Daleko za nimi se stíny sbíhaly, spojovaly a jako temná řeka přitékaly směrem k hoře.

Šplhali výš a mezi kamením šeptal studený vítr. Světýlko bylo blíž, plamen čistě bílý, vysoký jako člověk, hořící na černém balvanu. Kroužily kolem něj ptačí kostry a jejich pronikavý křik se rozléhal po svahu.
U ohně se vytvořil tmavší stín... rostl a roztahoval se.
"Aida!" zašeptala Tamis a rozběhla se tam.
Tmavá žena rozpráhla ruce a z prstů jí vytékala temnota přímo nad oheň, který se zamihotal a pohasl, až byl velký jen jako plamínek lucerny.
"Ne!" zaječela Tamis. Aida se otočila a z rukou jí vyletěly tmavé oštěpy. Tamis se na levé ruce objevil zlatý štít a oštěpy se od něj odrazily. Aristoteles si roztrhl chitón a uchopil zlatý kámen, pověšený na stříbrném řetízku. Plamen na kameni se zvedl do vzduchu a snažil se osvobodit z tmavého slizu, který ho chtěl udusit.
"Vezmi ho, Parmenióne!" zavolal mág. Spart'an přiběhl k plameni, jenž mu vplul na ruku a usadil se mu v dlani. Nebyl cítit žár, přesto se Parmeniónova srdce dotklo teplo a plamen vzrostl, stočil se do sebe a změnil se v kouli měkkého bílého světla.
Tamis s Aidou se na sebe vrhly. Tamis z očí vyletěl blesk a spálil tmavé ženě šaty. Aida upadla - a zmizela. Tamis se obrátila k Parmeniónovi a ruce se jí třáslly nad koulí světla.
"Je to nenarozené dítě," řekla. "Dítě z tvého těla. Už to chápu. Kadmilos ho musí zabít nebo se o tělo navěky dělit."
Prsty se dotkla koule a světlo se jí rozlilo přes ruce. "Ach Parmenióne! Jak je krásný!"
"Co uděláme?" zeptal se Spart'an a obrátil se. Pod horou se shromažďovali démoni, někteří šli, jiní se plazili přes kamení a jejich řev přinášel studený vítr.
Vedle něj se objevil Aristoteles. "Myslím, že nedaleko je hora Thanatos. Jestli mám pravdu, je tam brána do Élysia, do síně hrdinů. Nemusí nás ale nechat vstoupit."

"Proč by neměli?" podivil se Parmenión.

"Nejsme mrtví," sdělil mu Aristoteles s nuceným úsměvem. "Aspoň zatím ne."

"Podívejte!" vyhrkla Tamis a ukázala dolů. Přijížděli k nim válečníci v tmavé zbroji na koňských kostrách.

"Tak tedy k bráně," souhlasil Parmenión. Koule mu na dlani jasně hořela. Rozběhl se nahoru, s oběma čaroději v patách.

OSTROV SAMOTHRÁKÉ

"Pořád zasahuje," zasyčela Aida, když otevřela tělesné oči a vstala z ebenového trůnu.

"Co se stalo, paní?" zašeptala akolytka Poris. Žena v černém se zadívala na klečící dívku.

"Bojují proti nám tři, udržují dítě naživu. Tamis - ať je prokleta - a ten Parmenión. A je tam ještě jeden, muž, kterého neznám. Počkej u mne!" Znovu zavřela oči a její tělo se svezlo na ebenový trůn. Štíhlá akolytka ji vzala za ruku a políbila. Chvilí ji hladila prsty.

Nakonec černá žena vzdychla. "Ten muž je mág. Jeho tělo leží v chrámu léčitelky. Deraé tam leží také a její duše je v Pelle, kde drží Parmeniónovo tělo mezi živými. No, příliš roztáhli síly, moje milá. Přespříliš. A přišel čas, aby zemřeli."

"Pošleš noční lovce, paní?"

"Tři by měli stačit. Jejich těla hlídá jen jeden stařec. Pojd' se mnou, maličká."

Poris následovala paní studenými kamennými chodbami paláce do pochodněmi osvětlených tunelů dole. Aida otevřela dveře ve tvaru listu a vstoupila do malé místnosti. Nebyl tu žádný nábytek, jen podložená kamenná deska uprostřed.

Aida pohládila vytesaný nápis. "Víš, co tu stojí?" zeptala se Poris.

"Ne, paní."

"Je to akkadsky, vyřezali to před úsvitem našich dějin. Je to zaklínadlo. Pověz, miluješ mě?" otázala se a položila dívce ruku na rameno.

"Víc než svůj život," ujistila ji Poris.

"Dobře," odpověděla Aida a pevně ji objala. "Já tě taky miluji, dítě. Jsi pro mě víc než dcera. Avšak Kadmilovi je třeba sloužit, a jeho dobro je to jediné, co mě zajímá." Vrazila Poris do zad tenkou dýku. Čepel projela mezi žebry do srdce. Dívka strnula a pak se Aidě zhroutila v náručí.

Žena v černém položila mrtvolu na desku a jala se pronášet slova moci. Z písmen vyrytých do kamene začal stoupat kouř a mrtvou dívku zahalil. Místnost naplnil ohavný puch, zápach rozkladu. Aida zamávala rukou a kouř se vrátil ke kameni. Na kamenné desce zůstaly jen stopy šedobílého popela.

Na tmavých stěnách zatančily stíny, groteskní postavy, jež kdysi bývaly muži.

Aida ke každému přistoupila a dotkla se znetvořeného čela. "Chrám je nechráněný," sdělila jim. "Najděte tělo ženy Deraé a pozřete ho - jakož i všechny, kdo jsou s ní."

Stíny vybledly.

Aida přistoupila k desce a strčila prsty do popela.

"Budeš mi chybět, Poris," zamumlala.

###

Pronásledovaná trojice překonala vrchol hory a sbíhala po sutích pokrytých svazích. Tamis upadla a sklouzla ke srázu, ale Aristoteles se jí vrhl do cesty, chytil ji za bílý chitón a vytáhl do bezpečí.

Hnali se dál a křik pronásledovatelů zněl stále blíž. Nad nimi zašustila kožovitá křídla. Parmenión vzhledl a spatřil obrovské tvory se šupinatou kůží a stěží lidským tělem. Nezaútočili však a Spart'an si jich přestal všimát.

"Doleva!" zařval Aristoteles a ukázal na průsmyk mezi černými štíty.

Přízrační jezdci se rychle blížili. Parmenión se odvážil ohlédnout, ale hned se zase zadíval na průsmyk před nimi.

Nestihnou to.

S tichou kletbou se zastavil a otočil se, meč v ruce, aby se postavil nepříteli. Jezdců bylo víc než dvacet, tváře jim zakrývaly okřídlené přilbice. Meče z rudých plamenů v jejich rukou připomínaly pochodně.

Vedle Parmenióna se zastavila Tamis. "Běž dál, já je zdržím," křikla.

"Nemůžu tě s nimi nechat samotnou."

"Běž!" zařvala. "Plamen duše je všechno."

Váhal jen chvíli, pak se otočil a znovu se rozběhl. Jezdci se řítili na věštyni a ona zvedla ruce. Prázdnou proletěl bílý oheň a srazil čtyři z démonů z koní. Zbytek se hnál dál a Tamis objížděl. Další blesky projely první řadou a dávno mrtví koně se hroutili, kosti jim praskaly a štípaly se.

Na Tamis zaútočili dva jezdci. Prvního zabila oštěpem světla, ale meč druhého jí proklál hrud', vyjel ze zad a zapálil jí šaty. Tamis zavravorala, ale neupadla. Srazila jezdce z koně a pootočila se. Viděla, že Parmenión s Aristotelem dorazili k průsmyku.

Jezdci si umírající ženy přestali všimát a odcválali za běžícími muži. Věštyně se zhroutila do prachu. Točila se jí hlava.

Znovu viděla své první umírání, vzpomínala na bolest a hořkost. Její duše uprchla do nejvzdálenějších koutů prázdnoty, ztracená a osamělá. Právě tam ji našli Kadmilovi služebníci, spoutali ji ohnivými řetězy a poslali mrtvé vrány, aby oklovovaly její duchovní tělo. V zoufalství nenašla sílu, aby s nimi bojovala.

Uchopila ohnivý meč, vytáhla si ho z těla a odhodila stranou.

Tolik chyb, Tamis, spílala si. Ale tady jsi to možná nakonec napravila. Duchovní plamen v dálce právě dosáhl brány do Élysia. Hádovi jezdci se zastavili opodál, bez dalších rozkazů prostě nedokázali překročit průsmyk před branou.

Nyní je to na tobě, Parmenióne, můj synu, řekla si. A já tě - přes své chyby - vycvičila dobře.

Konečně spokojená podlehla druhé, konečné smrti.

###

Brána byla vytesaná z lesklého černého kamene, vysoká jako tři muži a široká jako deset. Za bránou byly zelené louky, rozkvetlé stromy, vysoké hory se sněhovými čepicemi a obloha modrá jako sen. Parmenión toužil vstoupit, nechat za sebou šedou, bezduchou hrůzu prázdnoty.

V bráně však stáli dva strážní.

"Nemůžete projít," oznámil jim první.

Parmenión k němu přistoupil. Muž měl zastaralou zbroj, zlacený kyrys, obrovský oválný bronzový štít a přilbici s plným hledím a rudým chocholem. Byly mu vidět jen modré oči.

Parmenión zvedl plamen. "Toto je duše dítěte v nebezpečí. Pán chaosu chce kráčet po tělesném světě a ukrást mu jeho život, jeho tělo."

"Tělesný svět nás nezajímá," utrousil druhý strážný.

"Není za bránou někdo, ke komu bychom se mohli odvolat?" ozval se Aristoteles.

"Zákon se nedá obejít," odušil první muž. "Rozkaz je jasný. Tudy mohou projít pouze duše mrtvých hrdinů, a ty poznáme podle hvězdného světla, které jim září na čele."

Parmenión za sebou zaslechl pohyb a ohlédl se. Jezdci vyrazili a za nimi ústí průsmyku vyplňovala horda démonů.

"Vezměte aspoň plamen duše," prosil strážce Aristoteles.

"Nemůžeme. Je živý... stejně jako vy."

Parmenión přistoupil ke kameni opodál, rozevřel ruku a přál si, aby plamen přeskočil. Bílé světlo přelétlo na kámen a zanechalo Spartánovi pocit obrovské ztráty. Tasil meč a postavil se doprostřed průsmyku.

"Hej!" křikl první strážný. "Kde jsi vzal tu zbraň?"

"V životě mi kdysi patřila," odpověděl Parmenión.

"Ptal jsem se, kde jsi ji vzal."

"Vyhrál jsem ji při generálských hrách. Kdysi ji nosil největší hrdina mého města, král Leónidas. Zemřel před víc než sto lety, když bránil Thermopylský průsmyk před perskými útočníky."

"Sto let? To už je tak dlouho? Ty jsi tedy Spartán?"

"Ano."

"V tom případě nebudeš sám," prohlásil muž, vyšel z brány a postavil se po Parmeniónově levici.

"Vrať se," přikázal mu Parmenión s očima upřenými na hordu před sebou. "Je už tak dost velký nesmysl, aby tady zemřel jeden muž, a druhý meč žádný rozdíl znamenat nebude."

Strážce se zasmál. "Je to víc než dva, bratře. Boleus sežene další." Ještě nedomluvil a za nimi zazněl dupot nohou. Z brány vyšly tři stovky válečníků a v průsmyku se seřadily.

"Proč to pro mě děláš?" chtěl vědět Parmenión.

"Protože nosíš můj meč," odpověděl král z báji, "a protože jsi Spartán. Teď ustup, jdi za svým přítelem a za plamenem. Dokud žiju, démoni neprojdou."

Brána za nimi zmizela, zůstala jen stěna útesu, černá a neproniknutelná.

###

"Zřejmě máš mocné přátele," poznamenal Aristoteles, vzal Parmenióna za ruku a odváděl ho ke kameni, na němž spočívala světelná koule.

Spartán byl stále jako omámený. "To je..."

"Vím, kdo to je - král Leónidas. Muži s ním jsou hrdinové, kteří padli u Thermopyl, a riskují kvůli tobě věčnost, Parmenióne. To je pokořující pomyšlení. Ale Spartané byli vždycky divní."

"Nemůžu to dovolit," zašeptal Parmenión. "Už jednou zemřeli pro své město a pro Řecko. Nevědí, kdo jsem. Ponižil jsem jejich město a zničil jeho velikost! Musím je zachránit!"

"Vědí všechno, co potřebují vědět," zasyčel Aristoteles a popadl Spartána za ruku. "To dítě je všechno!"

Parmenión se mu vytrhl a najednou si všiml, že koule bliká. Duše dítěte. Jeho dítěte! Ohlédl se a spatřil spartskou bojovou linii - štíty sražené, oštěpy napřažené - a za ní obrovské vojsko démonů.

Král odložil meč a štít a vrátil se k místu, kde stál Parmenión. "Na něco čekají," řekl, "takže aspoň máme čas si promluvit. Jak se jmenuješ, bratře?"

"Savra," odpověděl rychle Aristoteles.

Spartán zavrtěl hlavou. "Tak jsem se jmenoval jako kluk," opravil ho tiše. "Dnes jsem Parmenión."

Král chvíli mlčel, pak si sňal přilbici. Měl pravidelné rysy, ač nebyl žádný krasavec, dlouhé zlaté vlasy a oči modré jako letní obloha. "Slyšel jsem o tobě. Poslal jsi do Élysia mnoho spartských bratrů."

"Ano. Mrzí mě, že nebyl čas povědět ti pravdu, ale byl jsi vedle mě tak rychle. Můžeš otevřít bránu a ustoupit?"

"Ne. A neudělal bych to, ani kdybych mohl. Nic by to nezměnilo, Parmenióne. Nic to nemění. Stojíme bok po boku."

"To nechápu," zašeptal Parmenión.

"Protože pocházíš z jiného věku, bratře. U Thermopyl jsme vedli sjednocené řecké oddíly proti vetřelci. Neustoupili jsme a padli. Neumírali jsme rádi, ale zemřeli jsme ochotně, bratr vedle bratra. Ty jsi Spartán, a to nám stačí. Ve tvých žilách proudí naše krev."

"Vy mě přijímáte?" užasl Parmenión a na povrch vypluly všechny křivdy z dětství: odmítání, výprasky, nekonečné ponižování.

Král položil Parmeniónovi ruce na ramena a usmál se. "Pojď, postav se po mém boku, bratře, ať démoni vidí, jak bojují Spartané."

V té chvíli se veškerá hořkost rozplynula, jako by výklenky Parmeniónovy mysli plnými pavučin proletěl svěží jarní větřík.

Přijetí! Od největšího Spartána, který kdy žil!

Tasil meč a následoval krále do bitevní linie.

CHRÁM

Leukiónovi se zdálo, že je ta nejkrásnější noc, jakou kdy zažil. Obloha byla bez mráčku, černá jako sobolína, hvězdy se típly jako hroty oštěpů a měsíc byl jako obrovská stříbrná mince. Kdysi takový peníz - byl vyražený v Súsách - dostal, když ještě sloužil jako žoldnér v Egyptě. Protože většina vojáků byla z Athén, Peršané na peníz vyrazili Athéninu sovu. Úžas nad krásou mince mu vydržel jedinou noc, kdy ji dal númidské děvce.

Nyní pozoroval měsíc z hradby kolem chrámu a přál si, aby si ji byl nechal. S povzděchem sešel do zahrady. Růže v měsíčním světle ztratily barvy, byly jen v odstínech šedé, voněly však dál.

Prošel sálem pro nemocné, vyšel do pokoje Deraé a posadil se mezi lůžka. Na jednom ležel čaroděj Aristoteles, ruce zkřížené na prsou a v pravici svíral kamínek z náhrdelníku. Na druhém spočívala Deraé, stále v zeleném chitónu, který ji koupil na trhu. Naklonil se a pohladil ji po tváři.

Nepohnula se, a on zavzpomínal na svůj návrat do chrámu, kdy našel Deraé ve spárech horečky. Koupal ji, pečoval o ni, krmil ji. Tehdy byl šťastný. Byla jeho, jako dítě.

Tvář měla bledou a dýchala jen mělce. V tomto stavu byla už dva dny, ale Leukiónovi to nedělalo starosti. Řekla pět dní, pak se vrátí a všechno bude jako dřív. Léčení nemocných, pak pomalá procházka zahradou a tiché rozhovory za měsíčních nocí.

Čaroděj tiše zasténal a pravá ruka mu sklouzla z řetízku. Leukión se naklonil a zadíval se na zlatý kámen. Byly na něm černé žilky a jako by zářil. Starý válečník se obrátil zpátky k Deraé a znovu si uvědomil, jak je krásná. Bylo to jako kouzlo, bolestivé, a přece vítané. Protáhl se a vstal. Přitom zachytil pochvou o židli a náraz porušil ticho. Nyní se s mečem cítil trochu nesvůj, léta v chrámu jeho válečnického ducha otupila. Jenže čaroděj řekl, že je to nutné, že těla musí neustále strážit.

Před kým? chtěl vědět Leukión.

Aristoteles pokrčil rameny. "Před nepředvídatelným," odpověděl jen.

Leukión se podíval ke dveřím a strnul.

Už tam nebyly. Zmizela i stěna a nahradila ji dlouhá úzká chodba ze světlého, lesklého kamene. Prošedivělý válečník tasil meč a snažil se proniknout šerem. Od stěn chodby se odtrhly dva stíny a Leukión couvl, když k němu pomalu vyrazily obrovské, znetvořené postavy. Hlavy a ramena měly pokryté šupinami a paže a trupy šedivé jako rozkládající se mrtvoly. Na nohou měly drápy, kterými škrábaly o kámen, a jak se přiblížily, Leukión si s hrůzou všiml tlam plných špičatých zubů.

Znovu couvl a nohama narazil na lůžko s Deraé.

Vrhl se na něj první démon. Leukión mu vrazil meč do břicha a stlačil ho, aby hrot pronikl k srdci. Do ramene mu zajely drápy, pronikly svaly a zlomily klíční kost. Když první démon padl, skočil po Leukiónovi druhý. Sevřel mu pravý bok a rozmáčkl kyčel. Zraněný válečník ho bodl dýkou do krku těsně pod ucho. Z rány vytryskl šedý sliz, smáčel Leukiónovi ruku a popálil ho. V předsmrtných křečích od sebe démon Leukióna odhodil a on upadl na zem a upustil meč i dýku.

Z ramene mu tekla krev a bolest ve zlomené kyčli byla téměř nesnesitelná. Přesto se pokoušel vstát. Sebral meč a zvedl se na nohy, jen odlehčoval pravou nohu. Děmoni byli pryč, ale chodba zůstávala.

"Dokázal jsem to," zašeptal. "Zachránil jsem ji."

Do zad se mu zarazilo pět drápů dlouhých jako meče, vyjely mu z hrudi, načež se sevřely a odtáhly ho. V proražených plicích mu bublala krev a hlava mu padla na prsa.

Démon přitáhl tělo na lůžko, kde Leukiónova bezvládná ruka sklouzla na zlatý kámen na Aristotelově hrudi. Kámen zazářil a do umírajícího válečníka se vlily nové síly. Obrátil meč a vrazil ho démonovi za sebou do břicha. Drápy mu znovu projely tělem a utrhly mu hlavu.

Démon pustil tělo, zavrával a upřel opálové oči na nehybnou Deraé. Ze špičáků mu kapaly sliny, když vykročil.

###

Horda démonů vyplňující průsmyk stála nehybně, obludy upíraly oči na tři stovky válečníků v karmínových pláštích, kteří jim stáli v cestě ke světlu.

"Proč čekají, co myslíš?" zeptal se Parmenión krále.

"Čekají na něj," zašeptal král a ukázal na tmavý bouřkový mrak v dálce.

"Já nikoho nevidím."

Král mlčel a mrak se přiblížil, až zakryl břidlicově šedou oblohu. Parmenión konečně poznal, že to není mrak, jen temnota tmavší, než si uměl představit. Bestie se před ní krčily a prchaly do úkrytu za balvany či v nedalekých jeskyních.

Temnota u průsmyku zpomalila, pak k čekajícím vojákům zavál vítr, přinášející s sebou dotek strachu. Z toho děsivého větru se zrodily všechny běsy, jaké jen člověk zná, veškerá primitivní hrůza z temnoty.

Linie zakolísala. Parmeniónovi se roztřásl ruce a upadl mu meč.

"Spart'ané, vytrvejte!" zvolal král slabým, ustrašeným hlasem. Stále to však byl hlas spartského krále a válečníci srazili štíty do bronzové hradby.

Parmenión si klekl a zvedl meč. V ústech měl sucho a s ponurou, děsivou jistotou věděl, že síle temnoty nic neodolá.

"Vše je ztraceno," vyhrkl Aristoteles, protlačil se linií a zatahal Parmenióna za ruku. "V jeho vlastním království se mu nemůže nic postavit. Pojď pryč! Můžu tě vrátit do těla!"

Parmenión ho setřásl. "Běž sám!" rozkázal mu.

"Hlupáku!" zasyčel Aristoteles a položil ruku na kámen na prsou. Vmžiku byl pryč.

Temnota se k nim valila a z ní se neslo pomalé bubnování, neuvěřitelně hlasité, jako ovládané hřmění.

"Co je to za hluk?" zeptal se Parmenión rozechvěle.

"Tep chaosu," odpověděl král.

A Spart'ané vytrvali.

Démonické vojsko se znovu seřadilo a vyplnilo průsmyk. Temný mrak visel nad nimi.

Parmenión na zádech ucítil teplo života, a když se otočil, viděl, že světelná koule na balvanu roste, zalévá kameny, stoupá a září nad průsmykem jako slunce.

Horda zaváhala, démoni si před tím jasem zakrývali oči, a Parmenión cítil, jak z něj strach opadá. Tep chaosu zazněl znovu, hlasitěji, a temnota se sunula blíž.

Světlo a tma, děs a naděje, se srazily uprostřed průsmyku, kroutily se a stoupaly na oblohu, promísily se do velké šmouhaté koule, z jejíhož středu vycházelo světlo.

Hádovo vojsko znehybnělo, všichni upírali zrak na kolosální bitvu probíhající na obloze. Zprvu se zdálo, že tma světlo udusí, ale duše znovu zazářila, trhala a párala, až pronikla ven v jasných paprscích, ozařujících průsmyk náhlými záblesky.

Boj probíhal ve stále větší výšce, až byly vidět jen jiskřičky.

A pak nic, jen neporušená šed' oblohy Hádu.

Král vrátil meč do pochvy a otočil se k Parmeniónovi.

"Kdo je to dítě?" zeptal se tlumeným, uctivým hlasem.

"Syn makedonského krále," odpověděl Parmenión.

"Kéž by to byl Spart'an. Kéž bych ho mohl znát."

"Co se děje?" chtěl vědět Parmenión, když se vojsko démonů začalo rozcházet, stvoření prázdnoty mrzutě opouštěla průsmyk a hledala věčný domov ve stínu a šeru.

"Dítě se rodí," odvětil král.

"A Temný bůh byl poražen?"

"Bojím se, že nikoliv. Jsou spojeni, a zůstanou tak v neustálém boji. Přesto bude dítě mocné. Ještě by mohlo zvítězit."

"V tom případě jsem selhal," zašeptal Parmenión.

"To není neúspěch. Bude dítětem světla i tmy. Bude potřebovat přátele, kteří ho povedou, pomohou mu, posílí ho. A bude mít tebe, Parmenióne."

Brána do Élysia se objevila a otevřela se a zazářilo nádherné sluneční světlo. Spartský král vzal Parmenióna za ruku.

"Tvůj život tě volá, bratře. Vrať se do něj."

"Já... nemám ti jak poděkovat. Dal jsi mi víc, než bych považoval za možné."

Král se usmál. "Pro druhá bys udělal totéž, Parmenióne. Běž. Chraň to dítě. Zrodilo se k velikosti."

###

Aristoteles otevřel oči, právě když démon dorazil k Deraé.

"Ne!" zaječel. Démona do prsou zasáhl paprsek světla, srazil ho na zed' a kůži mu olízly plameny, které vyskočily z rány. Ve chvílce byl celý v ohni a místnost naplnil černý kouř.

Mág vstal a v ruce měl najednou zlatý meč. Rychle přiskočil, dotkl se čepelí hořící bestie a ta okamžitě zmizela.

Chodba se ztratila a znovu se objevily stěny místnosti. Aristoteles se zadíval na Leukiónovo bezhlavé tělo.

"Bojoval jsi udatně," zašeptal, "protože jich muselo být víc než jeden." Meč se změnil v ohnivou kouli, kterou

Aristoteles položil Leukiónovi na prsa. Všechny rány se zahojily a hlava se vrátila na své místo. "Bude lepší, když tě

Deraé uvidí takhle," řekl Aristoteles mrtvému a zatlačil mu oči. Zalovil v měšci a vytáhl stříbrný obolos, který vložil Leukiónovi do úst. "Pro převozníka," pronesl tiše. "Kéž tvá cesta skončí ve světle."

Vrátil se k lůžku, uchopil Deraé za ruku a zavolal ji domů.

PELLA, JARO, 356 př. n. l.

Mothak byl u lůžka, když došlo k zázraku. Parmeniónovi se vrátila barva do tváří, propadlé líce se mu vyplnily, ale víc než to - vlasy mu zhoustly a ztmavly a vrásky kolem očí, nosu a úst zmizely.

Vypadal mladší, tak na dvacet. Mothak nevěřil vlastním očím. V jedné chvíli jeho pán a přítel umíral, vzápětí vypadal silnější než v posledních dvaceti letech.

Zvedl Parmeniónovi zápěstí a zkontroloval tep. Byl silný a pravidelný.

V té chvíli vojáci kolem paláce sborově zajásali.

Parmenión se probudil. "U všech bohů, tomu nevěřím!" zvolal Mothak.

Parmenión se posadil a přitele objal. Cítil na obličejích jeho slzy. "Jsem zpátky. A jsem v pořádku. Proč tolik nadšení?"

"Králi se narodil syn," vysvětlil mu Mothak.

Parmenión odhodil pokrývku a přistoupil k oknu. Kolem paláce stály tisíce vojáků a opakovaly jméno dědice trůnu.

"Alexandros! Alexandros! Alexandros!"

Nakladatelství Perseus pro Vás připravuje kromě nových vydání děl předního spisovatele fantasy Davida Gemmella i jeho nejnovější díla, opět ve výborném překladu Dany Krejčové. A jako další se ukáže titul

TEMNÝ PRINC

Dokončení příběhu stratégose Parmeniona

Lev Makedonský - stratégos Parmenion, osamělý hrdina hledající spásu, místo níž nalezne osud.

Temný princ, dítě, z něhož vyroste Alexandr, tvůrce největší říše, jakou kdy viděl svět. Porazí každého protivníka kromě ducha chaosu, nesmrtelného zla, které dlí v jeho duši.

Spolu se Lvem Makedonským budou nuceni vstoupit do jiných dimenzí, překročit proud času do začarovaných světů plných divů a kouzel.

Vyjde v listopadu 2007, cca 450 stran, cena včetně DPH 285 Kč.

David Gemmell
LEVMAKEDONSKÝ

Z anglického originálu LION OF MACEDON
přeložila Dana Krejčová
Obálka Frank Frazetta
Litografie obálky Nakladatelství Fraus, k.s., výrobní oddělení
Odpovědný redaktor Luboš Falout
Vydalo nakladatelství Luboš Falout - Perseus
jako svou 260. publikaci
Plzeň 2007, vydání 1.
Vytiskly Tiskárny Havlíčkův Brod, a.s.
Cena včetně DPH 285 Kč

ISBN 978-80-87010-09-9